۴ - جنگ شعرهای حافظ و سعدی وخسروچندرباعی (نستعلیق راسته و چلیپای سدهٔ ۱۰ و ۱۱ دراین دوشماره).

مجموعه، M 1261

۱ - روزنامهٔ وقایع ایام محاصرهٔ حیدرآباد، و قایع تاریخ سیزدهم شهر رجب المرجب سنهٔ ۳. ازنعمت خان‌عالی (چاپ‌سنگی ۱۲۱۹ به‌نستعلیق).

۲- حسن وعشق : همو (نستعلیق رمضان ۱۲۴۸، سنگی، ۴۱+۴۰ص)

مجموعه، نستعلیق راسته وچلیپای سده ۱۳، M 1266

۱ - رباعیات : باباطاهر.

۲ - نثر فارسی.

۳ - شعرفارسی.

مجموعه، نسخ، بغلی کوچک، M 1267

۱ - رسالهٔ عملی فارسی (نسخ محمدتقی بن‌حاج عبدالکریم اصفهانی درشب ۱۰ ذق ۱۲۸۵ دراصفهان).

۲ - رسالهٔ عملی فارسی (نسخ همو در روز دو شنبه ۱۸ ع ۱۲۰۹/۲ گویا ۱۲۸۹ ۱۲۸۹ درهمان شهر).

مجموعه، تاش ۶ باید به‌یک خط باشد. M 1268

۱ - شرح رسالة العلم : خواجهٔ طوسی (به‌نستعلیق ش ۲).

۲ - رسالة فی‌علم الله بالجزئیات «جری بین المؤلف و بعض العلماء بحث فی‌ذلک» (نستعلیق ۱۰۹۹).

۳ - فصول : خواجهٔ طوسی.

آغاز : هرکه ازچیزی آگاهی باید لابد ازهستی آن چیزآگاهی یافته.

انجام : توفیق دهاد انه خیر موفق ومعین والصلوة علی [محمد] وآله اجمعین.

۴ - جبروقدر : خواجهٔ طوسی.

۵ - رسالة فی‌الامامة : خواجهٔ طوسی.

۶ - فوائد یا دستورهای اولجایتو درچند فصل : «خواندن علماء، جامهٔ پادشاه... فصل شبی امیرالمومنین را درخواب دید، مردم جامه خواهند» در آن آمده که‌وی شیعی شده است (۷ ص) (مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات تبریز ۱۰۶:۱۳۵ - ۱۵۶ - مناهج الطالبین هلالی قزوینی، فهرست فیلمها ۱:۲۰۶).

۷ - رسالة الجاحظ فی التفضیل والترجیح نقلاعن کشف الغمة .

۸ - کتاب عبدالله بن هارون لعلی بن موسی ولی عهده فی رمضان سنه احدی وماتین وخطبة الامام علیه فی هذاالتاریخ (نستعلیق سدهٔ ۱۳).

مجموعه ، نستعلیق شیخ از روی نوشتهٔ زین العابدین بن محمد شریف به‌فرمایش آقا میرزا حسین کجوری که چاپ طبع در ۱۳۰۸ نوشته است ، ص ۱ و ۲ افتاده ، M 1269

۱ - رساله در علم سیاق ، در یک مقدمه در بیست حدیقه وسی فصل و یک خاتمه ، به‌نام جعفرقلی‌خان نیرالملک وزیرعلوم ومعارف ورضاقلی‌خان رئیس انجمن معارف وکل مدارس علمیهٔ مظفریه ومعاون وزارت معارف .

۲ - رسالهٔ خط سلطان علی مشهدی (درپایان)

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، باسرلوح در ش ٤ ، M 1271

۱ - کتاب صد کلام امیرالمومنین ، به‌نظم فارسی از «لو کشف الغطاء» تا « هفوات اللسان»

آغاز نظم : بهترین هرسخن زمن بشنو   هست نام خدای عز وجل

انجام : زشت گوید یاببینید یارودجایی سهل .... حال خلد وجحیم دانستم - به‌یقین آن چنان که می‌شاید .

۲- نصیحة الولد : مولوی رومی (درنسخه ولی پند نامهٔ عطار است)

آغاز : حمدبی‌حدآن خدای پاک را   آنکه ظاهر کرد مشتی‌خاک را

۳ - جنگ نثرونظم یکی ازشاه ناصر خسروویکی ولایت نامهٔ شاه خراسان ، کشکول مانند است .

٤ - مسائل عبدالله‌بن‌سلام یاپرسشهای اووپاسخهای محمد(ص) به‌فارسی از ابونصر احمدبن سعد قزوینی .

مجموعه ، به دونستعلیق ۱۰٤۲ و ۱۰۳۷ ، M 1273

۱ - فال نامهٔ فارسی ازامام صادق (تاآیتهای سورهٔ یونس ، انجام افتاده) .

۲ - سلامان و ابسال : جامی ، در آن از شاه که در جوانی توبه کرده است یاد میشود.

۳ - دیوان : عرفی .

٤ - سخنان خواجه عبدالله انصاری هروی به نثر فارسی (نستعلیق ۱۰٤۲) .

۵ - گفتار فریدون به‌نظم فارسی (این شماره‌ها به‌یک خط) .

۶ - رساله در حساب به فارسی درچند باب و فصل (نستعلیق روز یکشنبه ۱۵ ج ۱/۱۰۳۷ در قصبهٔ پتن).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1275

۱ - اخلاق مذهبی شیعی که در آن ازروضة الواعظین آورده‌شده است (آغاز افتاده).

۲ - تذکرة المعاد به فارسی در چهل‌ونه موعظه سپس باب در ۰ ۵ موقف (انجام افتاده).

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۳ ، M 1280

۱ - صرف عربی به‌ترکی (۳ ص).

۲ - التصریف : عزالدین زنجانی (آغازوانجام افتاده).

مجموعه ، M 1282

۱ - اسماءالله با معانی و حساب ابجدی آنها در جدول (به رنگهای سیاه و زرین وشنگرف) بامقدمه (۴۶ ص ، نسخ خوش سدهٔ ۱۳ ، آغاز افتاده).

۲ - کیفیة السلوك : محمد کاظم رشتی که در روز دوشنبه ۱۱ صفر ۱۲۳۸ درسراوان ساخته است (نسخ محمدبن ابراهیم علی آبادی گویا یزدی در ۱۲۶۸).

۳ - حیاة النفس : شیخ احمد احسائی (به همان خط ، در ۷ ص، ناقص).

۴ - رسالهٔ اخلاقی فارسی‌بدین‌گونه : «باب ۱ درکشف قلوب ، باب ۲ درطلب جاه و منصب عالی .... باب یازدهم درمحبت والفت میان طالب و مطلوب» (نستعلیق سدهٔ ۱۳)

۵ - ازفرهنگی فارسی به فارسی (نستعلیق ریزسدهٔ ۱۳ در ۱۲ ص) .

۶ - رسالة التجوید (نستعلیق مانند ش ع) قواعد است وبه‌عربی .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۰ ، ازآن همین نعمةالله که‌یاد میشود وصفی‌الدین محمدبن جلال‌الدین محمدهریری ، M 1283

۱ - الالفیة : شهیدیکم (نسخ پایان رمضان ۹۱۷ ، بااجازهٔ قرائت سید نعیم‌الدین نعمةالله بن زین الدین ابوالحسن علی‌موسوی درمجلس مجیز که علی‌بن عبدالعالی کرکی باشد در ذق ۹۱۲).

۲ - حاشیة الالفیة : محقق کرکی (نسخ ریزتر).

۳ - النفلیة : شهیدیکم (نسخ غیاث الدین بن‌عبدالسمیع زیدی در ۲۹ شوال ۹۲۸ ، بابلاغ قبال).

۴ - قاطعة اللجاج فی‌حل‌مسالة الخراج : کرکی (نسخ همو در روز یکشنبه پایان محرم ۹۲۸).

مجموعه ، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۰ ، M 1287

۱ - حاشیة شرح الملخص للرومی : فصیح بن عبدالکریم نظامی (نسخ سدهٔ ۱۰) .

۲ - الزوراء : دوانی (نسخ ج ۲/۹۳۳) .

۳ - الحوراء فی شرح الزوراء : همو (نستعلیق عبدالغفار بن زین العابدین در ۷ شوال ۱۲۴۷) .

۴ - ترجمهٔ کبری به عربی از پسر مولف شمس الدین محمد گرگانی (نستعلیق سدهٔ ۱۰) .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۳ . M 1297

در ص ع آمده است «من رسائل الشیخ فی المعارف» :

۱ - رسالة فی الکلام که با این عبارت «فی اثبات الصانع» آغاز میگردد.

۲ - رسالة فی اصول الفقه که از مبحث اشتراك آغاز میشود.

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۲ و ۱۳ ، M 1305

۱ - شرح نجاة العباد فی یوم المعاد: احمد بن محمدعلی بن محمد بن عبدالله شوبکی که در ۲۶ رجب ۱۲۶۴ این نسخه را نوشته است (آغاز افتاده).

۲ - کتاب دعاء (آغاز افتاده) .

مجموعه، M 1306

۱ - حاشیة الکافیة لابن الحاجب .

آغاز: وله : الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد، فان قلت : ان الکلمة اما نفس اللفظ وضع لمعنی مفرد او غیره .

انجام : بالنظر الی الاصل .

۲ - ترجمة الفصول فی الاصول النصیریة : گرگانی ، همانکه من چاپ کرده‌ام (نسخ ابن عبدالفتاح عبدالرزاق بن عبداللطیف در ۲۷ محرم ۱۰۴۵).

۳ - نهج المسترشدین فی اصول الدین : علامهٔ حلی (نسخ عبدالرزاق بن عبدالفتاح بن عبداللطیف در صفر ۱۰۴۵).

مجموعه ، نسخ روز چهارشنبهٔ شوال ۱۰۱۸ ، از آن محمدحسین بن محمدصالح حسینی ومیرزا محمدتقی ، M 1308

۱ - حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید للقوشجی قسم الالهیات : ملا میرزا محمد بن الحسن شیروانی .

۲ - حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید للقوشجی : جلال الدین استرابادی. نام این دو در ص ع هست ولی دومی را من در نسخه نتوانستم نبینم .

مجموعه، M 1309

۱ - النافع یوم الحشرفی شرح الباب الحادی‌عشر : مقدادسیوری (به‌نسخ دومی).
۲ - صیغ العقود : محقق کرکی (نسخ ۱۰۷۸).
۳ - المختصرفی مذاهب القراء السبعة : ابوعمر عثمان بن سعید بن عثمان مقری حافظ دانی (به همان خط ، انجام افتاده).

مجموعه ، نسخ عبدالمحمود بن محمدبن علی بن محمدبن عبدالله‌بن ابی‌نمی (؟) الحسینی در روز پنجشنبه ۲۶ شوال ۸۱۱ (احد عشروثمان مائة)، فهرست رساله ها در ص ع آمده وهمه ازابن فهدحلی است ودربارهٔ او در آن «ادام الله ایامه » و «ادام‌الله‌فضائله » گفته شده است ، نسخه را محسن رضوی ودرمشهد در ذح ۹۱۳ خریده و سپس به دست عماد الدین علی شریف قاری استرابادی رسیده و او آن را از پسر حسن عسگری خریده است ، وقف میر محمد باقر پیش نماز مسجد جدید عباسی در ۱۱۲۳.

در فهرست ص ع نام‌غاية الاعواز آمده است ولی‌من آن را در نسخه نتوانستم ببینیم، M 1313

۱ - اللمعة الجلية فی‌معرفة النية (خوانده شدهٔ درقزوین در ۱۰ شعبان ۹۴۶).
۲ - رسالة وجيزة تشتمل على واجبات الحج ونياته .
۳ - رسالة فی‌نيات الحج (۲ص).
۴ - كفاية المحتاج فی‌مناسك الحاج .
۵ - الهداية فی‌فقه الصلاة .
۶ - كتاب الفصول فی‌الدعوات معقبة الصلوات .
۷ - الشذرة النفيدة وهداية المستفيد .
۸ - التحصين فی‌صفات العارفين .
۹ - مصباح المتبدى وهداية المقتدى .
۱۰ - ملخص ماذكره الاوائل فی‌معرفة المنازل .

مجموعه ، ازآن محمدقاسم ر ۱۱۰۰ ، باتملك مورخ ۵ ع ۱ /۱۱۰۳، M 1324

۱ - حاشية الحاشية القديمة للدوانی علی‌شرح‌التجر يدللقوشجی : ملامیرزاجان‌حبیب‌الله باغنوی شیرازی (نستعلیق شفیع بن‌محمد صادق لاهجانی در روزچهارشنبه ۳ صفر ۱۰۹۳ ، با حواشی).
۲ - رسالة فی‌حدوث العالم : شیخ حسین تنکابنی (نستعلیق سدهٔ ۱۱).
۳ - رسالة فی‌تحقيق التشكيك ناظرة الى كلام الاستاد المحقق .

آغاز: تحقیق التشکیک. اللهم بالهامک و ازاحة الشکوک بفیضک وانعامک (نستعلیق سدهٔ ۱۱).

مجموعه، نسخ سدهٔ ۱۱، باتملک ۱۱۴۴، M 1333

۱ - اصول دین ونماز به‌فارسی از مجلسی دوم.

۲ - زادالمعاد یا اعمال سال وفضایل ایام ولیالی شریفه ازهمو بنام شاه سلطان‌حسین صفوی در چهارده باب (انجام افتاده).

مجموعه، M 1336

۱ - نورالبیان فی‌تفسیر القرآن: محمد خفری (نستعلیق سدهٔ ۱۲، تکه ایست، انجام افتاده).

۲ - شرح التوحید: قاضی محمد سعید قمی (نستعلیق سدهٔ ۱۲، انجام افتاد) متن ازابن بابویه است.

مجموعه، نسخ سدهٔ ۱۳، M 1339

۱ - جواهر الکلمات فی‌صیغ العقود والایقاعات: صیمری.

۲ - نزهة الناظرفی الجمع بین الاشباه والنظائر.

۳ - نکت النهایة: محقق‌حلی.

۴ - الاقتصادالهادی الی‌طریق الحق وسبیل الرشاد.

مجموعه، نسخ غلام علی‌درتهران در ع ۱۳۶۶/۲ درش ۱، ش ۲ بهمان خط، وزیری، M 1350

۱ - گنج‌نامه: خواجه عبدالله انصاری هروی (ص ۶ - ۳۶۱، ۱۹ س).

آغاز: حمدبی حدالهی راو درودبی‌عدد پادشاهی را.

انجام: وبه پذیرودستگیر بحمدوآله الامجاد.

۲ - مقالات دربیان مقامات: همو (ص ۳۶۲ - ۳۷۵) ازباب المحبة باباب التوحید.

آغاز: الحمدلله علی نعمائه ... قال‌الشیخ عبدالله الانصاری ..... آنچه عبادت است اشارت است ازتفرقه حکایت است.

انجام: که‌آب‌وخاك مارانشابد. وبالله‌التوفیق.

مجموعه، M 1353

۱ - مشارق الانوار: رجب برسی.

۲ - لوامع انوار التمجید و جوامع اسراره: همو (این دو شماره به‌نستعلیق ۱۲۰۴).

۳ - اصول المعارف والعقائد الدینیة : فیض کاشانی (نسخ ۱۳).

مجموعه ، M 1354

۱ - شرح التجرید : قوشجی (نستعلیق شمارهٔ دوم : ازاثبات الصانع تاپایان).
۲ - حاشیة شرح التجرید للقوشچی : شمس الدین محمد خفری (نستعلیق عبدالرحیم بن گودرز لاریجانی در تهران درمدرسهٔ فیضیهٔ مقصودیه در روز پنجشنبه دههٔ سوم ج ۱۰۲۱/۲ ، باتصحیح ومقابله وتحشیه درهنگام قرائت براستاد در ۲۹ ذق ۱۱۸۹).
۳ - شبهة ابن کمونة وحل المعلم الثالث السید الداماد لها ، من افادات السید الداماد (در ٤/٥ ص ، بایادداشت ۱۱۹٤/۳/۷).

مجموعه ، M1558

۱ - گویا «حاشیة الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة» (به خط دوسی).
۲ - الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة : صدرای شیرازی (ازآغاز است ، انجام افتاده ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، در ص ع آمده است : قدری ازاسفار صدرای شیرازی).

مجموعه ، نستعلیق ۱۲۷۷ ، M1360

۱ - الکافیة : ابن الحاجب (نستعلیق شب پنجشنبه ۱۰/ج ۱ ۱۲۷۷)
۲ - الهدایة فی النحو (نستعلیق روزآدینه رجب ۱۲۷۷).

مجموعه ، M 1368

۱ - عدة الداعی ونجاح الساعی : ابن فهد حلی (نسخ زین العابدین بن معین الدین اشرف حسنی حسینی عبدالوهابی در روز آدینه ۱۰۳۷/۲/۵ در کرمان).
۲ - آداب الداعی : همو (به همان نسخ در روز آدینه ٥ ذح ۱۰۳۷).

مجموعه ، نسخ روشن سدهٔ ۱۰ ، ۲۷۸ ص ۱٦ س ، بغلی ، رساله های شاه نعمه الله ولی کرمانی جزدوتا M 1375

۱ - بیان سلوک .
۲ - رساله دربارهٔ «لااله الله» .
۳ - شرح سورة فاتحة الکتاب .
٤ - نفسیه
٥ - طریقیه .
٦ - حساب ابجد .
۷ - رساله درتوکل .
۸ - تحقیق ایمان .

۹ - اصطلاحات صوفیان .
۱۰ - بیان طریق هدایت .
۱۱ - روحیه .
۱۲ - روحیه .
۱۳ - سیرت اواز عبدالعزیزبن شیرملک درهفت باب .
۱۴ - شجرهٔ نسب شاه نعمةالله .
۱۵ - رسالهٔ تاج نعمةالله .
۱۶ - گنج العارفین به‌نظم فارسی .
۱۷ - خلوتیه .
۱۸ - بلوغیه .
۱۹ - نفسیه .
۲۰ - آفاق وانفس ناصرخسرو .
۲۱ - بیان سرتراشیدن پیامبر .
۲۲ - نسب نامهٔ نعمةالله .
۲۳ - بیان روش وطریق آداب درویشان (ازاین یکی ٤ س مانده وانجام افتاده) .

مجموعه ، گویا همهٔ شماره‌ها به‌یک خط ، M1378

۱ - الایساغوجی : ابهری (بهمین خط).
۲ - شرح الایساغوجی : کاتی (نوشتهٔ روز دوشنبه ۱۲ ذح ۱۲۲٤).
۳ - شرح شواهد البهجة المرضیة للسیوطی : نظام الدین بن‌احمد اردبیلی (نستعلیق سدهٔ ۱۳) به‌فارسی .
٤ - البهجة المرضیة : سیوطی (نستعلیق ودک‌رابن کد کر در روزشنبه ۲ ع ۱۲۲۳/۲)

مجموعه ، M 1387

۱ - سراج منیر : کاشف شیرازی (گویا به‌خط دومی).
۲ - صدپندلقمان (نستعلیق میرعلی در ۹ ج ۱۲۹۱/۱).

مجموعه ، بیک نستعلیق ، M 1388

۱ - فرج بعد ازشدت معروف ، به نام جامع الحکایات و عجایب المخلوقات (نوشتهٔ ذح ۱۲۱۵ ، آغاز افتاده).
۲ - اختتام کتاب در بدایع و غرائب وعجایب ربع مسکون وجهان بوقلمون ازحبیب السیر(منزوی ۳۹٦٤).

مجموعه ، نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1391

۱ - مناظرات یاانوارسلیمانی : عباس مولوی درگذشتهٔ ۱۱۰۱ در ۱۰۹۷ (منزوی ۸۹٤ و ۹۹۳).

۲ - بحرانساب ، همان رسالهٔ ساختگی ، (منزوی ٤٤١۷).

مجموعه ، M 1392

۱ - رسالهٔ تجوید به‌فارسی (نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، آغاز وانجام افتاده).

۲ - رسالهٔ رضاع : محمدتقی ، به‌فارسی (نستعلیق ٦ ج ۲۳٤٦/۲).

مجموعه ، (نسخ سدهٔ ۱۰) ، M 1393

۱ - مختصری درقرائت (درمتن وهامش).

۲ - بازنامه در دوبخش علمی در ۳۸ باب وعملی .

۳ - خیل‌نامه که‌باید بخشی از کتاب نخستین باشد .

٤ - شرح مهربزرگوار .

٥ - رساله درویشانهٔ سیدنعمة الله درعقایدباعنوان «اگر پرسند» .

٦ - ستورنامه (درهامش) شاید بخش نخستین ازهمان « خیل نامه » باشد. مجموعهٔ خوبی است.

مجموعه ، M 1395

۱ - اسب نامه ، درسی ویک‌باب ودرآن ازارسطو نقل میشود (نستعلیق حسین‌اصفهانی در ۱۲۷۲).

۲ - اسب نامه به‌نظم فارسی (نستعلیق همودر ۱۲۷۲).

آغاز : شنیدم از ارسطو چند حرفی به معنی هریکی دریای ژرفی

انجام : بداردد‌عوی‌صاحب کمالی برای خویش‌گویدوصف‌حالی.

مجموعه ، M 1400

۱ - خلاصة الحساب : شیخ بهائی (نسخ ابوطالب بن‌ابی‌تراب حسینی خراسانی قاینی در روز دوشنبه هفتهٔ سوم دههٔ ششم سدهٔ سوم هزارهٔ دوم‌در بروجرد).

۲ - میزان الحساب : قوشچی (نستعلیق همو).

مجموعه ، نسخ‌ونستعلیق سدهٔ ۱۱ درمتن‌هامش ، M 1402

۱ - الاعتقادات : شیخ بهائی (نسخ)

۲ - التعلیقات (نستعلیق در ۲ ص) . مانند تعلیقات ابن سینا یا فارابی

۳ - صناعیه : فندرسکی .

۴ - ارواح فلکی .

۵ - رسالهٔ طبی درپنج تحفه :

۱ - حفظ چشم ۲ -حفظ دندان ۳ - کیفیت سلوك درفصول اربعه ۴- کیفیت شیب طبیعی وغیرطبیعی ۵ - شناختن طعام ولباس زهرناك .

۶ - خطبه‌های عربی .

۷ - مرآة المحقیقن : شبستری (نستعلیق ۱۸۱ = ۱۰۸۱).

۸ - من افادات حسین طولی وداماد وطوسی ودیگران .

۹ - خزائن الحکمة ولطائف الاحوال .

۱۰ - الوجیزة فی‌الدرایة : شیخ بهائی .

۱۱ - کلمة التوحید : استرابادی .

۱۲ - مجلس سیف باخرزی .

۱۳ - مرغان نامه : محمدغزالی ، به‌فارسی .

۱۴ - ترجمهٔ نفس ارسطو : افضل کاشانی .

۱۵ - نهج‌المسترشدین : علامهٔ حلی .

۱۶ - مناجات فارسی .

۱۷ - پراکنده‌ها :

(جنگ خوبی‌است)

مجموعه ، M1403

۱ - رساله در شرح حدیث کمیل : حسین بن‌اسماعیل حسینی (نسخ میرزاحیدرعلی بن کربلایی نجف علی‌بن محمدکاظم در روزشنبه ۲۵ ع ۲/ ۱۳۰۱ قوی‌ئیل).

۲ - زبر وبینات نامهای معصومان ازخواجهٔ طوسی بانسخهٔ یادگار ملاعزیز صافی و پراکنده‌های دیگر (نسخ ۱۰ شوال ۱۳۰۸).

۳ - رساله درعشق و محبت به‌روش عرفانی (نسخ همو در روز پنجشنبه ۱۶ رمضان ۱۳۰۱).

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۱ ، M 1405

۱ - کتاب درپزشکی وقرابادین به‌فارسی که باید از ملامیرقاری باشد . در آن آمده است: «به‌خاطر مولف، این‌مولف ملامیرهست که درکولار که درحدود توابع رستمداراست به ینگی امام‌پای باباشاه نامی سرما دریافت» ...

۲ - اسرار الحکم درذکر لطافت ظرفاء وطرایف بلغاء واقوال حمقاء ازسلامیر قاری کاشانی کوکبی (۷۷ ص ، انجام افتاده) (منزوی ۴۷۲) .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، از آن احمد مجددی ، M 1406

جنگی است به‌فارسی دارای :

۱ - دعاء به‌فارسی وعربی .

۲ - رسالهٔ ادبی فارسی .

۳ - رسالهٔ عرفانی درعادات وریاضیات وزهدو خواندن نامهای خداودعا ، واذکاروفقر وخرقه وبیعت وشجرهٔ پیران درچهارباب .

۴ - رسالهٔ حروف .

۵ - سالنامه یاتقویم سال ازدانیال .

۶ - فال‌نامه .

۷ - جفرخافیه وجامع .

مجموعه ، نسخ ترکی ونستعلیق سدهٔ ۱۱ گویا همهٔ شماره‌ها نوشتهٔ سیرینی ، باشد ، M 1407

۱ - شرح الرسالة الزعفرانية فی حقیقة الزیارة و کیفیة الدعاء لابن سینا : مصطفی بن علی بن صادق السیرینی ، به‌نام علی پاشا (نسخ ترکی ۱۰۸۸) به‌عربی .

۲ - اثبات الواجب : همان سیرینی ، به‌فارسی ، شرح متنی عربی بنام الرسالة العقيدية ، در آن آمده که درسال ۱۰۷۸ در کردستان ملخ آمده و علی پاشاروسای قبله بکربک و خسرو بک‌وشاعلی بک‌راگرفته است .

۳ - رسالهٔ کلامی کوچک عربی گویا ازهمو .

۴ - الرسالة الزعفرانية : ابن‌سینا (همان‌متن ش ۱) .

۵ - جام گیتی نما : میبدی ، دریک فاتحه وسی مقصد ویک خاتمه (منزوی ۷۶۷) .

۶ - مطلب عالم المثال (در ۱ ص) به‌عربی .

۷ - عروض وحید تبریزی یاجمع مختصر .

۸ - شرح اشکال التاسیس للسمرقندی : قاضی‌زادهٔ روسی (نستعلیق شب ۲۹ ذق ۱۰۸۵) .

آغاز : الحمدلله الذی خلق کل شیء بقدر .

۹ - صناعة الاسطرلاب : محمدبن علی‌طوسانی (نستعلیق سیرینی در ۱۰۸۵) به‌عربی در ۱۷۰ باب ،

مجموعه ، به‌یک نستعلیق ، M 1408

۱ - گوهرنامه (میان ص ۱و۲ افتاده) (منزوی ۴۰۹) .

آغاز: حمدبی حدوشکربی عددحکیمی راسزد .

٢ - رسالهٔ آثار علوی ، در دوازده باب (نسخ ١٢٣٤ ، آغاز افتاده) .

باب آخر درفلزات فصل اول دربیان ذهب زروطلانیز گویند .

مجموعه ، نسخ ترکی سدهٔ ١١ و ١٢ ، M 1409

١ - رسالهٔ نجومی عربی .

٢ - زیج الغ بیک .

٣ - دقایق الحقایق فی حساب الدرج والدقایق : ماردینی .

مجموعه ، نسخ ١٢٤١ و ١١٢٦ و ١١٢٨ و ١١٣٠ ، M 1415

١ - الدرة : بحرالعلوم بروجردی .

٢ - صیغ العقود : کرکی .

٣ - من کتاب غایة المرام فی امانی الانام .

٤ - فرهنگ فارسی به‌فارسی .

٥ - صیغ عقود گویا ازاسترابادی به‌فارسی .

٦ - رسالة فی التجوید : شیخ احمد احسائی (١ ص ، انجام افتاده). (تااینجا به‌خط ١٢٤١).

٧ - خلاصة الحساب : شیخ بهائی (نوشتهٔ ج ١١٢٦/١).

٨ - حاشیة رسالة بهائیة : عمربن احمد مائی (نسخ محمدبن علی در ارزن روم نزدیک آق مسجد درع ١١٢٦/٢ ، آغاز افتاده).

٩ - رسالة فی الاسطرلاب در یک مقدمه وپانزده فصل ویک خاتمه به عربی (نسخ همو در همان جای در ذق ١١٢٦).

١٠ - الربع المجیب : دریک مقدمه وبیست باب به‌عربی (نسخ ١١٢٨).

١١ - ربع المقنطرات : شهاب‌الدین احمد مجدی ، دریک مقدمه وده فصل (نوشتهٔ ١١٢٨).

١٢ - شرح رسالة الربع المجیب المستخرج من رسائل الماردینی ، دریک مقدمه وهفده باب (نوشتهٔ همو درهمانجا در رجب ١١٣٠).

مجموعه ، نستعلیق ٨ - ١٢٣٧ ، M 1416

١ - حاتمیه یاهفتاد باب اسطرلاب : شیخ بهائی (نوشتهٔ ١٢٣٨).

٢ - لوایح القمر : کمال‌الدین حسین کاشفی (نوشتهٔ رمضان ١٢٣٧).

مجموعه ، M 1417

۱ - سی‌فصل : خواجهٔ طوسی (نستعلیق ۱۱۹۷ ، آغاز افتاده).

۲ - شمس‌المعارف الکبری ، (نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، ۱ ص) .

۳ - لوایح القمر : کمال‌الدین حسین کاشفی (نستعلیق ۸ صفر ۱۲۰۶).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ آغاز وانجام افتاده ، M 1418

۱ - کامل التعبیر : حبیش تفلیسی .

۲ - خواب نامهٔ ازسؤلف ثمارالمسائل .

مجموعه ، نستعلیق ونسخ ، سدهٔ ۱۲ ، M 1424

۱ - شرح رسالة فی‌الحساب ، به‌فارسی ومتن‌آن عربی است (آغاز وانجام افتاده).

۲ - رسالة فی‌الحساب ، به‌عربی (آغاز وانجام افتاده).

۳ - عیون الحساب : محمد باقریزدی (انجام افتاده).

مجموعه ، M 1429

۱ - ابوالفضل حبیش بن ابراهیم بن محمد منجم تفلیسی که پس از قانون الادب ساخته است (ذریعه ۲۲ : ۲۰۱ - منزوی ۳۰۵) (نسخ روز پنجشنبه ٤ رجب ٦۹۷)

۲ - پندنامهٔ سعدی (بهمان خط در ۹ص).

آغاز : بنام خدایی که جان آفرید سخن گفتن اندرز زبان آفرید

مجموعه ، M 1430

۱ - مدخل منظوم : عبدالجبار خجندی (منزوی ۳٤۷) (نستعلیق محمد ابراهیم بن محمد باقر خوانساری در روز چهارشنبه ۲۱ صفر ۱۲۰۷ در دولت آباد).

آغاز : مرد دانا سخن ادا نکند تا به نام حق افکند .

۲ - شرح بیست باب بیرجندی : مظفر گونابادی (گویا بهمان‌نستعلیق).

مجموعه ، نستعلیق وسیاق سدهٔ ۱۰ ، M 1439

۱ - زیج الغ بیک (جدولها راندارد).

۲ - لطائف الکرام فی‌احکام الاعوام : محمدحسین سیف (سید) منجم (منزوی ۳٤۲).

۳ - اختیارات علائی : امام فخررازی ،

٤ - احکام سکزیلدوزحکماء ترکستان باچند جدول دیگر .

۵ - وزن‌برخی ازاجسام .

مجموعه، نستعلیق آراسته، بغلی، **M 1441**

۱ - جدول اختلاجات.

۲ - زجرالفال.

۳ - رجال الغیب.

٤ - تقویم نوروزساعت و ۲٤ دقیقه روزدوشنبه ۱۵ شعبان ۱۲۷۵).

مجموعه، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۳، بابرگهای سفید، **M 1442**

جنگ دارای:

۱ - شجرهٔ خاندان صوفیهٔ ترکیه.

۲ - رسالهٔ حساب ترکی.

۳ - نجوم فارسی.

٤ - فرهنگ عربی به‌عربی.

۵ - رسالهٔ نقش بندیه محمد مفتی خادمی، بامطلبهای دیگر.

مجموعه، نستعلیق ونسخ سدهٔ ۱۱، **M 1444**

۱ - ده‌قاعده: سیدعلی همدانی (نوشتهٔ ۱۰۲٤).

۲ - دیوان شعر بایک مثنوی بادیباچه.

۳ - رسالهٔ اخلاقی عرفانی (آغازوانجام افتاده) باعنوان «صفت جوهر خاکی وآنچه نتایج اوست .... صفت نفس‌حسی».

٤ - الفصوص: ابن‌العربی (نسخ سدهٔ ۱۱، آغاز وانجام افتاده).

مجموعه، نستعلیق ۱۲۰۱، رساله های کیمیائی فارسی وفهرست آنها در ص ع آمده است: **M 1448**

۱ - اسرار سبعهٔ کامله.

۲ - عمل طوق ذهب درفضه.

۳ - کبریت احمر.

٤ - مفتاح کنزالیواقیت.

۵ - کتاب کنزاللالی.

۶ - مصباح اسرارانوار.

۷ - کتاب سبعة الانوار.

۸ - کتاب مفتاح الاسرار.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۲، باپراکنده‌ها، **M 1449**

۱ - خاتمه دربیان بدیع وصنایع ملک صانع ... اقلیم هفتم، دیار یاجوج وماجوج (آغاز وانجام افتاده) شاید خاتمهٔ روضة الصفاء باشد (منزوی ۳۹٦٤).

۲ - زادالمسافرین : میر حسینی هروی (آغاز و انجام افتاده) در هشت مقاله است (منزوی ۲۸٤۹) هریکی از آن حکایت دارد (در این نسخه مقاله ٥ درعشق و حالات آن و ٦ معرفت نفس و ۷ معرفت دین دیده میشود).

مجموعه ، به‌یک خط درهمهٔ شماره‌ها ، M 1450

۱ - میزان الحساب : قوشچی .

۲ - سی‌فصل (نوشتهٔ روزیک‌شنبه ۲۳ ج ۱۱۹٤/۱).

۳ - بیست باب درمعرفت تقویم : قطب‌الدین بن‌سلطان محمدقاینی ، (نوشتهٔ ۱۲ ج ۱۱۹٤/۱) دریک مقدمه وبیست باب (منزوی ٤۷).

٤ - ترجمهٔ مدخل ابومعشر بلخی درشصت‌باب برای مولانااسفهسلار معتمد الحضرة ابوالفتح (نستعلیق ابوطالب بن‌لطف‌الله دررجب ۱۱۹٤) منزوی (۲٦۱) استوری (۲:۳۹). ازاین ترجمه یادی‌نکرده‌اند .

آغاز : حمد و سپاس خدای جل‌جلاله وتعالی صفاته .

٥ - آثارعلوی : گویا ابوحاتم مظفر اسفزاری «(روز شنبه ۱۹ رجب ۱۱۹٤ درشیراز برای مجلس نظام‌الدین فخرالملک ابوالفتح مظفربن قوام الدین مخلص امیرالمومنین درسه مقاله (منزوی ۳۹۲).

آغاز : سپاس آن خدای راکه آسمانها وزمینها بیافرید .

٦ - ترجمهٔ عجائب المخلوقات ابوعبدالله زکریابن محمد بن محمود کمونی قزوینی . دریک مقدمه ویازده نظر به فارسی ، انجام افتاده) .

آغاز : العظمةلک .

این یکی باید همان باشدکه منزوی (٤۳٤ ش ۱ : ٤) واستوری (۲ : ۱۲٥ ش ۱) . یاد کرده‌اند .

مجموعه ، هردو شماره به نستعلیق سدهٔ ۱۲ و آغاز و انجام افتاده ، M 1452

۱ - اشجار واثمار : علی‌شاه بخاری .

۲ - رسالهٔ رمل به فارسی .

مجموعه ، به‌یک خط درهمهٔ شماره‌ها ، M 1453

۱ - سی‌فصل : طوسی .

۲ - هیئت : قوشچی (نستعلیق محمدعلی بن‌آخوندملاعلی محمد رزه‌ای لنجانی در ۱۲٦۸)

۳ - تشریح الافلاك : شیخ بهائی (نوشتهٔ چهارشنبه ۱۲۶۸).

٤ - خلاصة الحساب : همو (نوشتهٔ روز آدینه ۱۸ ع ۲/۱۲۶۹).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1455

۱ - «ازاعمال مجربهٔ ملا عبدالکریم سمنانی شاگردعلامه ازکتاب جمالی دراعمال مشتمل بر مقدمه وچندفصل» .

۲ - جفر جامع : دهدار .

۳ - السر المصون غزالی به‌فارسی .

٤ - سی‌فصل : طوسی .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۰ ، M 1457

۱ - عن‌زیج الخاقانی تصنیف مولاناغیاث الدین جمشید (کاشانی).

بدینگونه : باب دوم در براهین هندسی دراعمال باب مقدم واین مشتمل برچهار فصل است ....باب دوم دراقامت برهان براعمال مذکور .... فصل دهم دراستخراج طالع ازوقوع دوکوکب بریک سمت مجهول .

نام آن زیج خاقانی درتکمیل زیج ایلخانی است (منزوی ۳۰۱ - استوری ۲:۶۷)

۲- فائده در تحقیق نصف قطر قمر وظل خسوفات عن کشف الحقایق (گویا از نظام نیشابوری) (منزوی ۳۳۹ - استوری ۲: ۵۹).

۳ - فایدة من‌شمسیة الحساب ، الباب الرابع من الفن الثانی فی استخراج المسائل بطریق الجبرو المقابلة فصلان ، درچهار فصل .

٤ - شش جدول نجومی به‌عربی .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1459

۱ - زیج یاجداول نجومی به‌فارسی .

۲ - بندی ازنزهة القلوب درکمیت مسافت طرق ایران .

مجموعه ، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1461

۱- تعبیر رویا : «ابن محمد سیرین» در ۵۹ باب

۲ - مرآة المحققین : شبستری .

۳ - دعاء .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، M1465

۱- گزیدهٔ سی فصل طوسی (نستعلیق سدهٔ ۱۱)

۲ - منتخب مقطع تکمیل الصناعة : نیشابوری به‌نام علی‌شیرنوایی ((نستعلیق محمد رفیع در ۲۳ ذق ۱۱۱۶).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۱ و ۱۲ ، M 1467

۱ - ازدیوان جامی (نستعلیق سدهٔ ۱۲).

۲ - «درج اللئالی کتاب معیار الجمالی».

دارای چهارفن (انجام افتاده) (منزوی ۱۹۵۶ و ۲۱۷۶).

۳ - انیس العشاق : رامی (نستعلیق عبدالله بن احمد ، ازسدهٔ ۱۲).

٤ - رسالهٔ عروض وقافیه به‌فارسی (نستعلیق دیگر سدهٔ ۱۲).

٥ - اصطلاحات عرفانی به‌فارسی ازجامی (نستعلیق روزسه‌شنبه ذق ۱۰٤٥).

٦ - اصطلاحات عرفانی دیگر(نستعلیق عبدالله‌بن احمد در ۱۱۳۰).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، M 1470

۱ - احکام نجوم ، باعنوانهای : فصل دردلیل ماه .... فصل در دلیل‌های کانون دوم ، فصل دردلیلهای ماه تموز .

۲ - فصلی ازرسالهٔ رمل به‌فارسی (در ۷ ص).

مجموعه ، نستعلیق سده ۱۱ ، M 1471

۱ - رسالهٔ احکام نجوم ، باعنوانهای : باب دراحکام قران کواکب در برج‌ثور ،.... بارس که سال نهنگ گویند .

۲ - اختیارات مسیر قمر : طوسی (منزوی ۲۲۳) «هرگهی کایدبه تایید خدای لم‌یزل»

۳ - رسالهٔ منظوم نجومی طوسی .

آغاز : روزشنبه صیدرا نیکو بودای‌نیک‌نام . تایکی‌سیمین بری‌آری‌به‌دام .

مجموعه ، به یک خط ، M 1472

۱- رسالهٔ نجومی فارسی

آغاز : دراحکام شرف کواکب وخانه‌های او .

۲ - حل‌معمیات : میرحسین‌محمدحسینی نیشابوری در گذشتهٔ ۹۰٤ (منزوی ۲۱۸٦) (تسوید پایان ذح ۹٤٦ ، نستعلیق محرم ۹٤۷).

مجموعه ، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1473

۱ - زیج یاجداول نجومی .

۲ - تفسیر وتعبیر آیتهای قرآن که‌برای استخاره هریک برای چه‌خوب است .

مجموعه ، نستعلق سدهٔ ۱۳ ، M 1474

۱ - تحفة الملوك : حسن بن زین‌العابدین ماتان (نوشتهٔ ۱ رجب ۱۲٦۲). مختصر

است درمعرفت هیأت افلاك وعناصر اربعه ، دریک مقدمه وسه مقاله و یک خاتمه ، بنام سلطان محمودخان به‌فارسی در ۹۷۲ (منزوی ۲۰۴).

۲ - مناجات : انصاری ،

۳ - دیوانی رامی‌ماند درنیمهٔ دوم نسخه .

مجموعه ، نستعلیق . M 1476

۱ - هیئت : قوشچی (نوشتهٔ برای میرزا اسماعیل درروز پنجشنبه ۹ رجب ۱۲۱۵).

۲ - سی‌فصل : طوسی .

۳ - بیست باب اسطرلاب : طوسی .

۴ - رساله دراسطرلاب «درمعرفت القاب اسطرلاب ... درمعرفت بعضی ازکواکب ثابته »

۵ - العمل بالکرة الفلکیة الفه قسطابن لوقا (نوشتهٔ ۱۲۰۵).

مجموعه ، نستعلیق راسته سدهٔ ۱۳ ، آغازوانجام درهردو ، بیاضی ربعی ، M 1484

۱ - کیمیای منظوم فارسی .

۲ - کیمیای منثور فارسی .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، M 1487

۱ - رساله درنجوم به‌فارسی (آغاز افتاده) بافصلها بی‌شماره ودرآن ازطوسی آورده شده است .

باعنوانهای :

باب پنجم دربیان دانستن اهلهٔ اول هرماه چه‌روز است

باب دهم دربیان جمرات وایام عجوز .

۲ - فصل دراحکام سکزیلدوز .

۳ - رسالهٔ نجومی باعنوانهای : «فصل اول‌سال عرب‌ماه محرم‌است» تا «باب ششم در فرورفتن وبرآمدن ماه » .

۴ - مختصر در معرفت تقویم درچهارفصل .

۵ - سی‌فصل : خواجه طوسی .

۶ - شعر حافظ .

۷ - مدخل منظوم : عبدالجبار خجندی (منزوی ۳۴۷).

مجموعه ، نستعلیق ۱۰۳۱ باشکال درش ۱ ، ازآن مجدالدین نصیری بوده‌است، M 1493

۱ - خلاصة البحرین .

.. مؤلف ازسمرقند به‌نیشابور رفته وآن‌را در ۸۱۲ ساخته است ، دریک مقدمه وچندباب در رمل ازقول وانشاء امام عبدالله بن‌عثمان زناتی وامام ابوسعید عبدالصمد جبلی و خواجه عمربن ابوعلم الخیام النیشابوری وابوحامد حسین بن سعید مکی وابوالمظفر شیرازی وابوالعلاء خواجه محمدبن المدنی واستاد الحکماء ابوعبدالله زناتی(دیباچه)نام‌مولف درنیمهٔ دوم ص ۱ این نسخه بوده‌وپاره شده است .

انجام : گر نبودی کف گهر بخشش یانه لفظ خوش در ربخش

این دو رساله ومنظومه خوبی هستند .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۰ ، M 1494

۱ - بیست باب اسطرلاب : طوسی .

۲ - احکام قرانات (در ۳ ص).

۳ - پنجاه باب سلطانی : رکن بن شرف الدین حسینی آملی که در ۶ ع ۶۶۰/۲ ساخته است .

مجموعه ، همهٔ شماره‌ها به‌یک خط ، رحلی ، M 1496

۱ - بیست‌باب اسطرلاب : طوسی (انجام افتاده).

۲ - خلاصهٔ التوکلیة فی‌علم الهیئة .

درچهار مقاله :

۱ - آنچ بدان‌محتاج است درسه‌فصل .

۲ - اجرام بسیطه وترتیب وعددآن وحرکات افلاك وکواکب درچهار جمله .

۳ - هیأت زمین‌در سه‌جمله . (آغاز افتاده وناقص)

۳ - غیاثیه : محمدبن محمود قوام قاضی والشتانی هروی (منزوی ۳۳۱).

۴ - منتخب کتاب اقلیدس به‌زبان پارسی مترجم ازکتاب نجات شیخ رئیس.

۵ - مسائل ریاضی ونجومی به‌فارسی .

۶ - همان شمارهٔ دوم کامل، برای توکل‌بن امیراعظم ترک (نوشتهٔ سید عبدالوهاب برای نواب در روز پنجشنبه ۱۵ صفر ۱۲۵۲).

۷ - حاتمیه : مظفر گونابادی دراستخراج نصف النهار .

مجموعه ، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۱ ، M 1501

۱ - تقویم المحسنین : فیض کاشانی ، ساختهٔ آغاز ذق ۱۰۲۵ (نسخ سدهٔ ۱۱).

۲ - بندی ازمجلسی به‌عربی دربارهٔ صلوات برپیامبر ، نزدیک به پایان ذق ۱۱۹۲ برای میرغلام محمد ، نقل‌محمد معصوم کشمیری به دستور بهاء الدین محمد (نستعلیق).

۳ - پراکنده‌ها که از آنهاست مسالهٔ تجلی‌باری برکلیم درطورسینا ونسوختن موسی که از هند پرسیده بودند .

۴ - شرح الدعاء السیفی یاالحرز : محمدبن شیخ فضل‌الله ، به‌عربی .

۵ - قواعد وضوابط ایام دعوت سیفی به‌فارسی .

۶ - من کلام پیرجمالی به‌فارسی .

۷ - آغازوانجام : خواجهٔ طوسی .

۸ - دوازده‌امام یاالصلوات الاثناعشریات : فیض کاشانی .

۹ - رباعیات : افضل الدین محمد کاشانی .

۱۰ - سرگذشت نامهٔ ناصر خسرو علوی، همان ساختگی وافسانه‌ای .

۱۱ - قصیدهٔ عروجیهٔ سید ناصر خسرو «به چشم معرفت خود را به بین تا ازچه‌پیدا». (یادنامه ۱، ۴۵ - دیوان چاپ تهران‌سا)

۱۲ - پراکنده‌ها .

۱۳ - یادداشتی درپایان ازکسی که نوشته است که درروزشنبه ٤ ج ۱۱۹۲/۱ خواندن نمازهای واجب خود را آغاز کردم و نذر کردم که درهرماه کمترازسه‌ماه نماز نخوانم واگرنه در برابر هرنمازی ده‌دینار درراه خدا به‌تهی دستان وفقراء بدهم .

مجموعه ، همهٔ شماره‌ها به‌نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، انجام افتاده ، M 1502

۱ - دیوان : عیسی ، قصیده وغزل است (نستعلیق روزسه‌شنبه پایان ۱۰۸۲/۲).

۲ - داستان عشقی عقل‌ودل ودماغ ونظر وجزاینها : یحیی‌سیبک فتاحی نیشابوری، به‌نثر فارسی ، شاید شبستان نکات (منزوی ۱۶۳۷).

۳ - مثنوی پنجکشنی .

آغاز: بساط آرای دیوان حکایت — نشاط افزای بستان روایت

انجام: خوشاآن‌کس که نخلش یاوری کرد — به‌سوی این چنین سه رهبری کرد

۴ - مدح ومنقبت حضرت امیراز گفتار نعمةالله خیارچی.

۵ - مدخل منظوم : عبدالجبار خجندی ، منسوب به طوسی .

۶ - محرم نامه ، به‌نثرفارسی ونجومی .

۷ - احکام اختلاجات : بدرجاجرمی (منزوی ٤٦٤).

آغاز : حمدوشکر سپاس یزدان‌را — آفرینندهٔ تن و جان را .

۸ - خواب گزاری ازامام صادق به‌نثرفارسی .

۹ - فال‌نامه ازقرآن وقاعدهٔ آن به‌نظم فارسی .

چوخواهی‌فال‌ازمصحف‌ببینی — وضوسازی سوی قبله نشینی .

۱۰ - فال‌نامه به‌نثر فارسی ازعلی (ع) (در ۱ص).

۱۱ و ۱۲ - طریق استخاره به‌فارسی ، دوتااست و کوتاه‌و کوچک .

مجموعه ، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۳ ، ۱۲۱ ص ۱۸/۵×۱۲/۵ ، S 5

۱ - تقویم : حاج محمد کریم خان کرمانی ، جدول های اختیارات است به عربی وفارسی در دیباچه با ۲۶ جدول به فارسی باتاریخ ذق ۱۲۷۰ درپایان دیباچه (فهرست مشایخ ۲: ۲۳۳) (نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۳) .

۲ - میزان الاوج یارساله دربارهٔ کریمی ساختهٔ خودهمین کرمانی ، دریک مقدمه و ۲۲ فصل ، به فارسی ، نگارش ۱ محرم ۱۲۵۹ (همان فهرست ۲: ۲۳۳) (نسخ محمدباقربن ابراهیم خراسانی درشوال ۱۲۸۱) .

مجموعه ، ۲۱۶ ص ، S 11

۱ - شرح البدیعیة للسیوطی : ازخود او ، درستایش پیامبر دربرابربدیعیهٔ ابن حجة (نسخ عبدالقادر بن احمد حازم شافعی رفاعی هیتی بغداد در روز ۳۰ ع ۱۰۹۵/۲۱) .

۲ - الارجوزة فی مجددی را س المآت : ازهمو (به همان نسخ) .

۳ - اجوبة العلماء حول الایات والاخبارالمشعرة بالتجسیم ، پاسخ نه دانشمند مالکی وحنبلی است (نوشتهٔ عمربن موسی در ۲ ص) .

۴ - شرح البدیعیة لابن عایشة الباعونیة (درگذشتهٔ ۹۲۲): سیوطی (به نسخ ش ۱) .
ام عبدالوهاب عایشه دختریوسف بن ناصربن احمدبن ناصربن خلیفه الباغوجی شاعری است از دمشق ودر ۹۲۲ درگذشته است .

۵ - لوامع الفتوح فی اشرف ممدوح : عایشة باعونیة ، درستایش پیامبر به نظم عربی (ظاهریه شعر ۳۶۹) .

۶ - نفایس الغرر فی مدح سید البشر : ازهمو ، درستایش پیامبر به نظم عربی (ظاهریه شعر ۴۱۰) .

۷ - فتوح الحق فی مدح سیدالخلق : از همو ، درستایش پیامبر (ظاهر یه شعر ۳۲۳) .

۸ - الفتح المبین فی مدح الامین : ازهمو ، درستایش پیامبر (نسخ روزپنجشنبهٔ ۲۸ شعبان ۱۰۹۵)

۹ - المناظرة بین النرجس والورد (نسخ ۱۳ ج ۱۰۹۵/۱) .

۱۰ - القصیدة المیمیة لابن المشرف (بهمان خط) .

مجموعه ، دعائیة للاسبوع ، نسخ ۱۱۶۷ ، ۱۹۴ ص ۲۰×۱۴ ، S 15

۱ - الاوراد : ابن العربی .

۲ - اربعون اسمامن اسماءالله منسوبا الی شهاب الدین بن احمد المقتول .

۳ - القسم الشریف للبونی .

٤ - دعاء الشیخ ابی‌اسحق محمدبن ابراهیم الاسفراینی .
٥ - حزب الروتیلامع حزب البحرلابی الحسن الشاذلی .
٦ - حزب الشاذلی .
٧ - دعاءله .
٨ - دعاء الشیخ محمد الخطاب .
٩ - وردعبدالقادر الکیلانی .
١٠ - حرزالاقسام لابن المتوج ، منظوم .
١١ - المناجاة البدریة .
١٢ - السهروردیة .
١٣ - السهروردیة :
١٤ - دعاء لابن عربی .
١٥ - حزب الاشارة فی‌وردالعشاء باوضح العبارة لسیدی الشیخ بدرالدین .
١٦ - تلقین سعدالدین العادلی من‌قطب الیمن عبدالقادرالسوری .
یکی ازاین دعاها چنانکه‌درفهرست آمده است ازمحمد دوانی است .

مجموعه ، ٣١٤ ص ١٦×١٠ ، S 17

١ - بیست باب‌یا مختصر درمعرفت ومدخلیت درصناعت تنجیم : قطب‌الدین عبدالله بن‌سلطان محمد قاینی ، دریک مقدمه وبیست باب (منزوی ٢٤٧).
٢ - مدخل منظوم : خجندی ، برای جمال‌الدین ابوالمحامد (نستعلیق مانند ش ١).
٣ - اختلاج نامه ازگفتارذوالقرنین به‌فارسی (همان نستعلیق)ء
٤ - رسالة فی‌علم الهیئة علی اعتقادا اهل السنة : ابراهیم قرمانی آمدی (نسخ سدهٔ ١٣)، درشش باب‌ویک خاتمه ، درآن ازمعراج گفتگو شده واز سیوطی بهره‌برده‌است و باید گزیده ومنتخب الهیئة السنیة فی‌الهیئة السنیة اوباشد .
(ظاهریه الهیئه ٢٣ و ٣٣ و ٣٧) گویاهمان ش A 456
٥ - مراة المحققین : شبستری (نستعلیق ذح ١٢١٠).
٦ - بیست باب اسطرلاب : خواجهٔ طوسی (همان نستعلیق).
٧ - مختصر در علم نجوم . درشش فصل (نستعلیق دیگر).

مجموعه ، نسخ محمد کریم درشوال ١١٠٩ در هردو ، ١٦٥ ص ، S 23

١ - حاشیة شرح التجرید (١ - ١٠٠).
٢ - حاشیة شرح التجرید والحاشیة الخفریة : سلطان العلماء اصفهانی (١٠١ - ١٦٥)

مجموعه ، نستعلیق محمد نصیربن حاجی افضل بیک بن غازی در ذق ١٠٧٥ ، بلحواشی ٣٠١ ص ١٩×١٠ ، S 24

۱ - حاشیة عدة الاصول : خلیل قزوینی ساخته ۱۰۵۳ درقزوین ، به‌عربی .

۲ - الشافی فی شرح الکافی : ازهمو ، به‌عربی .

مجموعه ، نوشتهٔ ۱۲۶۱ ، ۲۴۵ ص ۲۱×۱۲ ، S 33

۱ - رساله درحفظ صحت مسافرو معالجهٔ امراض بدون حضورطبیب : «محمدمهدی بن علی نقی شریف» به‌فارسی (ص ۱ - ۱۷۴) .

گویا زادالمسافرین ملامحمد مهدی بن علی نقی شریف مورخ ۱۱۴۱ (منزوی ۵۴۶ - استوری ۲ : ۲۷۲) .

۲ - مختصر علی صنعة الطب ، به‌عربی (۱۷۵ - ۲۲۹) .

۳ - نوعی معالجهٔ مالیخولیا ، به‌فارسی (۲۳۷ - ۲۳۸).

۴ - یادداشت به‌عبری (۷۸ ، ۱۲۵ ، ۲۳۰ ، ۲۳۶ ، ۲۴۰، ۲۴۱ ، ۲۴۳ ، ۲۴۵).

این نسخه راندیدم وازروی فهرست آلمانی آن‌نوشته‌ام .

مجموعه ، نستعلیق افراسیاب بن ملک حداد در ۱۲۳۵ ، ۲۲۴ ص ، S 36

۱ - شرح قطر الندی وبل الصدی : ابن هشام (نوشتهٔ روزشنبه ۵ ج ۱/۱۲۳۵ بانام نویسنده).

۲ - مختصری درایضاح ابیات شرح قطر : نظام‌الدین احمداردبیلی (۱۶۸ - ۲۲۴، نوشتهٔ‌شعبان ۱۲۳۵).

مجموعه ، نسخ عبدالله بن محمدرضای اصفهانی درروزیکشنبه ۳ ج ۲/۱۲۹۵ درش ۲، ش ۱ بهمین خط ، با مهرتفتیش شد، از آن سر کارحاجی آقا به‌گواهی محمدرضای گرگانی ، W 5

۱ - شجرهٔ طیبه : محمد باقرخراسانی سبزواری ، درده باب‌ویک خاتمه بنام‌میرزانصرالله گرگانی به‌شکل شجرات در ۱۲۸۵ .

۲ - فوائد التجوید : زین العابدین بن محمدعلی نوادهٔ علامهٔ‌محمد سبزواری درپنجشنبه ۱ رمضان ۱۲۶۶ ، دریک مقدمه وده باب و یک خاتمه به‌فارسی ، گویا اصل فارسی شجرهٔ طیبهٔ خوداد که به دستور سید اسدالله پسر حجة الاسلام شفتی اصفهانی آن را به عربی در آورده است (ذریعه ۱۳ : ۳۴).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، W 12

۱ - ترجمهٔ قرانات ابومعشر بلخی : غلام رسول قصوری، به‌فارسی (نوشتهٔ بهاءالدین در ۱۲۷۴ ، جزویکم وآغاز و انجام دارد ولی آشفته است (منزوی ۲۱۱).

۲ - باب دراحکام سالیانهٔ خواجه محمدعلی ترمذی (انجام افتاده).

۳ - رسالهٔ نجومی (هشت برگ ، آغاز وانجام افتاده).

مجموعه ، به‌یک خط ، W 20

۱ - مطالع الهند : حذاقت خان سلامت علی طبیب پسر شیخ محمد عجیب (نستعلیق هندی سید مقصود علی پسرمولوی منصور علی).

درپنج مطلع : ۱- فلسفهٔ اولی و طبیعیات ۲ - هندسه ۳ - حساب ٤ - هیات ، ٥ - موسیقی ، در یک مقدمه وچهار مقاله ویک خاتمه است :

۱ - سرهای هفت‌گانه ۲ - راگها درشش فصل (راگ و راگنی ، اقسام‌آن ، ترکیبات آن ، راگهای متاخران ، مقامات فارسی ، مشابهات مقامات فارسی باراگهای‌هندی ۳ - اجناس سازها ٤ - تالها ، خاتمه دراجناس سرود هندوستان . تکمله دررسم وعادت هندوستان)

۲ - عروض .

آغاز : سپاس بی‌قیاس مرخداوندی را .

انجام : بینیم رویت فعلن فعلن .

۳ - علم قوافی : عطائی عطاءالله بن‌محمدحسینی نیشابوری ، منتخب ازمقطع تکمیل الصناعهٔ است (منزوی ۱۲۶۸) .

آغاز : سپاس بی‌قیاس صانعی را .

٤ - قافیه : قاسم کافی .

آغاز : مطلع دیباچهٔ نظم قدیم .

انجام : پاینده برارباب سخن .

٥ - قافیه (مختصر وافی‌درعلم قوافی): جامی .

٦ - رسالهٔ چوپ چینی وقهوه‌وچای خطایی : کاشف‌الدین محمدرشیدیزدی ، در سه باب (نستعلیق روز آدینه به‌وقت سپه (صبح) ۱۱ صفر ۱۲٤۲).

مجموعه ، نستعلیق هندی سدهٔ ۱۲ ، در ص ع یادداشت مصطفی حسین‌خان بهادر سرور جنگ اکرام الدوله پسر خرد غلام اعزالدین خان بهادر مستقیم جنگ نامی تخلص ملک الشعراء است که دارندهٔ نسخه بوده و میگوید که مجرب است W 21

۱- فال‌نامهٔ منظوم دکهنی به‌زبان اردو .

۲ - کتاب سراسر کرامت درکیفیت حضرت قادر ولی‌گنج سوای علیه‌الیه ، به‌نظم‌اردو.

مجموعه ، به‌یک نستعلیق هندی ، W 28

۱ - رسالهٔ هیئت : ابوطالب بن حسن حسینی صفوی (نستعلیق میرحسین علی کاس گجی در روز شنبه ۱۰ رمضان ۱٤۲) دریک مقدمه وچندمقاله ، ازتحقیقات جدیدهٔ علم هیئت حکماء فرقهٔ انگلیس . در آن ازبطلان هیئت قدیم سخن میدارد ومقدمهٔ تاریخی خوبی‌دارد.

آغاز : یاعظیم انت‌الذی لاتهتدی العقول بوضعک .

انجام : دایرگردای آفتاب تابان .

۲ - منظومهٔ اخلاقی ومذهبی فارسی شاید پند نامهٔ عطار (آغازوانجام افتاده) .

۳ ـ فراست نامهٔ منظوم فارسی.

۴ ـ رسالهٔ مختصر دربیان معرفت نفس وخداشناسی به‌نثر (برای مصطفی‌خان نوشته است).

۵ ـ مثنوی عرفانی فارسی (نوشتهٔ ۱۲۴۴) ازمنظومهٔ اخلاقی فارسی.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۲ و ۱۳، W 39

۱ ـ رباعیات (به‌خط ش ۲، آغاز افتاده).

۲ ـ دیوان عصمت، غزل مرتب است ورباعی.

۳ ـ دیوان علی (ع).

۴ ـ دوحة الصنایع: امام‌الدین ابوالمکارم نعمانی بیدلوی، به‌نام اورنگ زیب، در سه شعبه: نخستین درسه‌ثمره، دومی درشصت ویک ثمره، سومی در چهل‌وهشت ثمره، در آن صنایع بدیعی به‌مثال درضمن شعربه نظم‌آمده است (نسخه درشعبهٔ سوم ناتمام است).

آغاز: الحمدلله الواحد الاحد (دیباچه بی‌نقطه است).

مجموعه، نستعلیق عبدالله بن‌شیخ محمدعلی بن‌شیخ واحد، از آن سید مرتضی بن جوادعلی رضوی قمی لکهنوی، W 70

۱ ـ کبری: سید شریف علی‌گرگانی.

۲ ـ آداب البحث: عضدایجی:

۳ ـ التهذیب: تفتازانی.

۴ ـ میزان المنطق (نوشتهٔ شب ۱۴ ع ۱/۱۰۹۳).

مجموعه، نستعلیق هندی سید قطب شاه پسرحسن‌شاه کرتلی، W82

۱ ـ پندنامه: عطار (نستعلیق روزیک‌شنبه ۳ رمضان ۱۸۹۴).

۲ ـ قصه دلهٔ محتاله دختر خواجه جعفر بغدادی: حمیدالدین، به‌نظم فارسی (منزوی ۳۶۹۶).

آغاز: بعد حمد خالق ارض وسما وزپس نعت رسول مجتبی

انجام: دایما میساز و رد خود حبیب کلمه را تاشود جنت‌نصیب

مجموعه، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۲، W 88

۱ ـ مراة‌الصفادر معرفت قبله و مناسک حج، دریک مقدمه وپنج فصل و یک خاتمه.

آغاز: ای‌درگه توقبلهٔ حاجات همه (انجام افتاده).

۲ ـ رسالهٔ عرفانی فارسی، باعنوانهای رمزوییت.

آغاز: الحمدلله الجواد بظهور الوجود.

انجام : وکلمه اسانیه . بغطه (؟)

۳ - کنوز الرموز ، دردهفصل بهفارسی .

٤ - صیغهٔ توبه‌به‌عربی (۲ ص و ٥ س).

٥ - روایتی ازحسن بصری به‌فارسی .

٦ - شعر علی (ع) وترجمهٔ آن‌ویک دعا .

۷ - تهذیب المنطق تفتازانی .

مجموعه ، نستعلیق گویا در ۱۲۹۳ . W 91

۱ - روضة المنجمیین . شهمردان رازی (درهفت جزو ٦٥ ورق،).

آغاز : باب اول ازمقالهٔ ۱ درآفرینش مردو ویاد کردن حالش پیش ازولادت

انجام : باب سیزدهم اندربرج ثالث برج سوم وخداوندش .... دربرجی‌ذوجسدین دلیل کندکه (افتاده) .

۲ - ترجمهٔ ثمرهٔ بطلمیوس : خواجهٔ طوسی ، برای شمس‌الدین محمد صاحب دیوان (منزوی ۲۹٤ - مجلس ۱۹:٤۹۲ ش ٦۳۹۰).

مجموعه ، نستعلیق هندی سدهٔ ۱۳ ، W 95

۱ - میزان الاشعار : محمد سعدیاسعید مولف تبصرة الشعراء (منزوی ۲۱۷٦).

از روی معیارالاشعار طوسی ونسخهٔ فهرست سخن‌گذاری سیفی بخاری وکتابهای دیگر، دراصول فن‌واقسام سخن وذکر ابحاث واعتراضات ، در یک مقدمه ونوزده باب و یک خاتمه .

۲ - واسوخت وحشی .

مجموعه ، نسخ نستعلیق گوناگون سدهٔ ۱۱ و ۱۲ ، W 99

۱- ارتفاع الجبال یارساله درنسبت اعظم‌الجبال به کرهٔ ارض : محمدزمان‌بن محمد صادق انبالجی دهلوی مؤلف حکم الریاضی (نشریه ۷:٦۰۷) که شرح ملخص‌چغمینی‌است، او می‌خواست تحریر مناظر اقلیدس صوری راهم‌شرح کند ولی به درخواست طلاب این یکی را در ۱۱۱٤ ساخته است (آغاز افتاده ، نستعلیق هندی سدهٔ ۱۱).

۲ - حاشیة منطقیة ، به‌عربی (نسخ سدهٔ ۱۱ ، محشی).

۳ - رسالة مشتملة علی ثلثین مغالطات فی‌الکافیة : سید شریف علی‌گرگانی (نستعلیق ج ۱۰۳۹/۱).

٤ - ابحاث تسعة فی‌الادب والمنطق تحفة للوزیر .

٥ - رسالة فی‌ان‌الحکم علی‌الشی ایجابا وسلبها مشروط بعلم‌ذلک الشی : احمدشا گرد عبدالحکیم قادری .

٦ - رسالة فی‌مغالطات منطقیة .

۷ - رسالة فی‌الوجود ای‌ما‌بانضمامه‌الی الماهیات : جامی .

۸ - خلق‌الاعمال : دوانی .

۹ - رسالة فی‌صلاة الجمعة والنکاح والزکاة والنحرو الجنازة والجزیة : نورمحمد لاهوری ، به‌نام محمد اورنگ زیب ، در پنج فصل .

۱۰ - شرح آداب البحث .

۱۱ - رسالهٔ نجومی فارسی در هفت فصل ، دربارهٔ روزیکم ماه محرم در روزهای هفته.

مجموعه ، W116

۱ - حیرة الحکمة ، درپزشکی به‌فارسی ، مقالهٔ یکم آن دربارهٔ صحیح‌البدن است و میرسد به‌باب در وجع مفاصل (نستعلیق هندی محمد رضا[ ] پسر شیخ عبدالله در روز ٤ ذح ۳۸ [۱۰] . از آن میان حیات بن‌عثمان بوده است) نام کتاب در ص ع وپایان نسخه آمده است.

آغاز : حمدبی‌حدوثنای بی‌عد وسرخالق کونین را .

انجام : هم‌گمیز مذکور کند .

۲ - ایساغوچی : ابهری (نستعلیق هندی غلام حبیب در ذح ۱۲۵۹).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، در ص ع آمده مثنوی سرگذشت سفر ، W 117

۱ - سخن‌عالی یامن و سلوی : نعمت خان میرزا محمد عالی شیرازی هندی (منزوی ۲۹۰٤).

آغاز : حمد وشکر اوراکه هرچه هست ازاوست، دام هستی حلقه‌دار راز اوست

۲ - غزل مرتب همین عالی

۳ - وقایع ایام‌محاصرهٔ قلعهٔ حیدرابادد ر ۱۳ رجب : ازهمو

مجموعه ، به‌یک نستعلیق ، W 122

۱ - سلسلة الذهب : جامی (آغاز افتاده ، دفتر ۱ در ۳ شوال ۹۱۲ و دفتر ۲ در ۱۲ شوال ۹٤۲ نوشتهٔ شده است).

۲ - سبحة الابرار : جامی (نوشتهٔ ۳۲ ع ۹٤۳/۲).

۳ - خرد نامهٔ اسکندری : جامی (انجام‌افتاده).

مجموعه ، نستعلیق حیدرشاه درهمهٔ شماره‌ها ، W129

۱ - عقاید نامه : جامی ، دربارهٔ ایمان واسلام (منزوی ٦۲٤٤) به‌نظم فارسی (نوشتهٔ روز هفت‌شنبه ۲۷ رمضان ۱۲٦۳).

آغاز : بعد حمد خداو نعمت رسول بشنواین نکته رابه‌سمع‌قبول

انجام : هست دیدار حق‌اجل‌نعم وبه انتهی الکلام وتم .

۲ - پندنامه : عطار (نوشتهٔ روزشش‌شنبه ۱۰ شوال ۱۲٦۲) .

۳ - محمود نامه یا دیوان محمد محمود نیشابوری (نوشتهٔ روزیکشنبه ۱۱ ماه رجب) غزلهای مرتب است سرودهٔ ۹۸۱ (منزوی ۳۱۷۵).

٤ - پندنامهٔ سعدی یانصایح یانصیحة الملوك (نوشتهٔ ۱۲٦۸ ، آغاز افتاده).

آغاز : کریما ببخشای برحال ما (منزوی ۳۲۷۵).

٥ - آداب نمازیا مقدمة الصلاة : شرف بخارایی خراسانی ، فقه منظوم درپاکی ونماز به‌روش سنی وبه«نام حق» هم‌شناخته شده است ، در ۱٥ ج ۶۹۳/۱ یا ۶۹۹ یا ۷۰۳ چنانکه درنسخه ها دیده میشود سروده شده است ، درده‌باب‌است وچندین فصل دارد، درنسخه‌ها ۹۸ باب هم آمده است ، رویهم ۱۷۰ بیت (منزوی ۳۰۲۹).

آغاز این نسخه : نام‌حق برزبان هم‌رانم، که به‌جان ودلش همی‌خوانم .

٦ - داستان کلهٔ مرده‌وعیسی کویاهمان داستان جمجمه (منزوی ۲۸۰٤) .

آغاز : ناگهان روزی‌زتقدیر خدا کارساز وصانع ارض‌وسما.

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، W 130

۱ - طالع بینی ازگفتارابومعشربلخی وابوالفضل شهرابی (؟) وحاجی کروری وعبدالله هلال استاد ، در سیزده‌باب .

۲ - دربارهٔ طالع بیماران ازگفتهٔ بزرجمهر حکیم باپیش بینی‌های دیگر .

۳ - احکام «کرنی» درستاره شماری هندی .

٤ - فال نامهٔ حکماء برای شاه بلخ .

٥ - فال‌نامهٔ رمل برای پرسش بیماران .

٦ - تعویذ وطالع ازابومعشر بلخی وعبدالجلال .

۷ - فال‌نامه برای در یافت حال بیماران .

۸ - فال‌نامهٔ اختلاج اعضاء یعنی بریدن آنها .

۹ - اختلاج نامه(پایان نسخه) : بدرجاجرمی، مثنوی‌دراختلاج که ازنثر به‌نظم در آمده ودر ٦۸٥ سروده شده است (منزوی ٤٦٤).

آغاز : حمد و شکر وسپاس یزدان را آفریننده این تن وجان را .

مجموعه ، نستعلیق هندی ۱۲ و ۱۳ ، W 133

۱ - مناقب العارفین ومراتب الکاشفین : شمس‌الدین احمد افلاکی‌عارفی درگذشتهٔ ۳۰ رجب ۷٦۱ در ۷۱۸ - ۷٥٤ در ده‌فصل (استوری ۱:۹۳۷ - چاپ نخستین یازجی‌در در ۱۹٥۹ درآنقره).

(نوشتهٔ غلام محیی‌الدین در روز دوشنبه ۱٥ رجب ۱۲٥۳ ، نام‌نویسنده را پاك کردند واین نام دوباره نوشته شده است ، تاریخ راهم ۱۲۸۳ کرده‌اند . نسخه از فصل ٤ است که از ص ٥ آغاز میشود وص ۱ و ۲ هم‌گویا ازهمین کتاب باشد وص ۳ و ٤ سفید است).

۲ - سنقبه الجواهر : حیدربدخشی شاگرد عبدالله برزش آبادی ، درسرگذشت سیدعلی همدانی (فهرست فیلمها ۱ : ۶۳۰-۶۳۱ - منزوی ۱۴۲۸).

مجموعه ، به‌یک نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، W 135

۱ - اسرار صمدی : زرگربچهٔ کلانوری ، نزدیک ۱۱۴۱ ، برای عبدالصمدخان بهادر سیف‌الدوله دلبرجنگ ، درهفت فصل ، به‌فارسی منشیانه (شیرانی ۲۹).

۲ - انشاء خادمی : نظام‌الدین خادم ، درپنج باب ، به‌فارسی به‌سال ۱۲۲۶ (منزوی ۲۰۸۴ - شیرانی ۳۴۲) (نوشتهٔ عبدالله بن‌جمال الدین برای اسکندر علی‌وچراغ علی‌ولحب حکرون نتهو وحکیم الهی به‌حرست محمدشاه جیوقادریه‌بتالیه).

مجموعه ، نسخ محمدرضابن کربلایی بابا حاجی بهبهانی درج ۱۲۴۴/۱ ، W 141

۱ - شرح سی‌فصل : علی‌اکبرنواب شیرازی ، درسی‌فصل (منزوی ۳۲۰).

۲ - سی‌فصل مانند رسالهٔ خواجه طوسی .

مجموعه ، به‌یک نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان شنگرف ، فرسوده وپاره‌شده ، W 142

۱ - تحفهٔ شاهی : احمدبن حیدربن محمد شیرازی ، در چهارمقاله .

آغاز : سزای ثنالملکی است .

۲ - انتخاب ازگفتار نصیرالدین طوسی .

۳ - انتخاب ازالرسالة الرضية فی‌علم المرضية ، به‌نثر فارسی .

۴ - رسالهٔ رمل ، به‌نثر فارسی برسه جزو : علم‌وعمل ونظر .

۵ - رسالهٔ رمل به‌نظم فارسی ازسرایندهٔای شیرازی که درهمدان درخواب بدوگفته‌اند که بسراید (نسخه میرسد به‌باب ۴۶ وافتاده).

مجموعه ، نستعلیق هندی سدهٔ ۱۳ ، W 144

۱ - هداية الرامی یااساس الرماية : محمدبده سیدمیرعلوی ، درهنر تیراندازی،برای حسین‌شاه ، در ۲۷ باب .

۲ - تیراندازی به‌نظم فارسی درهشت بیت (انجام افتاده).

آغاز : ای برسرنشابه‌نشان کن توشانه‌را باشانه زابه شانه‌بزن تانشانه را

۳ - تیراندازی به‌نظم فارسی (۹ ص).

آغازافتاده ازیک بیت پیش ازفصل چهارم دروصل تیروگرفتهٔ‌شصت .

انجام : دعاکردم بازخوش گفته‌ای بکارلطافت (؟) گوهر سفته‌ای (۹ ص).

مجموعه ، بیک نستعلیق فارسی . W 149

۱ - رسالهٔ رمل به‌نظم فارسی (ص ۱و۲ ، آغازوانجام افتاده).

۲ - رسالهٔ رمل به‌نظم فارسی (گویا ناتمام در ۲۳ ص و ۱س) : ازشمس الدین

آغاز: بیای‌سخن سنج روشن ذکا شنو قاعده سائر الاولیا
خصوصا زشمس الدین آمد پذیر زبهرامر کردن‌و هم ضمیر.

۳ - رسالهٔ رمل به‌نثر فارسی (۶ص).

۴ - رسالهٔ رمل: سرخاب، به‌نثر فارسی (ناتمام).

آغاز: حمدا کمل وشکر اجمل به‌عددذرات رمل لایق فردی‌است.

۵ - رسالهٔ رمل: سرخاب، به‌نثر فارسی ومفصل باهمان آغازو کامل وشاید تحریری دیگر ازآن (نستعلیق هندی ۱۰ رمضان ۱۲۵۳).

درپایان نسخه آمده است «نسخهٔ رمل انتخاب جمل ونام‌سرخاب».

مجموعه، نستعلیق هندی میرعظیم علی دعوی پسرمظفرعلی ازسدهٔ ۱۳، W 150

۱ - رسالهٔ عملی اسلامی به‌نثر اردو (به‌نستعلیق سانند دوسی، انجام‌افتاده).

۲ - منظومهٔ مذهبی اسلامی به‌اردو.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۲ و ۱۳، W 152

۱ - حاشیهٔ برشرح شمسیه وحاشیهٔ شریف برآن ازعبدالحکیم بن شمس‌الدین برای‌پسرش عبدالله لبیب که‌نزدش آن‌را میخوانده است بنام‌شاه جهان (نستعلیق سدهٔ ۱۲، انجام‌افتاده)

۲ - صدپندلقمان به‌فارسی (نستعلیق ولایت علی پسرحکیم محمد افضل پسرحکیم محمد هاشم در ۷ رمضان ۱۲۰۳ سال‌نهم پادشاهی محمداکبر شاه پادشاه غازی)

۳ - عوامل مائهٔ گرگانی به نظم فارسی بنام معزالدین حسین (نستعلیق همان ولایت علی در ۶ ذق ۱۲۳۰ درسال دهم پادشاهی‌محمد اکبرشاه).

۴ - خلاصة الارواح فی‌وحدة الوجود یاتذکرة الروح: میرزااصلاح‌الدین میرزای کابلی جعفری، به‌فارسی منشیانه (نستعلیق محمد میرزا مفصل درشاه جهان آباد در روز چهارشنبه ۱۰ رمضان ۱۲۰۹ سال ۲۷ پادشاهی شاه‌عالم).

آغاز: حمدبی حداحدی راسزاست که‌ریاض بدن‌رابه آب‌روان بپرورده.

انجام: ازآن خلوت وحدت بیرون ماندوالله‌اعلم بالصواب.

۵ - نصاب عربی‌وفارسی (نستعلیق معرب سدهٔ ۱۳). باآوردن حدیث درآغاز هرباب که‌به‌ترتیب تهجی هم‌هست.

آغاز: باب‌الالف اول‌ماخلق‌الله تعالی عشقی‌والنوری، اله‌است‌الله‌یعنی خدای - احد واحداست ویکی راهنمای.

انجام افتاده: باب الیاء الیاس احدی الراحتین ... یموت آنکه مرده وبه تقدیرخویش، یجع درد باشد که آیدبه‌پیش.

۶ - قنیة‌الفتیان (همان‌گونه خط، انجام افتاده).

آغاز: حمدایزد راکه داداوبنده را طبع روان.

۷ - مثنوی عرفانی : ابوعلی شرف‌الدین پاشاه شرف‌بوعلی قلندرچشتی (منزوی ۳۱۲۵) (نستعلیق میرزاعبدالرحیم بیک‌خان بهادردر ۱۳ رمضان ۱۲۶۱=۱۸۴٤).

آغاز : مرحبا ای‌بلبل باغ کهن از گل رعنا بگو باماسخن

انجام : روزمحشر داربا آل‌رسول ازطفیل مقبلان با قبول .

۸ - رسالهٔ قطبیه : محمد بن‌حسن فیض‌الله قطبی حسینی ، ترجمهٔ قصیدهٔ جمیدهٔ نونیهٔ عربی‌قطب‌الدین‌محمدحسنی حسینی کربلایی‌نیای خوداوو به‌فارسی با آوردن نسب وسرگذشت اوبه‌در خواست مردم (نستعلیق سید یوسف‌علی بن‌سید راجی‌شه‌حسینی قطبی‌در ۱۰ ع ۱۱۵۷/۲)

۹ - نامه های فارسی هندی که درآغاز آن‌عنایت نامه‌است (نستعلیق سدهٔ ۱۲) .

مجموعه ، نستعلیق هندی سدهٔ ۱۳ ر ۳۲ ، W 153

۱ - رسالهٔ استخاره یامشورت بامصحف : به‌نثر فارسی .

۲ - روزنامهٔ ابوبکر حکیم بلخی رمال که آن رانزدسلطان‌سکندر برده بوده و ابوالفتح محمد آن‌رابه‌نظم فارسی درآورده است . درآن خواص کواکب ازروزشنبه تاآدینه آمده است.

۳ - رساله رمل ، به‌فارسی ، باعنوان : طریق رمل‌اشکال درجدول ، باب دربیان‌حال اشکال ، باب دربیان دانستن احکام کلی ، تامیرسد به : فصل اگرسئوال کنند .

مجموعه ، به یک نستعلیق ازسید واحد شاه‌گیلانی ، برای‌میان امام‌بخش لهاری‌در روزشنبه یک پاس‌گذشتهٔ ۲۲ شعبان ۱۸۹۲ (ش ۱)، W155

۱ - طالع بینی ، ازجدی تاحوت ، بایک‌مقدمه ، گویا ساختهٔ ۱۰٤۱ .

آغاز : فصل درشناختن بروجها ودانستن طبع مردوزن .

۲ - باب دیونامهٔ قوت سلیمان .

۳ - رسالهٔ کرامت وجودیه : فرید گنج شکر ، دربارهٔ خواص سحری کارها .

مجموعه ، نستعلیق غلام‌حسین ، به‌یک خط ، W 156

۱ - اخترهزاری : شیرمحمدبن حسین منجم هزاری (نوشتهٔ ۱۶ع ۱۳۱۱/۱) در نجوم هندی به‌نظم فارسی ، دررجب ۱۰۰۲ (شیرانی ۳۸۲ - منزوی ۲۶۲٤).

آغاز : حمد حق راکه آسمان پرداخت انجم از نور خود منورساخت

انجام : منقلب گرطلعت‌سائل بودحازم‌قمر گرسئوالش ازمسافرسی بوداینک‌رسید

۲ - ولایت‌نامه ، بنام امیرمحیی‌الدین جهانگیر ، در «دم‌شناسی» که این‌اصطلاح در متن هم آمده است .

درآن‌آمده‌است : ولایت‌نامه‌را کردم به‌اتمام ولایت ده سرا ای خالق عام

چوتاریخش بگفتم ازدل‌وجان خردگفتا بودشمع شبستان(۱۳۲۳)

۳ - دم‌شناسی : به‌نثر فارسی (نوشتهٔ ۱۳ ع ۱۳۱۱/۱).

مجموعه ، W 157

۱ - الفوائد الفناریة فی‌شرح الایساغوجی(نستعلیق عبدالقادربن عبدالرحمان در پایان رمضان ۱۰۵۸) .

آغاز : حمدالک علی مالخصت لی‌من‌منبع عوارف الافاضل .

۲ - حاشیة شرح الفوائد الفناریة (نستعلیق همودر روزپنجشنبه شعبان ۱۰۵۹).

آغاز : حمدالک اللهم علی‌مامنحت به‌علی من‌معارف الافاضل .

۳ - شرح آداب البحث للسمرقندی شمس الدین محمد .

آغازمتن : المنة لواهب العقل .

آغازشرح : حمد وصلاة .

انجام شرح : وبهایحصل المقصود کمامرفی الشق الاول من‌الترديدالمذکوروالله‌اعلم بالصواب .

۴ - بندی ازنخجوانی به‌عربی دربارهٔ تعارض ولایتین درنکاح‌بکربالغ (نستعلیق‌ریزتر در ۱ص) (ش ۱ تا ۳ حواشی دارد).

۵ - معمیات اسماءالله (نستعلیق‌دیگر).

آغاز الله : نیست حدخامه‌ازنام‌اله .

۶ - حل‌معما : ضیاء اردوباری (نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، ناتمام ۱) بنام امیرعلی شیرنوایی، حاشیه ایست بررساله‌ای دشوارکه ازخراسان درتبریز بدورسیده بود .

مجموعه ، نستعلیق ۱۵ ع ۱۱۳۲/۱ ، آراسته با تصویرهای هندی، موریانه خورده ، W159

۱ - گلستان : سعدی (درمتن).

۲ - بوستان : همو (درهامش ، انجام افتاده).

مجموعه ، نستعلیق درشت وریزسدهٔ ۱۳۲ ، انجام هردوشماره افتاده ، W 160

۱ - انشاء نوازش خان(ص‌ع).

۲- دیوان حافظ

مجموعه ، نستعلیق بسیار بدهندی سدهٔ ۱۴ ، W 168

۱ - تولد نامهٔ فرزند ودختربه حساب هفت روز دردوباب .

۲ - تولد نامهٔ فرزند ودختربه حساب هفت‌سیاره .

۳ - فال‌نامهٔ امام جعفر صادق به‌طریق ابجدی وقرعه .

۴ - فال‌نامهٔ برجهای دوازده‌گانه .

۵ - رسالهٔ ساعت سعدونحس .

۶ - طالع نامه : خیرالدین تیموری به‌ترکی وترجمهٔ فارسی ابراهیم رسال .

۷ - رسالهٔ نجوم.

۸ - فال‌نامهٔ بیمار.

۹ - فقرنامه، در درویشی به‌روش پرسش وپاسخ بایاد کردن خرقه پوشیدن علی(ع) ازدست محمد (ص).

۱۰ - نسب‌نامه کوتاه محمد (ص) وامامان.

۱۱ - نسبت افلاك باسوجودات دیگر زمین.

۱۲ - منظومهٔ نجومی.

۱۳ - فال‌نامهٔ سلطان سکندر.

۱۴ - رسالهٔ درودگران جبرئیل.

۱۵ - کسب سقاگری که رساله مانند است.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۳، W172

۱ - تحفة النجم: بوسعید پسررضای شیرازی هندی (منزوی ۲۰۰) سرودهٔ در ۱۰۱۵ در ۲۲۰۰ بیت در ۵ باب به‌نظم فارسی (نوشتهٔ بشنداس درروزشنبه ۱۴ یکهر ۱۹۳۰).

آغاز: ابتدا میکنم به نام خدا واحد ولم یزل زچون و چرا

انجام: کس نداند شناخت در دوسرا هیچ کس علم غیب جزبه خدا

۲ - دوبند یکی درنجوم دیگری دررمل.

۳ - رسالهٔ رمل، دربارهٔ شانزده شکل که نخستین آنهالحیان است.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۲، آغاز دومی وانجام هردو افتاده، W 177

۱ - دیوان: حافظ.

۲ - گلستان: سعدی.

مجموعه، نستعلیق هندی، W 176

۱ - مناجات باعنوانهای «الهی» بارباعی وغزل گویا از خواجه عبدالله انصاری. پس‌ازاین پراکنده‌ها است.

۲ - مناجات باعنوانهای «لطیفه» گویا ازهمان انصاری ولی نویسنده آن را از جامی دانسته است (نوشتهٔ ۲ شعبان ۱۲۴۱ برابربا رویسا ۱۸۸۰).

آغاز: یارب ارباب ارباب را از باب گره‌گشائی ازتاب گنه‌رهایی.

مجموعه، W 182

۱ - دیباچهٔ نورس خیال: ظهوری، (منزوی ۶۳۴۷) بنام ابراهیم عادل‌شاه (نستعلیق ۶ ج ۱۲۱۴).

آغاز: سرودسرایان عشرت کدهٔقال که نورس سرابستان حال.

۲ - نیرنگ عشق: غنیمت (منزوی ۳۲۸۹)، بنام پادشاه اورنگ زیب، باستایش شیخ عبدالقادر (نستعلیق ۱۵ چتر ۹۱۰) شمارهٔ بیتها ۱۵۰۰.

در آن آمده است: «نمایان است تاریخ نوابین- زگلزاربهارفکر رنگین».

آغاز: بنام شاهد نازك خیالان عزیز خاطر آشفته حالان.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۲، ص ۱ سفید، W 183

۱ - فتوح الحرمین: محیی لاری (مصور).

۲ - فال‌نامه: امام‌جعفر صادق، نخست دیباچه مانند است در بارهٔ روش‌فال گرفتن به‌نثر سپس دایره‌ها است درسه صفحه سپس مثنوی باعنوانهای نام‌پیامبران ازآدم‌تا محمدوخلفا ازابوبکر تاامام‌حسین.

مجموعه، نستعلیق سدهٔ ۱۳، W 184

۱ - رسالهٔ رمل «رام‌جی‌سهای».

۲ - مقاله دربیان استخراج احوال‌آینده واستکشاف امورماضیه.

۳ - مقاله درجفر، درچندفصل، نخستین درجفر جامع.

٤ - استخراج احوال غایب ازراه‌جفر.

مجموعه، نستعلیق ترکی سدهٔ ۱۳، W185

۱ - جدولهای نجومی بامقدمه مانندی به‌ترکی.

۲ - رساله درربع مجیب به‌ترکی (نستعلیق میانهٔ ع ۱/۱۲۱۲).

مجموعه، W 188

۱ - انقاد الضالین عن‌ایدی المضلین فی بیان حرمة‌مال الظلمة و طعامهم ودفع حجج اهل الزیغ، به‌عربی (نستعلیق ابراهیم بن‌سیان محمود احمد نگری درچاشت روزآدینه ٥ ع ۱/۱۰٦۱).

۲- رساله دراکسیر: جمال‌الدین حسین حسینی اخلاطی (نستعلیق هندی سدهٔ ۱۲) باعنوان فصل‌وفایده (منزوی ٦۲۲).

آغاز: حمدبی حدوثنای بی‌عدمرخدای را.

۳ - السیاسة فی‌تدبیرالریاسة: ارسطو (نسخ سدهٔ ۱۲، آغاز افتاده)

٤ - کنزالاکسیروهدیة التسخیر: احمدبن محمدبن ارسلان المعروف «بمها» بنام شهاب الحق نصرخان (نسخ سدهٔ ۱۲) درده‌قسمت.

آغاز: حمد بی‌حدقادری‌را.

٥ - طلسم ودعا به‌فارسی «جهت حفظ سلطنت ومال ورفع فقیری وزیادشدن رزق و قضاء

حاجات» (نستعلیق سدهٔ ۱۲).

مجموعه ، W 195

۱ - ترجمهٔ مدخل ابومعشر بلخی (نستعلیق سده ۹و.) در شصت باب (منزوی ۲۶۱ و ۳۲۳).

آغاز : سپاس خدای بزرگ‌را که آسمان بیاراست به کواکب تابدان‌راه بدانندظلمات بروبحر آفتاب را.

انجام : ایزدتعالی توفیق دانستن وتوانستن ارزانی دارد.

۲ - تاریخ جهان گیر یامقدمهٔ ظفرنامهٔ شرف‌الدین علی‌یزدی (آغاز افتاده و ۱۱ص مانده انجام افتاده ، همان نستعلیق) ساختهٔ ۸۲۲ ، درمقدمه ودوفصل وخاتمه بنام ابوالفتح ابراهیم سلطان (منزوی ۴۲۴۱).

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، W 200

۱ - منشآت فارسی (آغازوانجام افتاده ، نسخه ازباب چهارم وباب‌سوم درشرح پروانجات است تاباب ششم).

۲ - رسالهٔ عملی (آغاز و انجام افتاده، ازباب در بیان و حدانیت تاباب در بیان کفاره و باب دربیان شادی بهروزی).

۳ - نصاب صبیان : فراهی (۱۴ برگ مانده ست).

مجموعه ، به‌یک نستعلیق . W 202

۱ - رساله دررمل بدینگونه : «بسمله بدانکه استاد رمل واخراج رمل .... شانزده شکل پیداشدند ... «به‌نثر فارسی (نزدیک به یک صفحه).

۲ - زبدة الرمل : معین نظام ، درآن‌آمده ست :

نسخه را چون تمام کردم من	زبدة الرسل نام کردم من
آغاز : شکرستار گرد گار جهان	خالق خلق رحم دررحمان (؟)

نستعلیق دوشنبه سمت ۱۸۷۷ درماه نهاوون .

۳ - دم‌شناسی ، در شش فصل (نستعلیق رام لاهوری ، به‌همان‌خط).

مجموعه ، جنگ نظم‌ونثر فارسی ، بیاضی ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ زرین فرسوده ، آغاز و انجام افتاده ، W 210

۱ - معراج الخیال : تجلی .

۲ - معراج الخیال : میرزا قلندر.

۳ - نگارستان چین : مهدی قلی‌خان .

۴ - مثنوی میرزا صادق تفرشی .

۵ - رزمیهٔ میرزا صائب .

۶ - بزمیهٔ ارجمند .

۷ - سوز وگداز نوعی .

۸ - چاه‌وصال لیلی ومجنون .

۹ - مثنوی سلیم .

۱۰ - سراپای توفیق

۱۱ - قضاوقدر استاد .

۱۲ - سوزوگداز وحشی .

۱۳ - مثنوی استاد .

۱۴ - ازدیوان حافظ ومحتشم تامشتاق سپس فردها ورباعی‌ها .

۱۵ - نثرفارسی .

۱۶ - مثنوی .

آغاز : شنیدم درسواد اعظم هند — بنارس بودشهری خلد مانند

درآن کشور برهمن زاده‌ای بود — زراه عقل دور افتاده‌ای بود .

۱۷ - نثرفارسی .

۱۸ - حکایتهای نعمت‌خان (متفرقه).

نام همهٔ اینها درفهرست پایان نسخه آمده بااین عنوانهاکه درنسخه ندیده‌ام : بیمار وطبیب قاضی محمد ، نقلیات نثرونظم ، سراپای مهری عرب ، سوزوگداز ضیاءالدین ، فردیات متفرقه ، غزلیات متفرقه ، رباعیات متفرقه .

مجموعه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، انجام هردوافتاده ، W 216

۱ - لیلی ومجنون ده سیونانی به کردی .

آغاز : بنام دانای جهان پیدا کرد — بلبلان چه عشق شیت پیدا کرد

۲ - «شیرین و فرهاد : میرزا شفیع و رمز یاد لامکان نه پشت خضری پرده » (به کردی).

مجموعه ، AI 19

۱ - حاشیهٔ شرح السنوسیة الصغری : محمدبن عبد الله بن عرفة دسوقی ، متن شرح ام البراهین محمدبن یوسف سنوسی ازخوداو ، تالیف روزآدینه ۲۷ رمضان ۱۲۱۴ درسالی که فرانسویان به‌مصر آمده بودند (نسخ احمد کشرد رروزچهارشنبه ۲۳ رجب) (بروکلمن ۲:۴۸۵)

آغاز : الحمد لواجب الوجود .

۲ - رسالة فی الفتوی ، سورخ ۱۲۱۱ (۱۰ پ - ۱۱ پ ، ۲۳ گ ۱۵ س) .

آغاز : الحمد لله الذی جعل لباس التقوی (شمارهٔ دوم ازفهرست انگلیسی است).

مجموعه ، نسخ عربی یمنی سدهٔ ۱۳ ، ش ۲ ازآن محمد بن علی بن سعد الجداد در ۱۲۵۱/۲ ، AI 21

۱ - دیوان : شریف رضی (انجام افتاده).

۲ - التراجم : اسحق بن یوسف بن امیرالمومنین حسنی متوکلی ، از احمد بن یوسف بن الحسین بن الحسن ابن القسم تاسیدبن الصفی (نوشتن آن را محمد بن علی بن سعدالجداد دررجب ۱۲۱۰ آغاز کرده است) .

(بروکلمن ذیل ۲:۴۰۴ و ۹۶۸).

۳ - مقدمة شرح الازهار وشرحها .

سپس چندین رساله ماننددیگراست

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۳ ، AI 25

۱ - جمع الاسرار فی منع الاشرارعن الطعن فی الصوفیة الاخیاراهل التواجد بالا ذکار . عبدالغنی نابلسی که در روزآدینه ۲۵ رجب ۱۱۲۵ ساخته است (نسخ درویش حسین سولوی حمصی در روز یکشنبه ذح ۱۲۸۳ ، ۳۶ گ ۲۱ س).

(بروکلمن ذیل ۲:۱۷/۴۷۳).

۲ - اجازة النابلسی للشیخ عبدالکریم بن الشیخ احمد المشرباتی الحلبی ، سورخ ۲۰ محرم ۱۱۶۸ (۴۲ گ ۱۷ س).

۳ - شرح العوامل المائة : یحیی بن نصوح بن اسرائیل الحنفی (نوشتهٔ ۱۱۳۲)

(بروکلمن ذیل ۲:۶۳۰).

آغاز : توجهناالی جنابک وقصدنا نحوبابک .

۴ - اجازة الشیخ عبدالله بن سالم بن محمد سالم بن عیسی الملکی البصری له ، مورخ ۱۸ ذح ۱۱۲۳ (۴۲ گ ۱۹ س).

۵ - اجازة ابی المواهب محمد الدمشقی الحنبلی ، نوشتهٔ شا گردش محمدبن ابراهیم بن محمد شهیر به این الدکدجی دمشقی حنفی در ۲ ذق ۱۱۲۱ .

(نسخ عبدالمعطی بن حاج احمد زین ، مقابله شدهٔ باالاصل ، ۶گ ۴۰-۴۵ ، ۱۹س).

۶ - رسالة فی احکام طریقة الخلوتیة وتلقین الاسماء الاثنی عشروسقاساتها (۱۰گ ۴۷-۵۶ ، ۱۸س) .

۷ - سلوك مسالك المولویة ونسوك مناسك الصوفیة : عبدالغنی بن محمد علی بن مصطفی

شیخ مولوی چلبی (۲٤ گ ۵۷ - ۸۱، ۱۷ س).

۸ - جواب سئوال فی احوال ومقامات الصالحین (۱۱ گ ۱٤ س).

۹ - ثبت الشیخ عبدالکریم الشراباتی العبدالمعطی بن احمدبن الحاج زوین (تعلیق همین عبدالمعطی درشب ۲ صفر ۱۱۶۸، ۵ گ ۱۰۰ - ۱۰٤، ۱۹ س).

۱۰ - رسالة اجازة الشیخ احمد الشراباتی للشیخ عبداللطیف الحلی.

۱۱ - رسالة فی الفتوة: محمدبن علاءالدین الرضی (نسخ روزیکشنبه ۲۳ صفر ۱۲۱۶).

۱۲ - الانوار اللمعیة فی طریقة السادة النقش بندیة: نابلسی، ۹ گ ۱۲۹ - ۱۳۸، ۲۵ س).

۱۳ - کیفیة ختم الخوجه بهاءالدین النقش بند.

۱٤ - الصراط السوی شرح دیباجات المثنوی: نابلسی، نوشتهٔ حسین حقی سولوی در ۱۲۸۱، ۳۸ گ ۱۳۹ - ۱۶۷، ۱۷ س).

۱۵ - پراکنده‌ها.

۱۶ - رفع الایهام اورفع الابهام: نابلسی (۱۰ گ ۱۸۶ - ۱۹۵، ۲۱ س).

مجموعه، در فهرست ص ع چند رساله‌ای یادشده که اکنون درنسخه نیست، AI 26

۱ - سرتب فتاوی الشیخ ابن عبدالعالی، به‌ترتیب بابهای فقهی است (نسخ ۱ ذح ۱۱۳۹، ۱۰۰ گ ۲۹ س).

آغاز: الحمدلله الذی یعطی الحکم من یشاء.

۲ - الفتاوی الزینیة فی فقه الحنفیة: زین‌الدین عمربن ابراهیم بن نجیم مصری حنفی درگذشتهٔ بامداد روز چهارشنبه ۸ رجب ۹۷۰، چهل وپنج رساله است بادیباچهٔ پسراواحمد که آنها راگرد آورده وبدانها این نام را داده است (۹۱).

(بروکلمن ذیل ۲: ٤۲۶/۲۷).

۳ - مقدمة القهستانی فی الصلاة (نستعلیق سدهٔ ۱۲).

مجموعه، نسخ سدهٔ ۹ و ۱۰، انجام افتاده، محشی، ۲۶۰ گ ۲۳ س، AI 37

۱ - المصابیح الاخروی مختصر الضیاء المعنوی: شیخ احمد حصونی حنفی.

۲ - مختصر شرح الضیاء المعنوی.

برمتن غزنوی احمدبن محمد بن سعید درس الامام الکاشانی صاحب البدایع که امام قرصی ازوی شنود واو در حلب پس از ۵۰۲ درگذشته است. از صلاة است تاحج.

(بروکلمن ذیل ۲:۱۰٤۳ و ۶٤۹).

مجموعه، AI 39

نسخ ابوالبرکات بن الحاج ابراهیم بن حمید الفرضی الشافعی در روز شنبه ۱۰ ذق

۹۰۳ درش ۱، ش ۲ بهمین خط وتاباب دهم دارد وافتاده است ، بایادداشت ۹۰٤ وبا تملک ۱۰۰۱ .

۱ - التنویرفی‌اسقاط التدبیر : تاج الدین ابوالفضل احمدبن عبدالکریم بن‌عطاء الله اسکندری مالکی شاذلی .

۲ - لطائف المنن فی‌مناقب ابی‌العباس وشیخه ابی‌الحسن : ازهمو ، دریک مقدمه و ده‌باب . (بروکلمن ۲ :۱۱۸ وذیل ۲ : ۱٦٥).

مجموعه ، نسخ معرب‌سدهٔ ۹و۱۰ ، AI 49

در ص ع سوسی آمده است که‌نسخه ازآن علی‌بن احمد خلیفهٔ محاسبهٔ حربیهٔ حلب ومصطفی بن سلیمان کردی حلوائی است ، نعم بن عبدالله در ۲۳ ذق ۸۵۲ و سیفی ثانی بک‌بن عبدالله محمدملکی ظاهری آن را خوانده‌اند .

۱ - اغانی التهلیل والتصلیة ، شعرعربی‌است ، باعنوان نغم ، موشح تبریز، مصریه ، سپس یک بندشعرترکی است دربارهٔ تهلیل .

۲ - الا ذکار المعظمة و الموشحات المکرمة از ملک اشرف ابوالنصر قای تبای در دو بخش : اذکار، موشحات که صلوات‌است ، موشحات درنغمهٔ حسینی‌است وجرگاه،صعید ، سیگاه ، عراق ، رمل ، پنجگاه ، اصفهانی ، نشابورك ، عشاق به‌ترکی ، پنجگاه به‌ترکی ، رمل به‌ترکی ، حسینی به‌ترکی ، سیگاه‌به‌ترکی .

۳ - القصیدة الوتریة فی‌مدح خیرالبریة علی حروف‌الهجاء : ابوبکر الرشید البغدادی به‌ترتیب تهجی (بانونویس).

٤ - الموشح المبارك ، به‌عربی وترکی درتهلیل باعنوانهای : پنجگاه ،گردانیه ، حسینی ، محیر ، عشاق ، سیگاه ، نشاورك ، شرابی ، چرگاه ، بستنیگار ، نهفت ، عراق ، نیروزعجم ، نیروز .

۵ - موشح دیگرکه غزل است ، وعشاق به‌ترکی ، وحسینی ، وغزل ومجاز ،

٦ - شعر شیخ نورالدین علی‌شاذلی عارف ونغمهٔ حسینی وعشاق وچرگاه وحجاز وغزل وبزرگ ورهاوی تاسیرسد به‌موشح رمل‌وحسینی وحجاز ورمل .

۷ - موشح ابوالنجابه‌نغم چرگاه .

۸ - نغمهٔ بستنگار ازسیدی ابوالسعود ابن ابی‌العشاء .

۹ - موشح نغم‌رهاوی ، حجاز ، حسینی شمارهٔ ٤ تا ۹ تهلیل است .

مجموعه ، AI 50

نسخ درشت سدهٔ ۱۰ درش ۱ و نسخ ریز مهدی بن‌است‌بن‌درذ در روستای بکارباسی درشب آدینه ج ۹۲۷/۱ درش ۲ و نسخ ترکی سدهٔ ۱۰ و ۱۱ دربروسه درش۱و۳ .

۱ - الفرائض السراجية .

الحمدلله حمدالشاکرین والصلاة علی خیر البریة محمدوآله الطیبین الطاهرین .

۲ - المنهاج المنتخب فی ضوء السراج : شیخ شهاب‌الدین ، حاشیه ایست بر فرائض سراج الدین .

آغاز : الحمدلله الذی ابرزبالفرائض ریاض الشرع .

۳ - فرهنگ عربی بازیرنویس ترکی (آغاز افتاده).

مجموعه ، AI 51

۱ - ملجأ القضاة عندتعارض البینات : ابومحمد غانم بن محمد بغدادی (نسخ ۱۲ ع ۱۱۵۵/۱).

۲ - مشتمل الاحکام لکونه مخصوصا للقضاة والحکام : فخرالدین الرومی (نستعلیق سدهٔ ۱۲)

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۲ درش ۱و۲ ونسخ روزیکشنبه سال ۱۱۱۸ درش ۳، AI 52

۱ - خلاصة الاصول فی معرفة حدیث الرسول : شرف‌الدین ابوعبدالله محمدحسین طیبی.

۲ - حاشیة شرح نخبة الفکرلابن حجر : ملاابراهیم بن حیدر کردی ابن الحسینی آبادی.

۳ - شرح شرح نخبة الفکر : علی‌قاری .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۲ و ۱۳ ، AI 54

قصائد فی مدح محمد و قصص وروایات واخبارو اشعار ومعارضات للفنجی وغیره .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۱ ، AI 56

۱ - مجموع الفقه اوالمسندلزیدبن علی (نسخ احمدبن ناصربن محمد جشمی زیدی صنعانی عدنی برای احمد بن محمد بن احمد وادی صنعانی در روز پنجشنبه ۷ شوال ۱۰۵۶ به‌روایت ازشمس‌الدین ابوالفضل جعفربن احمدبن عبدالسلام بن‌ابی‌یحیی ازقطب الدین احمدبن ابی‌الحسن بن احمد الکنی ازفخرالدین زیدبن حسن بیهقی بروقنی درری که درشعبان ۵۴۰ ازحج آمده بود از حاکم ابوالفضل وهب‌الله حسکانی (بروکلمن ذیل ۱ : ۳۱۳ - دیباچهٔ ایتالیایی چاپ گریفینی ص ۳۵ و ۳۷ و ۴۴ و ۴۹ و ۵۷ و ۶۶ - سزگین ۱ : ۵۵۲)

آغاز : کتاب الطهارة اخبرناالقاضی الاجل .

۲ - قصیدة سید فاضل شامی وقصیدهٔ دیگر هردو در استغفار .

۳ - الناسخ والمنسوخ من کتاب‌الله : ابوالقاسم هبة‌اللّه‌بن سلامة الحموی ، به روایت ازابراهیم بن‌محمد ابی‌عبدالله اززین المجالس ابوالقاسم یوسف بن‌علی بن‌حماوک بن عبدالله الغازی ازابونصر احمدبن مسروربن عبدالوهاب مقری به‌املاء شیخ ابوالقسم هبة‌الله بن‌سلامة مفسر (نسخ احمدبن ناصرجشمی در ۱۴ شعبان ۱۰۶۱) (بروکلمن ذیل ۲ : ۲۵/۹۸۵)

آغاز : الحمدلله الذی هدانالدینه و جعلنامن اهله .

انجام : ولامنسوخ .

٤ - الرسوخ فی علم الناسخ و المنسوخ : ابوالفرج ابن الجوزی (نسخ همان احمد ناصر جشمی در روز چهارشنبه ١٤ شعبان ١٠٦١).

٥ - خواص الکتاب العزیز : محمدغزالی (بهمین خط ، انجام افتاده) .

٦ - ریاض الربیع فی علمی المعانی والبدیع : شیخ الاسلام السید عبدالله بن محمدبن اسمعیل بن صالح الامین الصنعانی زیدی (بروکلمن ذیل ٢: ٨١٧ و ٩١٥).

آغاز : الحمدلله الذی علم الانسان البیان .

٧ - شرح منظومة ابن الشحنة الحلبی (نسخ دیگر نوشتهٔ دارندهٔ نسخه در روز عرفه ١٢٤٢ ازروی نسخهٔ نوشتهٔ ازروی اصل .)

مجموعه ، نسخ سدهٔ ١٣ ، AI 62

١ - روضة العلماء ونزهة الفضلاء : ابوالحسن بن یحیی بن محمد زندوستی (نسخ آغاز ع ١٢٧٥/٢) فی المسائل المتناسبة، الاخبارالموافقة ، الحکایات اللائقة، الباب الاول فی فصل العلم... الباب الثامن والتسعون فی فضل السلام . (بروکلمن ذیل ١ : ٣٦١).

آغاز : الحمدلله الکریم ... والصلاة علی نبیه .

٢ - شرح رسالة الاستعارات للمسرقندی ، متن عربی وشرح ترکی است .

٣ - تفسیر سورة الرحمن والواقعة والحدید والمجادلة .

٤ - مناجاة لشارحه الروسی ، به ترکی .

٥ - بیان وقوف النبی .

مجموعه ، AI 63

١ - شرح القصائد : زکریابن یوسف بن محمد بن زکریا ، متن سرودهٔ خود اواست (نسخ عطاءالنجادبن معتوق علوانی شافعی در ٨ ج ١٠١٣/٢ نقل ازخط یاقوت) .

آغاز نسخه دنبالهٔ قصیده است به ردیف «قا» سپس قصیده نونیهٔ مظفریه است در مناقب ملک نجم الدین بن جعفر بن طراح .

آغاز : الحمدلله علی علی جزیل عطائه .

٢ - شرح القصیدة الهمزیة للبوصیری .

(نسخ همو دربصره در روز دوشنبه ١٤ رمضان ١٠١٤).

آغاز : الحمدلله الذی خص نبیه محمد من هموم الارسال .

مجموعه ، AI 67

۱ - مجموع فی الفقه «کتاب الطهارة .... کتاب الاقرار» فتاوی است باشماره ابجدی بایاد کردن منابع دربرخی جاها، نستعلیق اصل سدهٔ ۱۱ و ۱۲ ، سفید هم‌دارد، یادداشت مانند است .

۲ - مغنی‌الانام : شمس‌الدین محمدبن جمال الدین عبدالله بن شهاب‌الدین احمد خطیب‌بن‌مراد حنفی غزی که درآن الفتاوی الزینیة فی‌المسائل الفقهیة ابن‌نجیم را به ترتیب کتب‌فقه درآورد باعنوانهای «سئل، اجاب» آنها هم پاسخهای اواست به‌پرسشهای کوتاه است و کوچک نه مجموعهٔ رسائل او (نسخ سدهٔ ۱۱).

۳ - معین الحکام علی‌مذهب الامام الاعظم‌ابی‌حنفیة : عبدالرحمن بن محمدبن‌سلیمان بنام سلیمان بن سلیم عثمانی ، ازقضاء حکومات آغاز میشود بایاد کردن مدارک (انجام افتاده ، نسخ سدهٔ ۱۱ و ۱۲).

آغاز : الحمدلله الذی جعل العلوم الشرعیة مرآة للعلماء .

مجموعه ، AI 70

۱ - شرح الفرائض السراجیة : گویا ازسید شریف گرگانی که در ص ع بنام «سید» آمده است (نستعلیق عربی ۹۷۳).

۲ - تفسیر سورة الجمعة ، درچند فصل . (نستعلیق روزپنجشنبه ۹۷۳ ، ازآن محمدبن فضل‌الله‌خواجه) درنسخه به خط دیگر آمده که در ۸۰٤ کتاب انجام یافته‌است .

مجموعه ، نسخ ۱۲۳۲ : AI 71

۱ - شرح العرایس لابی‌سعید محمدالخادمی : نجیب (ص ع) در دومقصد درمنطق.
آغاز : سبحان من‌عجز عن‌تصور کنهه العقول .

۲ - آداب البحث یارسالة فی‌فن‌المناظرة : محمد ساچقلی‌زاده ، رسالهٔ کوچک اواست .

مجموعه ، AI 72

۱ - عصمة الانبیاء : امام فخرالدین رازی ، رسالهٔ خوبی‌است (نسخ شعبان ۲٦ [۱۰]. (بروکلمن ۱: ٤۰۷ - زرکان ۷۳ - مایل ۳۰٦)

آغاز الحمدلله المتعالی بجلال احدیته عن مسارح الخواطر والاوهام ..... فهذه‌رسالة عملناها فی‌النفح (؟) عن‌رسل‌الله وانبیائه والذب عن‌خلاصة خلقه واتقیائه .

۲ - نفیس الریاض لاعدام‌الامراض یا شرح بدءالامالی‌یاالاصول الکلامیة : خلیل بن العلاء البخاری ، بادلیل است .

(نستعلیق عبدالغنی بن ملاعلی کدلجی در نیمهٔ روز آدینه ع ۱ ازسدهٔ ۱۱ تاریخ بریده

شده است (بروکلمن SNI 767).

۳ - بدایة السالک فی نهایة المسالک : علی بن سلطان محمد قاری هروی به‌نام «شرح منسک منلا» در نسخه (بهمین خط) (بروکلمن ذیل ۲ : ۵۴۲/۱۴۲) سپس شعر ترکی است .

۴ - ضوء المعالی لبدء الامالی : علی قاری (نسخ سدهٔ ۱۱).
(بروکلمن ذیل ۲ : ۱۴۸).

۵ - انموذج اللبیب فی خصائص الحبیب : سیوطی (نسخ سدهٔ ۱۱).
(بروکلمن ذیل ۳ : ۱۸۱/۲۹).

۶ - خصوصیات یوم الجمعة وفضلها علی غیرها من سائر الاسبوع : سیوطی (نسخ سدهٔ ۱۱).

مجموعه ، AI 74

۱ - شرح الفقه الاکبر : ابوالمنتهی احمد بن محمد مغنیساوی (نسخ محمد بن جمال الدین در روز پنجشنبه ۲ ع ۹۰۳/۱ ، خوانندهٔ سید سلیمان بن عبدالقادر در اواخر ع ۱۰۵۸/۱) (بروکلمن ۱ : ۱۷۰ وذیل ۱ : ۲۵۸).

۲ - بحرالکلام یا العقائد : ابوالمعین نسفی (نسخ ابراهیم بن عبیدالله در روز ۶ رجب ۱۱۳۶ در مدرسهٔ صووقیو در اسلامبول ، با تملک ۱۱۸۷).

مجموعه ، AI 75

۱ - غبطة الناظر فی ترجمة الشیخ عبدالقادر تعلیق موجز فی ترجمة عبدالقادر الگیلانی علی ثمانیة ابواب : شهاب الدین ابن حجر ابوالفضل احمد بن عبدالله بن محمد عسقلانی (نسخ سدهٔ ۱۲ ، سپس یک صفحه ایست ازیک رساله) (بروکلمن ذیل ۲ : ۷۵).

آغاز : الحمدلله القادر علی تفسیر مراده فی تشریف اهل وداده .

۲ - درر الاحادیث القدسیة (بهمان خط ، ناقص).

مجموعه ، بیک خط نسخ سدهٔ ۱۱ ، AI 76

۱ - السبعیات فی مواعظ البریات : ابونصر محمد بن عبدالرحمن همدانی (نسخ سدهٔ ۱۰). (بروکلمن ذیل ۲ : ۵۸۳).

۲ - مجالس فی الظلم واهله فی مقتل الحسین ع (نسخ ۹۶۱).

۳ - رساله فی العذبة والمرقعة والمسبحة ، لطلب الشیخ شهاب الدین .

۴ - باب لقضاء الحوائج ، باب فی الصبر .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۲ ، محشی ، AI 80

۱ - الایساغوجی : ابهری (نسخ عبدالله حج مالاذ در ۱۲۲ ، باحواشی).

۲ - شرح آداب البحث : عصام الدین ابراهیم بن‌محمدبن عرب‌شاه اسفراینی .
متن بدینگونه است «لک الحمد والمنة ... اذاقلت بکلام تام‌خبری ان کنت ناقلا فیطلب منک الصحة - ان الکلام لفی الفواد وانماجعل الکلام‌علی الفواد دلیلا» .
(بروکلمن ذیل ۲ : ۵۷۱).

۳ - حاشیة الفوائد الفناریة .
آغاز : حمدالک اللهم علی ما منحت به‌علی .

مجموعه ، Al 81

۱ - اللطائف , ابوالفرج عبدالرحمن ابن‌الجوزی ، در ۵۲ فصل (نسخ عبدالرحمن بن محمد پیری بترونی در روز یکشنبه پایان ذق ۱۱۰۶ دربستان قیصر حلب)
(بروکلمن ۱:۶۶/۵۰۵).

۲ - الیاقوته : از همو، در ۱۰ فصل (نسخ محمد صادق عبدالسلام بترونی درروز آدینه ۶ صفر ۱۱۰۷ ، باتملک ۱۲۱۷).

مجموعه ، Al 83

۱ - شرح الفرائض السراجیة : شمس‌الدین ابوالعلاء محمودبن ابی‌بکربن ابی‌العلاء بخارایی (نستعلیق عربی ۱۰۹۱).
آغاز : الحمدلله رب‌العالمین حمد الشاکرین .

۲ - حل المشکلات «فی‌علم الفرائض : شجاع نوراه(الله) انقروی (نستعلیق عربی ۱۳۱۳) در ۱۰ باب (بروکلمن ۲:۴۳۲).
آغاز: الحمدلله المالک العالم العلام .

مجموعه ، باتملک ۱۱۷۸ ، Al 85

۱ - حادی القلوب الی‌لقاء المحبوب : زین‌الدین ابوالوقت عبداللطیف بن‌عبد الرحمان بن احمدبن علی‌بن غانم مقدسی (نسخ درویش مصطفی خطیب درتکیهٔ شیخ احمد شمس الدین غزی در «ماه» شعبان ۱۱۰۷) در عقاید و آداب در پنج باب ، تصوف عملی‌است .
(بروکلمن ۲:۲۳۱).
آغاز : قال شیخنا شیخ الاسلام عبداللطیف بن‌عبدالرحمان بن غانم المقدسی .

۲ - مختصر منهاج العابدین غزالی از دیگری (نسخ ج ۲/۱۱۱۰).
آغاز : الحمدلله عالم الغیب والشهادة.

۳ - تحفهٔ واهب المواهب‌فی‌بیان‌المقدمات والمراتب : ابوالحسن‌محمدبن عبدالرحمن بکری (نسخ «ماه» ع ۱/۱۱۰۶) در یک مقدمه وچهار مقام و شش مرتبه ، پایان یافتهٔ در ذح ۹۲۲ (بروکلمن ۲:۲۳۱ وذیل ۲:۳۳۲).
آغاز : الحمدلله الذی سلک باولیائه سبل الرشاد .

مجموعه ، نستعلیق به‌یک خط، AI 93

۱ - «صناعة المنتهی فی شرح بضاعة المبتدی فی‌النحو : للمولی پاشالبکالی خلیفة الصوفیة ، وله‌شرحهابالقول وسماه صناعة المنتهی شرحی است آمیخته وسزجی .

(چلبی - بروکلمن ۱ : ۷۹۳).

آغاز : الحمدلله رب‌العالمین والصلاة علی سیدالانام والعالمین .

۲ - شرح دیباچهٔ شرح المصباح : یعقوب بن‌سیدعلی (نوشتهٔ در ع ۱/۷۵۷ ، نام نویسنده پاک‌شده است ، باحواشی «منه»).

آغاز : الحمدلله‌الذی اعرب ترکیب الکائنات من‌سزج کاف ونون) .

مجموعه ، AI 95

۱ - تحفة الصدیق فی‌فضائل ابی‌بکر الصدق : علاءالدین علی‌بن سیف‌الدین بلیان‌بن بن عبدالله المشرف الناصری (بایادداشت ۹۸) چهل حدیث است .

۲ - رسالة فی‌فضائل ابی‌بکرفی احادیث نبوبة ، به‌روایت ازعبدالله بن‌عمرلیثی درروز چهارشنبه ۱۸ ج ۶۳۳/۲ درالمقتدیة بغدادیةازجانب ابوالفتح محمدبن عبدالباقی ابن‌النبطی در روزشنبه ۱۵ ج ۵۵۹/۲، نام آن درپایان «المنتقی من‌الاصول »است .

۳ - تحفة الصدیق من کلام ابی‌بکر الصدیق .

٤ - فصل الخطاب من کلام عمربن الخطاب .

٥ - انیس اللهفان من کلام عثمان .

٦ - مطلوب الطالب من کلام علی بن ابی‌طالب (نسخ علی بن محمد احمد حنفی عادی در روز شنبه ۱ ع ۹۷۸/۲) همهٔ این‌شماره‌ها از ۳ تا ٦ از وطواط است (همه‌به‌یک نسخ).

۷ - الحکم : تاج‌الدین ابن‌عطاء الله‌اسکندری .

۸ - التوبة : ازهمو .

۹ - رسالة الی‌صاحبه بالاسکندریة من‌القاهرة .

۱۰ - سواقع الالهام من نفحات الفضل و الانعام فی قواعد اهل الطریق‌للشیخ رسلان الدمشقی (مقابله شده).

۱۱ - رسالة فی‌وظیفة الفجر فی‌الدعاء .

۱۲ - الاربعین فی‌فضل رب‌العالمین : رضی‌الدین ابن عفیف الحارثی .

۱۳ - رسالة علی تعریف غالب ماتداولته السادة الصوفیة من‌الرسالة القشیریةلابی زکریا الانصاری (نوشتهٔ روزچهارشنبه ۲۱ شوال ۹۱۳) .

۱٤ - فتح الرحمن شرح رسالة الولی رسلان للشیخ زکریا الانصاری ، ساختهٔ روز

آدینه ۳ شوال ۹۸۵ .

۱۵ - رسالة فی الالفاظ المتداولة فی اصول الفقه والدین : ازهمو .

مجموعه ، AI 98

۱ - وصایا الشیخ ابی بکربن محمدبن علی (زین‌الدین الخوافی) تلمیذ نورالدین عبدالرحمن القرشی واستاد الشیخ عبدالرحیم الروسی فی‌القدس الشریف (نسخ نورالدین بن محمدبن ابی‌بکربن محمدبن حسن بن ابی‌الفضل عبدالمنعم الشادی الشغوی الجلبی الروشانی تلمیذ القطب ابی العباس احمد القصیری که‌نام‌ی دراین‌جادوباره آمده است، برای خودش در روز پنجشنبه ۳ ع ۲ ع ۹۶۹/۲ ، باتملک ۱۱۱۷).

۲ - الزیارات یاذکر فضائل بیت‌المقدس مختصر من باعث النفوس الی زیارة القدس المحروس لبرهان الدین ابراهیم الدمشقی ومثیرالغرام لحافظ بن‌محفوظ (نسخ نورالدین روشانی پسر حاج محمدبن حسین شاذلی نجفی قادری سعودی نقش بندی شغوی در روز چهارشنبه ۲ ع ۹۸۰/۲) نام «الزیارات» درپایان آمده است ، در هفت فصل است .

۳ - شروط الالتزام فی‌معرفة الاحکام : گردآوری وگو یاهم نوشتهٔ همان نورالدین روشانی خادم ابوالعباس شهاب‌الدین احمد خلواتی قصیر .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۱ ، AI 99

۱ - مجموع احادیث من الجامع الصحیح والمسانید والسنن للبخاری ومسلم وابی‌داود السجستانی واحمد النسائی و ابن ماجة القزوینی والدارمی السمرقندی ویحیی اللیثی الاندلسی والدارقطنی والشافعی وابن‌حنبل وابی نعیم وابی‌مسلم الکشی (السنن) و الحافظ سعیدبن بن‌منصور (السنن) وابن ابی شیبةالمصنف) والبغوی و الطیالسی (مسند) وعبدالکشی وابن ابی اسامة و البزاز وابی یعلی الموصلی والزهد والرقائق لابن المبارك و نوادر الاصول للترمذی والدعاء للطبرانی و اقتضاء العلم و العمل للخطیب البغدادی و تاریخ ابن معین فی احوال الرجال (مرتب) ومصنف عبدالرزاق الصغانی والسنن للبیهقی ومستخرج ابی‌عوانة و مسند ابی بکر البزاز وصحیح ابن‌حبان ومستدرك الحاکم وصحیح ابن‌خزیمة ومسندالاسماعیلی وعمل الیوم واللیلةلابن السنی وموطامالك .

۲ - رفع حاجب العیون الفاخرة علی کنوز الرامزة : شمس الدین محمد الدلجی ، الرامزة فی‌علمی العروض والقافیة ازضیاءالدین ابومحمد عبدالله خزرجی است (گویا انجام افتاده) .

مجموعه ، AI 100

۱ - الجوهرة المنیفة فی‌وصیة ابی‌حنیفة : منلاحسین بن‌اسکندر حنفی ، در روزسه شنبه

(نسخ حسین بن اسماعیل درعین تاب در ۱۱۳٤) (بروکلمن ذیل ۲ : ۳٥٤) .

آغاز : الحمدلله المتوحد بوجوب الوجود والبقاء .

۲ - شرح الفقه الاکبر : ابوالمنتهی (نسخ حسن بن علی در ع ۱۱۳۰/۲) .

۳ - تعلم الفرائض : پری‌زاده ابراهیم بن حسین بن احمد حنفی (گویا) (نسخ ۱۱۳٤) در آن ازفتوی کبیرو فتوی سرکانی وصلاة مسعودی یادمیشود (بروکلمن ذیل ۲ : ۲٤۷)

آغاز : الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین .

٤ - الفقه الاکبر : ابوحنفیة (نسخ ۱۱۳٤) .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۲ ، AI 104

۱ - من الاختیار شرح المختار (کتاب الحج ، مقابله شده است) .

۲ - «من وظایف الاسلام حج البیت» من شرح شرعة الاسلام .

۳ - ارجوزة کتاب الحج .

٤ - فصل فی القرآن .

مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۲ ، AI 108

۱ - تعریف غالب ماتند اولته الصوفیة المذکورة فی الرسالة القشیریة لابی یحیی زکریا الانصاری (بروکلمن ۲ : ۹۹) .

۲ - حکایة عن سری السقطی .

۳ - بسط الذراعین بالوصیدفی بیان الحقیقة والمجاز من التوحید : عبدالغنی نابلسی که درشب یکشنبه ۱۰ ج ۱۱۱۲/۱ ساخته است .

مجموعه ، AI 111

۱ - مختصر حاشیة شرح القواعد : نسخ محمدبن عبدالرحمن حموی ، اختصار حاشیة شیخی واستادی الشیخ ابی بکر الشنوانی علی شرح قواعد الاعراب لخالدالازهری (نسخ محمدبن شیخ احمد متطبب حلب درشب چهارشنبه ۲۳ رمضان ۱۱۱۸ ، متن گویا «موصل الطلاب الی قواعد الاعراب» باشد .

آغاز : یقول العبد الفقیرالی رحمة مولیناالغنی القوی محمدبن عبدالرحمن الحموی .

۲ - شرح العوامل المائة للجرجانی : یحیی بن نصربن اسرائیل ، بنام مصطفی بن سلیمان دربرکی وجوقه(؟) (نسخ علی بن مصطفی در روز آدینه سال ۱۱۳۷) .

مجموعه ، AI 114

۱ - حاشیة شرح الایساغوجی للکاتی ، بی دیباچه است (نستعلیق عربی سدهٔ ۱۰) .

۲ - همان حاشیة شرح الایساغوجی للکاتی ، بادیباچه (نسخ روز دوشنبه سال ۹٥۲ ، محشی) ،

آغاز : الحمدلمن حمده احسن کل المقول ..

آغاز شرح درهردو : الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظیره الممکن سواه و غیره .

٣ - حاشیة شرح الایساغوجی للکاتی : قوجه احمد (نسخ میانه های ذح ٩٥٢).

مجموعه ، به چندنسخ سدهٔ ١٢ ، AI 115

١ - شرح آداب المناظره : طاش کپری زاده ، (نوشتهٔ ١١٢٠) .

(بروکلمن ذیل ٢:٦٣٣)

آغاز الحمد لله الذی لامانع لعطائه ..

٢ - رسالة فی فن المناظرة یا الولدیة فی الاداب: محمدساچقلی زاده (نوشتهٔ ١١٢٠) .

آغاز: بسم الله وبحمده والصلاة والسلام علی رسوله .

٣ - تفریقیة یاالفروق بین الاشیاء المتبانیة والقریبة : ابراهیم کلشنی پسر حاج مصطفی طریقت چی پسردرویش ابراهیم، به ترتیب از «ابدوازل» تا «یاءالنسبة ویاءالمتکلم» (نوشتهٔ ١١٢٠) (بروکلمن ذیل ٢ : ٦٤٩).

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان علمه البیان .

٤ - رسالة المجاز والحقیقه والاستعارة .

در آن آمده است «رسالتنا المعمولة فی الاستعارة» .

آغاز: الحمدلله الحی القیوم الاوحد .

٥ - شرح آداب المناظرة ، حاشیه است ازعصام الدین اسفراینی برالرسالة العضدیة چنانکه درپایان آمده است (نسخ ج ٢/١١٢٠) .

آغاز: باسملک اللهم یاواجب الوجود ... لک الحمد وهوالوصف بالجمیل .

مجموعه ، AI116

١ - شرح الرحبیه فی الفرائض : بدرالدین محمدبن محمد سبط الماردینی (نسخ علی بن حاج محمدبن منصور در روزیکشنبه ٢٩ ج ٢/١٠٧٦) (بروکلمن ٢:٣٥٧).

آغاز : قال الشیخ الامام العالم العلامة امام الحساب و الفرضیین سیبویه زمانه وفرید عصره واوانه بدرالدین محمدسبط الماردینی .

٢ - باب فی طریقة تصحیح مسائل الفرائض علی وجه ینقسم السهام علی اعداد المستحقین من غیر کسرعلی واحدمن الورثة (بهمان خط) .

٣ - اسباب الارث وموانعه وابواب اخرمن الفرائض (بهمان خط) با عنوان مساله وجواب ، گویا ازکتابی گرفته شده است .

مجموعه ، AI 118 ..

١ - شرایط الایمان والاسلام : ابوحنیفه . به ترکی (نسخ ترکی معرب سدهٔ ١١)

۲ - الحزب الاعظم والورد الافخم : علی قاری (نسخ ۱ شوال ۱۰۸۸) . (بروکلمن ۲:۵۴۰ ش ۵۱)

آغاز : الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد نامحمد .

مجموعه ، AI 119

۱ - الشجرة المفرعة فى المسائل المنوعة : محمدبن زين العابدين بن محمدعمرى سبط المرصفى که پس از زيارت قبر دو ولی سيد ابراهيم دسوقی وسيد احمد بدوی در ۹۶۷ ساخته وپاسخ به پرسشهای گوناگون است گرفتهٔ از لقط المرجان فى احكام الجان سيوطی و از جن در آن بحث ميشود (بروکلمن ذيل ۲:۴۶۳).

آغاز : قال مولفها الفقير الى الله تعالى .

۲ - السبيل المبين فى حكم صلة الامراء والسلاطين : ازهمو .

۳ - الرسالة السلطانية : سيوطی (نسخ روز آدينه ع ۱/۱۱۳۴).

مجموعه ، ۲۱ گ ، ۲۵ س ، AI 122

۱ - كشف النقاب المجازی عن دالية ابن الحجازی : شعيب بن اسماعيل الكالى ، در شرح نظم عبدالله افندی ابن حجازی درستايش پيامبر (نسخ عبدالله بن عبدالعزيز حنفی قاری در روز سه‌شنبه ۱۵ محرم ۱۱۶۱ ، باتقريظ در پايان ، باشعری ازسيدمحمد سخدوجی در بارهٔ آن در ص ع).

آغاز : الحمدلله الذی البس اهل الادب حلل المحبة .

۲ - السمرقندية فى الاستعارات (نسخ سدهٔ ۱۲).

مجموعه ، ش نسخ سدهٔ ۱۱ ، AI 123

ش ۱ در ۶۰ گ ۲۱ س ، ش ۲ در ۱۵ گ ۲۱ س ، ش ۱۶ گ ۲۱ س.

۱ - الماردينية فى شرح الياسمينية فى علم الجبر : بدر الدين محمدبن احمد ، درشرح ارجوزهٔ ياسمينية است (بروکلمن ۱:۴۷۱ وذيل ۲:۱۵۵).

آغاز الحمدلله الذی احصى كل شیء عددا وجعل الاول لمن اعطى واتقى

۲ - رسالة فى علم الجبروالمقابلة نقلت من كتاب اللباب فى شرح تلخيص اعمال الحساب للشيخ عبدالعزيزبن على بن داود الهرادی المعرادنی .

آغاز : الحمدلله رب العالمين وصلى الله على سيد نامحمد خاتم النبيين .

۳ - تحفة الاحباب فى علم الحساب : سبط الماردينی بدر الدين محمد بن احمد (بروکلمن ۲:۱۶۷ وذيل ۲:۲۱۵). (نوشتهٔ ابن الحاج قاسم ازمعرة النسربن حلب در روز سه‌شنبه پايان ۱۰۸۳) دريک مقدمه وسه باب .

آغاز: الحمدلله الذی سهل الحساب و هون الصعاب.

مجموعه، نسخ عربی سدهٔ ۱۲ و ۱۳، بیاضی، AI 126

شعرهای سرایندگان عرب اخیر است مانند ادیب احمد لطف زبیری وسیدعلی العامرة وسید احمدعلی تامیرسد به‌محسن بن‌عبدالکریم.

مجموعه، نسخ سدهٔ ۱۲، ۱۴۰+۵ ص ۲۳ س، AI 132

۱- شرح کیفیة المناسخات: شهاب‌الدین ابوالعباس احمدبن الهائم.
(بروکلمن ذیل ۲: ۱۵۴).

آغاز: الحمدلله‌رب العالمین والصلاة والسلام علی‌خیر خلقه محمد.

۲- من کتاب روضة الفهوم فی‌نظم‌نقایة العلوم: احمدبن احمدبن عبدالحق السنباطی الخطیب بجامع الازهر، فی‌الارث (بروکلمن ۲: ۳۶۸).

آغاز: الفرایض علم به‌یبحث عن مقادیر سواریث

مجموعه، AI 134

۱- مقدمة فی‌الکلام علی‌البسملة: قاضی القضاة شیخ عمیرة شهاب‌الدین ابوالعباس احمد برسی شافعی، حواش ونکت وفروع وفوائد علی متن المنهاج وشرحه للمنلاالجلال المحلی (نسخ عبدالجواد بترولی در ۱۵ ع ۱۰۸۵/۲).

آغاز: قال‌الشیخ الامام العالم العلامة عمدة المحققین الفهامة.

۲- رسالة فی‌البسملة: ناصرالدین اللقانی.

۳- وصیة محمد الباقر: مصلح الدین، برای پسرش ابوحازم محمد الباقر (ش ۱ تا ۳ نسخ سدهٔ ۱۱).

۴- نبذة فی‌البسملة: شیخ الاسلام منلاعباس بن ابراهیم کردی کورانی دمشقی، «جمع للطلاب المترددین الیه،» (نسخ تحریری عربی ریز محمدبن قاسم‌بن محمد بن موسی المعبدی درشب سه‌شنبه ۱۵ صفر ۱۱۱۴).

مجموعه، ۱۵۱ گ ۲۱ س، AI 147

۱- کتاب الشباك یارسالة فی عمل المناسخات بالجدول فی علم الفرائص: شهاب الدین ابوالعباس احمدبن الهائم الفرضی المعری، «صنعة تلقاهامن استاذه ابوالحسن الجلاوی» (نسخ ریزمحمد بن‌یوسف دمیاطی حنفی در ۵۸ [۱۰]).

رساله در ص ع «شباك» نامیده شده است (بروکلمن ۲: ۱۵۵).

آغاز: اعلم‌ان عمل المناسخات بالجدول.

۲- مهمان ختم المولف هذا الاصل فی اثناء الشرح: احد همابیان کیفیة تفریع

المسائل وضعا، الثانی کیفیة تفصیل ساحصل لکل وارث اجزاء من القراریط (نسخ سدهٔ ۱۱).

۳ - کیفیة العمل والطریق فی الجامعة اذا کانت اقل من مخرج القیراط (نسخ سدهٔ ۱۱)

مجموعه، ۱۴+۸ك ۱۷ س، AI 150

۱ - شرح الوضعیة العضدیة لابی القاسم بن ابی بکر اللیثی السمرقندی (نسخ ابن شیخ عبدالله یوسف در روز شنبه ۲۷ رمضان ۱۱۷۹) بنام امیر عبدالکریم.

(بروکلمن ذیل ۲:۲۵۹).

آغاز: الحمدلله الذی خص الانسان بمعرفة اوضاع الکلام.

۲ - حاشیة شرح الرسالة الوضعیة للسمرقندی اللیثی: ابوالبقی (نسخ یوسف بن عبدالله بن اسماعیل در روز سه‌شنبه ۳۰ رمضان ۱۱۸۹).

آغاز: قوله خص الانسان بمعرفة اوضاع الکلام.

مجموعه، نسخ سدهٔ ۱۲، ۱۶گ ۲۰ س، AI 152

۱ - مجلس فی وعظیة لیلة النصف من شعبان.

آغاز: الحمدلله المقصود.

۲ - رسالة فی معرفة القرض.

۳ - مجلس فی شهر رمضان.

مجموعه، AI 160

۱ - ذیل کتاب الشباك لابن الهائم: محمد بن عبدالقدوس المنزلی الشافعی، فی علم المناسخات مع تقسیم الجداول کلها علی القیراط وزواید وشرحها.

(نسخ عبدالفتاح بن محمد سرقبانی در روز دوشنبه ۱ ع ۲/۱۱۵۸، جدولها سفید مانده است).

آغاز: یقول العبد الفقیر الی رحمة ربه الغنی محمد بن عبدالقدوس.

۲ - کتاب الشباك لابن الهائم «عمل المناسخات بالجدول و هوصنعة اخذها من استاده ابی الحسن الجلاوی» (نسخ ۱۱۵۲).

او در آن از شیخ ابوالحسن تبریزی یاد میکند و تصحیح خودش بنام «ملجئه» در مناسخه.

مجموعه، ۴/۵۹۰ ص ۱۸س AI 161

۱ - القول الاهم فی ترك الهم: ابراهیم بن سلیمان ازهری حنفی (نسخ محمد اسعد بن محمد ناجی افندی عین تابی در رجب ۱۹ ع ۲/۱۳۰۶) (بروکلمن ۲:۳۱۵).

آغاز: الحمدلله جعل الفرج بالشدة موصولة.

۲ - اتحاف الصدیق بماینفعه وقت الضیق : از همو (نسخ همود در روز ۱۹ ع ۲/ ۱۳۰۶).

آغاز: الحمدلله وکفی و سلم علی عباده الذین اصطفی .

مجموعه ، نسخ اسعدبن محمد ناجی افندی عین تابی حلبی در ۱۳۰۶ ، ۱۸+۱۶ و ۱۰/۵ و ۱۲/۵ ص ۱۸ و ۱۶ س، AI 162

۱ - المنحة فی السبحة : سیوطی .

آغاز: الحمدلله وکفی والسلام علی عباده الذین اصطفی .

۲ - تحفة المجتهدین فی اسماء المجددین : سیوطی .

آغاز: الحمدلله العظیم المنة .

۳ - الکشف عن مجاوزة هذالامة الالف : سیوطی .

آغاز: الحمدلله وکفی والسلام علی عباده الذین اصطفی .

٤ - قطف الثمر فی موافقات سیدنا عمر .

آغاز: الحمدلله وصلی الله علی نبیه الذی اجتبی .

(بروکلمن ۲: ۲-۱۵۱ و ۱٤٦ و ذیل ۲: ۱۹۱ و ۱۸۰).

مجموعه ، ٤۲ گ ، ۲۰ یا ۲۸ س ، AI 165

۱ - التحریرات اومقدمة مشتملة علی ابحاث تتعلق بمسالة وجوه طریق القرآن (نسخ عبدالله بن حاج عبدالرحیم لبقی).

آغاز: الحمدلله الملک الکریم .

۲ - التحریرات المنصوریة : علی المنصوری ، فی تحریر الطریق والروایات من طریق طبیة النشر فی القرآت العشر (نسخ محمدبن رمضان عزازی شافعی در ع ۲/۱۱۵٦) .

مجموعه ، AI 174

۱ - افادة الواعی باحکام المطرد و الشاذ والسماعی : برهان الدین ابراهیم بن عبدالقادر بن احمد ، جواب عن ماوردمن بدرالدین محمدبن علی بن سعدالحدادفی ۱۲۱۳ (نسخ تحریری سدهٔ ۱۳ ، ٤ گ ۳۲س).

آغاز: الحمدلله ....وبعدفانه وصل سئوال .

۲ - حاشیة علی الکافی لمحمد الدمنهوری (۳گ ۲۱س، آغاز افتاده) .

۳ - منظومة ماافاده العکبری وابن رشیق فی الضرورات النحویة (نسخ روز دوشنبه ۱۰ شعبان ۱۲۱٤ ، ۱۷س) .

مجموعه ، به یک نسخ ۱۱۸۷ ، AI 178

۱ - المنظومة المینیة المشتملة علی بیان رسم اقسام الهمزفی عشر روایات عند ارباب

القرآت (۱۶ گ ۲۱ س).

آغاز: الحمدلله الذی علم بالقلم علم الانسان مالم یعلم.

۲ - تحفة الاعیان بالکلام علی لفظتی «آمنت والان» (۱۶۲ گ ۲ س).

آغاز: هذه تحفة.

مجموعه، نسخ سدهٔ ۱۳، ۲۸ گ ۲۷ س، AI 181

۱ - شرح القصیدة الحایزة المرموزه المعنویة المعربة عن الاسرار والمقامات الموسویة للشهرزوری: عبدالغنی نابلسی (بروکلمن ۲:۳۴۵ و ۱:۴۳۳).

آغاز: الحمدلله ... وقدسالنی بعض اصحابی ان اتکلم علی معناهذه القصیدة.

۲ - القصیدة الفائیة وبروی «سا»: ازهمو (انجام افتاده).

مجموعه، ۲۷ گ ۱۳ س، AI 196

۱ - درة التوحید: احمدبن عبدالموسن بن قیوم بن یوسف مذاهبی ازهری دمنهوری (نسخ معرب گویا ازنویسندهٔ دومی).

(بروکلمن ذیل ۲:۴۹۸).

آغاز: یقول احمد الدمنهوری.

۲ - القول المفید لمعانی درة التوحید: ازهمو (نسخ محمد صلاح الدین).

***

مرقع، هفتاد و دوقطعه در مناجات به‌عربی به نستعلیق درشت قطاعی شده در کاغذ سفید وچسبانده به‌زمینهٔ سیاه از سدهٔ ۱۳ و ۱۴ با یک قطعه نوشتهٔ معکوس که در آینه باید خواند.

فهرست نسخه‌های خطی فارسی و عربی
کتابخانهٔ کالج وادهان WADHAN در اکسفورد

حسین مدرسی طباطبایی و کیکاوس جهانداری

این نسخه‌ها چنانکه شنیده‌ام پیشها در اصفهان بوده و بدانجا واگذار شده و شمارهٔ آنها رویهم به هشت صدواندی میرسد . فهرست ناسهای بیست ویک مجلد از آنها را چند سال پیش دانشمندگرامی آقای کیکاوس جهانداری برای من آورده بوده وآنها رااز بهترین نسخه‌های آنجا دانسته‌است سپس دوست دانشمندم آقای حسین مدرسی طباطبائی نسخه‌ها را در همانجا ازنزدیک دیده وازروی فهرست دستی نوشتهٔ دارندهٔ پیشین برای شمارهٔ های ۱ تا ۳۰۰ بانگاه به برخی ازخود نسخه‌های فهرستی برای من آماده ساخته و در نامهٔ خود مورخ ۲۱ بهمن ۱۳۵۸ ازلندن نوشته است که نسخه‌های دیگر آنجا فارسی وعربی شناخته شده‌ایست مانند حاشیهٔ تهذیب یزدی وسعالم عاملی وشرح لمعهٔ شهید وزاد المعاد مجلسی و نیازی به بررسی بیشتری ندارد وبااین نسخه‌ها چند کتاب ارمنی هم بوده که درکتابخانهٔ بادلیان گذارده شده است. همراه نسخه‌های عربی وفارسی دیگری که به کتابخانهٔ دانشگاه لس آنجلس رفته وفهرست آنهارا دیده‌ایم چنانگه بیادم مانده است شصت نسخهٔ ارمنی هم بوده است که استاد ارمنی عرب زبان سوریایی آنجا آنها رادیده‌بود و از آنها یاد می کرده است . و می گفته که درآن نسخه‌ها نکته‌هایی در بارهٔ پیشه‌هاوگروهها ورسته‌های ایرانی یافت می‌شود .

باری بیست ویک نسخه‌ای که آقای جهانداری یادداشت کرده است شماره‌های :
۵- ۱۶- ۲۴- ۲۹- ۳۷- ۴۶- ۸۳- ۱۲۹- ۱۳۳- ۱۶۴- ۱۷۰- ۲۱۶- ۲۴۸- ۲۵۲- ۲۶۵- ۲۷۴- ۲۸۰- ۲۸۲- ۲۸۴- ۳۲۷ است که درفهرست آقای مدرسی هم هست و ۳۰۸ که درآن نیست من ازروی نوشتهٔ‌های این دوست گرامی (بااندک دگرگونی) این فهرست را در اینجا می‌آورم (محمدتقی دانش پژوه) :

۱ - القانون ابن سینا

۲ - روضة الصفاء خواندمیر

۳ - شرح کلیات القانون

۴ - کتاب فی الطب ، درپنجاه باب باب ۱۹ آن فی ضعف البصراست

۵ - التخفه السعدیة (شرح کلیات القانون) از قطب شیرازی (۶۳۴-۷۱۰) ساختهٔ

۶۸۲ - ۷۱۰ (فهرست دانشگاه ٤ : ۷۲۷- فهرست ولکام از اسکندر ص ٤۳) به‌نسخ سدهٔ ۱۱ و ۱۲

۶ - شرح الاسباب والعلامات نفیسی. نسخ سدهٔ ۱۱

۷ - التصریح خالداهری ، نوشتهٔ ۱۰۶۲

۸ - ابواب‌الجنان قزوینی ، نستعلیق ۱۰۸۸

۹ و ۱۰ - تهذیب‌الاحکام شیخ‌طوسی، نکاح، به‌نسخ ۱۰۷۳ ، دیگری به‌نسخ ۱۰۳۰

۱۱ - شرایع الاسلام حلی ، به‌نسخ ۹۹۱ در کاشان

۱۲ - کتاب‌السلم فی‌علم‌الاصول ازمحب‌الدین عبدالشکور ، به‌نستعلیق ۱۱۰۹

۱۳ - کلیات سعدی ، نستعلیق سدهٔ ۱۱

۱٤ - ابواب الجنان قزوینی ، شکستهٔ ۱۲۵٤

۱۵ - کلیات سعدی ، نستعلیق سدهٔ ۱۱

۱۶ - پنج گنج نظامی : مخزن الاسرار درپایان نونویس ۱۲٤۱ ، هفت پیگر نوشتهٔ ۹۸۹ ، لیلی و مجنون ازهما ن تاریخ ، خسرو وشیرین بهمان خط ، اسکندرنامه نوشتهٔ ۹۸۹ ، همه به نستعلیق .

۱۷ - دیوان ادیب صابر ، نستعلیق ۱۰۳۹

۱۸ - شرح الاربعون حدیثا : شیخ بهائی ، به‌نستعلیق وشکسته

۱۹ - تحریر القواعد المنطقیة فی‌شرح الرسالة الشمسیة ازقطب رازی

۲۰ - القاموس فیروز آبادی ، به‌نسخ عمربن‌ابی‌اللطیف در ۹۰۰

۲۱ - الدستور الجلالی : جلال‌الدین محمداللطییف اصفهانی به‌عربی درپزشکی‌ساختهٔ ۱۰۸۷ (دانشگاه ۵۰۶۰ نه ۶۰۶۰- آصفیه ۳ : ٤۰۲ ش ۷۵٤ - همین نشریه ص ۱۲٤) به شکسته نستعلیق

۲۲- شرح مختصر المنتهی ابن‌الحاجب ازعضدایجی، نستعلیق وشکستهٔ ۱۲۳۷

۲۳ - دلایل الاحکام ازمؤلف ضوابط الاصول نسخ سدهٔ ۱۳

۲٤ - جانور شناسی، نام گونه‌گون جانور درآن آمده‌است ، به‌فارسی

۲۵ - تفسیر القران ، به‌عربی ، نسخ ۱۰۱۶

۲۶ - تاریخ به‌فارسی تاارغون‌خان، جلددوم ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ و ۱۳

۲۷ - روضة الصفاء میرخواند نستعلیق سدهٔ ۱۱

۲۸ - الوافی فیض کاشانی ، به نسخ

۲۹ - لب‌التواریخ : یحیی حسینی‌قزوینی

۳۰ - مشترکات الرجال بافوائد رجالی که در آن سر کذشت علامهٔ حلی‌وآبی نگارندهٔ کاشف الرموز وشهید دوم‌ومحمدبن سنان آمده‌است ، ازسدهٔ ۱۳ و ۱٤

۳۱ - حاشیة انوار التنزیل بیضاوی از عصام الدین اسفراینی ، نسخ سدهٔ ۱۱ و ۱۲

۳۲ تا ۳۸ - قرآن ، به نسخ سدهٔ ۱۱ ، ۱۲ ، ۱۱ ، ۱۲۳۶ ، نوشتهٔ محمد ابراهیم حسینی طباطبائی در ۱۲۴۹

۳۹ - تاریخ جهان گشای نادری ، نستعلیق ۱۲۰۵

۴۰ - منهج الصادقین کاشانی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۴۱ - ترجمة المناقب زواری ، نستعلیق ۱۰۱۶

۴۲ - زینة‌المجالس مجدی کاشانی ، ازسدهٔ ۱۳

۴۳ - المختصر تفتازانی ، نسخ ۱۰۹۹

۴۴ - کتاب من لایحضره‌الفقیه ، نسخ ۱۰۷۲

۴۵ - کنزالفقراء : محمدباقربن محمدتقی گزی ، دریک مقدمه‌و ۱۴ باب درعقاید وسلوک گروههای درویشان وصوفیان ، نسخ ۱۲۸۷ (ذریعه ۱۸ : ۱۶۰- سنزوی ۱۳۳۵)

۴۶ - الیواقیت والجواهرفی‌بیان عقاید الاکابراز عبدالوهاب شعرانی ، ساختهٔ ۹۵۵

۴۷ - روضهٔ انوارعباسی ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۴۸ - قواعد الاحکام علامهٔ حلی همراه با یک رسالهٔ فارسی در میان نسخه ، به نسخ سدهٔ ۱۲

۴۹ - بهجة‌المباهج حسن شیعی‌سبزواری ، نستعلیق سدهٔ ۹و۱۰

۵۰ - ابواب الجنان قزوینی ، نستعلیق ۱۳۵۴

۵۱ - شمس‌الضحی ، به‌فارسی ، نستعلیق ۱۲۴۵ درشاه‌جهان آباد

۵۲ - تحفة الزائر مجلس

۵۳ - الکافی کلینی ، فروع ، به‌نسخ ۱۰۷۶

۵۴ - تحفة‌الزائر مجلسی ، به‌نسخ سدهٔ ۱۲

۵۵ - المغنی فی‌شرح الموجز : سدید الدین کازرونی ، نسخ‌سدهٔ ۱۳

۵۶ - نجاة العباد محمدحسن اصفهانی به‌نسخ سدهٔ ۱۳و۱۴

۵۷ - الحکمة المتعالیة‌فی الاسفار الاربعة العقلیة : صدراشیرازی ، نسخ ۱۱۳۹ مقابله کردهٔ علی‌اکبر متطبب شیرازی

۵۸ - الروضة البهیة فی‌شرح اللمعة الدمشقیة : شهیدثانی ، نسخ سدهٔ ۱۱

۵۹ - دیوانهای وطواط ومسعودسعدسلمان و ابوالفرج رونی وکمال الدین اسماعیل اصفهانی ، نستعلیق ۱۲۵۳

۶۰ - دیوان کمال اسماعیل اصفهانی، نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳

۶۱ - محرق القلوب نراقی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۶۲ - تذکرة الشعراء دولتشاه سمرقندی ، نسخ سدهٔ ۱۰

۶۳ - شرح التجرید قوشچی ، نسخ ۱۰۷۵
۶۴ - گوهرمراد لاهیجی ، نسخ ۱۳۰۴
۶۵ - نفثة المصدور زیدری ، نسخ ۱۳۰۴
۶۶ - دعاء به نسخ ۱۱۲۴
۶۷ - الکافی کلینی ، نسخ ابن فرج الله الحسینی القمی در ۱۰۵۴
۶۸ - زبدة التصانیف خوانساری ، ازسدهٔ ۱۳
۶۹ - شرح الکافیة رضی استرابادی ، نسخ سدهٔ ۱۲
۷۰ - شرح الکافی صدرای شیرازی ، نسخ ۱۰۹۸ در کرمان
۷۱ - منهج الصادقین کاشانی ، از سدهٔ ۱۲
۷۲ - شرح کتاب من لا یحضره الفقیه ازمجلسی یکم به فارسی ، نستعلیق سدهٔ ۱۲
۷۳ - شرح الکافیة رضی استرابادی باالعوامل المائة گرگانی ، نسخ ۱۰۸۴
۷۴ - المطول تفتازانی ، نسخ ۱۰۷۳
۷۵ - اصول الدین باحاشیه های عربی بسیار ، نسخ ۹۶۹
۷۶ - سبحة الابرار جامی ، نستعلیق سدهٔ ۱۰
۷۷ - جنگ شعر درستایش میرزا حسین علی بهاء ، نستعلیق سدهٔ ۱۴
۷۸ - حدیقة الحقیقة سنائی ، نستعلیق سدهٔ ۱۲
۷۹ - درهٔ نادرهٔ استرابادی بانزهة الارواح امیرحسینی ، نستعلیق ۷-۱۲۹۶
۸۰ - مجموعه دارای :
۱ - حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید ازاحمدبن زین الدین علوی عاملی ، نسخ احمدبن زین العابدین علوی عاملی ، نسخ سدهٔ ۱۲
۲ - حاشیة کلامیة ، آغازو انجام افتاده
۳ - رسالة نحویة ، آغاز وانجام افتاده
۴ - رسالة نحویة ، این سه شماره نستعلیق سدهٔ ۱۰
۵ - الالفیة شهید ، نسخ ۹۸۳
۶ - حاشیة جدیدة علی شرح التجرید للقوشجی فی الجواهر والاعراض ازعبدالرزاق لاهیجی
۸۱ - الصحیفة السجادیة ، نسخ ۱۰۸۶
۸۲ - مثنوی مولوی ، نستعلیق سدهٔ ۱۲
۸۳ - تاریخ ایران ازآغاز تا ۱۲۲۰ ساختهٔ همین سال (شکسته نستعلیق میرزاجعفر قلی) در یک مقدمه وشش باب ویک خاتمه ، در آغاز آن ازتاریخ بیضاوی (ووصاف) وروضة الصفا وجامع الحکایات ودرپایان ازکوی وبرزن ری وازقالی یادشده است، آغاز: زینت ترتیب

صحائف مرادات وفهرست مرادف مجموعهٔ کرامات

۸۴ - شرح الخلاصةالالفية ازابن الناظم ، ازسدهٔ ۱۱

۸۵ - المختصر النافع : حلی ، نسخ ۱۰۷

۸۶ - حاشية حاشية المختصر للخطائی از عبدالله یزدی ، نسخ ۱۰۶۲

۸۷ - شواهد النبوة ، نستعليق سدهٔ ۱۱

۸۸ - بحرالحقائق الموسوم بجواهر الاسرار : آذری

۸۹ - تاریخ نگارستان ، نسخ سدهٔ ۱۲

۹۰ - شرح الكافی : محمد صالح مازندرانی ، نسخ محمد حسین فرزند اودر ۱۰۹۱

۹۱ - انوارسهیلی کاشفی

۹۲ - احياء العلوم : غزالی ، نسخ سدهٔ ۱۰ ، سنجیات است

۹۳ - وامق وعذرا ، نستعلیق ۱۲۳۶

۹۴ - شرح القصايدالسبع العلويات : ابن ابی الحدید ، نسخ سدهٔ ۱۳

۹۵ - الصحيفة السجادية ، نسخ سدهٔ ۱۲

۹۶ - ذريعة النجاة : محمدصادق خوانساری ، درآداب نمازواصول دین به فارسی نسخ سدهٔ ۱۳

۹۷ - شرح قصیدهٔ «سن بیاغن حمامات ببطحاء» به‌فارسی ، شکسته ۱۰۳۱

۹۸ - سبحةالابرارجامی، نستعلیق سدهٔ ۱۲

۹۹ - جنگ ساقی نامهٔ حافظ و بخشی ازکشکول بهائی وشعرهای پراکنده، نستعليق سدهٔ ۱۳

۱۰۰ - الكافی ، کلینی ، فروع ، به‌نسخ ۱۰۷۶

۱۰۱ - مغنی‌اللبيب عن كتب‌الاعاريب : ابن هشام ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۰۲ - ارشادالمسترشدین : محمدابراهیم‌بن محمدحسن خراسانی اصفهانی کلباسی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۱۰۳ - محرق‌القلوب نراقی ، نسخ ۱۲۴۵

۱۰۴ - شرح‌الشافية : نظام نیشابوری ، نسخ ۱۲۸۰

۱۰۵ - مجموعه ، به‌نسخ علی‌رضا، باتاریخ ج ۱۲۸۴/۱ دارای :

۱ - نجاةالمومنين : سید حسن بن‌سید محمدبن‌سید قلندربن‌سیدرمضان موسوی تبریزی

۲ - رساله درواجبات نماز در دومقصد

۳ - رساله دراصول دین

۴ - رساله درسعنی عشق

۵ - غزلیات حافظ

۶ - رساله دراصول وفروع دین

۱۰۶ - رساله دربیان اسهات فروع دینیه ازمحمدابراهیم بن‌محمدحسن خراسانی اصفهانی کلباسی ، نسخ نسخ ۱۲۵۹

۱۰۷ - لمعات الانوار : عبدالغفار بن‌علی اصفهانی شهیر باجلو ، دریک مقصد وچهار اصل وخاتمه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۱۰۸ - رساله درآداب نماز ، نسخ سدهٔ ۱۳

۱۰۹ - زادالمعاد مجلسی ، نسخ ۱۲۴۱

۱۱۰ - مجمع الاحادیث به‌فارسی ، نسخ ۱۰۷

۱۱۱ - انیس العارفین : علی‌بن‌مولانا حسین بن‌موسی، به‌فارسی ، نسخ ۱۰۶۳

۱۱۲ - مرشدالعوام میرزای قمی، نسخ‌سدهٔ ۱۳

۱۱۳ - شرح نهج‌البلاغة ، ازسدهٔ ۱۱و۱۲

۱۱۴ - جامع الاخبار محمدسبزواری ، ازسدهٔ ۱۲

۱۱۵ - ابواب الجنان قزوینی ، نستعلیق ۱۲۹۸

۱۱۶ - اخلاق محسنی کاشفی ، ازسدهٔ ۱۲

۱۱۷ - الصافی : فیض کاشانی ، نسخ‌سدهٔ ۱۱

۱۱۸ - الحاشیة الجدیدة علی‌شرح التجرید للقوشجی: صدردشتکی ، به‌نسخ سدهٔ ۱۱

۱۱۹ - حاشیة علی‌متن ، نسخ‌سدهٔ ۱۲

۱۲۰ - المناسک : محمدمهدی‌بن محمدابراهیم ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۲۱ - شرح‌الفوائد الصمدیة : جمال‌الدین احمدبن محمد لاهیجی ، به‌نسخ‌سدهٔ ۱۳

۱۲۲ - روض الجنان درنجوم و مشکلات آن ازابوالحسن بن‌احمد ابیوردی ، به‌نسخ سدهٔ ۱۱

۱۲۳ - زادالمعادمجلسی ، نسخ ۱۲۳۰

۱۲۴ - کتاب النحو بارسالهٔ نحوفارسی ، نسخ ۱۱۲۱

۱۲۵ - الهدایة فی‌النحو بارسالهٔ نحودیگر ، نسخ ۱۱۲۷

۱۲۶ - حاشیة علی‌الحاشیة القدیمة : آقاحسین خوانساری ، نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲

۱۲۷ - حاشیة التهذیب : عبدالله‌یزدی ، نسخ ۱۱۱۹

۱۲۸ - الصحیفة السجادیة ، نسخ‌سدهٔ ۱۲

۱۲۹ - البهجة المرضیة سیوطی ، نسخ ۱۲۷۳

۱۳۰ - معالم الاصول عاملی ، نسخ ۱۲۷۲

۱۳۱ - الخلاصة الالفیة : ابن مالک ، نسخ ۱۲۴۲

۱۳۲ - شرح الکافیة: جامی ، نسخ ۱۲۳۷

۱۳۳ - جنگ شعرفارسی درکاغذرنگارنگ به نسخ ونستعلیق وازخاقانی آغاز شده‌است.

۱۳۴ - گلستان سعدی ، نستعلیق ۱۲۹۹

۱۳۵ - البهجة المرضیة سیوطی ، نسخ ۱۲۲۰

۱۳۶ - تهذیب المنطق تفتازانی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۱۳۷ - تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة : قطب رازی ، نسخ ۱۰۷۰ درمدرسهٔ میرزاتقی اصفهانی

۱۳۸ - «ینطق علیکم بالحق» ازمحمدبن محمد کریم‌خان کرمانی ، نسخ ۲۹۵

۱۳۹ - رسالهٔ ریاضی به‌فارسی ، نستعلیق ۹۶۵ یا ۹۹۵ درشیراز به اندازهٔ کوچک ، آغاز افتاده

۱۴۰ - صرف میر وتصریف زنجانی ، به‌نسخ ۱۲۶۵ و ۱۲۶۷

۱۴۱ - العوامل المائة : گرگانی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۱۴۲ - حزریمانی کاشفی ، نسخ ۱۰۷۰

۱۴۳ - مفاتیح الجنان حاج‌شیخ عباس‌قمی ، نسخ سدهٔ ۱۴

۱۴۴ - الصراح من الصحاح جمال‌قرشی ، نسخ سدهٔ ۱۱ ازروی نسخهٔ نوشتهٔ ۷۰۰

۱۴۵ - الوافی فیض کاشانی ، نسخ ۱۰۲

۱۳۶ - الشفاء ابن‌سینا

۱۴۷ - قانونچهٔ چغمینی سمرقندی وشرح آن ازقرشی والطب الکیمیائی، شکسته ۱۲۴۵

۱۴۸ - نزهة القلوب مستوفی قزوینی ، نستعلیق ۱۰۶۶

۱۴۹ - المفاتیح السبعة وشرح دیوان علی ازمیبدی ، نستعلیق ۱۰۷۶

۱۵۰ - مفصل زمخشری ، نسخ ۱۱۰۴

۱۵۱ - تفسیر جلالین ، نسخ ۱۰۶۸

۱۵۲ - الایساغوجی وجز آن ، نسخ ۱۰۵۵

۱۵۳ - دیوان عرفی شیرازی ، نستعلیق سدهٔ ۱۲

۱۵۴ - دیوان‌ناصر خسرو، نستعلیق ۱۲۴۹

۱۵۵ - دیوان‌صائب تبریزی ، نستعلیق ۱۳۲۱

۱۵۶ - دیوان ناشناخته ، نستعلیق سدهٔ ۱۴

۱۵۷ - مفاتیح الاعجازفی‌شرح گلشن راز ازلاهیجی ، شکستهٔ ۱۳۱۲

۱۵۸ - تفریج المخلصین و تکریب المنافقین : حسین علی پسر شیخ علی خان

زنگنه ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۱۵۹ - الصحیفة السجادیة ، نسخ شعبان ۱۰۵۰

۱۶۰ - اسرارالطلسمات، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۱۶۱ - قرآن ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۶۲ - رساله درصحت بدن ومعالجهٔ بعضی از امراض ازمحمدمهدی پسر علی نقی شریف‌شیرازی ، نستعلیق ۱۲۵۷

۱۶۳ - انوار التنزیل بیضاوی ، نسخ سدهٔ ۱۰

۱۶۴ - کنزاللغات‌محمدبن عبدالخالق گیلانی، نسخ ۱۱۲۳

۱۶۵ - منهج الصادقین کاشانی ، نسخ ۱۲۲۰

۱۶۶ - خلاصة المنهج کاشانی

۱۶۷ - مجمع البیان طبرسی ، نسخ ۱۱۱۹

۱۶۸ - رساله در بیان محاسن آداب درچهارده‌باب ویک خاتمه ازمجلسی ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۱۶۹ - القوانین المحکمة میرزای قمی ، نسخ ۱۲۶۲

۱۷۰ - معالجات الامراض ، به‌عربی ، نستعلیق سدهٔ ۱۱۳

۱۷۱ - پنج گنج نظامی ، نستعلیق ۱۲۳۱

۱۷۲ - مجمع البحرین ومطلع النیرین ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۷۳ - تفسیرقرآن به فارسی ، نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲

۱۷۴ - قرآن ، ازسدهٔ ۱۳

۱۷۵ - کتاب‌الرجال ، نسخ ۱۰۸۸

۱۷۶ - القاموس - فیروزابادی ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۷۷ - الروضة البهیة فی‌شرح اللمعة الدمشقیة شهیددوم، نستعلیق ۱۰۷۶

۱۷۸ - روضة الصفاء میرخواند ، سدهٔ ۱۱

۱۷۹ - الکافی کلینی ، فروع ، نسخ ۱۰۷۲

۱۸۰ - انوار التنزیل بیضاوی ، نستعلیق سدهٔ ۱۱

۱۸۱ - تفسیرقرآن ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۸۲ - قصص‌الانبیاء ، نستعلیق ۱۰۶۲

۱۸۳ - عیون اخبار الرضا : ابن بابویه ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۸۴ - کتاب فی‌الکلام ، عربی، نسخ سدهٔ ۱۲.

۱۸۵ - روضة الصفاء میرخواند ، ج ۶، نستعلیق ۱۰۱۰

۱۸۶ - القاموس فیروزابادی ، نسخ ۱۰۸۳

۱۸۷ - مجالس المومنین شوشتری ، ج ۲، نسخ سدهٔ ۱۱

۱۸۸ - جنات الوصال نورعلی‌شاه، نستعلیق سدهٔ ۱۴

۱۸۹ - ترجمهٔ قطب شاهی ابن خاتون، نستعلیق ۱۰۷۴

۱۹۰ - ریاض الشهادة محمدحسن بن‌حاجی معصوم قزوینی، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۱۹۱ - مدارک الاحکام عاملی ، نسخ سدهٔ ۱۲

۱۹۲ - الروضة البهیة فی‌شرح اللمعة الدمشقیة : شهیدثانی ، نستعلیق ۱۲۲۴.

۱۹۳ - القانون ، ابن‌سینا ، نسخ سدهٔ ۱۱

۱۹۴ - حق‌الیقین مجلسی ، نستعلیق ۱۲۳۱

۱۹۵ - المروضة البهیة فی‌شرح اللمعةالدمشقیة : شهیدثانی ، نسخ ۱۲۳۶

۱۹۶ - ...

۱۹۷ - زادلمعاد مجلسی ، نسخ ۱۲۰۶

۱۹۸ - الکافی کلینی ، الروضة ، ازسدهٔ ۱۲

۱۹۹ - فرائد القلائدفی‌شرح‌الشواهد : محمودعینی، نسخ ۱۰۱۲

۲۰۰ - عیون‌اخبار الرضا : ابن‌بابویه نسخ سدهٔ ۱۲

۲۰۱ - مسالک الافهام فی‌شرح شرایع الاسلام : شهیدثانی نسخ ۱۱۲۶

۲۰۲ - جلاء العیون مجلسی ، نستعلیق ۱۱۶۰

۲۰۳ - تفسیر قرآن به عربی ، نسخ ۱۰۱۱

۲۰۴ - تاریخ نادری ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۲۰۵ - محرق القلوب نراقی ، نستعلیق ۱۲۵۸

۲۰۶ - الروضة البهیة فی‌شرح اللمعةالدمشقیة : شهیدثانی ، نسخ سدهٔ ۱۲

۲۰۷ - روضة الصفاء : خواندمیر ، ج ۲، نستعلیق ۱۰۶۸.

۲۰۸ - محرق القلوب نراقی ، ازسدهٔ ۱۴

۲۰۹ - حق‌الیقین مجلسی ، نسخ ۱۲۴۱

۲۱۰ - بحرالمغفرة : محمد رضابن امیر محمدقاسم حسینی ، دره ۴ مغفرت به‌فارسی وعربی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۲۱۱ - الروضة البهیة فی‌شرح اللمعةالدمشقیة : شهیدثانی ، نسخ ۱۲۳۱ز

۲۱۲ - الکافی کلینی ، الروضة ، نسخ ۱۰۵۷

۲۱۳ - تفسیرحسینی کاشفی ، نستعلیق سدهٔ ۱۲

۲۱۴ - کتاب فی‌النحو ، به‌عربی ، نسخ سدهٔ ۱۱

۲۱۵ - حاشیة الفوائد الضیائیة للجامی : عبدالرحمن محمود فرابی ، نسخ ۱۲۸۱

۲۱۶ - الموجز : علاءالدین علی‌بن ابی‌الحزم‌قرشی ، در چهار فن، نسخ‌سدهٔ ۱۱

۲۱۷- تهذیب المنطق تفتازانی ، نسخ ۱۰۷۷

۲۱۸- حیات القلوب مجلسی ، نسخ ۱۳۳۵

۲۱۹ - جواهرالکلام فی‌شرح شرایع الاسلام : محمدحسن اصفهانی نجفی ، طهارت

۲۲۰ - کتاب الدلائل ، نسخ ۱۲۷۹

۲۲۱- تاریخ ایران تا پادشاهی یزد گرد به فارسی گویا المعجم قزوینی ، شکسته نستعلیق

۲۲۲ - جواهر الکلام فی‌شرح شرایع الاسلام : محمد حسن اصفهانی نجفی، العقود ، نسخ سدهٔ ۱۳

۲۲۳- منشآت نشاط ، شکسته سدهٔ ۱۳

۲۲۴- مجمع الروایات به‌فارسی درتاریخ ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۲۲۵ - مجالس المومنین شوشتری ، نسخ‌سدهٔ ۱۱

۲۲۶- ترجمهٔ قطب‌شاهی ابن‌خاتون ، نستعلیق ۱۰۷۵

۲۲۷- اکمال الدین واتمام النعمة : ابن بابویه ، نسخ سدهٔ ۱۰

۲۲۸- نورالابصار ، شرح هفت بند کاشی ، فارسی، محمدعلی‌بن محمدصادق آل کمونه حسینی، شکسته نستعلیق ۱۲۵۳

۲۲۹ - روضة‌الشهداء : کاشفی ، نستعلیق سدهٔ ۱۱

۲۳۰ - الوقایة فی مسائل الهدایة ، از سدهٔ ۱۱

۲۳۱- خاورنامهٔ خوسفی ، نستعلیق ۱۲۸۴

۲۳۲- مرآة‌العقول : مجلسی، ج ۲ ، نسخ ۱۰۸۸

۲۳۳- گوهرمراد لاهیجی ، نسخ ۱۰۷۴

۲۳۴- آتشکدهٔ آذر- شکستهٔ ۱۲۸۴

۲۳۵ - تحریر القواعد المنطقیة فی‌شرح الرسالة الشمسیة قطب رازی : ، نسخ سدهٔ ۱۱

۲۳۶ - مرآة العقول : مجلسی، الروضة ، نسخ سدهٔ ۱۲ و ۱۳

۲۳۷ - کنزالعرفان : مقداد سیوری ، نسخ ۱۰۲۳ درمدرسهٔ میرافضل شهیدی

۲۳۸ - فراید القلائد فی‌مختصر شرح الشواید ، نسخ ۱۰۷۷

۲۳۹ - الالفین : علامهٔ حلی ، نسخ ۱۰۲۱

۲۴۰ - لب‌لباب مثنوی ، نسخ ۱۰۸۳

۲۴۱ - زادالمعادمجلسی، نسخ‌سدهٔ ۱۳

۲۴۲- شرح العقائد عضدی ازسیالکوتی، نسخ ۱۲۷۹

۲۴۳- اختیارات بدیعی ، نستعلیق ۱۲۱۴

۲۴۴- جنگ میر معزالدین محمداردستانی ،گزیده است از تاریخ الحکماء فی‌مکارم

الاخلاق واحیاء العلوم وکشف الغمة وربیع الابرار ورسائل اخوان الصفاء، نستعلیق سدهٔ ۱۲ و ۱۳

۲۴۵ - بهار دانش منشی عنایة الله، نستعلیق ۱۲۵۵

۲۴۶ - المبدء والمعاد، صدرای شیرازی ، شکستهٔ سده ۱۳

۲۴۷ - مدارك الاحکام عاملی، نسخ ۱۲۱۷

۲۴۸ - رساله درمعرفت تقویم احمدبن محمدمهدی شریف خاتون آبادی ، نستعلیق ۱۲۳۲

۲۴۹ - گوهر مرادلاهیجی ، نستعلیق ۱۰۸۱

۲۵۰ - شرح الفصوص قیصری ، نستعلیق وشکستهٔ ۱۲۰۴

۲۵۱ - رساله دربیان آداب به‌فارسی ، نسخ سدهٔ ۱۲و۱۳

۲۵۲ - رساله درپزشکی دریک مقدمه وشش مقاله ، شکسته نستعلیق ۱۲۴۵ همراه‌با رسالهٔ فلاحت براکلسوس

۲۵۳ - رشح السحاب فی‌شرح نظم‌الحساب ازمحمدبن بن‌محمد طاهر قزوینی، نسخ ۱۲۵۵

۲۵۴ - الاغراض الطبیة گرگانی، نستعلیق سدهٔ ۱۰

۲۵۵ - دیوان حافظ ، نستعلیق ۱۲۷۵

۲۵۶ - شوارق الالهام فی‌شرح تجرید الکلام : لاهیجی ، نستعلیق ۱۲۱۷

۲۵۷ - تمهید القواعد شهیددوم ، نسخ ۱۱۴۰

۲۵۸ - بحرالجواهر فی‌علم الحساب والسیاق : عبدالوهاب شهشهانی ، نسخ ۱۲۶۶

۲۵۹ - قرآن ، نسخ سدهٔ ۱۱

۲۶۰ و ۲۶۱ - سبحةالابرار جامی، نستعلیق سدهٔ ۱۳

۲۶۲ - دیوان‌هادی سبزواری ، نستعلیق سدهٔ ۱۴

۲۶۳ - شرح المنظومة‌همو ، شکستهٔ ۱۲۷۱

۲۶۴ - الفلک الدئرعلی‌المثل‌السائر : ابن ابی‌الحدید مداینی ، نسخ‌سدهٔ ۱۳

۲۶۵ - لوامع‌الوسائل فی‌اجوبة‌المسائل : احمد احسائی، ساختهٔ ۱۲۱۱ نسخ ۱۲۲۷

۲۶۶ - دیوان طرزی افشار ، نستعلیق وشکسته ۱۳۰۵ خ

۲۶۷ - حاشیة شرح‌الهدایة للمیبدی : فخرالدین حسینی، نسخ ۱۰۴۵

۲۶۸ - المبسوط فی‌القرآت السبع ، نسخ ۱۰۷۷

۲۶۹ - شرح قصائد خاقانی : محمدبن دادوبن‌محمدبن‌محمود‌الشادی‌آبادی، نستعلیق ۱۲۴۹

۲۷۰ - دیوان مشتاق اصفهانی وکنز الرموزامیر حسینی وساقی نامهٔ فضولی بغدادی و

سحرحلال اهلی‌شیرازی وغزلیات طرزی‌افشار وصحت وسرض همان فضولی ، نستعلیق ۱۳۲۰

٢٧١ - سفاتیح الاعجاز فی‌شرح گلشن رازلاهیجی ، شکستهٔ ۱۲۹۹

٢٧٢ - ینابیع الحکمة فی‌شرح نظم اللمعة : محمد جعفر استرابادی، ج ٤، نسخ سدهٔ ۱۳

٢٧٣ - ارشاد المضلین فی‌اثبات نبوة‌خاتم النبیین : محمدرضا بن‌محمدامین همدانی ، دریک مقدمه ودو مشکات ویک خاتمه ، شکستهٔ سدهٔ ۱۳

٢٧٤ - شرح الاربعین حدیثا : بهائی ، نسخ ۱۰۹۵

٢٧٥ - دیوان مغربی ، شکستهٔ ۱۲۹۹

٢٧٦ - مجموعه ، نسخ ۱۲۶۸ ، ۱۲۶۹ ، دارای :

١ - شرح‌شواهد البهجة المرضیة سیوطی : نظام الدین اردبیلی

٢ - قانونچه : چغمینی

٢٧٧ - الفوائد الصمدیة : بهائی ، نسخ ۱۲۴۰

٢٧٨ - مفتاح الفلاح : بهائی ، نسخ ۱۳۲

٢٧٩ - الشفاء ابن‌سینا ، فن ۱۳، نسخ ۱۲۱۴

٢٨٠ - صدرساله ازحاجی محمد کریم خان کرمانی، نسخ ۱۲۶۴ - ۱۲۸۸

٢٨١ - الصحیفةالسجادیة : نسخ سدهٔ ۱۱

٢٨٢ - مجموعهٔ ، نسخ ۱۴۹۳ ، دارای :

١ - حیاةالنفس احسائی

٢ - سیروسلوک رشتی

٢٨٣- المختصر تفتازانی ، نسخ ۱۰۹۳

٢٨٤- سهج الدعوات ، الرجال ابن طاوس ، نسخ حویزی در ۱۰۹۹ ، منهج‌العنایات نوشتهٔ ۱۰۹۷

٢٨٥- بحرالانساب ، نستعلیق ۱۲۷۵

٢٨٦- دیوان جمال‌الدین عبدالرزاق ، نستعلیق ۱۱۵۸

٢٨٧- شوارق الالهام فی‌شرح تجرید الکلام : لاهیجی، جواهر واعراض ، نسخ ۱۲۳۸

٢٨٨- تحفة الاحرار دهلوی ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

٢٨٩- سبحة الابرار جامی ، نستعلیق سدهٔ ۱۳

٢٩٠ - جامع الاخبار محمد سبزواری ، نسخ ۱۲۷۵

٢٩١ - سبدء وسعادمجلسی (؟) به‌فارسی ، نسخ ۱۲۰۰

٢٩٢ - مجمع الدعوات ، نسخ سدهٔ ۱۳

٢٩٣ - زادالمعاد مجلسی ، نسخ ۱۱۲۷

۲۹۴ - الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة: شهید دوم ، نسخ ۱۲۵۷

۲۹۵ - شوارف الالهام فی شرح تجرید الکلام : لاهیجی، جواهر و اعراض ، نسخ سدهٔ ۱۲

۲۹۶ - مفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز : لاهیجی، نستعلیق ۱۲۵۸

۲۹۷ - الصحیفة السجادیة ، نسخ سدهٔ ۱۲

۲۹۸ - کتاب الصلاة وصیغ العقود ابن فهد حلی، نسخ ۱۲۶۷

۲۹۹ - الحکمة العرشیة صدرای شیرازی ، نسخ ۱۲۵۹

۳۰۰ - المختصر درطهارت وصید وذباحه و خمس و مواریث، نسخ ۱۲۴۵

۳۰۱ - القواعد : شهید یکم ، نسخ ۱۰۷۳

۳۰۲ - کتاب الطب ، به‌عربی در چهار فن: ۱ قواعد طب ، ۲ ادویه واغذیهٔ مفرده ومرکبه، ۳ امراض اعضا واسباب آن ، ٤ امراض غیر عفونی ، نسخ ۱۰۹٤

۳۰۳ - جواهرالکلام فی شرح شرایع الاسلام: محمدحسن اصفهانی نجفی، قضاءوشهادات، نسخ ۱۲۵۱

۳۰٤ - تحفة المومنین : محمد مومن تنکابنی، نسخ سدهٔ ۱۲

۳۰۵- تذکرة الائمة لاهیجی نسخ ۱۲٤۰

۳۰۶ - زبدة الدعوات ، نسخ ۱۰۸۳

۳۰۷ - شرح مثنوی ، شکستهٔ ۱۰۵۰

۳۰۸ - شرح التصریف : تفتازانی ، نستعلیق ۱۲٤۰

۳۰۹ - شرح بیست باب بیرجندی ، نسخ ۱۲۹۰

۳۱۰- معالم الاصول عاملی ، نسخ سدهٔ ۱۲

۳۱۱- شرح الانموذج ، نسخ ۱۲۵۷

۳۱۲- کبری : گرگانی ، نسخ ۱۲۶۱

۳۱۳- شرح الکافیة : جامی ، نسخ سدهٔ ۱۲

۳۱٤ - معالم الاصول عاملی ، نسخ ۱۲۳۰

۳۱۵ - ارشادالعوام : محمد کریم خان کرمانی ، نسخ ۱۲۶۳

۳۱۶ - ابواب الجنان قزوینی ، نسخ ۱۲٤۳

۳۱۷ - رساله درختم دعاها ازمحمدبن فیض کاشانی به‌فارسی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۳۱۸ - سیف‌الواعظین : محمدحسن بن‌محمدابراهیم یزدی ، به‌فارسی نستعلیق ۱۲۷۰

۳۱۹ - دعای صباح : محمد کریم‌خان بن ابراهیم کرمانی، نسخ سدهٔ ۱۳

۳۲۰ - شرح الهدایة : میبدی ، نسخ سدهٔ ۱۱

۳۲۱ - زادالمعاد : مجلسی ، نسخ ۱۲۰۱

۳۲۲- شرح الهدایة : میبدی ، نسخ سدهٔ ۱۱

۳۲۳- مجمع الفرس : سروری کاشانی ، نستعلیق ۱۱۰۸

۳۲۴ - الصحیفة السجادیة ، نسخ سدهٔ ۱۲

۳۲۵ - مجموعه ، نسخ سدهٔ ۱۳ ،دارای : شرح تصریف تفتازانی ، العوامل المائة گرگانی ، رسالهٔ تجوید ، صراط‌مستقیم از محمدابراهیم بن‌محمدحسن اصفهانی کلباسی ، مناجات نامهٔ غزالی

۳۲۶ - حیاة‌الارواح محمدجعفر استرابادی ، نسخ ۱۳۰۸

۳۲۷ - حل‌التقویم ابوالخیر محمدبن محمد رشتی (؟) نسخ ۱۲۰۰

۳۲۸ - معالم الاصول عاملی ، نسخ ۱۰۹۰

۳۲۹ - الحکمة العرشیة : صدرای شیرازی ، نسخ ۱۲۳۸

۳۳۰ - سراج منیر، دربیست‌لمعه ، نستعلیق ۱۲۷۱

۳۳۱ - تحریرالقواعد المنطقیة فی‌شرح الرسالة الشمسیة ، نسخ سدهٔ ۱۳

۳۳۲ - فرائد القلائدعینی ، نسخ سدهٔ ۱۳

۳۳۳ - تحریرالقواعد المنطقیة فی‌شرح الرسالة الشمسیة ، نسخ ۱۲٤۱

۳۳٤ - شرح مفتاح‌الغیب ، نسخ ۱۲٦۳

۳۳۵ - التفسیر : امام‌حسن‌عسکری ، نسخ ۱۲۵٦

۳۳٦ - الدررالسنیة‌علی‌شرح الالفیة ، نسخ سدهٔ ۱۲

۳۳۷ - ترجمهٔ قطب‌شاهی ، ابن‌خاتون ، نستعلیق سدهٔ ۱۲

۳۳۸ - معالم الاصول عاملی ، نسخ ۱۲۳۳

۳۳۹ - قواعد ، نسخ ۱۰٤۰

۳٤۰ - مختصر ، سدهٔ ۱۱

۳٤۱ - قواعد، نسخ ۱۲٤٦ ، ج ۲

۳٤۲ - شرح‌التجرید قوشچی ، جواهر واعراض والهیات ، نسخ سدهٔ ۱۲

۳٤۳ - الروضة البهیة فی‌شرح اللمعةالدمشقیة ، نسخ ۱۲۱۹ ، ج ۱

۳٤٤ - شرح قانونچهٔ استرابادی ، شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳

۳٤۵ - نجوم‌فارسی ، ازسدهٔ ۱۱

۳٤٦ - نجوم مجدول به‌عربی وفارسی ازسدهٔ ۱۱

۳٤۷ ...

۳٤۸ - خلاصة الحساب ، سدهٔ ۱۱

۳٤۹ - الشفاء : ابن‌سینا ، نسخ‌سدهٔ ۱۱ ، الهیات

۳۵۰ - گلستان‌سعدی ، نستعلیق ۱۲۳۸

۳۵۱ - دعاءنوشته محمدشفیع نخجوانی در ۱۳۰۷ درچندبرگ

بسمه تعالی

فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ حسنیهٔ شوشتریها (عراق، نجف)

اسدالله اسماعیلیان و رضا استادی

در این دفتر نهصد و بیست نسخه که در کتابخانهٔ حسینهٔ شوشتریها در نجف اشرف نگاهداری می‌شود در سه بخش شناسانده شده‌است : ۱ - کتابهای عربی ۲- کتابهای فارسی ۳- مجموعه ها

اصل این فهرست نزدیک پانزده سال پیش به‌صورتی تقریبا گسترده درچهار دفتر به همت دوست دانشمندم جناب آقای حاج شیخ اسداله اسماعیلیان تهیه وتنظیم شده‌بود. این جانب ازایشان در خواستم تا آنرا دراختیار بنده بگذارند وگزیده ای از آن راکه شامل مطالب لازم باشد نشر دهم و در نتیجه با صرف نزدیک به‌حدود یک ماه وقت ، به این صورت که ملاحظه می کنید درآمد :

قم - رضااستادی ۱۳۵۷ هجری شمسی

بخش نخستین کتابهای عربی

* قرآن مجید باترجمهٔ آیات زیرسطور ش ۲۷۲

* * *

* آداب نمازشب ، از حاج شیخ محمد باقر نجم‌آبادی طهرانی درگذشتهٔ ۱۳۴۷ که‌در شب ۲۶ ج ۲ سال ۱۳۳۱ نگارش آنرا به پایان رسانده است .

آغاز : الحمدلله المحمودبکل‌لسان والمعبود فی کل مکان و اوان،ش ۱۲۹ ، نسخ محمد همدانی در ۱۳۳۴ ، وقفی شیخ عبدالحسین نجم ابادی فرزند مؤلف در ۱۳۶۶، ۱۰۴ برگ ۱۰×۱۷ .

* الانقان فی‌اصول الفقه‌ازشیخ هادی‌تهرانی(ذریعه ۸۳/۱) ش ۸۴۹ مورخ ۱۳۲۸
* اثبات الواجب القدیم ازجلال‌الدین دوانی (ذریعه ۱۰۶/۱) ش ۵۳۰
* اثبات الوصیة: مسعودی (ذریعه ۱۱۰/۱) ش ۴۳۸ بی‌تاریخ .

* اجازهٔ سید عبدالله بن سید نورالدین بن سید نعمة‌الله جزائری (ذریعه ۱/۲۰۶). ش ۳۲، نسخ احمد بن حسین بن عبدالکریم ابن محمد جواد بن عبدالله (مجیز) در ۱۳۲۵، با اجازهٔ سید نعمة‌الله جزائری و شیخ حسین بن فخرالدین جامعی به یک دیگر، به‌خط حاج علی محمد نجف آبادی.

ش ۳۷ نسخ بی تاریخ با اجازهٔ محمد حسین بن محمد صالح حسینی به‌میرصدرالدین محمد در شعبان ۱۱۴۸ و نیز اجازهٔ هموبه ملازین العابدین خوانساری، ۶۰ برگ ۱۰×۱۵

* الاجتهاد والتقلید از آقا باقر بهبهانی (ذریعه ۱/۲۰۶) ش ۴۳

* اجوبة الطهرانی، پاسخ پرسشهای فقهی یکی از فضلا از شیخ هادی تهرانی

آغاز: الحمدلله الذی احیی ما اندرست من اعلام الدین بالعلماء.

نسخ محمد هادی شریعت مدار نجفی، ۱۰ برگ ۱۶×۲۲ ش، ۸۷۸

* ادلة الرشاد فی شرح نجاة العباد، از ملا محمد حسین ابن محمد قاسم قمشهی درگذشتهٔ ۱۳۳۶ در هفده یا هجده جلد که سال ۱۳۰۲ تا ۱۳۳۳ در دست تالیف بوده است (ذریعه ۱/۴۰۲).

ش ۸۲۹، طهارت نسخ مولف در ۱۳۰۲، ۳۸۵ برگ ۲۱×۳۰.

ش ۴۷۶، صلوة، تاریخ پایان تالیف ۱۳۰۳، ۲۸۰ برگ ۱۶×۲۲.

ش ۴۷۷، صلوة، نسخ مؤلف در ۱۳۰۹، ۳۶۸ برگ ۱۶×۲۲،

ش ۴۷۸، صلوة، نسخ مؤلف، ۲۵۹ برگ ۱۶×۲۲

ش ۴۷۹، صلوة، نسخ مؤلف در ۱۳۱۱، ۲۴۸ برگ ۱۶×۲۲

ش ۴۸۰ تا ۴۸۴، جلد ششم تا دهم و گویا صلوة باشد

ش ۴۸۵، صوم و اعتکاف، نسخ مؤلف در ۱۳۱۷، ۳۰۵ برگ ۱۶×۲۲.

ش ۴۸۶، جلد دوازدهم.

ش ۴۸۷، حج، نسخ مؤلف در ۱۳۲۲، ۱۷۵ برگ ۱۷×۲۲

ش ۴۸۸، احکام اموات، نسخ مولف در ۱۳۲۴، ۳۳۴ برگ، ۱۶×۲۲

ش ۴۸۹، زکوة، نسخ مولف در ۱۳۲۵، ۶۹ برگ، ۱۶×۲۲

ش ۴۹۱، اشربه معروف، زکوة فطره، خمس، منجزات مریض، تاریخ اولی ۱۳۲۴ و دومی ۲ ۱۳ و سومی ۱۳۳۰، ۱۸۵ برگ ۱۶×۲۲، ش ۴۹۰ این جلد شامل سه بخش است: شرح حج شرایع است برای تتمیم حج نجاة العباد، ۲ شرح ارث نجاة العباد، ۳ شرح بیع جواهر الکلام است، تاریخ تالیف اولی ۱۳۳۱، دومی ۱۳۳۳ می باشد، ۲۷۱ برگ، نسخ مولف.

* اربعین شهید اول (ذریعه ۱/۴۲۸) ش ۶۷ بی تاریخ

* اربعین شیخ بهائی (ذریعه ۱/۴۲۵) ش ۸۲ مورخ ۱۰۷۶، ش ۲۵۰ مورخ ۱۱۲۲.

* الاربعین عن الاربعین فی فضائل امیرالمومنین از محمد بن احمد بن حسین خزاعی نیای ابوالفتوح رازی (ذریعه ۱/۴۳۲)، ش ۱۶۹، ۱۶ برگ ۱۴×۱۹.

* ارشادالاذهان علامهٔ حلی (ذریعه ۱/۵۱۰) ش ۶۹۶، نسخ عبدالقائم بن سلیمان در ۱۰۲۸، ش ۷۲۰ بی‌تاریخ، ش ۷۳۰ نسخ محمد امین بن عنایة الله مازندرانی در ۱۰۸۶، ش ۹۰۱ نسخ عبدالعظیم بن میرشهمیرحسین فیروزابادی در ۱۰۱۱، ش ۹۱۵ ؟

* ارشادالقلوب دیلمی (ذریعه ۱/۵۱۷) ش ۲۴۵، جلد یکم نسخ کهن شاید از سدهٔ نهم، ۱۰ برگ از شرح مفاتیح سید عبدالله شبر یه به خط خود او در پایان این نسخه گذارده شده است.

* الاستبصار شیخ طوسی (ذریعه ۲/۱٤). ش ۸۳۶، ناقص، نسخ محمد اشرف بن محمد انصاری در ۱۰۶۲

* الاسفارالاربعة ملاصدرا (ذریعه ۲/۵۰)، ش ۷٤۹، بخشی از آن است، نسخ عبدالرحیم بن حسین قلی هروی در ۱۲۷۱ در سنندج کردستان، ش ۶۷۶ نسخ غلام علی بن محمد صالح مازندرانی در ۱۲۲۲

* اشارات الاصول حاجی کلباسی (ذریعه ۲/۹۷) ش ۷٤۶، از سنهج دهم و پس از آن، در پایان آن نامه‌ایست که محمد حسن بن محمد باقر به پسر خود نوشته و از بی‌وفایی او یاد کرده است.

* الاصول الاصلیة سید عبدالله شبر (ذریعه ۲/۱۷۸) ش ۵۱۱ نسخ ۱۳۲۶

* الاصول الاصیله فیض کاشانی (ذریعه ۲/۱۷۸). ش ۸۵۹

* اصول المعارف فیض کاشانی (ذریعه ۲/۲۱۱) ش ۱۵۷ نسخ محمد شریف بن محمد بن حاج محمد کاظم در ۱۱۲٤ یا ۱۲۲۶

* اطباق الذهب فی علم الادب از عبدالمؤمن بن هبة الله (ذریعه ۲/۲۱۶) ش ۲۸۲، نسخ ۱۳۳۲

اعانة المجدین فی تصحیح الدین بشرح ام البراهین، دربارهٔ توحید است و گزارشی است بر ام البراهین، متن و شرح از محمد بن یوسف بن حسین سنوسیی درگذشتهٔ ۸۹۵، آغاز: بسمله الحمدلله الموصوف بالجلال المنعوت بالاکرام.

شرح دیگر این متن به نام بهجة الناظرین فی محاسن ام البراهین از شهاب الدین احمد بن محمد غنیمی انصاری درگذشتهٔ ۱۰٤٤ می‌باشد، ش ۱۹۱ تنها یک برگ از این کتاب است که در نسخهٔ حاشیهٔ انوارالتنزیل گذاشته شده ست.

* التهاب نیران الاحزان فی وفاة سید بنی عدنان (ذریعه ۲/۲۸۷) پس از سدهٔ هفتم و پیش از سدهٔ یازدهم تألیف شده است، ش ۱۸۲

الفیهٔ ابن مالک (ذریعه ۱۳/۱۰۵) ش ۲۰

امالی شیخ طوسی (ذریعه ۲/۳۰۹ و ۳۱۳) ش ۷٤، از مجلس آدینهٔ چهارم محرم ٤۵۷ تا مجلس آدینهٔ نهم رجب ٤۵۷، ش ۸۱۱، نسخ بی‌تاریخ

* الامان من اخطارالاسفار والازمان ابن طاووس (ذریعه ۲/۳٤۳). ش ۵۰ نسخ محمد

بن احمد حسینی شوستانی در ۱۰۷٤ با سرلوح و جدول زرین ، وقفی شیخ محمد همدانی فرزند حسین قلی همدانی

* انتخاب الجید من تنبیهات السید تلخیص و تهذیب کتاب «تنبیه الاریب فی ایضاح رجال التهذیب» سید هاشم بحرانی است ازشیخ حسن بن محمد بن علی بن خلف بحرانی که در ۱۱۷۳ آنرا به پایان رسانده‌است. (ذریعه ۳۵۸/۲) ش ۵۳۶ نسخ سدهٔ ۱٤ ، ۱۳۲ برگ ۱۸×۲۵

* الانصاف فی النص علی الائمة الاشراف: سید هاشم بحرانی (ذریعه ۳۹۸/۲)، ش ٦٤٣، نسخ بی تاریخ

* انوار التزیل بیضاوی، (ذریعه ٤۱/٦) ش ۷۳۹ نسخ بی تاریخ، ش ۹۱۲ سورهٔ انعام تا سومنون، نسخ ۱۱۲۲ ، ش ۷۰۰ گویا

* انوار التوحید فی اثبات التوحید از ملا عبدالصاحب محمد بن احمد بن محمد مهدی نراقی (ذریعه ٤۲۲/۲) ش ٤۷،۸۷ برگ ۱۰×۱۷

* انوار خلاصة الحساب، شرح خلاصة الحساب شیخ بهائی است ازعصمة الله بن اعظم بن عبدالرسول نهار نفوری، (ذریعه ٤۲٦/۲ و ۳۱/۳) آغاز: سبحان من عنده علم الحساب. . . ش ۳۰٦ ش نسخ ۱۲٦۳

* انوار العقول من اشعار وصی الرسول ، دیوان امیرالمومنین (ع) است که قطب الدین کیدری گرد اورده است (ذریعه ٤۳۱/۲) ش ۳۱۳ ، بی تاریخ

* الانوار المضیئة فی الحکمة الشرعیة از سید بهاءالدین علی بن غیاث الدین نیلی نجفی، (ذریعه ٤٤۲/۲)

آغاز: الحمدلله واجب الوجود العالم بکل موجود... نسخ ۳٤۵ و ۳٤٦ ، نسخ ۱۳۲۵ ازروی نسخهٔ حاجی نوری که درسال ۷۷۷ نوشته‌شده بوده‌است وگروهی ازفضلاء درمقابله وتصحیح آن کوشیده‌اند ، ٤۱۲ برگ ۱۵×۲۲

* انوار الملکوت علامهٔ حلی (ذریعه ٤٤۰/۲) ش ۸۷۷ ، نوشتهٔ حسن بن یحیی بن رضی بن ابی شبانه حسینی در ۹۸۹ که نسخهٔ کشف الفوائد همین کتابخانه هم به خط اوست

* ایضاح الفوائد فخرالمحققین (ذریعه ٤۹٦/۲) ش ۷۱۸ ، جزء یکم ، نسخ رضی الدین احمد بن علی بن محمد بن ابراهیم حسینی احسائی که نزد شیخ علی بن محیی الدین جامعی عاملی آنرا به‌انجام رسانده‌است ، نسخه از آن صالح بن عبدالکریم بحرانی بوده‌است، ۲۰۷ برگ

* ایضاح المعانی خطیب دمشقی، ش ٤۵۸، نسخ همام بن کمال بن شمس بن شرف بن سعد بن حسام درآدینه محاق ج ۲ سال ۷۷۸

* بحار الانوار محمد باقر مجلسی (ذریعه ۱٦/۳)

ش ٦۸٦ ، کتاب مزار جلد ۲۲

ش ٦۸۷ ، کتاب صلوة

ش ۶۹۱ ، جلد نهم ، نسخ عبدالرضا در ۱۰۸۰ در اصفهان از روی نسخهٔ اصل که بارها اززیر نظرمولف (استادنا) گذشته بود

ش ۷۱۹ ، کتاب مزار .

ش ۸۳۹ ، جلد ۱۱و۱۲ نسخ محمدهاشم بن محمدعلی حسینی در ۱۲۶۷

ش ۹۰۰ ، کتاب مزار .

* بحرالحقائق ، تفسیری است برقران کریم ازنجم الدین عبدالله بن محمد اسدی دایهٔ رازی درگذشتهٔ ۶۵٤ دربغداد ، وی از خلفای نجم الدین کبری بوده است ، در آغاز تفسیر حروف تهجی وسپس تفسیر بسمله آغاز می گردد واودرآن از مؤید بن محمد طوسی درگذشتهٔ ۶۱۷ بی واسطه روایت می کند

آغاز : ونصل الی کل حرف بخلاف اکثر الحروف خصوصاً للاف الا ان الالف مخصوصة بالقطع .

ش ۹۲۰ ، تاسورهٔ حجرات ، نسخ شاید سدهٔ هفتم وهشتم با یادداشتهایی ازبهاءالدین محمدبن عبدالرشیدبن عبدالرزاق بن عبدالرشید مشهدی وعبدالجواد بن محمدمهدی که نوشته است این کتاب ازنیای مادری من بهاءالدین محمد بوده است ، با یاداشتی ازمحمدصادق موسوی

بداية الدراية شهیدثانی (ذریعه ۵۸/۳) ش ۱۱۳ ، نسخ عبدالباقی بن میرابراهیم حسینی در ۱۰۸۸

* بدایع الافکار میرزاحبیب الله رشتی (ذریعه ۶۳/۳) ش ٤۶۰ ، تابحث صحیح واعم

* بشری الوصول ممقانی که هشت جلد است (ذریعه ۱۲۰/۳)

ش ۵۶۹ تا ۵۷۲ جلد یکم تاچهارم

ش ۵۷۳ جلدچهارم

ش ۵۷٤ و ۵۷۵ جلدپنجم وششم

ش ۵۷۶ جلدششم

ش ۵۷۷ و ۵۷۸ جلدهفتم

* بغية الطالب شیخ جعفر کاشف الغطاء (ذریعه ۱۳۳/۳). ش ۷(؟) ش ۳۵ نسخ عباس بن عبدالحسین در ۱۲۸۱ یا ۱۲۱۸ وقفی میرزامحمد عسکری

* البهجة المرضية سیوطی (ذریعه ۲۸/۶) ش ۱۸۸ بی تاریخ ، ش ۲۷۰ نسخ ۱۲٤۱

* البیع والخیارات ، ازحاج میرزاحسین خلیلی تهرانی دانسته شده است ، ش ۶۱٤

* تحبیر التفسیر ازشمس الدین ابی الخیر محمد جزری درگذشتهٔ ۸۳۳ ، این کتاب مکمل تفسیرابی عثمان دانی درگذشتهٔ ٤٤٤ است (کشف الظنون ٤۵٤/۱ - فهرست مرکزی دانشگاه ۲۶/۱) ش ٤۸۹

* تحریر الاحکام علامهٔ حلی (ذریعه ۳۷۸/۳) ش ۸۰۷ ، جلدیکم ، نسخ ۱۰۸۹

ش ۸۰۸، نکاح و پس از آن، نسخ کاتب نسخهٔ پیش

* تحریر اقلیدس خواجهٔ طوسی (ذریعه ۳/۳۷۹) ش ۲۳۵ نسخ عبدالوهاب بن ملا محمدموسی خادم مشهدی که از روی نسخهٔ سلطان فاضل و ملک عادل الغ بیک شاهرخ بن تیمور گورکان که روزگار زابدست استاد فاضل وافتخار مهندسین وقدوهٔ منجمین میرزا محمد شفیع منجم انداخته بود نوشته شده، ۵۲۶، به خط محمود بن یحیی درخوارزم در سال ۷۳۴، این نسخه از آن شریعت اصفهانی بوده است.

* تحریر القواعد المنطقیة از قطب الدین رازی (ذریعه ۳۲/۳۸۸) ش ۹۱، نسخ بی تاریخ باحواشی ازتفتازانی وسیرصدرالدین محمد

* تسامح درادلهٔ سنن ازسید مجاهد، ش ۳۷۰، نسخ میرزا محمد نهاوندی در ۱۲۵۳ ۵۴ برگ ۱۵۶×۲۰

* تشریح الاصول نهاوندی (ذریعه ۴/۱۸۵) ش ۴۰۰ نسخ ۱۳۰۰، ش ۵۹۳ بی تاریخ

* تشریح الافلاک شیخ بهائی (ذریعه ۴/۱۸۶) ش ۵۲۸ نسخ ۱۱۶۳ درمدرسهٔ طالبیه

* تظلم الزهراء رضی الدین قزوینی (ذریعه ۴/۲۰۲) ش ۷۲۹

* تعقیبات نماز از حاج شیخ محمد باقرنجم آبادی تحرانی،

آغاز: الحمدلله ... وبعد فهذه مجموعة مماوردت من التعقیبات، ش ۱۲۸، ۱۰۱ گ. ۱۰×۱۷

* التعلیقة السجادیة، حاشیة من لا یحضره الفقیه است ازملا اسراد تفرشی (ذریعه ۴/۲۲۳) ش ۵۴۲، نسخ ۱۱۳۵

* تفسیر حروف بسمله، تفسیرحروف بسم الله الرحمن الرحیم است و در آن از عدد نوزده یادمی شود وبه رسائل خود که درعلم حروف نوشته ارجاع می دهد ودربرگ شصت ویکم نامهای اسامان رایادمی کند ودرپایان دعایی نوشته شده که جناب ملاشیخ وجناب آقاسید جواد مطالعه نمایند، شایداز کتابهای بابیها باشد.

* آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل طرازشیته جلال از لیته التی علت ورفعت ...

* انجام نسخه: کذلک لله الا یخرج الله اللئالی من بحرا المکفوف بایدی رکن الثالث لیتذکر من اراد ان یبتغی الی ذی العرش سبیلا ولقدشرفتک بتلک الاسرار...

ش ۱۳، نسخ بی تاریخ، باسرلوح زرین وجدول رنگین. برخی ازصفحات آن پاک شده وخوانده نمی شود.

* تفسیرقران، وقفی شیخ محمد آل حسین النجم، این نسخه باید بررسی شود، ۸۹۷، نسخ سدهٔ ۱۱، ۳۴۶ برگ ۱۷×۲۵

تفسیرقرآن ازملاعلی بن قطب الدین بهبهانی درگذشتهٔ ۱۲۰۶ (ذریعه ۴/۲۹۳).

آغاز: بسمله. سبحان اسم للتسبیح الذی بمعنی التنزیه ...

ش ۸۸۲، ازسورهٔ بنی اسرائیل تاسوره ملائکه تاریخ وقف ۱۲۸۸ ، ۲۲۲ برگ ۱۵×۲۱

* تفسیر قمی (ذریعه ۳۰۲/۴). ش ۶۹۹ ، نسخ محمدمقیم همدانی در ۱۰۶۷

* تفصیل وسائل الشیعة ازشیخ حرعاملی (ذریعه ۳۵۲/۴).

ش ۷۹۹، ازآغاز کتاب صلوة تاانجام باب وجوب القصرعلی من خرج الی السفر مکرها ، نسخ محمدرضابن عزیزالله تونی مشهدی در ۱۱۰۵ به امر حاج اعبدالکریم قاینی، بایادداشت تملک شیخ جعفر کاشف العطاء

* تقریرات (ذریعه ۳۶۶/۴) ش ۲۳۶، ش ۴۲۰، اصول فقه ۱۲۴ برگ ۱۵×۲۱، ش ۴۷۰ اصول فقه، ش ۵۰۶ ، تقریرات درس اصول فقه سید مهدی پسر سیدعلی طباطبائی صاحب ریاض و نیز بخشی ازآن تقریرات درس شیخ محمدتقی صاحب حاشیه معالم است، ۱۳۷ برگ ۱۵×۲۲، ش ۵۶۶ اصول فقه ، ۳۲۶ برگ ۱۵×۲۱، ش ۵۸۴ ، فقه واصول، ازسیدحسین تهرانی که از شاگردان صاحب ضوابط بوده دانسته شده است، ۱۱۸ برگ ۱۶×۲۲، ش ۵۸۹ ،تقریرات درس فقه و اصول شیخ انصاری است که شاگردش میرعمادی زنجانی نگاشته است ، نسخهٔ اصل که فرزند مولف میرزا ابوتراب زنجانی وقف کرده است، ۲۲۸ برگ ۱۶۵×۲۱، ش ۵۹۶ ، تقریرات درس اصول فقه سیدحسین کوهکمری است ازشاگردش ملاآقابن محمدعلی لنگرانی، بحث استصحاب، ۳۲۴ برگ ۱۵×۲۱، ش ۵۹۹ ، جلددیگر آنست شامل بحث قطع، نسخ مولف در ۱۲۸۹، ۲۱۸ برگ ۱۵×۲۱، ش ۵۹۷، تقریرات درس اصول فقه میرزاحبیب الله رشتی است شامل بحث مقدمهٔ واجب وغیره، نسخ ۱۳۰۱ ، ۲۰۱ برگ ۱۵×۲۱، ش ۷۹۱ یا ۹۱۷، تقریرات درس اصول فقه شیخ انصاری است شامل سه بخش «۱ مباحث الفاظ ۲ مقدمهٔ واجب ۳ ادلهٔ عقلیه»، ۳۲۱ برگ ۱۷×۲۴

* تقریرات درس شیخ انصاری ازملاحسین قلی همدانی ش ۲۶۱، صلوة مسافر نسخ ۱۲۹۹، ۱۶۲ برگ ۱۴×۲۰، ش ۱۵۶ بحث خلل صلوة ، نسخ ۱۲۹۹ ۳۳۱ برگ ۱۵×۲۱، درآغاز این نسخه چهل حدیث دراثبات امامت امامان شیعی نوشته شده است، ش ۶۱۷ ، بحث قضاء وشهادات، نسخ ۱۳۰۱، ۴۸۲ برگ ۱۵×۲۰، ش ۶۳۲ ، بحث رهن ، نسخ ۱۲۹۸ ، ۸۸ برگ ۱۵×۲۱

* تقریرات ازسیدعبدالحسین بن سیدعلی بن سیدمحمدبن سیدثابت آل کمونه، ش ۵۴۵ طهارت وصلوة مختصر نافع است، نسخ مولف در ۱۳۰۴ ، ۲۰۲ برگ ۷ ×۲۳، ش ۵۵۰ بحث برائت واشتغال، نسخ مولف در ۱۳۰۲ ، ۲۳۱ برگ ۱۶×۲۳

* تقریرات درس سیدحسین کوهکمری ، به روش فرائدالاصول شیخ انصاری ازملامحمد حسین بن محمدقاسم قمشه ای مولف ادلة الرشاد که درحرف الف یادشده، ش ۳۷۶ ، نسخ مولف در ۱۲۸۳ ۷۶ برگ ۱۵×۲۰ ش ۵۴۴ ، بحث مقدمهٔ واجب تااجماع منقول بخط مولف، ۳۱۸ برگ ۱۶۵×۲۲، ش ۵۶۴ ، اصول عملیه ۶۶ برگ ۱۷×۲۲، ش ۵۶۵ ، استصحاب، نسخ مولف در

۱۳۰۲، ۳۰۰ برگ ۱۵ × ۲۱، ش ۵۶۷، تعادل وتراجیح، نسخ سولف در ۱۳۰۳، ۸۷، برگ ۱۵×۲۲، ش ۵۸۲، اصل برائت به خط سولف در ۱۳۰۰، ۳۰ برگ ۱۴×۲۱، ش ۵۹۲، قطع وظن نسخ سولف، ۱۶۹ برگ ۱۷×۲۱، ش ۶۰۵، ظن، نسخ سولف در ۱۲۹۶، ۲۳۶ برگ ۱۵×۲۱

* تقریرات، گویا همان است که در ذریعه ۳۷۲/۴ به شمارهٔ ۱۶۲۱ یادشده است، ش ۳۸۰، ۱۹۶ برگ ۱۵×۲۰

* تقریرات ازشیخ لطف الله اسکی لاریجانی نجفی درگذشتهٔ ۱۳۱۱ و سولف حاشیهٔ قوانین به‌نام ایضاح المضامین (ذریعه ۲/۴۹۵۰۰/۳۸۳) در اصفهان به نگارش آن آغاز و در نجف در ۱۲۶۱ به‌پایان رسانده‌است، ش ۴۵۵، ازبحث صحیح و اعم تااجتهاد وتقلید، گویانسخهٔ اصل باشد.

* تقریرات درس فاضل شربیانی ازعبدالرسول سوسوی، شامل: قاعدهٔ ید، جریان الفضولی فی الایقاعات، النهی فی العبادات یقتضی الفساد، عدم معذوریة الجاهل، ش ۶۷۰، ۱۰۵ برگ ۱۷×۲۱

* تقریرات، درآن از صاحب جواهر ومیرزای قمی ومحقق کاظمی یادمی‌شود وبیشتر جاها برمیرزای قمی اشکال می‌کند، ش ۴۱۹، ۱۶۱ برگ ۱۶×۲۱

التقیة المنطقیة ازامیر معزالدین محمد موسوی (ذریعه ۴۰۵/۴) ش ۱۷۹، نسخ علی رضابن علی دوست مشهدی در ۱۰۲۲، ۴۲ برگ ۱۵×۲۰

* التکملة فی شرح التذکرة ازشمس الدین محمدبن احمدخفری (ذریعه ۴۰۹/۴۰ و ۱۴۴/۱۳) ش ۷۲۷ سورخ ۱۰۵۱

* تلخیص الاقوال استرابادی یا رجال وسیط (ذریعه ۴۲۰/۴) ش ۷۲۶

* تلخیص المفتاح ش ۱۵۴

* تمرین الطلاب یا ترکیب خالد ش ۱۸۷، نسخ محمدطیب بن اسماعیل هزار جریبی درمدرسهٔ خواجه الماس اصفهان در ۱۱۲۶

* تمهید القواعد شهید ثانی (ذریعه ۴۳۳/۴) ش ۳۱۰، نسخ محمدحسین بن محمدرفیع دهکری در ۱۲۴۱، بانسخه‌ای که ازروی نسخهٔ شیخ علی نوادهٔ سولف نوشته‌شده بودمقابله گردیده‌است.

* التنقیح فاضل مقداد (ذریعه ۶۵۳/۴) ش ۷۲۳، نسخ محمدصالح بن عبدالرشید در ۱۰۹۳

* تنقیح المناظر ملا کمال الدین ابوالحسن حسین الفارسی (ذریعه ۴۶۷/۴). آغاز: الحمدلله نورالانوار ومظهر عجائب الاسرار، ش ۷۷۹ مورخ ۱۳۲۴

* تنزیه الانبیاء سیدمرتضی (ذریعه ۴۵۶/۴) ش ۶۵۹ بی تاریخ.

* تنویر المطالع، شرح مطالع سراج الدین محمود بن ابی بکرارموی درگذشتهٔ ۶۸۲ می‌باشد، شارح شناخته نشد.

آغاز: الحمدلله‌الذی خصص نوع الانسان بالهدایة، ش ۶۸۱ نسخ آدینه ۱۱ رمضان ۷۵۳ ، ۲۵۵ برگ ۱۷×۲۱

توضیح التذکرة ، شرح تذکرهٔ نصیریهٔ خواجهٔ طوسی است ازنظام نیشابوری (ذریعه ۴/۴۹۲ و ۱۳/۱۴۴)، ش ۲۱۳ بی‌تاریخ

* تهذیب الاحکام شیخ طوسی (ذریعه ۴/۵۰۴) ش ۵۰۴ جهاد تاتجارت نسخ سدهٔ ۱۱ و ۱۲،ش ۷۱۵ زکوة تاجهاد به خط لطف‌الله بن حسین رازی در ۱۰۱۶ درشیراز، ش ۷۰۰ ، ازآغاز تاکتاب مزار، نسخ حسن بن عبدعلی بن محسن بن محمد بن شمس نجفی محاویلی در ۱۰۹۹ درنجف، باحاشیهٔ قاسم سلمه‌الله دربرخی برگها واجازه وبلاغهایی گویا ازمجلسی دوم بقرینهٔ خط کافی شمارهٔ ۸۰۲ همین کتابخانه، ش ۷۶۷، ش ۸۲۷ کتاب مزار به بعد، نسخ جمشیدبن محمدزمان کسکری گیلی در ۱۰۹۹ در مدرسهٔ سلیمانیهٔ اصفهان ، کاتب کتاب رانزد مجلسی خوانده و بلاغها واجازه‌هایی درچندجای کتاب به خط مجلسی برای وی دیده می‌شود که متن یکی ازآنها اینست :

انهاه‌المولی الاولی الفاضل الکامل المتوقد الذکی مولانا جمشید الکسکری وفقه‌الله تعالی سماعاوتصحیحاً و ضبطافی مجالس شتی آخرها رابع عشر جمادی الاول سنةست و تسعین بعدالالف فاجزت‌له روایته عنی باسانیدی المتصلة‌الی المولف العلامة قدس الله روحه و کتب بیمینه الجانیة افقرالعبادالی عفوربه محمد باقربن محمد تقی عفی عنهما حامداً مصلیا مسلما.

ش ۸۳۳، آغازش افتاده، تاپایان کتاب زکات، نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲ ، با حاشیهٔ «م ق سلمه الله، نص سلمه‌الله» وجز اینها، اجازه‌ای دربرگ آخرآن دیده می‌شود که ملا محمد صادق نیشابوری در ۱۱۱۰ برای ملا محمد شوشتری که کتاب رانزد او خوانده نوشته است و ملا محمد صادق یاد شده ازمیرک موسی حسینی مدرس و خادم روضهٔ رضویه ازشیخ خود ملا محمد مؤمن از شیخ بهائی به سندی که در آغاز اربعین شیخ بهائی آمده است ونیز ملا محمد مومن یاد شده ازملانصرا از میرزا محمد استرابادی به‌سندی که‌در رجال استرابادی آمده‌است روایت میکند.

* تهذیب الاصول علامهٔ حلی (ذریعه ۴/۵۱۱) ش ۱۵۳ بی‌تاریخ ش ۳۹۰،نسخ کهن

* ثواب الاعمال: ابن بابویه (ذریعه ۵/۱۸) ش ۶۸۹ نسخ ملامرد علی بن نظم علی میلانی درسال ۱۱۲۰

* جامع الاصول یا جوامع الاصول: سیدحسن مدرس اصفهانی درگذشتهٔ ۱۲۷۳ ، اصول فقه است تادلیل انسداد (ذریعه ۵/۲۴۷). ش ۸۹۹ ، ۱۴۴ برگ ۲۰×۲۵

* جفرجامع (ذریعه ۵/۱۲۰) آغاز : بسمله والحمدلله رب العالمین ایهاالاخ الاعزمن الکبریت الاحمراتلوعلیک طریقتین فی الجفرالجامع المعظم، ش ۸۵۶، ۱۲ برگ ۱۲×۱۸

جمال الاسبوع: ابن طاووس (ذریعه ۵/۱۲۹) ش ۳۴۸

* جنة‌الامان یا مصباح کفعمی (ذریعه ۵/۱۰۶) ش ۵۳۳ نسخ بی تاریخ باسرلوح زرین و یادداشتی مورخ ۱۰۲۲ ، ازاسدالله هاشمی، ش ۷۵۳ نسخ ۱۲۴۲ باسرلوح زرین

* الجنة الواقية والجنة الباقية کفعمی (ذریعه ۱۶۱/۵) ش ۷۹ نسخ بی تاریخ بایاد داشتهایی مورخ ۱۲۰۸ و ۱۲۵۲ ونیزاین یادداشت ازابوالقاسم بن سیدمهدی ازنیایش، سید ابوالقاسم موسوی ازیکی دوستانش ازآقاجمال خوانساری که می گفت: ما «الجنة الواقية» را از کفعمی می دانستیم ولی پس از این بر ما آشکار گشت که از ابن طاووس است، این نسخه با نسخه ای که سیدابوالقاسم تصحیح کرده بود مقابله شده است.

* جوامع الجامع (ذریعه ۲٤۸/۵) ش ۹۰۵ و ۹۰۶

* جواهرالکلام (ذریعه ۲۷۵/۵) ش ۳۳۳

* الجوهر النضید: علامهٔ حلی (ذریعه ۲۹۰/۵) ش ۱۶۵ نسخ ۱۰۰۸۷ در اصفهان با حاشیهٔ سمیع وفقه الله وتملک رضی بن معزالدین حسینی، ش ۶۶۹، نسخ محمد کاظم سمیرمی با حاشیهٔ محمدعلی الموسوی سلمه الله

* حاشیهٔ اربعین شیخ بهائی ازسیدعبدالله بن نورالدین جزائری (ذریعه ۱۳/۶) ش ۵۸۰، نسخ احمدبن حسین نوادهٔ مولف در ۱۳۲۵، ازروی نسخهٔ برادرمولف مورخ ۱۱۶۹ که ازروی، نسخهٔ اصل نوشته بود، ۱۳۷ برگ ۱۵×۲۲

* حاشیهٔ اسفارحاج ملاهادی سبزواری،(ذریعه ۲۰/۶) ش ۱۰۱ نسخ شاگرد مولف حسن بن حسین زادهی تربت حیدری، در ۱۲۷۸، ازروی نسخهٔ مولف.

* حاشیهٔ انوارالتزیل بیضاوی ازشیخ زاده، ش ۱۹۱، سورهٔ بقره تاآیهٔ ۱۷۵، با یادداشتی مورخ ۱۱۰۰، ۱۸۰ برگ ۱۳×۲۰

* حاشیهٔ انوارالتزیل بیضاوی ازعصام الدین اسفراینی (کشف الظنون ۱۹۰/۱) ش ٤۷۳، نسخ بی تاریخ باسرلوح زرین

* حاشیهٔ البهجة المرضية سیوطی ازمیرزا ابوطالب اصفهانی (ذریعه ۲۹/۵). ش ۵۰۹ نسخ ۱۲۲۳.

* حاشیهٔ تهذیب المنطق ملاعبدالله یزدی (ذریعه ۵۳/۶) ش ٤۲ نستعلیق میرمحمد هاشم بن میرمحمدصالح در ۱۲۰۹، ش ۹۲ نستعلیق پسرحاجی نورالله گیلانی در ۱۱۵۷ درمشهد، ش ۱۰۶ نستعلیق احمدبن محمد باقرتبریزی در ۱۲۵۸، ش ۱۹۷ بی تاریخ، ش ۲٤۸ بی تاریخ

* حاشیهٔ برحاشیه ملاعبدالله ازملامحسن قزوینی (ذریعه ۶۲/۶) ش ۳۶۲ نسخ ۱۲۵۸

* حاشیهٔ برحاشیه میرسید شریف برشرح شمسیه ازاحمدابیوردی (ذریعه ۷۳/۶) ش ۱۰۸ ازهمین نسخه درذریعه یادشده است. ۱۷۰ برگ ۹×۱۸

* حاشیهٔ برحاشیه میرسیدشریف برشرح شمسیه ازعمادالدین فارسی (ذریعه ۷٤/۶) باید اصل نسخه دیده شود، ش ۱۷٤ نسخ کهن وقسمتی ازآن مورخ ۱۲۶٤

* حاشیه برحاشیهٔ خطایی برمختصر مطول از ملاعبدالله یزدی (ذریعه ۷۱/۶) آغاز: حمدالمن خلق الانسان علمه البیان وشکرآلمن اعلمه بدایع المعانی، ش ۸۹، نسخ ابوالفتح بن ابی القاسم در ۱۰۳۵.

* حاشیهٔ شرح اشارات از ملامیرزاجان باغنوی، ش ۵۲۴ بی‌تاریخ با حاشیهٔ آقاحسین سلمه‌الله و ازآن احمدبن‌شریف در ۱۱۰۱

* حاشیهٔ شرح اشارات از آقاحسین خوانساری (ذریعه ۱۱۰/۶۵)، ش ۷۸۱ به‌خط ابی‌الفوارس ابن ابوالمکارم دماوندی در ۱۰۹۰ یا ۱۱۹۰

* حاشیهٔ شرح تجرید قوشچی (بخش الهیات) از خفری (ذریعه ۱۱۶/۶)، ش ۹۵، نسخ ۱۰۸۳ دربندرسورت، ش ۹۷ بی‌تاریخ، ش ۱۱۶، نسخ این حاجی‌محمدقاسم در ۱۰۵۳، ش ۱۴۵، حاشیه نویسی دارد، سیدمحمدرضوی در ۱۱۴۰ مطالبی ازاسفار ملاصدرا درسه برگ درآغاز کتاب نوشته وگویا حواشی کتاب به‌خط او باشد.

* حاشیهٔ شرح تجرید (بخش الهیات) مولف شناخته شد.

آغاز موجود: یحمل علی الکمال کماقیل فی المبتکر ونحوه، ش ۸۶۳، گویا برگ از آغازش افتاده، ۴۵ برگ ۱۴×۱۹

* حاشیهٔ شرح شمسیه ازمیرسید شریف جرجانی، ش ۱۶۴ بی‌تاریخ، ش ۲۴۴ بی‌تاریخ، ش ۲۵۴، نسخ ۱۲۳۰، ش ۲۸۵ نسخ ۱۲۵۷، ش ۸۶۱ نسخ ۱۲۳۱

* حاشیهٔ شرح شمسیهٔ منطق ازصدرالدین دشتکی (ذریعه ۳۷/۶) ش ۹۶، نسخ بی‌تاریخ

* حاشیهٔ بر شرح شمسیه وحاشیهٔ میربرآن، ازملا عبدالله یزدی (ذریعه ۳۶/۶) ش ۵۴۱ نسخ ۱۲۶۷، ازهمین نسخه درذریعه یادشده‌است، ۱۷۴ برگ ۱۲×۲۳

* حاشیه‌شرح فوائداحسائی ازملاعلی نوری (ذریعه ۱۲۷/۶). ش ۲۸۹ نسخ ۱۳۲۲، ازروی نسخهٔ اصل، از همین نسخه درذریعه یادشده‌است.

* حاشیهٔ شرح مختصرالاصول ازملامیرزاجان باغنوی شیرازی (ذریعه ۱۲۹/۶). ش ۵۴۶ به‌خط کمال‌الدین محمدبن معزالدین محمدفسوی در ۱۰۹۲

* حاشیهٔ شرح مطالع ازملامیرزاجان باغنوی شیرازی، ش ۸۴ نسخ زمان مولف باحواشی منه دام ظله، ش ۸۶۲ بدون تاریخ

* حاشیهٔ شرح هدایة الحکمهٔ میبدی ازسیدفخرالدین حسینی که در ۹۲۸ آنرا به‌پایان رسانده‌است (ذریعه ۱۳۹/۶) ش ۶۶، نسخ سدهٔ ۱۰یا ۱۱.

* حاشیهٔ فرائدالاصول شیخ انصاری ازآخوند خراسانی (ذریعه ۱۵۲/۶). ش ۳۶۴، نسخ ۱۲۹۸ درسامرا، ش ۴۰۴، ش ۵۶۳ نسخ ۱۳۱۵

* حاشیهٔ فرائدالاصول، ش ۱۳۱۲ بخشی از مباحث قطع ۶۴ برگ ۱۴×۲۰، ش ۶۷۱ مبحث قطع، باید دیده وبررسی شود

* حاشیهٔ قوانین میرزای قمی ازسیدعلی قزوینی (ذریعه ۱۷۷/۶). ش ۵۵۷ جلدیکم نسخ مولف در ۱۲۹۲

* حاشیه مطول چلبی، ش ۷۸٤ نسخ محمدبن مولانا اسعدالدین بن مولانا حسن بن مولانا معصوم شیرازی در ۹۱۵ ش ۹۰۹ ،
* حاشیهٔ معالم الاصول سلطان العلماء (ذریعه ۲۰٦/٦٥) ش ۳۹٥ نسخ ۱۲٥۸، ش ۳۳۲ نسخ ۱۲۳٤، ش ۸٥۱ نسخ بی تاریخ
* حاشیهٔ معالم الاصول ملاصالح مازندرانی (ذریعه ۲۰۷/٦) ش ٤٦٥ نسخ عصام الدین محمدبن علی گیلانی در ۱۱۰۲ بایک واسطه از روی نسخهٔ اصل، ش ٥۹۸ بی تاریخ، ش ۸٦۸ نسخ محمدبن مرتضی نوری رشتی در ۱۲۳٤
* حاشیهٔ مغنی اللبیب ازملا مهدی بن ملاعلی اصغرقزوینی شاگردملاخلیل قزوینی (ذریعه ۲۱۲/٦)
آغاز: قوله ما تقترحه الخ اقترحه ساله من غیررویة والقرائح جمع قریحه، ش ٤۱٦، ۱۷۱ برگ ۲۱×۱٥
* حاشیهٔ مغنی اللبیب دمامینی. ش ۷۰۸ ،نسخ ۱۲٦٤ ،دانسته نشد کدام یک از شرح صغیر ومتوسط اوست، میدانیم که شرح کبیراونیست
* حاشیهٔ مکاسب شیخ انصاری ازسیدمحمد کاظم یزدی (ذریعه ۲۲۰/٦) ش ۲٤۱ بخشی ازخیارات، ش ۲۹۹ نسخ ۱۳۰۸، ش ٦۳٦ تاصفحهٔ ۱۷۱ چاپی رادارد
* حاشیه مکاسب شیخ انصاری ازشیخ محمدباقر نجم آبادی (ذریعه ۲۱۷/٦) ش ٦٦۳ نسخ جوادنجم آبادی
* الحدائق الناضرة بحرانی (ذریعه ۲۸۹/٦) ش ۸۳۸ ، کتاب صلوة تاصلوة جمعه نسخ محمدعلی بن مرحوم حاجی عظیم یزدی در ۱۲۳٦
* حرزیمانی (ذریعه ۲۹٤/٦) ش ۲۱۷ ٥٥ برگ
* حقائق فیض کاشانی (ذریعه ۸/۷) ش ۲۲۷
* حقائق الاصول، اصول فقه است از ملا اسماعیل بن عبدالملک عقدائی یزدی شاگرد بحرالعلوم بروجردی (ذریعه ۳۰/۷) ش ٥٤۳ ،نسخ سیدرضابن بحرالعلوم، گویا ازهمین نسخه درذریعه یادشده است، ۱۲۳ برگ ۱۷×۲۲
* حکمة العارفین ازملا محمدطاهرشیرازی قمی (ذریعه ٥۸/۷) .ش ۲۹۸، نسخ ۱۳۳۱، ش ٤٥۲، نسخ ۱۲۰۱
ختم سوروا سماء الله الحسنی، آغاز: بسمله انافتحنا لک فتحاً مبیناً، انجام: اللهم صل علی محمد علی محمدوآل محمدفی شوال ۱۳۳۸، ش ۱ نسخ ۱۳٤۰.
* خریدة العجائب، آغاز: بسمله. قال لایعلم من فی السموات والارض الغیب الحمدلله غافر الذنب وقابل التوب، ش ٦۹۲ ، ۲۱۰ گ ۲۰ × ۲۸
* خلاصة الاقوال علامهٔ حلی (ذریعه ۲۱٤/۷) ش ۱۷٥ باحاشیهٔ بهاءالدین محمد

* خلاصة الحساب شیخ بهائی (ذریعه ۷/۲۲٤) ش ۸۵۸ نسخ محمد مهدی بن محمد صادق کفراتی در ۱۰۸۰

* خلاف شیخ طوسی (ذریعه ۷/۲۳۵) ش ۳۷۰ نسخ ۱۲۰٤ ناقص

* الدرة المنظومة بحرالعلوم (ذریعه ۸/۱۰۹) ش ۷۳

* درالنجف ولولوالصدف ازشیخ هاشم کرمانی (ذریعه ۸/۸۰) ش ۲۹۳، ۵۲ برگ ۱۶×۲۱

* الدروس الشرعیة شهیدیکم (ذریعه ۸/۱٤٥) ش ۷۱۷، نسخ حسین بن حسن عسکری کربلائی در ۱۰۲۶

* دعا، ش ٤ مجموعه ایست ازدعاها که درآغاز آن دعای حرزیمانی آورده شده وعلی اکبر بن حاج میرزاشیرمحمد بن حاج میرزامحمد بن آقامحمدطاهربهبهانی در ۱۳۲۳ اجازهٔ قرائت آنرابه سیدمحمد بن سیدحسین بن سیدمحمد بن سیدتقی حسینی تفرشی داده واز مشایخ اجازهٔ خود که یکی ازآنها حاجی نوری بوده نام برده است ۱۱٤ برگ ۱۰×۱۳، ش ۶ مجموعه ایست از دعاهاوختم ها که یکی از آنهادعای سیفی است، وقفی سیدمحمد خامنه ای و به خطاو ۱۰۲ برگ ۱۰×۱۵، ش ۹، آغازوانجاش افتاده، دردعای زحمت جن می گوید: این دعاءعزائم ازتاج الدین خودندی به من رسیده است، ۷۰ برگ ۱۱×۱٤، ش ٤٥ شامل برخی از ازسورهای قران ودعاها ۱۰۵ برگ ۸×۱۶، ش ۵۳ شامل دعاهای متفرقه و مطالبی پیرامون تسخیرجن و کواکب به فارسی ۶۳ برگ ۱۰×۱۶، ش ۶۵ شامل برخی دعاهاوطلسم ها ۵۲ برگ ۱۰×۱۵، ش ۱۰٤ شامل دعاهای متفرقه ازجمله دعای سیفی نسخ ۱۳۳۲، ۱۲۲ برگ ۱۰×۱۸، ش ۱۱۰، اوراقی پراکنده شامل چنددعاو وطلسمات، ش ۱۲۳، ۹۲ برگ ۱۰×۱۶، ش ۱٤٤ نسخ ۱۳۲۲، ۱۰۱ برگ ۱۱×۱۸، ش ۱۸۵، ۲۱۳ برگ ۱٤×۱۹ ش ۲۱۸ شامل برخی دعاهاو طلسمات ۷۲ برگ، ش ۲۶۰ درآن ازمحمد رحیم عقیلی به عنوان یکی ازفضلای عصریادشده است، ۱۶۵ برگ ۱۱×۲۰

* دفع المناوات عن التفضیل والمساوات ازسید حسین مجتهدمفتی درگذشتهٔ ۱۰۰۱ (ذریعه ۸/۱۳۲) ش ۳۲۸، انجام افتاده

* الدمعة الساکبة حاجی ملامحمدباقر بهبهانی (ذریعه ۸/۲۶٤) ش ۶۸۸ جلدپنجم

* ذخیرة یوم الجزاءفیما یجب علی کافة المکلفین من الاصول والفروع ازمعزالدین محمدبن ابی الحسن موسوی (ذریعه ۱۰/۲۲). ش ۱۸۳ نسخ مولف در ۱۰۳۲، ۳۹ برگ ۱۲×۲۰

* الذکری شهیدیکم (ذریعه ۱۰/٤۰) ش ۸٤٤ به نسخ محمود بن حسام الدین مشرقی جزائری در ۱۰۱۹ درمدرسهٔ عیدیهٔ صفاهان عندالمسجد الجامع الکبیر

* رجال برقی (ذریعه ۱۰/۹۹-۱۰۰) آغاز: بسمله اصحاب رسوالله ابوعبدالله سلمان بن الاسلام مولی رسول الله، ش ۳۹ نسخ بی تاریخ ۳۰ برگ ۱۰×۱۵

* رسائل اخوان الصفا (ذریعه ۱۰/۲٤۱) ش ۹۱٤

* رسالهٔ عام وخاص ومطلق ومقید ازمیرزاحبیب الله رشتی ، ش ۳۶۹

* رساله درعلم کلام، آغاز: امابعدحمدالله المحمود بنعمائه المشکوربحسن بلائه المعبودفی ارضه وسمائه... فهذاالمختصرفی الاصول الدینیة والمطالب الکلامیة... ورتبته علی سبعین مسأله سنیة، ش ۶۵٤، ۵۹ برگ

* رضاعیه: شیخ انصاری (ذریعه ۱۱/۱۹۸۹) ش ۲ نسخ محمدرضابن ابی القاسم بن فتح الله بن نجم الدین ملقب به آغامیرزاحسین کمالی استرابادی در ۱۲٤۳

* الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهیددوم (ذریعه ۱۱/۲۹۰) ش ۶۵۳ بی تاریخ، ش ۷۱۶ جلددوم، ش ۷۸۹ نستعلیق ۱۰۸۵، ش ۸۱۸ انجام افتاده، ش ۸۱۹ جلدیکم وپاره‌ای ازجلد دوم باحواشی ازشیخ محمدحسین قمشه‌ای مولف ادلة الرشاد، ش ۸۲۰ جلددوم به خط شیخ محمد حسین قمشهه‌ای، یادشده باحواشی ازاو، ش ۸۲۱ جلددوم نسخ محمدتقی بن ملامحمدانجدانی در ۱۰۶۸

* روضة المتقین: مجلسی یکم (ذریعه ۱۱/۳۰۲ و ۱٤/۶۶). ش ۷۰۷ شرح مشیخه است، نسخ محمدمقیم بن محمدباقر در ۱۰۷۷، اومی نویسد که: من احادیث رابرشارح خواندم و او به من اجازه داد که ازوی کتابهای حدیث وتفسیر ورجال وکلام وصرف ونحو ولغت وفقه عامه و خاصه را روایت کنم واز پسران وی مولاناعبدالله ومولانامحمدباقرنیز اجازه گرفته‌ام ونیز مولانا باقرخراسانی به من اجازه داده‌است.

* ریاض المسائل سیدعلی طباطبائی (ذریعه ۱۱/۳۳۶) ش ۲۷۷ زکوة، نسخ ۱۲۶۰، ش ۲۷۸، ارث وحدود، ش ۳۱۷ رهن تالعان، نسخ ۱۲۲۲، ش ۳۳۰ تجارت تاوصیت، نسخ ۱۲۲۹، ش ٤۰۳ نکاح تانقطه، ش ٤۲۸ تجارت تاوصایا، ش ٤۶۶ سحق تانقطه، نسخ ۱۲۲۷، ش ۶۲۹ جلد یکم، ش ۶٤۵ بخشی ازطهارت، نسخ ۱۲۵۸، ش ۷۷۰ طهارت، ش ۸۲٤ عتق تادیات، نسخ ۱۲۸۲، ش ۸٤۲ بخشی ازطهارت، ش ۸۹۳ طهارت تاصلوة مسافر

ش ۶٤۵ قسمتی ازطهارت نسخ ۱۲۵۸ ش ۷۷۰ طهارت ش ٤ ۸ عتق تادیات نسخ

* ریاض المومنین ازسید ابوالقاسم لاهیجی (ذریعه ۱۱/۳۳۸) ش ۶۶٤ نسخ محمدعلی بن علی کرمانی، درذریعه ازهمین نسخه یاد شده‌است.

* زبدة الاصول شیخ بهائی (ذریعه ۱۲/۱۹) ش ۲۶۹

* زبدة البیان اردبیلی (ذریعه ۱۲/۲۱). ش ۱۸۹ بی تاریخ، ش ۷۳۱ نسخ محمدامین بن محمد شریف استرابادی در ۱۰۰۶

* زبدة الطب ازابوابراهیم اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی (ذریعه ۱۲/۲۹). ش ۸۲۶، باید دیده وبررسی شود

* زکوة رشتی، شرح شرایع است ازمیرزاحبیب الله رشتی (ذریعه ۱۲/٤۱) ش ۶۱۶ نسخ حاج علی محمدنجف آبادی ازروی نسخهٔ اصل در ۱۳۹۱، ۵٤۶ برگ ۱۵×۲۰

* زیارات، گویا بخشی از مزاری است، ش ۱۷۷، ۱۲۲ گ ۱۲ × ۲۰

* سبل الرشاد شرح نجاة العباد صاحب جواهر است ازسیدابوتراب خوانساری (ذریعه ۱۲/۱۳۳) ش ۴۲۹ ،صلوة ازنیت تامندوبات قرائت،نسخ مولف، دربرگ آغازتاریخ ولادت پسرانش ودربرگ انجام تاریخ مرگ نیایش سیدحسین خوانساری ۱۱۹۲ وتاریخ ولادت صاحب روضات در ۲۶ صفر ۱۲۲۶ و مرگش ۱۳۱۳ وسرگ میرسیدهاشم برادرصاحب روضات ۱۸ رمضان ۱۳۱۸ دیده‌می‌شود، ۲۳۲ برگ ۱۵×۲۱، ش ۴۳۱ غسل تااوانی ذهب وفضه ، درتاریخ ۱۳۳۶ نگارش آن به‌پایان رسیده‌است، نسخ مولف، ۳۳۰ برگ ۱۵×۲۱، ش ۴۷۵ ، افعال صلوة تا مندوبات قرائت، نسخ ۱۳۲۶ ، ۳۳۰ برگ ۱۵×۲۱ ش ۵۰۳ میراث،نسخ مولف در ۱۳۲۶ دربرگ آغاز تاریخ تولد خود را ۱۷ رجب ۱۲۷۱ و سرگ پدرش را ۱۲ شعبان ۱۲۸۰ یادداشت کرده‌است، ۲۶۷ برگ ۱۶×۲۲، ش ۶۰۷ طهارت دردوجلدجلد نخستین از آغاز تا احکام استبراء وجلددوم ازآغاز وضوء تا انجام آن ، تاریخ پایان جلد یکم ۱۰ محرم ۱۳۳۳، وپایان جلددوم ۲ جمادی‌الاولی همان‌سال ، نسخ مولف، ۱۲۵ برگ ۱۵×۲۱ و ۲۰۵ برگ ۱۵×۲۱، ش ۵۰۹ میراث بخشی ازآن‌به‌خط مولف است ۱۴۲ برگ ۱۵×۲۱، ش ۶۱۱ مکان مصلی تا مقدمات صلوة ، نسخ مولف در ۱۳۳۱، ۱۲۷ برگ ۱۶×۲۱، ش ۶۲۰ صوم، نسخ ۱۳۲۵ ، ۱۸۷ برگ ۱۶×۲۰، ش ۶۲۷ صوم، نسخ مولف ، ۱۸۷ برگ ۱۶×۲۱، ش ۶۴۴ مکان مصلی تامقدمات صلوة تاریخ پایان تالیف ۱۳۳۱ ،نسخ ۱۳۳۱، ۱۳۷ برگ ۱۶×۲۱، ش ۶۶۶ لباس مصلی درمجموعه شمارهٔ ۶۶۶ یادمی‌شود ، ش ۴۶۸، ازآغاز مستحبات حج تا صید گویانسخهٔ اصل ۶۹ برگ این نسخه درمجموعه شمارهٔ ۴۶۸ یادمی‌شود

* سفن النجاة یا سفینة النجاة یا الشمس الطالعة: غلام حسین بن محمدصادق نجف‌آبادی نجفی روضه‌خوان درگذشتهٔ ۱۳۴۰ ،کتابی در ۱۴ جزء درشرح احوال پیشوایان دین به‌نام سفن النجاة نگاشت وجزو پنجم آنرا سفینة النجاة فی احوال سفینة النجاة ابی عبدالله الحسین (ع) نامید (ذریعه ۱۲/۲۰۲ و ۱۴/۲۲۳) ش ۳۳۷ و ۳۳۸ جزو پنجم است و این جزو در ۱۹ باب وتالیف آن در ۱۳۳۷ به‌پایان رسیده‌است،نسخ مولف، ۵۸۰ برگ ۱۶×۲۱،ش ۳۳۹ جزودوم وشامل سرگذشت حضرت علی (ع) است، نسخ مولف ۲۷۸ برگ ۱۶۵×۱۲، ش ۳۴۰ جزو ششم تاسیزدهم سرگذشت امام سجاد تا حضرت عسکری (ع) نسخ مولف در ۱۳۴۰ ۲۰۲ برگ ۱۶×۲۱،ش ۳۴۱ جزءچهاردهم به‌نام الشمس الطالعة درسرگذشت پیشوای دوازدهم، نسخ مولف در ۱۳۳۹

* شاطبیه ، ش ۱۵۱ نسخ ۹۸۵، آغازش افتاده ، انجامش : بغیر تناه زرنبا و قرنفلا

* شرایع محقق حلی (ذریعه ۱۳/۴۷). ش ۶۳۹ شاید ازسدهٔ نهم باشد،ش ۷۶۵ بی‌تاریخ ، مصحح،ش ۸۴۰ نسخ ۱۲۳۱،ش ۹۸۹ نسخ بی تاریخ،ش ۹۰۳ نسخ احمدعلی بن بن فخرالدین اصطهباناتی در ۱۰۹۱

* شرح کتابی کلامی درچهارفصل به روش شیعی: ۱ اثبات واجب الوجود ۲ العدل ۳ النبوة والامامة ٤ المعاد ، آغاز فصل یکم افتاده آغاز فصل دوم : العدل وستعرف معناه تقسیم للفعل الی اقسامه الخمسة ینتفع به فی المباحث فنقول. انجام کتاب : وفقناالله وایاکم سعادة الدارالاخرة... هذا ماتیسرلنافی شرح هذه الرسالة بما سمحت به القریحه الفاترة... وآله المعصومین ،ش ۱۱۲ نسخ بی تاریخ ۵۸ برگ ۱۱×۱۸.

* شرح اشارات خواجهٔ طوسی (ذریعه ۹۱/۱۳) ش ۶۶۰ بی تاریخ ،ش ۷۶۹ سورخ ۱۱۸۸، ش ۲۸۶ باید دیده شود.

* شرح اشکال التاسیس قاضی زادهٔ روسی (ذریعه ۹۳/۱۳) ش ۳۰ نسخ محمدرضا بن ابوالقاسم بن فتح الله بن نجم الدین ملقب به آقامیرزا کمالی حسینی استرابادی در ۱۳۰۹ ، ٤۹ برگ ۱۱×۱۶

* شرح الفیه ابن مالک ازابن ناظم که آنرادر ۶۷۶ به پایان رسانده است، ش ۳۷۷ نسخ ۱۲۷۰ ،ش ۸۹۲ نسخ محمدمسیح بن محمدهادی در ۱۱۲۳ دراصفهان باحواشی ازترکیب خالد.

* شرح انموذج زمخشری ازمحمدبن عبدالغنی اردبیلی (ذریعه ۱۷۵/۱) ش ۲٤۹ بی تاریخ.

* شرح تجرید قوشچی (ذریعه ۱۱۳/۶) ش ۲۸۰ بخط کمال بن عمادالدین علاءالدین سمنانی در ۱۸ رمضان ۸۸۰ در مدرسهٔ سلطان هرات، با حاشیهٔ منه مدظله و یادداشتی سورخ ۹۲۸ ش ۷۸۶ ، از مقصدوم تاپایان کتاب.

* شرح تشریح الافلاک شیخ بهائی ازملافضل الله بن محمدشریف (ذریعه ۱٤۸/۱۳) ش ۲۷۶ ، ۸۰ برگ ۱۵/۷×۲۰.

* شرح تصریف تفتازانی ش ٤۶۳.

* شرح تهذیب المنطق تفتازانی از هبة الله حسینی مشهور به شاهمیر (ذریعه ۱۶٤/۱۳) ش ٤۰۰ ، ۷۶ برگ ۹×۱۶ درذریعه ازهمین نسخه یادشده است.

* شرح حدیث زینت عطاره که درروضهٔ کافی آمده است، این شرح فلسفی وعرفانی گویا ازشیخ علی نوری باشد که درآن ازشرح شیخ احمداحسائی خرده گرفته است واشعارفارسی هم درآن دیده می شود واینست برخی ازعنوان هایش : تکلمة نوریة ، ترجمة نوریة ، تکلمة عرشیة

آغاز : الحمدلله الذی له مافی السموات ومافی الارض ومابینهما وماتحت الثری ش ٤۰۶، ۸٤ برگ ۱۵×۲۰

* شرح خلاصة الحساب شیخ بهائی ازعمربن احمدچلپی مالی ش ۲۲۰ نسخ بی تاریخ ۶۸ برگ ۱۵×۱۲.

* شرح درة بحرالعلوم ، شرحی است مختصر وشارح شناخته نشد ، ش ۳۸۸، صلوة مسافراست، ٤۱ برگ ۱۵×۲۰.

* شرح دعای صباح ملااسماعیل مازندرانی خواجویی اصفهانی (ذریعه ۲۰۲/۱۳) ش ۲۹۶ ، ۱۲۳ برگ ۱۵×۲۱.

* شرح رسالة الاخلاق عضدی ازعبدالله بن شمس الدین محمد گیلانی (ذریعه ۱/ ۳۷۱ و ۱۱/ ۴۴ و ۱۳/ ۲۸۲) متن این شرح در کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه به شمارهٔ ۱۰۳۰ ونیز در کتابخانهٔ سید نصرالله تقوی هست، آغاز موجود : و علی رسوله محمد وآله وبعدفهذا مختصر فی علم الاخلاق، ش ۶۲ ، از میان افتادگی دارد، نسخ بی تاریخ، وقفی محمد محسن حسینی در ۹۷۱ یا ۹۹۱ ، ۷۶ برگ ۱۱×۱۶.

* شرح شافیه صرف جاربردی ش ۳۵۸، نسخ ۱۱۱۱، ش ۸۸۱ بی تاریخ ، آغازش افتاده.

* شرح شافیهٔ صرف ازنظام نیشابوری (ذریعه ۱۳/ ۳۱۳). ش ۱۱۷ نوشتهٔ میرزا محمد بن محمد صالح در دوشنبه ۲۸ صفر ۱۰۸۴ ، ش ۳۹۷ ، نوشتهٔ شیخ محمد حسین قمشه ای سولف کتاب ادلة الرشاد در ۱۲۷۰ ، ش ۵۱۶ نسخ عبدالله بن نورالدین علی بن قوام الدین محمود کرمانی در در ۱۱۰۰ وهموآنرا در ۱۱۰۱ بانسخهٔ معتبری که نزد مولانا عزالدین بن بهاء الدین بود مقابله کرد.

* شرح شرایع ، شناخته نشد، عنوان هایش هدایة هدایة است، باید بررسی شود.

آغا: صلوة : بسمله کتاب الصلوة والعلم بها یستدعی بیان اربعة مراحل

آغاز: کوة : بسمله کتاب الزکوة المقرون بکتاب الصلوة لتعقبها بهافی کتاب الله ...

آغاز خمس : عرفوه یانه حق مالی ثبت ، لبنی هاشم بالا صالة عوض الزکوة، ش ۶۱۰ ، زکات و خمس وجهاد واحیاء موات ، ۱۶۳ گ ۱۵ × ۲۱

* شرح شفاء ابن سینا، (الهیات).

آغاز : الحمدلله رب العالمین ... الفن الثالث عشر من کتاب الشفاء فی الالهیات

انجام : وهوسلطان العالم الارضی وخلیفته فیه والحمدلله رب العالمین، ش ۱۱۴ ، نسخ محمد قاسم بن محمد سومن اردستانی با تملک محمد صادق بن محمد اسماعیل در ۱۱۸۹ و مهر سعید الدولة بهادر مورخ ۱۲۶۸ ، ۱۰۵ برگ ۱۲×۱۸

* شرح شمسیهٔ منطق تفتازانی که در سال ۷۵۳ آنرا به پایان رسانده است (کشف الظنون ۲/ ۱۰۶۳) ش ۱۱

* شرح صغیر سید علی طباطبائی بر مختصر النافع یا حدیقة المومنین (ذریعه ۱۳/ ۳۶۰) ش ۳۷۳ تجارت تاوصایا، ش ۴۲۳۴ طهارت تاصیام، ش ۴۹۴ طهارت تادیات نسخ ۱۲۲۲

* شرح طوالع الانوار بیضاوی، شارح شناخته نشد باید ازعامه باشد و همان است که در ذریعه ۱۳/ ۳۶۵ به شمارهٔ ۱۳۶۳ یادشده است، ش ۷۸۳ مو خ ۸۶۷ وشاید این تاریخ تالیف باشد ۱۷۰ برگ ۱۵×۲۶

* شرح دیگری به نام مطالع الانظار در این کتابخانه هست که در حرف میم آمده است.

* شرح طوالع الانوار بیضاوی ، شارح شناخته نشد، آغاز : بسمله لماجرت عادة المصنفین بل فاعل کل امر ان یبتدء بالبسملة

انجام : عصمنا الله عن زيغ المضلين ... انه سميع مجيب ، ش ۸۶۰ نسخ محمد بن عبدالكريم در بلدهٔ ایج در مدرسهٔ مولانا اعظم اعلم سلطان العلماء تاج الدین حسن مدظله در آدینه ۸ ۲ شعبان ۸۰۸ ، ۶۰ برگ ۱۸×۱۳۴ .

* شرح عوامل ملا محسن ازملا نظرعلی بن محسن گیلانی (ذریعه ۳۷۲/۱۳). ش ۴۶۲ نوشتهٔ عبدالغفار بن ملا عبدالله اردبیلی در ۱۳۱۵ .

* شرح فوائد احسائی، ش ۴۰۵ ، در ذریعه ۳۸۷/۱۳ از همین نسخه یاد شده است .

* شرح قطر (ذریعه ۱۲۷/۶۵) ش ۳۷۲ .

* شرح قواعد الاحکام ، ش ۹۱۶ ، ۲۱۹ برگ ۱۸×۲۵ .

* شرح کافی کلینی ازملا محمد صالح مازندرانی (ذریعه ۲۷/۱۴۶) ش ۷۶۸ ، کتاب عقل وعلم، دراین نسخه پایان تالیف این بخش ۱۰۶۳ یادشده است .

* شرح مختصر حاجبی از عضدالدین عبدالرحمن ایجی (کشف الظنون ۱۸۵۳/۲) ، ش ۴۱۴ بی تاریخ ش، ۵۸۳ نسخ ۱۲۳۸ ،ش ۷۰۴ نسخ ۱۰۳۰ ،ش ۷۳۲ بی تاریخ ،ش ۹۰۴ بی تاریخ .

* شرح مفاتیح فیض ازسید عبدالله شبر، ش ۲۴۵ ، ۱۵ برگ آن اصل است .

* شرح منهاج الوصول بیضاوی ازسید برهان الدین عبیدالله بن محمد شریف فرغانی مشهور به عبری قاضی تبریز درگذشتهٔ ۷۴۳ ، این شرح را اودر ۷۳۳ به پایان رسانده وبه کهف الاسلام والمسلمین سید محمد یزدی اهداء کرده است .

آغاز : الحمد لله الذی اعلی معالم الاسلام، ش ۲۴۱ نسخ ۸۵۲ .

* شرح لغات ازسراج الدین علی آرزو ، باید دیده وبررسی شود، ش ۹۰۷ .

شرح نهج البلاغة ابن میثم بحرانی (ذریعه ۱۵۹/۱۴) ش ۷۶۳ ناقص بی تاریخ .

شرح نهج البلاغة ،شارح شناخته نشد شاید از عامه باشد .

آغاز نسخه : ومن خطبة له علیه السلام فی استنفار الناس الی اهل الشام اف وهی کلمة ضجر وتلهف لکم لقد سئمت ای مللت عتا بکم ... للاستفهام علی سبیل الانکار علیهم مستلزم للحث علی الجهاد

انجام نسخه : ومن خطبة له علیه السلام امرفیها بترك الدنیا واحتقارها والتحذیر منها، ش ۵۰۲

* شرح وافیهٔ تونی ازسید صدرالدین قمی (ذریعه ۱۶۶/۱۴) ش ۵۷۹ ،نسخ محمد بن مهدی در ۱۲۱۴ .

شرح هدایهٔ میبدی (ذریعه ۱۷۴۵/۱۴) ش ۲۶۴ ،نسخ حسین بن محمد قاسم در ۱۲۷۰ ، ش ۳۹۳ با یادداشت تملك محمد فاضل بن محمد افضل طباطبائی خادم وطبیب آستانهٔ مقدسه در ۱۱۳۲ .

* شفاء ـ منطق (ذریعه ۲۹۱/۱۴). ش ۲۵۶ نسخ عبدالرزاق بن احمد گیلانی در ۱۰۶۴ ، ۱۳۲ در اصفهان .

* الشمس الطالعة (همان مفن النجاة) ش ۳۴۱ .

* شوارق لاهیجی (ذریعه ۳۳۸/۱٤) ش ٦٤٠، بحث اعراض.

* شواهد الاسلام، حاشیه وشرح اصول کافی است از ملا رفیعا گیلانی (ذریعه ۲٤۲/۱٤) ش ۱۰۵ باحاشیهٔ ملا حاجی با باسلمه الله که در آن از استاد خود رفیع دفاع می کند وحاشیهٔ میر معصوم و حاشیهٔ صدر المحققین ووافی، ۱۰٤ برگ ۱٦×۲۲.

* صافی فیض کاشانی (ذریعه ۱۰/٥) ش ۵۳۷ تا آیهٔ لا یستوی القاعدون... ش ٦۸۲ انفال، ش ۷۱٤ ازسورهٔ کهف تاپایان قران، نسخ عبدالمجید بن محمدعلی طباطبائی، ش ۷۳۷ تاسورهٔ کهف.

* صحیفهٔ سجادیه (ذریعه ۱۸/۱۵) ش ۱۳ ناقص، ش ۱۷ بی تاریخ، ش ۲۳ نسخ درویش عباس بغدادی در ۱۰٦٦ باترجمهٔ دعاها زیرسطور آن، ش ۲٤ نسخ ابن علی در ۱۰٦۷، این نسخه نزد مجلسی دوم خوانده شده ودر پایان آن اجازهٔ او بخط خودش برای نویسنده با تاریخ هزار وهفتاد وچند با این تعبیر دوبارهٔ او «المولی الفاضل الالمعی الاخ فی الله المحبوب لوجه الله مولانا ابن علی وفقه الله تعالی لمراضیه» دیده می شود :

ش ٤۷ نسخ ابن ابی القاسم خوانساری برای قدوة العلماء صفی الدین محمد رضوی قاینی باترجمهٔ فارسی دعاها زیرسطور وباسرلوح وجدول زرین، ش ٤۸ بی تاریخ باحواشی ازفیض کاشانی، ش ۱٤٦ نسخ جمال الدین بن رمضان در ۱۰۷٤ با ترجمهٔ دعاها زیرسطور ودر کنار کناربرگها، ش ۹٥ بی تاریخ.

ش ۲۹۷، این نسخه راحاجی نوری چهار با نسخه های دیگر مقابله کرد وسرانجام با دو نسخه که یکی نزد شیخ بهائی خوانده شده ودیگری نزد مجلسی دوم ودر حاشیهٔ دومی همهٔ اختلافاتی که میان این نسخه ونسخهٔ ابوالحسن محمد بن احمد بن علی بن الحسن بن شاذان معاصر شیخ مفید ومیان نسخهٔ دانشمند مشهور ابن اشناس بزاز بود نوشته گردیده بود، حاجی نوری همهٔ آنها را در این نسخه آورد وگفت : شایسته است این نسخه را به نام صحیفهٔ معصومه بنامیم چنانکه میرزا عبدالله اصفهانی در صحیفهٔ ثالثه گفت در عراق نسخهٔ صحیحی یافت می شود که برای بی غلط بودن آن به معصومه نامیده شده، درپایان این نسخه ملحقات صحیفه نیز آمده است نسخ محمد بن حسین حسینی در ۱۳۲۲.

* الصوارم الحاسمه فی مصائب الزهراء فاطمة از سید محمد رضا ملقب به آقامیرزا حسین کمالی استرابادی حلی درگذشتهٔ ۱۳٤٦ (ذریعه ۹۲/۱۵). ش ٦۱ نسخهٔ اصل وقفی مولف، ٤٤ برگ برگ ۱۰×۱٥.

* ضیاء العالمین فی بیان امامة الائمة المعصومین از ابوالحسن بن محمد طاهر فتونی (ذریعه ۱۵/ ۱۲٤) ش ۷٤۳ جلد یکم پایان تالیف ۱۱۳٤، ۱٤۲ برگ ۲۰×۱۳، ش ۷٤٤ جلد دوم ۳۲۲ برگ ۲۰×۳۰، ش ۷٤٥ جلد سوم ۲۰٦ برگ ۹×۳۰ هرسه جلد نسخ ۱۳۳۲.

* الطب الجدید الکیمیاوی براکلسوس (ذریعه ۱٤۱/۱۵) شامل مقدمه و چهار مقاله، ش ۱۷۲ صفحه ۱٤×۱۳.

* طوالع اللوامع فی شرح المختصر النافع ازسید محمد تقی بن عبدالرضا موسوی خشتی (ذریعه ۵۸/۱٤ و ۱۷۹/۱۵) ازهمین نسخه درذریعه یادشده است، ش ۸۰۰، ۲۷۲ برگ ۲۱×۳۵.

* الطهارة از میرزا ابوالقاسم اردوبای، آغاز: بسمله الحمدلله والصلوة علی رسول الله، ش ٦٤۸، ٤۷۱ برگ ۱۵×۲۱.

* عدة طریق التدقیق، اصول فقه است در ۱٤ جلد از ملا محمد حسین قمشه ای مولف ادلة الرشاد که درحرف الف یاد شد (ذریعه ۲۳۰/۱۵). ش ٤٤۲ تا ٤٥۰، جلد یکم تا دهم شامل مباحث الفاظ تا مطلق ومقیده واین ده جلد ازسال ۱۳۰۵ تا ۱۳۲۳ در دست تالیف بوده ومولف پیش ازاین ده جلد چهار رساله درقطع وظن وشک وتعادل وتراجیح به ترتیب رسائل شیخ انصاری نگاشته بوده است وشاید همان چهار رساله جلد یازدهم تا چهاردهم این کتاب به حساب آید، ش ٤٤٦ دارای دو جلد است.

* العقیدة الوحیدة، ارجوزه ای است شامل ۱۰۲۲ بیت در علم کلام ازحاج ملا اسماعیل (ذریعه ۳۰٦/۱۵، الکرام البررة ۱۲٤ و ۱۳۰، اعیان الشیعة ۲۵۵/۱۱). ش ۸۰۱، درذریعه ازهمین نسخه یادشده است، ۱۰۸ برگ ۵سطری.

* علل الشرائع ابن بابویه (ذریعه ۱۳۳/۱۵) ش ۷٥۱.

* العوامل ملامحسن (ذریعه ۳۵۹/۱۵) ش ۳٥٤.

* عین الاصول ملا احمد نراقی (ذریعه ۳٦۷/۱۵) ش ٥٥۹ نسخهٔ اصل مورخ ۱۲۰۸، ۱۷۷ برگ ۱۵×۲۲.

* عیون اخبار الرضا ابن بابویه (ذریعه ۳۷۵/۱۵) ش ٥۰۰ ناتمام.

* عیون الحساب محمد باقر بن زین العابدین یزدی (ذریعه ۳۷۸/۱۵) ش ۲۳۱ نسخ محمد نصیر جابر انصاری در ۱۰۵٦.

* عیون الوصول الی علم الاصول ازآقا محمد مهدی بن حاج محمد ابراهیم کلباسی (ذریعه ۳۷۷/۱۵ و ٤۸۷) ش ۳٦۰، نسخ شیخ محمد حسین قمشه ای مولف عدة طریق التدقیق که پیشتر یاد شده در ۱۲۷۳، ۱٤۷ برگ ۱۳×۲۱.

* غایة الامال ممقانی حاشیهٔ مکاسب شیخ انصاری است (ذریعه ۱٦۵/۵) ش ٦۲٤ تا ٦۲٦، جلد یکم مکاتب محرمه وجلد دوم بیع وجلد سوم شرائط متعاقدین است، نسخ ۱۳۰٤ مقابله شده با نسخهٔ اصلی.

* غایة الحکیم واحق النتیجتین بالتقدیم، در سیمیا وطلسمات و فنون سحر ازابی القاسم مسلمة بن احمد مجریطی قرطبی (ذریعه ۱۱/۱٦ و کشف الظنون ۱۱۹۱/۲). ش ٦۸۵، درذریعه همین نسخه یاد شده است، ۱٦۰ برگ ۲۰×۳۰ تا برگ ۱۲۹ ترجمه زیر سطور نوشته شده است.

* غایة المامول فی شرح زبدة الاصول، ازفاضل جواد (ذریعه ۱۵/۱٦). ش ۸٥۰ بی تاریخ.

* غایة المراد فی شرح نکت الارشاد از شهید یکم (ذریعه ۱۶/۱۷) ش ۸۷۶.

* غرر الفرائد از حاجی سبزواری (ذریعه ۱۶/۲۱) ش ۱۴۱.

* الغصب شاید از میرزا احمد بن محمد محسن فیضی باشد (ذریعه ۱۶/۵۷ شمارهٔ ۲۶۹) آغاز: بسمله کتاب الغصب الحمد لله رب العالمین ... وهو محرم اجماعا وعقلا، ش ۶۲۳ ۵۵ برگ ۱۶×۲۲،

* الغصب از شیخ انصاری (ذریعه ۱۶/۵۷) ش ۷۴۱ ، ۱۸۱ برگ ۲۰×۳۰.

* غیبت نعمانی (ذریعه ۱۶/۸۹) ش ۷۷۴.

* فرائد الاصول شیخ انصاری (ذریعه ۱۶/۱۳۲) ش ۴۷۴ بی تاریخ، ش ۶۶۵ نسخ ۱۲۸۷.

* فرحة الغری، از سید عبد الکریم بن طاووس (ذریعه ۱۶/۱۵۹). ش ۸۱ نسخ، حاج علی محمد نجف آبادی در ۱۳۰۵.

* فصل الخطاب، اصول فقه است از ملا حسین علی بن نوروز علی تویسرکانی (ذریعه ۱۶/۲۲۸) ش ۷۲۵، نسخ شیخ محمد حسین قمشه‌ای در ۱۲۷۶، همین نسخه ذریعه یاد شده است.

* الفصول الغرویة از شیخ محمد حسین اصفهانی (ذریعه ۱۶/۱/۲۴۱) ش ۴۲۷، نسخ ۱۲۵۵، ش ۴۵۷ جلد یکم بی تاریخ، ش ۵۵۱ بی تاریخ، ش ۵۵۸ بی تاریخ، ش ۹۱۰ بی تاریخ.

* فقه، طهارت تا صوم است،

آغاز موجود: رتبته فی اربعة ابواب الاول فی المقدمات وهی ثمان. انجام: وان کان اتمامه و قضائه احوط والله اعلم والحمد لله رب العالمین... تمت هذه المنظومة، ش ۲۷، نسخ ۱۲۳۶، ۱۵۹ برگ ۱۰×۱۵.

* فقه، رساله هایی است از حاج شیخ محمد باقر نجم آبادی طهرانی، ش ۴۶۷.

* فقه، دارای اجتهاد وتقلید، وضو، غسل، صلوة، صیام، از ملا جواد ملا کتاب دانسته شده است، ش ۶۲۸ ، ۲۶۲ برگ ۱۵×۲۱.

* فقه، از کتاب ایمان تا صید به مذهب ابوحنیفه وابویوسف، ش ۶۳۴، ۱۶۰ برگ ۱۵×۲۲.

* فلاح السائل ابن طاوس (ذریعه ۱۶۵/۳۰۲)، ش ۶۶۱ نسخ باقر بن حاج ملا هادی.

فوائد آقا باقر بهبهانی (ذریعه ۱۶/۳۲۳) ش ۳۹۶.

* فوائد بحر العلوم (ذریعه ۱۶/۳۲۵) ش ۳۷۴ کاتب نسخه می نویسد این فوائد از از مسوده های مرحوم بحر العلوم استخراج شده ولذا تری فی بعضها تطویلا مع کون محصوله قلیلا.

* الفوائد الضیائیة= شرح جامی (ذریعه ۶/۵۶ و ۱۶/۳۴۶) ش ۱۸۱ بی تاریخ، ش ۵۲۱ بی تاریخ، ش ۵۲۵ بی تاریخ، ش ۸۴۷ نسخ ۱۲۲۴

* الفوائد الملیة شهید دوم (ذریعه ۱۶/۳۶۰) ش ۱۶۳

* فهرست شیخ طوسی (ذریعه ۱۶/۳۸۴) ش ۵۶ نسخ حاج علی محمد نجف آبادی در ۱۳۰۸.

* قانونچهٔ طب ازچغمینی (ذریعه ۱۷/۲۰) ش ۸۵۲.
* قرب الاسناد حمیری (ذریعه ۱۷/۲۶) ش ۱۰۵، ناقص است.
* قرة العیون فیض کاشانی (ذریعه ۱۷/۷۵) ش ۳۳، نسخ بی تاریخ در ۱۱۰۳ درحیدرآباد هندمقابله شده است.
* قصد السبیل فی الاحکام المستنبطة من الدلیل ازسید ابوتراب خوانساری، طهارت تادماء ثلاثه (ذریعه ۱۷/۹۹) ش ۶۳۵ نسخ ۱۳۲۴، ۱۵۳ برگ ۱۶×۲۲، مولف می خواست کتاب مختصری بنویسد که حاوی فروع مهمهٔ فقه باشد و مدارک آن نیز یاد گردد ولی متعرض اقوال و مناقشات در فروع نگردد، بدین منظور به این کتاب شروع کرد و در اثناء کار ضعف وپیری وضعف چشم او را ازاتمام آن بازداشت.
* قصص الانبیاء ازسید عبدالله شبر درگذشتهٔ ۱۲۴۱ (ذریعه ۱۷/۱۰۳) ش ۱۲۵ ناقص است، ۱۴۶ برگ ۱۱×۱۷
* قواعد الاحکام علامهٔ حلی (ذریعه ۱۷/۱۷۶) ش ۷۱۱ تصحیح شده با بلاغهایی گویا ازفاضل مقداد بن عبدالله سیوری، ش ۷۸۷ نسخ سدهٔ ۱۲، ش ۷۹۰ نسخ ۷۳۹، درآغاز این نسخه شرح خطبهٔ قواعد ازفخر المحققین نوشته شده است.
* قواعد شهید اول (ذریعه ۱۷/۱۹۳) ش ۱۶۶
* قوانین میرزای قمی (ذریعه ۱۷/۲۹۲). ش ۴۷۲ و ۵۶۸ و ۶۰۱ و ۷۴۸ و ۸۸۰ و ۹۰۸ بی تاریخ، ش ۶۸۳ نسخ ۱۲۲۶، ش ۷۹۵ یا ۹۲۱ نسخ ۱۲۴۶، ش ۸۷۰ نسخ ۸۷۰ نسخ ۱۲۴۴.
* کافی ازثقه الاسلام کلینی (ذریعه ۱۷/۲۴۵) ش ۷۷۳ روضه، بی تاریخ، ش ۸۳۱ اصول تا کتاب العشرة بی تاریخ، ش ۸۰۲ ازآغاز تا کتاب جهاد، ش ۷۰۶ یا ۸۰۳ جهاد تاآخر روضه، باشماره ۸۰۲ یک دورهٔ کامل است و این دوره را امیرابوطالب بن امیر ابوالمعالی حسنی حسینی نزد مجلسی دوم خوانده واو اجازهٔ روایتی برای اودر برگ ۴۶۵ همین نسخه نوشته است، نسخه ازآن محمد بن نصرالله حسینی بوده وحواشی مجلسی وابوالقاسم و ملاحیدرعلی دارد.
* کافیه نحو ابن حاجب، ش ۲۵، نسخ محمد بن حسین حسینی تبریزی در ۱۳۱۱.
* کامل الزیارات ابن قولویه (ذریعه ۱۷/۵۷۳). ش ۲۲۳.
* کشاف زمخشری، ش ۹۱۳.
* کشف الفوائد علامهٔ حلی (ذریعه ۱۷/۹۵) ش ۸۶۰.
* کشف اللثام فاضل هندی (ذریعه ۱۸/۵۶) ش ۵۴۰ صلوة.
* آغاز: اعتصام الوری بمغفرتک عجز الواصفون عن صفتک، ش ۷۲۳، ۲۳۲ برگ ۱۵×۲۴.
* کنز العرفان فاضل مقداد (ذریعه ۱۸/۱۵۹) ش ۵۴۹ نسخ ۱۰۱۲.
* لسان الخواص آقارضی قزوینی (ذریعه ۱۸/۳۰۲) ش ۲۲۸، ۳۲۰ برگ ۱۲×۱۹ با

حاشیهٔ منه ادام الله ظله، نسخه ازان شیخ محمد حسین قمشه‌ای بوده، ازهمین نسخه درذریعه یاد شده‌است .

* المبدء والمعاد: صدرای شیرازی (ذریعه ۵۲/۱۹) ش ۲۶۷ نسخ حسین بن محمد کریم لاهیجی گیلانی در ۱۲۴۰، ش ۴۲۵ نوشتهٔ حسین بن اسماعیل بسطاسی در ۱۲۱۷ در مدرسهٔ باب القصر اصفهان باحاشیهٔ نوری مدظله .

* مبسوط شیخ طوسی (ذریعه ۵۴/۱۹) ش ۸۳۰ ناقص در ۱۹۵ برگ .

* متشابهات القران ابن شهرآشوب مازندرانی (ذریعه ۶۲/۱۹) ش ۳۲۷ نسخ ۱۰۷۹، ۲۸۸ برگ ۱۵×۲۰، ش ۷۶۴ نسخ ۱۰۷۹ ، ۱۴۴ برگ ۱۹×۳۲

* مجمع البحرین طریحی (ذریعه ۲۲/۲۰). ش ۷۵۴ مورخ ۱۲۳۰ و ۱۲۴۷.

* مجمع البیان طبرسی (ذریعه ۲۴/۲۰). ش ۷۹۱ ، ازسورهٔ طه تاسورهٔ موسن در ۱۱۷۲ مقابله شده‌است ، ش ۷۹۲ ، ازسورهٔ سجده تاسورهٔ اللیل بی تاریخ .

* مجمع الفائده یا شرح ارشاد علامهٔ حلی ازمقدس اردبیلی (ذریعه ۷۴/۱۳ و ۳۰/۲۰). ش ۸۱۵ ، متاجر تادیات، نسخ ۱۲۶۴.

* محاسن برقی (ذریعه ۱۲۲/۲۰) ش ۷۰۵ نسخ سدهٔ ۱۰ و ۱۱ ، آغاز وانجام افتاده.

* المحجة البیضاء فیض کاشانی (ذریعه ۱۴۵/۲۰) ش ۷۲۸ جلد چهارم.

* محجة العلماء شیخ هادی طهرانی (ذریعه ۲۵/۲ و ۱۴۶/۲۰) ش ۴۳۷، استصحاب، ش ۵۹۱ ، برائت واشتغال ، نسخهٔ اصل .

* مختصر التذکرة ، گزیده‌ای است ازتذکرة الهادیة ابواسحاق ابراهیم بن محمد معروف به‌ابن طرخان طبیب درگذشتهٔ ۷۲۰ از بدرالدین محمد بن محمدقیسونی (قوصونی) زاده.

آغاز : بسمله وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه وسلم استفتح بحمد الله وشکر نعمائة...وبعد فهذا کتاب اختصرت فیه التذکرة المشهورة بمفردات السویدی، ش ۵۳۲ نسخ یارعلی قزوینی در ۱۱۰۲، ۱۲۴۰، برگ ۱۲×۲۴، وقفی حاجی علی محمد ، همین نسخه در ذریعه ۱۸۷/۲۰ یاد شده‌است .

* مختصر جمال الاسبوع آغاز : الحمدلله... وبعد فهذا مختصر من کتاب جمال الاسبوع... اقتصرت منه علی ذکر الادعیة والصلوات للیالی والایام بحذف الاسناد و بوبتها علی سبعة ابواب، ش ۱۳۱ نسخ ۱۳۱۸ در تهران، وقفی شیخ عبدالحسین نجم‌آبادی در ۱۳۶۶، ۲۶۷ برگ ۱۰×۱۷.

* مختصر سجاوندی:

آغاز : الحمدلله المفتتح کلامه بحمده، انجام : وانتساق الکلمات بعضها علی بعض فی مقول واحد والحمدلله رب العالمین، ش ۸۶۴، ۱۸۲ برگ ۱۳×۱۸.

* مختصرمطول (ذریعه ۱۹۲/۶) . ش ٤٦ نستعلیق‌حسن رضوی در ۱۰۶۷ ، ش ۳۵۵ بی‌تاریخ .

* المختصرالنافع محقق حلی (ذریعه ۲۱۳/۲۰) ش ۱۵٦ بی‌تاریخ ، با یاداشتی مورخ ۱۱٤۰ ، ش ۲۲٤ بی‌تاریخ بایاداشتی مورخ ۱۱۲۳ ، ش ۲۳۸ نسخ ۱۰۳٦ وچند برگ‌پایان به‌خط‌محمدمعصوم بن محمدعلی در ۱۰۸۳ ، ش ۲۰۹ نسخ محمد کاظم در ۱۰٦۸ ، ش ٦٥٦ بی‌تاریخ .

* مختلف الشیعة علامه حلی (ذریعه ۲۱۸/۲۰) ش ۸۱٦ ، ازطهارات تاوصیت ، نسخ محمدبن نصرالله بن محمدبن قاسم بن ناصربن سلامة من آل عطاف در ۹۰٦ ، ٤۲۱ برگ ۱۹×٤۰ با نسخهٔ معتبری مقابله شده‌است .

* مدارك الاحکام سیدمحمدعاملی (ذریعه ۲۳۹/۲۰) ش ۷۵٦ زکوة تاحج ، نوشتهٔ لطف الله بن یوسف جامعی عاملی در ۱۱۰۳ .

* مزارقدیم ، همان نسخه‌است که‌درذریعه ۳۲۲/۲۰ باشمارهٔ ۳۲۱۷ یاد شده است ، ش ۵۲۰ وقفی حاج علی محمد نجف آبادی ، ۲۰٤ برگ ۱٤×۲٤ .

* مزار ش ۱۲٤۳ ، آغاز وانجاش افتاده ۱۰۰ برگ ۹×۱۸ .

* مزارمفید (ذریعه ۳۲۵/۲۰) آغاز : اللهم یامن جعل الحضورفی مشاهد انبیائه ذریعة الی الفوزبدرجات احبائه ، ش ۲٤۳ ، ۱۵۸ برگ ۱۱×۱۹ .

* مسالك الافهام شهیددوم (ذریعه ۳۷۸/۲۰) ش ۸٦٤ ، از صید وذباحه تادیات ، ش ٦۹۸ از عتق تافرائض ، ش ۷۱۲ از قضاتادیات ، نسخ ۱۰۵٦۵ ، ش ۷٦۱ ، نکاح تاپایان‌جلد چهارم ، ش ۷۸۸ بخش عبادات ، نسخ میرعبدالعظیم بن میرمحمدامین طباطبائی ، محمد علی بن ندرعلی اردستانی دراصفهان در ۱۰۷٦ آنرا مقابله کرده‌است .

* المسترشدفی الامامة ازمحمدبن جریربن رستم‌طبری (ذریعه ۹/۲۱)

ش ۸ نسخ ، گویا ازسدهٔ یازدهم جزبرگ‌های یک تاشش که‌تازه‌تراست و درپایان‌این نسخهٔ سه‌برگ ازشافی سید مرتضی گذارده‌شده است ، همان‌نسخهٔ سیدمحمدرضا حلی است که در درذریعه یادشده‌است .

ش ۸۹۰ همان نسخهٔ سیدآقای شوشتری است که‌در ذریعه یاد شده‌است .

* مشتق (رسالهٔ) از شیخ هادی طهرانی (ذریعه ٤۲/۲۱) . ، ش ۵۸۱ به خط عبدالله طباطبائی در ۱۳۱۵ ، ۸۲ برگ ۱۵×۲۱ .

* مصائب النواصب قاضی نورالله‌شوشتری (ذریعه ۲٦/۲۱) ش ۱۹٤ .

* مصابیح الظلام ، شرح مفاتیح فیض از سیدعبدالله‌شبر (ذریعه ۷۷/۱٤ و ۸۸/۲۱) . ش ۳۳۵ ، جلدیکم نسخ ۱۳۲٤ ازروی نسخهٔ اصل ، ۳۸۰ برگ ۱۷×۲۱ ، ش ۸۳٤ جلد دوم شامل اذان و اقامه تاصیام ، ۲۸۷ برگ ٤۱/۲۱ ، ش ۲۰٤۵ ، ۱۵ برگ اصلی مؤلف که بنام شرح مفاتیح پیشتریادشد .

* مصباح المتجهد شیخ طوسی (ذریعه ۱۱۸/۲۱) ش ۲۳۴ بی تاریخ، ش ۷۰۸ بی تاریخ، ش ۷۹۲ یا ۹۱۸ نسخ محمد تقی صوفی بن مظفر بن ابراهیم بن محمد بن علی بن حسین بن هاشم رب آبادی بهروردی کفرونی در ۱۰۲۶ در جامع کبیر بلدهٔ آقاسامین، آغاز این نسخه بانسخهٔ شمارهٔ ۷۰۸ اندکی جدایی دارد.

* المطالب المظفریة فی شرح شرح الرسالة الجعفریة ازمحمد بن ابی طالب استرابادی (ذریعه ۱۴۰/۲۱). ش ۵۰۵ نسخ علی اصغر بن ملک بن حسین بصری در ۱۰۸۰ با سرلوح زرین، وقفی حاج علی محمد.

* مطالع الانظار فی شرح طوالع الانوار، متن از بیضاوی وشرح از شمس الدین عبدالرحمن اصفهانی (فهرست رضوی ۷۳/۱) ش ۷۷۵، ۱۱۸ برگ ۱۸×۲۶.

* المعارف، شاید نام کتاب شوارق باشد، همان است که در ذریعه (۱۸۸/۲۱) با شمارهٔ ۵۰۴۴ یادشده است (فهرست دانشگاه ۳۰۱/۳).

آغاز: الشارق فی اثبات الصانع ... الشارق الثانی فی التفحص عن کیفیة صدور الحادث عنه وفیه لمعة واشراقات الشارق الثالث فی علمه تعالی وفیه اشراق ولوامع.

انجام: السادس انه لو کان ازلیام یختص ... هذا آخر ماوجدناه من الکتاب الموسوم بالمعارف.

ش ۵۳۱ نسخ محمد رفیع بن صفات الله نائینی در چهارشنبه ۱۸ شوال ۱۱۰۶.

نسخه ازان محمد بن مرتضی بن محمد المدعو بمهدی الحسینی الطباطبائی بوده است، ۶۲ برگ ۱۳×۳۲ وقفی نجف آبادی.

* المعارف الالهیة پیرزاده، همان است که در ذریعه (۹۰/۲۱) یاد شده است (فهرست دانشگاه ۳: ۳۶۱) در دوفن الهی وطبیعی است والهی آن یک مقدمه وسه مقاله و خاتمه دارد، ، ش ۸۹۱، وقفی نجف ابادی، ۷۰ برگ.

* معالم الدین، همان قسمت فقه معالم است که چاپ شده، (ذریعه ۱۹۸/۲۱)، ش ۳۸۶ ناتمام.

* معالم الاصول (ذریعه ۱۹۸/۲۱)، ش ۳۲۴ نسخ ۱۲۶۲، ش ۴۰۱ نسخ محمد باقر بن محمد قراچه داغی در ۱۲۳۷، ش ۴۷۱ بی تاریخ، ش ۵۹۰ بی تاریخ، ش ۸۶۹ بی تاریخ.

* معالم العلماء ابن شهرآشوب (ذریعه ۳۰۱/۲۱) ش ۵۰۷ نسخ حاج علی نجف آبادی در ۱۳۰۸ ازروی نسخه‌ای که شیخ نجیب الدین یحیی بن سعید نزد سید عبدالکریم بن طاوس واونزد شیخ محمد بن یحیی الهذلی واونزد پدرش یحیی واونزد سید فخار موسوی حائری واو نزد شاذان بن جبرئیل واونزد مولف خوانده بوده، ۸۱ برگ ۱۰×۱۵.

* معانی الاخبار ابن بابویه (ذریعه ۲۰۴/۲۱) ش ۴۱۱، با یادداشتی سورخ ۱۱۴۱.

* معتبر محقق حلی (ذریعه ۲۰۹/۲۱)، ش ۴۰۸ بی تاریخ، ش ۶۳۱ نسخ ۱۲۳۶.

* معراج الکمال ازشیخ حسین بن محمد بن عبدالنبی بحرانی شامل اصول دین وفقه ازطهارت تاصیام (ذریعه ۲۳۳/۲۱). ش ۵۱، ۱۳۴۰/برگ ۱۰×۱۵.

* معین الخواص میرزای قمی (ذریعه ۲۸۴/۲۱) ش ۱٤ نسخ ۱۲۲۸.

* المغتنم فی فروع مذهب سادات الاسم از ملاحسن بن محمد علی یزدی حائری (ذریعه ۲۹٤/۲۱)، ش ۴۳۰ طهارت تاآخربحث وضوء، همین نسخه درذریعه یاد شده است، ٤١١ برگ ۲۱×۱۵.

* مغنی اللبیب ابن هشام (ذریعه ۲۱۱/٦) ش ۵۲۳.

* مفاتیح الاصول سیدمجاهد (ذریعه ۳۰۰/۲۱) ش ۷۰۳ بی تاریخ، ش ۷۷۷، نسخ بن عبدالباقی بن علی موسوی قمی، ش ۷۹۸ نسخ محمد مهدی بن محمد جعفر ساروی مازندرانی در۱۲۷۱.

* مفاتیح الشرایع فیض کاشانی (ذریعه ۳۰۳/۲۱) ش ۷۰۱ نسخ محمدابراهیم بن عباس علی هزارجریبی در ۱۲۱۵ درمدرسهٔ باب القصر، ش ۵۳۹ نسخ محمدیوسف بن محمدعلی لاهیجی در ۱۰۹٦ بایادداشتی ازسیدعبدالله شبر، این نسخه بانسخهٔ مصحح دیگر مقابله شده است، ش ۷۹٤ یا ۹۲۰، جلدیکم بی تاریخ، ش ۸۲۸ نسخ ۱۲۳۳، ش ۲۵۸ جلد دوم بی تاریخ، ش ۲٦۳ جلددوم بی تاریخ، ش ۲۸۱ جلددوم نوشتهٔ علی محمدبرای مخدومی میرزامسیح در ۱۲٤٤، ش ۸۳۷ جلد یکم سورخ ۱۰٤۲ که گویاتاریخ تالیف باشد

* مفاتیح الغیب فخررازی (ذریعه ۳۰٤/۲۱) ش ۷۰۰ یا ۷۰۱، نسخ سدهٔ هفتم و وهشتم ازسورهٔ فاتحه تاسورهٔ نمل، ش ۹۰۲ نسخ حسین بن مطربن علی بن عمران جزائری آل حسینی درشهر مبارك آبادمشهور به قلعهٔ استراباددرتاریخ ۱۰۸۱.

* مفتاح الغرر لفتح الباب الحادی عشر (ذریعه ۳۳۷/۲۱) ش ۲۰۰ که ازان در ذریعه یادشده، وقفی حاج علی محمدنجف آبادی.

* مفتاح الفلاح شیخ بهائی (ذریعه ۳۳۹/۲۱)، ش ۹۸ نسخ صفی الدین محمد فرزند فخرالدین محمد در آدینه ۲٦ رمضان ۱۰۷۲ (شاید فرزند صاحب مجمع البحرین باشد) ش ۱۱۹ بی تاریخ، ش ۱۵۰ بایادداشتی سورخ ۱۲٦۲، این نسخه راشیخ محمدحسین قمشه‌ای سولف ادلة الرشاد بانسخه‌ای که بی غلط هم نبوده مقابله کرده است.

* مفتاح المفتاح، شرح مفتاح العلوم سکاکی است ازقطب الدین شیرازی درگذشتهٔ ۷۱۰. آغاز: الحمدلله الذی خصص نوع الانسان بالنطق و الفصاحة، ش ۵۱۸ نسخ شاید سدهٔ هشتم، ازان میرزا محمدقمی بوده که درنجف در ۱۳۰۷ به هفده قران خریده بود ودیگری آنرادرقم باتنویر المطالع درسال ۱۳۳۱ به پنجاه قران خرید، ۲۲۲ برگ ۱٦×۲٤.

* المفصل زمخشری درگذشتهٔ ۵۳۸ که درروز یک شنبه یکم رمضان ۵۱۳ بدان آغازو دریکم محرم ۵۱٤ به انجام رسانده است، ش ۳۷۹.

* مقتضب الاثراین عیاش جوهری (ذریعه ۲۱/۲۲) ش ۱۳۹ بی تاریخ، ش ٤۱۸ نسخ حاجی علی محمدنجف آبادی ازروی نسخهٔ سورخ ۵۷۵ که نشانه های آن درذریعه یاد شده است.

* مقتل یارساله درامامت شیخ هادی طهرانی همان که به نام ودایع النبوة فی الولایة والمقتل چاپ‌شده‌ودر ذریعه (۲۹/۲۲) بنام مقتل یادگشته است، ش ۳۰۶ نسخ مولف، ۲۶٤ برگ ۱۹×۲۲.

آغاز: بسمله ... وبعدفیقول المسکین ... ان تأخرزماننا عن واقعة سیدا هل الجنان

* المقنعة شیخ مفید (ذریعه ۱۲٤/۲۲) ش ۶۱۹ بخش دوم کتاب است، ازسدهٔ ۱۰ و ۱۱ درانجام آن چگونگی محاکمه شهیدثانی و اشعاری که وی دردادگاه در پاسخ پرسشهای قاضی خوانده نوشته‌شده‌است.

* الملاحم ابن طاووس (ذریعه ۱۸۹/۲۲ و ۱۱۳/۱۶) ش ۳۱٤ نسخ میرزاعلی قمشه‌ای در ۱۳۶۲.

* مناقب آل ابی طالب ازابن شهرآشوب مازندرانی (ذریعه ۳۱۸/۲۲) ش ۸٤۶ مورخ ۷۷۷ و این همان نسخه است که در ذریعه یادشده وگفته شده ازروی نسخهٔ مورخ ۶۵۸ نوشته‌شده‌است، ۳۶۱ برگ ۱۹×۳۰، گویا نسخهٔ ۶۵۸ همان‌است که اکنون دراصفهان است

* مناهل سیدمجاهد (ذریعه ۳۵۲/۲۲)، ش ۸۱۷ وقفی شیخ مرتضی انصاری در ۱۲۵۶، این نسخه ازصدقه تانیمهٔ میراث رادارد.

* منتهی المطلب علامهٔ حلی (ذریعه ۱۲/۲۳) ش ۷۷۲، زکوة وخمس، نسخ عباس بن خضرنجفی در ۱۰۹۲ درنجف، ش ۷۷۱ شامل جزویکم تاسوم، نسخ همان نویسنده، درهمان تاریخ، این نسخه تصحیح شده‌است

* من لا یحضره الطبیب محمدبن زکریارازی (ذریعه ۲۳۲/۲۲) ش ۶۷٤، نسخ ۱۲۰۸، وقفی شیخ محمدحسین قمشه‌ای، همان‌نسخه است که درذریعه یادشده‌است.

* من لا یحضره الفقیه ابن بابویه (ذریعه ۲۳۲/۲۲)، ش ٤۹۷، نسخ علی نقی بن محمدباقر تبریزی مشهدی درمکه در ۱۰۵۸، دورهٔ کامل، ش ۵۰۱، ابواب القضایا تاآخر کتاب، نسخ ۱۱۲۵، در پایان این نسخه فهرستی برای مشیخه نوشته شده است، ش ۵۳۰ نسخ محمدبن محمودارد-کانی ازسدهٔ ۱۱، ش ۶۹۰ نسخ محمدسعیدبن محمدشریف خادم در ۱۱۰۹، ش ۷۱۳ (؟) ش ۷۵۲ نسخ سدهٔ ۱۱، انجام افتاده، ش ۷۵۷ نسخ محمد قاسم بن حاجی حسین قلی بن قاسم علی رازی در ۱۰۵۳ - ۱۰۵٤.

* منهاج النجاة فیض کاشانی (ذریعه ۱۹۹/۲۳) ش ۳۲۰ نسخ سدهٔ ۱۲.

* منهاج الهدایة کلباسی (ذریعه ۱۷۹/۲۳) ش ۳۳۱، مکاسب، نسخ ۱۲۵۳ برای مجتهدالعصروالزمانی آقاسیدحسین بن محمد تقیا، باسرلوح زرین، ش ۳۳۶ صیدو ذباحه، ازهمان نویسندهٔ نسخهٔ پیش، ۸۲ برگ ۱٤×۲۱، ش ۶۱۳، جلدیکم، نسخ سیدمحمدبن ابی القاسم حسینی اصفهانی در ۱۲٤۲ باسرلوح زرین ۱٤۹ برگ ۱٤×۲۱

* منیة اللبیب فی شرح التهذیب (ذریعه ۱۶۸/۱۳ و ۲۰۷/۲۳) از عمیدالدین بن عبد-المطلب یا ضیاءالدین بن عبدالمطلب خواهرزادگان علامهٔ حلی، ش ٤۱۵ نسخ ابن نورالدین

موسوی در ۱۲۴۰ ، ش ۶۰۳ نسخ نعمة بن عبدالله حویزی در ۱۲۲۸ ، ش ۷۳۳ بی تاریخ ، ش ۷۸۰ نسخ ۱۰۹۱ بانسخهٔ اصل مقابله شده.

* مهج الدعوات ابن طاووس (ذریعه ۲۸۷/۲۳) ش ۸۰۹ بی تاریخ با یادداشتی مورخ ۱۱۵۱ ،

*مهذب الاسماء فی مرتب الاشیاء (ذریعه ۹۱/۲۳) ازمحمود بن محمود بن منصور ، ش ۲۶۲ نسخ بی تاریخ ۱۱۳ برگ ۱۵×۲۰.

* میزان العقول فی کشف اسرار غوامض حقائق مسائل علم المعقول از ابوجعفر محمد بن یونس شویهی نجفی حلی (ذریعه ۳۱۶/۲۳) مولف از سه کتاب دیگر خود به نامهای مرآة العقول والمنار وضیاء الاذهان یادمی کند و کتابی دیگر از اوبه نام براهین العقول در ذریعه ۸۱/۱۳ یاد شده است. کتابهایی که هنگام نگارش میزان العقول میدیده است. عبارت است از : مطالع ، لوامع القسطاس ، التقویم ، المعیار ، البسط ، البیان ، سرالاسرار ، مشارق الانوار ، الهدایة ، الالواح ، الفتوحات ، الفوائد ، الفرائد ، الکشف ، شرح الکشف ، اشارات ، شرح اشارات ، عیون الحکمة ، شرح عیون الحکمة ، المطارحات ، المشارعات ، التحریر ، جامع الدقائق ، شمسیه ، ابهریه ، حاشیهٔ شریفیه ، سلطانیه ، عصامیه ، قواسیه ، دوانیه ، شوشتریه ، حسامیه ، صادقیه ، داودیه ، فناریه ، محسنیه ، اسحاقیه ، و جز اینها که نام ونگارندگان آنهارا نمی دانست ، ش ۴۱۲ ، همین نسخه در ذریعه یادشده است ، ۴۲ برگ ۱٤×۲۱.

* نجوم (رساله در-)

آغاز : الحمدلله الذی لا یحیط بعلمه عدد ، ش ۱۳۸ ، ۱۶۵ برگ.

* نخبهٔ فیض کاشانی (ذریعه ۹۷/۲۱٤) ش ۱۶۲ نسخ ۱۰۶۶

* نزهة القلوب سجستانی (ذریعه ۱۲۲/۲٤) ، ش ۱۸۰ بی تاریخ ۹۰ برگ ۱۱×۱۹ ، ش ۳۰۹ بی تاریخ ۷۶ برگ ۱۵×۲۱.

نقد الرجال تفرشی (ذریعه ۲۷۴/۲٤). ش ۸۵۹ نوشتهٔ برات علی بن محمد حسن نجف آبادی در ۱۲۳۷.

* نکت الرجال علی منتهی المقال (ذریعه ۳۰٤/۲٤). حاشیه ای است بر رجال ابوعلی از صدرالدین محمد بن سید صالح بن سید محمد عاملی اصفهانی درگذشتهٔ ۱۲۶۳ که سید حسن صدر نوادهٔ برادر اوآنرا مرتب وبه نام یادشده نامیده ، ش ۶۵۲ نسخ ۱۳۲۲ ، ۱٤٤ برگ ۱۵×۲۱.

* نورالانوار ، شرح صحیفه سجادیه است از سید نعمة الله جزائری (ذریعه ۳۶۰/۲٤) ش ٤۳٤ وقفی حاج علی محمد نجف آبادی ، همین نسخه در ذریعه یادشده است وشرح ملحقات صحیفه را هم دارد ، نسخ سید محمد موسوی در ۱۳۰۹ و ۱۳۱۰.

* نهایة الامال لطالبی معرفة الرجال (ذریعه ۳۹۳/۲٤). ش ۸٤۸ ، همین نسخهٔ که اصل است در ذریعه یادشده است.

* نهایة الاصول علامهٔ حلی (ذریعه ٤۰۸/۲٤) ، ش ٤۹۲ جلد یکم بی تاریخ ، ش ٤۹۳ بی تاریخ ،

* نهایة‌السئول فی شرح منهاج الاصول، در شرح منهاج‌الاصول بیضاوی از جمال‌الدین عبدالرحیم بن حسن اسنوی درگذشتهٔ ۷۷۲ (معجم‌المطبوعات ۴۴۰ و ۶۱۶). ش ۷۶۰، ۱۴۸ برگ ۱۶×۲۸.

*وافی فیض کاشانی (ذریعه ۱۳/۲۵) ش ۱۶۰ جزو ششم بی‌تاریخ، ش ۱۸۶ جزوششم باحاشیهٔ منه‌مدظله‌وبلاغ تصحیح ، ش ۲۳۳ جزوچهارم (کتاب‌الطهارة والتزین) بانسخهٔ اصل مقابله شده‌باحاشیهٔ‌منه‌دام فیضه ، ش ۲۶۸ جزو دوازدهم، عبدالعظیم‌حسینی وعبدالغنی حسینی آنرا درسال ۱۱۱۲ مقابله کرده‌اند ، ش ۴۹۶ جزوچهارم‌نسخ ۱۱۱۸ ، نشان تصحیح دارد ،ش ۴۹۸ جزو سیزدهم نسخ ۱۰۹۱ ، از آن شیخ موسی کاشف الغطاء بوده است ، ش ۵۵۲ جزء هفتم‌وهشتم . نوشتهٔ‌زمان مولف ، ش ۶۳۷ کتاب صلوة‌بی‌تاریخ ، ش ۶۳۸ جزو اول وششم، نسخ ابراهیم بن محمدرضا که درپایان‌جزویکم می‌نویسد: این نسخهٔ‌سی‌دوم ازوافی است که‌اونوشته‌است ، ش ۶۹۵ جزو سوم ، از آن عبدالعظیم حسینی در ۱۱۲۰ و حسن بن عبدالغنی حسینی در ۱۲۲۷ وعبدالغنی بن‌حسن در ۱۱۱۶ بوده‌است ، ش ۷۰۲ جزودوم بی‌تاریخ، ش ۷۰۶ ، کتاب‌ایمان و کفر ، از نویسندهٔ نسخهٔ شمارهٔ ۷۰۲ ، ش ۷۰۹ جزو نهم، نسخ ملامیرزا جان‌قهپایی اصفهانی در ۱۰۷۱ درمسجدحکیم ، ش ۷۳۴ جزودهم ویازدهم ودوازدهم ، نسخ محمدمومن بن‌محمدطالب در ۱۱۱۵ ، ش ۸۹۵ ، کتاب صیام‌و اعتکاف ومعاهدات‌است، نسخ حسن بن‌عبدالرزاق فیاض (گویا نگارندهٔ‌جمال‌الصالحین) در ۱۰۷۰.

* وافیة الاصول‌ملاعبدالله تونی (ذریعه ۲۳۰/۶و۱۶۶/۱۴ و ۱۷/۲۵) ش ۱۸ بی‌-تاریخ ، ش ۱۳۰ نسخ عبدالله‌در ۱۲۵۸، ش ۳۲۶ نسخ عبدالله‌بن‌حاج محمدبشرویی‌در۱۲۳۲، ش ۳۶۱ نسخ ۱۲۴۱.

*الوافیة فی شرح الکافیة از رکن‌الدین حسن‌بن محمد استرابادی (ذریعه ۱۸/۲۵) ش‌۸۷۹ نسخ ۸۹۰ بایاداشت تملک سیدمحمد مومن در ۱۰۶۲ ، ش ۸۸۴ بی‌تاریخ، ش ش ۸۹۳ نسخ ابوالحسن بن‌میرزامحمد در ۱۰۹۷ در مشهد.

* الوجیزة الفریدة ازسیداحمدبن محمد باقرموسوی بهبهانی (ذریعه ۵۳/۲۵).

*ودایع النبوةشیخ هادی طهرانی (ذریعه ۶۳/۲۵) ، ش ۶۲۱ بحث‌وضوءوغسل ، ۱۷۵ برگ ۱۵×۲۱ ، ش ۷۴۰ طهارت تاماء کر، نسخ ۱۳۱۵ ، ۱۴۹ برگ ۲۰×۳۰ ، ش ۳۰۶ که‌به‌نام‌مقتل پیشتر یادشده.

*وقایع الایام شیخ غلام‌حسین بن‌محمدصادق نجف‌آبادی اصفهانی درگذشتهٔ ۱۳۴۰ (ذریعه ۱۲۹/۲۵) ش ۳۰۶ نسخ اصل نسخ ۱۳۳۹ ، همین‌نسخه درذریعه یادشده‌است، ش ۳۰۷نگارش‌دیگری است از همین کتاب‌به‌خط‌مولف مورخ ۱۳۳۶ و در برخی‌جاها مطالب آن کمترازنسخهٔ پیش‌است ونگارش‌دیگری هم پیش‌ازتاریخ ۱۳۳۶ داشته که‌اصل این‌یکی‌بوده است.

*الهدایةفی النحو(ذریعه ۱۶۵/۲۵) ش ۷۷۸

*هدایةالابرارالی طریقةالائمةالاطهار (ذریعه ۱۶۷/۲۵) ازشیخ حسین بن شهاب الدین کرکی ، ش ۸۷٤ نسخ ۱۲۶۷ یا ۱۲۰۷ ، ۱٤۳ برگ ۱۵×۱۲ ، وقفی حاج علی محمدنجف آبادی، از همین نسخه درذریعه یادشده‌است.

بخش دوم کتابهای‌فارسی

*ابواب‌الجنان واعظ‌قزوینی (ذریعه ۷٦/۱) ، ش ۷۹۷ جلددوم سورخ ۱۲۰۸ ، ش ۸۳۲ جلدیکم سورخ ۱۲۵۱۱.

* احسن‌التفاسیر از محمدجعفربن عبدالصاحب دوانی (ذریعه ۲۸٦/۱ و ۱۲٦/٤) ش ٤۹۵ ، ۲۱۹ برگ ۱۷×۲۲ ، هفت‌برگ آغازبه‌خط سولف.

*اخلاق ناصری خواجهٔ طوسی (منزوی ۱۰۳٤/۲) ش ۷۱ بی‌تاریخ .

*اشجارواثمار (سنزوی ۲۳٦) ،ش ۲۰۲.

* اعمال‌ماه‌رمضان ، ش ۱٤۸ ، نسخ بی‌تاریخ ۹۱ برگ ۱۲×۸۱.

*اعمال مدینهٔ طیبه ازحاج‌شیخ محمدباقربن حاج ملا مهدی نجم‌آبادی تهرانی ، دارای یک مقدمه وچهار فصل، آغاز: والحمد... این مختصری است در اعمال مدینهٔ طیبه ... ، ش ۱۲٦ نسخ محمد همدانی در ۱۳۳۷ ،وقفی شیخ عبدالحسین نجم‌آبادی(فرزندسولف) در ۳٦٦

*انتخاب هندسه رساله‌ای‌است درهندسه، آغاز: اقلیدس این حدخط مستقیم‌آورده است، ش ۲۰٤ ، ۸۵ برگ ۱۱×۲۰.

*بحرالدرر ، تفسیر قرآن کریم است از ملامعین هروی (ذریعه ۳۷/۳ و ۳٤۵/٤ و ۲۸۵/٦) ش ۳۹٤ نسخ خواجه‌محمدبن ملاهاشم‌سمرقندی دره ۱۰۰ ،این همان نسخهٔ‌سید هادی اشکوری است که درذریعه یادشده است .

*بدرالدجی فی احوال‌الشریعةالغراء دراصول عقائد ومقدمهٔ‌رسالهٔ عملیهٔ سولف است، درآن بحث امامت گسترده‌وار آمده است، آغاز: الحمدلله ... و بعد چنین گوید مفتقر الی‌الله عبده حبیب‌الله که‌این رساله مشتمل‌است برضروریات مسائل طهارت وصلوة وصوم ، ش ٦٦۸ نسخ ۱۲۸۸ درنجف وشاید به‌خط سولف باشد.

*برهان‌الکفایة درنجوم ازشریف علی بن محمدبن یحیی‌شریف بکری‌سوصلی(ذریعه‌۱۰۰/۳) ش ۲۱۵، همین‌نسخه در ذریعه یاد شده است

*البرهان المنیر، ردارشادالعوام حاج‌محمد کریم‌خان کرمانی است ازشیخ ابراهیم بن‌محسن کاشانی (ذریعهٔ ۱۰۲/۳) ش۹۳ که درذریعه ازان یاد شده است

*بیست باب در معرفت اسطرلاب خواجهٔ طوسی (ذریعه ۱۸۷/۳) ش ۵۲ بی‌تاریخ ، با حاشیه از بیرجندی ودرآغاز آن تقویم رقمی ۱۱۵۳ ودرانجام آن سطالبی از کفایة‌التعلیم، ۲۰ برگ ۱۷×۱۰.

*تحفة‌الابرار حجة‌الاسلام شفتی (ذریعه ۴۰۳/۳) ش ۷۴۲، نسخ محمد هادی بن عبدالوهاب در ۱۲۴۹ ، در برگ ۲۹ یادداشتی از مهدی بن محمدرضا حسینی موسوی شیرازی حائری دیده می‌شود ، اشعاری نیزگویا ازهمو درآغازو انجام نسخه دیده میشود.

*تحفة‌الدعوات ازملامحمدحسین بن کربلائی محمد دریک مقدمه ودوازده باب ویک خاتمه، آغاز: الحمد.... اما بعد چون در این اوان سعادت تواسان، ش ۳۵۰، ۱۶۶ برگ ۱۶×۲۱.

*تحفه‌الزائرمجلسی دوم (ذریعه ۴۳۸/۳) ، ش ۱۷۱ نسخ محمدصادق بن محمدعلی، ش ۱۷۳ نوشتهٔ افضل بن فاضل حسینی رضوی در ۱۱۲۵ ، ش ۲۵۷ بی‌تاریخ ،ش ۷۳۶ بی‌تاریخ

*تحفه‌الغرائب ، گزیده‌ای است ازجواهرالقران ازمحمدبن شیخ محمد هروی (ذریعه ۳/ ۴۵۶) ش ۲۰۷ ، ۳۳ برگ ۱۳۴×۱۲ ، ش ۲۰۸ نوشتهٔ ۱۲۷۳.

*تحفة‌القاری ازملامصطفی قاری تبریزی (ذریعه ۴۶۱/۳) ش ۳۱ نسخ مهدی بن یوسف ایروانی در ۱۲۲۱ ، ش ۸۵ نسخ ۱۲۷۵ ، درپایان این نسخه متمم تحفه‌القاری نیز هست، ش ۱۶۱ باحاشیهٔ منه سلمه‌الله.

*تحقیقات دراحوال موجودات ازملاشمسا گیلانی (ذریعه ۴۸۵/۳) آغاز: سپاس تقدس اساسی وستایش بیرون ازقرینه و قیاس مهیمنی را سزد که ایجاد عالم کرد ، ش ۹۰ ، انجام افتاده ۵۶ برگ ۱۱×۱۷.

*تذکرة الائمة لاهیجی (ذریعه ۲۶/٤) ، ش ۲۲۵ بی‌تاریخ ، ش ۶۵۵ سورخ ۱۲۵۵.

*ترجمهٔ الحجة‌البالغه سید کاظم رشتی ازیکی ازشاگردان او(ذریعه ۲۵۹/۶) آغاز: حمد بی‌حدوثنای بی‌عدد سرواجب‌الوجودی را سزد که الواح قلوب، ش ۸۸، نوشتهٔ ۱۲۶۳ ، ۱۰۹ برگ ۱۰×۱۷.

*ترجمهٔ حقائق‌الحروف یا جفراز محمدبن میراحمدبن میراحمدگیلانی (ذریعه ۹۷/٤) آغاز: الحمدلله‌الذی فتح خزائن فیوضات‌الاسرار... اما بعد این ترجمه است ازکتاب...، ش ۲۸ نسخ ۱۲۵۱ ، ۸۱ برگ ۱۰×۱۵.

ترجمهٔ شرح اربعین بهائی از خاتون آبادی (ذریعه ۷٤٤) ش ۶۹٤ نسخ جان محمدبن محمد حسین در ۱۰۷۵.

*ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح بهائی ازآقاجمال خوانساری (ذریعه ۱۳۸/٤). ، ش ۵۰۵ باحاشیهٔ جمال سلمه‌الله.

*ترجمهٔ من لایحضره الفقیه ابن بابویه ، شاید یکی ازمجلدات هشت بهشت سیدعلی اسامی عریضی باشد، باید دیده شود (فهرست وزیری یزد ۱۳۹/۱ و فهرست فیضیه قم ۳: ۲۰۱)

آغاز: باب قضاها و حکمها باب انکه جایزاست حاکم ... گفت شیخ سعید ابوجعفر محمد بن علی بن حسین، انجام: باب گناهان کبیره که بیم کرده است ... وداخل می گردانیم شما را در موضع بزرگی شریف، ش ۵۰۸ بی تاریخ ۲۰۱ برگ ۲۳×۱۴۵.

* تعویداللسان فی تجوید القران سید آقای شوشتری (ذریعه ۴/۲۲۷). ، ش ۳۱۸، نسخ ۱۳۲۷ از روی نسخهٔ اصل.

*جامع عباسی شیخ بهائی (ذریعه ۵/۶۲)، ش ۵۴۷ با یاداشتی مورخ ۱۲۱۲ با سرلوح زرین.

*جفر صدیقی (ذریعه ۵/۱۲۱ ش ۴۹۱ و ۴۹۵)، ش ۸۷۲، ۸ برگ نوشتهٔ سید علی امام مدیر این کتابخانه.

*جلاء العیون مجلسی دوم (ذریعه ۵/۱۲۴)، ش ۵۰۶ نوشتهٔ شرف الدین علی بن رکن الدین محمد گلستانه در ۱۱۲۲، ش ۵۱۲ نسخ ۱۲۴۵، ش ۸۰۶ نستعلیق ۱۲۴۲، ش ۸۲۲ نسخ ۱۲۴۹.

*جمال الصالحین میرزا حسن لاهیجی (ذریعه ۵/۱۲۹)، ش ۳۶۸.

*جنگ پراکنده هایا یاداشتها و مجالس منبریان، ش ۸۳، ش ۲۳۲، ش ۱۸۴ مجالس منبر ۱۵۱ برگ ۱۵×۲۰، ش ۲۶۵ یادداشتهای منبری ۱۲۳ برگ، ش ۲۵۵ مجموعه‌ای است ازفقه و حدیث ۸۸ برگ ۱۵×۲۰، ش ۳۰۳ یاداشتهای منبری ۶۴ برگ، ش ۳۰۴ یادداشتهای منبری ۲۱۷ برگ، ش ۳۴۷ مجموعه‌ای از کتاب قضاء ریاض و جز آن، ش ۳۷۸ دارای اشعاری در رثاء سرورشهیدان ازشیخ حسن دمستانی و شیخ محمدحسن سهسم و شیخ جواد سهسم ۲۵ برگ ۱۳×۱۲، ش ۴۱۷ حدیث و تاریخ ۳۶ برگ ۱۲×۲۱، ش ۴۹۹ یاداشتهای منبری ۱۱۱ برگ ۱۴×۲۴، ش ۵۳۴ فالنامهٔ امیرالمومنین ودعاهای پراکنده ۹۵ برگ ۱۴×۲۲، ش ۶۶۷ یادداشتهای منبری.

*چهارشربت ازمیرزاقتیل هندی (ذریعه ۵/۳۱۳)، ش ۹۲۱، یا ۷۹۵، ۱۳۹ برگ ۲۰ × ۳۳.

* حدائق الیقین فی فضائل امام المتقین از ملا ابوطالب استرآبادی (ذریعه ۶/۲۹۲) ش ۱۰، درذریعه ازهمین نسخه یادشده است.

*حدیقه الشیعهٔ اردبیلی (ذریعه ۶/۳۸۵). ش ۸۳۵ نسخ ۱۲۳۰.

*حدیقة المتقین ازمجلسی یکم (ذریعه ۶/۳۸۹)، ش ۷۲۱ نسخ ۱۲۲۸.

*حقائق التحمید والتمجید ازعبدالمطلب بن محمدحسن اصفهانی عباس آبادی شاگرد شیخ احمد احسائی (ذریعه ۷/۳۳).

دراین رساله می خواهد شبههٔ این کمونه را که به گفتهٔ او درطول هفتصدسال نتوانسته اند

حل کنند حل کند وازاینراه ارج شیخ احسائی را اشکار بدارد .

ش ۸۷۱ نسخ ۱۲۶۹، ۸۷برگ ۱۵ × ۲۰

حق‌الیقین مجلسی (ذریعه ۴۰/۷) ، ش ۷۶۲،نسخ محمد سومن بن‌محمد طالب.

*حل‌العقدفی‌معرفة التقویم ازابن علی رضامنجم اصفهانی (ذریعه ۷۱/۷).

آغاز: حمدی که‌ارقام هندسه‌حسابش درصفحات‌افهام، ش ۲۴۲، ۱۰۵ برگ ۱۴×۲۰.

*حلیة‌المتقین مجلسی دوم (ذریعه ۸۳/۷) ، ش ۴۵۶ مورخ ۱۲۵۹ ، ش ۸۴۳ نوشتهٔ میرزامحمد مهدی حیدرآبادی در ۱۲۸۹.

* خلاصة‌الحکمة از میرمحمد حسین‌خان بهادر پسر محمدهادی‌خان علوی (ذریعه ۲۲۶/۷) ش ۸۰۵ مورخ ۱۲۸۰.

*خلاصة‌المنهج ملافتح الله کاشانی (ذریعه۲۳۳/۷) ، ش ۹۱۹ نسخ محمدصادق بن محمدحسین در ۱۰۷۵.

خواص آیات‌وسور، ش ۲۱۱ ، نوشتهٔ ۱۳۰۲ ، ۵۱ برگ ۱۵×۲۰.

*خواص الحیوان ازعلی‌بن‌ابی‌طالب حزین زاهدی گیلانی زندهٔ ودر ۱۱۰۳ ودرگذشتهٔ ۱۱۸۱ دریک مقدمه‌و سه‌باب‌وخاتمه.

آغاز: سپاس بی‌قیاس که‌مدارك اوهام از استقصای اصولش قاصر.

انجام: جملهٔ حیوان راپی‌انسان‌بکش۔ بازانسان رابکش ازبهرهش.

ش ۵۱۷ ، ۴۵برگ ۱۶×۲۲

*درهٔ‌نادری میرزامهدی‌خان (ذریعه ۱۱۱/۸) ، ش ۱۹۶.

*دعا، چنین است فهرست آنچه ازآن در دست هست: مقصدسوم در تعقیبات مخصوصهٔ نمازعصر ، مقصدچهارم درتعقیبات مخصوصهٔ نمازمغرب، مقصدپنجم درتعقیبات مخصوصهٔ نماز عشاء،تتمه دراورادواذکار وقت خواب، منهج دوم اوراد بیدارشدن، تکلمه دربیان اذکارهریک ازساعات دوازده‌گانه،تکمله در بیان اذکار هریک از ساعات دوازده گانه،منهج سوم تعقیبات مشترك فرائض یومیه منهج چهارم نحوست وسعادت‌ایام هفته، منهج‌پنجم درادعیه هرروز، منهج ششم ادعیهٔ متفرقه، منهج هفتم، خاتمه،مقصد سوم در امور متفرقه، مقصدچهارم درنقش خواتیم ، مقصد پنجم احکام شکوك نماز، ش ۱۳۲ نسخهٔ کهنی است ۱۹۱ برگ ۱۰×۱۷

*دیوان ناشناخته:

آغاز: هیچ کس در ملک اوانبازنیست قول اورا لحن نیست آواز نیست

انجام: هرکه این دستخط را بنوشت نامیدش مکن ز باغ بهشت

ش ۱۲۲ ، ۵۰برگ۹ × ۱۷

*دیوان‌مغربی ، ش ۸۶ ، آغازوانجام افتاده ، دارای‌هفتاد و نه‌غزل وچهارترجیع بند و رباعیات ۱۱۳ برگ.

*دیوان مقبل درمرثیهٔ پیشوایان.

آغاز: سحرآمد وبردیده های اهل جهان... ش ۵۲۲.

*دیوان میرزالطیف درمدح پیشوایان دین

آغاز: شبی‌مبارك ومیمون چه‌صبح عیدصیام — شبی مبارك‌محمودخیر وخیرانجام

ش ۲۴/۳۶۳ برگ ۱۲×۲۱.

*ذخیرة العباد، رسالهٔ عملیه حاج‌میرزا حسین خلیلی، ش۱۵۲، ۷۶ برگ ۱۲×۱۸.

*رسالهٔ درطریق پر کردن طلسمات، ش ۱۳۴، ۳۵ برگ.

*رسالهٔ عملیهٔ، ش ۲۷ طهارت تاصوم، نسخ ۱۲۳۶، ۱۵۹ برگ ۱۰×۱۵، ش ۸۵۳، ش ۲۶۶، ۱۰۹ برگ ۱۴×۲۰.

*روضةالابرار ترجمه وشرح نهج‌البلاغة است ازعلی‌بن‌حسن زواره‌ای (ذریعه ۲۸۵/۱۱) ش ۷۲۴، در ذریعه ازهمین نسخه یاد شده است.

* زادالمسافرین در طب از محمد مهدی بن علی‌نقی شریف طبیب (ذریعه ۱۰/۱۲) ش۱۴۲، انجام افتاده.

*زادالمعاد مجلسی دوم (ذریعه ۲۱۱/۱۲) ش ۱۵ نسخ جعفربن محمد در ۱۲۱۰، ش ۷۱۰.

*زبدةالمواعظ دارای ۲۵ مجلس منبری، ش ۳۰۵، ۱۶۴ برگ ۱۲× ۲۲.

*سفینةالنجاة ازملاعلی اصغر قزوینی (ذریعه ۲۰۰/۱۲) ش ۱۳۵ نسخ بی تاریخ، بایادداشتی سورخ ۱۲۶۹،۱۴۹ برگ ۱۰×۱۷، این نسخه مقالهٔچهارم است،ش ۵۱۹، مقالهٔ چهارم، از سدهٔ ۱۲

*سلاح‌المؤمن میرزامحمد اخباری (ذریعه ۲۰۹/۱۲)، ش ۴۳۹ نسخ ۱۳۲۱، ۵۸ برگ ۱۶×۲۲، در ذریعه ازهمین نسخه یادشده است.

*شاخهٔ طوبی حاج میرزا حسین‌نوری (ذریعه ۳/۱۳) ش ۲۳۰ نسخ ۱۲۳۴، این نسخه بخشی ازاین کتاب است ونسخهٔ کامل آن درکتابخانهٔ حکیم نجف وکتابخانهٔ مسجد جامع تهران موجود است.

*شرح الفیه‌ابن مالک ازمحمد صادق بروجردی که در۱۰۹۱ آنرا به‌پایان رسانده است آغاز: الحمدلله ... چنین گوید بنده محمد صادق بروجردی ... که چون بعضی از طلبه... سیمافرزند عزیز محمد محسن ... ازاین ناچیز کارخانهٔ صنع استفادهٔ بعضی مراتب علمیه می‌نمودند ... ، ش ۳۵۳، نسخ محمدحسن بن‌محمدعلی‌موسوی در ۱۲۸۰، ۲۱۷ برگ، ۱۴ × ۲۱

*شرح دعای سیفی.

آغاز: شرح دعای سیفی مشهوربه حرزیمانی روایت شده ازطاهربن‌محمد، انجام: المتکبرالقوی الحی القیوم بلامعین ولاظهیر، ش۱۰۳ نسخ ۱۳۲۲، ۱۱۹، ۱۱×۱۸.

*شرح دعای سیفی .

آغاز : شرح دعای حرزیمانی مشهور به‌سیفی وآداب آن اگر چنانچه کسی را، انجام: بحق خاتم محمدالمصطفی ،.ش ۲۷٤ ، ۸۸ برگ ۱۳×۲۱

*شرح شواهد سیوطی نظام‌الدین اردبیلی (ذریعه ۱۳/۳۳۹) ش ۲۲.

*شواهد، ش ۸۸٦ و ۸۹٦، بایدبازدیده شود.

الصافی فی‌شرح‌الکافی ازملاخلیل قزوینی(ذریعه ۱۰/٤) آغاز: الحمدلله‌حبب الینا‌الایمان، ش ۷۳۰، ایمان وکفر که‌درج ۱/۱۰٦۷ تا ج ۲/۱۰٦۸ ساخته‌شده است، ٤۹۹ برگ ۱٦×۲٤.

*صدحدیث یا ماة‌حدیث ، در سرگذشت امام حسین ودیگر امامان (ع) از محمدبن سید فرج‌الله درچند جلد ، جلدیکم آن عنوان مقدمه و شامل هشت باب است که تالیف آن در ۱۲۷۳ درنجف به‌پایان رسیده‌است، ش ۲۹۱ ، جلدیکم گویا به‌خط مولف،۳۲٦ برگ ۱۰×۲۱.

*طالع نامهٔ‌بیمار، آغاز نسخه: بخورداین تعویذ را بنویسد و در آب اندازد،انجام: در طالع وی‌مبارك ومیمون باشد ، ش ۱۲٤ ، ۲٤ برگ .

*طب‌محمودی یاغیاثیه ازمحمود بن صائن‌الدین الیاس بن شیر باریك‌شیرازی (ذریعه ۱٦/۷۳) ش ٦۸۰ ، ٦٥ برگ درکناربرگ ۳ تا ۱۳ پاره‌ای ازنان وحلوای شیخ بهائی نوشته شده است

*عقائد المتقین.

آغاز : صدرالکتاب صحیفه داران الهی‌وفصل الخطاب صدر نشینان بارگاه‌پادشاهی..

انجام : والطاف‌نامتناهی خودرااز ماعصیان دریغ نفرمایند.

ش ۷۵۷ نوشتهٔ‌علی رضابن علی قلی بن لاچین اسعدلوی افشاردر ۱۲۰٤،۳۷۲ برگ ۱۹×۳۰.

*عین‌البکاء ازمحمد تقی بن احمد بروجردی (ذریعه ۱۵/۳٦۷) ش ٤۳۵ ، آغازش افتاده ۱۰۸ برگ ۱٦×۲۲، باید دوباره دیده شود.

*عین‌البکاء آغاز: الحمدلله‌الذی خلقنابلطفه من‌الماءوالطین‌ابتدا برهر کلام ثنای ملکی است علام که دریای معانی‌را ، ش ٤۵۱ بخط لطف‌علی بن‌ملامحمدصادق‌در ۱۲۵۳،۲٤۷ برگ ۲۲×۱۷

*عین‌الحیات مجلسی دوم (ذریعه ۱۵/۳۷۰)ش ۳۲۵

*فرهنگ فارسی به‌نام‌اکبرشاه ساخته شده در دوازده‌آیین ،ش ۱۹۵ ،ناقص است، ۸۲ برگ ۲۱×۱٦

فرهنگ فارسی، ش ٤٤ .

*فضائل سورقرآن ، ش ۳۰۸ ، ۱۱۷ برگ ۱۷×۲۳.

فلسفه = کتاب درحکمت (ذریعه ۷/٥٤ ش ۲۸٦) دارای چهارفن : ۱: امورعامه ۲ جواهر واعراض ۳ الهیات ٤ طبیعیات، هرفنی‌دارای‌ابواب وهرباب‌دارای فصول، فن‌چهارم ازاین مقاله علم‌طبیعی پنج‌باب، باب اول درسماع طبیعی مشتمل برپنج فصل، فصل‌اول در

مکان فصل دوم درجهت فصل سوم درحرکت فصل چهارم درسکون فصل پنجم درمیل، باب دوم درعلم سماء وعالم که عبارت است از معرفت اجسام بسیطه ومرکب واحکام بسائط علوی و سفلی برسه فصل....، باب سوم درکون وفساد، باب چهارم درآثار علوی، باب پنجم درموالید ثلاثه، ش ۱۷۸ نسخه ناتمام است.

*فهرست کتابخانهٔ حاجی نوری (ذریعه ۳۹۰/۱۶)، ش ۳۶ نسخ بی تاریخ.

*فهرست کتابخانهٔ کاشف الغطاء، گزیده ایست ازفهرست کتابخانهٔ شیخ علی کاشف الغطاء آغاز: کلام الله خط یاقوت، انجام: هدایة الامم وینابیع الحکم، ش ۲۲۲ نسخ محمدحسین بن شیخ یونس تویسرکانی در ۱۳۳۸

*قاصم الکفار فی عقائد الاخیار دراصول دین (ذریعه ۵/۱۷) ش ۴۱۳ نسخ محمد تقی بن عبدالزارق ساوجی در ۱۹ ربیع الاول ۱۲۸۷، ۸۰ برگ ۱۴×۲۲، ازهمین نسخه در ذریعه یاد شده است.

*قرابادین ذکائی ازذکاء الله بن اسحاق (ذریعه ۱۶/۱۷ - فهرست مشار ۱۲۱۶)، ش ۷۸۲.

*قرابادین قادری از محمداکبربن محمد مقیم (ذریعه ۶۲/۱۷ - فهرست مشار ۱۲۱۷) ش ۷۷۶.

*کشف الایات ازمحمدرضا بن عبدالحسین نصیری طوسی (ذریعه ۳/۱۸) ش ۶۹۷ نسخ ۱۲۷۴.

*کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم از محمدبن مسعود بن زکی غزنوی (ذریعه ۹۰/۱۸) ۲۱۶ ناتمام.

*کفایة المومنین، درپندواندرزوسرگذشت پیشوایان دین، آغاز: حضرت احدیت درحدیث قدسی میفرمایند درخوف ازبرای بندگان خودقرارندادم، ش ۳۴۳، ۴۵ برگ ۱۳×۲۲.

*کنزالعباد فی اعمال السنة ازملامحمدصالح برغانی (ذریعه ۱۵۹/۱۷)، ش ۳۷۱، وقفی سیدهادی اشکوری ۱۵۶ برگ ۱۵×۱.۲ درذریعه ازهمین نسخه یادشده است.

*لطائف الکلام یا لطائف الکرام فی احکام الاجرام ازمحمدحسین مشهور به سید سنجم (ذریعه ۳۲۰/۱۸)، ش ۹۴ نسخ نجف قلی بن رجب علی کرچکانی اصفهانی در ۱۲۱۲، ۸۰ برگ ۱۱×۱۷.

*لوامع صاحب قرانی یا شرح فقیه ازمجلسی یکم (ذریعه ۳۶۸/۱۸)، ش ۸۴۵ از باب علل الحج به بعد، ش ۸۰۳ یا ۷۹۶، نسخ محمد شفیع بن مولانامحمد باقرنیشابوری در ۱۰۹۵، این نسخه باید بازدیده شود.

*مآثرعالمگیری، درهفده باب، شایدنام دیگری داشته باشد، باب ۱ درتوحید ۲ درتوصیف متابعت شرع، ۳ در بیان توصیف علم صوری، ۱۶ در ترغیب موانست صلحاء، ۱۷ در مذمت محبت دنیای فانی.

آغاز: باب اول درتوحید، حق تعالی همه جاحاضراست

انجام : کشفی به‌توراست‌گویم ارگوش کنی آسوده همان که‌درجهان پیدا نیست
ش ۸۸۵ نسخ ۱۲۵۲، ۳۲ برگ ۱۷×۲۲.

*مجمع المراثی از میرعلی اکبربن سیدنظام الدین موسوی که مواعظ ومجالس استادخود آخوند ملاغلام‌علی راکه درمحافل تقریر می کردگردآورده وبه‌این‌نام نامیده ، ش ۴۳۶ ، جلد یکم ۹۲ مجلس به‌خط مولف در ۱۲۹۵ ، ۲۲۸ بزرگ ۱۸×۲۳.

*مسلکین ، از غلامحسین بن محمدصادق‌خوانساری نجف‌آبادی درپند واندرز دردو مسلک : مسلک‌اول در اوامرونواهی واخلاق، مسلک دوم درعقبات ومواطن تادخول دربهشت، هر مسلکی ۱۲ فصل دارد و آنرا در بامداد دوشنبه ۲۲ ج ۱/ ۱۳۳۷ به پایان رسانده وشاید نامی دیگرهم داشته باشد.

آغاز : الحمدلله ... چنین گوید... غلام‌حسین بن‌محمد صادق

انجام : هذاآخر ماجری به‌قلمی الفاتر ...رب‌العالمین، ش ۳۲۱،نسخ محمدرضاموسوی شوشتری از روی نسخهٔ اصل درسوم ج۲/۱۳۳۸، ۸۲برگ ۱۲×۲۰.

*مشکاةالانوار مجلسی دوم (ذریعه ۵۴/۲۱) ، ش ۴۶۴.

مصائب الائمة ، مرثیه‌است به‌نظم ونثرازشیخ محمداصفهانی مشهوربه نقاش ومتخلص به‌عاصی که‌درزمان ناصرالدین شاه همراه شیخ عبدالحسین طهرانی ازسوی شاه مأموریت یافت به‌جهت تعمیرات صحن مقدس حسینی(ع)وطلای گنبد منور حضرت... به‌عراق مسافرت کندو هفده‌سال دراینکار بسرمی‌برد ودرسال ۱۲۸۹ همراه سیدعلی‌اکبر تفرشی به کاظمین (ع) رفت ودرخواب موردتوجه امام (ع) واقع‌گردید وامام یک مصراع شعربه اوالقاء کردوپس ازآن عاصی به‌شعر گفتن پرداخت.

آغاز : الحمدلله ... حمدوستایش نثاربارگاه حضرت‌متکلمی، نام کتاب ومولف‌وناصرالدین شاه دردیباچهٔ آن آمده‌است ، ش ۵۰۷ نوشتهٔ‌مولف در ۱۲۹۲، ۲۷۶ برگ، درذریعه۱۲۱۹/۹ ازدیوان‌نقاش که‌نام‌او احمدبوده یادشده است.

*مصابیح القلوب سبزواری (ذریعه ۹۰/۲۱) ، ش ۷۸۰ ، انجام افتاده.

*معادن‌الحکم یا اسرارالعبادات‌محمدتقی‌خرقانی نجفی که‌می‌خواست کتابی دراسرار نماز بنگارد ودرآغاز مقاله‌ای درسراسلام نگاشت ولی‌موفق به‌اتمام‌آن‌نشد ودرگذشت وپسرش محسن به‌اتمام آن‌پرداخت ووعده‌داد درپنج فصل بانجام رساند، فصل‌اول درمقدمه‌وسه‌مبحث دراسرار نماز، فصل‌دوم درحقیقت صوم‌وبیان اسرارآن، درآغاز فصل‌دوم نام کتاب به‌عنوان (معادن ـ الحکم) آمده‌است، درذریعه ۵۲/۲ به‌عنوان اسرارالعبادات یادشده است

آغاز : حمدبی‌حدوثنای‌بی‌عدخدایی‌را سزاست که رب ارنی‌گویان رابه‌نظر برجبال‌اسرار حواله کرد.

ش ۶۴۲ بخط محمد شفیع خرقانی در ۱۳۲۱.

*مقتل درشرح داستان کربلا، ش ٥، ١١٦ برگ ٨×١٤.

*مقتل در دوبخش: ١ وقایع پیش ازشهادات، ٢ وقایع پس ازشهادت،
آغاز نسخه: رب خودرا نیکوترین ثناها وحمدسی کنم اورابرشدث وفراغت
دراین کتاب ازتالیف دیگر خود به‌نام «اوفی» که درادعیه وعربی بود ونیز ازمنتخب فارسی آن به‌نام «فیوضات مرتضی» که درنجف آن را گزین کرده بودنام سی بردونیزدرآن ازجلاءالعیون مجلسی و شاه‌سلطان‌حسین وشاه صفی نام سی‌برد، ش ٢٢٦، ٨٩ برگ ١١×١٩.

*مناسک حج به‌دستورقبله گاهی... حاجی میرقدیرآقانوشته شد، ش ١٢١، ٥٧ برگ ١١×١٧.

*مناهج علیه دربیان مذهب اثناعشریه ازملا ابوالقاسم گلپایگانی (ذریعه ٢٢/٣٤٨) ش ٢٩، وقفی نجف‌آبادی، ١٢١ برگ ٩×١٥.

*منطق الطیر: عطارنیشابوری، ش ١١٨، آغاز و انجام افتاده، ٥١ برگ ٩×١٥.

*نصاب‌الصبیان فراهی (ذریعه ٢٤٠/١٦٥)، ش ٦٧٩ نوشتهٔ ١٣٣١.

*وجیزه، گزیده‌ای است از تحفة‌الابرارحجة‌الاسلام شفتی ازشاگردش محمدجعفر آباده‌ای (ذریعه ٢٥/٤٥) ش ١٢ نسخ محمدعلی بن اسماعیل خشتی در ١٢٤٥ به‌درخواست محمدجعفر کلاهدوز، و درپایان آن رساله‌ای دراحکام شک هست که شاید از حجة‌الاسلام شفتی باشد.

*وسیلة‌النجاة از ملاعلی یاملانورعلی بن محمد باقر بسطامی واعظ (ذریعه ٢٥/٨٩) ش ٤٠٧ نسخ ١٢٨٨، ٣٩ برگ ١٠×٢١.

*هادی‌المضلین حاج ملاهادی سبزواری (ذریعه ٢٥/١٥٣) ش ٦٤١ نسخ اسماعیل بن علی خونساری در ١٢٩١، این یکی هفتمین نسخهٔ این کتاب بوده که برای مولف نوشته‌است، وقفی شیخ عبدالکریم عطار، ٢٦٤ صفحه ١٣×٢٣، درذریعه ازهمین نسخه یادشده است

بخش سوم مجموعه ها

(١٦)

١ - اسطرلاب زورقی (منزوی ٢٣٤ - ذریعه ١١/١٧ به‌شمارهٔ ٤٤٠) دارای ده فصل و خاتمه نه‌ده‌باب که در فهرست منزوی آمده‌است، ٨٠ برگ

٢ - رساله درمعرفت ارتفاع آفتاب، ٣ برگ

آغاز: بسمله حمدله والسلام علی اشرف الانبیاء محمد وآله الطاهرین چون خواهند که معرفت ارتفاع آفتاب درکره بدانند.

انجام: بااین درجه درقمر می‌گذرد والله‌اعلم بالصواب

٣ - اسطرلاب خواجهٔ طوسی = بیست‌باب (ذریعه ٣/١٨٧).

همهٔ شماره‌ها به نسخ ١٢٤٢، ٢٤ برگ ١٠×١٥

(۱۹)

۱ - حاشیهٔ میرزاعلی رضاتجلی برحاشیهٔ ملاعبدالله، نسخ ۱۲۵۹

۲ - حاشیهٔ خلیفه سلطان برمعالم .

(۲۱)

۱ - رساله در علم حساب یا میزان الحساب قوشچی (ذریعه ۳۰۸/۲۳)

۲ - رسالة فی الکر شیخ بهائی (ذریعه ۲۸۸/۱۷)

۳ - الصفیحة فی الاسطرلاب شیخ بهائی (ذریعه ۱۰/۱۶و۱۵) رسالهٔ دوم نسخ ۱۲۴۲ .

(۲۶)

۱ - تحفةالحسینیه آقا باقر بهبهانی (ذریعه ۴۲۷/۳)

۲ - رفع ودفع فیض کاشانی (ذریعه ۲۴۵/۱۱)

۳ - الجنةالواقیة والجنة الباقیة کفعمی (ذریعه ۱۶۱/۵)

۴ - پرسش و پاسخی ازفتح علی‌شاه ومیرزای قمی

۵ - مصباح السالکین علی بن محمد باقر تنکابنی (ذریعه ۱۰۹/۲۱)

۶ - مناجات خمسةعشر باترجمه .

رسالهٔ نخستین نسخ ۱۲۲۳ و دوم ۱۲۲۹ وپنجم ۳۴ برگ، ۱۰×۱۵ .

(۳۴)

۱ - منهج الرشاد شیخ جعفر کاشف الغطاء (ذریعه ۱۸۶/۲۳)

۲ - الرقیمة النوریة از ملاعلی‌نوری در جواب رساله‌ای که میرزای قمی در رسالهٔ او اودربارهٔ بسیط الحقیقة کل الاشیاء نگاشته بود

آغاز : هذه‌تعلیقات علی ماافاده مولانا ...) من‌وجوه الایرادات علی‌ماشرحنا ... (ذریعه ۲۴۷/۱۱)

۳ - رساله در ترجیح بلامرجح ازیوسف گزی اصفهانی شاگرد ملاعلی نوری

آغاز : الحمدلله ... وبعد فاقول وانایوسف الجزی‌انه قدتحقق الاختلاف (ذریعه ۱۱/ ۱۱۳/)

این‌مجموعه به‌اندازهٔ‌جیبی وبه‌نسخ سیداحمدبن حسین حسینی‌جزائری‌شوشتری، نخستین در ۱۳۱۷ ودومی ۱۲۴ برگ در ۱۳۲۸ وسومی ۵ برگ بی‌تاریخ .

(۳۸)

۱ - کفایة الاثرعلی‌بن‌محمد خزازرازی (ذریعه ۸۶/۱۸)

۲ - مناسک حج‌مقدس اردبیلی (ذریعه ۲۰۵/۲۲)

۳ - مناسک حج - رساله دراعمال‌حج

آغاز : الحمدلله .... اذاعزمت علی‌سبیل‌الله و قطعت العلائق ...

انجام : ولواقتصر بعدقوله‌نیابة عن‌فلان کفی و الله‌الکافی ... وصلی الله علی نبینامحمد محمدوآله‌وصحبه

این مجموعهٔ جیبی نوشتهٔ احمدبن شاه جان هزارجریبی ، در ۱۰۹۵ رسالهٔ دوم ۷ برگ بایک واسطه ازنسخهٔ اصل ورسالهٔ سوم ۳ برگ است ، وقفی حاج علی محمد نجف‌آبادی .

(۴۱)

۱ - مدخل منظوم یا مثنوی عبدالجبار خجندی (ذریعه ۱۹/۲۹۰) در نسخهٔ سابه‌نام رزاقیه خوانده شده است .

۲ - سی‌باب

آغاز : بدانکه این کتاب مشتمل است برسی‌باب در حساب جمل ورقوم وبروج وکواکب واسبوع وغیره

انجام : هرکارسی‌باشد که کند عاقبت محمود، والله‌اعلم واحکم‌الحاکمین.

رسالهٔ دوم ۳۳ برگ ۱۰×۷ وقفی خاسنه‌ای

(۴۹)

۱ - طلسمات

۲ - وجیزة فی‌علم الخیوط (الخیط) از حاج کریم‌خان کرمانی که‌آنرا بدرخواست عبدالرحیم‌خان در ذح ۱۲۶۲ نگاشت (ذریعه ۱۵/۳۲۱)

آغاز : الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی

انجام: ولذلک صارت هذه‌العلوم قلیل‌النفع ونختم الی‌ههنا‌الکلام ، ۱۸ برگ ، ۱۰×۱۴

(۵۴)

۱ - صرف‌میر

۲ - عوامل جرجانی نسخ محمد صادق کزربلائی محمد در ۱۳۰۲

۳ - الهدایة فی‌النحو

(۵۵)

۱ - محاسبة‌النفس ابن‌طاوس (ذریعه ۱۹/۱۲۱)

۲ - تحفة الملوك فی‌السیروالسلوك منسوب به‌بحرالعلوم ((ذریعه ۱۲/۲۸۴) نسخ حاج علی‌محمد نجف آبادی در ۱۳۱۵ ازروی نسخه‌ای مغلوط .

(۵۸)

۱ - شرح امثله، نسخ محمدطاهربن بهرام در ۱۱۲۰

۲ - آداب المتعلمین منسوب به‌خواجه طوسی .

(۵۹)

۱ - آداب المتعلمین

۲ - شرح شواهد سیوطی ازنظام الدین اردبیلی

(۶۰)

۱ - اعتقادات مجلسی دوم (ذریعه ۲/۲۲٤)

۲ - شرح حدیث شبلی

۳ - شرح درج المضامین ازملامحمدمحسن بن سلیمان قاری (ذریعه ۱۳ /۲٤۲).

٤ - تجوید تطویل از عبدالصمد بن کمال مشهوربه حافظ کاشانی (ذریعه ۳/ ۳۶۰) در چهارده باب، این نسخه تاباب هشتم رادارد و ۹ برگ است.

۵ - آداب البحث ازابن کمال پاشا (منزوی ۱٤۹۰) ولی درعنوان این نسخه آمده است: قال میر

۶ - شرح خطبهٔ شرح تصریف تفتازانی

۷ - رسالهٔ وضع الفاظ قاضی عضدالدین (کشف الظنون ۱/۸۷۷).

۸ - منطق ازمحمد پسر سید شریف گرگانی .

آغاز: منطق کامل منطق بنشر محامده حقیق، رسالهٔ نخستین نسخ ۱۲۳۹ و پنجم وششم وهفتم نسخ عبدالغفار بن‌محمد بن ملایحیی گنجی در ۱۰۰۶ وهشتم انجامش افتاده و این مجموعه ۱۰۰ برگ ۱۱×۷ می‌باشد.

(۶۳)

۱ - مشکاةالانوار مجلسی دوم (ذریعه ۲۱/ ۵٤)

۲ - رساله درمعراج

آغاز: الحمدلله ... امابعد بدانکه دراخبار آمده‌است که‌حضرت حق تعالی

انجام: خاصه وخلاصهٔ موجودات صلوات فرستادند پس پیغمبر زنی را از انصاریان به‌مرد گازر داد تا خدمت فرزندان او کند، دوسی ۳۰ برگ ۱۵/۵..

(۶٤)

۱ - هدایة الطلاب لمعرفة علم الاعراب درنحو دارای مقدمه و چندباب و خاتمه

آغاز: احمدالله العلی الاعلی الذی خلق فسوی

۲ - منظومه مئیهٔ درنحو، صدویازده بیت است

آغاز: احمدربامنه لاتحصی النعم ... وبعده فهذه مئیة

۳ - حدود الفاکهة دربیان حدود علم نحو

آغاز: الحمدلله الذی اعطی من رفع قدره بالعلم مکانا علیا

انجام : حدالخط : الخط المقصور رتصویره من حروف... الابتداء علیه، هرسه رساله از ازسید محمدباقربن سید حیدر حسینی درگذشتهٔ ۱۲۹۰، نخستین ۵۲ برگ نسخ مولف در ۱۲۵۷، دوسی ۵ برگ نسخ مولف باتقریظهائی از سید راضی قزوینی و شیخ جابر به نظم، سوسی ۷ برگ مورخ ۱۲۷۵ گویا نسخهٔ اصل سی باشد اندازه ۱۰×۱۶.

(۶۸)

۱ - الجمع المختصر یا مختصر وحیدی درعروض وقافیه ازوحیدی تبریزی قمی (ذریعه ۱۳۹/۵) ۴۱ برگ ۱۰×۱۵ نوشته ۱۲۴۵.

۲ - صنایع الاسحارفی بدایع الاشعار یا بدایع الاشعار فی صنائع الاشعار از جمال الدین محمد بن ابی بکر قواسی سطرزی گنجی (ذریعه ۸۹/۱۵ و ۶۳/۳) درحاشیهٔ این نسخه شرحی برآن نگاشته شده که به این عبارت آغاز سی شود : صنعت ترصیع در بیت ناظم قصیده رعایت حسن مطلع...، درکشف الظنون ۲۲۹/۱ شرحی برآن از محمودبن عمرنجاتی نیشابوری و در ذریعه شرحی از بدایع نگار یادشده است ، ۱۰ برگ ۱۰×۱۵، در پایان آن غزلی به ترکی : نه سریدور که بوعالمده پنهان ایلمک اولماز ، نیزغزلی فارسی : این بادبهار عنبرین است یا بوی زلف نازنین است، دیده سی شود.

(۶۹)

۱ - حاشیهٔ صرف میر

۲ - شرح تصریف تفتازانی

۳ - شرح صغیر برصمدیه ازمختاری

۴ - ترکیب خالد یا تمرین الطلاب

۵ - حاشیه برحاشیهٔ ملاعبدالله برتهذیب المنطق

(۷۰)

۱ - الیاقوت ازاسماعیل بن نوبخت (ذریعه ۲۷۱/۲۰)

۲ - منبع الحیوة من حجیة قول المجتهدمن الاموات ازسید نعمت الله جزایری (ذریعه ۳۵۸/۲۲) مولف این کتاب راپس ازشرح تهذیب وشرح استبصار نوشته است

۳ - اثبات علم الواجب ازملاشمسا گیلانی

آغاز : الحمدلله خالق الکل وهادی السبل... فیقول محمد... هذه رسالة مفردة فی اثبات علم الواجب ... (ذریعه ۱۰۵/۱ و ۱۷۱/۱۱)

۴ - ایقاظ الراقدین فی المواعظ ازعبدالرحیم بن محمدعلی شوشتری (ذریعه ۵۰۳/۲)

این مجموعه وقفی نجف‌آبادی ونوشتهٔ سید احمد بن حسین شوشتری در ۱۳۲۵-۱۳۲۶ ورسالهٔ سوم ۲۳ برگ وچهارم ۱۰ برگ ، ۱۰×۱۶ ، می باشد .

(۷۲)

۱ - المسائل العشرفی الغیبة ازشیخ مفید (ذریعه ۳۵۸/۲۰).

۲ - الجوابات فی خروج المهدی ازشیخ مفید (ذریعه ۱۹۵/۵)

۳ - جوابات المسائل السرویة، ناقص (ذریعه ۲۲۲/۵)

۴ - شرح حدیث من مات ولم یعرف امام زمانه ازشیخ مفید (ذریعه ۸۱/۱۶) .

آغاز: الحمدلله و صلواته علی الذین اصطفی ، سال فقال اخبرونی عماروی عن النبی انه قال من مات وهم لا یعرف ...

۵ - مسألة فی الغیبة ازشیخ مفید (ذریعه ۳۹۰/۲۰ و ۸۱/۱۶)

آغاز: حضرت مجلس رئیس من الرؤساء ...

۶ - رسالة فی سبب استتار امام الزمان ازشیخ مفید.

۷ - رسالة فی الغیبة ازشیخ مفید .

آغاز: قال الشیخ ایده الله قال لی شیخ من حذاق المعتزلة ...

۸ - مسائل الجارودیة ازشیخ مفید (ذریعه ۳۹۱/۲۰)

۹ - رسالة فی تحقیق الخبر المنسوب الی النبی نحن معاشر الانبیاء لا نورث ازمفید (فهرست مشارعربی ۴۱۷)

۱۰ - مسأله فی خبر ماریة ازشیخ مفید (ذریعه ۳۸۷/۲۰)

۱۱ - السهویة ازشیخ مفید (ذریعه ۲۶۷/۱۲)

این مجموعه ۶۹ برگ ۱۰×۱۹، نسخ میرزا محمد تهرانی در ۱۳۳۱ ووقفی او.

(۷۵)

۱ - رساله رضاعیه شاید از مجلسی یکم باشد (ذریعه ۱۹۰/۱۱) آغاز و انجام افتاده

۲ - صیغ نکاح از محمد باقر مجلسی (ذریعه ۱۱۱/۱۵)

۳ - اختیارات همو (ذریعه ۳۶۷/۱) در رسالهٔ نخستین یادداشتی مورخ ۱۱۵۱ دیده می‌شود .

(۷۶)

۱ - مناجات خمسة عشر (ذریعه ۲۳۹/۲۲)

۲ - حدیث قدسی یا چهل سورهٔ تورات، نسخ سیدمحمدباقرحسینی در ۱۲۵۸ (ذریعه ۳۱۵/۵)

۳ - حاشیهٔ شرح تصریف ازمحمدبن عمرچلپی، نوشتهٔ سیدمحمدباقرین سیدعلی حسینی تهرانی درمدرسهٔ حاج محمدحسین خان سروی در ۱۲۵۸

آغاز: نحمدالله علی ان وفقنا لصرف الهمة نحوالمعانی والبیان

(۷۷)

۱ - العقود اللؤلوية فی طریق المولوية

رساله ای است درتصوف به طریقت مولویه ازعبدالغنی بن اسماعیل بن عبدالغنی نابلسی دمشق حنفی صوفی نقشبندی قادری (دمشق ۱۰۵۰ - همانجا ۱۰۴۳) دارای تالیفات بسیار

آغاز: الحمدلله الذی قطع بسیف الحق دابرمن استحق، این نسخه دیباچهٔ این کتاب است.

۲ - خلاصة التحقیق فی بیان حکم التقلید والتلفیق ازهمو، چون شیخ محمد عبدالعظیم بن المنلافروخ مفتی مکه رساله ای درتقلید مذاهب نوشت ومقاصد آنرا بروجه صواب یادنکردوی این رساله رامانند رسالهٔ آن مفتی درشش مقصد بیان کرد.

آغاز: الحمدلله ولی التوفیق والشکرله علی الهدایة الی حقیقة التحقیق

۳ - الابحاث المخلصة فی حکم کی المحصة ازهمو

آغاز: الحمدلله المیسر للامورو الصلوة و السلام علی سیدنا المبعوث برفع الحرج عن الجمهور، ساختهٔ شنبه ششم شوال ۱۰۹۸

۴ - الاحکام الملخصة فی حکم ماء الحصة ازحسن بن عماربن یوسف وفائی شرنبلانی مصری حنفی مدرس (۹۹۴-۱۰۶۹)

آغاز: الحمدلله الذی شرع لنا دیناقیماغیرذی عوج، ساختهٔ ذق ۱۰۴۹ و بارهٔ دوم درسال ۱۰۶۷

۵ - الغماز علی اللماز. دراحادیث ضعیف وموضوع

آغاز: الحمدلله الفاتح علی من فی الله جاهدواجتهد

۶ - کتابی دیگر دراحادیث موضوع وضعیف ازابوالفضائل حسن بن محمدبن حسن بن حیدربن علی صغانی هندی لاهوری (۵۵۵ - ۶۵۰).

انجام: ومنهاقولهم من تکلم عندالاذان خیف علیه من زوال الایمان... وابوسعید بن نعیم

۷ - السیاسة والاحکام از ابوالمکارم زین الدین پیرمحمد دده بن مصطفی بن حبیب ارضروسی حنفی درگذشتهٔ ۱۱۴۷، درلزوم سیاست مدنی وموازنهٔ آن باسیاست شرعی

آغاز: الحمدلله رب العالمین... وبعد ذکرفی الغایةشرح الهدایة السیاسة تغلیط جزاء جنایة...،
این نسخه به اندازهٔ ۱۰×۱۵ ونسخ مصطفی بن محمد افندی بغدادی حنفی در ۱۲۳۶،
رسالهٔ دوم ۳۴ برگ وسوم ۷ برگ وچهارم ۹ برگ وپنجم ۲۵ برگ و ششم ۱۳ برگ وهفتم
۳۴ برگ ، وقفی حاج شیخ عبدالکریم آل راضی .

(۷۸)

۱ - جوابات اهل الموصل ازشیخ مفید (ذریعه ۵/۲۳۵) این نسخه چندبار مقابله شده است.

۲ - مسائل العویص فی الفقه ازشیخ مفید (ذریعه ۱۰/۳۶۲)

۳ - رسالةفی المهر ازشیخ مفید (ذریعه ۲۰/۳۹۶ و ۲۳/۲۹۵)

۴ - المسائل الصاغانیة ازشیخ مفید (ذریعه ۵/۲۲۵)

۵ - مسالة فی المسح علی الرجلین ازشیخ مفید (ذریعه ۱/۲۰۳ و ۲۰/۳۹۱ و ۲۱/۱۷)
آغاز : سال بعض اهل المجلس ... فقال مافرض الله تعالی من الوضوء فی الرجلین.
نسخ میرزامحمدعسگری در ۱۳۲۹ ووقفی او، نخستین ۱۰ ودومی ۱۸ وسومی ۶ وچهارمی
۴۲ وپنجمی ۷ برگ ، اندازه ۱۰×۱۶

(۸۰)

۱ - قانونچه : چغمینی (ذریعه ۱۷/۲۰)
۲ - الجموع والمصادر از محمدیحیی بن شفیع قزوینی (ذریعه ۵/۱۴۶) دومی ۲۴برگ
۲۴برگ ۱۶/۹ .

(۹۹)

۱ - رساله دراسطرلاب در یکصده وهفتادباب
آغازوانجامش افتاده، آغاز باب ثالث : الباب الثالث فی معرفة ارتفاع ای کوکب ...
من الکواکب الثابتةوالمحتیرة، ۹۲ برگ

۲ - بدایه الدرایة شهید دوم ، نسخ سدهٔ دهم ویازدهم

(۱۰۰)

۱ - رسالة فی نسبة ارتفاع اعظم الجبال الی قطرالارض، ازشیخ بهائی (ذریعه ۲۴/۱۴۴)
نوشتهٔ محمدرضابن محمدمعصوم قاینی ازروی نسخهٔ اصل در مشهد در ۱۱۰۸ وقفی خامنه‌ای.
۲ - شرح ملخص چغمینی ازقاضی زادهٔ رومی (کشف الظنون ۲/۱۸۱۹) نگارش ۸۳۹
درسمرقند

(۱۰۲)

۱ - فصوص الحکم محی الدین عربی (ذریعه ۲۳۵/۱۶) نسخ ۱۱۰۵

۲ - طبایع الحیوان . آغاز : من جوامع کتاب ارسطو فی طبایع الحیوان وتولدها وافعالها واستخرجها ثابت بن قرة وهی اربعة وستون بابا ... نسخ رشید در ۱۰۲۸ ، ۱۷ برگ ۸×۱۸

۳ - رسالة فی التشکیک از ملا عبدالله یزدی (ذریعه ۱۴۸/۱۱) وبرخی همین رساله را حاشیه برحاشیه قدیم دوانی برشرح تجرید قوشچی دانسته اند باید اصل نسخه دیده شود، نسخ محمدعلی موسوی در چهارشنبه هشتم ذح ۱۰۱۸ ، باتملک جلال الدین محمد بن قطب الدین اصفهانی ، ۱۴ برگ.

۴ - رسالة فی الحاصل بالمصدر (ذریعه ۱۶۵۹/۱۱) ۷ برگ.

۵ - تفسیر قول العلماء فی نفس الامر از خواجهٔ طوسی

آغاز : اعلم انا لانشک فی کون الاحکام الیقینیة ...

۶ - پاسخ خواجهٔ طوسی به پرسش کاتبی دربارهٔ: «نقیض العام مطلقا لا یجب ان یکون اخص من نقیض الخاص» یک برگ

۷ - پاسخ خواجهٔ طوسی به چند پرسش از علم منطق که سید رکن الدین استرابادی پرسیده است ، ۳ برگ

آغاز : قال مولانا السید: کتبت... عدة مسائل لامرین احدهما للحل والکشف عما هو الحق والثانی لیکون خطه الشریف تذکرة عند العبد المخلص..

۸ - آداب المتعلمین منسوب به خواجهٔ طوسی .

۹ - آداب المطالعة از حامد بن برهان بن ابی ذر غفاری دارای یک مقدمه و یک وصیت نسخ ۱۰۰۵ (ذریعه ۲۹/۱)

آغاز : امابعد ... من استغرقت فی مطالعة جماله انظار الناظرین ...

(۱۰۵)

۱ - رساله در طب ، برگهای پراکنده

۲ - ایساغوجی ابهری

(۱۰۷)

۱ - معرفة التقویم از احمد بن محمد مهدی شریف اصفهانی خاتون آبادی که دو معرفة التقویم دارد به عربی وفارسی واین نسخه عربی است (ذریعه ۲۵۰/۲۱) نسخ محمد باقر بن قربان علی در ۱۲۳ (گویا ۱۲۷۳) ۱۸ برگ ۱۰×۱۷

۲ - تشریح الافلاك شیخ بهائی ، نسخ ۱۲۷۳

۳ - استخراج خط نصف النهار ازملامظفرگنابادی (ذریعه ۲/۲۱).

۴ - خلاصة الحساب شیخ بهائی ، نسخ محمدبن علی‌موسوی مازندرانی در ۱۲۷۰ باحاشیه «س م د»

۵ - تلخیص المفتاح غیاث الدین جمشید کاشانی (ذریعه ۴/۴۲۸) نسخ همان نویسنده در ۱۲۷۲ ، ۱۵ برگ ۷×۱۴

۶ - بهائیة درعلم حساب ازعمادالدین الخوام که آنرابه‌نام بهاءالملة والدولة‌والدین محمدبن المولی الصاحب المعظم صاحب دیوان محمدبن‌محمد ، دریک مقدمه و پنج‌مقاله نگاشت ، ۳۰برگ ۷×۱۳ بی‌تاریخ ، انجام‌افتاده .

آغاز : الحمدللاول بلاعددوالاخربلاابدصاحب القدرة القاهرة والحکم الباهرة .

(۱۰۹)

۱ - شرح مزجی است بریک‌رسالهٔ فلسفی وشاید از دوانی باشد ، ۵ برگ ۱۰×۱۸

آغاز نسخه : یتبین لک بمافرع سمعک فی الحکمةالرسمیة من ان حدوث شیء عن لاشیء محال

انجام نسخه : واعلم ان‌ماتلحقک‌من التودة فی‌سوقهاالی اهلهااهون یلزمک فی افشائها عندغیرهم

عنوانهای این رساله: تبصرة ، تنبیه تمهید ، ازاقةوهم وانارة فهم ، بسطوطاء، تشبیه ، کشف غطاء ، تذکرة ، شک وتحقیق ، زیادة کشف، رمز، تکلمة، ختم ، وصیة.

۲ - شرح رسالهٔ زوراءدوانی ازخوداو (ذریعه ۱۳/۳۰۳) نسخ عنایةالله بن‌شریعةالله در رمضان ۱۰۰۵ درمدرسهٔ جلیلیهٔ شهر شماخی

۳ - شواکل الحورفی فی شرح هیاکل النورللسهروردی از ملاجلال دوانی (ذریعه ۱۴/۲۴۰)

نسخ همان‌نویسنده درهمان سال‌وهمانجا باحاشیهٔ نعمةالله، ۹۹ برگ ۱۰×۱۸

(۱۱۱)

۱ - سراج‌منیر ملامحمدشریف بن‌شمس‌الدین محمد (ذریعه ۱۲/۱۵۱) دراین نسخه تاریخ پایان تالیف ۱۲۰۲ ثبت‌شده‌است ، نوشتهٔ عبدالرحیم در جب ۱۲۷۲

۲ - صدپندلقمان : آغاز : الحمدلله رب‌العالمین ، ای‌پسر خدای عزوجل رابشناس (ذریعه ۱۵/۲۶)

درآغاز آن نوشته ترتیب آنراملامیرعلی بدینگونه نگاشته است، پس ازآن قصیده‌ای است در ستایش علی (ع) که‌اینست سطلع آن : چه‌شد سلطان انجم رابه‌سرحد عمل ماوا

۳ - لطائف غیبه، بایدنسخه را بازدید شاید همان باشد که در شرح حال حافظ شیرازی نگاشته شده، ٦٦ برگ ۱۱×۱۸، درذریعه ۱۲۷/۲۱ همین نسخه بانام اللطیفةالقلبیة یادشده‌است وشاید درست نباشد.

٤ - اصطلاحات دیوان حافظ یا مصطلحات حافظ

آغاز: بسمله حمدوسپاس خدای را که دررسعانی درتحت صوربیانی عیان کند (ذریعه ۱۲۷/۲۱-منزوی ۱۰۳٤) نوشتهٔ عبدالرحیم در۱۲۷۲، ۱۰ برگ، مجموعهٔ شماره ۳۰۷ دیده‌شود.

(۱۱۵)

۱ - رسالة‌فی فرض الصلوة

آغاز: الحمد ... امابعد فهذه‌رسالة وجیزة‌فی فرض الصلوة اجابة‌لالتماس من طاعته حتم.. وهی مرتبة علی مقدمة وفصول ثلاثةوخاتمة: ۱ فی المقدمات ۲ - فی المقارنات ۳- فی المنافیات، خاتمه فی خصوصیات باقی الصلوة با لنسبةالی الیوسیة، نوشتهٔ ۱۰٤۲، ۲۵ برگ ۱۱×۱۸

۲ - رسالة فی بیان نفی الوجوب العینی لصلوة الجمعة از ملاعبدالله تونی (ذریعه ۷۵/۱۵) نسخ ۱۱۱۳، ٤ برگ ۱۱×۱۸.

(۱۲۰)

۱ - الجموع والمصادر از محمدیحیی بن شفیع قزوینی (ذریعه ۱٤٦/۵)

۲ - بلغة‌المحدثین سلیمان بن عبدالله بحرانی (۱٤٦/۳) دراین نسخه سال‌پایان تالیف ۱۱۰۲ ثبت شده است.

۳ - رسالة فی تراجم من اطلع علیهم من علماء البحرین از همان سلیمان عبدالله بن بحرانی (مصفی المقال ۱۹۰) ۲۰ برگ ناقص.

(۱۲۷)

۱ - حاشیه برحاشیة تهذیب المنطق دوانی ازملاعبدالله یزدی

آغاز: غایة تهذیب الکلام لحمدالله‌العزیزالعلام (ذریعه ٦/٦۰) سرآغازی که درذریعه یادشده باسرآغاز این‌نسخه یکی نیست (باید نسخهٔ اصل را دید) نسخ محمدبن مومن قزوینی در ۱۲۳۷، ۷۳ برگ ۱۱×۱۸.

۲ - شرح قصیدهٔ میرفندرسکی ازمحمد صالح خلخالی (ذریعه ۱۵/۱٤) نسخ همان نویسنده در همان‌سال

۳ - لوایح جامی، نسخ همو در ۱۲۳۸ (ذریعه ۳۷۱/۱۸)

٤ - رساله‌ای است‌عرفانی: آغاز: این قاعده اشت‌مشتمل بربیان جامعیت انسانی وشمول وسریان او از مراتب اکوانی

انجام: شعاع آفتاب چارم افلاك نگردد منعکس جز برسر خاك، ناتمام ماندبه آخررسید عمر، ۲ برگ

۵ - شرح بیتی ازدهلوی ازجامی (منزوی ۱۲۱۹)

۶ - شرح رباعی «دی برسر گورزله غارت کردم...» آغازفی شرح هذاالرباعی (منزوی ۱۲۳۵)

انجام: نهایت علم را ازکتاب‌جستن ادب‌اهل‌الله‌وطریقهٔ ارباب دانش‌وبینش نیست، خذاالعلم من‌افواه الرجال.

(۱۳۳)

۱ - الدروع الواقیة ابن‌طاوس (ذریعه ۱۴۶/۷) نسخ جعفربن محمدرنگنهٔ حسینی در ۹۳۱ بایادداشت تملك شرف‌الدین محمد مکی بن محمدضیاء الدین بن‌شمس الدین بن الحسن بن زین الدین من‌ذریة الشریف الشهید شمس‌الدین بن مکی المطلبی‌العاملی در ۱۱۵۹، سجع مهر او ولدالشریف ابی‌عبدالله محمدبن‌مکی‌الشهید العاملی، اندکی ازدیباچهٔ این‌نسخه افتاده بود ابراهیم بن‌علی کفعمی آنرا تکمیل کرد.

۲ - المجتنی ازابن طاوس (ذریعه ۲۰/۱) نسخ همان نویسنده درهمان‌سال.

(۱۳۶)

۱ - منیةالمرید شهیددوم (ذریعه ۲۳/۲۰۹)

نسخ سلاسمیع قمشه‌ای‌وبا نسخه‌ای که ازروی نسخهٔ‌اصل‌نوشته وبرسولف خوانده‌شده بود سقابله‌گردید.

درچهار برگ پیش از آغازکتاب قصیده‌ای‌ازسیدشریف مکی درسرثیهٔ‌حضرت زهرا(ع) نوشته شده است.

۲ - شرح‌حدیث اسلام ابوطالب بحساب الجمل ازسلاعلی ابن میرزاخلیل...سازندرانی، ۲ برگ ۱۱×۱۸

آغاز: بسمله الحمدلله... روینا بالاسناد المتصل‌عن‌المجلسی

انجام: کالقوس والوتر وقس علیه ساعداه.

(۱۳۷)

۱ - الفیه‌ابن‌سالك نسخ حسن بن جعفر در ۱۲۵۸

۲- کبری درمنطق، نسخ ۱۲۵۷.

(۱۴۰)

۱- نتایج‌الافکار فی‌حکم‌المقیمین فی‌الاسفار ازشهید دوم (ذریعه ۲۴/۲۴۴)، نسخ شاگرد مؤلف سلمان بن‌محمد جبعی در ۹۵۱ باخط مؤلف درآغاز و انجام.

۲ - منیة المرید شهیدثانی (ذریعه ۲۰۹/۲۳) نسخ همان‌نویسنده درسه شنبه ۱۶ ج ۱ ۹۰۴ با گواهی مولف بر قرائت کاتب نزد او در مجالسی که آخری آن پنجشنبه دوم ج ۲/ ذی‌قعده ۹۰۴ بوده‌است.

۳ - کشف الریبة عن احکام الغیبة شهید دوم (ذریعه ۱۸۹/۳۶) نسخ همان نویسنده در ۱۷ ح ۹۰۴/۲ با همان خصوصیات

۴ - مسکن الفوادشهید دوم (ذریعه ۲۰/۲۱) نسخ همان نویسنده با همان خصوصیات

۵ - رسالة فی طلاق الحائض الحاضرزوجها ، ازشهیدثانی (ذریعه ۱۷۵/۱۰).

نسخ همان نویسنده در ۲۱ ذق ۹۰۱ با همان خصوصیات

۶ - مسالة الضمان وپراکنده‌های دیگر به‌خط همو.

(۱۴۷)

۱ - سی فصل خواجهٔ طوسی به‌فارسی (ذریعه ۲۹۱/۱۲) نوشتهٔ محمدتقی اردبیلی در ۹۹۹

۲ - حل التقویم ازمحمدتقی بن محمد فارسی معروف به تقی‌الدین (ذریعه ۶۷/۷) نوشتهٔ همو درهمان سال (در ذریعه تاریخ آن ۱۰۰۹ آمده است).

۳ - فارسی هیئت یا فتحیه ازقوشچی (ذریعه ۹۴/۱۶) نوشتهٔ همو درهمان‌سال

۴ - شرح ملخص چمغینی ازمیرسید شریف گرگانی

آغاز : سبحانک اللهم یامدیراطباق السماوات بلاعمد واوتادعلی القطب والمحور

انجام : بعشرة ایام وعشرین ساعةونصف ساعة بالتقریب.

نسخ علی بن محمد در ۱۰۰۱ .

۵ - جبرومقابله از ملک محمدبن سلطان حسین اصفهانی (ذریعه ۸۸/۵) نسخ محمدتقی اردبیلی در ۱۰۰۱ .

۶ - تهیلیلة ازجلال‌الدین دوانی یاغیاث‌الدین منصو دشتکی (ذریعه ۵۱۶/۴ شمارهٔ ۲۲۹۴) از روی نسخه‌ای مغلوط درمحرم ۱۰۸۷ آغازبه کتابت آن‌شده‌است.

کاتب رسالهٔ اول‌ودوم وسوم محمدتقی اردبیلی است ودربرگ ۱۱ رسالهٔ سوم نوشته است: کتبتها لاجل نفسی وصارمن جملة کتبی العبدتقی‌الدین محمداردبیلی، ولی درهرسه رساله‌نام کاتب را سیاه کرده و بجای آن محمدتقی حسینی سازندرانی نوشته‌اند که درذریعه هم چنین آمده است.

(۱۴۹)

۱ - اثبات الواجب دوانی (ذریعه ۱۰۶/۱ - ۱۰۷۶)

آغاز نسخه : الی هذالاطناب فان المقاصدفی انفسهاغامضة...

انجام : ربما یعثرعلیه فی تعلیقاتنا هنا ولکن هذاآخرماقصدت الیه فی هذه الرسالة... ویبطل الباطل بعدله

نسخ محمد جعفربن رستم طالقانی در دوشنبه دوم شوال ۱۰۸۵.

۲ - حاشیه برحاشیهٔ خفری برالهیات شرح تجرید قوشچی

انجام : فالملزوم ممنوع والمسندظاهر تدبر (۲۶ برگ)

۳ - حاشیهٔ خفری برالهیات شرح تجریدقوشچی (ذریعه ۱۱۶/۶) باحواشی ازعبدالرزاق، سلطان، م ح ق.

(۱۵۸)

۱ - لوامع الدررفی منهج الحق والظفر ازسیدمحمدرضا حلی درامامت (ذ یعه ۳۶۶/۱۸) نسخ سولف در ۱۳۰۸

آغاز نسخه : ایامی السالفة تطرقنی غوائل الدهر

انجام : بیمار توام جانا حالم بنگر، چون بهرتوجان دهم به‌خاکم بگذر ... وختامه مسک ... وتعالی عما یصفون

میرزا حسن نایینی به‌وصیت مؤلف وقف این کتابخانه کرده است، ۹۱ برگ ۱۱×۱۸

۲ - جمان الابحر، منظومه‌ای است در ۱۲۶ بیت دراصول دین ازهمو (ذریعه ۱۳۰/۵) ۵ برگ

۳ - سفینة النجاة یا اصول الدین، ازمحمدبن عبدالفتاح سراب تنکابنی (ذریعه ۲۰۳/۱۲) همانکه در ذریعه (۱۸۵/۲) به‌نام «اصول الدین» آمده وشناخته نشد.

این نسخه ازمبحث ثانی مقصد اول تافصل پنجم ازمقدمهٔ دوم مقصد سوم راکه در امامت است دارد، ۶۱ برگ ۱۲×۱۸ باحاشیهٔ «منه مدظله العالی»

(۱۵۹)

۱ - حاشیهٔ ارشادالاذهان علامه از محقق کرکی (ذریعه ۱۵/۶) این نسخه ازمبحث غسل تامتاجر است.

۲ - الفوائد الملیة شهید ثانی (ذریعه ۳۶۰/۱۶) نسخ حسن طهربن فاضل طهر حسینی گورسرخی در ۹۰۹ یا ۹۶۹

۳ - رساله دروضع الفاظ شاید از قاضی عضدالدین باشد، ۳برگ، نسخ همان نویسنده در ۹۶۷

۴ - فقه فارسی، ۳۰برگ ازیک کتاب فقه فارسی است

۵ - ترجمهٔ حدیث ذهبیه همانکه درفهرست دانشگاه ۷۳۵/۳ یاد شده و نگارنده آن شناخته نشده است، نسخ همان نویسنده در ۹۰۷ یا ۹۷۰

۶ - یک برگ ازیک کتاب طبی . آغاز : باب دهم اندر قولنج

۷ - حاشیه‌ای است بر ارث کتابی فقهی

۸ - مفتاح الغرر لفتح الباب الحاد یعشر از خضربن محمد رازی هبلرودی (ذریعه ۳۳۷/۲۱) نسخ مصطفی بن ابراهیم استرابادی در ۹۱۶ با تملک کاتب رساله های پیش .

(۱۶۷)

۱ - دعا، ختم، زیارات ازابوالحسن بن عبدالمطلب اصفهانی

آغاز : مروی است که سه‌چیز است که همهٔ پیغمبران از آدم تا حضرت خاتم النبیین ازیکدیگر میراث گرفته‌اند

۲ - صیغ نکاح مجلسی دوم،نسخ محمد کبیربن محمدهاشم موسوی ترشیزی‌در۱۱۹۳، باتملک محمد لطف‌الله موسوی‌در ۱۲۲۹

(۱۶۸)

۱ - حاشیه ملاعبدالله، نسخ محمد کریم در ۱۰۹۹ درمدرسهٔ حسین قلی خانادام اقباله

۲ - شرح باب حادی عشرفاضل مقداد یا النافع لیوم الحشر، نسخ همو درهمان تاریخ.

(۱۷۰)

۱ - کبری در منطق

۲ - شرح صمدیه شیخ بهائی به‌فارسی ناقص

آغاز نسخه : جواب گوییم که می‌شود که فعل متعدی را نقل نمایند به سوی فعل

(۱۷۲)

۱ - مصباح الشریعة، نسخ عبدالصمدبن عیسی گیلانی در ۱۲۴۰

۲ - ترجمهٔ چهل سورهٔ از تورات یا حدیث قدسی، نسخ همو

۳ - گفتگوی خدابا پیغمبر در شب معراج، ۱۶ برگ نسخ همو

٤ - خطبهٔ بی‌الف ازعلي (ع)

٥ - حیاة النفس شیخ احمد احسائی نسخ همو

(۱۷۶)

۱ - رساله در رمل

آغازنسخه : لاعلم لنا الاماعلمتنا . باب الاوقات الذی یضرب الرمل فی ایام الشهر..

انجام: فی الشکل المقصود الذی تطلبه یخرج منه شکلا وهو الضمیر فیه بلاشک ولا شبهة.

۱۱ برگ. نسخ ۱۳۰۰

۲ - الخمیسیة فی الرمل (ذریعه ۲۶۶/۷) ۴۸ برگ ۱۴×۱۹

۳ - رمل، آغاز: هذا تسکین البیوت والکواکب والبروج و العناصر والجهات (جدول) ۱۳ برگ

۴ - رمل، آغاز: اذا اردت ان تستخرج اسم حیوان اوانسان اونبات، ۵ برگ

۵ - رمل، آغاز: فصل ذکر فیه تحقیق اصول فی علم الرمل، ۳۸ برگ

۶ - رمل، آغاز: وعنده مفاتیح الغیب ... فصل فی بیان معرفة الرمل واحکام وهوستة عشر بیتاً، ۱۶ برگ

۷ - رمل. آغاز: الحمد ... هذه مقالة یعلم منها علم الرمل، ۱۸ برگ

۸ - رسالة فی الرمل آغاز: الحمدلله ... امابعد فهذه رسالة فی علم الرمل کانت المغارب ترجمه ها بالعربیة، ۶ برگ

(۱۹۰)

۱ - حاشیهٔ ملاعبدالله یزدی، نوشتهٔ حید بن محمد جعفر چرسیی (ازروستا های ساوه) در ۱۲۴۵

۲ - شرح باب حادی عشر فاضل مقداد یا النافع ...، نسخ همو در ۱۲۴۶

۳ - رساله در تجوید. آغاز: بدانکه تجوید درلغت خوب کردن است و دراصطلاح قرآء ادا نمودن هرحرف است ازمخرج خود باصفات ذاتی و عرضی، ۵ برگ، نسخ همو در ۱۲۴۶

۴ - درهٔ نظمیه در تجوید یا درهٔ منظومه، در این نسخه از حاجی زمان دانسته شده که شاید همان محمد زمان بن محمدطاهر تبریزی باشد که در ذریعه (۳۳۶۷/۳) ومنزوی (۷۳) یاد شده است. پس رجائی تخلص وی خواهد بود

آغاز: ای نام نامیت شده مفتاح هر کلام ...

انجام: کرد التماسش رجائی ملتمس دان در دعا (ذریعه ۱۷۵/۱۹ - منزوی ۸۸) نوشتهٔ در همان سال

۵ - صیغ العقود محقق کرکی (ذریعه ۱۱۰/۱۵) نسخ همو.

(۱۹۲)

۱ - معاول العقول لقطع اساس الاصول، ازمیرزا محمداخباری دررد اساس الاصول سید دلدارعلی لکنهوی، (ذریعه ۴/۲ و ۲۰۷/۲۱) آغاز افتاده است.

همین میرزا محمد کتاب دیگری در رد اساس الاصول به نام هادم قواعد الفضول فی رد اساس الاصول نگاشت که در این ازآن نام می برد (برگ ۴ نسخهٔ ما) ونیز ازکتابهای دیگر خود بانامهای منیة المرتاد والحجة البالغة و فتح الباب و مصادر الانوار نام می برد.

۷۱ برگ ۱۵/۲۰ وقفی نجف‌آبادی

۲ - حاشیه‌ای است برمدارك (رکن چهارم درنجاسات تاسواقیت صلوة) ۳۳ برگ ۱۵×۲۰.

(۱۹۳)

۱ - الفصول المهمة فی اثبات الائمة یا الفصول العشرة المهمة ازشیخ محمدبن نصار جزائری (ذریعه ۲/۳۳۷ و ۱٦/۲٤۱)

۲ - رساله درتفسیر اخباری که ضرب‌المثل شده ، آغاز وانجام افتاده

۳ - آداب المتعلمین، نسخ غنام بن حاجی سالم حویزی در ۱۰٤۹

٤ - تحفة الطالبین فی اصول الدین (ذریعه ۳/٤٤۹) نسخ همو در ۱۰٤۹ یا ۱۰٤۵ که در ذریعه آمده‌است، رسالهٔ نخستین ۱۸ برگ ودوم ۱۵ برگ و چهارم ۱٤ برگ،

(۱۹۸)

۱ - کلمات مخزونهٔ فیض کاشانی (ذریعه ۱۸/۱۱۹)

۲ - منشآت شاید ازمولف رسالهٔ پنجم این مجموعه باشد (ذریعه ۱/۲۵)

رساله دربیان حقیقت بلاواقسام آن وشطری ازفضلیت آن

آغاز: الم احسب الناس ان یتر کوا ...دعوی بندگی آزمایشی در کاراست، ٦ برگ ۱٤×۲۱

٤ - ردصوفیه آغاز: ربنا آتنا من لدنک رحمة، ٤ برگ

۵ - آداب العبودیة یا آداب بندگی ازیکی ازعلمای زمان فتح علی‌شاه (ذریعه ۱/۲۵) ۳۳ برگ ۱٤×۲۱. این مجموعه نوشتهٔ سیرابوالقاسم بن سید احمد است .

(۱۹۹)

۱ - ترجمهٔ چهارده‌حدیث یااثبات الرجعة ازمجلسی دوم (ذریعه ۱/۹۰) نوشتهٔ محمدفیروز در شهر اکبرآباد

۲ - رساله در دانستن طالع سال

آغاز: بدان ای‌طالب که به‌وقت تحویل آفتاب‌عالم‌تاب قرعه‌برای دریافت‌احوال تمام سال باید زد، ۱۱ برگ ۱۳×۲۰

۳ - زبدهٔ روشن دررسل (ذریعه ۱۲/۲۸و۲۹)

آغاز: ابتدا می کنم به نام خدا ... نام این هست زبدهٔ روشن، ٤۱۰ بیت است ، تحریر هندی ، کاغذ کاهی.

(۲۰۱)

۱ - علاج الاسقام و دفاع الام ازمحمد علی بن محمد رضا تونی (ذریعه ۱۵/۳۰۹) ناقص است ۸ برگ ۱۵×۲۱

۲ - رسالهٔ عملیه، ۱۸۵ برگ

۳ - نجم‌الهدایة درفقه فارسی ازمحمدجعفر استرابادی ، آغاز تاصوم ، و او راست نجم الهدایة دیگر که بزرگتر ازاینست (ذریعه ۷۱/۲٤) ۲۲ برگ باحاشیهٔ مدظله ویادداشتی مورخ ۱۲۵۹ در شمیران

٤ - رسالهٔ عملیه صاحب فصول، ناقص ۲۳ برگ

(۲۰۳)

۱ - جواهرنامه

آغاز : الحمدلله ... سخنی ... است ازجواهرنامه مشتمل بر دوازده باب اول درمعرفت الماس دوم یاقوت سوم لعل چهارم زمرد پنجم مروارید ششم فیروزه ... درآن ازنظام الدین واسکندر وجمشید یادمی‌شود، این نسخه ناقص است ، ۷ برگ ۱۵ × ۲۰ .

۲ - کنزالبیان درادعیه و حرزواورادوجفراست، در برگ ۱۸ می‌گوید. بایداین اقسام رابداند واین فقیر ابواسماعیل شیخ علی رابه دعای خیر یادآوردی نماید .

آغاز : حرزابی دجانة، الحمدلله الذی خلق السموات، ۱۳٤ برگ، پریشان ودرهم است وشاید بیش ازیک رساله باشد

۳ - منافع حیوان و نبات که درچهار مقاله : ۱ مردم ۲ چهار پایان و ددودام ۳ مرغان ٤ هوام وحشرات می‌باشد وگویا همان باشد که درذریعه (۳۱۰/۲۲) یادشده‌است، این نسخه مقالهٔ اول وبخشی ازمقالهٔ دوم رادارد، ۱۸ برگ ۱۵×۲۰

(۲۰۵)

۱ - غررالفرائد حاجی سبزواری ، بخشی از آن است

۲ - پاسخ شیخ احسائی به‌پرسش فتح علی‌شاه (ذریعه ۲۱۰/۵)

آغاز : الحمد : ان حضرة الجناب العالی الشان الوثیق، ۸ برگ ۱۵×۲۱

۳ - شرح دعای سمات ازسید کاظم رشتی (ذریعه ۲۵۱/۱۳) نسخ ۱۲٤٦

٤ - رساله درد بر کسی که ازرسالة النفس شیخ احسائی خرده‌گیری کرده بود در مسالهٔ علم خدا ومعاد ازسید کاظم رشتی (فهرست کتب مشایخ ج ۲ ص ۱۱۶)

۵ - اصطلاحات عرفاء از عبدالرحیم

آغاز : الحمدلله ... امابعد حمدوصلوة می‌گوید اضعف العباد و خادم الفقراء... عبدالرحیم، انجام افتاده ۲۳ برگ.

(۲۰۹)

۱ - زبدهٔ رسل (ذریعه ۲۸/۱۲) ازمحمد معین

آغاز : هرکه را عقل راهبرباشد ، ۱۰ برگ

۲ - انوارالرسل از عبدالغنی حافظ شیروانی (ذریعه ۲/٤۲۷)

(۲۱۰)

۱ - مشاعر ملاصدررا

۲ - شوارق الالهام لاهیجی ، نسخ محمدحسین قمشه‌ای در ۱۲۷۷ باحواشی از او و ملا رضا وملامحمد اسماعیل، این نسخه تامسألهٔ نهم از فصل‌سوم درعلت ومعلول را دارد.

(۲۱۲)

۱ - انتخاب دراعمال موالید (فهرست دانشگاه ۳/۸۳٤ - منزوی ۲۳۸) در این دو فهرست به‌نام : اعمال موالید آمده‌است

آغاز : این انتخابی است در اعمال موالید فصل اول در نمودارات زعم حکما آن است که انسان‌را هرچه عارض‌می‌شود. این کتاب پس ازسال ۹۱۸ ساخته شده زیرادر برگ شش این نسخه می‌گوید : درششم رمضان ۹۱۸ ناقصهٔ هجری‌یکی از کبار معارف خراسان درلشکر عظیم بود... ۲٤ برگ بامهربزرگی ازسعیدالدوله بهادر

۲ - احکام سالهای ترکان (فهرست دانشگاه ۳/۸۲۰)

آغاز : حکماء ایغور وتاتار و... تاریخی است که برطبع دوازده جانور می‌گردد.

انجام : ودلیروسبارزباشد والله‌اعلم بالصواب ، ۲برگ

۳ - احکام معرفت سعد و نحس درجات بروج (فهرست دانشگاه ۳/۸۸۷).

آغاز : بسمله این رساله‌ایست در معرفت .

٤ - نمودارواليس اسکندرانی

آغاز : قاعدهٔ این نمودار آنست که عالم به‌افتاب وماه تعلق دارد

انجام : این درجهٔ طالع باشد به‌این نمودار، ۳ برگ

۵ - فائده درمعرفت نظرات الکواکب المتحیرة

آغاز : عیوب الکواکب عیب ستارگان آن‌بود که درطریقهٔ محرقه باشد

٦ - احکام تحویلات کواکب در بروج (فهرست دانشگاه ۳۵/۸۱۹)

آغاز : تحویل زحل بحمل دلیل است که پادشاهی سوی پادشاهی

۷ - دراحکام کواکب

آغاز : زحل درطالع دلیل کند برپرا کندگی خاطر وبیماری سردمان، ۷برگ

۸ - طالع مولود ازخواجهٔ طوسی (منزوی ۳۲۷)

آغاز : بدانکه هرکوکب که دراصل اندرطالع بوده باشد

انجام : و درست که همچنین است... تمت‌طالع مولود بن الملک علاءالدین عمل افضل المتقدمین... نصیرالملة والدین الطوسی.

۹- احکام القرانات (فهرست دانشگاه ۳/۸۲۱)
آغاز: قران زحل للمشتری یحدث العدل فی الناس ...، ۶ برگ.

(۲۱۴)

۱ - رساله درشرح خواص بعضی از ادعیه واسماءالهی وآیات قرانی وشایدنام آن ضیاء الائمهٔ باشد، درآن ازمجمع البحرین وجواهر القران وکنه المراد یادمی کند وازشیخ احمد همدانی بی‌واسطه نقل می کند، ۶۸ برگ ۱۰×۱۵ نسخ ۱۲۰۰

۲ - ترجمهٔ حدیث مشتمل براحکام کسوف و خسوف ازقصص الانبیاء راوندی، ۷ برگ

۳ - جواهرنامه درچهارباب ۱ درسنگ پاره هامثل مروارید، یاقوت، زمرد الماس، لعل، فیروزه، بیجاده، و جزاینها، ۲ روغن ها ...، ۳ مشک و عنبروعودوغیره، ۴ معدنیات.
آغاز: شکر وسپاس بی قیاس حضرت پروردگار را جل جلاله که به جواهرقدرت این چرخ ...، ۸ برگ

۴ - نهج الرشادفی وجوب الارشادوالاسترشاد ازسید محمدحسن قمشهی شاگرد سیدمحمد کاظم طباطبائی یزدی، ۴۳ برگ و شاید نسخهٔ اصلی باشد باحواشی منه.

(۲۲۱)

۱ - الانوار الجلالیة فی شرح الفصول النصیریة ازفاضل مقداد (ذریعه ۴۲۳/۲) دراین نسخه تاریخ پایان تالیف هشتم رمضان ۸۰۸ ضبط شده‌است، نسخ شهاب الدین احمدعرضی در ۸۹۸

۲ - شرح باب حادی عشرفاضل مقداد، نسخ همودرهمان تاریخ، وقفی حاج علی محمد نجف آبادی

(۲۲۹)

۱ - محاسبة النفس ابن طاوس

۲ - تحفة الملوك فی السیروالسلوك منسوب به بحرالعلوم بروجردی

۳ - پاسخ به‌چند پرسش: ۱ حدیث السعیدسعیدفی بطن امه... ۲ لایسئل القبرالاسن محض الایمان محضا ...، ۳ هل تتعلق قدرة الله بخلق نبی قدره اعلی من قدرنبینا ۴ ماوجه الجمع بین مادل علی ان فلك القمرقمروانه دخان، ۷ برگ ۱۲×۱۸

۴ - شرح باب حادی عشرفاضل مقداد

۵- آداب نمازشب، آغاز: الحمدلله مکرم العابدین والصلاة علی سیدالمتهجدین... از مجلسی دوم (ذریعه ۲۲/۱) نسخ ۱۰۳۲، ۶ برگ

آغاز: دربیان تعقیبات مشترکهٔ فرایض یومیه وآن بسیار است واینجا اختصار نمودم به‌آنچه بحسب سندصحیح بود ...، نسخ ۱۱۰۳، ۱۱ برگ

(۲۳۲)

۱ - هادی المضل. این مجموعه جنگ‌است از محمد ولی‌خان بن‌محمدخان سردار که در اسلامبول نوشته ومثنوی هادی المضل ملایحیی‌متخلص به کافر رادرآن آورده است.

آغاز: ابتدا بسم‌الجلیل‌الطاهر مختفی‌بالنورفی‌المظاهر ... هادی ذاتت نباشد غیرذات، هم به غیرذات جز نور صفات (ذریعه ۱۵۲/۲۵)

نوشتهٔ محمد ولیخان در ۱۲۸۳ دراسلامبول در محلهٔ آقسرای

۲ - اشعاری ازبهائی، یغما، نظیری، سراج المنیرخواجه، مجمر، آخوند ملاعلی سرندی واعظ، نیزغزلی ازحاج سلیمان صباحی، تاریخ یادداشت آخری ۱۲۸۰ بوده است

(۲۳۷)

۱ - الغررالحکم والدررالکلم شایدهمان غرر آمدی باشد (ذریعه ۳۸/۱۶)

آغاز: الدین یعصم والدنیاتسلم

انجام: تم‌الکلام والحمدلله علی‌الاتمام والصلوة والسلام علی‌قرة عینه فی‌الصلوة و السلام، نوشتهٔ ۹۱۹

۲ - خطبةالبیان

۳ - مناجات امیرالمومنین

(۲۴۴)

۱ - بدایة الدرایة شهید دوم، نسخ ۱۰۷۳

۲ - یک‌برگ رسالهٔ درتجوید

۳ - تفسیر نعمانی (ذریعه ۳۱۸/۴).

(۲۴۶)

۱ - تشریح الافلاك شیخ بهائی، از سدهٔ یازدهم

۲ - تقویم، جدولهائی است‌برای دانستن موضع خورشید وطلوع وغروب ونصف‌النهار ونصف‌اللیل وشفق وغیره، ۷برگ

۳ - مختصر در علم هیئت و شاید از خواجهٔ طوسی

۴ - رساله دررمل ازشمس‌الدین محمد خفری (ذریعه ۲۲۵۰/۱۱) نوشتهٔ سیفای بن‌هدایة‌الله‌ویردی در ۱۰۴۰، ۱۶ برگ

۵ - رساله دررمل از خواجهٔ طوسی (ذریعه ۲۵۰/۱۱) نوشتهٔ درهمان سال، ۴ برگ

۶ - مدخل منظوم

آغاز : بهر تشریف خویش اول این کردم از مدحت جمال‌الدین
بوحامد محمد و احمد که به قدر است برترازفرقد
درکنار دربرگ پس‌ازاین بیت :
باداز سادرود برسهتر هم براصحاب و آل اویکسر

۷ - زبدهٔ رمل محمدسعین (ذریعه ۲۸/۱۲) تاریخ نظم ۷۰٦ یا ۷۱٦ ،نوشتهٔ همو در همان سال.

۸ - سرخاب دررمل (ذریعه ۷٦/۱۲) چاپ ۱۳۱۲

۹ - تقویم المحسنین فیض کاشانی، چاپ ۱۳۰۲ دربمبئی در ٤۷ صفحه

۱۰ - بغیة‌الطالب فی‌معرفة الضمیر للمطلوب‌والطالب‌و المغلوب والغالب، از ابومعشر فلکی، چاپ ۱۳۱٦ درمصر در ۳۱ صفحه.

(۲٤۷)

۱ - اثناعشریهٔ شیخ بهائی، صومیه (ذریعه ۱۱٥/۱ - ۱۱۷)

۲ - اثناعشریهٔ طهارت

۳- الدائرة‌الهندیة ازابوالخیر محمدتقی‌فارسی(ذریعه ۱۹/۸ و ۲۳۰/۱۲و۳۰۱/۳)

٤ - اثناعشریهٔ زکاتیة

٥ - اثناعشریهٔ حجیة

٦ - قواعد العقائد خواجه‌طوسی (ذریعه ۱۸٦/۱۷)

۷ - نهج‌المسترشدین علامهٔ حلی (ذریعه ٤۲٤/۲٤)

۸ - منهاج النجاة فیض کاشانی (ذریعه ۱۹۹/۲۳)

۹ - رسالهٔ کلامی گویا از شیخ مفید

آغاز بسمله اذاسالک سائل قال ما الایمان قل هو التصدیق باللهٰ وبالرسول وبماجاءبه الرسول وبالائمة

۳۲ برگ این مجموعه نوشتهٔ غیاث‌الدین محمدبن میرمحمد عزیز حسنی استرابادی هزار جریبی در ۱۱۲٥ درمدرسهٔ علویهٔ قم است.

(۲٥۱)

۱ - رافع الشبهات فی‌توجیه بعض‌المشهورات از سید محمدهاشم بن ابراهیم موسوی بهبهانی (ذریعه ٦۰/۱۰) دراین کتاب به کتاب دیگر خود معارف الائمةارجاع می‌دهد (ذریعه ۸۹/۲۱ شمارهٔ ٤٥٤۹) نسخ ۱۲٤۰، ٤۲ برگ ۱٤×۲۰

۲ - آداب التجارة شایداز آقاباقر بهبهانی (ذریعه ۱۹، ٥۹)

آغاز : بسمله ... بدانکه تجارت به معنی مطلق کسب است.

(۲۵۲)

۱ - شرح اشکال التاسیس قاضی زادهٔ روسی (ذریعه ۹۳/۱۳) نسخ احمدبن علی در ۱۰۷٦

۲ - رساله درعلم حساب قوشچی

۳ - خلاصة الحساب شیخ بهائی ، نسخ همو درهمان سال

٤ - بیست باب در اسطرلاب از خواجهٔ طوسی، نسخ همو در همان سال

(۲۵۳)

۱ - رسالة فی طریق معرفة وقت الزوال = شرح وقت الزوال

آغاز : الحمدلله... امابعد فیقول ... حسین الحسینی الخلخالی لما کان اشرف الطاعات، ۷برگ ۱۵×۲۰ (ذریعه ۱۷۱/۱٤ — ۱۷۲)

۲ - رساله درتدبیر آلت اسطرلاب

آغاز : بسمله مقالهٔ سیوم دربیان علم خطوط اسطرلاب وآنچه متعلق است بدواز مقنطرات ... واین مقاله متضمن چهارباب است ، ۱۵ برگ

۳ - اسطرلاب ازابوالخیر محمدتقی فارسی

آغاز : خوبترین صورتی که ازحجرهٔ خیال به بارگاه مقال جلوه گرآید (ذریعه ۷۲/۱۱)

این مجموعه در ۱۱۲۲ نوشته شده است .

(۲۷۱)

۱ - حاشیة فرائدالاصول شیخ انصاری ، مبحث قطع

آغاز : قوله ان الملکف اذاالتفت اقول وجه اعتباره المکلف فی المقام ان البحث فی الاصول (ذریعه ۱۵٤/٦) وقفی نجف آبادی و نوشتهٔ خود او ، ۱۸ برگ ۱٤.

۲ - الاربعین ، ازاسعدبن ابراهیم بن حسن حلی (ذ یعه ٤۱۰/۱) همین نسخه درذریعه یادشده است، نسخ نجف آبادی در ۱۳۰۸ ازروی نسخهٔ سورخ ۱۰۹۵ نوشتهٔ ابی الحسین طبیب بن محمد ابراهیم درشیراز ، ۲۲برگ ۱٤×۲۱

۳ - الالفین فی وصف صفات سادة الکونین

ازشیخ رجب برسی (ذریعه ۲۹۹/۲) از همین نسخه در آن یادشده است، نسخ نجف آبادی در ۱۳۰۸ ازروی نسخهٔ سورخ ۱۰۹۸ که در شیراز نوشته شده بود، ٤۰برگ

(۲۷۳)

۱ - الجهات فی علم التوجهات (ذریعه ۲۹۵/۵).

از ابوالحسن علی بن ارفع راس الصغری الاندسی درشرح قصیدهٔ ثابت بن سلیمان یا سلیمان بن ثابت

آغاز: الحمدلله خالق عقول نفوس ارواح الروحانية
انجام: اللهم اسئلک یانور الانوار اللاهوتية... انک علی کل شیء قدیر
در پایان دعائی به نام «خلخلخة الهواء وفتق الشجوی والنظر الی روحانية العليا» آورده، ۳۵ برگ

۲ - الفضل فی اصول الرمل تالیف شیخ محمد زناتی چاپ مصر در ۱۳۴۰ در ۸۰ صفحه
۳ - الاقوال المرضية فی الاعمال الرسلية تألیف همان زنانی ودیگران چاپ مصر در ۴۹
۴ - سر الاسرار فی استحضار الجن وصرف العمار از شیخ محمد تونسی مغربی چاپ مصر در ۳۲ صفحه
۵ - الکواکب اللماعة فی تسخیر ملوک الجن فی الوقت والساعة از عبدالله مغاوری، چاپ مصر در ۳۰ صفحه
۶ - الفتوحات الربانية فی الفوائد الربانية از محمود سودانی، چاپ مصر در ۲۴ ص
۷ - دیوان عنترة بن شداد، چاپ بیروت در ۱۸۹۳ در ۹۶ صفحه.

(۲۷۵)

۱ - رمل
۲ - زبدة الاسرار وخلاصة الاذکار فی علم الحروف از سید محمد هاشم بهبهانی (ذریعه ۱۸/۱۲).
۳ - صحیفه
۴ - آداب نماز شب
۵ - دعا
۶۵ - کیفیت نماز شب
این مجموعه باید دیده وبررسی می‌شود

(۲۷۹)

۱ - ترجمهٔ چهل سورهٔ تورات یا حدیث قدسی
۲ - ترجمهٔ صحف ادریس از احمد بن حسین بن محمد ابن متویه
آغاز: الحمدلله علی نعمته وصلوته علی محمد وعترته
(ذریعه ۱۱۱/۴) نسخ ۱۲۴۶
۳ - حاشیه برشرح شمسیه از میرسید شریف، نسخ ۱۲۳۷.
۴ - پاسخ شیخ احسائی به فتح علی‌شاه در ۹ برگ (فهرست کتب مشایخ ۲/۳۱-۳۶)
۵ - پاسخ احسائی به ... که در ۱۲۳۱ به پایان رسانده است

آغاز : الحمدلله ... احمدبن ... يقدم العذرفی الجواب عن هذه المسائل علی مايريد سنه بسط الدليل

نسخ ۱۲٤۰ از روی نسخهٔ اصل (ذريعه ۲۰۰/٥)

٦ - صوميه از شيخ احسائی، نسخ ۱۲٤۰ ازروی نسخهٔ اصل (فهرست کتب مشايخ ۲/٤۰).

۷ - حاشيهٔ انوارالتنزيل بيضاوی ازشيخ بهائی، نسخ ۱۲٤۰ (ذريعه ٤٤/٥) ٥٣برگ ۱۲×۱٤ .

(۲۸۳)

۱ - قرة العيون فيض کاشانی، نسخ اسماعيل بن دوست محمد پازواری ملقب به کاسگر در ۱۲٤٦ باحاشيهٔ خليل حسينی «مدظله»

۲ - شرح قرة العيون فيض، درآن ازلفظ هورقليا يادمی شود وگويا از شيخ احسائی باشد (ذريعه ۷۸٥/۱۷)

آغاز : بسمله قوله ع ان الله تجلی لعباده من غيران راوه واراهم نفسه ...

٦۰ برگ نسخ همان نويسنده در ۱۲٤۷ .

(۲۸٤)

۱ - الانوار الجلية فی اجوبة المسائل الجبلية ازسيد عبدالله بن نورالدين جزائری (ذريعه ٤۲۳/۲)

آغاز : الحمدلله الذی نصب العلم ...

نسخ حسين بن احمدرشتی در ۱۳۱۳

۲ - التحفه النورية ازهمان سيدعبدالله (ذريعه ٤۷۹/۳) نسخ همان نويسنده درهمان سال .

(۲۸۷)

۱ - حاشية شرح تجريد از خفری، نسخ محمد حسين بن محمد قاسم قمشه‌ای در ۱۲۷۸

۲ - حاشيهٔ لاهيجی برحاشيهٔ خفری.

(۲۸۸)

۱ - شرح فوائدشيخ احسائی (ذريعه ۳۸۷/۱۳)

۲ - رساله درپاسخ به‌اين سه پرسش: ۱-علم امام ۲ - جبر ۳ - بازگشت خورشيدبرای علی ع چگونه بود، صورت و ساده‌هردو برگشت ياصورت به تنهايی

ازعبدالرحیم بن حسن رضوی حسینی

آغاز : بسمله ... وبعدفقدوصل الی العبدالفانی کتابا فدتضمن خطابا مشتملا علی ثلاثة مسائل عن جناب قدشرفه الله بشرف النسب، ۲۰برگ ۱۰×۲۰

نسخ محمدبن عبدالوهاب همدانی در ۱۲۶۹ از روی نسخهٔ سولف

۳ - السلوك سید کاظم رشتی (ذریعه ۲۲۶/۱۲ و ۲۷۳) آغاز : بسمله فیقول ... کاظم ...ان جماعةمن الاحباب وخالص الاصحاب الذین سیزوالماءمن السراب قدطلبوا من الحقیر الفقیران اکتب کلمات فی کیفیة السلوك الی الله ...

۱۵ برگ ۱۰×۲۰ ، رسالهٔ نخستین وسوم وچهارم نسخ ابوالقاسم بن محمداسماعیل خوانساری در ۱۲۶۹

٤ - حیاة النفس شیخ احسائی (ذریعه ۱۲٤/۷)

(۲۹۰)

۱ - المقاصد العلیة، پاسخ به سی پرسش که بیشترآنها فقهی است ازسید عبدالله بن نورالدین جزائری (ذریعه ۳۸۱/۲۱)

دراین نسخه تاریخ تالیف ۱۱۰۳ ثبت شده وشاید تحریر دوم سولف باشد، نسخ احمدبن حسین شوشتری در ۱۳۱۷، ٤۰برگ ۱۰×۲۱

۲ - رسحیة ازهمان سیدعبدالله (ذریعه ۲٤۸/۱۱) نسخ احمدبن حسین جزائری شوشتری در ۱۳۱٤ از روی نسخهٔ اصل ۲ برگ

۳ - الذخیرة الابدیة فی جوابات المسائل الاحمدیة ازهمو، پاسخ به جهل پرسش فقهی و کلامی وفلکی است (ذریعه ۱۲/۱۰) ۹۵ برگ، نسخ همان کاتب در ۱۳۱٤، درپایان این نسخه کاتب فهرست مؤلفات سیدعبدالله را نوشته است

(۲۹۲)

۱ - آداب نماز از مجلسی دوم

آغاز : الحمدلله ... امابعد چنین گوید احقرعبادالله .... که چون نماز از عمدهٔ ارکان ایمان است سی یابد بندهٔ سوس شرائط وآداب آنرابداند (۲۱ برگ)

۲ - زادالمعادمجلسی نسخ محمد مشهور به آقابابادر ۱۲٤۲.

(۲۹٤)

۱ - صفحهٔ اسطرلاب شیخ بهائی (ذریعه ۱۶/۱۰ و ۵۱)

۲ - هیات فارسی قوشچی (ذریعه ۲۰۸/۲۰)

۳ - تحفهٔ حاتمیه شیخ بهائی (ذریعه ۲٤۵/۳)

۴ - تشریح الافلاك شیخ بهائی (ذریعه ۱۸۵/۴)
۵ - مطلع الانوار در شرح بیست باب خواجهٔ طوسی از فصیح بن عبدالکریم بسطامی (ذریعه ۱۳۱/۱۳ و ۱۵۲/۲۱) در دیباچهٔ این نسخه نام مولف نیست
آغاز نسخه: طاهروبین که هرچه در عالم امکان است درجوهر شریف انسان نمود (۷ برگ ۱۵×۱۲)
۶ - قلع آثار، در (ذریعه ۱۶۶/۱۷) گویا ازهمین نسخه یادشده است، ۱۰ برگ
۷ - شرح هدایهٔ سیبدی
این مجموعه را عبدالستاربن محمد صالح در ۱۲۷۰ می‌باشد.

(۳۰۰)

۱ - فرق‌اهل‌الامة یا فرق‌الشیعة نوبختی (ذریعه ۱۷۹/۱۶)
۲ - رساله ابوغالب زرای (ذریعه ۱۴۳/۱ و ۷/۱۱)
۳ - رسالة فی‌ردقول‌الصدوق بسهوالنبی ازشیخ‌مفید یاسیدمرتضی (ذریعه ۲۰۰/۱۱ و ۲۶۷/۱۲)
۴ - الرسالة العددیة ازشیخ مفید (ذریعه ۲۰۹/۱۱ و ۲۳۳/۱۵) درپایان این‌رساله چندفاید از الدرالمنثور شیخ علی‌بن محمدبن حسن‌بن زین‌الدین دربارهٔ‌سهوالنبی و قائلین به‌عدد آورده شده است.
۵ - الاعلام فیمااتفقت علیه‌الامامیة ... ... ازشیخ مفید (ذریعه ۲۳۷/۲)
۶ - رسالة فی‌معانی المولی ازشیخ مفید (ذریعه ۲۷۲/۲ و فهرست مشار ۴۱۷ و ۴۰۵)
۷ - النکت فی‌مقدمات الاصول ازشیخ‌مفید (ذریعه ۳۰۲/۲۴)
۸ - رسالة فی‌تحریم الفقاع ازشیخ طوسی (ذریعه ۳۸۵/۲۰ و ۱۳۹/۱۱)
آغاز: الحمد ... اجرت مسألة بالحضرة العادیة القاهره ... الوزیر ... فی‌تحریم الفقاع علی مذهب اصحابنا
۹ - المقنع فی‌الغیبة ازسید مرتضی (ذریعه ۱۲۲/۲۱)
۱۰ - الایجاز فی‌الفرائض ازشیخ‌طوسی (ذریعه ۴۸۶/۲)
۱۱ - جوابات المسائل النیشابوریه ازشیخ‌مفید (ذریعه ۲۰۴/۵)
۱۲ - الفرائض و المواریث یا جواهر الفرائض یا الفرائض النصیریة ازخواجه نصیر طوسی (ذریعه ۵۰/۱۶) نسخه‌ای که درذریعه (۱۴۷/۱۶) به‌نام الفرائض ازشیخ مفیددانسته شده ظاهراً همین نسخه است که ازخواجه می‌باشد
آغاز: لله‌الحمداهل‌الحمدوولیه‌ومنتهاه‌وبدیه ...
این کتاب دردوقسم: قسم اول دردوفن: فن اول دردوباب

۱۳ - اربعین ازسیدمحمد بن عبدالله علی بن زهره حسینی (ذریعه ۱/۴۲۶)
۱۴ - الاداب الدینیة طبرسی (ذریعه ۱/۱۸)
۱۵ - رسالة فی تقدیم الیدعلی الشیاع ازشیخ حسین بن عبدالصمد عاملی (ذریعه ۱۱/۵۳: رساله فی تقدیم الشیاع علی الید) ٤ برگ
این مجموعه بخط حسین بن احمد انبوهی د ۱۳۲۵ می باشد وبه اندازهٔ ۱۵×۲۰.

(۳۰۱)

۱ - تفسیر سورهٔ زلزال از ملاصدرا (ذریعه ٤/۳۳۸)
۲ - شرح لغزقانون شیخ بهائی از محمد تقی ملک الاطباء شیرازی (ذریعه ۱٤/٤٦) نوشتهٔ ۱۲٦۵
۳ - کلیات طب ازهمو (ذریعه ۱۸/۱۳۰) نسخهٔ اصل
٤ - تسهیل العلاج ازهمو (ذریعه ٤/۱۸۲) نسخهٔ اصل
آغاز: بسم الله تعالی الحمدلله الذی فطرالسموات وبسطها
انجام: ولذلک یبطل جزره ومده والله علم قدفرغت من تسوید هذه الرسالة فی یوم الخمیس الرابع والعشرین من شهررجب ۱۲۵۵ ... و اناالجانی عبدالرحیم الاصفهانی
۷ - نتایج الافکارسید ابراهیم قزوینی تنها دوبرگ ازآن، این مجموعه بجزدوم وهفتم نوشتهٔ محمدتقی ملک الاطباء یاد شده در سالهای ۱۲۵٤ یا ۱۲۵۸ می باشد.

(۳۰۲)

۱ - معین الطلاب از احمدبن محمد حسینی یزدی یا عبدالخالق بن عبدالرحیم یزدی مشهدی (ذریعه ۲۱/۲۸۵)
پایان این نسخه: تمام شداین رساله بدست مولف عاصی آن احمدبن محمدحسینی یزدی
۲ - مفتاح البیان فی النحو از سید مرتضی مدرس یزدی (ذریعه ۲۱/۳۲۲) ۱۷ برگ ۱۷×۲۲
۳ - اصول الدین از سیدمرتضی مدرس یزدی که در رمضان ۱۲۹۱ آنرا بانجام رسانید (ذریعه ۱۱/۸۸)
٤ - شرح قصیدهٔ حمیری ازسیدمرتضی مدرس یزدی (ذریعه ۱٤/۱۱) تاریخ پایان تالیف ۱۲۹٤
این مجموعه نوشتهٔ احمدبن محمدحسینی در ۱۲۹۵ - ۱۲۹٦ می باشد

(۳۰۷)

۱ - لطیفه غیبیه شاید از شاه محمد دارابی (ذریعه ۱۸/۳۱۷)
آغاز: الحمدلله ... بگوید خرد پرور هوشمند، که گردون رفیع است و کیوان بلند

انجام : ازبوسهای پیابی تنگ شکر ساخت ۴۶ برگ ۱۵×۲۲،

۲ - اصطلاحات دیوان حافظ

آغاز : محبت دوستی محض را گویند بی علاقهٔ محب صاحب .

انجام : قباوجود تشخص راگویند (۷ برگ)

این مجموعه بخط حاج علی محمد نجف آبادی در ۱۳۳۲ می باشد .

(۳۱۱)

۱ - شرح آداب البحث سمرقندی است از کمال الدین مسعود شیروانی رومی سدهٔ نهم

آغاز : المنة علینا من علیه لواهب افضل النعم الذی هو نعمة العقل

۲۶ برگ ۱۵×۱۲ باحاشیه های: ابی حامد نخجوانی ، عبدالرحیم شاعراوغلی، بهشتی، قطب گیلانی ، محیی الدین الجزری ، عبدالرحمن ، شاه حسین ، محمد گیلانی ، ابوالقاسم اصفهانی ، احمد جند، جلال، داود ، میرابوالفتح

۲ - حاشیهٔ شرح آداب البحث شیروانی از تاج الدین ابوالفتح محمد بن ابی سعید

آغاز این نسخه با آغاز نسخهٔ حاشیهٔ عمادالدین یحیی بن احمد کاشی که در کشف الظنون یادشده برابراست (کشف الظنون ۳۹/۱) ۴۳ برگ

۳ - حاشیه برحاشیهٔ شرح آداب البحث ابوالفتح محمد بن سعید از شاه حسین

آغاز : قوله سلک طریق العمل الخ اعلم ان من داب المصنفین ان یبدوا فی اول تصانیفهم بکلام مشتمل علی لفظ الحمد، ۳۹ برگ

این مجموعه بخط ابراهیم بن ملا زین الدین در ۱۰۷۴ درمدرسهٔ شرفیه می باشد

(۳۱۵)

۱ - منتخب التذکرة النجومیة لداود لانطاکی (ذریعه ۳۸۴/۲۲) .

۲ - منتخب التنبیهات المظفریة فی النجوم (ذریعه ۳۸۸/۲۲) ۳ برگ

۳ - کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم از محمد بن مسعود بن محمد زکی غزنوی (ذریعه ۹۰/۱۸) ۱۲۷ برگ ۱۵×۲۰، این مجموعه نوشتهٔ محمد امین بن فرج الله شوشتری در ۱۱۶۳ است و نگارندهٔ ذریعه گفته است شاید او مولف رسالهٔ اول ودوم باشد .

(۳۱۶)

۱ - اربعین از اسعد بن ابراهیم حلی (ذریعه ۴۱۰/۱) نسخ ابوالحسن الطیب بن محمد ابراهیم در ۱۰۹۵ درشیراز

۲ - الفین شیخ رجب برسی (ذریعه ۲۹۹/۲) نسخ همان نویسنده در ۱۰۹۸ .

(۳۱۹)

۱ - انباءالانبیا دراثبات نبوت خاصةازملااسماعیل قزوینی (ذریعه ۲/۳۰۴) نوشتهٔ هاشم‌موسوی لنجانی‌در ۱۲۳ (گویا ۱۲۳۰) ۱۷برگ ۲۱×۱۷

۲ - لوامع ربانی درردشبهات نصرانی از احمدبن زین العابدین علوی‌عاملی نوهٔ محقق کرکی (ذریعه ۱۸/۳۶۶) نسخ همو درهمان‌تاریخ.

(۳۲۲)

۱ - رساله درارث‌ازمحمدتقی‌بن حسین علی هروی‌اصفهانی (ذریعه ۱/۴۴۲)ازهمین نسخه درذریعه یادشده‌است

۲ - رسالهٔ عملیه شیخ مرتضی انصاری که محمدیوسف استرابادی فتاوای اوراگرد- آورده‌است ، ۴۰برگ ۱۵×۱۲.

(۳۲۳)

۱ - فارسی هیئت قوشچی، نسخ محمدحسین بن‌محمدقائم قمشه‌ای در ۱۲۷۲

۲ - شرح چغمینی ، نسخ همو درهمان‌سال .

(۳۲۹)

۱ - الایقاظ من‌الهجعة بابرهان علی‌الرجعة ازشیخ‌حر عاملی (ذریعه ۲/۵۰۶) نسخ حسین بن‌احمد رشتی در ۱۳۱۱

۲ - منتخب الصحیح للبخاری ازسید محمدعلی حسینی غروی (ذریعه ۲۲/۴۱۵ و ۳۷۷ و ۱۹۴) نسخ همو درهمان‌سال

(۳۳۴)

۱ - شرح قواعد علامه‌از شیخ جعفر کاشف‌الغطاء (ذریعه ۱۴/۸ و ۱۳/۱۳۲ و ۳۶۵) شرح بیع است

۲- شرح وافیهٔ تونی ازبحرالعلوم بروجردی(ذریعه ۱۴/۱۶۷)نسخ عباس بن محمد در ۱۲۴۳

۳ - اصفی فیض کاشانی ، ناتمام (ذریعه ۲/۱۲۴)

(۳۴۲)

۱ - حاشیهٔ ملاعبدالله نسخ محمدبن ولی‌الله‌لنجانی در ۱۲۴۸

۲ - البهجة المرضیة سیوطی نسخ ۱۳۱۲

(۳۴۴)

۱ - زکوة شیخ هادی‌تهرانی . نسخه‌اصلی (ذریعه ۱۲/۴۴) ۹۱ برگ ۱۵×۲۱ در دوم ع ۱/ ۱۳۲۰ به‌نگارش آن‌آغاز کرده‌است .

۲ - رسالة فی‌الرضاع ازشیخ هادی تهرانی نسخهٔ اصل در روز ۲۲ شعبان به‌نگارش آن آغاز شده‌است (ذریعه ۱۹٤/۱۱) ۲۸ برگ.

(۳٤۹)

۱ - رسالة فی‌حجیة‌الکتاب (ذریعه ۲٤۷/۶) نسخ ۱۳۰۵ از روی نسخهٔ اصل، ۹۷ برگ ۱۲×۱٤

آغاز: الحمدلله ... فی‌الکتاب وهولغة بمعنی المکتوب ...

۲ - الردعلی المتعصب العنید المانع من ذم یزید

آغاز: الحمدلله الذی نجانا بالعلم عن موافقة الجهال الغوغاء، ٤۱ برگ، نسخ سدهٔ چهاردهم.

(۳۵۱)

۱ - الاجتهاد والاخبار وحیدبهبهانی (ذریعه ۲۶۹/۱)

۲ - الاستصحاب ازهمو (ذریعه ۲٤/۲)

۳ - رسالة فی‌القیاس ازهمو (ذریعه ۲۲۱/۱۷)

٤ - رسالة فی‌الاجماع ازهمو (ذریعه ۲۶۷/۶)

۵ - ملخص الفوائد السنیة ومنتخب الفرائد الحسینیة، ملخص فوائد آقا باقر بهبهانی است از شیخ محمدحسن قزوینی حائری (ذریعه ۲۱۰۱/۲۲) نسخ محمد علی بن ملا حیدر علی بیابانکی مهرجانی در ۱۲۲٤ ، ۶۶ برگ

۶ - حجیة‌الظن ازشیخ فخرالدین طریحی (ذریعه ۲۷۳/۶).

۷ - حجة الظواهر، یک برگ. درپایانش «سنه داظله»

۸ - حاشیهٔ معالم آقاباقربهبهانی (ذریعه ۲۰۵/۶)

۹ - رسالة فی‌اقسام الجمع بین‌الاخبار از محمد باقر بهبهانی (ذریعه: ۳۵)

۱۰ - تعلیقهٔ رجال ابوعلی ازمحمدباقربهبهانی (ذریعه ۲۲۳/٤)

(۳۵۲)

۱ - دعا وطلسمات وجفر وطالع بینی وخواص اسماء، مولف می گوید: نسخهٔ مفیدی درجفر یافتم وبعضی فقرات آن که عبارت‌پردازی وتطویل بوده‌انداختم و آن در چهار فصل بود: جفر کبیر ، جفرصغیر ، تکسیر ، اعدادوفق

۲ - رساله درانواع بسط ازسیدحسین اخلاطی

آغاز: چنین گوید بندهٔ خاطی سیدحسین اخلاطی که علم‌جفر را اصطلاحاتی است که دانستنن آنها ازضروریات است‌واین اصطلاحات راانواع البسط خوانندو آنها پانزده نوع است

۳ - رساله دربارهٔ نوشتن جفر ...شمسی وضوابط ادوارخمسه

٤ - زبدة الاسرار محمد دهدار یامختصرآن

این مجموعه ٤۸ برگ ۱۵×۲۱ ونسخ ۱۳۳۱ و وقفی سیدهادی اشکوری است

(۳۵۹)

۱ - شرح قواعد علامه ازشیخ جعفر کاشف‌الغطاء، بیع (ذریعه ۱۳/ ۱۳۲ و ۳۶۵ و ۱۸/۱٤).

۲ - قاطعة اللجاج فی تحقیق حل الخراج ازمحقق کرکی (ذریعه ۷/۱۷) نسخ بی‌تاریخ ازروی نسخهٔ اصل

۳ - رسالة فی احکام الاراضی ازمحقق کرکی (ذریعه ۱/ ۲۹۳).

(۳٦۰)

۱ - شرح وافیه تونی ازسید صدرالدین قمی (ذریعه ۱٤/ ۱٦٦) نسخ محمدبن احمدبن حمید مشهور به ابن نعیم جیلاوی نجفی در ۱۲۰۸

۲ - فتوح الغیب فی الکشف عن قناع الریب، حاشیه‌ای است برتفسیر کشاف زمخشری ازشرف الدین حسن بن محمد طیبی درگذشتهٔ ۷٤۳ (کشف الظنون ۲//۱٤۷۸)

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب ...، این نسخه ازآغازتاپایان فاتحة الکتاب است، ۳٦ برگ ۱۰×۱۲، نسخ ریزبی تاریخ.

(۳٦۵)

۱ - حاشیه معالم سلطان، نسخ ۱۲۸۳

۲ - غایة البادی فی شرح المبادی ازشیخ محمدبن علی بن محمد گرگانی (ذریعه ۱٦/ ۲۰ و ۲٤/ ۳٦۹) نسخ عظیم حسینی در ۱۲۸٤.

(۳٦۷)

۱ - شرح رساله وضعیهٔ عضدالدین ازابوالقاسم لیثی که آنرا درشعبان ۸۸۸ به‌نام امیر عبدالکریم به‌پایان رساند.

آغاز: الحمدلله الذی خص الانسان بمعرفة اوضاع الکلام، ۱٦ برگ ۱۵×۲۱

۲ - حاشیه‌ای برشرح یادشده ازابوالبقاء

آغاز: باسمه سبحانه وبحمده والصلوة علی رسوله خص الانسان بمعرفة اوضاع الکلام ای میزه عن غیره بها، ۸ برگ

۳ - حاشیهٔ عصام برشرح جامی

٤ - نزهة النظر فی توضیح نخبة الفکر فی علم الحدیث، متن وشرح ازابن حجر عسقلانی است

این مجموعه به‌خط شیخ علی در ۱۲۳۱ درمدرسهٔ افضل الفضلاء محمدافندی است.

(۳۸۱)

۱ - شرح تصریف، نسخ ۱۲۶۰

۲ - شرح شواهد شرح تصریف به‌فارسی ازنظام (ذریعه ۳۳۹/۱۳) نسخ جوادبن محمد موسوی درمدرسهٔ الماسیهٔ اصفهان در ۱۲۶۸

آغاز: چنین گوید اضعف عبادعلماء نظام‌الدین ..

۳ - شرح‌شواهد شرح‌قطر ازمحمد جعفرقاینی، همان‌تحفة‌اللئالی

آغاز: الحمدلله‌الذی لایصفه وصف ... چنین گوید محرراین اوراق ... که این رساله‌ای است مسماة به‌تحفة‌اللئالی از جهت‌بیان وتوضیح اشعارشرح قطرابن هشام، باسرآغاز نسخه‌ای که درذریعه (۳۶۳/۳۲ و ۳۳۹/۱۳) یادشد یکی نیست، نسخ همو درهمان‌سال.

(۳۸۳)

۱ - المفاتیح الدریة‌فی اثبات‌القوانین الدریة دردستورزبان‌فارسی ازمصطفی بن ابوبکرسیواسی رومی حنفی متخلص به‌حیرت درگذشتهٔ ۱۲۴۰، کتاب به‌زبان‌عربی است

آغاز: سبحان‌الذی اخلص الانسان بالنطق من عالم الجمادوالعمجاء، ۱۸ برگ ۱۴×۲۰

۲ - امثلة الفرس ازهمو درصرف‌فارسی،

آغاز: بسمله اعلم‌ان‌الصرفیین جعلوالفعل ومایشتق منه میزاناووزنواغیره به

انجام: نحوپسرك ودخترك وغیرهماوقدمرسبب الانحصارفی التصغیرمرارا، ۱۱ برگ، این مجموعه را احمدبن علی بن مصطفی بن عثمان‌بن علی ریزه‌ای ساخوری‌زاده در ۱۱۹۲ درمدرسهٔ ملازمان سلطان سلیمان نوشته است.

(۳۸۴)

۱ - الفوائدالصمدیة شیخ بهائی

۲ - الفیهٔ ابن‌مالك

۳ - کبری منطق

(۳۸۵)

۱ - اثناعشریات‌شیخ بهائی، ۵ رساله، صومیه باحاشیهٔ «منه‌مدظله» وچهاررسالهٔ دیگرنوشتهٔ سیدحسن بن ابی‌القاسم درسال ۱۱۰۶

۲ - الحبل‌المتین شیخ بهائی، تنها سه‌برگ ازبحث‌ارث

۳ - مناسك حج محقق‌سبزواری (ذریعه ۲۵۶/۲۲) نوشتهٔ ۱۱۰۴، وقفی سیدهادی اشکوری، ۲۲ برگ ۱۳×۲۰

۴ - رساله‌درتاریخ تولد ووفات پیشوایان دین، درحاشیهٔ رسالهٔ نوشته شده است.

۵ - تقویم المحسنین فیض کاشانی یا احسن التقویم.

(۳۸۷)

۱ - رسالة فی المجمل والمبین، تقریرات درس میرزا ابوالقاسم طهرانی کلانتر می باشد.
آغاز: الحمدلله ... القول فی المجمل والمبین وتحقیق البحث فی طی هدایات، ۹ برگ ۱۵×۲۰

۲ - تشریح الاصول نهاوندی که دو تشریح الاصول دارد واین یکی کوچک آنست. ۴ برگ ۱۵×۲۰

۳ - رسالة فی الصحیح والاعم، تقریرات میرزا ابوالقاسم کلانتراست، ۳۲ برگ
آغاز: الحمدلله ... القول فی الصحیح والاعم قد اختلف انظار اهل النظر

۴ - رسالة فی الاجتهاد والتقلید، تقریرات درس میرزا حبیب الله رشتی است، ۷۲ برگ.
آغاز: الحمدلله ... وبعد فقد اختلف العلماء بعد اتفاقهم علی جواز التقلید

۵ - رسالة فی دلیل الانسداد، تقریرات درس همو، ۹۴ برگ
آغاز: الحمدلله .... الدلیل الرابع من الادلة التقلید

۶ - رسالة فی التحسین والقبیح، تقریرات درس همو، ۱۲۳ برگ
آغاز: الحمدلله ... والکلام فهایقع فی مواضع ثلاثة. این مجموعه درسال ۱۲۹۹ درسامرا نوشته شده‌است.

(۳۹۱)

۱ - سجاوندی ابن طیفور
آغاز: سورة الفاتحة مدنیة ویقال مکیة وهی سبع آیات، نسخ بهاء الدین محمد قاری در ۱۰۶۰، باتملک سلیمان بن عبدالکریم بحرانی، ۱۲۱ برگ ۱۲×۰.

۲ - رساله درعدد آیات ازحسین بن محمد
آغاز: این فقیر حیران حسین بن محمد ... می گوید که چون خواستم، ۱۶ برگ، نسخ ۱۰۶۱

(۳۹۲)

۱ - تحصیل السداد فی شرح واجب الاعتقاد گویا از شیخ ظهیرالدین ابراهیم بن نورالدین میسی (ذریعه ۳۹۶/۳) ۶۳ برگ

۲ - رساله دررضاع
آغاز نسخه: والذی سنح لنا ذکره الان خارجا عن المسائل
انجام: وذلک غیر مقتضی للتحریم بوجه من الوجوه، ۹ برگ ۱۱×۱۹

۳ - رسالة فی تحقیق القصر فی السفر، گویا از شهید دوم
آغاز: من املاء شیخنا ومولانا شیخ الاسلام ومفتی الانام زینا علیا لازال کاسمه علیا فی تحقیق القصر فی السفر. لونوی المسافر اقامة عشرة فی غیر بلده ثم خرج من موضوع الاقامة...

انجام : وهومنتف بقصد الاقامة قبله، ۱ برگ

۴ - رسالة فی تحقیق الاجرة علی العبادة ازفیض کاشانی (ذریعه ۳۱/۱۱) آغاز : الحمدلله علی ما الهم... وبعد فهذه رسالة فی تحقیق مسالة قد کثر الخلاف فیها، ۳ برگ

(۳۹۸)

۱ - رسالة فی حجیة الاخبار والاجماع از محمدبن عبدالفتاح سراب تنکابنی (ذریعه ۲۷۰/۶) نسخ مولف در ۱۱۰۵، ۳۶ برگ ۱۱×۱۸

۲ - رسالة فی احداث قول الثالث

انجام : اعاذنا الله من الخطا فی اسرالباقی وحقق ظننا بکرمه العام الغالب یوم التلاقی ... والله خیرحافظ وواقی، فی رجب ۱۰۹۸

۳ - جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث والرجال ازشیخ فخرالدین طریحی (ذریعه ۷۳/۵) با تملک محمدعلی تونی خراسانی در ۱۱۴۸

(۳۹۹)

۱ - العقدالفرید فی معرفة القرائة والتجوید ازسید محمدرضا حلی (ذریعه ۲۹۴/۱۵) نسخهٔ اصل ۳۲ برگ

۲ - شرح باب حادی عشرفاضل مقداد، چاپ ۱۲۷۱ در ۶۷ صفحه نوشتهٔ علی اصغراصفهانی

۳ - آداب المتعلمین، چاپ سنگی چاپخانهٔ محمدباقر تهرانی در ۹ صفحه

۴ - اعتقادات ابن بابویه، چاپ ۱۲۷۱

۵ - اعتقادات مجلسی وسیروسلوك او، چاپی درحاشیهٔ اعتقادات ابن بابویه

۶ - ترجمهٔ چهل سورهٔ تورات یا حدیث قدسی

۷ - اللمعات البغدادیة فی الاحکام الرضاعیة ازسیدمحمد مهدی بن حسن قزوینی (ذریعه ۳۴۵/۱۸) ۷ برگ

۸ - قلائد الخرائد فی اصول العقائد ازسید محمد مهدی قزوینی (ذریعه ۱۶۱/۱۷) ۳۱ برگ

۹ - وسیلة المقلدین فی احکام الدین ازهمو، این رساله مختصر رسالهٔ فلك النجاة فی احکام العبادات اوست (ذریعه ۳۱۳/۱۶) نسخ ۱۲۸۰ ۶۳ برگ

۱۰ - دلیل المتحیرین فی مناسك الحاج والمعتمرین ازهمو، ۲۹ برگ (ذریعه ۳۶۰/۸)

(۴۰۳)

۱ - اعتقادیه، شاید تحفة المومنین حاجی سبزواری باشد

آغاز : الحمدلله ... وبعد فهذه عقیدة قادنی الدلیل وقوت اعتمادی علها جعلتها بعد التوضیح و التبیین تحفة لاخوانی المومنین، ۶۰ برگ

نسخ یکی ازشاگردان شیخ که هنگام درس بوده و در ۱۲۷۹ درمدرسهٔ سبزواربانجام رسانده‌است.

۲ - مغالطات شایداز حاجی‌سبزواری باشدنسخ ۱۲۷۹ در سبزوار، آغازنسخه: ان زیدآحجرمثلا، الان شیئاًمستلزم وجوده عدمه حجریة زید

انجام: ولنختم الکلام مستعینا بالمفیض العلام، ٤ برگ

۳- الشواهد الربوبیة: صدرا نسخ ۱۲۰٤ (ذریعه ۱٤: ۲٤۳)

٤ - حاشیه شواهد الربوبیة ازحاج ملاهادی‌سبزواری، نسخ همان نویسندهٔ رسالهٔ نخستین ودوم درهمان‌سال.

(٤۰٤)

۱ - حاشیهٔ معالم ازمیرزامحمدشیروانی (ذریعه ٦/۲۱۰)

۲ - حاشیهٔ معالم سلطان (ذریعه ٦/۲۰٦)

(٤۰۹)

۱ - حاشیه‌بربدیع مطول ازحاجی‌سبزواری، درآن از اشعارفارسی نیزگواه‌آورده است

آغاز: بسمله نحمدك یامن له الجمال والبدیع ونشکرك یامن له الجلال الرفیع

انجام: ولنختم التعلیقة بذکربعض مثنویاتی ... کنون بازم افتادشوری بسر، ۱۱ برگ، نسخ محمدحسن بن محمدتقی هروی درخراسان در ۱۲٤٦

۲ - جنگ، دارای: ۱ قصیده ازمولاناخالد کردشهرروزی در مدح امام رضا، این بارگاه کیست که‌ازعرش برتراست

۳ - من انفاسه الشریفة فی‌عد خواجگان سلسلة النقشبندیة قدس الله ارواحهم، خداوندا بحق اسم اعظم، بنورسید اولادآدم

٤ - من انفاسه فی مذمة النفس: ای نفس خسیس بی دیانت، سرمایهٔ حیلت وخیانت

۵ - ۱۱ غزل و ٤ معما ویک غزل به زبان گورانی

٦ - ترجمهٔ بدیع مطول، ناقص

۷ - مطالب واشعار پراکندهٔ دیگر

(٤۱۰)

۱ - السراج الوهاج فی الطب، این نسخه جلدسوم آنست

آغاز: الحمدلله ... وبعد فهذا هوالجزء الثالث من کتاب السراج الوهاج و هویتضمن الکلام علی معالجة الامراض الباطنة وغیرها ...، ۱۰ برگ ۱۷×۱۲ نگارندهٔ ذریعه همین نسخه رادیده‌است (ذریعه ۱۲/۱٦٥٤٦).

۲ - امراض الاطفال شاید ازدکتر محمد کرمانشاهی (ذریعه ۲/۳٤۸ و ۲۱/۳۳۲) در طب اطفال دارای شش باب ۱ درعمل طبیعی اطفال دارای شش فصل، ۲ حفظ الصحة اطفال،

۳ درحالات غیرطبیعی واسراض رحمی‌طفل دارای سه فصل، ٤ درآثار ردیه که درحین وضع حمل برجنین واردگردد دارای چهارفصل، ٥ دراسراض اطفال ازروزتولد تانبت اسنان دارای بیست‌فصل، ٦ دراسراض اطفال ازنبت اسنان اولی الی‌نبت‌ثانی، ۹۲برگ ۱۷×۱۲

۳ - سفتاح الجنان ناصری (ذریعه ۳۲۲/۲۱)

آغاز : این رساله راسنقسم نمودیم به‌نه‌بیان وبه سفتاح البیان ناصری اورا نام نهادیم، ۱۸برگ

٤ - علاج الاسقام ازسیرزامحمدحسین افشار (ذریعه ۳۰۹/۱٥)

٥ - رساله درشیمی

آغاز : بسمله قبل‌ازآنکه شروع نمائیم در سطالب سخصوصهٔ علم‌شیمی بهترآنستکه لغات سستعملهٔ این‌علم راترجمه وتوضیح کنیم ، ٤٠برگ

این سجموعه بخط سحمود کربلائی جایل است و رسالهٔ سوم را در تاریخ ۱۲٤۳ نوشته است.

(٤۲۱)

۱- رسالة فی‌تحقیق‌القبلة از سیدعبدالله بن سیدنوالدین جزائری که‌آن‌را دربخشی ازروز هفتم ساه صفر ۱۱٤٠ نگاشته است.

آغاز: الحمدلله... بدانکه تحقیق قبله ازسایل سهمه وسطالب عظیمه است ، ۳برگ، نسخ احمدبن حسین سوسوی در ۱۳۱۱.

۲ - الذخیرةالباقیة فی‌المسائل الجبلیة الثانیة ، پاسخ به ۳٠ پرسش فقهی و کلاسی است (ذریعه ۱٠٤/۱٠) نسخ همو درهمان‌سال ٥٤ برگ

(٤۲۲)

۱ - صناعیهٔ سیرفندرسکی دریک دیباچه و ۲۳ باب (ذریعه ۸۹/۱٥)

آغاز : باب‌اندر تفصیل سراتب سوجودات ، برسبیل اجمال بباید دانست که واجب الوجود بهیچ‌وجه سوضوع فعل و عمل‌نتواند شد .. (این سرآغاز باآنچه در ذریعه نقل شد سطابق نیست) در ذریعه فرسوده‌اند ۲٤ باب‌ویک خاتمه

انجام : وسرتبهٔ خست هریک ازاینها ثابت‌است والله‌اعلم، ٤برگ ۱٠×۱۶.

۲ - حدوث العالم از سلاصدرا (ذریعه ۲۹٥/۶)

۳ - رسالةفی‌اتحاد العاقل والمعقول ازسلاصدرا (ذریعه ۸۱/۱)

٤ - رسالة فی‌اقسام التشکیک ازسیرزارفیعانایینی (ذریعه ۱٤۸/۱۱)

آغاز : بسمله‌وسن الله‌التوفیق وبه‌الاستعانةانه‌خیرسوفق ... ، ۲برگ

٥ - رسالة فی تحقیق الحرکة ازسیرفندرسکی (ذریعه ۳۹٥/۶) یک‌برگ

۶ - رسالة فی الحشر ازملاصدرا (ذریعه ۲۲/۷)

۷ - رسالة فی سریان الوجود ازملاصدرا (ذریعه ۱۷۸/۱۲) این مجموعه برای نظام الدوله نوشته شده است ورویهم ۱۰۲ برگ ۱۵×۲۱.

(۴۲۴)

۱ - الاتقان فی اصول الفقه ازشیخ هادی تهرانی (ذریعه ۷۳/۱)

۲ - الارث ازهمو (ذریعه ۴۴۹/۱)

آغاز: کتاب الارث وهو القیام بما کان المیت قائماً به، شاید نسخهٔ اصل باشد. ۱۱۰ برگ ۱۵×۲۲.

(۴۲۶)

۱ - غنائم میرزای قمی، زکوة وحج ناتمام، نسخ محمدحسین بن بهاء الدین قمی در ۱۲۲۱

۲ - شرح حدیث راس الجالوت، تاریخ تالیف ۱۲۰۰

آغاز: الحمدلله وکفی ... اما بعد فقد روی لی بعض اصحابنا... ۵ برگ، نسخ همو در ۱۲۱۷

۳ - رسالهٔ شیربها ازمیرزای قمی (ذریعه ۲۶۸/۱۴) نسخ همو در ۱۲۱۷

۴ - رسالة فی ارث الزوجة ازمیرزای قمی که درصفر ۱۱۹۷ نوشت، نسخ ۱۲۱۷ (ذریعه ۴۴۱/۱)

۵ - رسالة فی حکم متاع البیت اذا تنازع الزوجان ازهمو، نسخ همو در ۱۲۱۷

۶ - رسالة فی حکم من قتل وله ام وصبی عظیم وزوجة ولا یرضی الام الا بالقصاص، ازمیرزای قمی که درشوال ۱۱۹۸ نوشت، نسخ همو در ۱۲۱۷

۷ - رسالة فی مسالة الشرط فی ضمن العقد ازهمو، درشش مبحث که درسال ۱۲۰۰ نوشت

۸ - رسالة فی ارضاع احدالاختین ولدالاخری ازهمو، تاریخ تالیف ۱۲۰۰

۹ - رسالة فی من مات وعلیه دین اووصیة ازهمو که دررمضان ۱۲۰۵ درکاشان نوشت

۱۰ - رسالة فی انه هل یجوز تصرف المالک فی ملکه مع علمه بتضرر الغیر اومع الظن، ازهمو که در ۱۲۰۵ درکاشان نوشت

۱۱ - رسالة فی التسامع فی ادلة السنن ازهمو (ذریعه ۱۷۳/۴)

۱۲ - رسالة فی بیان حکم الانفحة الماخوذة من المیتة ازهمو که درنجف نوشته است، بانسخهٔ اصل مقابله شده است

۱۳ - رسالة فی منجزات المریض ازهمو که در (۱۱۹۵ درقم نوشت

۱۴ بخشی ازبحث منجزات المریض ازکتاب مناهج الاحکام همو.

این مجموعه بخط محمدحسین بن بهاءالدین قمی که رسالهٔ اول را در ۱۲۲۱ و بقیه را در ۱۲۱۷ نوشته‌است ورسالهٔ دوازدهم رادر ۱۲۱۷ درمدرسهٔ فیضیهٔ قم‌نوشته‌است .

(٤۳۲)

۱ - المعراج

۲ - حدیث زواج فاطمة الزهراء منظوما

آغاز : الحمدلله‌الذی‌انشاالامم. ووحدالخلق‌جمیعامن‌عدم

۳ - حدیث معلی‌بن خنیس راجع به‌عیدنوروز

٤ - خبرمقتل مولاناامیرالمومنین

٥ - آغاز : انهضواوشدوااللعزاء یامسلمین

٦ - مولودیه آغاز : الهم‌صلی‌علی

۷ - نکاح رسول‌الله‌بخدیجة

این‌مجموعه ۹۹ برگ ۱۲×۱٥.

(٤٤٠)

۱ - مسالک شهیددوم ازتجارت تاکفایت، نوشتهٔ‌محمد شریف بن‌علی‌اکبرراوری کرمانی در ۱۱۷۲

۲ - نخبهٔ فیض کاشانی، ناتمام (ذریعه ۹۷/۲٤)

(٤٥۳)

۱ - نشاط العشق ، ازعبدالله‌بن حسن بن‌علی مکی حسینی گیلانی (منزوی ۱٤٥۷)

آغاز : بسمله سپاس‌وستایش سرآن واجب الوجودی‌راکه‌حدیث را دروحدت منزوی گردانیده ، ۳٦ برگ ۱٤×۲۲

شرح رسالهٔ غوثیه عبدالقادرین بن‌ابی‌صالح موسی‌گیلانی (٤۹۱ - ٥٦۱) پیشوا ومؤسس فرقهٔ قادریه ، متن‌عربی وشرح‌فارسی‌است .

۲ - مطلق ومقید ، رساله‌ای است‌عرفانی وفقط چندسطرآن دراین‌مجموعه مانده است

آغاز : بعدحمدو صلوات بدانکه فهمیدن ...

۳ - جواب السئوال عن‌وجه‌تزویج امیرالمومنین ابنته‌من‌عمر، ازسید مرتضی (ذریعه ۱۸۳/٥ و ۳۰۰/۲٤) ۲ برگ

٤ - کیفیة الزیارة‌ازابن‌سینا (ذریعه ۱۹۲/۱۸) ۳برگ

٥ - رسالة‌الدار ازعبدالله‌بلیانی

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی لم‌یکن قبل‌وحدانیة قبل‌الاوالقبل هوولم‌یکن بعد فردانیة فردوالبعدهو

انجام : فاذاً لا تفاوت بینهما بل الجمیع سواء عنده والله اعلم بالصواب (۶ برگ)

۶ - رسالة فی مهیة المزاج وانیته

آغاز : بسمله الحمد لواهب الحیاة والعقل (والعدل) والصلوة علی النبی والاهل اما بعد فهذه مقالة فی تحقیق مهیة المزاج وانیته (۱۰ برگ)

۷- رسالة الذاتیة از سید علی همدانی (ذریعه ۱۰/۳) ۲ برگ

۸ - رسالة فی الفصد در ده باب و در پایان باب دهم اندرزهایی است به فصد کنندگان (ذریعه ۲۲۶/۱۶)

آغاز : بسمله وهی عشرة ابواب الباب الاول فی حد الفصد الباب الثانی فی الاغراض المقصودة بالفصد (۷ برگ)

۹ - پراکنده‌ها

۱۰ - غایة الطالبین ونهایة الراغبین فی ایضاح طرق احکام المنجمین از شیخ محمد بن عبدالله بلادی بحرانی (ذریعه ۱۴/۱۶) نسخ ۱۱۸۱، ۱۲ برگ

۱۱ - شرح حدیث عمران الصابی از محمد خلیل بن محمداشرف قاینی اصفهانی (ذریعه ۲۰۳/۱۳) ۴۹ برگ

۱۲ - رسالة فی البداء از همو (ذریعه ۵۴/۳ و ۲۰۳/۱۳) ۳ برگ

(۴۵۹)

۱ - حاشیهٔ ملاعبدالله نسخ، محمد بن عاشور علی در ۱۲۳۵

۲ - البهجة المرضیة سیوطی.

(۴۶۱)

۱ - شرح فوائد شیخ احمد احسائی، نسخ جواد حسینی در ۱۲۵۵

۲ - پاسخ سید کاظم رشتی به پرسش میرزا شفیع از اینکه ضمیر سرجع فاعل در (زید ضرب ذات زید است یا عنوان، این رساله را در رمضان ۱۲۵۲ نگاشت (فهرست کتب مشایخ ۹۳/۲ - ذریعه ۱۸۱/۵ و ۲۰۷) نسخ همان نویسنده در ۱۲۵۲

۳ - پاسخ شیخ احمد احسائی به پرسش سید ابوالقاسم شریف دربارهٔ قضا و قدر و عالم ذر (ذریعه ۱۸۹/۵)

آغاز : قال ایده الله تعالی القضاء والقدر و عالم الذر و ما یلائمه من الکلام فی الشقاوة والسعادة (۶ برگ، نسخ همان نویسنده)

(۴۶۸)

۱ - سبل الرشاد سید ابوتراب خوانساری (ذریعه ۱۳۳/۱۲) این نسخه از آغاز مستحبات حج است تا صید) گویا نسخهٔ اصل، ۶۹ برگ

۲ - اجوبة المسائل البحرانية ازهمودر پاسخ دوپرسش کلامی وده پرسش فقهی که شیخ علی خطی بحرانی پرسیده بود، ٤٦ برگ (ذریعه ۲۱٥/٥)

۳ - اجوبة المسائل البحرانية ازهمودر پاسخ چهارده پرسش فقهی و کلامی که شیخ حسین بن شیخ علی بحرانی پرسیده بود، تاریخ تالیف ۱۳۳۲ (ذریعه ۲۱٥٤/٥)

(٤٦٩)

۱ - حاشية فرائدالاصول شیخ انصاری ، ازیکی از شاگردان شیخ ، برخی گفته اندگویا ازسیدمحمد کاظم یزدی باشد، سبحث تعادل و تراجیح رادارد

آغاز : الحمدلله ... قوله التعادل والترجيح فى اللغة، نسخ ۱۳۰۰ گویا نوشتهٔ حاج علی محمدنجف آبادی باشد، ۷۱ برگ ۳×۲۰

۲ - حاشية فرائدالاصول شیخ انصاری ازآغاز بحث برائت واشتغال تادوران امربین وجوب وحرست

آغاز : الحمدلله ... قال المصنف الشبهة امافى نفس التكليف اقول الشبهة الحاصلة فى تمام الشك والتحير (نسخ ۱۳۰۰ ٦۸ برگ) .

(٥١٤)

۱ - رساله درهیئت زمین ازضیاءالدین سالوی، درآن ازتاریخ خواجه نصیرووقوشچی وناصر الدین شیرازی یاد می کند ودیباچهٔ آن به عربی ودارای دوباب است: ۱ در زمین وتقسیم اقلیمهای هفتگانه ۲ درمسالک وممالک

آغاز : الحمدلله الذى جعل السماء سقفاً محفوظاً... بدانكه زمین کروية الشكل است (۲۸ برگ ۱٥×۲٤)

۲ - بیست باب دراسطرلاب ازخواجهٔ طوسی

(٥١٥)

۱ - ترجمهٔ ثمرهٔ بطلمیوس ازخواجهٔ طوسی (ذریعه ۱۷۱/۱۳) . ۲۰ برگ ازسدهٔ ۱۲

۲ - بیست باب خواجهٔ طوسی ، نوشتهٔ ۱۱۰۷

۳ - ارشاد درمعرفت اسطرلاب (ذریعه ٥۰۷/۱) نوشتهٔ ۱۱۰۷

٤ - فارس هیأت قوشچی

(٥۲۹)

۱ - شرح بیست باب خواجهٔ طوسی ازعبدالعلی بن محمدبیرجندی که درنسخهٔ ما تاریخ پایان ۸۸۸ ودرنسخهٔ دانشگاه ۸۸۹ و درنسخهٔ مجلس ۸۹۳ یادشده است (فهرست دانشگاه ۹۰٥/۳) نوشتهٔ محمدحسین بن محمدقاسم هزارجریبی در ۱۲۰۸ .

۲ - رسالة فی معرفة الربع المجیب در یک مقدمه و نوزده باب و خاتمه

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل العلم شمساً حرس عن الکسوف... این رسالهٔ مختصری است درمعرفت ربع مجیب، مورخ ۱۲۴۴.

(۵۳۸)

۱ - رسالة فی مصرف النذورات التی یهدی الی المشاهد از سید ابوتراب خوانساری (ذریعه ۱۲۷/۲۱) ۷ برگ، نسخ مولف در ۱۳۰۲.

آغاز: الحمدلله علی ما انعم والصلوة علی نبیه الاکرم

۲ - سبل الرشاد فی شرح نجاة العباد از همو، کتاب صلوة، نسخ مولف ۱۶۱ برگ

(۵۴۸)

۱ - رسالة فی معرفة القوس والقزح

آغاز: اعلم هذه مقدمات یحتاج فی معرفة قوس وقزح الهیا (یک برگ)

۲ - اللغز از شیخ بهائی، معمائی است به نام کتاب

آغاز: اما بعد الحمد والصلوة فیقول محمد المشهر بهاء الدین (۱ برگ)

۳ - کتاب البیع از حسن تهرانی نجم آبادی، (ذریعه ۱۹۱/۳) ۱۹۲ برگ نوشتهٔ ۱۳۰۱

۴ - رسالة فی الخلل از همو (ذریعه ۲۴۹/۷) ۱۷ برگ ۱۷×۲۳ نوشتهٔ ۱۳۰۱

۵ - رسالة فی الصوم از همو (ذریعه ۹۹/۱۰) ۱۹ برگ نوشتهٔ ۱۳۰۱.

(۵۵۳)

۱ - رسالة فی الوقف

آغاز: کتاب الوقف وهو مصدر وقف علی معنی حبس (۶۵ برگ)

۲ - فائدة فی استعمال اللفظ المشترک، نسخ مولف ۲ برگ

۳ - حاشیة فرائد الاصول، بحث حجیت خیر واحد (۱۵ برگ)

آغاز: الحمدلله ... قوله وقد اجتمع فیه وصفان

۴ - رسالة فی مسالة الضد، ۱۳۴ برگ.

(۵۵۴)

۱ - از کتاب البیع ازیکی از شاگردان شیخ انصاری

آغاز: الفصل الثانی مما بنی علیه کتاب التجارة فی عقد هو البیع وشروطه وآدابه، ۷۲ برگ

۲ - کتاب الطهارة

آغاز: بسمله ... لما رایت اضطراب کلمات المتاخرین (۵۲ برگ)

(۵۵۹)

۱ - نهایة الاکمال فیما تقبل به الاعمال، از سید هاشم بحرانی (ذریعه ۲۴/۳۹۳ و ۳۹۵) که آن را بنام ساروخان بن مرتضی قلیخان در ۱۰۹۰ ساخته است، در ذریعه تاریخ آن ۱۱۰۲ آمده است، ۸۴ برگ ۱۵×۲۲

۲ - عمدة النظر فی بیان عصمة الائمة الاثنی عشر از سید هاشم بحرانی (ذریعه ۱۵/۳۴۱) ۳۶ برگ

۳- الفوائد آخوند خراسانی (ذریعه ۱۶/۳۲۴)

(۵۶۲)

۱ - رسالهٔ مقدمهٔ واجب آقاحسین خونساری

۲ - مشرق الشمسین شیخ بهائی، طهارت

۳ - التعجب = عجائب الاغلاط، از سید مرتضی (ذریعه ۱۵/۲۱۸ و ۴/۲۱۰) ۳ برگ ۱۵ × ۲۲

آغاز: اللهم انا نحمدك علی ما انعمت واعطیت ونشكرك

۴ - استقصاء النظر فی البحث عن القضاء والقدر از علامه حلی.

۵ - الرسالة الوضعیة الابهریة فی وضع الحروف از ملا محسن قزوینی طالقانی (ذریعه ۲۵/۱۱۱ و ۱۱/۲۲۹) یک ۱ برگ

۶ - اثبات الواجب قدیم دوانی

۷ - نتایج الافکار فی حکم المقیمین فی الاسفار از شهید دوم (ذریعه ۲۴/۴۴).

۸ - رسالة فی الشك بین الحدث والطهارة، ۵ برگ

آغاز: بسمله اذا تیقن الطهارة والحدث وشك فی السابق منها ..

۹ - رسالة فی حکم الحدث فی اثناء الغسل، ۱۸ برگ

آغاز: بسمله اذا احدث المجنب فی اثناء غسل الجنابة حدثا اصغر

۱۰ - اجوبة المسائل، پاسخ به سه پرسش فقهی است، این مجموعه نوشتهٔ سید محمد خامنه ای است در سال ۱۳۱۱ - ۱۳۱۴، که رسالهٔ دهم را با دو واسطه از نسخهٔ اصل نوشته است.

(۵۸۵)

۱ - تقریرات درس شریف العلماء، ادلهٔ عقلیه، ۲۵۹ برگ

۲ - رسالهٔ مقدمهٔ واجب شریف العلماء (ذریعه ۲۲/۱۰۶) ۲۱ برگ ۱۵×۲۱

۳ - رسالة فی اجتماع الامر والنهی، ۲۶ برگ

آغاز: اختلف العلماء فی جواز اجتماع الامر والنهی. ...

۴ - رسالة فی الاجزاء، ۱۸ برگ
آغاز: اختلفوافی اقتضاء الامر الاجزاء.

(۵۸۶)

۱ - حاشیهٔ فرائد شیخ انصاری ازیکی ازشاگردان او که در زمان وی نگاشته است، ۱۰۶ برگ ۱۵×۲۲
آغاز: قوله اذا التفت الخ: القید لالان الکلام فی بیان احکام الادراکات الثلاثة
۲ - قراح الاقراح، درشرح رسالة الاقتراح فی اصول علم النحو، متن ازسیوطی وشرح ازفاضل هندی است، ۲۰ برگ (ذریعه ۶۴/۱۷ - دانشگاه ۱۸۶۴/۲)
۳ - حاشیة فرائدالاصول، تعادل وتراجیح
آغاز: قوله.. خاتمة فی التعادل والتراجیح، التعادل فی الاصل تساوی طرفی العدل ونحوه، ۳۷ برگ.

(۵۸۷)

۱ - رسالة فی الزکاة ازشیخ انصاری (ذریعه ۴۴/۱۲)
۲ - رسالةفی الخمس ازهمو (ذریعه ۴۰۶/۷).
۳ - رسالةفی الصوم ازهمو (ذریعه ۱۰۰/۱۵).

(۵۸۸)

۱ - حاشیة فرائدالاصول، تاپایان اجماع منقول، ۱۰۴ برگ ۱۵×۲۰
آغاز: بسمله ...قوله اعلم ان المکلف اذا التفت اه، الشرط سیق لأحر از الموضوع لاناطة التکلیف به ...
۲ - رسالةفی الحسن والقبح، ۱۱ برگ
آغاز: بسمله القول فی الادلة العقلیة ویتم الکلام فیه طی اصول
۳ - رسالةفی اصالة الاباحة، ۸ برگ
آغاز: اختلف الاراء فی ان الاصل فی الافعال الاختیاریة
۴ - رسالةفی تقلید المیت، ۳۹ برگ
آغاز: اختلف ارباب النظرفی اشتراط الحیوة فی المفتی...
انجام: هذا آخرما افاده الاستاد المحقق المدقق العلیم العلامة مدالله ظله علی روس ارباب العلم والعمل، نوشته ۱۳۰۴، رسالهٔ چهارم باتقریرات کلانترچاپ شده است.

(۵۹۰)

۱ - اوثق الوسائل فی شرح الرسائل ازموسی بن جعفر تبریزی (ذریعه ۴۷۳/۲) این نسخه ازنیمهٔ اجماع تاپایان برائت است.

۲ - حاشیهٔ قوانین میرزای قمی ازسید علی قزوینی (ذریعه ۱۷۷/٦) این نسخهٔ دوم آن است، نسخ ۱۲۹۹.

(٦۰۰)

۱ - مختصر سوائد العواید یا خزائن العلوم فی اصول الفقه، ازملا محمد جعفر شریعتمدار استرابادی (ذریعه ۱۵۵/۷ و ۲۱۲/۲۰)

آغاز: الحمدلله الذی افاض بجوده الوجود والحیوة، ۳۹ برگ ۱۳×۲۰

۲ - الایجاز فی القواعد الرجالیة ازهمو (ذریعه ٤۸٦/۲) تاریخ پایان تالیف محرم ۱۲۵۳، ۵ برگ.

(٦۰۲)

۱ - البیع ازحسن نجم آبادی تهرانی، ۱۷۹ برگ ۱۵×۲۰

۲ - رسالة فی الخلل ازهمو، ۱۸ برگ

۳ - رسالة فی الصوم ازهمو، ۲۳ برگ، این رساله همان است که درمجموعهٔ شمارهٔ ۵٤۸ یادشد، نسخ ۱۲۹۰.

(٦۰٤)

۱ - کبری منطق، نوشتهٔ کاظم بن محمد یار شیروانی در ۱۲۳٦

۲ - شرح ایساغوجی ابهری، شارح شناخته نشد، از خاصه است

آغاز: الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظیره... (ذریعه ۱۱٦/۱۳) نوشتهٔ همو درهمان سال

۳ - الفوائد الصمدیة شیخ بهائی نوشتهٔ همو درهمان سال.

(٦۰٦)

۱ - کتاب الطهاره ازشیخ باقر نجم آبادی، شرح شرایع است ازطهارت تاماء البئر

آغاز: بسمله الحمدلله... قال المصنف... وهذا الکتاب مشتمل علی اربعة ارکان، ۱۰۰ برگ ۱۵×۲۲

۲ - رسالة فی مقدمة الواجب ازهمو، ۱۷ برگ

۳ - رسالة فی المفهوم والمنطوق ازهمو. ۲ برگ.

(٦۰۸)

۱ - اصول فقه ازسید ابوتراب خوانساری نوشته های پراکندهٔ اوست از آغاز تحصیل، ۱٤۱ برگ ۱٦×۲۰

۲ - رسالة فی اصالة العدم ازهمو، در ۳ برگ، دراین رساله به‌حاشیهٔ فرائد خود به‌نام تحقیق المقاصد ارجاع می‌دهد (ذریعه ۲/۱۱۷).

۳ - رسالة فی حقیقة ماهیات الاحکام التکلیفیة والوضعیة ازهمو که در ۱۶ ج ۱-۱۲۹۹ به‌پایان رساند، ۱۱ برگ

۴ - رسالة فی دوران الامرین الاقل والاکثر ازهمو

آغاز: الحمدلله کماینبغی ان یحمد... فیقول

این مجموعه نوشتهٔ سیدابوتراب وچهارسی سورخ ۱۳۲۸ است.

(۶۱۲)

۱ - نورالهدایة فی الامامة منسوب به ملاجلال دوانی (ذریعه ۲۴/۳۸۵) نسخ همان حاج علی محمدنجف آبادی در ۱۳۰۳، ۱۶ برگ ۱۳×۱۲

۲ - رسالة فی خلق الاعمال ازهمو (ذریعه ۷/۲۴۵۳)

آغاز: بسمله امابعدحمدالله فتاح القلوب، سیاح الغیوب، ۵ برگ، نسخ همو در ۱۳۰۴

۳ - آداب نماز ازمجلسی دوم

آغاز: الحمدلله الذی زین اللیالی و الاوقات ... اما بعداحقرعباد...

انجام و در خاطرات قاصرات که در رساله صلوتیهٔ فارسی ایراد کنم، ۶ برگ نسخ همو در ۱۳۰۴.

۴ - حاشیهٔ مکاسب شیخ انصاری، مکاسب محرمه، ازآقاحسن تهرانی که در ۱۲۹۳ به پایان رسانید، نسخ علی عسکربن علی ابرقویی درنجف در ۱۳۰۴، ۲۳۷ برگ ۱۶×۲۱ نجف‌آبادی هزینهٔ این حاشیه رابدینگونه شرح داده: اجرت کتابت ۱۴ قران الاسه قمری، کاغذ ۴۸ ورق ۱۷ قمری، اجرت صحاف ۱۰ قمری، عدد ادبیات هفت هزار الاصدوپنجاه بیت.

(۶۱۸)

۱ - الرسالة السهویة ازمحقق کرکی، دربارهٔ سهووشک درنماز و روزه (ذریعه ۱۲/۲۶۷)

آغاز: بسمله بعدحمدالله ...فماتقول مولانافیمالونسی نیة الصوم لیلا.

۱۳ برگ نسخ محمودبن (محمد) بن طلاع جزائری در ۱۰۸۶.

۲ - ارشادالاذهان علامهٔ حلی گویا نوشتهٔ همان نویسنده.

(۶۲۲)

۱ - رسالة فی الوقوف والصدقات ازمیرزاحبیب الله رشتی باعنوان «التقاط» (ذریعه ۱۳/۳۱۹ و ۲۵/۱۳۶۸) شرح شرایع است، ۸۸ برگ ۱۵×۲۲

۲ - رسالة فی احیاء الموات ازهمو (ذریعه ۱۳/۳۱۹) ۲۵ برگ، ناتمام

۳ - رسالة فی ان الامر بالشیء هل یقتضی النهی عن ضده، ۶ برگ نوشتهٔ ۱۳۰۰ گویا تقریرات درس همان میرزای رشتی باشد

۴ - بشیری الوصول سمقانی، بخشی از جزو ششم ۳۹ برگ

۵ - حاشیهٔ فرائد الاصول انصاری، بحث قطع ۶ برگ.

(۶۳۳)

۱ - ثبات قلب السائل از شیخ عبدالله سماهیجی در پاسخ نه پرسش شیخ علی بن شیخ فرح، در کازرون (ذریعه ۵/۶) ۷ برگ ۱۶×۲۱

۲ - آداب الصلوة که از فاضل هندی دانسته شده، در آداب وضو و غسل و نماز برای نوآموزان

آغاز نسخه: اجتنب ما ظهرت نجاسته ظهورا قریبا من العلم العادی، ۵ برگ

۳ - نخبة الواجبات از شیخ عبدالله سماهیجی (ذریعه ۲۴ ۱۰۰) نسخ عبدالحسین بن عبدالرحمن بن عبدالحسین بغدادی در ۱۱۳۴، ۹ برگ

۴ - فاکهة الکاظمیة یا هدایة اهل الولایة الی سبیل اهل الولایة از همو (ذریعه ۱۶/۹۷۶) ۷ برگ، نسخ همو در ۱۳۳۵

۵ - رسالة الاوزان مجلسی دوم (ذریعه ۲۳/۳۱۸) نسخ ۱۱۲۵

۶ - رسالة فی الامامة از شیخ عابد بن داود کشمیری طوسی که در ۱۱۳۰ به پایان رساند، ۷ برگ.

آغاز: قال قائل لما نظرت الی نفسی فعلمت انی ما کنت بل خلقت.. نسخ نویسندهٔ رسالهٔ سوم در ۱۱۳۷

۷ - رسالة فی معرفة مشایخ الشیعة از شیخ حسین بن عبدالصمد حارثی (مصفی المقال ۱۴۷) نسخ همو، ۲ برگ

۸ - القامعة للبدعة فی ترک صلوة الجمعة از شیخ عبدالله سماهیجی (ذریعه ۱۷/۱۵) ناقص ۲۵ برگ

۹ - جوابات المسائل از همو در پاسخ سی و سه پرسش فقهی سید عبدالله بن عتیق الحسنی بهبهانی که در چهارشنبه ۱ ذح، ۱۱۳۰ به پایان رسانید، نسخ شیخ حسین سراج بن عبدالرحمن بغدادی در ۱۱۳۹ ۱۷ برگ

۱۰ - النفحة العنبریة فی جوابات المسائل الشوشتریه از همو (ذریعه ۲۴/۲۰۴) نسخ نویسنده رسالهٔ پیش در ۱۱۴۱، ۱۴ برگ.

۱۱ - رسالة فی واجبات الصلوة از همو به درخواست سید عبدالله بن سید علوی ملقب به عتیق الحسین، در مسائل طهارت و نماز در نه باب،

آغاز: بسمله الحمدلله فاتح الابواب و کاشف الحجاب نسخ همو در ۱۱۴۴ با حاشیهٔ منه، ۱۲ برگ.

۱۲ - اللمعة الجلیة فی تحقیق المسائل الاسماعیلیة، پاسخ به ۱۰۹ پرسش شیخ اسماعیل است (ذریعه ۱۸/۳۵۰) نسخ همو در ۱۱۴۴ ۱۳ برگ.

(۶۴۳)

۱ - الفیض القدسی فی احوال المجلسی ازحاجی نوری (ذریعه ۱۶/۴۴۵۰۸)
۲ - الانصاف فی النص علی الائمة الاشراف ازسید هاشم بحرانی (ذریعه ۲/۳۹۸).

(۶۴۷)

۱ - الصوارم المهرقة فی رد الصواعق المحرقة ازقاضی نورالله شوشتری نسخ یوسف علی حائری در ۱۳۲۶ (ذریعه ۱۵/۹۳).
۲ - رسالة فی الرضاع
آغاز: بسمله الحمدلله... الرضاع النسب فی انه یوجب تحریم النکاح، ۱۳ برگ ۱۵×۱۲،

(۶۴۹)

۱ - مداج الوصول لمحب الوصول ازحسن بن مرتضی بن احمد طباطبائی متخلص به منیب (ذریعه ۲۰/۲۳۸) اشعاری است درمدح ومرثیه وتاریخ مرگ بعضی ازعلماء
آغاز: الحمدلله القریب المجیب والمدعو للمنیب، نسخ ۱۲۹۸، ۱۰۹ برگ ۱۵×۲۱
۲ - احسن القصص چاپی
۳ - رساله دراحوال مهدی ع، نسخ ۱۲۴۵، ۴۹ برگ
۴ - چهل حدیث درفضیلت دعاها واوراد، ۸ برگ
۵ - سراج منیر ملا محمدشریف (ذریعه ۱۲/۱۶۱) ۶۱ برگ.

(۶۵۰)

۱ - حاشیهٔ معالم آقاباقربهبهانی، ۴۶۰ برگ ۱۵×۲۱
۲ - فوائدعتیقه: همو نسخ، اسماعیل حسینی
۳ - فوائدجدیده همو نسخ ۱۲۰۳.

(۶۵۱)

۱ - قبلهٔ آفاق ازآقارضی قزوینی (ذریعه ۱۷/۴۲) نسخ حاج محمدنجف آبادی در ۱۳۱۷، ۴۶ برگ ۱۶×۲۱

۲ - حاشیهٔ میرزا حبیب الله رشتی برمکاسب شیخ انصاری (ذریعه ۲۱۸/۶) این حاشیه پراکنده بودوشاگردش سیدمحمدحسینی رازی لواسانی آن‌را گردآوری و به ساخت کتاب دراورده وهمان است که درپایان جلدنخستین حاشیهٔ مکاسب ممقانی چاپ‌شده‌است.

(۶۵۷)

۱ - کبری منطق

۲ - شرح ایساغوجی ابهری ازشمس الدین محمدبن حمزة فناری درگذشتهٔ ۸۳۴ (کشف الظنون ۲۰۷/۱)

نسخ محمدامین بن ملانوروزبن قاسم که نزدمولانامحمد چلبی افندی آنرا به انجام رسانید، در ۱۱۷۳، باحاشیهٔ محیی الدین و نعمة‌الله، ۳۵ برگ ۱۷×۲۲.

(۶۵۸)

۱ - حاشیه برحاشیهٔ میرزاهدبرحاشیهٔ ملاجلال دوانی برتهذیب المنطق ازملاعظیم،

آغاز: بسمله المراد الحمدالخ اقول ان للمصدرستة معان الاول معنی المصدر المعلوم وهو المعنی المصدری الساذج

انجام: اذافرضناقیامها بنفسهافلم یکن محمولا الاعلیه، دران ازحاشیهٔ یوسف کوسجی و حاشیهٔ یزدی وحاشیهٔ شرح هیاکل واستادخود رئیس المدققین محمدعوض نام می برد

۲۴ برگ ۱۴×۲۴

۲ - حاشیه برحاشیهٔ میرزاهدبرحاشیهٔ دوانی برتهذیب المنطق ازقاضی مبارك

آغاز: قوله اوالحاصل بالمصدراه اعلم ان المصدرقد یحصل به للفاعل معنی ثابت قائم به، ۷ برگ

(۶۶۲)

۱ - صلوة ازحاج شیخ محمدباقرنجم آبادی

آغاز: الحمدلله... کتاب الصلوة التی هی بعد المعرفة افضل مما یتقرب به العبدالی ربه، نسخ جوادبن محمدباقرفرزندمولف در ۱۳۰۴، ۱۶۵ برگ ۲۲×

۲ - صلوة المسافرازهمو

آغاز: بسمله الحمد... البحث عن صلوة المسافرویقع الکلام فیهافی الموضوع ...، نسخ همو در ۱۲۳۹، ۶۲ برگ.

(۶۶۶)

نسخ همو در ۱۳۳۹، ۵ برگ

۱ - سبل الرشادسیدابوتراب خوانساری، لباس مصلی (ذریعه ۱۳۴/۱۲) ۸۱ برگ ۱۵ × ۲۱ نسخ مولف

۲ - قصدالسبیل ازهمو، دماءثلاثه (ذریعه ۹۹/۱۷) نسخ مولف در ۱۳۰۹، ۴۶ برگ.

(۶۶۸)

۱ - قاعدهٔ لاضرر از شیخ انصاری : چاپ‌شده، نسخ ۱۲۷۵

۲ - رسالة تقدیم الفائتة علی الحاضرة ازهمو، چاپ‌شده، نسخ احمد بن حسین

۳ - رسالة فی العدالة ازهمو، چاپ‌شده.

(۶۷۲)

۱ - رسالة فی معرفة مشایخ الشیعة از شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی (مصفی المقال ۱۴۷) نوشتهٔ محمد محسن بن ابوتراب شیرازی در ۱۱۷۸

۲ - حاشیه برشرح ارشاد اردبیلی از آقا باقر بهبهانی (ذریعه ۱۰۹/۶).

آغاز : بسمله نحمدك اللهم علی نعمك المتواترة وآلائك المتظاهره، ناتمام ۵۴ برگ

۳ - رسالة ...

آغاز : الحمدلله رب العالمین ... اللهم وفقنا الما تحب وترضی...

(۶۷۳)

۱ - اثبات واجب، دارای فاتحه ودومقصد وخاتمه گویا همان اثبات واجب محمد اسماعیل مسیح فسوی شیرازی است که در فهرست (منزوی ۷۲۸ و ۸۰۶) شناسانده و یاد شده است.

آغاز : نسخه : در سمط تحریر کشیده شده برملخص افکار حکما متقدمین و متاخرین محتوی وبربعض فوائد که این ذرهٔ بی مقدار به اضافه ازجناب فیاض مطلق اختصاص دارد مشتمل است...و این رساله مرتب است برفاتحه ودومقصد وخاتمه

انجام : چنانکه اورا شریکی در واجبیت بالذات و در ایجاد ممکنات نیست کتبه العبد الا-حقر ابوالقاسم بن محمد علی الحسینی مقدمه‌اش چهارفصل دارد مقصد اول در ایراد برهان مشهور که موقوف برابطال دوروتسلسل است مقصد دوم درتقریر برهان براین مطلب اسنی دردومسلك

۵۸ برگ ۱۵×۲۱ باحاشیهٔ محمد علی، نسخ ابوالقاسم بن محمد علی حسینی، وقفی میرزا محمد عسکری

۲ - رسالة فی التشکیك ،(ذریعه ۱۴۸/۱۱) مولف آنرا هنگامی که میرغلام محمد حاشیهٔ جلالیه برشرح جدید تجرید رانزد او می خواند برای اونوشت، دارای یك مقدمه وچندفصل وخاتمه ۵۲ برگ ۱۵×۱۲

۳ - حساب قوشچی یا میزان الحساب (منزوی ۱۶۳) نسخ ۱۱۳۱ ،ناتمام

(۶۷۵)

۱ - حاشیهٔ ملاعبدالله، نسخ محمد حسین بن ابی الحسن زنجانی که در ۱۲۸۹ درنجف نوشت باحاشیة احمد وعبدالرحیم

۲ - الجموع والمصادر ازمحمديحيى بن محمدشفيع قزوينى (ذريعه ۱٤٦/٥) ۲۰ برگ ۲۲×۱٤

(۶۷۷)

۱ - رسالةفى كيفية تطهيرالمياه ازشيخ محمد باقرنجم آبادى كه آنرادر ۱۳۲۹ به پايان رسانيد، نسخ ۱۳۲۹ ٥٥ برگ.

۲- رسالة فى احكام الدماء الثلاثة از همو، نسخ ۱۳۳۰، ۹۰ برگ.

٤- رسالةفى الشركة و احكامه: از همو، نسخ جواد نجم آبادى فرزندسولف در ۱۳۳۹، ۱٤ برگ.

٥- رسالة فى الطلاق و احكامه: از همو، نسخ جواد فرزند مولف در ۱۳٤۰، ٤۹ برگ.

٦- رسالة فى سلام التحية واحكامه: ازهمو، نسخ همان كاتب در ۱۳٤۱، ۷ برگ.

(۶۹۳)

۱- زبدةالاصول شيخ بهائى، نسخ ملازين العابدين بن حاج ملا ابوالحسن در ۱۲٦۰ در مراغه، باحاشيهٔ منه .

۲- حاشيهٔ معالم از ميرزا محمد حسن شيروانى، نسخ همو در همان تاريخ، باتملك عبدالائمة فرزند ش.

(۷۲۲)

۱- سريق الدموع فى سراثى الحسين فى ليالى الاسبوع: از حسين بن محمدبن احمدرازى بحرانى (ذريعه ۳۱٦/۲۰) نسخ ۱۳۰٤، ٤۲ برگ.

۲- اورادالابرار فى مأتم الكرار: از شيخ حسن بن محمد دمستانى (ذريعه ٤۷٤/۲) ۷۲ برگ ۱۷× ۳٤ نويسندهٔ هردو رساله يكى است.

(۷۲۵)

۱- تفصيل وسائل الشيعة از شيخ حرعاملى، صلوة تاباب جوازلبس الخاتم الذى فيه صورة .

۲- حاشيهٔ شرح لمعه .

آغاز: الحمدلله ... ا مابعد فهذه تعليقات اتفقت منى على الروضةالبهية ...بذلت الوسع فى تقرير مسائله، ٦٥ برگ ۱۰٦× ۲٦ وقفى سميع قمشه‌اى، باتملك محمدحسين بن محمدمهدى مدرس خادم .

(۷۳۸)

۱- شرح وافيهٔ تونى از بحرالعلوم بروجردى .

۲- فوائد بحرالعلوم، نوشتهٔ جعفربن حاج عبدالحسین طریحی‌ابن بهاء الدین بن محمد باقربن محمد حسن بن نجم‌الدین بن شمس‌الدین بن فخرالدین الطریحی . در ۱۲۲۲ .

(۷۵۰)

۱- الاربعین فی اصول‌الدین از فخر رازی، نسخ میرسعید سلیمان‌بن میر معصوم - بن میربهاءالدین حسین نجفی تونی در شوال ۱۰۴۱، ۱۶۰ برگ ۱۹×۲۹ .

۲- کتاب‌سلیم بن قیس، نوشتهٔ همو در همان سال درشهرمدینه، ۳۲ برگ ۱۹×۲۹ .

(۷۶۶)

۱- شرح اشارات خواجهٔ طوسی، نسخ محمدبن حاج محمدحسین نهاوندی دراصفهان در ۱۲۵۷، از آغاز منطق، ۱۶۶ برگ ۱۸×۲۹ .

۲- حاشیهٔ برشرح اشارات‌یاالنهج‌المستقیم‌علی طریقةالحکیم، برکنارهٔ شمارهٔ پیش نوشته شده ودر ذریعه جلد دوم‌ازهمین‌نهاوندی دانسته شده است.

۳- حل آداب‌المناظرة للعضدی از ملا عبدالعلی بن محمدبن حسین بیرجندی(ذریعه ۶۳/۷) نسخ همو در ۱۲۵۶ یا ۱۲۵۷ .

۴- لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانواراز قطب‌الدین رازی، نسخ همودر ۱۲۵۶ .

(۷۹۳یا۹۱۹)

۱- التنقیةیا اللمعات‌المشرقیة: از صدرای شیرازی،در این‌نسخه به‌نام نخستین‌خوانده شده است (ذریعه ۳۴۶/۱۸).

آغاز: الحمدلله الذی رفع سماء العقل الهادی الی‌اصول‌الرای وفروع النقل .

انجام: ومن لم یجعل‌الله له نوراً فما له من نور، در سال ۱۰۲۴ بانسخهٔ اصل مقابله شده‌وآغازش ناقص بوده‌است،معصوم‌بن رضی‌حسینی قاینی در ۱۳۳۴ از روی‌نسخه‌ای که درطهران نوشته‌شده بود کامل کرد، ۱۰ برگ ۱۳×۲۵ .

۲- الاسفارالاربعة از همو .

آغاز: الحمدلله فاعل کل محسوس و معقول .

انجام: وموعد مباحثها من ذی‌قبل، ان‌شاءالله‌الحکیم، فصل فی‌الاشارة الی نحو وجودالاشیاء ...

هردو نوشتهٔ‌یکی است، ۲۰۱گ

(۸۰۴)

۱- لوامع‌الانوار در توحید ونبوت و امامت وشرح زندگی معصومین و معجزات آنان شاید همان ملخص احسن‌الکبار باشد (ذریعه ۳۶۱/۱/۱۸) ناقص، در پایان آن سیداحمد

حسینی مینویسد: در نسخهٔ لواسع الانوار که از موقوفات مرحوم حاجی حمزه خان بود تا اینجا بود که محررشد در سنهٔ ۱۳۰۰، ۱۴۶ برگ ۲۱×۳۴.

۲- آثار احمدی از احمدبن تاج‌الدین حسن بن سیف الدین استرابادی (ذریعه ۶/۱) آغاز: تاسماك ازآنچه بجلوه ظهور.

۹۷ برگ نوشتهٔ همو.

(۸۴۱)

۱- بیان شهید اول، این نسخه همان است که در ذریعه ۱۷۴/۳ یادشده‌است،نسخ موسی بن محمدبن ابراهیم در ۹۴۷.

۲- ارشادالاذهان علامهٔ حلی، نسخ همو در ۹۶۴.

(۸۵۴)

۱- کشف‌المحجة فی‌شرح خطبةاللمة لفاطمةالزهراءع از سید عبدالله‌شبر، در ذریعه ۵۸/۱۸ ازهمین نسخه یاد شده است، نسخ حاج علی محمد نجف‌آبادی در ۱۳۲۶، ۶۳ برگ ۱۱×۱۸.

۲- ایقاظ‌النائمین فی تحقیق حال‌الغناء . از سید ساجدبن ابراهیم حسینی (ذریعه ۵۰۵/۲)،نسخ همو در همان سال، ۲۰ برگ.

۳- ترجمةالسید عبدالله‌الشبر یا حیاةالسیدالشبر، شاید همان باشدکه سید محمدبن معصوم نگاشته است (ذریعه ۱۶۰/۴- مصفی‌المقال ۲۳۸).

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین الذی رفع قدرالعلماء الی اعلی علیین.

انجام: فهذه خلاصةالکلام فیما ذکرناه من احوال سیدنا والحمدلله، نسخ همو در همان سال ۱۹ برگ.

۴- فهرست مؤلفات سیدعبدالله‌شبر.

(۸۵۵)

۱- معالم‌الاصول، نسخ محمد نصیربن حاج بدیع‌الزمان قمی در ۱۰۹۵.

۲- منهاج الکرامة فی معرفة الامامة از علامهٔ حلی (ذریعه ۲۳ ۱۷۲) نسخ هو در همان سال.

۳- فرائدالانعقاد فی شرح واجب الاعتقاد،متن از علامهٔ حلی و شارح شناخته نشد.

آغاز: بسمله الحمدلله‌الذی دل علی وجوده حدوث مصنوعاته.

انجام افتاده،پایان متن: قال قدس سره ویجب ان یعتقد ان‌الامام الحق بعده بلافصل علی‌بن ابی‌طالب،۲۶ برگ ۱۱×۱۸ نسخ همو.

(۸۵۷)

۱- حاشیه بر الفیهٔ شهید یکم از ملا عبدالله شوشتری (ذریعه ۶/۲۳).
نوشتهٔ محمد حسین بن حاج محمد ترشیزی در ۱۰۸۷، ۲۸ برگ ۱۲×۱۸.
۲- فقه گیلانی، دربارهٔ نماز در هفت باب به اختصار نوشتهٔ ۱۰۸۸، ۳ برگ.
۳- اثناعشریه شیخ بهائی، حجیه.
۴- اثنا عشریه شیخ بهائی، خمسیه.
۵- جهة القبلة شیخ بهائی (ذریعه ۵/۳۰۱) نوشتهٔ ۱۰۸۷، با تملک محمد مهدی طباطبائی
۶- اثناعشریهٔ صلوتیهٔ شیخ بهائی، نوشتهٔ نویسندهٔ رسالهٔ یکم در ۱۰۸۸.
۷- اثناعشریهٔ طهارت نوشتهٔ همو در ۱۰۸۹.
۸- اعتقادات ابن بابویه، نوشتهٔ همو در ۱۰۸۸.
۹- شرح فرائض نصیریه از ملا ابوالحسن بن احمد شریف قاینی (ذریعه ۱۳/۳۷۹).
۴۵ برگ ۱۲×۱۴، تاریخ نوشتن ندارد شاید از سدهٔ یازدهم باشد.
۱۰- انموذج العلوم از دوانی (ذریعه ۲/۴۰۶) ۱۸ برگ.

(۸۶۶)

۱- حاشیهٔ معالم الاصول سلطان.
۲- رسالهٔ حرفیه: از میر سید شریف گرگانی دانسته شده.
آغاز: بسمله اعلم ان نسبة البصیرة الی مدرکاتها کنسبة البصر الی مدرکاتها.
انجام: وایراد الضمیر الدال علی ارادة الارتباط الذی یستحیل وجوده مع الایقاع، ۱ برگ.
۳- حاشیهٔ معالم گویا از میرزا محمد شیروانی (ذریعه ۶/۲۱۰)
آغاز: قوله الفقه فی اللغة الفهم انما ابتداء بتعریف الفقه
۴- حاشیه معالم آقا باقر بهبهانی، نسخ کریم بن کربلاعلی بدل‌آبادی در ۱۲۲۵.
۵- رسالة فی الجمع بین الاخبار از آقا باقر بهبهانی (ذریعه ۶/۱۳۵).

(۸۶۷)

۱- مبادی الوصول علامهٔ حلی (ذریعه ۱۹/ ۴۳)، نسخ ابراهیم بن عبدالله مسلماوی در حله در دوشنبه ۲۱ شعبان ... وعشرین بعد الالف.
۲- تهذیب الوصول علامهٔ حلی (ذریعه ۴/۵۱۱)، نسخ همو.
۳- اصول فقه، به روش شافعی.
آغاز نسخه: الثانی لتعدد البدل والمبدل منه.

انجام: انما یجوز فی الفروغ وقداختلف فی الاصول الدینیة الحمدلله .
نسخ همو در سه‌شنبه نهم محرم... وثلاثین بعدالالف درحله، ۷۹ برگ ۱۵ × ۲۱ .

(۸۷۳)

۱- مصباح المبتدین وهدایةالمقتدین از ابن فهد حلی (ذریعه ۱۷۷/۲۱).
۲- واجب الاعتقاد، ۲ برگ.
۳- رسالهٔ فقهی، ۳ برگ .
۴- جعفریهٔ محقق ثانی (ذریعه ۱۱۰/۵) نسخ خزعل بن قشعم بن الشیخ عمارة در ۱۰۰۶.

(۸۸۷)

۱- رسالة فی تحقیق الماهیة والوجود از شیخ هادی تهرانی (ذریعه ۳۴/۱۹) نسخ حاج شیخ علی نجف‌آبادی در ۱۳۲۹، با حاشیه‌هایی از نویسنده برآن در خرده گیری از مؤلف ۲۲ برگ ۱۶×۲۲ .
۲- الحق الیقین فی الوجودوالماهیةیا اتحادالوجود والماهیة از همو (ذریعه ۴۲/۷ و ۸۱/۱) نسخ همو درهمان سال ، این نسخه از میان ناقص است و نویسنده نیمی از رساله را از دوجا به عمد ننوشته است، ۲۳ برگ .
۳- رسالة فی ان الارض لاتخلو من الحجة .
آغاز: الحمدلله الاول بلااول کان قبله، ۲۴ برگ، نسخ ۱۳۳۰ .

(۸۸۸)

۱- گلستان سعدی نوشتهٔ ۱۲۶۱ .
۲- دیوان نسیمی .
آغاز: بذات پاك خدای کریم بی همتا   که از ارادت او گشت سرکن پیدا
انجام: دارد نسیمی از همه عالم تر او بس   ای اول آنکه هیچ نداری نهایتی
در آغاز قصیده‌ای در ستایش امیرمؤمنان در ۶۵ بیت و سپس غزلیات به ترتیب حروف تهجی، ۱۹٤ غزل ۱۲۳۶ بیت
۹۶ برگ ۱۶ × ۲۲ نوشتهٔ ملاجوادبن رضا کاظمی در ۱۲۶۰ .

(۸۸۹)

۱- تقریرات، ۱۳۱ برگ
۲- شق القمر فی علم الاشتقاق در یک مقدمه و مقصد و خاتمه از ابوالحسن بن عبدالشکوربن عبدالله السید تاج الدین.
آغاز: الحمد... والصلوة علی نبیه و وصیه و من یشتق منهما ، گویا همین نسخه است که در ذریعه ۲۰۹/۱٤ یاد شده وپریشان است، ٥٤ برگ.

۳- مراحل الاصول از ملا علی نقی پسر میرزا بابای اردبیلی شاگرد سید مجاهد، تا سفهوم و منطوق (ذریعه ۲۹۵/۲۰) وگویا همین نسخه است که درآنجابه‌عنوان مسوده یاد شده‌است، ۲۳ برگ .

(۸۹٤)

۱- شرایع محقق حلی، صلوة تابیع .

۲- الانوار البدریة فی کشف الشبهة القدریة از شیخ عزالدین حسن بن شمس الدین محمد مهلبی حلی (ذریعه ۴۱۹/۲- فهرست دانشگاه ۲۶۷۶/۳) ناتمام، ۶۸ برگ ۱۳×۲۴.

۳- شرح حدیث عمران الصابی، ۳۷ برگ .

(۹۱۱)

۱- مختصر النشر فی القرآت العشر .

۲- المرشد فی الوقوف .

فهرست نسخه‌های خطی دانشگاه اصفهان
ایرج افشار - محمدتقی دانش‌پژوه

درماههای آبان وآذر سال ۱۳۴۲ که ازیزد برمی‌گشتم گذارم به‌شهر اصفهان افتاده وبا نسخه‌هایی‌چند از گنجینه‌های آن شهر آشنا گشتم، آنچه درآن سفر یادداشت کرده‌بودم درنشریهٔ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران دفتر چهارم ص ۴۷۵-۴۸۰ در ۱۳۴۴ چاپ شده است. در اردی‌بهشت سال ۱۳۴۵ که از شیراز می‌آمدم بازگذارم به‌اصفهان افتاد وچند گنجینه رادیدم ویادداشتهایم را درهمین نشریه دفتر پنجم (ص ۳۰۲-۳۰۴) به‌چاپ‌رسانیدم. تااینکه به‌درخواست دانشگاه اصفهای باآقای ایرج افشار نزدیک به‌پنج سال پیش باردیگر به اصفهان رفتیم برای اینکه هردوبه‌نسخه‌های خطی آنجا درست بنگریم وفهرستی تحقیقی باروش علمی برای آنها تهیه کنیم واین کار بالطف وهمراهم آقای مرتضی تیموری رئیس وقت کتابخانه مرکزی آن دانشگاه انجام شد.

این نسخه‌ها گذشته ازچندین مجلد که‌دانشگاه اصفهان خریده است ازگنجینهٔ شهرداری اصفهان به‌این مرکز آمده همچنین نسخه‌های عربی شادروان شیخ محمد باقر الفت که وقف اینجا شده است. پیشها دانشمند عراقی آقای حسین علی محفوظ نسخه‌های او را درخانه‌اش دیده ودرمجلهٔ معهد المخطوطات‌العربیة‌سال ۱۹۵۷ مجلد سوم (ص ۱۷-۲۰)پاره‌ای از آنها را فهرست کرده‌است که رویهم به ۳۲عنوان میرسد. آقای تیموری هم درنشریهٔ دانشکدهٔ ادبیات اصفهان شمارهٔ یکم سال ۱۳۴۳ (ص ۳۱۰-۳۱۸) وشمارهٔ دوم وسوم سال ۱۳۴۵ (ص ۱۴۳-۱۵۷) برخی ازنسخه‌هارا شناسانده است.

از این روی‌من یادداشتهایی راکه باکمک وهمکاری آقای افشار آماده ساختیم باآنچه دراین فهرست‌ها آمده وباآنچه خودم درنشریهٔ کتابخانهٔ مرکزی (دفتر۴و۵) گذارده‌ام وبا آنچه درفهرست میکروفیلها دربارهٔ نسخه‌هایی که‌تصویر آنها را درکتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران داریم‌آورده‌ام سنجیدم وبه‌فهرستهای دیگر نیز نگریستم وفیلم برخی از نسخه‌ها راکه درآنجا داریم دوباره دیدم تااین فهرست بااستواری بیشتری همراه باشد

این نکته هم گفته شود که آقای محفوظ از چندنسخه‌ای ازگنجینهٔ الفت یاد کرده‌است که به کتابخانهٔ دانشگاه اصفهان نیامده است.من بانگریستن به برخی از فهرستها دریافتم که کجا میتوان نشان وسراغ برخی از آنها را گرفت.پیداست که شادروان الفت خودش که زنده بود آنها رابه کتابخانه‌های دیگر بخشیده است،مانند:

۱- فاتحة‌العلوم غزالی وشرح معانی اسماءالله الحسنی که در فهرست اشکوری برای کتابخانهٔ آیة‌الله‌مرعشی (۳:۲۹۳ و۲۹۴) شناسانده شده است.

۲- رسائل یحیی عدی که به دانشگاه آمده (ش ۱ ۴۹۰) و عکس آنها را هم داریم (فیلمها ۱: ۵۹۶) آقای گرهاود انگرس G·Endres در آثار یحیی عدی به انگلیسی چاپ ۱۹۷۷ (ص ۱۸ و ۳۹) از روی فهرست من برای دانشگاه (۳: ۱۰۰) پنداشته است که این نسخه جز شمارهٔ ۴۹:۱ است با اینکه من در آنجا تنها از نسخهٔ رسائل حکماء شمارهٔ ۸۷۵ خان سروی یاد کرده‌ام.

۳- المجموعة یا الفوائد احمد تفتازانی که در دانشگاه تهران است (۴۹۰۹).

۴- اسئلة القران واجوبتها از محمد رازی که آنهم در دانشگاه تهران (۴۹۰۸ است.)

۵- لسان الخواص قزوینی (همانجا ۴۹۰۶)

۶- قواعد المرام فی علم الکلام یا اصول الدین ابن میثم سورخ ۷۱۷ (ذریعه ۱۷: ۱۷۹ و ۱۹۰- چاپ آقای اشکوری) و مبادی الوصول ونهج المسترشدین علامهٔ حلی سورخ ۷۰۳ هرسه نوشتهٔ ابوالفتوح احمد بن ابی عبدالله بلکو پسر ابوطالب پسر علی آوی یا آبی و از آن او با اجازهٔ علامهٔ حلی و پسرش بدو که در ذریعه (۱: ۱۸۶) و فهرست مجلس (۵: ۳۴۶) نام او آمده واو شارح عینیهٔ ابن سینا است، در فهرست اشکوری (۱: ۱۸) شناسانده شده ودر ذریعه (۲۴: ۴۲۴) هم یاد نهج المسترشدین همین مجموعه هست.

چند نسخه است که محفوظ از آنها یاد کرده ونمی‌دانیم که اکنون به کجا رفته است مانند:

۱- ارشاد الاذهان حلی نوشتهٔ حسن شیعی سبزواری

۲- اشراق اللاهوت فی نقد شرح الیاقوت ازضیاء الدین ابوالقاسم عبدالله علوی حلی سورخ ۹۲۱ که من هم در نشریه (۵: ۲۹۸) یاد کرده‌ام ودر مقالهٔ محفوظ (۳: ۱۷) هم هست. نسخه‌های دیگری از آن نیز می‌شناسیم مانند نسخه سدهٔ ۸ کتابخانهٔ حکیم در نجف (ذریعه ۱۳: ۱۱۰) وشمارهٔ ۶۷۶۵ دانشگاه تهران و ۷۸۸ ساک (ص ۴۳ فهرست) ونسخهٔ سورخ ۷۷۰ که در راهنمای کتاب (۱۴: ۸۹) ونشریهٔ الهیات مشهد (۱۲: ۲۱۶) که هیچیک این یکی نیست

* * * * * *

* آتشکده: آذر (نشریهٔ کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه ۴: ۴۷۰- نشریهٔ دانشگاه اصفهان ۱: ۳۱۲)

۴۳، نستعلیق سدهٔ ۱۲ باجدول وسرلوح زرین در پیشانی، کاغذ فرنگی (۱۰۶۷۰).

۵۳۳، نستعلیق سدهٔ ۱۳، جدول شنگرف ولاجورد، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی، از آن فرهاد میرزا بوده است (۱۳۱۷).

* الاتقان لعلوم القرآن: سیوطی که در روز شنبه ۱۳ شوال ۸۶۸ بانجام رسانده است (مجلة معهد المخطوطات ۳: ۱۷- نشریه ۵: ۲۸۹).

۱۰۰، نسخ احمد بن شریف احمد بن شریف حسین بن شریف علی بن شریف وهب در پایان ج ۹۶۷/۲، عنوان ونشان شنگرف، آغاز افتاده، کاغذ استنبولی (۱۶۹۹۰).

* اجوبة المسائل الحاجبية العكبرية : شیخ سفید، در ۱۵ مساله (ذریعه ۱۹۸:۵ و ۲۲۸۹ - سارتین سک درموت. ۶۴۹۳)

۱۸۶، نسخ سدۀ ۱۱، بایادداشت ۱۲۷۰و۱۱۱۴، کاغذ سپاهانی (۱۷۳۰۶).

* اختیارات بدیعی: زین عطار انصاری (ن ۴: ۴۷۵ - ن ص ۱: ۳۱۱)

۲۳، نستعلیق سدۀ ۱۲، کاغذ سپاهانی (۵۱۳۸)

۲۶۶، نستعلیق ۲۸ شوال ۱۰۷۵ در اورنگ آباد، عنوان ونشان شنگرف، بانونویس با دوعرض سالهای ۱۰۸۶و۱۱۰۵

۲۷۰، نستعلیق سدۀ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذبغدادی (۴۲۷۵).

* اخلاق و کلام شیعی، باعنوانهای: سرقات اول ازسراسم بندگی، سرقات چهارم در تذهیب وتبدیل اخلاق، سرقات پنجم در ادعیه وسعاجین حکمای الهی.

۳۳۸، نستعلیق سدۀ ۱۳، کاغذ فرنگی آهار سهره شده (۱۱۱۹).

* اخلاق محسنی: کاشفی

۳۴۰، نستعلیق سدۀ ۱۲، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۲۱).

* احادیث قدسیه، باشرح وترجمۀ احمدعابد دریک مقدمه وهفتاد حدیث.

۴۶۶، نستعلیق سدۀ ۱۱، جدول زرین عنوان شنگرف، نسخه درحدیث بیست وچهارم نانوشته مانده، کاغذ سپاهانی (۱۲۴۹).

* ارشاد الاذهان فی احکام الایمان: علامۀ حلی، درمجلۀ معهد المخطوطات (۱۷:۳) از ارشاد مورخ ۹۱۸ یادشده است.

۷۵، نسخ محمدقاسم بن پسرمحمدشولستانی در ۲۶ ج ۱/ ۱۰۸۲، کاغذفرنگی (۱۶۹۱۶)

* ارشاد القلوب: دیلمی.

۵۰۹، نسخ ابومحمد حسن بن ابی الحسن بن محمد دریک شنبه ۱ رجب ۱۰۸۶، باجدول عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی آهار سهره (۱۲۹۳)

* الاستغاثة فی بدع الثلاثة: ابوالقاسم علی علوی کوفی درگذشتۀ ۳۵۲ (ذریعه ۲: ۲۸).

۱۶۰، نسخ سدۀ ۱۱، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۴).

* اشارات الاصول: کلباسی (ن ص ۱: ۳۱۳)

۳۸، نسخ سدۀ ۱۳، باجدول وسرلوح زرین، کاغذفرنگی آهار سهره (۷۸۶۵). جزویکم.

۵۱۹، نسخ محمد صادق بن محمدتقی ورنوسفادرانی در ۱۸ ج ۲/ ۱۰۹۵، جزودوم کاغذ فرنگی (۱۳۰۳)

* اشجار واثمار: علی شاه بخارایی

۴۲۱، نستعلیق آخوند جان پسر عبدالسمیع استروشنی در ۱۲۵۷، عنوان شنگرف (۱۲۰۲)

۴۴۳، نستعلیق چهارشنبه ۲۲ شعبان ۱۲۳۴، کاغذ فرنگی (۱۲۲۶).

* الاصول الاصیلة: فیض کاشانی (چاپ محدث در ۱۳۴۹)

۸۵، نسخ سدۀ ۱۲، عنوان و نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۱۸)

*اغراض ارسطوطالیس المنطقیة: ابن زرعه (فیلمها ۲: ۲۸۵ وش ۳.۰۵ و ۲۵۳۰۵-۴-ن ۴: ۴۷۰- مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات دانشگاه فردوسی ۱: ۱۴ ص ۴۶-دیباچهٔ منطق ابن مقفع - فهرست دانشگاه لس انجلس درنشریه ۱۱: ۱۵۲) از مقولات تابرهان

۴۸۸، نسخ عبدالکریم بن محمدحسینی طبسی گیلکی در ۱۰ محرم ۱۰۷۱، کاغذ اصفهانی (۱۲۷۲).

* الاقبال بصالح الاعمال: ابن طاوس سید رضی الدین ابوالقاسم علی حلی (ذریعه ۲: ۲۶۴)

۱۱۹، نسخ محمد ابراهیم بن عبدالجواد در دههٔ دوم شعبان ۱۰۸۲ در نجف، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی آهارسهره (۱۷۰۲۱)

* الالفیة: ابن مالک

۵۶۴، نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، باحواشی، کاغذ فرنگی (۱۳۴۸)

*امامت، شناخته نشده است، عنوانهای «دلیل سیوم از آیات قرآنی، خاتمه در ذکروجوه در کتاب واحدی، تتمه در ذکروجوه مطاعن، بشارت روایات صحیحه معتبره درباب شیعهٔ اثنی عشری» در آن دیده میشود.

۴۷۴، نستعلیق سدهٔ ۱۲، حدیثهای زیر خط شنگرف، آغاز وانجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۲۵۷)

* الامان من اخطار الاسفار: ابن طاوس حلی

۱۲۱، نسخ محمدباقر عبدالکریم موسوی سپاهانی در روز آدینه ۵ ع ۱/ ۱۲۶۹، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی آهار سهره (۱۷۰۲۶).

* انتخاب الزاد: آقامحمدعلی بهبهانی کرمانشاهی درگذشتهٔ ۱۲۱۶، گزیده ایست از رسالهٔ بزرگ او دربارهٔ حج وساختهٔ در رجب ۱۱۸۸ (ذریعه ۲: ۳۵۹-ن ص ۲و۳: ۱۲۳).

۲۶۰، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۳۱۹).

* انوار البصائر: حسن بن محمدشا گردوحید بهبهانی (ذریعه ۶: ۲۰۶-مجلس ۱۰: ۲۰۸۲ و ۲۱۰۹)

۸۸، نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، عبادات ناتمام، کاغذ آبی (۱۶۹۳۰).

۱۱۶، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، انجام افتاده، ج ۶، کاغذ آبی (۱۷۰۱۶)

۱۸۰، نسخ نورمحمد لاریجانی در ۱۴/ ۱۲۲۵ در تهران، کاغذ آبی، جزو چهارم مقدمه، کاغذ آبی (۱۷۲۹۹).

* انوار التنزیل: بیضاوی (ن ص ۲و۳: ۱۲۴)

۲۳۱، نستعلیق سدهٔ ۱۳، تاسورهٔ نحل، کاغذ آغاز سهره (۲۳۱۶۰).

۳۱۱، نسخ محمدبن سوندک بن خضر درپایان ج ۱/ ۸۰۴، آیتها شنگرف، کاغذ سمرقندی (۲۳۱۴۷).

*انوار سهیلی: کاشفی (ن ۵: ۳۰۸)

۴۴۷، نستعلیق آدینه ۱۰ رمضان، سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۲۳۰)

*انوار مشرقیه: محمدصالح حسینی، به نام شاه‌سلطان حسین صفوی، در ستاره‌شناسی (ذریعه ۲: ٤٤٠-فیلم ٤٥٥٢ دانشگاه تهران) جز آنچه که سنزوی (۲۷۳و۲۷٤ و ۳٦۸) یاد کرده است

۳۰۹، نستعلیق ۱۲ع ۱۱۰۹/۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذسپاهانی آهار سهره (۱۷٤٥٠)

* انیس المتقین (ص ۱) کشکول مانندی است به عربی وفارسی از چندین کتاب، شرح رسالهٔ زینون فارابی در آن هست.

۲۰٤، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، کاغذسپاهانی (۱۷۷٤۹)

* انیس الوحید فی‌شرح کتاب التوحید سیدنعمةالله جزایری‌شوشتری (ن ٥: ۲۹۹)

۱۷۱، نسخ محمدتقی شوشتری که به گواهی شارح شاگرد او بوده وخود شارح هم سراسر آن را خوانده است، نوشتهٔ رجب ۱۱۰۳ درشوشتر، ص ع را خود شارح نوشته است، عنوان شنگرف، کاغذسپاهانی (۱۷۲۸٤)

* بحارالانوار مجلسی (ن‌ص ۱: ۳۱۳)

۹، دارای:

*ج ۱و۲ به‌نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی آهار سهره (۲۱۷۳).

*ج ٤، به‌نسخ محمدحسین بن آخوند ملاعلی درمدرسه قطبیهٔ شمس‌آباد اصفهان در شنبه ۱٦ رجب ۱۲٦٦، باجدول و کمند ومرلوح زرین، کاغذآهار سهره (۲۱۷٤).

*ج ۷، به‌نسخ محمدحسن بن عبدالله کاتب درذح ۱۲۷٤، کاغذفرنگی آهاروسهره (۲۱۷٥)

*ج ۸ فتن ومحن ساختهٔ در ذح ۱۰۹۱ به‌نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی آهارسهره (۲۱۷٦)

*ج ۸ فتن ومحن، به‌نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی آهار وسهره (۲۱۷۷).

*ج ۹، به‌نسخ حسن بن علی نایینی درشعبان ۱۲۷۲، کاغذفرنگی آهار وسهره (۲۱۷۸)

* ج ۱٤، السماءوالعالم، به نسخ سدهٔ ۱۳، انجام افتاده، کاغذفرنگی (۲۳۱٦٤) شمارهٔ این یکی ۲۳٥ است

*ج ۱۸، طهارة وصلوة، به‌نسخ محمدحسن بن‌عبدالله کاتب در دوشنبه ۳ع ۱۲۸٦/۱ کاغذفرنگی آهار وسهره (۲۲۳۹)

* ۱۹، به‌نسخ محمدحسن پسرعبدالله کاتب دردوشنبه ۳ رجب ۱۲۸٥، کاغذفرنگی آهارسهره (۲۱۸۱)

* ج ۲۳، عقود وایقاعات، به‌نسخ ومقابله کردهٔ محمدحسین بن حاجی محمدقاسم کاشانی در چهارشنبه ۱۱ صفر ۱۲٤٥، باجدول و کمند، کاغذفرنگی آهار سهره (۲۱۸۳)

* بحرالجواهر فی‌علم‌الدفاتر: میرزا عبدالوهاب شهشهانی

٤۹۱، شکسته نستعلیق میرزاعلی رضامستوفی اصفهان در ۹ ج ۱۲۹۱/۱، کاغذفرنگی (۱۲۷٥)

* بدایةالهدایة شیخ حرعاملی (ن‌ص ۲و۳: ۱۲٤)

۲٤۱، نسخ ۱۳۲۸، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۷٠)

* برهان قاطع: محمدحسین برهان تبریزی (گویا: ن‌ص ۲و۳: ۱۲۷)

۵۹، نستعلیق سدهٔ ۱۳، عنوان ولغتها شنگرف، کاغذ فرنگی (۱٦۱۰۳)

۲۱۷ ،نستعلیق پایان ج ۱/ ۱۲۲۹ در اصفهان، کاغذفرنگی (۳۱۴۵).
۴۵۶ ،نستعلیق ابوالقاسم بن‌حاجی میرزا علی‌اکبر اشتهاردی در ۱۰ ج ۱/ ۱۲۶۰، عنوان ولغتها شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۲۳۹).
۵۵۴ ،نستعلیق سدهٔ ۱۳ ،لغتها شنگرف، آغاز وانجام افتاده، کاغذفرنگی (۱۳۳۸).
* بهارستان: جامی (ن‌ص ۱: ۳۱۴)
۴۵ ،نستعلیق سدهٔ ۱۲ ،عنوان شنگرف، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۱۰۷۴)
* البهجة المرضية: سیوطی (ن‌ص ۲ و ۳: ۱۲۷).
۲۶۴ ،نسخ ۱۳۲۵ ،عنوان وشنگرف ، کاغذآبی (۲۳۱۹۴)
۵۴۴ ،نسخ چهارشنبه ۲۴ صفر ۱۱۹۷ ،عنوان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۳۲۸)
۵۶۵ ،نسخ سدهٔ ۱۳ ،نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۴۹)
* بیاض تاج‌الدین احمدوزیر سورخ ۷۸۲ (نشریه ۴: ۴۷۰-فهرست‌فیلمها ۱: ۴۹۱-وحید ۲: ۲ص ۰ ۵- دیباچهٔ چاپ عکسی ۱۳۵۳).
۵۸۷ ،نسخهٔ اصل به‌چندین خط (۱۳۶۵)
* پاتولوژی یا علم معالجهٔ امراض (ن ۴: ۴۷۷-ن‌ص ۱: ۳۲۴)
آغاز: علم به طبالع ومعالجه، پاتولوژی علمی است که شناخته میشود ازاحوال بدن انسان
۳۲ ،شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳ ،دوسه برگی ازانجام افتاده (۶۰۹۹)
* پریشان: قاآنی
۷ ،نستعلیق میرزا آقا محمدرضا پسر آقامحمدمهدی ضرابی تهرانی در ۱۲ ع ۲/ ۱۳۰۷، کاغذ سپاهانی (۵۲۲۰)
* تاریخ اسلام، نخستین عنوان آن «ذکرشعیب» است ومیرسد به‌عنوان «جلال‌الدین سنکبرنی» ودرهمین جاازجنگ سیف‌الدین وملک هرات در رجب ۹۱۸ یادمیشود.
۴۶۴ ،نستعلیق سدهٔ ۱۱ ،عنوان شنگرف، آغاز وانجام افتاده، کاغذ سمرقندی (۱۲۴۷)
* تاریخ اسلام، تازگیها به‌نگارش درآمده است.
۴۹۵ ،نستعلیق سدهٔ ۱۴ ،کاغذفرنگی (۱۲۷۹).
* تاریخ اسلام، تازه‌است
۵۲۵ ،نستعلیق سدهٔ ۱۴ ،کاغذفرنگی (۱۳۰۹)
* تاریخ اسلام، درآن از قمقام فرهادمیرزا ومجمع‌النورین وجزاینها آورده شده است.
۵۲۶ ،نستعلیق سدهٔ ۱۴ (۱۳۱۰)
تاریخ اکبرشاه، ازسال ۱۷ تا ۴۷ پادشاهی او.
آغاز: سخن تازه سازم بنام خدای   که نامش به‌معنی بود رهنمای
انجام: نظام سخن ازکلام توباد ...... طرازمعانی به نام توباد.

۵۵۱ ،نستعلیق سدهٔ ۱۱ ،باجدول ،عنوان شنگرف، باسرلوح زرین، کاغذ سپاهانی (۱۳۳۵).

* تاریخ اکبری: ابوالفضل ناگوری (ن‌ص ۱: ۳۱۵-سنزوی ۴۵۸)

۲۰ ،نستعلیق محمدجعفر بن ملامحمدحسین دماندوی در دههٔ سوم ۱۱۰۷/۱۴ ،آغاز افتاده، کاغذسپاهانی آهار مهره (۵۱۳۳).

* تاریخ ایران (مختصر) تازه است

۴۹۴ ،نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۲۷۸).

* تاریخ ایران، تازه است.

۴۹۸ ،نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۲۸۲)

* تاریخ ایران تازه‌است

۵۱۱ ،نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذ فرنگی (۱۲۹۵).

* تاریخ ایران‌وایرانیان: گوبینو، ترجمهٔ ابوتراب نظم‌الدوله خواجه نوری در گذشتهٔ ۱۳۰۶ به دستور سرداراسعد (مشار ۳۰۲).

۴۳۳ ،شکستهٔ محمدعلی تفرشی، در ۱۳۳۳، در دو مجلد (۱۲۱۵و۱۲۱۴)

* تاریخ قاجار، تاریخ سالانه است تافتح علی‌شاه

۴۹۲ ،نستعلیق سدهٔ ۱۳، نشان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۲۷۶)

* تاریخ گیتی گشای: میرزا محمدصادق نامی اصفهانی (سنزوی ۴۲۶۷)

۴۵۱ ،نستعلیق محمداسماعیل بن محمد علی در نیمهٔ رجب ۱۲۸۶، کاغذ آبی (۱۲۳۴)

* تجزیه‌وترکیب الفیهٔ ابن مالک: محمدصادق بروجردی، برای پسرش محمدحسن به فارسی در ۱۱۱۶

۴۳۷، نسخ محمدصالح بن ابی‌الفتوح اصفهانی در ۱۱۱۶، کاغذ سپاهانی (۱۲۲۰).

* تحریر القواعد المنطقیة فی‌شرح الرسالة‌الشمسیة: قطب رازی

۵۰ ،نسخ محمدباقر بن محمدعلی گلپایگانی درمدرسهٔ عباسیه در ۱۲۳۹، کاغذفرنگی (۱۳۳۴)

* تحریر مناظر اقلیدس: خواجهٔ طوسی، بادوافادهٔ او (فیلم ۴۰۳۷ دانشگاه‌تهران)

۲۸۵ ،نستعلیق سدهٔ ۱۱ ،شکلها شنگرف، کاغذ دولت‌آبادی (۱۵۹۵۵)

* التحفة الرضویة فی المسائل المبدئیة والمعادیة: محمدرضا بن عبدالنبی شیرازی در کلام در شش باب وخاتمه

۵۲۴ ،شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذ فرنگی (۱۳۰۸)

* تحفة‌العراقین: خاقانی (ن ۴: ۴۷۵-ن‌ص ۱: ۳۱۵).

۵۷۵ ،نستعلیق سدهٔ ۱۱ ،عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۵۱۳۷)

۵۷۸ ،نستعلیق سدهٔ ۱۳ ،باجدول وسرلوح زرین، کاغذ سپاهانی (۱۳۰۶)

* التحفة‌الفتحیة: عبدالعظم بن علی رضای حسینی اصفهانی به‌نام‌فتح علی‌شاه‌وعباس میرزا درشرح چهل حدیث (فیلم ۴۰۵۶)

۳۵۱ ،نسخ ونستعلیق اصل در ۱۲۱۷/۹/۱۷ ،عنوان شنگرف،جدول زرین،باسرلوح ، کاغذ ترمه، جلد رنگ وروغن باگل وبوته درون بوم آلبالویی (۱۱۳۲))

* تحفة المنجمین: جلال‌الدین محمدمنجم یزدی،در سه وصیت‌وپنج مقاله (سنزوی ۲۰۴- فیلم ۴۰۶۳).

۳۴۹ ،نسخ ۱۲۳۶ ،عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۱۳۰)

* تذکرة‌الارض ناصریه یاآفرینش نامه ازسیوفیگیه ساختهٔ ۱۸۶۴ ،ترجمهٔ‌فارسی محمد تقی‌بن‌محمدهاشم بن‌محمد حسین انصاری کاشانی پزشک‌در ۱۲۸۴ (سنزوی ۳۰۴ -فیلم ۴۰۴۴ - فهرست چاپی های پاریس ۵۱:۸۶۴- انوار ۱:۲۴۷ش۲۴۶)

۲۷۲ ،نسخ سدهٔ ۳ ، کاغذفرنگی آهارمهره (۵۷۸۱)

* تذکرةاولی‌الالباب: داود انطاکی (ن۴:۴۷۰-ن‌ص ۱:۳۱۶).

۵۳ ،نسخ سدهٔ ۱۰، بایادداشت تملک ترکی ویادداشت محمدحسین طبیب که به دستور استادش محمدسومن تنکابنی مازندرانی در راه شام نوسانیده ودراصفهان به‌خوداونشان داده است، ج ۱ از الف‌تاف، کاغذ فرنگی (۱۰۶۶۸).

* تذکرهٔ عذری (ن‌ص ۳۹۲:۱۲۸)

۲۳۴ ،نستعلیق محمود تفرشی در ۱۷ ذی ۱۳۱۶ ، کاغذ فرنگی (۲۳۱۶۳)

* تذکرهٔ شعرا: دولت شاه سمرقندی

۴۱۵ ،نستعلیق سدهٔ ۱۰ ،عنوان شنگرف،جدول زرولاجورد،باسرلوح دربرگ‌یکم، کاغذ سمرقندی (۱۱۹۶)

* ترجمهٔ کیمیاءالشفاء یاطب کیمیونی (کیمیاوی) ازحاجی محمدعلی‌فانی پسرملا اسکندر شیروانی،به‌نام فتح‌علی شاه دربغداد درج ۱۲۴۶/۱، اوبه قسطنطنیه رفته ورئیس الاطباء عثمانی سیدمحمدعلی خراسانی رادیده وباوی دربارهٔ طب کیمیاوی سخن داشته و کیمیاء الشفاء راکه وی برای سلطان مصطفی سوم (۱۱۸۷-۱۱۷۱) یاچهارم (۱۲۲۲-۱۲۲۳)از زبان اروپایی گویا انگلیسی به‌ترکی برگردانده بود بفارسی درآورد (استوری ۲:۲۹۲- سنزوی ۵۶۴)

۲۷۴ ،نستعلیق محمدبن حاجی‌میرزا مهدی قاری در پنجشنبه ۲۸ ذح ۱۲۴۹ در قوشه، کاغذفرنگی (۵۷۸۳)

* ترجمة المناقب: ابوالحسن علی‌زواری، برای‌امیرقوام‌الدین‌محمد در ۱۶ صفر۹۳۸، اصل کشف الغمة اربلی درگذشتهٔ ۶۹۲ است(نشریه ۴:۴۷۰- ذریعه ۴:۱۳۹-سنزوی ۴۴۳۹)

۳۹۶، نستعلیق محمدبن محمدمقیم شهریاری در نجف در ۱۱۶۶، کاغذسپاهانی (۱۱۷۷)

۵۰۳، نستعلیق فخرالدین عبدالحمید بن عبدالوهاب رستمداری در دوشنبه ۳محرم ۹۷۹، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۸۷)

ترجمهٔ نفحات اللاهوت فی لعن الجبت والطاغوت: محمدبن ابن طالب حسینی استرابادی در یک مقدمه ویک مقصدویک خاتمه، اصل از نورالدین علی محقق کرکی درگذشتهٔ ۹٤۰ استاد سترجم است دریک مقدمه در چندبحث سپس هفت فصل ویک خاتمه دردوبحث واو آن را در ذح ۹۱۷ درطوس ساخته است(ذریعه ٤ ۲: ۲۰۰). او «تعیین المخالفین لامیرالمومنین» دارد که نامه مانند است درپاسخ پادشاه (دانشگاه ۸/۱۹۶۸و۶۹/۲۸۳۰) ازاین ترجمه درنشریه (۳: ٦٦) وفهرست دانشگاه (۲۲/۲٤٥٤) یادشده است (طوس ۲۸۳و۲۸٤- اشکوری ۳: ۵).

۲۱۱، نستعلیق سدهٔ ۱۲، متن زیرخط شنگرف، آغاز افتاده (۱۷٤٤۳)

* ترجمه وقوف سجاوندی

۱۱۵، نسخ قاسم علی بن شیخ امیر نصرابادی ماربینی اصفهانی در سه‌شنبه ۲٤ج۱/ ۱۰۹۵، عنوان ونشان شنگرف، آغاز افتاده، سپاهانی (۱۷۰۱۲)

* ترکیب خالد ازهری برای الفیهٔ ابن مالک یاتمرین الطلاب فی صناعة الاعراب(ن‌ص ۳۹۲: ۱۳۳).

۲۳۹، نسخ پنجشنبه شعبان ۱۲۳۲، کاغذفرنگی (۲۳۱٦۸)

* تعبیرخواب، به ترتیب الف‌با.

۲۳۲، نسخ سدهٔ ۱۰، برخی از واژه‌ها وعبارتها شنگرف، کاغذ سمرقندی (۲۳٦۱)

* تفسیر آیة‌الکرسی: صدرای شیرازی

۳٤۵، نستعلیق ۵ شوال ۱۱۸٦، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۱۲٦)

* تفسیرسورهٔ یوسف: معین مسکین فراهی، همان احسن القصص یاحدائق‌الحقایق یا بحرالدراو (منزوی ۲و٤٤۲).

۳۱۷، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان وآیتها شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۷)

* التقریرات فی الفقه، باب طهارت

٤۹، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی آهارمهره (۱۱۳۸۰)

* التکملة فی شرح التذکرة: خفری که در دوشنبه ٤محرم ۹۳۲ ساخته است.

۹۷، نستعلیق دوشنبه ۹رجب ۱۰۳۹، شکلها شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱٦۹۵۳).

٤۰۳، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذسپاهانی (۱۱۸٤).

* تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال: میرزا محمد استرابادی

۲۱۰، نسخ سدهٔ ۱۱، ص ۱ نونویس، عنوان شنگرف، حاشیه‌ها با نشان «منه مدظله العالی»، انجام افتاده، کاغذ رنگارنگ (۱۷۴۳۰)

* تمهید القواعد الاصولیة والعربیة: شهید ثانی، ساختهٔ ۹۵۸ (ن ۴: ۴۷۰–ن ص ۱: ۳۱۷)

۱۰۳، نستعلیق سیدهادی بن محمد تقی موسوی گیلانی در اصفهان در پنجشنبه دههٔ سوم محرم ۱۲۸۲، کاغذ سپاهانی (۲۲۰۰۴).

۴۱۷، نستعلیق، ابراهیم بن عبدالکریم موسوی وشتانی فیروزکوهی مازندرانی در صفر ۱۲۰۹ آن را کامل کرده است، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۱۹۸).

۵۵۹، نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی آبی (۱۳۴۳)

* تیمورنامه: هاتفی (ن ۴: ۴۷۰–ن ص ۱: ۳۱۷)

۲۷، نستعلیق خوش، باجدول، باعنوان زرین در کتیبه، کاغذ سمرقندی (۵۱۳۰)

* جامع السعادات: مهدی نراقی

۳۴۳، نسخ پیری حسین پسر زین العابدین در ۲۸ محرم ۱۲۴۵، کاغذفرنگی (۱۱۲۴)

* الجامع لقوی الادویة والاغذیة: سالقی

۳۵۳، نسخ سدهٔ ۸ در میانه، کامل شدهٔ سهراب قمی کاتب در ۱۰۳۲ در آغاز وانجام، کاغذ سمرقندی (۱۱۳۴)

* جامع المقال: فخرالدین طریحی

۸۱، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۶۶۷۴)

* الجبر والتفویض: محمدتقی گویا پسر محمدباقر معروف به آقانجفی اصفهانی درگذشتهٔ ۱۳۳۲ (ذریعه ۵: ۸۴)

۱۸۴، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی (۱۷۳۰۳)

* جزاء الاعمال فی الاخبار واردة فی المآل: حاجی میرمحمود حسنی حسینی موسوی اصفهانی خاتون‌آبادی پسر سیدعلی پسر میرمحمدصادق در نوزده مجلس ویک مقدمه

۵۴۱، نسخ سدهٔ ۱۳، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۳۲۵)

* جفرجامع وخابیه، در دومقدمه وچندفصل

۴۲، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۱۰۸۷۲)

* جلاء الاذهان وجلاء الاحزان: گازرگرگانی

۳۱۵، نسخ ۱۰۵۶، باجدول، آیتها شنگرف، ج ۱، آغاز افتاده، کاغذاصفهانی (۱۳۵۵)

* جنگ شعرفارسی

۶۲، نستعلیق سدهٔ ۱۳، بیاضی (۱۶۲۲۰)

* جنگ شعرودعا

۶۳، نستعلیق سدهٔ ۱۳، بیاضی (۱۶۲۱۹)

* جنگ طلسم ودعا وپراکنده‌ها

۳٤٦،نسخ ونستعلیق محمدصادق در ۱۳۱۹، کاغذفرنگی (۱۱۲۷)

* جنگ شعرفارسی ازظهیری وشهید وربیع ونایب وبهائی ودیگران

٤٥٧،نستعلیق راسته وچلیپا درمتن وهامش از سدۀ ۱۳،باجدول شنگرف ،انجام افتاده، کاغذ اصفهانی (۱۲٤۰)

* جنگ پراکنده از اخبار و کتابهای گوناگون وآگاهی های گوناگون

٤۸۱، نستعلیق سدۀ ۱۲، کاغذ سپاهانی ،بیاضی (۱۲٦٤)

* جنگ منشآت وشعرفارسی

٤۸٥،نستعلیق سدۀ ۱۳، کاغذآبی،بیاضی (۱۲٦۸)

* جنگ تاج الحکماء فلسفی نایینی از سدۀ ۱٤، گرفتۀ از کتابهای تاریخی وادبی وفلسفی وعرفانی وجزآنها درگونه گون مباحث،در دومجلد

٤۸٦،نسخۀ اصل مؤلف (۱۲٦۹و۱۲۷۰)

* جنگ شعر فارسی

٥۲۷،نستعلیق سدۀ ۱۳، کاغذفرنگی آهار مهره،بیاضی (۱۳۱۱)

* جنگ شعرفارسی

٥۲۸،نستعلیق سدۀ ۱۳ بامجلس تصویر،باجدول، کاغذ سپاهانی،بیاضی (۱۳۱۲)

* جنگ شعرفارسی

٥۲۹،نستعلیق سدۀ ۱۳، باجدول، کاغذ رنگارنگ (۱۳۱۳)

* جنگ نثرفارسی از ترسلات

٥۳۰،شکسته نستعلیق سدۀ ۱۳، کاغذسپاهانی،بیاضی (۱۳۱٤)

* جنگ شعرعربی

٥۳۱،نسخ سدۀ ۱۳، کاغذفرنگی،بیاضی (۱۳۱٥)

* جنگ شعرعربی

٥۳۲، نسخ ،عنوان شنگرف، کاغذفرنگی بیاضی(۱۳۱٦)

* جوامع الجامع: ابوعلی طبرسی

۱۰۲،نسخ سدۀ ۱۰،متن شنگرف،از آغاز تاسورۀ لقمان، کاغذ سپاهانی(۱٦۹۹۲)

* جوامع العلوم: امام فخررازی

۲۰۰، نستعلیق سدۀ ۱۲ بانونویس در آغاز،انجام افتاده، کاغذفرنگی (۱۷٤٤٤)

* جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام: شیخ محمدحسن اصفهانی نجفی (ن ص ۱: ۳۱۷)

۷،نسخ محمد جعفر بن محمد رحیم در ۱۲٦۷، از آغاز تاپایان احکام جماعت، کاغذ فرنگی (۲۲۱٦و۲۲۱۷)

۸: ازغسل تاصلاة ج۳،نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی (۹۷۹۳).

متاجر، نسخ میرزا بابا عبدالمحمد پسر حاجی‌جعفر خوانساری‌در ۱۲۶۲، دنبالهٔ این نوشتهٔ ابوالحسن تبریزی در ۱۲۶۳ تا پایان حجر، کاغذ سپاهانی (۹۷۸۶)

ضمان تاپایان وصیت، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ آهار مهره فرنگی (۹۷۸۷).

* نکاح، نسخ سدهٔ ۱۳، بایادداشت تملک محمدتقی پسر محمدباقر طباطبائی تبریزی، کاغذ فرنگی آهار مهره (۹۷۹٤)

طلاق تاصید وذباحه، به همان خط و کاغذ (۹۷۸۵).

۹٤. *حاشیهٔ انوار التزیل: ابوالفضل قرشی صدیقی‌خطیب کازرونی درگذشتهٔ نزدیک (چلبی).

آغاز: الحمدلله الذی انزل آیات بینات محکمات هن ام الکتاب

۱۰٤، نسخ سدهٔ ۱۰، دارای چهل کراسه شمار ده برگی، کاغذسپاهانی (۱٦۹۹٤).

* حاشیهٔ انوار التنزیل: شیخ بهائی

۱۲۹، نسخ ۱۲۵۱، عنوان و نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۱۱).

* حاشیهٔ انوار التنزیل، عصام‌الدین ابراهیم اسفراینی (ن‌ص ۳۹۲: ۱۳۵)

۲۲٦، نستعلیق ع ۱۲۱۹/۲، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۵۵).

* حاشیهٔ تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة: عصام‌الدین ابراهیم اسفراینی، تصدیقات

۱۷۰، نستعلیق محمد اسماعیل بن رضاقلی تهرانی در ٦ صفر ۱۲٦۹، کاغذسپاهانی (۱۷۲۹۰).

*حاشیهٔ تحریر القواعدالمنطقیة فی‌شرح الرساله‌الشمسیة: سیدنورالدین شریف‌علی گرگانی

۲٤۹، نسخ سدهٔ ۱۲، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۲۳۱۸۰).

* حاشیهٔ تحریر القواعد المنطقیه فی‌شرح الرسالة الشمسیة

۵٦۸، نسخ عنایة الله درآدینه ۹۵۷، عنوان ونشان شنگرف کاغذ سپاهانی (۱۳۵۲).

*حاشیهٔ تسدید القواعد فی‌شرح تجریدالعقاید للاصفهانی: سیدشریف‌علی گرگانی (ن ٥: ۲۹۹)

۱٦۵، نسخ نوری سندوی شادی‌آبادی کاتب در پسین روز سه‌شنبه ۱۰ ع ۸۸۹/۲ در همان سندوی شادی‌آباد، کاغذ سپاهانی (۱۷۲٦۹)

* حاشیهٔ التهذیب: عبدالله یزدی

۵٤۷، نستعلیق خدای وردی پسر فتح‌علی نوری طاهری تاکوری در ۱۲۳۱، کاغذ فرنگی آبی (۱۳۳۱).

* حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة: داود، اصل از گرگانی است.

۳۳۴، نستعلیق احمد بن امیر احمد قلعه شدادی در صفر ۱۰۸۴، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۱۵)

* حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار: جلال الدین محمد دوانی، اصل از گرگانی است.

۱۸۸، نستعلیق عبدالمطلب حسینی، سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۳۰۹).

* حاشیة شرح الاشارات: آقا جمال خوانساری

۱۷۳، نسخ سدهٔ ۱۲، نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۷۸۷).

* حاشیة شرح الاشارات: آقاحسین خوانساری.

۱۷۲، نستعلیق سدهٔ ۱۱، باحواشی «منه دام ظله» کاغذ سپاهانی (۱۷۲۸۵).

* حاشیة شرح التجرید: میرزاجان باغنوی

۱۶۶، نستعلیق محمد شریف پسر شکرالله گلپایگانی در سه شنبه ۱۲ شعبان ۱۰۸۲، نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۷۰).

۱۸۳، نسخ ۷ ذح ۱۲۳۵ در مدرسهٔ شاهشاهان (۱۷۳۰۲).

* حاشیة شرح التجرید وحاشیة الخفری علیه

۱۶۸، نستعلیق سدهٔ ۱۱، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۷۲).

* حاشیة شرح التجرید: صدرالدین محمد دشتکی

۱۵۶، نستعلیق سدهٔ ۱۰، انجام ناتمام، یایادداشت روز بهان پسر عماد در صفر ۱۰۳۵، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۵۸).

۱۵۷، نستعلیق سدهٔ ۱۱، انجام افتاده، از آن عبیدالله محمد عوض پسر امیرابی زید، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۰).

* حاشیة شرح التجرید القدیمة: دوانی (گویا: ن ص ۳۲: ۱۳۰۴)

۱۶۹، نسخ سلام بن حسین، سدهٔ ۱۱، بایادداشت سال ۱۱۲۶، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۷۵).

۲۲۱، نسخ شنبه دههٔ سوم شعبان ۱۱۰۶، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۵۰).

* حاشیة شرح التجرید: لاهیجی

۱۸۹، نستعلیق سدهٔ ۱۲، کاغذ سپاهانی (۱۷۳۱۱).

۱۹۹، نستعلیق محمد بن سلااسد در ۲۰ رمضان ۱۱۱۲، کاغذ فرنگی (۱۷۴۴۰).

* حاشیة شرح التجرید (مجلهٔ معهد المخطوطات ۳: ۱۷ : حاشیة فی الحکمة).

۱۷۶، نستعلیق احمد... (خوانده نمی‌شود) بن یعقوب بن‌سقرون بن اسحاق بن کاجی (؟) درمدرسهٔ شحنهٔ تبریز در پنجشنبه رمضان ۸۰۸، عنوان و نشان شنگرف، کاغذ بغدادی (۱۷۲۹۱).

* حاشیة شرح التجرید والحاشیةالقدیمة للدوانی

۱۶۷، نستعلیق سدهٔ ۱۱، کاغذ سپاهانی، آغاز وانجام افتاده (۱۷۲۷۱).

* حاشیة شرح حکمة العین: میرزاجان باغنوی

۳۷۰، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۱۵۱).

* حاشیة شرح مختصرالمنتهی: میرزاجان باغنوی (ن‌ص ۲و۳۹۲: ۱۳۵).

۲۵۲، نستعلیق سدهٔ ۱۱، آغاز وانجام افتاده، کاغذاصفهانی (۲۳۱۸۲).

* حاشیةشرح مختصر المنتهی، گویا همان باشد که درنشریهٔ اصفهان (۳۹۲: ۱۳۵) از قطب‌الدین پنداشته شده است.

۲۶۱، نستعلیق سدهٔ ۱۲، کاغذ فرنگی آهار مهره (۲۳۱۹۱).

* حاشیة شرح مختصر المنتهی

۲۰۸، نستعلیق ۲۸ ذح ۱۰۴۳، کاغذ سپاهانی (۱۶۸۹۳).

* حاشیة شرح المخلص للچغمینی لقاضی‌زاده الروسی: عبدالعلی بیرجندی

۹۰، نستعلیق نقدعلی پسر حاجی خداداد بروجردی درشب سه‌شنبه ۱۱ محرم ۱۰۳۲، عنوان شنگرف، کاغذ دولت‌آبادی (۱۶۹۶۴).

۹۴، نستعلیق آدینه ۱۱ ج ۱/ ۱۲۳۷، کاغذفرنگی آهار مهره (۱۶۹۵۰).

* حاشیة الشفاء: آقاحسین خوانساری

۱۷۴، نسخ محمد کاظم پسر هاشم خراسانی دریکشنبه ۲۴ شعبان ۱۱۲۳ در سپاهان، نشان وخط‌روی متن شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۸۸).

* حاشیة عدة‌الاصول: خلیل قزوینی، متن ازشیخ طوسی است.

۷۶، نسخ هادی بن‌حاجی ابراهیم خاتون‌آبادی در پنج‌شنبه ۱۴ رجب ۱۱۰۵، متن زیر خط شنگرف، کاغذآهار مهره (۱۶۹۱۳).

* الحاشیة الفقهیة.

۷۳، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ آهار مهره (۱۶۹۱۵).

* حاشیة فلسفیة: آخوند ملااسماعیل

۱۶۴، نستعلیق شنبه ۱۶ رمضان ۱۲۴۰، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۸).

* حاشیة الفوائد الضیائته: نعمةالله جزایری (ن ص ۲ و ۳۹۲: ۱۳۴).

۴۷، نسخ روز آدینه ع ۲/ ۱۲۳۲، کاغذفرنگی (۱۱۳۸۱).

* حاشیة الفوائد الضیائیة

۹۱، نستعلیق میرزامحمدبن شرف علی در چهارشنبه ۲۵ ذق ۱۲۴۰، عنوان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۶۵۹۴۰).

* حاشیة الفوائد الضیائیه

۲۳۰، نستعلیق سدهٔ ۱۲، آغاز افتاده، انجام نانویس مانده، کاغذآبی (۲۳۱۵۹).

* حاشیة الکافی: میرزا رفیعای نایینی

۱۴۴، نستعلیق عبدالکریم گیلانی در ۱۱۰۵، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۰۳).

* حاشیة لواسع الاسرار فی شرح مطالع الانوار: سیدشریف علی گرگانی

۱۷۹، نستعلیق حافظ بن حاجی محمدشیرازی در ۷ ذح ۸۶۶، کاغذ سمرقندی (۱۷۲۹۸)

* حاشیة لواسع الاسرار فی شرح مطالع الانوار.

۱۶۱، نستعلیق عنایةالله بن شرف الدین علی زکی کهپایی در پایان صفر ۹۸۶ که آن را «الحاشیةالظهریة» نامیده است، عنوان ونشان شنگرف، باحواشی، کاغذ بیشتر زرد بارنگهای دیگر (۱۷۲۶۵).

* حاشیة المحاکمات: میرزاجان حبیب الله باغنوی شیرازی درگذشتهٔ ۹۹۴ (ن ۵: ۲۹۹)

۱۶۲، نستعلیق خود باغنوی درج ۱/ ۹۷۸، کاغذ سپاهانی (۱۷۶۶).

* حاشیة المختصر للتفتازانی (ن ص ۲ و ۳۹۲: ۱۳۴).

۲۴۵، نستعلیق محمدسمیع بن امامقلی در آدینه ۲۸ ع ۱/ ۱۱۲۲، عنوان ونشان شنگرف باحواشی، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۷۵).

* حاشیة المطول: ابوالقاسم بن ابی بکر لیثی سمرقندی که در ۱۹/ ۵/ ۸۸۰ ساخته است.

۳۳۷، نستعلیق ترکی سدهٔ ۱۲، باجدول، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۱۱۸).

* حاشیة المطول: شریف گرگانی (ن ص ۲ و ۳۹۲: ۱۲۶).

۲۲۷، نستعلیق محمدزمان پسر حاجی محمدامین در ۱۲۲۳، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۵۶).

* حاشیة معالم الاصول: سلطانی العلماء

۵۶، نسخ محمدرضا پسر محمدمؤمن درخچی قاینی در ۱۰۸۳، عنوان شنگرف، با یادداشت تملک محمدابراهیم پسر محمدحسین موسوی استرابادی، کاغذ سپاهانی (۱۱۳۸۵).

۴۴۱، نسخ محمدحسین پسر محمدحسن گیلانی در آدینه ج ۱۲۸۴/۲، عنوان شنگرف کاغذ سپاهانی (۱۲۲۴).

* حاشیة معالم الاصول: محمدعاملی پسر مؤلف (ن‌ص ۲و۳: ۱۳۳).

۲۵۸، نسخ محمدصدرهاشمی در ۱۳۴۰، انجام افتاده (۲۳۱۸۸).

* حاشیهٔ هیئت

۹۸، نستعلیق سدهٔ ۱۲، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۶۳).

* الحاوی فی التداوی نجم‌الدین شیرازی (ن۵: ۲۹۹).

۵۸، نسخ احمدبن محمودبن مظفر در ۷ رجب ۸۴۰، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سمرقندی (۱۰۰۰۵).

* الحبل المتین: بهائی

۷۸، نسخ میرزابیک پسر محمدمؤمن فلاورجانی در ۱۵ شعبان ۱۰۶۰، بایادداشت ۱۰۸۳، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۱۱).

۳۲۷، نستعلیق آدینه ۴ ذق ۱۰۸۸، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۱۰۸).

* حدیقة الحقیقة: سنائی (ن۴: ۴۷۶-ن‌ص ۱: ۳۱۸).

۳۲، نستعلیق خوش ۱۰۱۹، باجدول وسرلوح زرین، بایادداشت خریداری ابوالقاسم حسینی کرکیراق از حاجی محمدتقی کرمانشاهی درکلکته در ۱۲۵۸، کاغذ ترمه (۶۹۰۱).

* حدیقة‌الشیعة: منسوب به اردبیلی (ن۵: ۳۰۸).

۴۵۴، نستعلیق عبدالکریم بن‌محمد حسین آشتیانی قمی در ۷ شعبان ۱۲۳۴، باجدول عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۱۲۳۷).

* حرزالاسان من فتن الزمان: صفی‌الدین علی بیهقی (ذریعه ۶: ۳۹۲).

۴۰۲، نسخ محمدتقی پسر محمدجعفر در ۲۲ محرم ۱۰۸۱، عنوان ونشان شنگرف و جدول کاغذ سپاهانی (۱۱۸۳) در دنبال دوبرگ از کشف‌الایات است که محمودبن عبدالله اشترکیانی آن را در ۱۰۹۶ مقابله کرده است.

* حق الیقین: مجلسی دوم

۵۷۳، نستعلیق محمدتقی بن‌محمدحسین خاتون‌آبادی در ۶ صفر ۱۱۱۵، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۶۶)

* حقائق القدس و رقائق الانس یاالمبدءوالمعاد: نورالدین محمدبن مرتضی کاشانی (مجلهٔ معهد ۳: ۱۷-ن۵: ۳۰۱)

۱۵۲، نسخ سدهٔ ۱۲، جدول زرین، عنوان شنگرف، حاشیه‌ها بانشانهٔ «منه» کاغذ سپاهانی (۱۷۲۵۴)

*الحکمة (رسالة فی-) باعنوانهای «فی توضیح ماقاله المتاخرون فی تقسیم الوجود الی الواجب والممکن، فی لواحق الوحدة والکثرة، فی اثبات الهیولی والصورة و بیان کون الجسم عنهما، فی ترتیب صدور الاشیاءمن فاعلها ورجوعهاالیه».

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی هدانا الصراط المستقیم...امابعد فیجب ان یعلم ان لکل علم لابدمن ثلثة امور.. الموضوع والمسائل والمبادی

انجام: فقدظهرانه لابحث فی العلوم عن الاعراض الذاتیة لموضوعه. تم بالخیر (فیلم. ٤٠٦ دانشگاه)

۳۰۰، نسخ سدهٔ ۱۲، درپایان بندی است به‌عربی دربارهٔ علم، کاغذ فرنگی آهار مهره (۱۷۲۷٤)

* حکمة العارفین: محمد طاهر شیرازی (ن: ۲۹۹).

۳۰٤، نستعلیق ۱۰۸۳، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۷۲۹۳).

* حل مشکلات الاشارات: طوسی

۳٦٥، نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱٤٦).

* حلیة المتقین: مجلسی دوم (ن٥: ۳۰۸)

٤٦۳، نستعلیق محمدعلی بن حاجی محمدمحسن در رجب ۱۱۹۷، عنوان ونشان شنگرف، آغاز افتاده، کاغذ فرنگی (۱۲٤٦).

* حملهٔ حیدری: باذل (منزوی ۲۷٤۸و۲۷۷۵).

آغاز: بنام خداوند بسیاربخش، خردبخش ودین بخش ودینار بخش.

۳٦۱، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوانها سرخ کاغذ فرنگی (۱۱٤۲).

٤٥٤، نسخ سدهٔ ۱۳، عنوانهای سرخ، کاغذ سپاهانی (۱۲۳٦)

* حیات القلوب: مجلسی دوم

٥۳٦، نسخ حسن بن محمدحسینی اصفهانی در ۱۲ج۲/۱۲۸۷تا ۲۷ع۱/۱۲۸۹، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی جلددوم (۱۳۲۰).

٥٤۰، نسخ ۱۲٤٥، جلددوم ، کاغذ سپاهانی (۱۳۲٤)

* الخاقانیة: شیخ احمد احسائی

۳۷۹، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ سپاهانی (۱۱٦۰).

* خرم وزیبا: ملامحمدفدائی (منزوی ۲۷۸۳-ذریعه۹: ۸۱٤).

٥۰٦- نستعلیق سیدمیرزا پسر میرسیداحمد در ٤ع۲/۱۲٦۳ درنودوک

* خسروو‌شیرین: غنائی ،روزگار جهان گیر

٤۷۲، نستعلیق خوش، آغاز وانجام افتاده، متن زرافشان، متن وحاشیهٔ رنگ شده (۱۲٥٥).

* خلاصة منهج الصادقين: فتح الله کاشانی، ساختهٔ ۹۹۲

۳۹۳، نستعلیق علی‌قیری، مقابله شده در ۱۰۷۲، تصحیح شده باخود منهج الصادقین، عنوان وآیتها شنگرف، نیمهٔ دوم، کاغذ سپاهانی (۱۱۷٤).

* خواص الایات: عبدالعلی بن‌محمد بن‌حسین بیرجندی، در ۹۲۶

۲۰۲، نسخ ج ۱/۱۰٦٤، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷٤٤٦).

* درة التاج: قطب‌شیرازی (فیلم ۳ ٤٠٤٥).

۳۵۷، نسخ سدهٔ ۱۰، جدول وعنوان شنگرف، کاغذ متن وحاشیه سپاهانی، بخش موسیقی است، آغاز وانجام افتاده (۱۱۳۸).

درهٔ نادره: میرزا محمد مهدی‌خان استرابادی

۵۱، نستعلیق احمدبن معصوم بن‌اشرف انصاری در ۲۰ محرم ۱۳۰٦ باترجمهٔ لغات درمیان سطرها، کاغذفرنگی (۱۵۷۰۳).

۵۱۸، نستعلیق ذق ۱۱۹۳، کاغذفرنگی (۱۳۰۲).

* دساتیر همراه بافرهنگ

۳۷۲، نستعلیق درویش صفای کبرشی در ۱۲۷۷، عنوان شنگرف (۱۱۵۳).

*دعاء (کتاب).

۵٦٦ نسخ سدهٔ ۱۳، عنران شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۰).

* دیوان شعرعربی

٦۷، نسخ عربی سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی (۱٦۸۵۵).

* دیوان: محمد النجار که در ۱۱۵٤ زنده بوده وشعری در آن‌سال‌سروده به‌مناسبت کتاب انسان العیون که استنساخ کرده است (مجلهٔ معهد ۳:۱۹).

۷۹، نسخ سدهٔ ۱۲ بایادداشت تملک سیدمصطفی پسر سیداحمد خادم ابی‌الدرداء در ۱۱۷۵، کاغذفرنگی (۱٦۸۵٤).

* دیوان: اشتها

٤۸۳، شکسته نستعلیق ۱۳۰۳ برای میرزا ظفرخان (۱۲۵٦).

* دیوان: حافظ (ن ۵:۳۰۹).

٤۳۱، نستعلیق سدهٔ ۱۰ کامل شده درمقدمه وقصاید واواخر به خط رضاقلی شیرازی در ۱۲۷۹، بخش کهن آن‌ستن وحاشیه است باجدول، باسرلوح زیبای سدهٔ ۱۳ وباتذهیب در در دوصفحه، جلد روغنی کنج وترنج‌دار در بیرون، کاغذ سپاهانی (۱۲۱۲).

٤۷۹، نستعلیق ۱۲۹۳، کاغذفرنگی (۱۲٦۲).

٤۸۷، نستعلیق آدینه ۱۷صفر ۱۲۷٦، جدول شنگرف ولاجورد، کاغذ سپاهانی (۱۲۷۱).

۵۰۴، نستعلیق، سدهٔ ۱۴، کاغذ فرنگی (۱۲۸۸).

* دیوان: دهقان فانی سیف‌الشعراء بنام شکرستان.

۴۹۰، شکسته نستعلیق ۱۳۱۷، بایادگاری محمدعلی منشی خلوت آشتیانی و طواط در ۱۳۲۳، عنوان سرخ، کاغذ فرنگی (۱۲۷۴).

* دیوان: خاقانی

۵۸۲، شکسته نستعلیق محمدعلی سنجم در سه‌شنبه ۲۳ج۱/۱۲۷۶ باجدول و کمند وسرلوح، کاغذفرنگی (۱۳۶۰).

* دیوان: سنائی

۵۵۲، نستعلیق سدهٔ ۱۳، باجدول درچندبرگی، کاغذ سپاهانی (۱۳۳۶).

* دیوان: صائب

۵۲۱، نستعلیق سدهٔ ۱۳، باجدول، انجام افتاده، کاغذفرنگی (۱۳۰۵).

* دیوان: طرزی افشار

۵۸۱، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۹).

* دیوان: ظهیر فاریابی.

۴۸۴، نستعلیق سدهٔ ۱۲، باجدول، آغاز وانجام افتاده، کاغذآبی (۱۲۶۷)

* دیوان: قاآنی

۴۶۷، نستعلیق سدهٔ ۱۳، باجدول وسرلوح، جلدروغنی گل وسرغ درون نرگس، کاغذ سپاهانی (۱۲۵۰).

* دیوان سعزی (ن۴:۴۷۶-ن‌ص۱:۳۱۹).

۲۵، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۵۲۸۱).

* دیوان: وصال شیرازی (ن۵:۳۹).

۴۶۵، نستعلیق خوش، میرزا احمدوقار در ۱۲۷۳ آن‌را به کسی بخشیده، جدول‌زرین، باسه سرلوح زیبای پرکار وصفحاتی دندان سوشی زرین، کاغذفرنگی، نسخه را جلال الدوله فرمانروای سپاهان هنگام بازشدن کتابخانهٔ عمومی بخشیده است (۱۲۴۸).

* ذخیرهٔ خوارزمشاهی: سیداسماعیل گرگانی

۲۷۷، نستعلیق سدهٔ ۱۳، بانانویس درآغاز وانجام وسیانه، ازتشریح تاقرابادین است، کاغذ سپاهانی (۵۷۸۶).

* الذریعة الی مکارم الشریعة: راغب اصفهانی (مجلهٔ معهد ۳:۱۷- نشریه ۵:۲۹۹).

۱۳۱، نسخ محمدجعفر رضوی در ۲۱ شوال ۱۰۹۶، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۱۷۰).

* ربیع الابرار: زمخشری (مجلهٔ معهد ۳:۱۸-ن۵:۲۹۹).

۱۱۲، نسخ عبدالله پسر عبدعلی پسر حسین پسر یحیی پسر علی پسر خلف کروز جزایری در ۱۸ محرم ۱۰۸۸، عنوان ونشان شنگرف، مقابله شده با نسخهٔ فرج‌الله فیاض، کاغذفرنگی (۱۷۰۴۶).

* رسائل اخوان الصفاء (ن ۵:۲۹۹).

۱۲۷، نستعلیق سدهٔ ۱۱، ازآغاز رسالهٔ چهاردهم، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۵۹).

۳۹۸، نستعلیق آدینه ۳ ج ۱/۱۲۸۸، منسوب به محریطی، کاغذفرنگی (۱۱۷۹).

* رسائل میرزا محمدبن حسن شیروانی (فیلم ۴۰۰۰).

۲۹۲، نسخ سدهٔ ۱۳، انجام افتاده، بافهرست درآغاز (۱۷۰۵۶)

* رسالهٔ عملیه

۵۶۱، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی‌آبی (۱۳۴۵).

۵۶۲، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ فرنگی‌آبی (۱۳۴۶).

۵۷۱، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۳۵۵)

* الروضة: محمدهادی بن مرتضی کاشانی، جزو دوازدهم، مستدرک الوافی است.

۱۴۱، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف با فهرست مطالب درآغاز (۱۷۲۰۰).

* الروضة البهیة فی‌شرح اللمعة‌الدمشقیة: شهیدثانی (ن ص ۱: ۳۲۰و۳۹۲: ۱۳۶)

۱، دردومجلد:

۱- به‌نسخ چهارشنبه ۲۱ ذق ۱۰۴۳ بابلاغ ومقابله کردهٔ محمدباقربن مولا نامحمد با اصل شارح ونسخهٔ شیخ علی‌بن محمدبن حسن پسر شارح دریکشنبه ۲۷ رمضان سال ...، کاغذ سپاهانی، وقف آقا کمال ریش‌سفید حرم وصاحب جمع خزانهٔ عامره برمدرسهٔ خودش در ۱۱۲۶.

۲- به نسخ ج ۲/۱۰۴۳، در پایان آن صورت اجازهٔ محمدبن علی جزایری در ۹۶۹ در قزوین دیده میشود نیز اجازهٔ شهید به‌جمال‌الدین حسن بن نورالدین علی مشهور به‌ابن ابن ابی‌الحسن حلبی موسوی مورخ ۲۳ شعبان ۹۵۸ واجازهٔ انهاء مجلسی دوم برای مولانا محمد باقر (۲۲۰۰و۲۲۰۱).

۴۶، در دومجلد:

۱- به‌نسخ محمدعلی بن‌محمد حسین کاشانی در رمضان ۱۲۴۵

۲- به نسخ همودر سه‌شنبه پایان ذح ۱۲۴۵، کاغذفرنگی درهردو (۱۱۳۷۸و ۱۱۳۷۷).

۱۲۸، نسخ یکشنبه ۶ شوال ۱۲۳۳، باتملک ابوالقاسم ملاآقای ورنوسفادرانی در همان تاریخ، کاغذ فرنگی، نیمهٔ دوم (۲۳۱۴۶).

۴۳۸، نسخ سدهٔ ۱۱، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی، نیمهٔ یکم (۱۲۲۱).

۵۴۸، نسخ عبدالصمد شریف اساسی در سدرسهٔ سلیمانیه روز آدینه شوال ۱۰۹۹، ستن زیر خط شنگرف، نیمهٔ دوم، کاغذ سپاهانی (۱۳۳۲).

۵۵۶، نسخ میرزا محمدبن رجب علی در دوشنبه ۱ صفر ۱۱۰۹، باجازهٔ قرائت در شهر اصفهان در رمضان ۱۱۸۶، نشان شنگرف، ص ۱ نونویس، کاغذسپاهانی (۱۳۴۰).

روضة‌الصفاء: میرخواند (ن ۴۰:۶ ۴۷۶۵ و ۹:۵ ۳۰۹-ن ص ۱: ۳۲۰)

۳۵، نستعلیق ذح ۱۰۰۱، ص ۱ و ۲ باتذهیب تباه شده، باسرلوح زرین تباه شده، عنوان ونشان شنگرف، آغاز بارنگ وجدول، کاغذ سپاهانی (۸۷۶۳) ازسرگذشت سلطان حسین بای‌قراتاپایان.

۴۲۴، نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۲۰۵) از سامانیان تا خاندان کرت .

۵۳۴، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف (۱۳۱۸) مجلد یکم

۵۳۷، نستعلیق آدینه ۲۳ شعبان ۱۰۱۳، باسرلوح در آغاز وباجدول (۱۳۲۱) از محاصرهٔ سپاه جتهٔ سمرقند تاسرکشی میرزا پیربوداق.

۵۳۸، نستعلیق حاجی علی‌اکبرتبریزی در ۱۵ ع ۱۰۷۱/۲، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۳۲۲) مجلدششم.

* روضة المتقین فی‌شرح اخبار الائمة المعصومین: محمدتقی مجلسی، ساختهٔ در ذح ۱۰۵۹.

۱۴۰، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۱۹۹).

* ریاض المتهجدین: محمدرضی‌مستوفی خاصه، در دعاءدر پنج روضه هریک در چند گلبن، ساختهٔ روزیکشنبه ۲۷ ج ۱۰۷۹/۲.

(فیلم ۴۵۳۴ دانشگاه تهران-ذریعه ۱۱: ۳۳۵-اشکوری ۲: ۳۹۵).

۳۰۶، نستعلیق سدهٔ ۱۲، باجدول، عبارتها وعنوانهاشنگرف، کاغذسپاهانی (۱۱۳۷)

* زادالمعاد: مجلس دوم

۲۵۳، نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۸۳).

۵۵۸، نسخ سدهٔ ۱۲ بانونویس در پایان، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۴۲).

۵۶۳، نستعلیق ونسخ سدهٔ ۱۳، آغاز وانجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۳۳۷).

* زبدة الانساب (فیلم ۴۵۵۴ دانشگاه‌تهران-ذریعه ۱۲: ۲۰-ن ص ۳۹۲: ۱۳۷).

۳۱۳، نسخ سدهٔ ۱۲، نشان وعنوان سرخ، کاغذفرنگی (۲۳۱۹۵).

* زواهرالجواهر: بهاءالدین محمد نایینی

۱۳۲، نسخ نویسانده محمدباقربن محمدتقی اصفهانی در ۸صفر ۱۳۲۴، کاغذ فرنگی (۱۷۱۷۷).

* زیج: الغ بیگ،

۳۵۲، نسخ ونستعلیق باحواشی از کتابها وشرحها وبه‌خط فضل‌الله بن‌محمد سعید سبزواری در شنبه ۹ شعبان ۱۱۲۶، شکلها وعنوانها شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۳۳).

* زیج محمدشاهی

۶۴، نستعلیق محمدعلی پسر محمد اسماعیل حسینی مشهدی در ۱۲۳۶، باجدول وسرلوح زرین، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فرنگی آهاروسهره (۱۶۴۵۸).

*زینة‌المدایح: محمدصادق مروزی (ن۴:۴۷۶-ن‌ص۱:۳۲۱)

۳۱، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۶۷۵۷).

* السبع المثانی: محمدتقی‌پسر حسین‌علی‌هروی، درحدیث‌در یک مقدمه وهفت‌باب و یک خاتمه، مجلد نخستین آن در ۱۲۷۰ بپایان رسیده است، در حدیث است، باچندخطبه است، (ن۵:۲۹۹).

۱۴۵، نسخ ۱۲۹۷، عنوان سرخ، کاغذفرنگی (۱۷۲۰۵).

* سرالعالمین: غزالی (بدوی ۹۱۹۶۷-بؤئیر ۶۱-فیلم۵۰۴۸دانشگاه تهران) درآن به آثار خود سؤلف بازگردانده شده که بیشتر از غزالی است (ص ۹۲ چاپی).

درپایان‌گفته که خاتمهٔ سرالعالمین است وپس از آن‌بازهم ازسرالعالمین یادشده با عنوان مقالة فی‌الرد علی ابن سینا تامیرسد به‌مقالة فی‌اسرار النبوات.

۲۹۴، نسخ سدهٔ ۱۱، آغاز افتاده، باعنوان «رسایل فلسفی»درص ع، کاغذسپاهانی (۱۷۰۶۲) پاره‌ای ازعنوانهای نسخه: ۱- کتاب التفلیس ارباب النوایس (برابر باص ۱-۹۸ چاپ سنگی ایران در ۱۳۰۵) درآغاز نسخه دستور وپنداست به پادشاه باشعر علی‌ع.

۲- فی‌ترتیب الخلافة والمملکة (ص ۱۵چاپی).

۳- المقالة الثامنة فی‌ترتیب الحجاب والوزراء والکتاب (ص ۳۴).

۴- فی‌ترتیب الخباز والطباخ والقصاب (ص ۶۵) در آن آمده است «تم اختصار الکتاب یتلوه کتاب التفالیس ارباب النوامیس من جملة کتب سرالعالمین. بسمله. اعلم ان الناموس مفتقرالله فی بعض الاحیان».

۵- کتاب الصلوة فی‌مقالتین (ص ۹۸).

۶- المقالة الثانیة والعشرون فی‌وجود العالم (۱۳۳).

۷- المقالة السادسة والعشرون فی‌السعادات والنبوات (۱۶۲).

۸- المقالة السابعة والعشرون فی‌الاذکار (۱۶۸).

۹- المقالة الثامنة والعشرون فی‌جهادالنفس (۱۷۴).

۱۰. المقالة التاسعةوالعشرون فی المحبة والشوق والمعاهدة والمکاشفة (۱۸۳).
۱۱- المقالة الثلثون فی العلم والعمل (۱۹٤).
۱۲- المقاله الثالثه والثلثون فی علوالهمم (ص ۲۰۸ چاپی) تمت المقالات.

* سفرنامه: شاردن، ترجمهٔ محمدرضاخان دولوآصف الملک پسرحاجی حسین علی خان معین الدوله به‌دستور سرداراسعد (ذریعه ۱۲:۱۸۷).
٤۳٤، نستعلیق محمدعلی تفرشی در جلددوم و نستعلیق خود مترجم در شرح حکومت پلتیکی ونظامی ایرانیان، رویهم دوجلد (۱۲۱۶و۱۲۱۷).

* سلاح الایمان فی محاربة النفس والشیطان: محمد کاظم پسر محمد علی سبزواری (ن٥:۳۰۰).
۱۳٦، نوشتهٔ مولف در ۱۱۰۳، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۱٦٥).

* سوال وجواب: شیخ حسن شیخ الاسلام (فیلم ٤٠٥٤)سه پرسش وپاسخ است.
۳۱۹، نسخ یکشنبه ۱۰ س»وال ۱۳۰۸، کاغذآهار مهره فرنگی (۱۳٦۱).

* سوانح احوال: حزین لاهیجی
٤٤٠، نستعلیق ۱۲۱۰، کاغذ سپاهانی (۱۲۲۳).

* سی فصل: طوسی (ن٥:۳۰۹).
٤٦۲، نستعلیق سدهٔ ۱۲، باجدول، محشی، عنوان وجدول شنگرف، آغاز در فصل ۱ افتاده وانجام درفصل ۳۰ نانویس مانده، کاغذ فرنگی (۱۲٤٥).

* سیاق التواریخ (ن ٤:٤۷٦-ن ص ۱:۳۲۱).
۳۹، نستعلیق سدهٔ ۱۲، کاغذفرنگی (۹٤٤۰) تاسال ۱۱۹۹
۲۲۸، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذ سپاهانی (۲۳۱٥۷) با برخی از حوادث روزگار باب (۲۳۱٥۷).

* شافیة: ابن الحاجب (ن ص ۳۹۲:۱۳۷).
۲٦۲، نسخ سدهٔ ۱۲، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۹۲).

* شرایع الاسلام: محقق حلی
٤۳۹، نسخ ۱۰۹٤، عنوان شنگرف، آغاز افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۲۲۲).

* شرح اشکال التاسیس للسمرقندی
۹۳، نسخ مصطفی پسرعلی اسکداری دروان در رجب ۱۰۹٥، عنوان وشکل شنگرف، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۱٦۹٤۹).

* شرح اصول دین به‌فارسی
۳۷٤، نستعلیق ۱۱۹۹، متن شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱٥٥).

* شرح الالفیة: شهید ثانی، ساختهٔ در روز پنجشنبه ۲۸ شوال ۹٤٥ (ذریعه ۱۳۹۲۳:٦:

۱۱۰- اشکوری ۱: ۶۳ش ۲/ ۵۳) گویاجز المقاصد العلیة فی شرح الالفیهٔ او ساختهٔ ۹ع ۱/ ۹۵۰ (ذریعه ۱۳: ۲۱: ۳۸۲)

۸۶، نستعلیق سدهٔ ۱۰ ومقابله شده در ۱۸ شعبان ۹۴۶، کاغذ دولت‌آبادی (۲۶۹۱۹)

* شرح الایساغوجی: فناری

۳۴۷، نسخ علی بن محمد حاجری حنفی در ۲۶ صفر ۸۹۶، کاغذ سمرقندی (۱۱۲۸)

* شرح التجرید: قوشچی (ن ٤: ۵۹٤۷۶: ۳۰۹-۳ن ص ۱: ۳۲۱ و ۳۲۹: ۱۳۷).

۱۷، نستعلیق دوشنبه ۱۰ع ۱/ ۱۱۳۲، بی دیباچه باجدول، محشی، کاغذ سپاهانی (۲۲۵۹).

۲۲۳، نستعلیق سدهٔ ۱۱، بادیباچه وبا افتادگی درآغاز وانجام، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۵۲).

۴۵۲، نستعلیق ۱ع ۱/ ۱۲۲۷، عنوان ونشان شنگرف، جواهر واعراض، کاغذفرنگی (۱۲۳۵).

شرح تحریرالمجسطی: عبدالعلی بیرجندی، متن ازطوسی است (مدرس چ ۲: ۳۰۱).

۳۲۲، نسخ سدهٔ ۱۱، شکل وعنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۰۳).

* شرح التصریف: تفتازانی.

* ٤۰۵ نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۱۱۸۶).

* شرح التوحید: قاضی سعید قمی، درمسال دوسی که شیخ الاسلام قم شده بود در ۱۸ رمضان ۱۱۰۷، درسه مجلد.

۳۵۸، نسخ شعبان ۱۲٤۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۱۳۹).

شرح تهذیب المنطق تفتازانی به‌فارسی.

٤۱۲، نستعلیق سدهٔ ۱۲، متن شنگرف، آغاز افتاده، کاغذ فرنگی (۱۱۹٤).

* شرح حال حکماء وشعراء، از نگارشهای تازه

٤۹۳، نستعلیق، کاغذ فرنگی (۱۲۷۷)

* شرح حال علماء اسلام، ازهفت‌قاری تااستادغلام رضا، از نگارشهای تازه.

۵۰۲، کاغذفرنگی (۱۲۸۶).

شرح حرزالامانی ووجه التهانی: جمال‌الدین ابوعبدالله محمدبن حسن بن محمدبن یوسف بن سلیمان مقری فارسی، متن از شاطبی است.

٤۰۱، نسخ نزدیک به‌پایان سدهٔ هفتم، کاغذ سمرقندی (۱۱۸۲).

شرح حکمه‌العین: جنگی نجاری

۱۵۵، تعلیق محمدشریف پسر محمدرضای لاهیجانی در دوشنبه ۱۳ع ۱/ ۱۰۹۰، عنوان ومتن زیر خط شنگرف، باحاشیه های شمسای گیلانی وسلارفیعا ودیگران، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۵۷).

* شرح خلاصة الحساب: جواد کاظمی (ن‌ص ۲۹۳: ۱۳٤).

۲۰٤، نستعلیق محمد کاظم پسر ملاعبدالرحیم شیروانی در اصفهان در مدرسهٔ میر اسماعیل خاتون‌آبادی در آدینه ۱۱۱۰، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۲۳۱۸٤).

* شرح دعاء الصباح: ملامحمداسماعیل خواجویی (مجلهٔ معهد ۳: ۱۸).

۱۲۰، نسخ سدهٔ ۱۲، کاغذ آهار مهره سپاهانی (۱۷۰۲۵).

* شرح دیوان علی (ع): میبدی

۰۴۲، نسخ محمدابراهیم درهمدان برای حاجی میرزا محمدبن حاجی محمدشریف همدانی در ذق ۱۲۰۹، باجدول و کمند، عنوان ونشان شنگرف کاغذفرنگی (۱۲۰۱).

* شرح الذهبیة: زین‌الدین حسین کلاتی (فیلم ٤٥٦٥).

٤۰۸، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۸۹).

* شرح الزیارة: احسائی، ساختهٔ ع ۱/۱۲۳۰.

۳۲٦، نسخ ۱۲۳۰، کاغذفرنگی (۱۱۰۷).

* شرح زیج جدید سلطانی: عبدالعلی بیرجندی، در رجب ۹۲۹.

٤۲٤، نستعلیق ۱۸ رجب ۱۰۲۰، شکل وعنوان شنگرف، باپراکنده‌هایی درپایان در ستاره‌شناسی، کاغذ سپاهانی (۱۱۰۵).

* شرح سی فصل طوسی: محمدبن محمد کاشغری (ن ۷: ۳٦).

۱۰۲، نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷٤٤٥).

* شرح شواهد المطول: محمدبن عبدالوهاب کاشانی بیدگلی.

۳۱۸، نستعلیق سدهٔ ۱۲، متن زیر خط شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳٦۰).

* شرح شواهد نحوی، باشرح وترجمه فارسی

۲۲۵، نوشتهٔ محمدحسینی سپاهانی در ۱۳۳۹، کاغذ فرنگی (۲۳۱۵٤).

* شرح غررالفرائد: هادی سبزواری که در ۱۲٤۰ متن ودر ۱۲٦۱ شرح را نگاشته است (ذریعه ۱٦: ٤۱-ن ٤: ٤۷٦-ن‌ص ۱: ۳۲۲).

۱٦، نسخ محمدمهدی حسینی اعرجی جادجانی در ۱۲۸۰، بخش حکمت است، کاغذ فرنگی آهار مهره (۲۲٦۳).

* شرح القانون: قرشی (ن ٤: ٤۷٦-ن‌ص ۱: ۳۲۲).

۱۳۷، نسخ آدینه ۷ محرم ۷۳۷، جزو چهارم وپنجم باچند سطری ازپایان جزوسوم، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ بغدادی (۹۸۳۹).

* شرح القانون

۲۷۸، نستعلیق سدهٔ ۱۰، بخش سوم وچهارم ازبرگ ۵۰۹ تا ٦۰۵، کاغذ سمرقندی (۵۷۸۷)

* شرح القصیدة الاشکنوانیة (ن ۵: ۳۰۰).

۲۸۲، نستعلیق ابوالقاسم پسرملاعلی‌ریزی آشتیانی در ۵ ج ۲/۱۲۸۱، کاغذ آبی (۱۶۷۷۳)

* شرح الفوائد: احسائی

۳۰۲، نسخ سدهٔ ۱۳، متن زیرخط‌سرخ، کاغذفرنگی (۱۷۲۸۹).

* شرح الفوائد الصمدیة، به‌فارسی وساختهٔ ۱۲۷ شوال ۱۱۹۵، متن از بهائی است.

۵٤٦، نسخ محمدهادی نوری بیلی در ۱۲۶۸، کاغذفرنگی (۱۳۳۰).

* شرح الکافیة (ن ٤:٤٧٧-نص ۱:۳۲۲).

۲۸، نسخ محمدهاشم پسرمحمد کاظم اصفهانی در چهارشنبه ۲۵/ع ۲/۱۰۹۲ در مدرسهٔ جده، کاغذ سپاهانی (۶۰۶۸).

* شرح الکافیة: رضی استرابادی

۵۲۰، نسخ علی‌بن ناصر بن‌سعید حریری لیثی در ۹ رمضان ۱۰۹٤، عنوان شنگرف، محشی، کاغذ سپاهانی (۱۳۰٤).

* شرح کتاب من لا یحضره الفقیه: محمدتقی مجلسی

۳۶۰، نستعلیق محمدیوسف طبیب لاهیجانی در شعبان ۱۰۹۰ ومقابله شده در ۲۶ شعبان ۱۱٤۳، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱٤۱).

* شرح کلمات قصار باباطاهر (ن ۵: ۳۰۰-راهنمای کتاب ۱۸: ۹٤۷).

۲۹۵، نستعلیق پیرداد برای آقامیر میراناد در ۱۰۵۸، متن زیرخط شنگرف، کاغذسپاهانی (۱۷۱۶۹)

*شرح مختصر المنتهی: ایجی، ساختهٔ ۲۶ رمضان شعبان ۷۳٤ (نص ۳۹۲: ۱۳۸).

۲۵۱، تعلیق ۱۷ رجب ۱۰۲۷، عنوان ونشان شنگرف، آغاز افتادگی دارد، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۸۱).

*شرح مدخل منظوم: حبیب‌الله بن محمد طبیب

۲۰۶، نستعلیق ۱۰ ع ۲/۱۱۱۸ برای ضیاءالانام میرزا محمدیوسف، باجدول، عنوان وشکل شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷٤۵۲).

*شرح مصباح الشریعة: شیخ حسین زاهدی، در ذریعه (۱٤: ۶۸) ازشرح محمدعلی‌بن ابی‌طالب زاهدی‌گیلانی اصفهانی درگذشتهٔ بنارس هند در ۱۱۸۱ به فارسی یاد شده است.

٤۳۰، نستعلیق ۱۰۱۶، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۱۱).

* شرح المفاتیح، متن از فیض کاشانی است (ن ۵: ۳۰۰).

۶۹، نستعلیق محمدبن عبدبن‌الله‌سولوی شاهان دشتی لاریجانی در چهارشنبه ۲۰ ع ۱/ ۱۲۱۵ در بیداباد اصفهان، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۶۸۹۱).

*شرح المواقف السلطانیة: سیدشریف علی‌گرگانی (مجلهٔ معهد ۳: ۱۷-ن ۵: ۳۰۰).

۱۵۰، نسخ سدهٔ ۱۰، خطوونشان شنگرف، بایادداشت تملک نظام‌الدین محمدبن حسن قرشی در بغداد در ۱۰۳۳، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۵۲).

* شرح نصاب صبیان فراهی: محمدحسین بن محمدرضای طالقانی.

۳۱۶، نستعلیق شکستهٔ آقامیرزا محمود ادیب غیاث‌آبادی، ازسدهٔ ۱۴، با یادداشت ۱۳۳۰، کاغذ فرنگی (۱۳۰۶).

* شرح نصاب صبیان فراهی، به‌فارسی وتازه است.

۰۰۵، نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۲۸۴).

* شرح نهج البلاغة: فتح الله پسر شکرالله کاشانی.

۴۴۵، نسخ قربان علی‌پسر ملاعبدالله در ۱۴ محرم ۱۲۷۲، متن زیرخط سرخ، کاغذ فرنگی (۱۲۲۸).

* شرح هیأت قوشچی: شاه‌میر

۲۰۷، نستعلیق ۱۲۰۹، متن زیرخط شنگرف، کاغذفرنگی (۱۷۴۵۳).

* شصت بند تعزیه: شمس‌الشعراءسروش

۰۰۴، نسخ محرم ۱۲۷۳، عنوان سرخ، کاغذفرنگی آهار مهره (۱۱۸۱).

* الشفاء: ابن‌سینا (ن۴۰: ۴۷۱).

۴۱۶، نستعلیق محمدصادق در شعبان ۱۰۹۰ به‌فرمودهٔ میرزا ابوالحسن در اصفهان عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی، طبیعیات (۱۱۹۷).

۴۷۸، نستعلیق محمدفاضل پسرمحمدباقر در ۲۷ ع ۱۰۸۶/۲، حاشیهٔ بارمز«صدرا، م ح ق»، کاغذ سپاهانی، الهیات (۱۲۶۱).

* شوارق‌الالهام فی‌شرح تجرید الکلام: عبدالرزاق لاهیجی (ن‌ص ۲۹۲: ۱۳۸).

۲۳۷، نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فرنگی آهار مهره (۲۳۱۶۶).

* صحاح اللغة: جوهری

۴۱۹، نسخ محمدتقی دربیدگل کاشان درشعبان ۱۰۹۰ برای محمد علم‌الهدی، با جدول زرین، لغات شنگرف، کاغذ سپاهانی آهار ومهره (۱۲۰۰).

* الصحیفة السجادیة (ن۵: ۳۰۹-ن‌ص ۱: ۳۲۳).

۱۴، نسخ باترجمه به نستعلیق شنگرف ازسدهٔ ۱۲، کاغذسپاهانی (۲۲۶۲).

۲۱۳، نسخ صادق پسرحاجی حافظ محمد کاتب مشهدی در روضهٔ رضویه در چهارشنبه ۱۴ رجب ۱۰۹۵ بازیرنویس فارسی به سرخی، باجدول وسرلوح کوچک در آغاز، جلد رنگ روغن تباشده، کاغذ سپاهانی (۱۹۶۲۳).

۴۵۹، نسخ ۱۲ شوال ۱۲۶۵، باجدول، باترجمهٔ فارسی زیرسطرها به‌شنگرف، آغاز افتاده، کاغذ فرنگی آهار مهره (۱۲۴۲).

۴۶۱، نسخ خوش سدهٔ ۱۲، باجدول، باتذهیب در ص ۱، ترجمهٔ فارسی زیرسطرها به شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۴۴).

* صراح اللغة: جمال قرشی، با رسالهٔ فرهنگ فارسی او (ن ۴۰: ۴۷۷-ن ص ۱: ۳۲۳)

۵۰۱، نستعلیق شیخ محمدبن شیخ حافظ بن شیخ عبدالواحدبن شیخ عبداللطیف بن حضرت شاه جلال قادری انصاری در نیمهٔ روز پنجشنبه ۲۲ شوال ۱۰۷۰، عنوان ولغات شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۱۵).

* صرف عربی، تازه است.

۵۱۷، نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۳۰۱).

* صلاة الجمعة (رسالة فی-).

۸۴، نسخ بهلول بن عبدالهادی در رجب ۱۰۵۲، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۲۸).

صیغ العقود والنکاح: مولانا محمدحسینای ملاباشی

۱۹۳، نستعلیق ۱۱۲۹، کاغذ سپاهانی (۱۷۴۳۴).

* طب: محمدبن یوسف طبیب هروی گویا مؤلف بحرالجواهر وجواهر اللغة (منزوی ۴۸۱ و ۵۱۶) وشاید این کتاب هم یکی ازآن دوباشد.

۴۳۵، نسخ چهارشنبه ۱۲ شعبان ۱۰۲۸، عنوان ونشان شنگرف بایادداشت تملک عبدالوحید طبیب، کاغذ سپاهانی (۱۱۱۸).

* عدة الداعی ونجاح الساعی: ابن فهد حلی (ن ۴۰: ۴۷۷-ن ص ۱: ۳۲۴)

۲۱۵، نسخ ابن محمد یوسف المنصوری الحسینی در ۶ شوال ۱۰۷۱، کاغذفرنگی آهار ومهره (۲۰۳۲۸).

۵۴۹، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۱۳۳۳).

* عروض وقوافی، مقالهٔ اول مشتمل برچهار باب هریک درسه فصل:

۱- در تعریف نظم، ۲- درحد تقطیع، ۳- درشرح بحور ارکان، ۴- علم قوافی.

۳۳۵، نستعلیق سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۱۶).

* العروض فی مقالیتن (نبذة فی-): اندلسی، المقالة الاولی فیها ثلاث مقالات:

۴۹۶، نسخ سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۲۸۰).

* العشرة الکاملة یالباب الاجتهاد: سلیمان بن عبدالله بحرانی، ساختهٔ سه‌شنبه ۲۶ رمضان ۱۱۱۴ (فیلم ۴۰۴۲-ن ۵: ۱۰۳-ذریعه ۱۵: ۲۶۵).

* ۲۸۳، نسخ نوح بن هاشل بن احمدبن صالح بن عصفور بحرانی درازی در نزد مؤلف در ۱۶ ج ۱۱۱۷/۲ (۱۶۹۲۵).

* علل الشرایع: ابن بابویه

۱۳۹، نسخ سه‌شنبه ۲۲ ج ۱۰۷۱/۲ مقابله کردهٔ محمدشریف بن محمدرضا لاهیجی، با

یادداشت تملک درآغاز ویادداشت تملک محمدباقربن محمدنواب در ۱۲۴۹، کاغذ سپاهانی (۱۷۱۹۸)

* العمدة: ابن بطریق

۲۰۹، نستعلیق سدۀ ۱۱، صفحۀ بازپسین نونویس ۱۳۳۸، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۴۳۱)

* عین البکاء: محمدتقی پسر احمد بروجردی کاشانی (ن:۵:۳۰۹-سنزوی ۴۰۰۴)

۴۴۶، نستعلیق ۱۹ ذق ۱۲۶۹، کاغذفرنگی آبی (۱۲۲۹)

* عین الحیاة: مجلسی دوم

۵۵۵،نسخ سدۀ ۱۲، آغاز وانجام افتاده،آیتها سرخ، کاغذ سپاهانی (۱۳۳۹)

* غررالحکم ودررالکلم: ابوالفتح عبدالواحد آمدی درگذشتۀ ۵۱۰ (ذریعه ۱۶: ۳۸)

۱۳۵، نسخ سدۀ ۱۱، کاغذ سپاهانی (۱۷۱۶۴)

۱۹۱، نستعلیق محمدبن حسن بن علی موسوی در ساری مازندران در ۵ رمضان ۱۲۷۲ از روی نسخه‌ای که در بغداد نوشته شده بود، کاغذ سپاهانی (۱۷۴۳۲)

* غررالفرائد ودررالقلائد: سیدمرتضی علم الهدی (ذریعه ۶: ۴۲)

۳۶۷،نسخ سلامؤسن،سدۀ ۱۲، عنوان شنگرف،مجالس سلاریه‌را ندارد، کاغذ فرنگی (۱۱۴۸).

* غررالمجامع فی‌شرح المختصر النافع: نورالدین علی بن ابن الحسن علی حسینی موسوی عاملی (ذریعه ۱۶: ۳۷-ن ۵: ۳۰۰)

۶۸، نسخ سدۀ ۱۲،انجام افتاده، باتملک ۱۲۳۴ (۱۶۸۹۰).

* الغیث المنسجم فی‌شرح لامیة العجم للطغرائی: صفدی (چلبی-ن‌ص ۱: ۳۱۹ بنام خزانة‌الادب).

۱۹، نسخ حجازی، سدۀ ۱۲، عنوان وجدول شنگرف، کاغذفرنگی (۵۱۳۲).

* فارس نامۀ ناصری: حاجی میرزا حسن فسایی شیرازی (منقولات).

۵۲۳، نستعلیق سدۀ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۳۰۷).

* فرائد: میرزا ابوالفضل محمدبن محمدرضا گلپایگانی درگذشتۀ ۱۳۳۷، ساختۀ عید فطر ۱ شوال ۱۳۱۵ درقاهره دررد بررسالۀ میرزا عبدالسلام شیخ الاسلام قفقاز تفلیس دررد ایقان (محاکمه وبررسی باب وبهاص ۳۷ -سواد بررسی آیین بابی ازبرون ۱۴۷و۱۹۰و۳۳۶) .

۵۸۳، نستعلیق میرزا ابوالقاسم سالک شیرازی در ۷ محرم ۱۳۲۹، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۳۶۱).

* فرهنگ جغرافیای عالم به ترتیب الفبایی وتازه.

۵۲۲، نستعلیق درکاغذفرنگی (۱۳۰۶).

* فرهنگ جهانگیری: جمال‌الدین حسین اینجوی شیرازی

۲۱۲، نسخ سدهٔ ۱۲، لغات وجدول شنگرف، پایان نانویس مانده، کاغذ هندی (۱۷۴۴۱).

* فرهنگ فارسی به فارسی: تازه است.

۵۰۱، نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۲۸۵).

* الفصول المختارة من‌العیون‌والمحاسن: سیدمرتضی علم‌الهدی، گزیده ایست از العیون والمحاسن شیخ مفید که آن هم هست و همان الاختصاص او است وجز المجالس المحفوظة ومجالس التاویلات ومجالس کشف‌الایات خود علم الهدی که همان امالی و غررودر را و باشد (ذریعه ۱:۳۵۸،۱۵:۳۵۸،۱۶:۳۸۶،۱۹:۲۴۴،۳۶۵:۳۵۸).

۱۷۷، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان و نشان شنگرف (۱۷۲۹۴)

* الفقه، شاید ریاض‌المسائل طباطبائی

۵۵۳، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذ سپاهانی (۱۳۳۷).

* الفقه: علی بن ابراهیم حسینی ساوجی، گزیدهٔ از کتاب شیخ محمدحسن گویا اصفهانی نجفی شاید نجات‌العباد، دارای چند کتاب که طهارت آن یک مقدمه وسه مقصد ویک خاتمه دارد.

۴۷۵، نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی(۱۲۵۸).

* الفوائد: محمداسماعیل خواجویی، حاشیه مانندی است برلوامع الهیه گویا ازسیوری (فیلم ۴۵۳۹-ن۵:۳۰۰).

۳۰۶، نسخ ۱۲ ذح ۱۲۸۷، عنوان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۷۳۰۵).

* الفوائد الضیائیه: جامی (ن۵:۳۰۹).

۴۸۰، نسخ اج ۱/۹۹۱ در اصفهان، کاغذ سپاهانی (۱۲۶۳).

فوائد علم‌العروض درمقدمه ومقصد

۶۶، نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی آبی (۱۶۷۷۲).

الفهرست: شیخ طوسی (ن۵:۳۰۰).

۸۰، نسخ فضل‌الله بن محمد در ۲۰ رجب ۹۸۴، عنوان ونشان شنگرف، برگ یکم نونویس، کاغذ سمرقندی (۱۶۶۳۴).

* فهرست وسائل الشیعة: حرعاملی

۱۴۳، نستعلیق زین‌العابدین پسرسیدابوالقاسم موسوی خوانساری، سدهٔ ۱۲، کاغذ فرنگی آبی (۱۷۲۰۲).

* فیض‌الدموع وعبرة المستهام: میرزا محمدابراهیم بدایع نگار پسرمیرزا محمدمهدی صراف تهرانی (۱۲۴۱-۱۲۹۹) درترجمهٔ لهوف ابن‌طاوس حلی (راهنمای کتاب ۲۰:۳۹۶ و ۲۱:۹۰۸ و ۱۴۰).

۵۲، نستعلیق احمدبن حسن بن اسماعیل واعظ سبزواری در ذق ۱۳۱۶ گویا برای چاپ در کارخانهٔ آقامیرباقر تهرانی، کاغذفرنگی (۱۰۶۰۰).

* القاموس المحیط: فیروزآبادی

۳۶۴، نسخ صفر ۱۱۹۶، لغات شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۴۵).

* قرآن (ن‌ص ۱: ۳۲۴).

۳۴، نسخ وباترجمهٔ میان سطرها به نستعلیق ازسدهٔ ۱۲، باجدول، ترجمه ها شنگرف، حاشیه ها خواص آیتها، دوصفحه تمام تذهیب درآغاز، جلد رنگ وروغن ودرون گل نرگس، کاغذ دولت‌آبادی آهار مهره (۶۹۰۰).

۳۲۹، نسخ خوش روز پنج‌شنبه نزدیک به پایان ع ۱۰۸۵/۲، باجدول، باتذهیب نه چندان باارزش، کاغذ سپاهانی (۱۱۱۰).

۵۳۹، نسخ سدهٔ ۱۳ (۱۳۲۳).

۵۴۲، نسخ سدهٔ ۱۳، باترجمهٔ به شنگرف‌میان‌سطرها، باجدول، کاغذسپاهانی (۱۳۲۶)

۵۷۲، نسخ باترجمه میان سطرها به نستعلیق ازسدهٔ ۱۳ (۱۳۶۵).

۵۸۰، نسخ محمدرضا پسر سلطان احمدقاری در دههٔ سوم ذح ۱۱۲۴، سی‌وچهارمین قرآن نوشتهٔ اواست، باجدول، باسرلوح درآغاز، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۸).

۵۸۴، نسخ سدهٔ ۱۰، ص ۱ و ۲ مذهب، بادعای ختم قرآن وفال مصحف به‌نثرفارسی در پایان، نشانه های وقف زرین، کاغذ سمرقندی (۱۳۶۲).

۵۸۵، نسخ محمدابراهیم قمی در ج ۱۰۶۰/۱، نسخه در ۱۳۰۱ تعمیر شده است، ص ۱ مذهب، کمند وجدول زرین، بافهرست درآغاز مذهب، بادوترنج که درمیانه دعاه پیش ازخواندن قرآن نوشته شده است، کاغذ متن وحاشیه.

۵۸۶، ثلث ونسخ محمدمؤمن مشهدی در ۱۵ ج ۱۰۷۰/۲، باجدول، نشانه های وقف ونشانه های خمس وعشروتقسیمات دیگر شنگرف، ص ۱ و ۲ مذهب، کاغذسمرقندی (۱۳۶۴)

* قرابادین: مظفر شفائی

۲۷۳، نستعلیق چهارشنبه ۸ شعبان ۱۲۷۹، عنوان سرخ، کاغذ فرنگی (۵۷۸۲).

* قرةالعیون: فیض کاشانی، ساختهٔ ۱۰۸۸.

۵، نستعلیق درمدرسهٔ حاجی میرزا مهدی در اصفهان، تاریخ راپاک کرده‌اند، ازسدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۲۲۳۱).

* قصص خاقانی: ولی قلی‌شاملو (ن۵: ۳۰۰-ن ص ۲ ۳۹۲: ۱۳۹).

۳۱۰، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، آغاز وانجام افتاده، کاغذفرنگی سپاهانی (۲۳۱۴۴).

قواعد عکس وتلگراف: حسن پسرعلی رضای لاهیجی نجفی، دریک ظهور ویک

روشنایی ویک شعاع وسه‌ظلمت وچهارده نور ویک مرآت به‌نام محمدتقی میرزا رکن‌الدوله‌فرمان فرمای خراسان وسیستان و حاجی مهدی قلی میرزا سهام‌الملک در ۱۲۹۸ (دیباچه) جزآنچه درفهرست سبزوی (۴۳۷) آمده است.

۴۰۶، نستعلیق ۲۳ رجب ۱۲۹۸ (پایان) عنوان شنگرف، گویا نسخهٔ اصل، کاغذ فرنگی (۱۱۸۷).

* قول الحسن بن‌حسین بن الهیثم فی کیفیة الاظلال (ن: ۳۰۰).

۱۹۴، نسخ سدهٔ ۱۴، کاغذ فرنگی (۱۷۴۳۵).

* کاشف الحق یامناقب: معزاردستانی ساختهٔ ۱۰۵۸

۳۰۷، نستعلیق عبدالحسین پسر عبدالبنی پرشکفتی شیرازی در ۱۲ رجب ۱۰۹۰، با جدول، عنوان ونشان شنگرف، بایک سرلوح در ص، کاغذ سپاهانی (۱۷۴۴۲).

* الکافی: کلینی

۲، نسخ سدهٔ ۱۱، محشی، از آغاز است وسیرسد به‌پایان زیارات، کاغذ سپاهانی (۲۲۰۴).

۳۱۴، نسخ علی بن علی مهرآبادی در ۳ رجب ۱۰۸۱، عنوان ونشان شنگرف، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۴).

* کامل التعبیر: حبیش تفلیسی

۳۲۰، نستعلیق بایان ع ۱/۸/۱۰۰۸ برای عبادآقا، باجدول، عنوان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۱۰۱).

* کامل الصناعة،

۲۶۷، نسخ احمدبن کبرویی ازسدهٔ ۱۱ درجزویکم، نستعلیق میرمحمدطالقانی در ۱۰ محرم ۱۰۵۴، کاغذسپاهانی.

* کبری: سیدشریف‌علی گرگانی.

۳۷۵، شکسته نستعلیق صفی اصفهانی به‌شکل سرو باحواشی ازسدهٔ ۱۲، شنگرف‌دار (۱۱۵۶).

* الکشاف: زمخشری (ن ۴: ۴۷۷-ن ص ۱: ۳۱۶).

۴۰، نسخ سدهٔ ۱۱، باجدول، عنوان ونشان شنگرف، باسرلوح زرین درپیشانی ص ۱، کاغذفرنگی (۱۰۶۹۳).

۹۹، نسخ سدهٔ ۱۲، باجدول، باسرلوح درپیشانی، عنوان ونشان شنگرف، از کتابها محمدتقی دزفولی در ۱۲۷۴، کاغذ سپاهانی، آهارمهره (۱۶۹۷۹)

* کشف الاسرار فی هتک الاستار: شیخ محمدقمری، دریک مقدمه وپنج قسم وخاتمه به عربی درکیمیا.

۳۲۵ ،نسخ سدهٔ ۱۲ ، کاغذفرنگی (۱۱۰۶).

* کشف الحقائق: نسفی

۴۴۲ ، شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۲۵).

* کشکول فکرآزاد: کوهی کرمانی، پراکندهٔ ادبی ونقل از روزنامهٔ فکرآزاد.

۲۴ ، نسخ سدهٔ ۱۴ به خط گردآورنده (۵۱۳۹).

* کفایهٔ مجاهدیه: منصورشیرازی (ن ٥: ۲۱۰).

۲۶۹ ،نستعلیق سدهٔ ۱۲ ،عنوان شنگرف، کاغذ آبی (۴۲۷۴).

۴۵۵ ،نستعلیق ۱۲۵۹ ،نشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۲۳۸).

* کلیات: جامی (ن ص ۳۹۲: ۱۵۱)

۲۲۲ ، دارای دیوان در متن و یوسف و زلیخا در هامش در ۱۱۱۵ به نستعلیق محمدقاسم بن عیسی اسدآبادی درازگیسوی برای پسرش میرزا عبدالقادر سپس بهارستان به همان خط در ع ۱۱۱۷/۱ برای همان پسر، آغاز و انجام افتاده، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۱۵۱).

× کلیات: سلمان ساوجی

۵۱۰ ، نستعلیق سدهٔ ۱۰ ، عنوان شنگرف، انجام افتاده (۱۲۹۴).

* کمال الدین تمام النعمة: ابن بابویه

۱۰ ، نسخ محمدعلی محمدعلی سینی برخواری در ۱۹ محرم ۱۰۷۷ ، کاغذ سپاهانی (۲۲۵۱).

* کنزالحساب البرهانی علی قواعدالجبرية: رستم خان پسر شاه‌وردی زنگنهٔ خوافی در ۱۰۹۱ ، در آن از شمسیةالحساب نظام نیشابوری و خلاصةالحساب و شرح میرزا محمدحکیم پسر علاءالدوله حسینی یزدی و شرح شمس الدین خلخالی یاد شده است (ن ٥: ۳۰۱ - ذریعه ۱۸: ۱۴۸).

۲۸۸ ، نستعلیق ۱۴ شعبان ۱۲۶۷ ، عنوان شنگرف، کاغذ فرنگی (۹۶۲).

* کنزالحکماء: ابوسعیدبن ابراهیم مغربی (عطف جلد) ابوسعید ابراهیم طبیب مغربی نگارندهٔ الفتح فی التداوی من الامراض والشکاوی است (مجلهٔ معهد ٥: ۳۳۲). نسخهٔ مادر مقصد شانزدهم افتاده است و عنوان مقصد هفدهم «امراض الرحم» است و میرسد به مقصد سی‌ام در ابدال که الف‌بائی است و در آغاز همین مقصد از کنزالحکماء مغربی آورده میشود پس شاید نقل ازآن باشد نه نوشتهٔ خود مؤلف پس شاید این نسخه همان الفتح باشد نه کنزالحکماء که در عطف جلدآمده است. در ذریعه (۱۸: ۱۵۲) یاد این کنزالحکماء مغربی است وگفته شده که از اوست الالواح که گزیدهٔ کنز است که پیش گذشت (نمیدانم کجا).

۲۶۸ ، نسخ پایان ج ۱۰۰۶/۱ ، کاغذ سپاهانی (۴۲۷۳).

* کنزالعرفان: آیات‌الاحکام سیوری (فیلم ٥٦٤ ٤-ن ٤:٤٧٨- ن ص ١: ٣١٢)

١٢، نسخ چهارشنبه ١٥ شوال ١٠٤١، باجدول، آیتها و نشانه‌ها شنگرف، از آغاز در طهارت چندبرگی افتاده بدینگونه «مذهب البصریین و سوی هذه مشهورة... وعن الثانی بان اعراب المجاورة ضعیف جدا» و چنین است انجام آن «ولنقطع الکلام حامدآلله علی جمیل احسانه وسلم تسلیما ...ابدا کبیرا کثیرا» کاغذ سپاهانی درون جلد دست چپ ترنج معرق (٢٢٦٤).

* کنزاللغات: محمدبن عبدالخالق بن معروف گیلانی.

٢٠٣، نستعلیق ١٠٥٠، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (١٧٧٤٨).

٤٤٩، نسخ فتح‌الله‌بن مظفر دماوندی در دوشنبه ج ١٠٦٧/١، لغات و نشان سرخ، کاغذ فرنگی (١٢٣٦).

* کیمیا به‌فارسی.

٢٧٦، نستعلیق سدهٔ ١٣، کاغذ فرنگی آهار و مهره (٥٧٨٥).

* گلستان: سعدی

٦١، نستعلیق علی پسر ملا رجب در ١٢٨٠، باجدول شنگرف، کاغذ فرنگی (١٦١٤٩)

٥٣٥، نستعلیق میرزا فتح‌الله میرزا ابوالقاسم شیروانی در ٢٢ ج ١٢٨٣/١، کاغذ فرنگی (١٣١٩).

* گلشن‌راز: شبستری (ن ٤: ٤٨٧-ن ص ١: ٣٢٤)

٢٦ نستعلیق خوش عبدالکریم منشی درشعبان ١٣٠٩ برای علی‌اصغرخان امین السلطان، کاغذ سپاهانی (٥١٣٤).

٣٤٨، نستعلیق خوش میرزا منعم چنانکه در پشت کتاب نوشته شده است از سدهٔ ١٣، باجدول وسرلوح بسیارخوب زرین، عنوان شنگرف وطلا، همراه با منظومه‌ایست ازمشیرالملک، کاغذ سمرقندی (١١٢٩).

* گنجینهٔ: نشاط

٤٦٨، شکسته نستعلیق سدهٔ ١٣، باسرلوح، کاغذ سپاهانی (١٢٥١).

* گوهر مراد: عبدالرزاق لاهیجی:

٥١٢، نستعلیق امیربیک پسرحاجی سلطان میرک جورسکتی در ١٤ رمضان ١٠٧٤، کاغذ سپاهانی (١٢٩٦).

* لسان المتعلمین: موسی بن عزیزالله موسوی حسینی جزایری خرم‌آبادی فیلی، در شرح عوامل فیض کاشانی، برای محمدحسین فردیه.

١٩٥، نسخ سدهٔ ١٣، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی آهار ومهره (١٧٤٣٦).

* لطائف الطوائف: صفی‌الدین علی بیهقی

٣٤١، نستعلیق ١١٨٦، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (١١٢٢).

* لغات قرآن باترجمهٔ فارسی: محمدحسین پسرفخرالدین شیرازی، در ١٤ ذق. ١٣١٠.
٥١٤، شکسته نستعلیق مؤلف، کاغذفرنگی (١٢٩٨).
* لوایح القمر: کمال‌الدین حسین کاشفی بیهقی (ن٤:٤٧٨).
٣٣١، نستعلیق سدهٔ ١٢، شکل وعنوان شنگرف کاغذسپاهانی (١١١٢).
* مثنوی: مولوی
٦٠، نستعلیق سدهٔ ١٣ (١٤٨).
* مجالس المومنین: قاضی نورالله شوشتری
٣٥٥، نستعلیق سدهٔ ١٢، عنوان شنگرف، آغازوانجام افتاده، کاغذفرنگی (١١٣٦).
* المجدی فی علم الانساب: علی عمری علوی (مجلهٔ معهد ٣:١٨-ن٥:١:٣٠-ذریعه ٢٠:٢-٢-فیلم ٤٥٥٣).
٢٨١، نسخ سدهٔ ١٤، کاغذفرنگی (١٦٥٢٩).
* مجمع الانوار ومخزن الاسرار. دراماست وولایت
١٨١، نسخ سدهٔ ١٣، جزوششم ازفصل چهارم، انجام نانویس مانده، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فرنگی آهار مهره (١٧٣٠٠).
* مجمع البیان: طبرسی
٣٦٣، نسخ علی بن محمدحسین طوری در نزدیک به پایان ع ٢/١٢٢٤، کاغذفرنگی (٢١٤٤).
* مجمع الفرس: سروری (ن٤:٤٧٨-ن ص ١:٣٢٥)
٣٠، نستعلیق سدهٔ ١٣، لغات شنگرف، کاغذ هندی آبی (٦٧٢٣).
*مجموعهٔ بدیعیه، درهشتاد مطلب که هریک مثنوی یارساله یا منظومه‌ایست و درپایان میرسد به قصیدهٔ شاه‌معصوم در ستایش شاهچراغ (ن٤:٤٧٢-گویا هم ن٥:٨٠:٣ بنام: جنگ ادبی).
٤٤٨، نستعلیق سدهٔ ١٣، عنوان شنگرف باتملک ١٢٥٥ و١٢٣٩، کاغذفرنگی (١٢٣١)
* المحاکمات: قطب رازی
١٨٥، نستعلیق سدهٔ ١٠، نشان شنگرف، بخش فلسفه، کاغذ سپاهانی (١٧٣٠٤).
* المختصر: تفتازانی (گویا: ن ص ٣٩٢:١٥٧).
٨٩، نسخ محمدهاشم حسینی در دوشنبه ٣ شعبان ١٢٠٦، عنوان ونشان شنگرف کاغذ سپاهانی (١٦٩٣٩).
٥٧، نسخ سدهٔ ١١، ص ١ نونویس، پایان هم ١ ص نونویس ع ٢/١٢٨٦، کاغذ سپاهانی (١١٣٨٣).
٢٣٨، نستعلیق سدهٔ ١١، نشان شنگرف آغاز افتاده، کاغذ سپاهانی (٢٣١٦٧).

۵۶۰، نستعلیق سدهٔ ۱۳، انجام افتاده، کاغذ فرنگی (۱۳۴۴).

۵۷۰، نسخ سدهٔ ۹، ستن زیر خط‌شنگرف، آغاز وانجام افتاده، کاغذسمرقندی (۱۳۰۴).

* المختصر النافع: محقق حلی

۴۸، نسخ پنج‌شنبه ۲۷ صفر ۱۰۲۳، کاغذ سپاهانی (۱۱۳۸۲).

۵۰، نستعلیق سدهٔ ۱۱ با نونویس محمدهاشم پسرعبدالله دهنوی فرادنبه‌ای در ۱۳۴۱، محشی، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۳۷۹).

* مختلف الشیعة: علامهٔ حلی.

۷۰، نسخ زین‌الدین راشد پسرناصر پسرعلی پسریوسف نعیمی بحرانی در ۱۵ رجب ۱۰۸۱ نویسانده احمدبن سلامة تمیمی نجفی که آن را در ۲۸ ع ۱۰۸۳/۱ مقابله کرده وازآن اوبوده است، بایادداشت پسر عبدالرزاق لاهیجی که آنرا در حیدرآباد در ۱۱۳۳ خریده است، کاغذ استانبولی (۱۶۸۹۲).

* سراج الارواح: احمدبن علی‌بن‌مسعود (ن‌ص ۳۹۲: ۱۵۸).

۲۵۶، نسخ محمدحسین طبیب پسر نعمة‌الله گیلانی لنگرودی درشنبه ۲۱ ج ۱۱۱۱/۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۸۶).

* مرصاد العباد: نجم‌الدین دایهٔ رازی

۳۹۹، نستعلیق سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف، انجام افتاده، کاغذ سمرقندی (۱۱۸۰).

* مسالک الافهام فی‌شرح شرایع الاسلام: شهید ثانی، در ع ۹۵۶/۱.

۴۸۹، نسخ نزدیک به پایان ع ۹۷۹/۱، عنوان ونشان شنگرف، ازتجارت است، وقف کتابخانهٔ مدرسه مریم بیگم درع ۱۱۲۵/۲، کاغذ سپاهانی (۱۲۷۳).

* مسکن الشجون فی‌حکم الفرار من الطاعون: سیدنعمة‌الله جزایری.

۱۳۴، نسخ سدهٔ ۱۲، انجام افتاده، کاغذفرنگی (۱۷۱۶۶).

* مشکاة العلوم: موسی‌بن عزیزالله موسوی‌حسینی جزایری خرم‌آبادی (ذریعه ۲۱: ۵۹) درسه مجلد درکاغذفرنگی به‌نسخ مولف، عنوانها شنگرف:

۱۹۶-از مصباح دوم در علم صرف یک مقدمه ودوباب و یک خاتمه، ساختهٔ آدینه صفر ۱۲۵۴ در نجف‌ونوشتهٔ خود او (۱۷۴۳۷).

۱۹۷- ازمصباح چهارم در علم بیان دریک مقدمه ودوباب نوشتهٔ خود او در یک‌شنبه ۵ ج ۱۲۵۴/۲ (۱۷۴۳۸).

۱۹۸، ازمصباح ششم در منطق در یک مقدمه وسه‌باب، نوشتهٔ خود او در ۱۲ صفر ۱۲۵۴ در نجف (۱۸۴۳۹).

* مصابیح القلوب: حسن شیعی سبزواری

۳۶۲، نسخ محمد کاظم پسر محمدصالح شهیر به درویش علی در یک‌شنبه شعبان ۱۲۳۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی آبی (۱۱۴۳).

* مصباح الشريعة ومفتاح الحقيقة (ن‌ص ۲و۳۰۲ : ۱۵۸).

۲۵۰، نستعليق سدهٔ ۱۱، كاغذ سپاهانی (۲۳۱۷۹).

* المطالب العالية: امام فخررازی که درآدینه ذق ۶۰۳ تا نیمه ساه ع ۱/ ۶۰۵ در بخش یکم ودوشنبه ۶ ع ۲/ ۶۰۵ و نیز در شب چهار شنبه ج ۱ ر ۶۰۵ در بخش چهارم و روز دوشنبه ۲۲ ج ۲/ ۶۰۵ دربخش پنجم وبخش ششم رانیز درهمین سال وهمچنین ودر چاشت روز دوشنبه ٤ رجب ۶۰۵ درگرگانج خوارزم درخانهٔ خودش درکوچهٔ ساخونان ساخته وبازپسین نگارش اواست، تاریخ اخیر در پایان بخش هفتم است وپس ازآن بخش هشتم را آغاز کرده ودرگذشت، اوسیخواسته است که آن را در ده بخش بنویسد و نتوانست (فیلم ۴۰۴۷-ن‌۵: ۳۰۶- زرکان ص ۹٤- مایل ۲۹۲).

۲۹۷، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، بایادداشت تملک محمدحسین پسر محمدصالح حسینی باسهرسورخ ۱۱۱۶ وسهرعلی نقی حسینی سورخ ۱۱۱۵، کاغذ آهار سهرهٔ نخودی (۱۷۲٤۹).

۳۰۵، نسخ یکشنبه ۶ ذح ۱۰۹۱، ازکتاب هفتم است، کاغذفرنگی آبی (۲۷۲۹۶)

* مطالع الانظارفی‌شرح طوالع الانوار: شمس الدین ابوالثناء محمود اصفهانی درگذشتهٔ ۷٤۹، ستن ازبیضاوی است (مجلهٔ معهد ۳: ۱۸-چلبی).

۱۵۹، نستعلیق سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف، انجام افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۳).

* المطول: تفتازانی (ن‌ص ۲و۳: ۱۵۹).

۲۲۰، نسخ نستعلیق محمدطاهر پسر تاج الدین حسن شریف در ۱۰۵۵، کاغذسپاهانی (۲۳۱٤۹).

۵۰۷، نسخ آدینه ٤ رمضان ۱۰۷۶، ستن شنگرف، محشی، کاغذسپاهانی (۱۲۹۱)

* معارج الاحکام: سیدحسین قزوینی (ذریعه ۲۱ : ۱۷۸)

۶۵، نسخ حسن بن شیخ علی قفطانی در چهارشنبه ۱۱ محرم ۱۳۲٤، کاغذفرنگی (۱۶۶۵۰).

* معارج النبوة فی مدارج الفتوة: معین الدین محمد مسکین فراهی درگذشتهٔ ۹۰۷ یا ۹۰۹ ساختهٔ ۸۹۱ (ذریعه ۲۱ : ۱۸٤). عنوانها: وظیفه، واقعه، حرفیه، خصیصه، نطیفه

۳۹۱، نستعلیق، عنوان ونشان شنگرف، آغاز و انجام افتاده، کاغذفرنگی (۱۱۷۲)

* معالم الاصول: ابومنصور حسن عاملی

* المعجم فی تاریخ ملوک العجم: شرف الدین فضل پسر عبدالله حسینی قزوینی (منزوی ٤۳۸۶-ن‌ص ۲و۳۰: ۱۶۰).

۳۳، شکسته نستعلیق شنبه ۱۰ رمضان ۱۲۷۶، باجدول باددندان سوشی اکلیل، کاغذ فرنگی (۷۰٤۵) تحریر تازه‌ایست از آن.

آغاز: پیرایهٔ رخسار نیکو عذار معانی والفاظ دل‌فریب و حلیهٔ گران بهای سراپای عروسان وزیباروی.

۲۲۴، نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۲۳۱۵۳)

* معراج الشریعة فی‌شرح منهاج‌الهدایة الی احکام‌الشریعة: آقامحمد مهدی کرباسی فرزند ماتن که حاج محمدابراهیم کرباسی باشد (ذریعه ۲۱: ۲۳۰).

۷۱، نسخ یکشنبه ۲۴ ذح ۱۲۶۴ ازمحمد موسوی برای یکی از دانشمندان، عنوان ونشان شنگرف، جزو سوم، کاغذفرنگی (۱۶۹۱۰).

* مغنی‌اللبیب عن کتب الاعاریب: ابن هشام (ن ۵: ۳۱۰).

۴۱۸، نستعلیق ابواشرف پسر عبدالغفور قاضی در یکشنبه . محرم ۱۰۹۱، عنوان شنگرف، محشی، آغاز افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۱۹۹).

۵۱۶، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، محشی کاغذ سپاهانی (۱۳۰۰)

* مفاتیح الشرایع: فیض کاشانی

۷۷، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، بایادداشت تملک ۱۱۲۴، بریدگی دارد، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۱۲).

۵۵۷، نسخ رمضان ۱۱۱۴، عنوان ونشان شنگرف، محشی، کاغذ سپاهانی (۱۳۴۱)

* مفاتیح الغیب: امام‌رازی (ن ۵: ۳۰۶).

۱۰۳، نسخ ۵ ذق ۷۳۲، عنوان شنگرف، کاغذسمرقندی (۱۶۹۹۱) از سورة الحدید تا سورة المرسلات است

* مفاتیح الغیب: صدرای شیرازی

۱۷۰، نسخ بدیع پسر مصطفی پسر عبدالحمید موسوی اصفهانی درب امامی در شنبه ۲۶ صفر ۱۲۷۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۱۷۲۸۳).

* مفتاح الشفاء والعروة الوثقی: احمدبن زین‌العابدین‌علوی‌عاملی اصفهانی، درشرح الهیات شفاء ابن‌سینا که درهاش آن در ۱۳۰۳ به چاپ سنگی رسیده وپاره‌ای از آن هم در منتخبات آثار حکمای‌الهی ایران جلددوم‌آمده است (فیلم ۴۰۴۶ وگویا ۳۴۵۲)

(فهرست انوار ۸: ۴۶۶-فهرست معارف ۱: ۲۵ بانکیپور ۲۱: ۶ ش ۲۲۲۹- فهرست فیلمها ۲: ۱۴۶ نسخهٔ سیدجلال‌الدین آشتیانی مورخ ۱۰۹۸).

۲۹۶، نسخ ۱۰۵۸، کاغذ سپاهانی، بایادداشت‌تملک محمدابراهیم پسر زین‌العابدین نصیری طوسی (۷۲۲۱۳).

* مفتاح‌الفلاح: شیخ بهائی

۳۸۱، نستعلیق سدهٔ ۱۱، باجدول وسرلوح کوچک در آغاز، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۶۲).

* المفصل: زمخشری (ن‌ص ۳۹۳: ۱۶۰).

۲۴۰ نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۶۹).

* مقتل.

۴۷۱، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۵۴).

* مقتل

۴۸۲، نستعلیق سدهٔ۱۳، کاغذ آبی (۱۲۶۵)

* المقصدالاقصی: غزالی

۱۱۸، نستعلیق ۱۰۵۵، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۲۰)

* مکارم الاخلاق: طبرسی

۳۹۴، نسخ سدهٔ ۱۲، نشان وعنوان شنگرف، محشی، کاغذ سپاهانی (۱۱۷۵)

* مناظرات یاانوار سلیمانی: دده عباس سولوی درگذشتهٔ ۱۱۰۱، در ۶۲ فصل، ساختهٔ ۱۰۹۷-۱۱۰۱ (منزوی ۸۹۴ و۹۹۳-دانشگاه ۱۸۲۲ و۲۴۸۵)

۴۰۴، نسخ ۱۵ ذق ۱۲۸۷، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی نسخه از فصل ۱۶ در مناظرهٔ مفید باقاضی ابوبکر است تافصل ۶۰ در مناظرهٔ قاضی کره رودی با قاضی‌زادهٔ اوزبک نزد شاه عباس (۱۱۸۵)

* منتخب مقطع تکمیل الصناعة: امیرسیدبرهان‌الدین عطاءالله بن محمود حسینی مشهدی عطائی نیشابوری درگذشتهٔ شوال ۹۱۰۹ درعلم قافیه، ساختهٔ ۸۹۲ (منزوی ۲۱۶۸)

۵۷۴، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، انجام در حرف هفتم در ایطاء افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۳۶۷)

* منتخبات فرهنگ جهان‌گیری: محمدبن احمد در روستای کهریزه در ۱۲۵۹،

۴۱۱، آغاز افتاده، کاغذ اصفهانی (۱۱۹۲)

* منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح والحسان: ابومنصور حسن عاملی، ساختهٔ آدینه ۲۶ شعبان ۱۰۰۶ در دمشق

۱۴۲، نسخ مسیب پسر شمس الدین کاتب ، سدهٔ ۱۱ گویا ۱۰۳۳ که از آن تنها رقم «۳۳» مانده‌است، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۰۱)

* منتهی المطلب فی تحقیق المذهب: علامهٔ حلی (ن ۴: ۴۷۹-ن ص ۱: ۳۲۷)

۴۱، نسخ سدهٔ ۱۱، انجام نانوشته مانده، بایادداشت تملک ۱۲۲۲ و۱۱۴۳ و ۱۲۶۹، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۱۰۷۰۹)

* منشآت: فرهادمیرزا

۴۹۷، شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۲۸۱)

* من لایحضره الفقیه (کتاب-) (ن ۴: ۴۷۷-ن ص ۱: ۳۲۷)

۱۱، نسخ محمدباقر پسر محمدامین حسینی طالقانی در نزدیک به پایان رجب ۱۰۵۹، با یادداشتهای چند تاریخ تولد از سدهٔ ۱۲ ویادداشت تملک حسن علی پسرحسین در ۱۱۱۱،

وقف حاجی عبدالکریم وصی محمدطاهربن محمدباقر در خجی‌قاینی در ۱۴ ذح ۱۱۳۳، کاغذ سپاهانی آهار سهره (۲۲۵۶)

۴۴، نسخ سدهٔ ۱۲، باجدول بایادداشت سید عبدالرحیم پسر ابوالقاسم حسینی، از ابواب القضایا والاحکام تاپایان، کاغذ به چندرنگ (۷۶۶۹).

۱۳۸، نسخ محمدصالح پسر سید محمدحسینی مازندرانی در آدینه ۶ رجب ۱۰۷۰ در سپاهان، باالمشیخة که در یکشنبه ۱۲ رمضان ۱۰۷۰ نوشته شده است، عنوان و نشان شنگرف، محشی کاغذ سپاهانی (۱۷۱۸۶).

۳۰۴، نسخ محمدجعفر پسر هدایةالله محمدیه‌ای نایینی در پنجشنبه ۵ ذق.

۱۱۱۲، عنوان ونشان شنگرف، باالمشیخة به همان خط وهمان سال ۱۱۱۲، بافهرست المشیخةویابندی ازمجلسی به خط خود او، کاغذ سپاهانی (۱۱۳۵).

* منهاج الصلاح فی اختصار المصباح: علامهٔ حلی (ذریعه ۲۳: ۱۶۴ - مجلهٔ معهد ۳: ۱۸)

۱۱۰، نسخ محمدعلی بن سلیمان طالقانی در ۱۰۵۸، باجدول زرین در دههٔ یکم رجب ۱۰۶۱ تصحیح شده است، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۲۴).

* منهاج النجاة: فیض کاشانی

۳۶۹، نسخ میرزا محمدگیلانی در یکشنبه ۱۸ رمضان ۱۰۹۶، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۵۰).

ذریعه ۲۳: ۱۷۹).

*منهاج الهدایةالی احکام الشریعة: محمد ابراهیم کرباسی اصفهانی (ن ۴: ۸۰ - ذریعه ۲۳: ۱۷۹)

۳، نسخ علی پسر عیسی همگنی سمیرمی، سدهٔ ۱۳، از مکاسب تاشفعه (۲۲۱۰).

* مواهب علیه: کمال‌الدین حسین کاشفی، ساختهٔ ۸۹۹ (ن ص ۱: ۳۱۶).

۲۷۹، نستعلیق سدهٔ ۱۰، باسرلوح زرین، باجدول، متن شنگرف، کاغذ سمرقندی (۱۱۱۵۷).

* الموجز: قرشی

۲۷۵، نسخ سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف، کاغذ سمرقندی (۵۷۸۴) بدینگونه است: الجزءالرابع من اجزاءالجزء النظری فی العلامات، الفن الثانی یشتمل علی جملتین الجملة الأولی فی احکام الادویة والاغذیة المفردة و تشتمل علی بابین الجملة الثانیة فی الادویة المرکبةو تشتمل علی بابین الباب الاول فی قوانین ترکیب الادویة، الفن الثالث فی الامراض المختصة بعضوعضو و اسبابها وعلاماتها ومعالجاتها

* مهج الدعوات ومنهج العنایات: ابن طاوس حلی

۱۰۸، نسخ معرب مؤمن پسر قطب‌الدین محمدجربادقانی (گلپایگانی) در ذق ۱۰۸۷،

عنوان ونشان شنگرف، با یادداشت تملك عبدالغنی محمدبن رفیع الدین محمدحسینی، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۲۲).

المیامر: فخرالدین محمدنیشابوری اسفراینی، در پزشکی در چند میمر هریك چند مقاله، به‌عربی (ن‌ص ۱:۳۲۸-ن‌ ٤: ٤٨٠).

۵۷۷، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۲۳۵).

* النافع یوم الحشرفی‌شرح الباب الحادی عشر: شیخ‌مقداد سیوری

۱۹۰، به نسخ، آغاز افتاده و چند برگ از نسخهٔ دیگر درآنجا گذارده‌اند، کاغذ سپاهانی(۱۷۳۱۲).

۵۶۹، نستعلیق محمد شریف پسر عبدالعظیم در پنجشنبه ۱۵ شوال ۱۱۳٤، نشانه‌ها شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۳)

* نزهة الارواح: امیرحسینی

۳۸۵، نستعلیق چهارشنبه ۶ شعبان ۱۲۵۲، کاغذفرنگی (۱۱۶۶).

* نزهة الخاطر وسرور الناظروتحفة الحاضر ومتاع المسافر: فخرالدین طریحی

۱۳۰، نسخ محمدمحسن پسرابوالقاسم در شعبان ۱۱۲۶، عنوان ونشان شنگرف، سه صفحهٔ آغاز نونویس، کاغذ سپاهانی (۱۷۱۰۷).

* نزهة القلوب: حمدمستوفی قزوینی

۴۲۲، نستعلیق میر سهل علی‌حسینی معلم پسر میرمعزالدین محمد پسرسیدمحمد زمان اصفهانی همدانی درج ۱/۱۰۵۶، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۰۳).

* نضد الایضاح: علم‌الهدی محمد کاشانی (ن‌ص ۳۹۲: ۱۶۲).

۲٤۲، نسخ محمد رفیع پسرمحمدرضا، سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، کاغذ آهار مهره (۲۳۱۷۱).

* نفایس الفنون: شمس الدین محمد آملی (ن‌ ٤:٤٨-ن‌ص ۱: ۳۲۸).

۳۶، نستعلیق سدهٔ ۱۱ باجدول وترنج در حواشی، بایك سرلوح در پیشانی ص ۱،ص ۲ و ۱ میان سطرها دندان موشی‌طلا، بایادداشت بهمن میرزا در ۱۲٤۶، بایادداشت تملك هندی ۱۲۲۲، کاغذ سپاهانی (۹۳۸۵).

* نقدالرجال: تفرشی

٤۶۹، نسخ چهارشنبه ۲۶ محرم،سدهٔ ۱۳، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی آهارمهره (۱۲۵۲)

* نقدالنصوص فی‌شرح نقش الفصوص: جامی، متن از قونوی است (منزوی ۱٤۶۵).

۳٤٤، نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذفرنگی (۱۱۲۵).

* نگارستان: غفاری

۵۰۸، نستعلیق ۹ رجب ۱۰۲۹ درگنجه، باجدول وسرلوح، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۲۹۲).

* نورالابصار: عبدالوهاب پسرعلی اشرف پسرعلی مدرس شوریدهٔ شیرازی (منزوی ۳۶۱۶ و ۳۶۴۰) دریک مقدمه وپنج عنوان وخاتمه در فضائل ائمهٔ اطهار ومقاتل

۳۸۹، نستعلیق شنبه ۱۲ محرم ۱۲۶۵، با جدول، نشان شنگرف، کاغذ فرنگی (۱۱۷۰).

* نورالثقلین: عبدعلی بن جمعهٔ عروسی حویزی شیرازی (ذریعه ۲۴: ۳۶۵) ساختهٔ در ۱۶ ذح ۱۰۷۲ (ن ص ۳۹۲: ۱۳۳).

۱۰۵، نسخ محمدقاسم پسرمحمدزمان شیرازی در ۱۰۷۳، نشان وعنوان وخط روی متن شنگرف، نونویس، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۹۵) جلد چهارم

۲۱۹، نسخ خوش، جدول زرین، باسرلوح کوچک، ازسدهٔ ۱۲، وقف ابوتراب جیلی در ۱۲۴۶، کاغذ سپاهانی آهار مهره سپاهانی (۲۳۱۴۸) جلد چهارم

۳۵۹، نسخ ۲۴ محرم ۱۰۸۸، عنوان وآیتها شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۴۰) تا جزو پازدهم.

* نهایة الامال فی کیفیة الرجوع الی علم الرجال: محمدتقی بن حسین علی هروی، ساختهٔ در روز آدینه ۱۲ ذق ۱۲۷۹، دربارهٔ رجال حدیث دریک مقدمه وشش باب و یک خاتمه بایک برگ اصلاحی و الحاقات در آغاز نسخه و یک تکمیل در پایان آن که نسخهٔ اصل خط مؤلف است (ن ۵: ۳۰۶- ذریعه ۲۴: ۳۹۳).

۸۲، اصل مؤلف ونوشتهٔ ۱۲ ع ۱/ ۱۲۹۸، کاغذفرنگی (۱۶۶۷۷).

*نهج البلاغة: رضی موسوی بغدادی

۴۳۲، نسخ معرب ابوسعد پسرابوسعید پسر حسین پسر احمد منبه طرزی انزانی در پنجشنبه ۲۰ شعبان ۷۷۳، حاشیه ها را سعدبن ابی سعید به فرمودهٔ دارندهٔ نسخه در سه شنبه ۲۴ شوال ۷۷۴ نوشته است، عنوان و نشان شنگرف، در پایان خطبهٔ مونقه آمده است، کاغذ سمرقندی (۱۲۱۳).

۴۴۴، نسخ سدهٔ ۱۰، چند برگ در آغاز و انجام در ۱۱۰۴ کامل شده است، کاغذ سمرقندی (۱۲۲۷).

* نهج البیان عن کشف معانی القرآن، برای خزانهٔ مستنصر عباسی (مجلهٔ معهد ۳: ۱۸- ن ۵: ۳۰۷- ذریعه ۲۴: ۴۱۴).

۲۰۶، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۹۶).

۱۰۷، نسخ ابن زباره عبدالخضر نجفی جزایری اصفهانی در چهارشنبه ٤ رمضان ۱۱۰۸، از روی نسخهٔ نزدیک ۹۰، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۹۷)

* الوافی: فیض کاشانی

۱٤۷، نسخ محمدباقر بن محمد حسن بروجنی در دوشنبه شعبان ۱۲۹۰، عنوان و نشان شنگرف، کاغذ آهار مهره (۱۷۲۰۷).

* الوافیة فی شرح الکافیة: رکن‌الدین استرابادی

٥٤، نسخ سدهٔ ۱۱ بانونویس سدهٔ ۱۳ وبازهم ناتمام است، کاغذسپاهانی (۱۱۳۸۶)

* وحدة الوحود: محمدسعیدگیلانی (فیلم ٤۰۰۰-ن-٥:۲۹۹)

۲۹۹ نسخ محمدبن محمدداود در ج ۱۱۲۱/۲، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۷۳).

* هشت بهشت: بدلیسی (دانشگاه ٥۳۰۹)

٤۸۳، نستعلیق پنجشنبه ۲۲ ج ۱۰۸۹/۲ در اصفهان، عنوان شنگرف، تاریخ قیاصره است، کاغذ سپاهانی (۱۲۶۶).

* هفت اورنگ: جامی (ن:٥:۳۱۰)

٤٥۰، نستعلیق محمدحقیر پسر محمدهادی بیک اسفیدواجانی کرونی برای آقا محمد تقی پسر آقامحمدجعفر در یکشنبه ۲٤ ذح ۱۲۳۰، کاغذ فرنگی آهار مهره (۱۲۳۳).

٥٤۳، نستعلیق سدهٔ ۱۰، جدول زرین، عنوان شنگرف، با سرلوح کوچک در آغاز منظومه ها، سه‌برگ نخستین نونویس، کاغذ سمرقندی (۱۳۲۷).

* همایون‌نامه: شهاب‌الدین محمدمنشی، درده‌باب در ترسل ومنشآت به‌نام غیاث‌الدین پیراحمد (ملک ۳۸۳۱/٤-نسخهٔ سلطان القرانی که به مجلس واگذار شده است، دانشگاه تهران ۵۷۶۰-فیلم ٤٥۷۲ همانجا از همین نسخه).

۳٥۰، نسخ سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف، آغاز افتاده، کاغذ سپاهانی (۱۱۳۲).

* یوسف وزلیخا: جامی

٥۷۳، نستعلیق ملاحسن رانکوهی به گواهی افصح المتکلمین، سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۱۱٥٤).

مجموعه ها

* ۱- به‌نسخ در کاغذفرنگی (۲۲۱٤):

۱- التقریرات فی اصل البراءة: عبدالرحیم اصفهانی، نوشتهٔ خود او در دههٔ سوم ذح ۱۳۱۷

۲- رسالة فی المشتق گویا ازهمو، نوشتهٔ خود او در چهارشنبه ۱۸ ذح ۱۳۱۷

* ۲۱، به‌نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۵۳۰۲):

۱- شرح نصاب: محمد کریم پسر محمدفصیح پسر محمد دشت بیاضی (ن ٤:٤٧٧- ن ص ۱:۳۲۳)

۲- صرف میر

*۲۹، به نستعلیق سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۶۱۰۰):

۱- منتخب شفائیه: عبدالله طبیب ازمتن شلمیر فلمنکی

۲- قرابادین شلیمر فلمنکی (ن٤٠:٤٧٩-ن‌ص ۱:۳۲۷).

*۳۷، نستعلیق اسماعیل بن نورالله ساوجی در هردوشماره، کاغذفرنگی (۹۵۱۸):

۱- معرفة الحیاة یابیولوژی: حاجی میرزا مهدی حافظ الصحة (نوشتهٔ نزدیک به پایان رمضان ۱۳۱۲، بایادداشت دکتر آقابزرگ فلسفی ساوجی نوادهٔ حاجی‌میرزا موسی طبیب ساوجی در ۱۳۱۵ خورشیدی دربارهٔ آن).

۲- مختصری در طب از افضل المتبحرین در چهار مقاله: علم نظری طب در ۱۷ باب، علم عملی طب در ۵۹ باب، ادویهٔ مفرده در ۲۸ باب، ادویهٔ مرکبه در ۲۹ باب (نوشتهٔ ۱۳۰۸).

* ۵۵، نسخ سدهٔ ۱۱، کاغذ سپاهانی (۱۱۳٤۸):

۱- الموجز: قرشی

۲- قانونچه: چغمینی (آغاز افتاده).

* ۷۲، نستعلیق سدهٔ ۱۱، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۱۷):

۱- الحبوة: شهید ثانی، ساختهٔ سه‌شنبه ۲۵ ذح ۹۵۶.

۲- تعلیقة علی قواعد الاحکام للعلامة الحلی یانکت الفوائد یافوائد القواعد، شرحی است از شهید ثانی (ذریعه ٦:۱۷۱ و ۳۵۶).

* ۷٤، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۱۶۹۱٤):

۱- ارث الزوجة: شهیدثانی، ساختهٔ پنجشنبه ۲۰ ذح ۹۵۶.

۲- الرسالة المحمدیة: یوسف بن‌احمدبن ابراهیم درافی بحرانی، ساختهٔ دوشنبه ۱۰ ج ۱۱۸۶/۱ (نوشتهٔ ۱۲۵۷).

۳- شرح خلاصة الابحاث یامنظومة المیراث ازمحمدفاضل پسرمحمدمهدی مشهدی در محرم ۱۰۸۸، متن از حرعاملی است (نوشتهٔ علی‌اصغر بن زین‌العابدین نجف‌آبادی در اصفهان در ۲۸ شعبان ۱۲۵۶).

٤- حدودودیات: محمدباقر مجلسی، ساختهٔ ۵ج ۱۱۰۲/۱ (نوشتهٔ جعفربن میرزا محمدبن ملامحمدمبارکه‌ای لنجانی در ۲۸ ج ۱۲۳۳/۱).

*۸۳، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۲۷):

۱- صیغ العقود: محقق کرکی (بابلاغ تصحیح جعفربن کمال‌الدین).

۲- الفخرية فی معرفة النية: فخرالدين محمدحلی، ساختهٔ ۱۷ ج۲/۷۳۲

۳- واجب الاعتقاد: علامهٔ حلی

٤- معرفة مشايخ الشيعة، از علی‌بن ابراهيم تاشهيد ثانی، چاپ دانش‌پژوه در نشريهٔ تبريز)

۵- ازاحة العلة فی‌معرفة القبله: فضل‌بن شاذان برای جمال‌الدين زين الاسلام شرف الحاج الطراسزی علی المنقوانی الجرجانی، درمکه در ۵۵۸.

۶- اسامی علمای شيعه، ازمحمدبن عمير (ن ۵: ۳۰٤).

* ۸۷، به يک نسخ از قاسم‌بن علی‌بن محمدبن فخر کاشفی برای نظام‌الدين عبدالعلی (ش ۱) کاغذسمرقندی (۱۶۹۲۹):

۱- الجمل والعقود: شيخ طوسی (نوشتهٔ ۲۲ رمضان ۸۸۱).

۲- الفخرية فی معرفة النية: فخرالدين محمدحلی (نوشتهٔ ۱۰ ذق ۸۸۱).

۳- السعدية: علامهٔ‌حلی (نوشتهٔ ۲۵ محرم ۸۸۲، در نام نويسندهٔ نسخه دست بردگی است ودرست روشن نيست).

* ۹۲، نستعليق محمدبن مصطفی سيوادی در مدرسهٔ دهشت از روستاهای جزريه (ش ۱) ودر مدرسهٔ حيدرآغا (ش ۲)، کاغذ استانبولی‌وفرنگی (۱۶۹٤۷):

۱- حاشية شرح الملخص: عبدالعلی بيرجندی، شرح از قاضی‌زاده روسی برمتن چغمينی (نوشتهٔ دههٔ يکم رجب ۱۱۳۶).

۲- شرح الملخص: ترکمانی، متن از چغمينی است (نوشتهٔ پايان شعبان ۱۱۳۷).

* ۹۵- نسخ سدهٔ ۱۳ و۱٤، کاغذ رنگارنگ (۱۶۹۵۱):

۱- السلم المنورق فی‌علم المنطق: شيخ عبدالرحمن بن‌سيدی محمد صغير، نظم عربی ايساغوجی ابهری، سرودهٔ در ۹٤۱ (چلبی) (نوشتهٔ اسماعيل بن حسن‌بن محمد علی آل عبدالجبار در ۱۳۰۱).

۲- منظومه فی‌المنطق علی‌بن حيدر بدينگونه: قال علی‌هونجل حيدر، بعدافتتاح باسم رب‌البشر (نوشتهٔ ج۲/ ۱۳۰۰).

۳- کتاب مانالاوس فی‌الاشکال الکرية اصلاح يحيی‌بن ابی‌الشکرالمغربی (به‌همان خط وناتمام).

٤- مقالة الحقهابآخر الکتاب يحيی‌بن محمدبن ابی‌الشکر المغربی وذکرفيها مايتفرع عن‌الشکل القطاع من النسب المؤلفة (به‌همان خط).

۵- اختصار عمل الضرب: کمال‌الدين حسن‌فارسی (نسخ ۹ شعبان ۱۲۷۷).

۶- خلاصة علم المناظر: احمدعلی حرماکوطی

۷- الباکورة الشهية فی‌نحواللغة الانکليزية، به‌عربی (نسخ ۱۲۸۲ از روی چاپ ۱۸۳۶).

* ۹۶، نستعلیق سدهٔ ۱۲، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۶۱):

۱- بیست باب: خواجهٔ طوسی (سدهٔ ۱۲، باجدول ،آغاز افتاده).

۲- الهادی الی طوالع المبادی: علامه محمد (سدهٔ ۱۲، پاره‌ایست از آن).

۳- پراکنده‌ها

٤- شرح تشریح الافلاک (نوشتهٔ سه‌شنبه ۲۷محرم ۱۰٤٤)

٥- الصفیحة فی‌الاصطرلاب :شیخ بهائی(به‌همان‌خط).

٦- طریق استخراج سمت القبلة، به‌عربی (به‌همان خط وچلیپا، عنوان وشکل شنگرف)

* ۱۰۱، نستعلیق، کاغذ سپاهانی(۱۶۹۹۳):

۱- انوار التنزیل: بیضاوی (ازسورهٔیس یاپایان قرآن)

۲- حاشیة انوار التنزیل: مولانا صادق حلوائی، از سورهٔ یس،ساختهٔ رمضان ۱۰۰۳ (نوشتهٔ محمدحاجی پسرمولانا حسین).

* ۱۰۶، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان شنگرف، کاغذسپاهانی (۱۷۰۵۲):

۱- تنزیه‌الانبیاء: سیدمرتضی (نوشتهٔملک‌بن عبدالباقی در ع ۱/۱۰۵۹).

۲- بندی ازمنهاج الیقین فی‌فضائل امیرالمومنین:علامهٔ حلی (شش برگ).

۳- مقتل: ابومخنف (نسخ درشت‌تر پایان ماه‌صفر).

٤- رسالة فی‌آیة‌الغار:سیدنورالله شوشتری که در هزار ساخته است.

٥- الاربعون حدیثا (نسخ سدهٔ ۱۱).

* ۱۱۱، نسخ راشدبن بن‌محمدبن شاه‌ولی‌به‌یک خط در هردوشماره، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۲۳):

۱- الامان من اخطار الاسفار: ابن‌طاوس حلی (نوشتهٔ ٤محرم ۱۰۵٦ در نجف، مقابله شده، عنوان ونشان شنگرف).

۲- بندی ازکتاب الدروع الواقیة من‌الاخطار فی‌الاسفار ازابن‌طاوس حلی دربارهٔ سی روز ماه (به‌همان‌خط).

* ۱۱۳، نسخ سدهٔ ۱۱، کاغذ چندگونه (۱۷۰٤۸):

۱- حاشیة شرح مختصرالمنتهی: میرزاجان حبیب‌الله شیرازی باغنوی (تنها مبادی اللغة است وناتمام).

۲- کتاب من‌لایحضره الفقیه: ابن‌بابویه(از ابواب القضایا والاحکام است و در باب بیع افتاده).

۳- ارشاد الاذهان الی احکام الایمان: علامهٔ حلی (نسخ محمدبن شاه‌محمدحسینی موسوی دریاباری در مدرسهٔ رزم ساریهٔ قزوین در پنج‌شنبه ۸ج۲/۱۰۳٦).

۴- بندی ناقص ازیک کتاب فقه (چهاربرگ)

۵- بندی از شرحی در منطق (شش برگ ناقص) گویا بخشی از شرح مختصر المنتهی

۶- بستان الاطباء وروضة الالباء: موفق الدین امین الدولة مهذب الملل ابونصر (الفتح) اسعدبن ابی‌الفتح الیاس بن جرجس ابن المطران دمشقی درگذشتهٔ ۵۸۷ (دوجزو است نخستین نوشتهٔ شنبه ۱۷ ج ۱/ ۱۰۱۹ دومی نوشتهٔ دوشنبه ۱۷ شعبان ۱۰۲۰) در آن از کتابهای طبی وفلسفی نقل شده است باعنوانهای: «نکته، وصیت، اشارة، سلحة، در دیباچهٔ منطق ابن المقفع (۳۰) نسخه های دیگران نشان داده شده است. شیخو در کتبة النصرانیة (۱۷) گمان برده است که نسخهٔ آن ازمیان رفته است

* ۱۱۴، نستعلیق ونسخ سدهٔ ۱۲ و ۱۳، عنوان ونشان شنگرف، کاغذسپاهانی آبی (۱۷۰۴۹):

۱- حاشیة المعالم: خلیفة سلطان (نستعلیق ابوالقاسم بن شیخ زین الدین گیلانی رانکوهی سیکارودی در پنج‌شنبه ۶ ج ۱/ ۱۲۶۳

۲- المقصد الثالث فی اثبات الصانع ای فی اثبات ان للعالم صانعا واجب الوجود: گویا از صدرای شیرازی (نسخ چهارشنبه ج ۲، سدهٔ ۱۳).

۳- تفسیر سورة الحدید: صدرای شیرازی (نسخ محمد صفی در چهارشنبه شوال ۱۱۹۰

* ۱۱۷، نسخ علاءالدین حسن اصفهانی، عنوان و نشان‌شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۱۹):

۱- المقصد الاقصی: غزالی، در سه‌فن (نوشتهٔ ۱۶ ذح ۹۹۳).

۲- منتخب من کتاب لوامع البینات فی معانی اسماءالله الحسنی وصفاته العلی: امام فخررازی (به همان خط و سورخ ۱۷ رجب ۹۹۴). (مجلهٔ معهد ۳: ۱۷-ن ۵: ۶۰۳- زرکان ۷۲- مایل ۲۷۸).

* ۱۲۲، نسخ سدهٔ ۱۱ (۱۷۰۵۰).

۱- الالفیة: شهید یکم (نسخ ۱۰۶۳).

۲- الباب الحادی عشر: علامهٔ حلی (نسخ سدهٔ ۱۱).

۳- النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر (انجام افتاده).

۴- رساله در صرف (نسخ ابوالقاسم بن عبدالله حسنی حسینی در ۱۰۶۴).

۵- رسالة فی النحو گویا هدیة (نسخ پنجشنبه ۲ دق ۱۰۶۳، آغاز افتاده).

* ۱۲۳، نسخ محمدجعفربن میرزا احمد عقدایی در هردوشماره، کاغذسپاهانی (۱۷۰۵۳):

۱- اسرار الشهاده: سیدمحمد کاظم رشتی، نوشتهٔ پنج‌شنبه دههٔ یکم صفر ۱۲۹۵ به خواهش آقامیرزا ابوالقاسم روزه‌خوان (؟).

۲- مجالس روضه‌خوانی مرحوم آقا وسرکارآقا در ده‌مجلس نوشتهٔ سه‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۲۹۷).

*۱۲۴، نستعلیق ۱۰۵۲ و ۱۰۵۳، کاغذ سپاهانی(۱۷۰۵۵):

۱- التنبیهات العلیة‌علی وظائف‌الصلاة القلبیة: شهیدثانی (نستعلیق رفیع‌الدین احمد بن محمدامین در نزدیک به‌پایان ذق ۱۰۵۳).

۲- پراکنده‌های شعری

۳- کشف الریبة فی‌احکام الغیبة: شهید ثانی

۴- الحبل المتین: شیخ بهائی

۵- پراکنده‌های شعر وفقهی

۶- الوجیزة: شیخ بهائی (به‌همان خط در محرم ۱۰۵۳).

۷- توضیح المقاصد: همو (به‌همان خط در پنج‌شنبه ۲۵ محرم ۱۰۵۳ در تفت در باغ دلگشا).

۸- جواب المسائل الثلث فی‌تفسیر القران (به‌همان خط در صفر ۱۰۵۳).

۹- بندهایی از سوانح خاطر شیخ بهایی وپراگنده‌های دیگر.

۱۰- اعتقادات فخرالدین سماکی (نوشتهٔ ۱۸ صفر ۱۰۵۳).

۱۱- پراکنده هادیگر

۱۲- مناظرهٔ شیخ محمدجمهور باملای هروی (نوشته ع ۱/ ۱۰۵۳).

۱۳- پراکنده‌های دیگر

۱۴- حل عبارة من القواعد فی اخلال العضوفی الطهارة: شیخ بهائی.

۱۵- قضاوقدر: خواجهٔ طوسی (به همان خط در ع ۱۰۵۳/۲).

۱۶- خلق الاعمال: علامهٔ‌حلی‌دوانی (درهمان سال).

۱۷ خلق الاعمال: دوانی (در همان سال).

۱۸- قصیدهٔ طنطرانیه (به‌همان خط

۱۹- لغزالقانون: شیخ بهائی.

۲۰- حساب خانه های شطرنج

۲۱- رساله در حج (در یزد در ۱۰۵۲).

۲۲- پراکنده‌ها

۲۳- رقعه هایی ازمیرزا فصیح وابوالفضل ودیگران ونامه های دیگر

۲۴- نامهٔ درویش یوسف کشمیری

۲۵- منشآت دیگر

*۱۲۵، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۱، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۵۷):

۱- رسالهٔ حساب به‌فارسی (عنوان وجدول شنگرف، نسخ سدهٔ ۱۱ آغاز وانجام افتاده)

۲- بندی در ۵ برگ از کتابی ادبی

۳- بندی در ۶ برگ از شرح گلشن زار.

۴- شرح الهدایة: سیبدی (نسخ محمدجعفر حسینی در بهرام اباد دارالمرض (گویادار المرز) رودبار در ۱۰۹۷).

۵- اشراق هیاکل النورلکشف ظلمات شواکل الغرور: غیاث‌الدین منصور دشتکی (نستعلیق ریز، انجام افتاده).

۶- حاشیة نحویة

۷- سرالاسرار: محمدبن زکریارازی

۸- شرح القصیدة: ابن اسیل، در کیمیا

۹- دورساله در کیمیا به‌عربی (نوشتهٔ ۱۱۵۸).

۱۰- میزان الحیوان ازمقالهٔ سوم جزو چهارم کتاب البرهان فی‌اسرارعلم المیزان (نستعلیق ذح ۱۰۹۶).

*۱۲۶، نسخ علی‌بن احمد نحوی کربلایی، کاغذ سپاهانی (۱۷۰۵۸):

۱- الفرائض شیخ زین‌الدین ابوالحسن علی خطی از شاگردان جمال الدین عبدالله محمدبن متوج بحرانی شاگرد علامهٔ حلی پس از بازگشت به میهن خود برای فخرالدین عبدالله‌بن شبیرین عباس، درسه‌باب وخاتمه (نوشتهٔ رجب ۱۰۵۵) (ذریعه ۱۶: ۱٤٦).

۲- نهج‌المسترشدین: علامهٔ حلی (به همان‌خط).

۳- النافع یوم الحشر فی‌شرح الباب الحادی عشر: سیوری (به همان خط).

٤- واجب الاعتقاد: علامهٔ حلی (انجام افتاده).

*۱۲۸، کاغذ سپاهانی (۱۷۰٦۳):

۱- رسالة فی‌الوجود

۲- الواجبة والتوحیدلله (به‌عربی).

۳- معارف الهیه (ص ع) به‌فارسی

٤- بندهای پراکنده‌گردآوری محمداسماعیل خواجویی

۵- التکالیف الرضویة المرتبة الحسنیة المشتملة علی بیان فساد اجناس الفرنجیة الحربیة بالحجج العقلیة والنقلیة، ساختهٔ درع ۱/۱۲٦۱ (انجام افتاده).

*۱۳۳، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۱، کاغذ سپاهانی (۱۷۱۷۸):

۱- شرح حدیث کمیل: عبدالرزاق کاشانی

۲- پراکنده‌های فلسفی وسخن افلاطون وصورت عقدسته

۳- دوصفحه ازشرح العقاید النسفیة

۴- جبروقدر: خواجه طوسی

۵- بندی از عبدالرزاق لاهیجی وصدرای شیرازی وازدرایهٔ شهید.

۶- التنبیهات العلیة: شهید ثانی، ساختهٔ پنجشنبه ۹ذح ۹۵۱ (نستعلیق حسین بن ضیاءالدین یوسف طبیب قمی در ۱۰۸۵).

۷- الفرق الاسلامیة از مواقف ایجی از ملل ونحل شهرستانی

۸- صیغ العقود

* ۱۴۶، نستعلیق ۱۲۹۷، کاغذفرنگی(۱۷۲۰۶):

۱- شرح الاربعین حدیثا: محمدتقی هروی (نوشتهٔ خود او درج ۱۲۹۷/۲).

۲- تفسیر نبذة من آیات الکتاب المبین واخبار الائمة المعصومین، درچهارده مجلس ازهمو

۳- شرح دعاء سجاد :ازهمو

۴- تفسیر سورة طه: ازهمو:

۵- تفسیر قاب قوسین: ازهمو در ۱۲۹۷.

۶- لغز خلیفه سلطان به فارسی (نوشتهٔ همین هروی در ۱۲۹۷).

* ۱۴۸، نسخ سدهٔ ۱۱، کاغذ اصفهانی (۱۷۲۱۲).

۱- الرعایة فی شرح البدایة: شهید دوم(نسخ محرم ۱۰۹۴).

۲- مبادی الوصول الی علم الاصول: علامهٔ حلی (نوشتهٔ یکشنبه ۲شوال ۱۰۹۲).

*۱۴۹، نستعلیق بی‌نقطهٔ سدهٔ ۱۲، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۱۷۲۰۱):

۱- رسالة فی‌علم النفس ،درسه‌فصل

۲- تهافت الفلاسفة :قاضی زادهٔ رومی

*۱۵۱- نسخ نوشته‌ومقابله شده‌درج ۱۰۴۸/۱ از روی نسخهٔ خود استرابادی،خطو نشان شنگرف (۱۷۲۵۱):

۱- قبسات النور : میرداماد استرابادی

۲- حدوث العالم: همو (گویا نشریه ۵: ۳۰۰)

* ۱۵۳ ،نسخ ونستعلیق ،کاغذ سپاهانی (۱۷۲۵۵).

۱- نهج‌المسترشدین: علامهٔ حلی (نسخ سلطان محمود پسر امیربیک‌درع ۱۰۲۷/۱

۲- شرح آداب البحث سمرقندی (نوشتهٔ همو درج ۱۰۲۷/۱).

۳- مختصر جامع الدرر: گزیدهٔ خضربن محمدرازی هولرودی از جامع الدرر خودش و «مفتاح الغرر لفتح الباب الحادی عشر» نام دارد (نستعلیق سدهٔ ۱۱).

*۱۵۴، نسخ علی‌بن غنام حسینی، کاغذ بغدادی (۱۷۲۵۶):

۱- نهج الحق وکشف الصدق: علامهٔ حلی (نوشتهٔ شنبه ۲۲ ع ۹۲۴/۱).

۲- اغلاط العامة یا کتاب الطرائف ازابن طاوس بانام محمود سصری (به‌همان خط، نجام افتاده) (مجلهٔ معهد ۳:۱۸).

۱۵۸- کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۱):

۱- حاشیة لوامع الاسرار فی‌شرح مطالع الانوار: داود شروانی

۲- حاشیة لوامع الاسرار فی‌شرح مطالع الانوار: میرزاجان باغنوی درگذشتهٔ ۹۹۴ (نوشتهٔ ۲۰ شعبان ۱۰۷۷).

*۱۶۳، نسخ، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۷):

۱- الکلمات الطریفة: فیض کاشانی (نوشتهٔ ۱۲ محرم ۱۱۲۶).

۲- زواهرالحکم الزاهر نجومهافی غیاهب الظلم: میرزا حسن گیلانی لاهیجی (ذریعه ۱۲: ۶۲) در یک مقدمه وسه باب (نوشتهٔ آدینه ۱۸ ج ۱۱۲۶/۱).

*۱۷۸، نستعلیق، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۹۷):

۱- سواد العین: شمس‌الدین محمدخفری (نوشتهٔ ع ۹۴۵/۲).

۲- الشواهد الربوبیة: صدرای شیرازی (نوشتهٔ محمدمحسن پسر عبدالعزیز هزار جریبی در اصفهان در یکشنبه ع ۱۲۰۲/۱).

۳- البوارق الملکوتیة: قاضی سعید قمی که در ۱۰۹۵ درسپاهان ساخته است (نوشتهٔ همان هزار جریبی در ۱۲۰۲).

۴- رساله در معاد ومعرفة النفس گویا از همان قمی (به‌همان‌خط)

۵- بندی درباره عذاب القبرگویا از صدرای شیرازی (ناقص).

* ۱۸۲، نسخ سدهٔ ۱۲، عنوان ونشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۷۳۰۱):

۱- النافع بوم الحشر فی‌شرح الباب الحادی عشر: سیوری

۲- النکت‌الاعتقادیة: شیخ مفید (آغاز افتاده).

۳- نهج‌السداد فی‌شرح واجب الاعتقاد: عبدالواحد بن صفی‌نعمانی، متن از علامهٔ حلی

۴- شرح واجب الاعتقاد

۵- شرح واجب الاعتقاد

۶- حاشیة واجب الاعتقاد

۷- واجب الاعتقاد: علامهٔ‌حلی (ذریعه ۲: ۳۰: ۳۹۲۳ و ۱۴: ۳۹۶ و ۱۶۳: ۲۴ و ۲۵۹ :۱۸ و ۴ - اشکوری ۳: ۲۹۸).

*۱۸۷، نستعلیق سدهٔ ۱۱، کاغذسپاهانی (۱۷۳۰۸):

۱- حاشیة حل‌مشکل الاشارات للطوسی: محمد هادی بن معین الدین محمد شریف شیرازی

۲- دیباچهٔ همین اثر به نام شاه صفی

۳- حاشیة شرح التجرید ازهمو

۴- دیباچهٔ همین اثر

* ۱۹۲، نسخ ونستعلیق، کاغذ سپاهانی (۱۷۴۳۳):

۱- مقدمة شرح فصوص الحکم: داود قیصری (نسخ ۱۲۰۳).

۲- اشعة اللمعات: جامی (نستعلیق سدهٔ ۱۳)

* ۲۰۵، نستعلیق باقی محمدبن صاحب نظر بخاری‌در ۱ رمضان، سدهٔ ۱۱، باتملک حسن علی مرادعلی در ۱۱۲۵، عنوان ونشان شنگرف، محشی، کاغذ سپاهانی (۱۷۴۵۱):

۱- شرح الملخص للچغمینی: محمودبن محمدبن محمدقوام قاضی والشتانی مشهور به محمود هروی.

۲- شرح هیأت قوشچی

* ۲۱۴، کاغذفرنگی (۲۰۸۲۴):

۱- دیوان: رضاقلی‌خان هدایت (نستعلیق ۱۲۸۵).

۲- دیباچهٔ بیاض میرزا محمدمهدی خان استرابادی باشعرهای ترکی وفارسی در هامش

* ۲۱۶، نسخ ۱۲۶۶، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۴۳):

۱- میزان الملوک: سید جعفردارابی کشفی (نسخ غلام رضای حیران یزدی در ۱۵ ج۲/۱۲۶۶).

۲- اجابة المضطرین فی بیان الاصول وفروع الدین: همو (به‌همان خط و همان سال) ساختهٔ بغدادآبادیزد در ۱ع۱/۱۲۲۸ (ن‌ص ۱ ۳۹۲: ۱۶۱و۱۲۳).

* ۲۲۹- نسخ، کاغذفرنگی (۲۳۱۵۸):

۱- مراح الارواح: احمدبن علی‌بن مسعود (نوشتهٔ ابوالحسن پسرآقا محمدباقر در ۱۶ ذح ۱۲۲۰).

۲- المفراح فی‌شرح مراح‌الارواح: حسن پاشا (به‌همان خطدر ۲۵ ذق ۱۲۲۰) (نشریه ۷:۲۹۷-ص ۳۹۲:۱۵۸)

* ۲۳۳، نسخ ونستعلیق، کاغذفرنگی (۲۳۱۶۲):

۱- بحرالانساب: سیدابوطاهر، باعنوانهای مجلس وفصل (نسخ ونستعلیق محمدبن محمدحسن تبریزی در رجب ۱۲۴۰).

۲- انساب الائمة: محمد شفیع بن عبدالستار، در سرگذشت چهارده پیشوای شیعی در چهارده لمعه ویک خاتمه (همان خط در ۱۳ رجب ۱۳۴۰).

۳- رسالهٔ بعضی از حالات نحوست آیات منافقین اهل بیت در چهارده شعبه ویک خاتمه (همان خط در ۱۷ رجب ۱۲۴۰).

۴- تحفة المجاورین: محمد کاظم پسر محمد شفیع هزار جریبی، در پنج فصل ویک خاتمه (همان خط در ۸ شعبان ۱۲۴۰).

۵- ترجمهٔ منتخب التوراة در چهل سورهٔ فارسی (همان خط در ۱۴ شعبان ۱۲۴۰).

۶- خواص قرآن به روایت امام جعفر صادق (به همان خط، انجام افتاده) (ن ص ۲ و ۳:۱۵۴)

*۲۳۶، نستعلیق ونسخ سدهٔ ۱۲ و ۱۳، کاغذگوناگون (۲۳۱۶۵):

۱- الرعایة فی شرح البدایة: شهیدثانی، ساختهٔ ۵ ذح ۹۵۹ (نستعلیق سدهٔ ۱۳).

۲- حاشیة آداب البحث سمرقندی، ساختهٔ ۷ صفر ۱۰۳۴ (نسخ سدهٔ ۱۲).

۳- آداب البحث سمرقندی (به همان نسخ).

۴- آداب البحث: فخرالدین محمدبن حسین حسینی (نسخ سدهٔ ۱۲).

۵- شرح آداب البحث عضدی: مولانا حنفی سمرقندی

۶- بندی در امهات آداب المناظره در ده سطر منسوب به امام رازی

* ۲۴۳، کاغذ سمرقندی (۲۳۱۷۲):

۱- الورقات: امام الحرمین جوینی (گویا).

۲- العقاید یا رسالة فی احکام الاصول والوصول الی معرفة الله: نجم الدین عمر نسفی که به درخواست امیرابوالفضل سیستانی که به سمرقند نزد سنجر پسر ملک شاه آمده بود نوشته است.

۳- الکامل الفرید فی التجرید والتفرید: محب الدین ابوموسی جعفربن مکی بن جعفر موصلی (بخش پنجم) ساختهٔ ده شوال ۶۸۵ در شیراز (مقابله شده درج ۱/۷۵۲، ناقص).

۴- آداب البحث: سمرقندی

۵- ذکر ماوقف رسول الله

۶- رسالة فی «ان لا»: شیخ ابوالحسن رازی (۱ ص)

۷- الکلمات التی یجب ان یوقف علیها فی القرآن (۳ ص، انجام افتاده) (ن ص ۳۹۲: ۱۴۲)

۸- آداب المتعلمین: زرنوجی (نسخ محمودبن ابراهیم بن علی یعرف بابه در محرم ۷۴۵) (ن ص ۳۹۲: ۱۴۳ و ۱۴۴ و ۱۴۷ و ۱۴۴).

۲۴۴، به یک نستعلیق سدهٔ ۱۰، کاغذسپاهانی (۲۳۱۷۴):

۱- الحاشیة الحنفیة (نستعلیق شمس الدین محمدبن اسماعیل)

۲- سه بند از سلطان ومولانا سعد وقوشچی

۳- حاشیة مباحث النسبة، گویا از شرح مطالع

۴- حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار والحواشی الشریفیة :عطاءبن محمود حسینی در مبحث معرف (انجام افتاده).

۵- حاشیة المطول: خطائی (نستعلیق ۹۷۶) (ن‌ص ۳۹۲ :۱۴۳)

*۲۴۶، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذ سپاهانی آهار مهره (۲۳۱۷۶):

۱- شاخ نبات: محمدجعفر استرابادی، به‌فارسی (۳ص)

۲- ترجمة الصلاة: مجلسی دوم، باآداب غسل جمعه درهامش

۳- آداب نمازشب (نسخ مقابله شدهٔ نویسندهٔ نسخه باهمکاری علی‌نقی و علی محمد پسران آقامحمد در ۴ع ۱/۱۲۷۰)

۴- بندی از حدیث

۵- رسالهٔ شک وسهودر نماز: مجلسی دوم، دریک مقدمه‌وپنج فصل و خاتمه (نسخ سیدعلی‌بن آقامیرمحمدمهدی موسوی درب اماسی در ۱۲۶۹ و مقابله شده بااصل مجلسی در همان سال).

۶- تعقیبات‌نماز از مقباس المصابیح مجلسی دوم (همان خط در یک‌شنبه ۲ شوال ۱۲۶۸).

۷- دعاء الصباح وشرح آن‌گویا از مجلسی (نوشتهٔ ۱۲۶۹).

۸- دعاء الجوشن الکبیر باشان نزول وترجمهٔ‌آن(به‌شنگرف ونستعلیق زیر سطرها به نقل از بلدالامین).

۹- شرح خواص الاسماء الحسنی ، از الجنة الواقیة کفعمی

۱۰- بندی از زادالمعاد

۱۱- دعاء کمیل باترجمهٔ آن

۱۲- دعاء الافتتاح ماه رمضان

۱۳- بندی از تحفةالزائر مجلسی در زیارت جامعه

۱۴- آداب متفرقه وفواید نافعه

۱۵-اختیارات :مجلسی دوم (به نسخ همان موسوی در ۱۵ ذح ۱۲۶۸) .

۱۶- تذکرة الانساب: حیدرعلی پسرمیرزا عزیزالله در سال ۱۱۹۴، در سرگذشت خاندان مجلسی (به‌همان خط در ۷شعبان ۱۲۶۹).

۱۷- رساله در بیان آنکه‌ماه را برروی چه‌چیز باید دید وچه‌سوره بایدخواند

۱۸- ترجمهٔ اصول دین به‌فارسی از خواجه‌نصیرطوسی (به‌همان‌خط در شوال ۱۲۶۸ آغاز افتاده).

۱۹- اصول الاسلام یا اصول الدین :علامهٔ حلی (به همان خط موسوی در شوال ۱۲۶۸ در ۶ ص (ن ص ۳۹۲: ۱۵۶)

۲۴۷، نسخ سدهٔ ۱۱، نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۷۷):

۱- قواعد الاعراب: ابن هشام (نونویس وناقص)

۲- شرح قطرالندی (بانونویس در آغاز وانجام)

*۲۴۸، نسخ سدهٔ ۱۳، عنوان ونشان شنگرف درسراسر نسخه، کاغذفرنگی (۲۳۱۷۸):

۱- حاشیة المعالم :سلطان العلماء (نسخ سیدمحمدبن فتح الله موسوی مشهدی ابردهی در پایان ذح ۱۲۲۲).

۲- تحقیقی از سلطان العلماء دربارهٔ خبر مجتهد (به همان خط در ذق ۱۲۲۲)

۳- حاشیة العالم: محمدباقر وحید بهبهانی (به همان خط در پنجشنبه ۱۶ ذق ۱۲۲۳)

۴- مقدمة الواجب (به همان خط در کربلا)(ن ص ۳۹۲: ۱۰۳)

*۲۵۵، نستعلیق ونسخ، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۸۵):

۱- شمسیة الحساب: نظام نیشابوری (نستعلیق سدهٔ ۱۱ ناقص)

۲- معرفة التقویم: احمدبن محمدمهدی شریف خاتون آبادی، در ع ۱۱۲۶/۱ در بستان خیمه گاه کربلا (به نسخ خود او در نزدیک ذح ۱۱۴۲) در یک مقدمه وچند فصل (ن ص ۳۹۲: ۱۵۳)

*۲۵۷، به یک نسخ، (۲۳۱۸۷):

۱- الاعتقادات :ابن بابویه (نوشتهٔ محمدبن مهدی حسینی در شعبان ۱۳۴۲)

۲- اضواء الدررالغوالی لایضاح غصب الفدک والغوالی (نوشتهٔ محرم ۱۳۴۳) (ذریعه ۲: ۲۱۶)

۳- المحکم والمتشابه: سیدمرتضی علم الهدی بغدادی به روایت جعفربن محمدبن قولویه الجمال القمی از ابوالقاسم سعداشعری قمی (نوشتهٔ ۱۳۴۱) (دانشگاه ۵: ۱۲۴۰- ذریعه ۲۰: ۱۵۴- ن ص ۳۹۲: ۱۵۷)

*۲۵۹، نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۲۳۱۸۹):

۱- رسالهٔ در بیان پاره‌ای از مهمات احکام شریعت منتخب فتاوی آقا محمدمهدی، در یک مقدمه وچند مقصد به فارسی

۲- رسالة البقیع: عبدالله، به عربی (چاپ ۱۳۴۵)

۳- رساله در مخارج حروف هجاء به دستور آخوند ملامحمدصالح کسکری گیلانی در رشت در یک مقدمه و سه باب و خاتمه به نام مطلوب القاری از میرزا محمدبن جهان بخش مازندرانی (به نسخ ۱۰۹۴) (ن ص ۳۹۲: ۱۵۱)

*۲۶۳، نسخ سدهٔ ۱۳، کاغذفرنگی (۲۳۱۹۳):

۱- رسالة فی الصیام

۲- رساله فی الاعتکاف

۳- مناظرة بحرالعلوم السید محمدمهدی البروجردی مع الیهود فی ذی الکفل (نسخ ۱۲۲٤) متن آن آنچنانکه سیدمحمد جواد عاملی شاگرد او آورده است در رجال بحرالعلوم (۱: ۵۰ تا ٦٦) دیده میشود (نیز ص ۹٤)

٤- متنی در فقه به عربی (نسخ عبدالصمد بن سید محمدحسینی در ۱۲۱٤)

*۲٦۵، به یک نستعلیق ۱۰۷۱ کاغذ سپاهانی (۳۳۹۲):

۱- غیاثیه: محمودبن الیاس شیرازی، برای امیر یسودر، در چهار مقاله (نستعلیق ۱۰۷۲).

۲- رساله در منفعت شراب

۳- صفت دواء الملوک افلاطون برای اسکندر

٤- صلاح الصحاح فی حفظ الصحة: افضل الدین کرمانی، در چهار مقاله به فارسی (منزوی ۵۰٦-استوری ۲: ۲۱۳) در عامری نامه (۱۵٦-۱۷۱) چاپ شده است.

۵- ترجمهٔ کفایة الایضاح فی اسرار النکاح: نظام منشی برای جلال الوزراء ابوالمعالی محمدبن المعشر بن طاهر ودر پایان آن راگنج الاسرار نامیده است (نستعلیق ۱۰۷۱) متن از شیخ عبدالرحمن بن نصربن عبدالله شیرازی است، جزاسرار النکاح محمودبن الیاس شیرازی (تبریزا: ۵٦-منزوی ۳۷۲) است

٦- ترجمهٔ تذکرة الکحالین (نوشتهٔ اسمعیل شیرازی در ع ۱/۱۰۷۱)

*۲۷۱، نستعلیق، عنوان ونشان شنگرف، (٤٤۹٦):

۱- جامع الفوائد: یوسفی هروی (نوشته ۱۰۵۰)

۲- سی فصل: خواجه‌طوسی (به همان خط در همان تاریخ)

۳- مقدمهٔ معرفت تقویم درسی فصل (به همان خط)

٤- واجبات عقلیه بنام عقاید دنیه: ضیاءالدین علی بن سدید الدین داودگرگانی (به همان خط)

۵- پرسش وپاسخ در اصول دین. ازهمو

* ۲۸۰، نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف (۱۰۰٦۸):

۱- المسائل المتفرقة: فارابی (نوشته ۱۰٤۸)

۲- النکت یافضیلة العلوم و الصناعات: همو (نوشتهٔ ۱۰٤۸)

۳- بندی ازالفتوحات المکیة ابن العربی

٤ - السیاسات المدنیة: فارابی (انجام افتاده)

۵ - آراء المدینة الفاضلة: همو (آغازافتاده، نوشتهٔ ۱۰٤۸)

٦ - ایضاح براهین مستنبطه فی مسائل عویصة شریفة: ابن سینا، درسه فصل (نوشتهٔ ۱۰٤۸).

۷ - تحقیق الارزاق : ابن‌سینا (نوشتهٔ ۱۰۴۸)
۸ - فی الفائدة والغرض : میرسیدشریف علی گرگانی
۹ - شبهة الاستلزام للخلیل القزوینی مع جوابه
۱۰ - الجمع بین الرایین : فارابی (نستعلیق محمد موسن گونابادی در ۱۵ صفره ۱۰۱ در سپاهان)

۱۱ - مقالةفی العلةالاولی والمعلول وحرکاته واختلافهای: اسکندرافرودیسی (نوشتهٔ ۱۰۴۸)

۱۲- ایضاح براهین مستنبطةابن‌سینا (باردیگر ، نوشتهٔ ۱۰۴۸)
۱۳- بندی از حاشیهٔ دوانی برشرح تجرید درمبحث تقابل
فهرست رساله‌هادر آغازآمده ومیرسد به ۲۴ شماره‌که جزاینها که‌یاد شده‌است در آن‌نیست (فیلم ۲۵۰۸ (۱:۷۰۶) و ۴۰۶۲ دانشگاه‌تهران - ن ۴:۴۷۸- ن ص ۱:۳۲۶)
* ۲۸۴ ، نستعلیق ۱۱۰۸، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۴۸):
۱ - شرح خلاصةالحساب : مولاناحسن یزدی وشاگردش سیدمحمداشرف حسینی طباطبائی که‌از باب‌سوم به‌پایان رسانده‌است (نستعلیق محمدجعفر پس‌محمدصالح گرمرودی در ۱۱۰۸).

۲- عقودالانامل : احمدحسن یمنی (به همان خطوتاریخ)
* ۲۸۶ ، نستعلیق سدهٔ ۱۰، عنوان‌شنگرف ، کاغذ سپاهانی (۱۶۹۵۲) :
۱ - التحفةالشاهیة : قطب شیرازی (نستعلیق حسین بن‌عبدالحق الهی‌اردبیلی، در ۲۱ ج ۹۲۵/۱، مقابله شده بانسخهٔ سواد) (مجلهٔ معهد ۱۸:۳)
۲ - رسالهٔ شعاع خواجهٔ طوسی به‌فارسی (به همان‌خط)
۳- سمت القبلة : بیرونی (به همان‌خط)
۴ - سمت قبلهٔ‌تبریز : خواجهٔ طوسی
(فیلم ۴۰۴۵ - ن ۵:۳۰۳- مجلهٔ‌معهد ۱۸:۳)
۲۸۷ ، نسخ سدهٔ ۱۱، کاغذفرنگی (۱۶۹۵۴):
۱ - الفوائد البهائیة فی القواعدالحسابیة : ابن‌الخوام
(نسخ احمدبن عبدالحسین در ۵ ع ۱۰۹۲/۱)
۲ - مسالهٔ ریاضی
۳ - استخراج المسائل بالخطاین: حمزة علی‌معروف به‌سعد بیهقی که آن‌را پس ازخواندن شاگردان شمسیةالحساب رانزداو نگاشته‌است (به همان خط وتاریخ) .
(ن : ۳۰۴)
* ۲۸۹، نسخ سدهٔ ۱۴، کاغذ آهارمهره (۱۶۷۹۶۵):

۱-شرح عاشر مقالات اقلیدس: محمد باقر میبدی یزدی (بخشی نوشتهٔ با قربن محمد تقی بن محمدباقر اصفهانی الفت در ٥ع ۲/۱۳۲۵)

۲ - الابانة عن مذهب اهل العدل بحجج من القرآن و العقل : صاحب عباد طالقانی (ن ٥:۳۰۲-۳-ذریعه ۱:٥٦)

(نسخ محمد موسوی زرین نجفی در دوشنبه ۷صفر ۱۳۲٤) (فیلم ٤٠٣٦)

* ۲۹۰ ، نسخ سدهٔ ۱۲ ، عنوان ونشان شنگرف ، کاغذ فرنگی (۱۷۰۱٤):

۱ - رسالة فی الاذان

۲ - رسالةفی الایات المنسوخةوالناسخة: ابومنصورمبارک بن عبدالله بن محمدبغدادی

۳ - بندی ازالفتوحات المکیة (ن ٥:۳۰۲ - فیلم ٤٠٤١)

* ۲۹۱ ، جنگی است که حاجی آقا محمد پسرحاجی عبدالرحیم قزوینی یزدی اصفهانی داشته است ، باحاشیه های محمدبن محمدصادق شریف موسوی خوانساری، باخط علی محمد هزار-جریبی در ۱۲۲۹ ، یک نیمهٔ آن تقریظهایی است که دانشمندان برای خواجه رشید الدین فضل الله نوشته‌اند. درفهرست ادبیات تهران (۱: ٤٨٠)وگفتار مهدی بیانی درمجلهٔ مهر (۸: ۹ص ٥٠٢ تا ٥٤٩) از روی نسخهٔ شمارهٔ ۸۷۰شاهنشاهی مورخ ۲٤ ذق ۷۰۸ وگفتار مجتبی مینوی در یادگارنامهٔ یغمایی (۳٤۷-۳٦۱) همه از روی التوضیحات الرشیدیة فهرست این کتاب ویا نام آن دانشمندان هست (نیز فرهنگ ایران زمین ۲۳: ٤٥- دیباچهٔ دانش پژوه برسوانح الافکار رشیدی - وزیر و دانشمندان او از فان اس به‌آلمانی چاپ ۱۹۸۱)

چنین است رساله های جداگانهٔ این جنگ :

۱ - اجوبة مسائل مهنابن سنان : علامهٔ حلی (دانشگاه ٥:۲۰۲۱ و ش۳/۲۱٤٤)

۲ - الشوارد والشواهد فی الاخلاق (دانشگاه تهران ۳۰ /۲۱٤٤)

۳- الطیور : غزالی (دانشگاه ۳۱/۲۱٤٤)

٤ - بندهایی از قانون ابن‌سینا تتبع القانون فی مایتوقف علیه صناعة الطب ویحتاج الیه الطبیب من انواع العلوم والرسوم

٥- گزیده‌ای از مفاتیح الاعجاز درشرح گلشن راز

-٦ تفسیر آیة الکرسی: عطاء‌الله بن محمود حسینی (۱۳/۲۱٤٤دانشگاه تهران)

۷ - مصباح الانوار فی مطاعن الخلیفتین (گویا دانشگاه تهران ۱/۲۹٥٦)

۸ - رسالة القدر جمال‌الدین معین الدین محمدبن صفی‌الدین عبدالرحمن به نقل ازخط تاج‌الدین (دانشگاه تهران ۱٤/۲۱٤٤)

۹ - شمائل النبی

۱۰ - بندی ازمحمدبن خلیفه حلی درستایش کاظمین

۱۱ - بندی از شیخ محمد حلی ابن الخلیفة درستایش متخلفین

۱۲ - مقدمة فی علم اصول الکلام از شمس الدین ابوطالب محمدبن مدک استرابادی (دانشگاه تهران ۲۷/۲۱٤٤)

۱۳ - مختصر الکافی من الکلام فی التوحید والنبوة والامامة: فریدالدین محسن بیهقی (دانشگاه تهران ۲۸/۲۱۴٤)

۱٤ - گزیده‌ای از یا ضة النفس فی صنعة حسن الخلق

۱۵ - عجائب القلب من احیاء العلوم

۱۶ - از حاشیة التجرید سید شریف (الفرق بین الشهوة والارادة)

۱۷ - نسب زوجة ابراهیم الخلیل

۱۸ - نامهٔ سیدداماد باابیاتی ازاو.

۱۹ - گزیده‌ای از عمان المنافع فی خواص کتاب الشرایع هوالقران المجید از محمود بن مسعود طبیب (باتاریخ ۱۲۲۹) باید جزعمان المنافع فی خواص القران الرابع (ذریعه ۱۵: ۳۳۲) باشد. (۱۷۰٤۷).

۲۰ - رساله یوحنای اسرائیلی هم دران هست باتاریخ ۱۲۳۰ و ۱۲۳۹

درهامش ص یارساله مانندیست ازمحمدبن محمدصادق شریف موسوی خوانساری که میگویداین مجموعه ازان محمد پسرحاج عبدالرحیم قزوینی یزدی اصفهانی است ومن از روی کتاب میرزاتاج الدین حسین صاعد طوسی عبارتی برگزیدم ودراینجانوشتم ،این یکی همان دستور شمارهٔ ۲۱٤٤ دانشگاه تهران است.

* ۲۹۳ - نستعلیق سدهٔ ۱۱ کاغذ سپاهانی (۱۷۰۶۱) از آن عبدالمحسن پسر غلام حسین نایینی (ص ع و پایان) بافهرست رساله های هشتگانه در ص ع ، کاغذ سپاهانی:

۱ - الفصول ، ترجمهٔ عربی فصول طوسی (نسخ شیخ نظام بن شیخ صادق توی- سرکانی درمدرسهٔ شاپوریه درروز پنج‌شنبه ۲۷ شعبان ۱۰۸٤ بابلاغ قرائت و بلاغ مقابله)

۲- منتهی السئول فی شرح الفصول : میوری (نستعلیق همودر ۱۰۷٤)

۳ - المفصحة که پاسخ طوسی است به قونوی (نستعلیق همودر ۳ محرم ۱۰۸۵)

٤ - الهادیة : قونوی (به همان خط وبابلاغ مقابله)

۵ - الزوراء : دوانی (به همان خط ، بابلاغ)

۶ - الحوراء: دوانی (به همان خط درهمان مدرسهٔ در ۱٤ صفر ۱۰۸۵ و مقابله شده دربلاغ)

۷ - الوجیزة : بهائی (به همان خطوتاریخ ۱۰۸۵)

۸ - تحقیق جهة القبلة : همو (به همان خطوتاریخ ، بابلاغ مقابله) (فیلم ٤۵۵۸).

آنچه درنشریه دانشگاه تهران (۵:۳۰۵) پس ازشمارهٔ ۸ آمده است مربوط به مجموعه شماره ۲۹۱ دانشگاه اصفهان می باشد.

* ۲۹۸ ، نسخ ، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۶۲):

۱ - حاشیة‌التجرید: شمسا گیلانی (نسخ محمد شفیع پس حاج احمد در شب چهارشنبه ۲۱ ذح ۱۰۰۹).

۲ - مباحث متعلقة بکلمة (لااله‌الاالله» ازامام فخررازی (به همان خط)

۳ - علم الواجب محمد شریف کشمیری (هامش ش ۲ در ۲ ص)

(فیلم ۴۵۵۸)

*۳۰۱ ، نسخ ، کاغذ سپاهانی (۱۷۲۸۶):

۱ - السماء والعالم : ارسطو (سخ محمد محسن پسر ملاعوض در ۱۰۹۰، عنوان شنگرف ، محشی، حاتم ناسی می‌نویسد که بانسخهٔ منقول ازاصل نزد مولاناعوض شوشتری در ۱۰۹۰ مقابله شده‌است).

۲ مختصر من کتاب النفس فی‌سبعةابواب : ارسطو (به همان خط)

(فیلم ۴۵۴۹ - ن ۳۰۴:۵)

* ۳۰۳، نبسخ ونستعلیق ، کاغذگوناگون (۱۷۲۹۲):

۱ - شرح فصوص الحکم لابن عربی (نسخ سدهٔ ۱۱ ، متن شنگرف‌آغازوانجام افتاده) شرح آمیخته ایست، دردیباچه که‌آغازش افتاده‌است این‌عنوانها دیده‌میشود :

توشیح تفصیلی علی‌عرف الصوفیة ، عقدمتمم ، توشیح ونظم علی نسق‌الشیخ المولف ، توشیح‌فی تحقیق النشاة الانسانیة ، توشیح من‌شواکل‌الرقوم و قواعد القصود ، عقد منتظمة من‌نفایس هذه الجواهر»

۲ - کتاب طبی‌عربی (۲ص به‌نسخ)

۳ - قبسات : میر داماد (نستعلیق سدهٔ ۱۲، آغاز وانجام‌افتاده)

(فیلم ۴۵۶۶۵)

*۳۰۸ ، نسخ ونستعلیق ، کاغذفرنگی (۱۷۴۴۷):

۱ - مفرح‌الروح به‌فارسی درچهارمرحله در معالجات ساختهٔ ۱ ذح ۱۲۵۴ (نسخ حسن بن‌قاسم نجار در ۱۵ ع ۱۲۵۵/۲، عنوان ونشان شنگرف)

۲ - جامع الفوائد : یوسفی‌هروی (نستعلیق ۲۴ ج ۱۲۵۲/۲)

۳- ازفوائد الاخیار همو

---

٤ - منظومه‌ای ازهمو (نستعلیق دوشنبه ۲۵ ج ۱۲۵۱/۲)

۵ - برءالساعة به‌فارسی نستعلیق ۱۲۵۱)

۶ - رسالة فی‌الطب به‌عربی برای سلطان مراد ومصطفی پاشا وبانام امیردرویش با عنوان‌فصل

۷ - نسخه‌های طبی‌فارسی

* ۳۱۲ ، نسخ خوش سدهٔ ۱۲، کاغذ رنگارنگ (۲۳۱۷۳):

۱- فصوص سلیمانیه : سید ماجد بحرانی شیرازی سپاهانی ، به‌نام سلیمانی صفوی
۲ - مسودهٔ عریضهٔ فارسی درباب سیورغال وچند ترسل
۳- شعرهای پراکنده
۴ - نامهٔ آقاحسین خوانساری درتعریف سخن (به‌نسخ احمد نیریزی)
۵ - نامهٔ آقاباقر
۶- پراکنده‌هایی از الفصول المهمة
۷ - اخبار
۸ - صورت عریضه‌هاوترسل
۹ - نامهٔ‌آقای حسین خوانساری درقرق شراب بامنشات دیگر او
۱۰ - مکتوب نواب خلدآشیان به‌شریف مکه به‌عربی
۱۱- دیباچه درتعمیر عمارت مشهد رضوی به‌عربی
(فیلم ۴۵۵۱ - نشریه ۳: ۳۵۴ ش۱۶/ ۲۷۷ پزشکی-ادبیات ۱: ۳۷۲-۳۷۴- سپهسالار ه: ۳۷۴-ن ص ۳۹۳ - ذریعه ۱۱۶: ۲۳۵ -دیباچه فرمان مالک از دانش پژوه ص ۳۴)

* ۳۲۱ - نسخ سدهٔ ۱۱و ۱۲ ، کاغذگوناگون (۱۱۰۲)
۱ - برهان الکفایة : علی‌بن‌محمد شریف بکری (نسخ محمدشفیع هروی در ۱۷ شوال ۱۱۳۷)
۲ - پنجاه باب سلطانی : رکن الدین بن‌شرف الدین حسین آملی (نسخ رمضان ۱۱۳۷)
۳- باب نهم تاهجدهم کتابی درنجوم (نستعلیق)
۴- لوایح القمر کاشفی
۵ - رساله درعلم استخراج تقویم : محمدامین بن‌حسن علی، دریک مقدمه وهشت باب وخاتمه
۶ - اشجار واثمار : علی شاه بخاری خوارزمی
۷ - لطائف الکرام : محمدحسینی‌سیدپنجم (نسخ‌شعبان ۱۰۹۶)

* ۳۲۳ ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، کاغذ فرنگی (۱۱۰۴) :
۱ - شرح الزیارة : شیخ احمد احسائی (نستعلیق شنبه ۱۸ رمضان ۱۲۲۴ ، بخش ۴۹۳).
۲ - شرح رسالة العلم : همو، متن ازفیض کاشانی‌است (نستعلیق ۲۰ ذح ۱۲۲۴)
۳ - جواب سئوال الشیخ محمدمهدی : همو
۴ - جواب سئوال الشیخ ملامحمد : همو

* ۳۲۸، نسخ ، عنوان ونشان‌شنگرف ، کاغذ سپاهانی (۱۱۰۹):

۱ - نقدالرجال مصطفی تفرشی (نسخ علی‌قلی پسر فخرالدین آهی‌رضوی در چهارشنبه ع ۱۱۸۸/۱).

۲ - جامع عباسی . شیخ بهائی (هامش ، نوشتهٔ روز دوشنبه ع ۱۱۸۷/۱).

۳ - رسالهٔ بداء : محمدباقر مجلسی (هامش ، به‌همان خط).

٤ - شرح‌الالفیة : محمد صادق بروجردی (به‌همان‌خط‌نوشتهٔ ۹ ، ذق ۱۱۸۷ درخانهٔ آقاسمیع دراجی‌تپهٔ رشت برای ابوطالب پیشنماز)

۵ - سئوال وجواب محمدباقر بهبهانی ، باعنوانهای «س ج»

*۳۳۰ ، نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان وشان شنگرف ، کاغذ سپاهانی (۱۱۱۱):

۱ -حاشیة شرح حکمة‌العین : غیاث‌الدین‌منصوردشتکی (بنوشتهٔ محمدعلی پسرمحمدرضا خراسانی درکبودر آهنگ همدان در ۱۲محرم ۱۲۱۰)

۲ - حاشیة شرح حکمة العین : میرزاجان باغنوی شیرازی (به‌همان‌خط نوشتهٔ آدینه ع ۱۲۱۱/۱)

۳ - سوادالعین : شمس‌الدین محمدخفری (به‌همان خط‌در ۱۲۱۰)

*۳۳۲ نسخ ونستعلیق ، کاغذ گوناگون (۱۱۱۵):

۱ - آداب المتعلمین : زرنوجی (نسخ ملااحمد پسرمحمد)

۲ - الزوراء : دوانی (نستعلیق ۱۱۱٤).

۳- بندی دربارهٔ زاویه وخط مماس

٤ - بندی دراثبات هیولی ازصدرای شیرازی

۵ - رسالهٔ ایمان : شهیدثانی

۶ - شرح فصول طوسی

۷ - شرح‌باب حادی عشر : ابوالفتح پسر مخدوم خادم حسینی‌عرب‌شاهی (انجام ناقص)

*۳۳۳ ، نسخ ونستعلیق (۱۱۱٤):

۱- کبری : سیدشریف گرگانی (نسخ ذح ۱۱۰۱ ، آغاز افتاده)

۲- شرح الایساغوجی ابهری : کاتی (نستعلیق سدهٔ ۱۲)

*۳۳۶ ، نستعلیق ، کاغذفرنگی (۱۱۱۷):

۱- اللئالی المنتظمة : هادی سبزواری ، در منطق

۲- غررالفرائد همو درفلسفه ناتمام

۳ - آداب البحث ازقزلچی (۱ص).

آغاز : اذاقلت بکلام خبری وادعیت صحته یطلب منک‌الدلیل

٤- رساله دروضع (نوشتهٔ محمدصوفی در ۱ص).

۵ - اطواق الذهب : زمخشری (نستعلیق ۱۳۲۰)

۶- الکافی فی علم العروض والقوافی
۷ - منظومة ابن الشحنة الحنفی فی المعانی البیان
۸ الرحبیة فی علم الفرائض
۹- اطباق الذهب : شفروهٔ سپاهانی (نوشتهٔ احمدبن قاضی در ۱۳۲۱ برای مولانا محمد)
۱۰ - شرح الهدایة : میبدی (به همان خط).
۱۱- آداب المناظرة
۱۲- الجوهر المکنون ، به نظم
۱۳- السلم المنورق
٤ - آداب المناظرة

* ۳۳۹، نستعلیق، نشان شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۲۰) :
۱- شرح الهدایة : ابوالبقاء ابن عبدالباقی حسینی (سدهٔ ۱۱).
۲ - حاشیة شرح الهدایة لقاضی میرحسین میبدی (نستعلیق مولانا عبداللطیف در تبریز در ۹ صفر ازسدهٔ ۱۰).
۳ - شرح الهدایة

* ۳٤۲، نسخ وشکسته نستعلیق سدهٔ ۱٤ ، کاغذ سپاهانی (۱۱۲۳):
۱- بدایع الحکم : آقا علی مدرس پسر ملاعبدالله زنوزی (۱۲۳٤- شب شنبه ۱۷ ذق ۱۳۰۷) (به نسخ وناقص) که در پاسخ هفت پرسش بدیع الملک میرزا حشمة السلطنه عمادالدوله (نزدیک ۱۲۶۰ - پس از ۱۳۱۳) در ۱۳۰۷ به نام ناصر الدین شاه ساخته است (چاپ سنگی شده در ۱۳۱٤). اززنوزی است همین کتاب (منزوی ۷٤۶ - ذریعه ۳: ۶٤ - فهرست فارسی ملک ٥٤) ورسالهٔ فلسفی (منزوی ۷۹۱ - سپهسالار ۶٤٥۹/۳ برگ ۱۹۰ ب - ۱۹۹ پ، فهرست ٥:۲۳) وسبیل الرشاد فی اثبات المعاد الجسمانی گرفتهٔ از حاشیهٔ اوبر اسفار نزدیک ۱٥۰۰ بیت در ۱۰۹ ص (ذریعه ۱۲: ۱۳۹) وحاشیهٔ اسفار که کم است وبر برخی از جاهای آن (ذریعه ۶: ۲۰) والنفس کل القوی والوجود الرابطی که هردوگفته اند چاپ شده است ورساله دراینکه منطق ازعلوم حکمیه است نزدیک به سه هزاربیت. سرگذشت اودر ریحانة الادب (۲: ۱۳٤) واعلام الشیعة (۱٤: ۱٤۷۳) و طرایق الحقایق (۳: ٥۰٤) آمده است. درراهنمای کتاب (۱۸: ۸۲۷ و ۱۹: ۸۰۷) ازبدایع الحکم گفتگو شده است. مجموعهٔ فلسفی شمارهٔ ۶۲۷٥ دانشگاه تهران برای شاگردش همان عمادالدوله بدیع الملک میرزا در ۱۳۰۸ تا ۱۳۱۱ نوشته شده است.
۲- رسالهٔ انتقادی دربارهٔ روزگار وقاجار مانند نگارشهای ملکم خان است (شکسته نستعلیق سدهٔ ۱٤).

۳۶۶ ، نستعلیق ، عنوان شنگرف ، کاغذ فرنگی (۱۱۴۷):

۱ - مدارج الکمال : افضل الدین کاشانی، درهشت گشایش

۲- نامهٔ اوبه‌تاج الدین محمدنوش آبادی

۳ - سازوپیرایهٔ شاهان پرمایه: همو

۴- تقسیم‌علوم : همو (نوشته یکشنبهٔ ۱۰ محرم ۱۲۵۱).

۵ - جاودان نامه : همو، درچهارباب

۶ - آغازوانجام : خواجهٔ طوسی (نوشتهٔ ۲۴ صفر ۱۲۵۲):

۷- صناعیه : فندرسکی (نوشتهٔ ۲۶ دح ۱۲۵۲) .

* ۳۶۸ ، نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، کاغذ سپاهانی (۱۱۴۹)

۱ - انسان کامل : نسفی

۲ - رسالهٔ اعتقاد : همو

۳- مصطلحات صوفیه درسه‌مطلب

۴ - گلشن‌راز

*۳۷۱، نسخ عبدالحسین همدانی، کاغذ فرنگی(۱۱۵۲)رسائل کریم‌خان کرمانی‌است:

۱- وصیت مورخ ۱۲۸۸

۲- سی‌فصل خواجه عبدالحسین همدانی در۱۲۹۳

۳ - سئوال وجواب (دورساله)

۴ - رسالهٔ معاد

۵ - رسالهٔ هدایه

۶ - اعتقاد شیخیه

۷ - قصیدهٔ عربی

* ۳۷۶، نستعلیق سدهٔ ۱۴، کاغذفرنگی (۱۱۵۷) :

۱- شعرهای ملامحمدمهدی اشرفی درستایش سردار مجدالسلطنه

۲ - جنگ محمدعلی میرزا از شاه‌زادگانی که‌درمازندران بوده وخطی خوش داشته ودر این‌مجموعه، که‌درآن‌تاریخ سال ۱۳۱۵ دیده‌میشود ، شعرها وفرمانها و منشآتی رابه‌چند گونه‌خط نوشته‌است

۳- رساله مجدیهٔ سینکی (نستعلیق ۱۳۰۴).

۴ - کتابچهٔ غیبی محسن‌خان مشیرالدوله (به‌همان خط در ۱۳۰۵) .

۵- نامهٔ چهارچشمی یاچهارچشمان (نوشتهٔ یحیی قاجار ثقه‌السلطنه)

(گویا دانشگاه‌تهران ۷۸۰۲ ومجلس ۵۱۰۴/۵، فهرست۱۰: ۲۲۵ -منزوی ۱۰۹۳)

۶- پاسخ دانشمندی باستایش ازظل سلطان وبنام او و یاد دوستی‌ومهربانی او دربارهٔ دانشمندان

۷ - فصلی ازرسالهٔ قرن‌نوزدهم‌ازسرهانری‌الیوت‌سفیرانگلیس دراستانبول (به‌همان خط)

۳۷۷ - نستعلیق ۱۹ ج ۱۲۷۳/۲ ، عنوان‌شنگرف . کاغذ فرنگی (۱۱۵۸) رساله - های جابراست:

۱- کتاب‌الاسرب

۲ - کتاب القلعی

۳- کتاب‌الحدید

٤ - کتاب الذهب

٥- کتاب‌النحاس

٦ - کتاب الخار

۷ - کتاب الفضة

* ۳۷۸ ، نستعلیق ونسخ ، کاغذ فرنگی (۱۱۵۹):

۱- اختیارات علائیه : امام فخررازی (نستعلیق ۸ شعبان ۱۲۷۰).

۲ - روح‌وبدن فضولی بغدادی.

۳ - کتاب تنکلوشای بابلی (نسخ ۱۲۷۰) .

۳۸۰، نستعلیق ، عنوان ونشان شنگرف کاغذ سپاهانی (۱۱٦۱):

۱- حاشیة تحریر القواعدالمنطقیة فی‌شرح الرسالة الشمسیة : برهان الدین بن کمال الدین بن‌حمید، بردیباچه‌آن (نستعلیق سدۀ ۱۰).

۲ - الرسالة الشمسیة : کاتبی (نستعلیق محمدمحسن بن محمد مقیم موسوی حسینی صفوی درشنبه پایان ماه‌هشتم ۱۰۸٤، محشی).

* ۳۸۲ ، کاغذ فرنگی (۱۱٦۳):

۱- رسالۀ کیدیایی فارسی

۲ - پراکنده های عربی درکیمیا

۲ - شرح کتاب السرورفی‌علم‌الصنعة : کمال الدین حسین کاشفی ، متن از سفیان ثوری‌است (؟)

٤ - پراکنده‌های فارسی درکیمیا

٥ - الریاض الکبیر : جابر

* ۳۸۳، کاغذ سپاهانی(۱۱٦٤):

۱- شرح رسالۀ کلامی شیعی (نستعلیق علی رضا درمدرسۀ خان دررمضان ۱۰٤۳)

۲- ثلاثون مسألة : شیخ طوسی (به همان خط)

۳ - مفتاح الغررفی شرح الباب الحادی عشر : هولرودی ، گزیدۀ جامع الدرر است (انجام افتاده)

*۳۸٤، کاغذ سپاهانی (۱۱٦٥):

۱- مقصد اقصی : نسفی (نسخ

۲ - اصطلاحات : عراقی

۳ - مرآة المحققین : شبستری ، درمعرفت نفس
۴ - لوایح : جامی (نوشتهٔ ۱۱۸۰).
۵ - کنزالسالکین : عبدالله انصاری هروی (نوشتهٔ عبدالصمد درذق ۱۱۸۰)
۶ - اوصاف الاشراف طوسی (نوشتهٔ ۱۴ محرم ۱۱۸۱).
۷ - انصاف : فیض کاشانی .
* ۳۸۶ نسخ ونستعلیق ، کاغذ سپاهانی (۱۱۶۷)
۱ - اثولوجیا (نسخ سدهٔ ۱۲ ، انجام افتاد).
۲ - رسالهٔ کلامی عربی (نستعلیق سدهٔ ۱۲).
* ۳۸۷ ، کاغذ فرنگی (۱۱۶۸).
۱ - غایة السرورفی شرح الشذور ، درکیمیا
۲ - گزیده قصیدهٔ طغرائی درکیمیا ((ناتمام)
* ۳۸۸ ، نسخ ونستعلیق ، کاغذ فرنگی (۱۱۶۹)
۱ - مکاتیب قطب محیی کوشکناری (نسخ محمدباقر بن محمد محسن در ۱۲۳۸)
۲ - ۲ - الکلمات المکنونة : فیض کاشانی (نوشتهٔ همان سال).
۳ - تفسیرآیة النور : صدرای شیرازی (نستعلیق محمد مقیم پسر محمد صالح دشتی در رجب ۱۲۲۶).
* ۳۹۰ ، نسخ ۱۲۲۹ ، کاغذ سپاهانی (۱۱۷۱) رسائل احمد احسائی
۱ - جواب الشیخ صالح بن طوق
۲ - الخاقانیة ، بنام فتح علی شاه
۳ - المسائل الاصفهانیة ، ساختهٔ ۱۲۲۳
۴ - جواب الشیخ صالح بن طوق
۵ - جواب محمدبن شیخ عبدالعلی
۶ - جواب جعفربن احمدالنواب
* ۳۹۲ - نسخ ۱۲۶۷ ، کاغذ فرنگی (۱۱۷۳).
۱ - حدائق السحر : رشید وطواط)
۲ - منتخب مقطع تکمیل الصناعة : عطاءالله نیشابوری، ساختهٔ ۸۰۲
۳ - عروض سیفی
۴ - عروض حاج میرزاآقاسی عبدالکریم ایروانی
* ۳۹۵ ، نسخ ونستعلیق ، کاغذ فرنگی (۱۱۷۶).
۱ - الامان من اخطار الاسفار : ابن طاوس (نسخ ۸ ع ۲/۱۲۲۶)
۲ - انتخاب صحیفة الغرائب (نستعلیق محمدعلی بن محمدحسین معروف به میرزابابا در ۱۶ محرم ۱۲۲۸) درجواهر درصنعت است.

۳ - الکلمات المکنونة : فیض کاشانی (به همان خط درچهارشنبه ۱ صفر ۱۲۲۸)

٤- مناجات خمس عشر (نسخ معرب).

٥ - رسالهٔ آتشک

* ۳۹۷ ، نوشتهٔ ۱۲۵۷ ، کاغذفرنگی (۱۱۷۸).

۱- البدرالمنیر فی اسرارالاکسیر : جلدکی

۲- حل الطلسم : سید ابوالعباس قمی

۳- فردوس : ابوهاشم خالدبن یزید، به نظم (سرگین ٤: ۱۲٥)

٤ - نتایج الفکر فی الکشف عن احوال الحجر : جلدکی ، ساختهٔ درقاهره درشوال ۷٤۲ در دوازده باب

* ٤۰۷ ، نسخ ، نشانه ومتن شنگرف ، کاغذ سمرقندی (۱۱۸۸).

۱- شرح الشافیة : نظام نیشابوری بنام قاضی رکن الدین یحیی بن اسماعیل ابوابراهیم (نسخ سدهٔ نهم).

۲ - مختصری درعلم تصریف به فارسی مشتمل برهفت باب (نسخ سدهٔ هشتم)

* ٤۰۹ شکسته نستعلیق ابوالفتح جاجرمی دررجب ۱۲۱٥ برای محمد زمان خان لاری در کرمان، ازنسخه های شعاع الملک شیراز بوده است. کاغذ فرنگی (۱۱۰۹).

۱ - لوایح القمر : کاشفی ، بندی است.

۲ - حل تقویم : فارسی

۳ - مدخل منظوم

٤ - تحفهٔ حاتمی :بهائی

*٤۱۰ - نسخ سدهٔ ۱۱، عنوان ونشان و جدول شنگرف، کاغذ سپاهانی (۱۱۹۱)

۱ - حاشیة شرح الملخص : بهائی ، بربحث نسبت کوهها به قطرزمین از شرح قاضی زادهٔ روسی برملخص چغمینی.

۲ - تشریح الافلاک : شیخ بهائی

۳ - اوزان شرعی ازمحمد باقر یزدی

٤ - جدول شکوک نماز

٥ - شرح الملخص للچغمینی : قاضی زادهٔ روسی

*٤۱۳- نستعلیق ، جدول وعنوان و نشان شنگرف ، کاغذ سپاهانی (۱۱۹۳)

۱ - هیات ؛: قوشچی (نستعلیق فضل الله پسر رحمةالله سجستانی در ۱۱۱٤)

۲ - خلاصة الحساب : شیخ بهائی (به همان خطدر ۱۱۱٥).

٤١٤ - نستعلیق سدهٔ ١٣ ، عنوان ونشان‌شنگرف ، کاغذفرنگی (١١٩٥).

١ - مصطلحات صوفیه : عبدالرزاق : کاشانی به‌فارسی وگزیده

٢ - مصطلحات صوفیه : عزیزنسفی

٣ - نصایح رشیدالدین محمد درمکاتیب خود

٤ - شرح عبارتی ازسهل شوشتری‌وصوفیان دیگر

٥ - نوروحدت : خواجه عبدالله احرار

٦ - پراکنده‌ها

* ٤٢٣ ، نسخ ریز، جدول وعنوان ونشان شنگرف، کاغذ متن وحاشیهٔ سمرقندی (١٢٠٤).

١ - شمسیةالحساب : نیشابوری (نوشتهٔ دوشنبه ٧ ج ٧٢٨/٢)

٢ - تحفهٔ شاهیه : قطب شیرازی (نوشتهٔ احمدبن محمدبغدادی در ع ١/ ٧٢٨).

٤٢٥ ، نستعلیق ، عنوان شنگرف ، کاغذ سپاهانی (١٢٠٦).

١ - حاشیةالمطول : سیدشریف گرگانی (نستعلیق ٢٧ صفر ١٠٨٧)

٢ - حاشیة المطول ازدیگری (به‌همان خط، آغازوانجام افتاده).

* ٤٢٦ ، نسخ و نستعلیق سدهٔ ١٣، کاغذ فرنگی (١٢٠٧).

١- رسالهٔ فلسفهٔ : علی محمد پسرمحمدهاشم‌مهدی نایینی درلنگرکرمان در ١٢٧٠ به‌عربی (نوشتهٔ خوداو)

٢ - خبرپیامبر باباذر (١ص).

٣ - دورساله مانند فلسفی دیگر به‌عنوان فائده

٤ - بندی فلسفی ازمحمد کریم خان کرمانی (در ١٢٧٨).

٥ - فائدهٔ دیگر ازهمو (صفر ١٢٧٨).

٦ - رسالهٔ فلسفی : محمدباقر پسرمحمد جعفر شریف طباطبائی قهی کرمانی

٧ - بندی از طب الائمة

٨ - رسالهٔ کلامی فارسی (آغاز وانجام‌افتاده).

٩ - بند دربارهٔ یاجوج وماجوج به‌عربی

١٠ - آنچه برای نفس خوب‌است (١ص).

٤٢٧ ، کاغذ فرنگی (١٢٠٨).

١ - مضماردانش : نظام‌الدین احمدگیلانی (نستعلیق ج ١٠٨٥/٢)

٢- خیل‌نامه ، در ١٤٠ باب درمعرفت اسبان و ٦٠باب درمعالجات (نوشتهٔ شعبان ١٠٩٢ ، تنها صدوچهل‌باب نخستین است وشصت باب دوم راندارد).

* ٤٢٨ ، نسخ، کاغذ سمرقندی (١٢٠٩).

۱ - مختصر درتجوید : طاهر حافظ اصفهانی ، دریک قاعده وضابطه ، دراصفهان در پایان ج ۸۰۵/۲.

۲ - المقدمة : جزری ، درقرائت (نسخ سدهٔ ۱۱).

۳ - سراح الارواح : احمدبن علی بن مسعود (نسخ سدهٔ ۱۰ محشی)

۴ - سه بندشعر درسرثیهٔ رکن الدین مسعود وپنج تن دیگر.

۵ - قصیدة البردة ازبوصیری باترجمهٔ فارسی به نظم زیرسطرهایی که برخی ازآن شنگرف است نوشتهٔ بایزیدبن کمال الدین

۶ - صرف زنجانی (صفحه پازپسین آن به نسخ بهلول حافظ شروانی)

۷ - ذات وصفات پیغمبر به فارسی ازمحمودبن محمدایجی نجیب که حدیثی راازنورالدین ابوعبدالله محمدپسر عبدالله ایجی حسینی از ناصرالدین عمربن حسن پسر مزیدپس اسله (؟) مراغی حلبی از فخرالدین ابوالحسن پسرعلی پسر احمد پسر بخاری در ۱۳ ج ۸۵۰/۱ آورده است.

۴۲۹ ، کاغذفرنگی (۱۲۱۰).

۱ - مختصری دررمل

۲ - جفرمن کلام امیرالمومنین

* ۴۳۶ ، نسخ محمدحسن بن حسین علی آبادی فومنی رشتی گیلانی در پنجشنبه پایان رمضان ازروی چاپ بیروت ، کاغذ فرنگی (۱۲۱۹).

۱ - سیرة السیدجمال الدین الافغانی ، به عربی

۲ - نیچریه : سیدجمال الدین اسدابادی

* ۴۵۸ ، نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان ونشان شنگرف کاغذ فرنگی (۱۲۴۱).

۱ - البهجةالمرضیة : سیوطی (نسخ محمدعلی پسر شیرعلی در ۱۲ رمضان ۱۲۳۰ برای فرزندش علی محمد).

۲ - فرهنگ عربی به فارسی (کوچک و کوتاه).

۴۶۰ ، کاغذگوناگون (۱۲۴۳).

۱ - ترجمهٔ کتاب چهارم درسی انگلیسی ازحسین قزوینی تخته درصفر ۱۳۲۶

۲ - آداب خط : سلطان علی مشهدی «ای قلم نیز کن زبان بیان- بهرحمدخدای هردو جهان» (منزوی ۱۹۰۱).

(نستعلیق محمودقاجاردر شنبه ع ۱۲۶۳/۱ درمدرسهٔ میرزاصالح).

۳ - پراکنده‌ها

* ۴۷۰ ، کاغذ فرنگی (۱۲۵۳).

۱ - العوامل : ملامحسن فیض (نسخ محمدپسر رمضان علی دردوشنبه ۲۰ ج ۲ ۱۲۶۰).

۲- شرح الانموذج : اردبیلی (نسخ آقا بابا پسر رمضان علی فروشانی در دوشنبه ۲۰ رجب ۱۲۰۰).
۳ - جواب وسئوال دراجتهاد وتقلید به‌فارسی
٤ - احکام الجنایز به‌فارسی

* ٤٧٦ ، نسخ ونستعلیق ، کاغذسپاهانی (۱۲۰۹).
۱ - سی‌فصل : طوسی (ازسدهٔ ۱۰ وکامل شده به‌نسخ ۱۲۰۸)
۲- احکام الخبایز به‌فارسی

*٤٧٦ ، نسخ ونستعلیق ، کاغذ سپاهانی (۱۲۰۹).
۱ - سی‌فصل : طوسی (ازسده ۱۰ وکامل شده به‌نسخه در ۱۲۳۰۸)ط
۲ - بیست‌باب اسطرلاب (نستعلیق سدهٔ ۱۰).

* ٤٧٧ نستعلیق احمد در ۱۲٤۲ برای آقای محمد پسر میرزامحمدتقی ، باجدول ، کاغذ فرنگی (۱۲٦۰).
۱ - سی‌فصل : طوسی
۲- میزان‌الحساب قوشچی

*٤٩٩ ، کاغذگوناگون (۱۲۸۳).
۱ - الشافیة : ابوفراس
۲ - الاوزان و المقائیس : مجلسی دوم (نسخ ۱۳۰۳)
۳ - رسالهٔ فلسفی درچهار کن (نوشتهٔ ۲۹ شعبان ۱۳۰٤).
٤ پراکنده‌های شعری
٥ - رسالة فی‌وحدة‌الوجود : شیخ حسین تنکابنی (نوشتهٔ شعبان ۱۳۰۳).
٦ - الفرائد الرضویة : میرزا سلیمان تنکابنی(چاپ ۱۲۸۳)

* ٥٠٥ ، کاغذگوناگون (۱۲۸۹).
۱ - گلستان : سعدی (شکسته نستعلیق خوش باجدول، عنوان شنگرف کاغذ ترمه)
۲ - انیس الخلوة وجلیس الجلوة : گلستانی (نسخ سدهٔ ۸ کاغذسمرقندی باجدول شنگرف آغاز و انجام افتاده) (ن ٤ : ٤٧١ و ٥ : ۳۱۰ - فیلم ۳۸۳۹ (۲ : ۲۰۰) و ٤٠٤.٤)
۳ - رسالهٔ عرفانی عربی (به‌خطش ۱).

* ٥۱۳ ، نستعلیق سدهٔ ۱٤ ، کاغذ فرنگی (۱۲۹۷).
۱ - لغت عربی وفارسی
۲ - تاریخ اسلام ، تازه‌است.

* ٥۱٥ ، کاغذ آهار مهرهٔ‌فرنگی (۱۲۹۹).
۱ - الوافیة فی‌العروض والقافیة : خواجه شمس الدین عروضی، دودردور کن ، ساختهٔ ۱۱٦۱ (نستعلیق ۱۳۰۲ ومقابله‌شده).
۲ - پیروجوان : نصیرا
۳ - پراکنده‌ها

* ۵۴۵ ، (۱۳۲۹).

۱ - شرح امثله : میرزا محمدتقی نوری (نستعلیق خلیل ومحمدابراهیم پسر اسدالله نوری نایی لاویجی در ۲۷ ج ۱/۱۲۶۲) شارح باید همان میرزای نوری (۱۲۱۱ - ۱۲۶۲) پدر نگارندهٔ مستدرك الوسائل باشد که سرگذشت او در اعلام الشیعة (۱۳: ۲۲۲) و دارالسلام وخاتمهٔ مستدرک ودفتر خانوادگی چاپ ۱۳۱۹ خورشیدی (ذریعه ۸: ۲۱۰) هست

۲- صرف : میر (چاپی).

۳- العوامل : عبدالقاهر گرگانی (نسخ ۱۲۶۵).

۴ - التصریف (چاپی).

۵ - عوامل منظوم : علی نوری (چاپی ۱۲۶۲).

*۵۶۷، (۱۳۵۴۱).

۱ - التصریف : زنجانی (نسخ محمدولی مشهدی علی در صفر ۱۲۳۱).

۲ - شرح العوامل گرگانی (نسخ ۱۲۳۱).

۳- سراح الارواح (نسخ ۱۲۳۲).

* ۵۷۶، کاغذ سپاهانی (۱۵۳۶).

۱ - گنج شایگان : میزاجعفر پروجردی همدانی ریاض به پیروی گلستان سعدی درپنج باب (نستعلیق) (منزوی ۳۵۱۷).

۲ - رسالهٔ انتقادی

۳ - یوسفیه : میرزاهادی نایینی (نستعلیق ۱۲۷۸).

۴ - قصاید درستایش علی(ع) به فارسی(به همان خط) (ن ۴: ۴۷۸ - ن ص ۱: ۳۲۵)

۵۷۹ ، شکسته نستعلیق ۱۳۲۲ ، باجدول و سرلوح، کاغذ سپاهانی (۱۳۵۷).

۱- دیوان : نورعلی شاه اصفهانی (باجدول وسرلوح).

۲ - دیوان : نورهمسراو .

* * *

شش نسخه‌ای که ماندیده‌ایم

۱- اجابة المضطربن کشفی دارابی (ن ص ۱: ۱۲۳ ش ۲۰۱۴).

۲ - تاریخ ایران ساختهٔ ۱۲۷۷ ازپیشدادیان تانوشیروان به نستعلیق خوش فضل الله پسر عبدالله درزمان ناصرالدین شاه درروز پنجشنبه ۱۵ رمضان ۱۳۷۶ (منزوی ۴۲۳۳-نشریه ۴۷۷:۴ - نشریهٔ اصفهان ۱: ۳۱۵).

۳ - تذکرة السلاطین محمود میرزای قاجار (منزوی ۴۲۸۸- ن ص ۲ و ۳ : ۱۳۸)

۴ - شرح قطرالندی : ابن هشام (ن ص ۲ و۳ : ۱۳۸).

۵- مجموعهٔ شرح الثلثون فصلاوبیست باب ومنظومهٔ رمل ومنشآت (ن ۵: ۳۱۰).

۶- سراج السالکین علی کربلایی که آقای حمید فرزام در فرخنده پیام (ص ۳۰۲) شناسانده و گفته که شمارهٔ آن ۱۷۷۱ است (منزوی ۱۱۹۰- سپه ۵: ۹۹)

نسخه‌های خطی تازه‌یاب حسن عاطفی

حسن عاطفی

آقای حسن عاطفی فاضل محترم مقیم کاشان که‌از سالهای قبل به‌جمع‌آوری نسخ خطی علاقه پیدا کرده‌اند درسالهای جدید چند نسخهٔ خطی یافته‌اند که به خواهش ما فهرستی از آنها را برای چاپ مرحمت کرده‌اند. نسخهٔ زادالمذکرین بطور تفصیل جداگانه معرفی کرده‌اند که‌درشمارهٔ ۷-۸ ص ۴۷۵ مجلهٔ آینده سال‌ششم (۱۳۵۹) چاپ شده‌است

ایرج افشار

۱- دیوان کمال الدین اسماعیل اصفهانی ، کاغذ ترمه ، جدول بندی مذهب دربعضی موارد همراه باگل وبرگ ، نستعلیق خوش واستادانه - آغاز وانجام افتاده، تاریخ کتابت: ۸۳۷ ، نسخه بسیارکم‌غلط ،متن‌دیوان کمال ودرحاشیه اشعار ظهیر فاریابی و انوری .

الف - متن - آغاز :

چندین‌شکفت نیست زجودت که می کند　　آن‌بخششی که هست‌بدان‌امتحان‌شکر

انجام :

وقت‌است که قصدعالم‌پاک کنیم　　وین پشت دوتاگشته بافلاک کنیم

خرپشته نشین قالبم می‌گوید　　وقت‌است که روی‌خیمه درخاک کنیم

ب - حاشیه ابتداء قطعات وغزلیات وقصایدی ازظهیر فاربابی . آغاز : غرورغفات خصمت چوسستی اشتر - بوذر رنج ومشقت نه‌ازتنعم وناز

ج - سپس دیوان انوری. پس از پایان قطعات انوری چنین آمده : «تمت‌المقطعات بحمدالله وحسن توفیقه‌فی‌اواخر ذی‌الحجة سنة ۸۳۷ حامدالله ومصلیاعلی‌نبیه

دراین مجموعه اشعاری است که دردیوانهای چاپی‌ظهیر وانوری وکمال نیست قسمتهای سفید صفحات استادانه با کاغذی مشابه‌با کاغذ اصلی‌صحافی شده است ، جلد میشن آلبالویی ۲۸۰×۱۹

۲ - مسالک الافهام للشیخ السعید زین‌الدین الشهید ابن‌علی بن‌احمد العاملی، در پایان متن مهر «جلال الدین بن‌عبدالباقر الحسینی»، سدهٔ یازدهم، جلد تیماج آلبالویی ۲۹×۲۰

۳- زینة‌المجالس - فارسی - امیر مجدالدین محمد حسینی مجدی کاشانی شامل نه‌جزو وهرجزو شامل ده‌فصل ، درعنوانها همه‌جا به‌ده جزواشاره می‌شود ولی کتاب بانه جزو بپایان می‌رسد. در الذریعه نیز ۹ جزو ضبط شده‌است. اول وآخر نسخه افتاده

آغاز نسخه ازقسمتی ازفصل دوم جزواول، پایان تاقسمتی ازشرح احوال شاه اسماعیل، خط نستعلیق ازقرن ۱۱ جلد تیماج زرشکی ۳۰/+×۲۱

۴ - مثنوی مجلس افروز - فارسی - بحرمتقارب درحدود . ۶۲ بیت دروصف پیغمبر و خانوادهٔوی ازملاافضل علی نصرآبادی کاشانی شاعرعصر زندیه وقاجاریه، نسخ خوش، عنوانها با خطقرمز، برگ اول وآخر ودوبرگ دیگر ازمتن افتاده که مجدداً به خط سیدجعفر بهشتیان کاشانی مشابه باخط اصلی نوشته شده است.

آغاز: بنام خداوندگیتی فروز که روز آورد شب ، شب آرد به روز

انجام: الهی برآید ازآن دوده دود که نام محمدبرد بی درود

جلد تیماج قهوه‌ای ۲۱×۱۵ . (ازاین مثنوی نسخهٔ دیگری نیزدراختیار نویسندهٔسطوراست)

۵ - فرج بعد شدت : حسین بن اسعدبن حسین دهستانی ابن المویدی در الذریعه: ...الموید الرسابی. نستعلیق خوش سدهٔ ۱۰ عنوانها به خطقرمز

آغاز: حمدوثنای قیومی که عجز عقول ذریات آدم از ادراک کنه ذات بیچون اوآیات صنعش در ایجاد عالم ظاهرست .....» جلد قهوه‌ای تیره ۲۵×۱۴

۶ - شرح دیوان انوری - فارسی - از ابوالحسن حسینی فراهانی - نستعلیق همراه بانسخ وثلث و شکسته نستعلیق ، صفحهٔ آخر افتاده که مجدداً درپنج سطر نوشته شده است ، سدهٔ سیزده .

آغاز: سپاسی که ازگواهی خود برذست خانوادهٔ امکان لازم است، آنست که به فریب ادراک لاف ستایش یزدان پاک بزنند... جلدتیماج قهوه‌ای ۲۶×۱۵

۷ - شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام : شیخ ابوالقاسم نجم الدین جعفربن حسن بن یحیی (محقق حلی) - تاریخ کتابت جزءاول. ۱ ربیع الاول سنه ۹۸۴ - گنجه - یارعلی بن یوسف علی رازی طهرانی -پایان کتاب : فرغ من کتابت شرایع ......فی یوم الخمیس عاشر شهر جمادی الثانی فی یورت زیارت باقری عن ییلاق گنجه سنة ۹۸۶ ست وثمانین و تسعمائة وانا المذنب الرجال: ابن یوسف علی ، یار علی رازی .... عنوانها باخط قرمز و درسراسر کتاب کمترصفحه‌ای است که بدون حواشی وتعلیقات باشد ودربعضی موارد برگهایی بعنوان حاشیه به نسخه اضافه کرده‌اند، جلدمشکی ۲۵×۱۸

۸- الرجال: مصطفی بن حسین حسین تفرشی- نسخ- نامها باخط قرمز، سدهٔ ۱۱ یا ۱۲
آغاز : «الحمدلله خالق اللیل والنهار، العالم بخفیات الضمایر والاسرار ..... »

انجام : «....... الشیخ الامام العلامة جمال الدین الحسن بن یوسف بن المطهر الحلی والحمدلله وحده ، تمت» جلدتیماج قهوه‌ای ۲۳×۱۲/۵

۹ - زادالمذکرین، تفسیرآیاتی ازقران، فارسی، از محمدبن الحسین الفضل الواعظ، نسخ - کاغذ ایرانی - فی اواخر شهرمحرم الحرام ۱۰۱۴ - غیاث بن.....

آغاز: کتاب تفسیر زادالمذکرین کاتب این کتاب و محرراین ابواب اضعف عبادالله محمدبن الحسین بن الفضل الواعظ اصلح اللهشانه درشهور سنه ثمان عشر وستمائة ، تلاطم امواج فتن وآلام حوادث فسقه واستیلاء کفره خلص المؤمنین من شرورهم ظاهرشدوآن واقعه بجانب غزنین سرایت کرد ، حاصل سخن تعریف این تفسیر بگوییم ، پنج فصل در تفسیر بسم‌الله الرحمن الرحیم ، چند فصل درتفسیر فاتحةالکتاب .....» جلد تیماج قهوه‌ای - ۲۵/۵ × ۱۸ اوراقی ازاین متن افتاده‌است.

۱۰ - مجموعه :

الف - غزلیات حافظ، ۱۲ برگ - کاغذ آبی، فرنگی.

ب - مثنوی دربارهٔ علی (ع) آغاز افتاده:

قصهٔ جبرئیل وارشادش   که‌علی بودپیر استادش

انجام: بخششان توای شاه‌چهاندار   که هستند روسیاه زشت گفتار

ج - مثنوی ورقه وگلشاه

آغاز: شنیدستم که‌ایام پیمبر   یکی خیلی بدی باجاه واشکر.

در اطراف حرم بگرفته‌آرام   بدی خیلی بنی‌شیبان‌شان نام

انجام افتاده، عنوانها باخط‌قرمز ، جلد کالینگور مشکی ۱۹×۱۵

۱۱ - مجموعه - کاغذ آبی ، فرنگی ، شکسته نستعلیق بد- ۱۲۵۷ ه ق

شامل : الف - صفحه‌اول - من کلام میرسید علی همدانی :«بدانکه میخانه وخمخانه وشرانجانه باطن عارف کامل راگویند ....» واشعاری ازنوایی.

ب- لطیفهٔ غیبی‌درشرح بعضی از اشعار حافظ از محمد دارابی ، دارای : مقدمه وسه باب‌وخاتمه

ج - مثنوی پیروجوان میرزانصیراصفهانی :

آغاز: شبی بانوجوانی گفت‌پیری   کهن‌دردی کشی روشن ضمیری

د- طریقة فی‌السلوک مروية عن‌قدوةالسالکین الشیخ احمداللحسایی‌اعلی‌اللهمقامه.....

ه - منتخباتی ازمنهاج فیض، جلدمقوا سرمه‌ای ۲۲×۱۴

۱۲ - مجموعه نسخ محمدعلی بیدگلی، عنوانها قرمز، کاغذ سفید فرنگی، دارای:

الف - رسائل سیدمرتضی - پس ازفهرست کتب سیدمرتضی علم‌الهدی ، این آثار ازاو:

۱ - آغاز «املا سیدنا الشریف المرتضی ذی‌المجدین رضی‌اللهعنه‌فی‌شعبان سنه خمس عشرواربعمائة فی‌دار امله الطاهر نضرالله وجهه ...»

۲ - آغاز: مسئلة فی‌طریق الاستدلال اعلم‌ان الطریق الی‌صحةمایذهب الیه الشیعة الامامیه‌فی‌الفروع الشرعیة ...،

۳- آغاز: «المسئلة الاولی ذکراعلی الله ذکره ورفع فی الدارین کلتیها قدره فیماقدمه امام ......»

۴- آغاز: الحمدلله علی ستوالی قسمه وله الشکر علی ان جعلنا.....»

۵- آغاز: «مسئلةفی بیان احکام اهل الاخرة،قال رضی اللهعنه سئلت بیان احکام اهل الاخرة فی معار فهم وافعالهم ...»

۶- آغاز: المسئله الاولی فی نفی کون اللهمدرکا...»

۷- آغاز: «مسئله ما القول فی ما یخبربه المنجمون من وقوع حوادث......»

ب: نزهة الناظر فی الجمع بین الاشباء (الاشباه) والنظایر - منسوب به یحیی بن سعید

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة علی رسوله محمد وآله اجمعین وبعد اعلم انی قدصنفت هذا الکتاب و جمعت فیه بین الحکم ونظیره .....»

نویسنده محمدعلی بن محمدحسن بیدگلی کاشانی در ۳ ذح ۱۲۵۹

ج اصباح الشیعة بمصباح الشریعة: قطب الدین حسن بن سلیمان الصهرشتی (الذریعه): نظام الدین)

آغاز: «الحمدلله الذی الهمنا ان نحل معاقد الحق فنحل بحلها مقاعد الصدق وامددنا التوفیق .....»

انجام: «قدوقع الفراغ من تنمیق هذا الکتاب بعون الله الوهاب امتثالا لامر الاستاد المعظم والمعلم المفخم علی یداقل الطلاب ابن محمدحسن محمدعلی البیدگلی فی یوم الخامس من شهر صفر المظفر من شهور سنة ۱۲۵۹ من الهجرة النبویة.........»

این مجموعه برای مولاناحاج میرزا ابوتراب نطنزی کاشانی نوشته شده‌است و در پشت صفحهٔ اول اصباح حاج میرزا ابوتراب چنین نوشته: «کتاب اصباح الشیعة بمصباح الشریعة للفقیه قطب الدین حسن بن سلیمان الصهرشتی استکتبته فی عام الف ومأتین و تسعة و خمسین من الهجرة، و کتب بیمناه الداثرة». مهر «عبده الراجی ابوتراب بن احمد» جلد تیماج قهوه‌ای کم رنگ ۲۱×۱۵

۱۳- مجموعه - نثرفارسی ازمحمدصادق هما مروزی- نستعلیق خوش احمدبن ابی القاسم رضوی درقم در ۱۲۳۳ هـ-ق، کاغذ سفید - فرنگی دارای:

الف - رساله درمدح وستایش فتح علی شاه وعباس میرزاولی‌عهد، ۳۱ صفحه ۱۱ سطری

آغاز: زهی آفرینندهٔ جان وپدید آرندهٔ آفرینش ازآخشیجان، فرازندهٔ آسمان، فروزندهٔ اختران، بیچون، ازخردبیرون، ازهمه برون، درهمه درون......»

انجام: «الفته ونمقته فی اربعة ایام سواء للسائلین فی رابع عشر شهر رمضان المبارک من شهور سنة عشرین ومأتین بعدالالف علی ها جرهاالف من التحیة والصلوة. قد فرغت من تسویدها یوم الاثنین اثنی عشرمن شهر ذیقعدة الحرام فی بلدة الایمان قم وانا الخاطی احمدبن ابوالقاسم الرضوی سنه ۱۲۳۳.

ب - گفتاری درنعت پیغمبر صلی‌الله‌علیه وعلی‌علیه السلام - ۱۲صفحه ۱۱سطری

آغاز: ای‌ذکرتوگلفروش بازارسخن رنگین زتوبرگ برگ گلزارسخن

اوصاف تو دیباچهٔ مجموعهٔ نطق توحید تو مشاطهٔ رخسار سخن

زینت مدایح وزیب محامد محمودی است جلت‌ذکره، حمدش زینت زبان وستایش وثنایش زیب بیانست ، بدیعی که‌عذاردلارای ثنایش رابه‌صورت آرایی خامهٔ فکرت بهیچگونه نمی‌توان آراست، جمیلی که‌روی نیکوی سپاسش رابچهره پردازی کلک خیال بهیچ صورت نشاید پیراست ....»

ج - تحفهٔ عباسی که‌بنام عباس میرزا نوشته‌شده‌است.

آغاز: «صاحبان‌خصال واخلاق‌دانند‌که حمد خالق بسزا از مخلوق نیاید و بنان بیان به‌مفتاح زبان قفل این‌فلاح نگشاید......»

کتاب به‌شمارهٔ سبعهٔ سیاره به‌هفت تحفه مرتب شده‌است بدینگونه : مقدمه درذکر بعضی ازلوازم ومراسم پادشاهی - تحفهٔ‌اول درحیا - تحفهٔ دوم درادب- تفحهٔ‌سوم درعدالت- تحفهٔ چهارم درسخاوت - تحفهٔ‌پنجم درشجاعت - تحفهٔ ششم درحلم - تحفهٔ هفتم درعفو - خاتمه درکلمات حکمت آیات‌حضرت امیر صلوات الله‌وسلامه علیه ...».

شروع تألیف غرهٔ‌شعبان وتسوید و تکمیل آن چهارشنبه پانزدهم رمضان ۱۲۱۶-

انجام: همارا به‌سرباد ظلت مدام بدین‌ختم آمدسخن والسلام

جلدتیماج قهوه‌ای نرم ۲۰×۱۲

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه های رومانی

بکوشش دکتر محمد علی صوتی

میان سالهای ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۰ که‌در دانشگاه بخارست تحصیل می کردم، به تشویق استادانم واعضای انجمن خاورشناسی بخارست، به‌ویژه آقای ویورل باجاکو Viorel Bageacu استاد زبان فارسی دانشگاه بخارست، به‌تهیهٔ فهرستی ازتمام نسخ خطی فارسی درکتابخانه های رومانی پرداختم. از آنجاکه قبلا نسخ خطی شرقی کتابخانه های رومانی فهرست نشده بود ، تاگزیر ازتورق همهٔ نسخ خطی موجود درکتابخانه‌ها بودم ونتیجهٔ این تلاش تهیهٔ فهرستی به‌زبان رومانی شد تامراجعان بعدی بکارآید واز اتلاف وقتشان جلوگیری کند.

این فهرست مسلما دارای نواقص آشکار است، ، از جمله نشناختن نوع کاغذ و جلد وخط که‌محققان بر نگارندهٔ خواهشمند بخشید.

کوشش شده‌است که این فهرست ، با « فهرست نسخه‌های خطی‌فارسی «نکارش» آقای احمد منزوی » چاپ مؤسسهٔ فرهنگی منطقه‌ای ، مقایسه وشمارهٔ صفحهٔ فهرست‌مذکور داده‌شده‌است.

این‌فهرست دارای چهاربخش‌است:

بخش ۱: کتابخانهٔ آکادمی بخارست - دراین کتابخانهٔ ۴۰۲ نسخهٔ‌خطی شرقی (عربی ، فارسی ، ترکی، هندی، ارمنی) با نشانهٔ M . oriental همت

بخش ۲: کتابخانهٔ آکادمی کلوژ - رویهم ۲۰۰ نسخه‌خطی‌شرقی (عربی ، فارسی، (ترکی) دراین کتابخانه بانشانهٔ M.O.

بخش ۳: کتابخانهٔ مرکزی دولتی در بخارست ، دارای ۳۴ نسخه خطی شرقی ترکی ، عربی، فارسی)

بخش ٤: کتابخانهٔ دانشگاه کلوژ، دارای ۱۳ نسخهٔ خطی‌شرقی.

بخش یکم

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ آکادمی رومانی - بوکارست

M.O. 1، دیوان حافظ ، ۲+۱٤٦ برگ ، ۱٤×۲۱ .

آغاز: الا یا ایها الساقی ادر کاساً وناولها — که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
ببوی نافه‌ای کاخر صبا زان طره بگشاید — زتاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها
انجام: سردی ز کنندهٔ درخیبر پرس — اسرار کرم زخواجهٔ قنبر پرس
گر تشنهٔ فیض حق بصدقی حافظ — سرچشمه آن زساقی کوثر پرس

تاریخ تحریر: تمت الکتاب بعون الملک الوهاب فی تاریخ شهر جمادی الاخر سنة احدی ثلاثین وتسعمایة » نستعلیق، سرلوح مذهب درپشت برگ ۲، درحاشیه برگهای ۳، ۴، ۵و۶ اشعاری به‌خطی غیرازخط کاتب افزوده‌شده‌است، صحافی جدید بااستفاده ازجلد چرمی وپارچه‌ای کهن. مالکان: «من کتب الفقیر السید خیرالله» ، «تملکه الفقیر السید خیری» ، من ستملکات علیقو تکران لورعاکی » گویا این یکی رومانی بوده است (منزوی ۲۲۷۶)

M.O.2، دیوان حافظ ، ۱۹۱ برگ ، ۱۴×۲۱ .

آغاز: الا یا ایها الساقی ادر کاساً وناولها — که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
«ببوی نافهٔ که آخر صبا زان طره بگشاید — زتاب بعد جعد مشکین چه خون افتاد در دلها
انجام: تمنای من از عمر وجوانی — وصال تست آنگه زندگانی
«ای که برساگذری دامن کشان — حافظ الحمدی همی خواهد بخوان»

بی تاریخ تحریر ونام کاتب ، نستعلیق ، جلد کهن ، توضیحاتی درحواشی به زبانهای فارسی و ترکی آمده‌است ، مالک: «تملکه الفقیر میرسلیمان وحدی سنة ۱۱۲۹ »، درورق ۹۲ به‌خط یونانی نوشته‌شده « دیوان حافظ » .

(منزوی ۲۲۷۶)

M O.9، گلستان سعدی ، ۸۳ برگ ۱۸×۲۴ .

آغاز: سنت خدایراعزوجل که‌طاعتش موجب قربتست وبشکری اندرش مزید نعمت .

انجام: ولیکن برای خردمندان که‌روی سخن درایشانست پوشیده نیست که موعظهای شافی در سلک عبارت کشیده‌است وداروی تلخ نصحیت بشهدظرافت برآمیخته تاطبع ملول ایشان ازدولت قبول محروم نماند. شعر یاناظراً فیه... تمت الکتاب بعون الملک الوهاب »

بی‌تاریخ ونام کاتب ، برگهای ۱تا۸ و ۴۵۷ تا ۵۸ بازنویسی شده، نستعلیق،جلد چرمی کهن ، توضیحاتی به‌زبانهای فارسی‌وترکی درحواشی‌آمده . منزوی. ۳۶۰۲

M.O.10، گلستان سعدی ، ۹۳ برگ ، ۱۳×۱۲ .

آغاز: «سنت خدایراعزوجل که‌طاعتش موجب قربتست و بشکر اندرش مزید نعمت.

انجام: ولیکن برای روشن صاحب دلان که‌روی سخن بدیشان است پوشیده نماند که‌در موعظهای شافی درسلک عبارت‌کشیده است ... مانصحیت بجای خود کردیم ... یاناظرافیه سل بالله مرحمة ... تمت‌الکتاب بعون الملک الوهاب .

بی تاریخ ونام کاتب، جلد کهن، سرلوح پیش ازآغاز متن، نستعلیق(سنزوی. ۲. ۳۶)

M.O.11، شرح گلستان از کفوی حسین بن رستم حنفی درگذشتهٔ ۱۰۱۰ هجری، به ترکی.

۲+۳٤٦، ۱۷×۲۷ .

آغاز : سپاس بی‌قیاس سعادت اساس اول وهاب سزاوار سنت ورزاق بلاضنت جن و انامه اولسون که بحر کرم بی‌ساحلی بلاجزر ... اما بعدبوحقیر بی‌مقدار و فقیر فضل کریم عدیم الاقتدارحسین بن رستم ... بو کتاب مستطابی مسوده شارحدن »

انجام : «تم تالیف هذا الشرح اللطیف علی یدمصنفه العبدحسین الکفوی الفقیر فی یوم سبت السادس عشرمن شهرشوال المبارک سنة تسع بعدالف فی بستان من بساتین مکة المکرمه والحمدلله علی الاتمام والصلوة علی افضل الرسل محمدعلیه السلام »

گویا نسخهٔ اصلی است، نسخ، جلد کهن چرمی ، بالای جملات فارسی خط قرمز کشیده شده، درپشت ورق ۱ یکی از جمله های گلستان به خط یونانی وآوانویسی شده‌است، دربرگهای ۱۹۳ نیز یادداشتهایی به زبان یونانی آمده‌است. درهمیین برگ ۱ به خطسیریلیک وبه زبان روسانی نوشته شده : «افسانه های عربی ، هزارویک شب» و در دنبال آن به همین خط ولی به زبان ترکی نوشته شده : «بین بیر قجه فسانه‌لری »

دربرگ ۱ به زبان یونانی نوشته‌شده : « ازکتابهای الکساندرو ـ ولاستو (Alexandru Vlasto) ، گویا این شخص از مدرسان آکادمی قسطنطنیه در قرن هفدهم میلادی بوده. (سنزوی ۳٤۹۲۰)

M.O.12، دارای چهار رسالهٔ، ۷۸ برگ، ۱٤×۲۰

(از برگ ۳تا ۳۵) الف ـ شرح دیباچهٔ گلستان ازلامعی بروسوی ، محمود فرزندعثمان فرزندعلی، درگذشتهٔ در ۹۳۸ ، سال نگارش : ۹۱۷ ، به ترکی،

آغاز :« یامن تعالی عن ثناءالخلایق جناب قدسک لااحصی ثناء علیک انت کمااثنیت علی نفسک » پیش ازآغاز شرح دیباچه، مقدمه‌ای در ظرافت زبان فارسی آمده ، جمله های گلستان باخط قرمز بالای جمله نمایان شده (از برگ ٥٤ تا ٦۳): ب ـ مشکلات گلستان شیخ سعدی از درویش ادریس بن یوسف (؟) ، عربی ترجمهٔ آیات، احادیث ، امثال، اشعار ولغات عربی گلستان .

آغاز: شکر وسپاس لایق خدای عظیمست که روح انسان را به فصاحت آرایید وحمد بی قیاس سزاوار ، رحمانی کریمست که زبان آدمیان را به زلاقت ارایید»

انجام : «وقطره علی قطرة اذا اتفقت نهر، قطره که برقطره چون اتفاق می افتد جویست، نهرالی نهر اذا اجتمعت بحر،وجویی که بجویی چون گردسی آید دریاست، والحمدلله وحده تمت.

(ازبرگ ٦٤ تا ۷۸۱): ج ـ هذه عربیات گلستان شیخ سعدی مع ترجمة بالترکی . ترجمهٔ بخش پیشین است به ترکی ، بی مقدمه.

آغاز : «اعملوا آل داود شکرا....»

(ازبرگ ۷۲ تا ۷۸): د ـ قواعد فرس، به‌ترکی.

آغاز: «مصدرک جمعنده قاعده اولورکه آخرنه برها و برالف زیاده ابدرسن مثلا دانستن

انجام: ان‌جمع ایجون کلرشلا زرین التونلعی‌مسکین لرچرکین چرکلوکبی‌تمت. (سنزوی. ۲۰۷۵)

بی‌تاریخ و نام کاتب، در بالای برگ ۲ نوشته شده: نجزتحریر افی اوسط شعبان المعظم سنةاربع وعشرین و ماه‌والف.

M.O.18، دارای دو کتاب، ۱۹۳ برگ، ۱۵×۲۵،

ازبرگ ۱ تا ۱۱۱: الف ـ سیرة الملوك ازابوحامد محمد غزالی.

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین ... قال‌الشیخ الامام زین‌الدین حجةالاسلام حبرالانام شرف‌الائمة ابوحامد محمدبن‌محمدبن محمدالغزالی وهویخاطب السلطان محمدبن ملکشاه السلجوقی رحمهاالله، بدان‌ای سلطان عالم‌وملک مشرق وسغرب که خدای تعالی را برتو نعمتها بسیاراست.

انجام: «مجنون به‌عرب‌دوان‌وپویان‌اززن آن‌قصهٔ سندباد چندان اززن

برسرد رسد بلای دوجهان اززن آخر ناید وناجین دان ارزن»

بی‌تاریخ ونام کاتب، دردایره‌ای مذهب، پیش ازآغاز متن‌جنین آمد: هذا کتاب سیرة‌الملوک من‌تصانیف سلطان العلماء و برهان السلوک محمدبن محمدبن محمد الغزالی علیه الرحمة من‌الله تعالی برسم مطالعة الامیرالکبیر و الوزیر الخطیرصاحب رایات النصر المتین و رافع رایات الفتح المبین مظهر عنایات الملک الودود الاعلی آصف ملک سلیمان دادود پاشا بلغه‌الله تعالی الی کل ماشاء آمین (منزوی ۱۷۰۵).

نستعلیق زیبا، جوهرالوان، سرلوح مذهب، صحافی جدید بااستفادهٔ جلدسوختهٔ کهن.

(ازبرگ ۱۱۲ تا ۱۹۳): ب ـ مثنوی‌سلامان وابسال ازلامعی به‌ترکی، دارای سرلوح مذهب‌وچهار سینیاتور، نستعلیق.

M.O.34 عنوان: مجموعهٔ غزلیات فارسی، ۴۴ برگ، ۱۳×۲۰،

ازبرگ ۱ تا ۱۶: الف ـ غزلیات شوکت، نزدیک‌به ۱۱۵ غزال،

آغاز: فروزان کرد می‌شعلهٔ می‌افسانهٔ‌مارا زبان‌چرب روغن‌شد چراغ خانه‌مارا

رهائی چون‌توان ازحلقهٔ چشم بتان دیدن بوذ‌زنجیر ازموج پری دیوانه مارا»

انجام: «نباشدسیردور عارفان جز حلقهٔ توحید زوحدت بازوی وحدت‌بودیک سبحه‌گردانی

قبای سبز گردونم ببرتنگی کند شوکت چه‌چندین پیرهن بالیده‌ام ازشوق عریانی

ازبرگ ۱۷ تا ۲۵: ب ـ اشعاری ازشعرای زیر: آصفی، بنائی، جامی، حافظ، حسامی، حیدر، خسرو، خیالی، سلمان، صائب، فیضی، عادلی، کاتبی، کاهی، کمال، محتشم، مسعود، مغربی، هلالی.

ازبرگ ۲۶ تا ۳۲ : شش قصیده ازعرفی با عنوانهای : فخریه ، عیدیه ، بهاریه ، شکایت نامه ، بهاریه ، محرمیه ،

ازبرگ ۳۳، ۴۳ : معمیات نامهٔ نابی ، به ترکی . بی‌تاریخ و نام کاتب ، نستعلیق وشکسته ، صحافی کهن .

M.O.40 ، مجموعه‌ای دارای سه‌بخش ، ۲۶برگ، ۱۶×۲۴ :

برگ ۱ : الف ـ نامهای ایام هفته به‌فارسی، ترکی وعربی. ازپشت برگ ۱ تا ۵ : ب‌ـ بوفصل فارسی لغتلر »، فرهنگ فارسی ـ ترکی به‌ترتیب حروف آخر . از برگ ۶ تا ۲۶ : « هذاانشاء مرغوب »، به‌ترکی ، مربوط به‌سالهای ۱۲۲۹ تا ۱۲۳۱، نسخ ، یادداشتهایی به زبان ارمنی نیز دارد .

M.O.43 پندنامه ازعطار نیشابوری ، ۲+۱۴۲، ۱۱×۱۶ .

آغاز: حمدبی حد آن خدای پاک را آنکه ایمان دادمشتی خاک را

«آنکه درآدم دمید او روح را داد از طوفان نجات اونوح را

انجام: وربخوانی وربرانی بنده‌ایم هرچه حکم تست ازآن خرسنده‌ایم

رحمت حق باد بر روح کسی کین نصایح رابخواند اوبسی

اشعار تابرگ ۲۱ مصرع به‌مصرع به‌ترکی ترجمه شده. بی‌تاریخ ونام کاتب، نسخ، (سنزوی ۲۶۹۷)

M.O.49 ، درچندبخش به‌زبانهای‌عربی، ترکی، فارسی، یونانی، ۱۳۸ برگ، ۱۲×۱۸ :

ازبرگ ۱ تا ۱۰ و ۱۲۷ تا ۱۳۶ : اشعار عربی . از برگ ۱۱ تا ۸۳ : جواهرالکلمات لشمسی، به‌ترکی، منظومه. ازبرگ ۸۳ تا ۸۸. پاره‌ای ازاصطلاحات علمی به‌چهار زبان ترکی عربی ، فارسی، یونانی . از برگ ۸۸ تا ۱۲۷ : فرهنگ چهار زبانی (عربی ، فارسی ، ترکی ، یونانی) . به‌ترتیب موضوع .

بی تاریخ ونام کاتب (قرن یازدهم‌ودوازدهم هجری). نسخ ، صحافی کهن، درپشت برگ ، ۱۳۸ نوشته‌شده : «میخالاکی ماورو [گن] = (Mlhalache Maurogheni) دارای

M.O.52 هشت بخش ، ۱۳۳ برگ ، ۱۳×۱۷ .

ازبرگ ۲ تا ۹۳ : الف ـ «دیوان زین العارفین و المحققین شرفشاه دولائی » دارای یک مقدمه ودرحدود ۷۰۰ دوبیتی (چهاردانه) به‌یکی ازلهجه های ایرانی .

آغاز : بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم وبه نستعین حمدوسپاس بی‌قیاس واجب‌الوجودیرا که... امابعد چنین گوید بندهٔ کمینه مولوی فقیر حقیر آستانهٔ درگاه جلالت‌حضرت شرفشاه علیه‌رحمة که یکشبی درمیان بیشهٔ کتک دربن خت نشسته‌بودم که ناگاه‌حضرت پرورد کار شکل وصورت خوری سوارادر دل‌من نقش بست... چونکه بامداد شد همچون مست وشید ابرخاستم وبرییش ... امیره ساسان مرحوم‌آمدم ... پس آنگه شرفشاه بنیاد این چهاردانه کردوگفت:

دوستاجه‌ولادی شیشه‌وجه نقطه‌کله جه‌کوشک‌درکوشکی‌خانه وجه‌خزفی کله
جه‌شارجه شمس جه‌شلواراوی نابره شون و ول و دارنک یکینه
انجام: وله: بتی کرم یارب بآن عزیز حرمت وابین جمن ین‌عقلتا که‌ادنائی
شوخانم مراکرد نکیره بولائی بنام آشکار شرقشایم دولائی
ازبرگ ۹۴ تا ۹۵: ب - نصایح پزشکی، آغاز افتاده، ۳۴ بیت.
آغاز: پس‌آنکه بخوراز طعام‌لطیف مزاج توهرگز نکردد ضعیف
نصیحت: دوم‌آنکه هرچیز کوهست‌سخت که‌دندان بزحمت کند لخت‌لخت
انجام: نصیحت: دهم وگرآب‌وزرعش زیادت‌بود خرابی ازان بی‌نهایت بود
مزاج خلایق بدین‌صورتست خدارا زفرسان خودقدرتست
از برگ ۹۵ تا ۱۰۳: ج - نصایح پزشکی، از «قول ابوذر جمهر حکیم»، «بقراط حکیم»، «جاماس حکیم» ۱۱۷ بیت.
آغاز: بود چارحالت زیان دروجود که‌زان چارآید مرض دروجود
یکی آنکه بسیار چیزی خورد دوم آنکه بسیار شهوت کند
انجام: بقوام آرباعسل یاقند می‌زنش گاه‌گاه صوفی وار
وین نصحیت زبوعلی بشنو تاشوی ازحیات برخوردار
ازبرگ ۱۰۴ تا ۱۰۵: د - احکام سکز یولدوز ازقول حکماء ترک وایغور»، ۳۴ بیت.
آغاز: حکیمان ترک وترک ایغور چنین فرسوده‌اند ازراه پرنور
که باشد کوکبی نحسی برافلاک همیشه کج روناراست بی‌باک
انجام: زبی عقلان وناهلان بپرهیز سکن تیغ ازبرای جان خودتیز
رهاکن صحبت جهال اوباش بسان لشکری پادشاه می‌باش
ازبرگ ۱۰۵ تا ۱۰۸: هـ فتوت‌نامه ازعطار نیشابوری، ۷۶ بیت.
آغاز: الای هوشمند خوب کردار بگویم باتو زسردی چندزاسرار
چودانش داری وهمتی خردمند بیاموز ازفتوت نکته‌ای چند
انجام: خدایارتوباشددردوعالم چوازمردان این ره می‌زنی دم
(سنزوی ۱۲۹۶).
ازبرگ ۱۰۸ تا ۱۱۰: و - اختیارات مسیرقمر (؟) منسوب به‌خواجه نصیرالدین محمد طوسی، دارای مقدمه‌ای و ۳۲۶ بیت.
آغاز: اکر خواهی که بدانی که‌قمردرکدامین برجست‌می‌باید که‌دوبیت دانی ... چون دانستی که قمر درکدام برجست مولانا اعظم مولانانصیرالدین‌طوسی رحمة‌الله‌علیه‌نظمی ساخته اختیار کارها بدین پشت‌شده است... منقلب»

انجام : ماه‌جون درحوت آیدنیک نبودای شگفت قصد کردن دست راوپای راناخن گرفت
لیک دعوت نیک باشددیدن اشراف را کوری چرخ کهن پوشیدن از نوچار چیز
هم قباوهم کلاه‌وهم کمرهم پیرهن وانچه درتن باشد آنرابخشیدن بمن
(منزوی ۲۲۳).

ازبرگ ۱۱۱ تا ۱۳۱ : ذ - باهنامه ازابونصر (یاابوالمظفر) هیبةالله‌بن محمد اردشیر
آغاز : «الحمدلله‌رب‌العالمین والعاقبة للمتقین .... اما بعد چنین گوید ابونصر هیبةالله بن محمداردشیر اولاد جرساس ابن جاماس حکیم که چون سعادت خدمت خدایگان عالم سلطان المشارق والمغارب معزالسلطنة والدنیا والدین ظل الله ابوالحارث سنجربن ملکشاه آلب ارسلان خلدالله ملکه و سلطانه من بنده رامیسر گشت ...درین باب اشارت عالیه فرمود کتابی ساختن درباه طریق مجامعت وازهرنوع دارو واخلاط آمیختن ... ترتیب این کتاب بر پانزده باب‌اختیار افتاد»

انجام : «وبعد ازان بروغن زنبق چرب کند مقصود حاصل‌آید دیگر شیرتازه از آن بز سرخ ویاسیش سرخ بستاند چنانچه هنوز گرم‌باشد ذکر رابدان مالد چندانک تواند بزرگ شودباذن الله تعالی والله اعلم بالصواب تمت درغره ذی‌الحجه ۸۹۸ در دارالسلطنةبورس درخان‌نر» (منزوی ۴۷۸).

ازبرگ ۱۳۲ تا ۱۳۳ : ح - یک‌متن عرفانی،
آغاز : «بدان ای‌طالب که«من‌عرف نفسه‌فقدعرف ربه» که‌به‌روزگار عالمیان ترا از چهار عناصر دروجود آورده‌است که‌خاک وبادوآب وآتش است»
انجام : زبدهٔ هفت فلک عناصر خاکست که زبدهٔ خاک نباتاتست و زبدهٔ نباتات حیواناتست وزبدهٔ حیوانات انسانست وخلاصهٔ انسان کاملست و خلاصهٔ انسان کامل وجه حقیقت واللهاعلم بالصواب» نسخ کهن ، جلد مقوائی کهن، دربرگ ۱ نوشته شده :«کتبه- الحقیرالفقیرالی‌الله‌جل‌شانهٔ‌مکه‌لی دلیل بوشناق زاده‌محمد افندی زاده کوچک الشیخ‌حسن افندی دلیل فی‌مکةالله»

Ms. O. 55، اخلاق محسنی ازملاحسین کاشفی بیهقی، ۱۰۲برگ، ۱۴×۲۲، آغازافتاده.
آغاز : «بعملی ومهمی‌رعیت بجباری وستمکاری حواله کند علامت خیانتست‌درحق رعیت»

انجام : «باتمام رسید واختتام انجامید این رساله مشتمل براسرارحکمت ومنطوی‌بر حقایق اطوار دولت وهم ازنام‌کتاب که‌مضاف باسم سامی ونام‌نامی آنحضرت است تاریخ اتمامش معلوم ومفهوم میشود
باخامه گفتم ایکه ازسرساختی قدم درمقدم توچشم سخن‌یافت روشنی
اخلاق محسنی بتمامی نوشته شد تاریخ هم نویس زاخلاق محسنی»

تاریخ تحریر: «۲۱ شهر ذالقعده سنه ۱۱۱۵»، نام کاتب: «محمد یعقوب ولد... (؟)
برگهای نسخه اشتباه صحافی شده وآن‌را باید به ترتیب زیر خواند: ۱ تا ۲۴، ۳۸ تا ۶۳،
۲۵، ۳۶، ۳۷، ۲۶، ۴۵ تا ۱۱۹. شکستهٔ زیبا، جلد کهن اروپائی، (سنزوی ۱۰۹۱ زیر
جواهر الاسرار).

Ms. O. 56، شامل دوبخش، ۱۰ برگ، ۱۵×۲۰.
از برگ ۱ تا ۶: الف ـ مصادر فارسی وترجمهٔ آنها به ترکی.
ازبرگ ۶ تا ۱۰: ب ـ صرف افعال فارسی با ترجمهٔ ترکی، انجام افتاده. بدون تاریخ،
نستعلیق ونسخ، صحافی جدید. یادداشتهایی به زبان یونانی دارد.
Ms.O. 60، «تحفة السالکین و زبدة العارفین از «میرزا صائبا» (؟) ۱۱۵ برگ،
۱۷×۱۲

آغاز:

نگاهدار سررشتهٔ حساب اینجا	که دم شمرده زند بحر از حباب اینجا...
سرازدریچهٔ گوهر برآوری فردا	اگر چو رشته بسازی به پیچ وتاب اینجا
ارمعنی اگر هست بهتر صائب	زپوست جامهٔ خودشازیچون کتاب اینجا

انجام:

خشک منشین شراب اگرداری	شور کم کن کباب اگرداری
در صحبت بروی خلق به بند	هوس فتح باب اگر داری
یکقلم پردهای غفلت تست	صد مجلد کتاب اگرداری
صائب ازبادهٔ کهن مگذر	آرزوی شباب اگرداری

تاریخ تحریر ۱۱۳۸، نام کاتب: «حسین عارفی بن خلیل بن محمد بن خضر الحورسی»،
نستعلیق، صحافی جدید، سرلوح مذهب. دربرگ ۱ به زبان روسانی وبه خط سیر یلیک نوشته
شده: «خلاصهٔ قرآن». دربرگهای ۱ و ۲ به زبان یونانی نوشته شده: «از کتب ولاستو».

Ms. O. 63، گلستان سعدی، ۱۰۷ برگ، ۱۴×۲۰.
آغاز: «منت خدا برا عزوجل که طاعتش موجب قربتست و بشکر اندرش مزید نعمت»
انجام: «که نباید بگوش رغبت کس   بررسولان پیام باشدوبس»
شعر یاناظراً فیه سل الله رحمة علی المصنف ... بیت: گناه کاراند اندیشنا ک از خدای ـ
به از پارسای عبادت نمای. بیت: من نوشتم نامه که خداوند یادگار، من نمانم خط بماند روزگار،
تم بی تاریخ و نام کاتب. نستعلیق، جلد مقوائی کهن (سنزوی ۳۶۰۲) دربرگ ۲ به زبان
یونانی نوشتهٔ شده: «از کتب الکساندرو ولاستو». درپشت جلد به خط سیریلیک وبه زبان
روسانی نوشته شده: «کتاب دعا». Ms. O. 73، درمجموعه‌ای شامل رسائل گوناگون به زبانهای
عربی وترکی، دربرگهای ۸۵ و ۸۶، ابیاتی به فارسی ازشعرای زیر آمده‌است: خواجه عطار،

امیرخسرو، آصفی، خواجه عصمت، فانی، سعدی، جامی، شاه اسمعیل، حافظ. تاریخ تحریر: ۱۱۱۲، ۱٦۲ برگ، ۱۲×۱۸ . جلد مقوائی.

Ms. O. 79، جنگ اشعار به‌زبانهای فارسی وترکی و عربی، ٤۰ برگ، ۱۳×۲۰ آنچه به‌زبان فارسی است درزیر یادآور می‌شویم :

برگ ۲: ۹ بیت از: نجوسی، صدرکاتب، مسلمی، یوسف، نادری، زمانی، سوسنی، غباری، فغانی، یک غزل ازشاهی.

برگ ۳: یک غزل ازحساسی

برگ ٥: دوبیت.

برگ ٦: ۱٤ بیت ازقاسم انوار، حافظسعد، بساطی، هاشمی، روحی، محمدعلی‌شفائی، طوسی، سودایی، میرشاهی، شرف‌الدین‌علی، خواجه‌واحد، طوطی.

برگهای ۱۳و۱٥ : ٦ بیت.

برگ ۱٦ تا ۱۹ قصیدهٔ کمال غیاث، ۹۱ بیت:

آغاز :معشوق من که رشک مه‌وغیرت خوراست جانش‌فداکنم که بدین پایه درخورست

آغاز :- برگ ۲۰: یک بیت‌ازخیالی.- برگ ۲۱ تا ۲۳:« ازترجمهٔ‌سخنهای علی‌ولی‌الله»، مثنوی، ۸۹ بیت

آغاز :«دل که‌شد خسته‌ازغم‌دنیا به شودگررضادهی‌بقضا»

انجام :«ازکریمان شریفتر اودان که‌تغاقل کندزعیب کسان»

- برگ ۲٤ : دوغزل حافظ. - برگ ۲٥ : دوغزل ازجامی : - برگ ۲٥: دوغزل‌از هلالی. - برگ ۲٦ : ۱۱ بیت‌پراکنده. سدهٔ یازدهم هجری، نسخ، نستعلیق وترسل، صحافی‌نو، یادداشتهایی به‌زبان یونانی دارد.

M. O. 85، مجموعه‌ای‌است دارای رساله‌هاواشعارفارسی، عربی وترکی، ۷۷برگ، ۱۳×۲۰، آنچه به‌زبان فارسی‌است درزیر آورده‌می‌شود : - برگ ۱ تا ۱۲ :مثنوی، ٥۹ بیت.

آغاز :«جان ماراازکرم‌ای‌مستعان کن هدایت میکشان تاشهرجان»

- برگ ۳۳ تا ۷۷: کاشف الاسرار ومطلع الانوار ازحسن ظریفی چلبی، گزارشی است ازبرخی ابیات مثنوی مولوی.

آغاز : الحمدلله‌الذی انعم‌علیناالکلام وهداناالاسلام وجعلنا من‌امة محمدعلیه افضل الصلوات»

انجام : پس اینجا شرح مثنوی مولوی را ختم باید کرد... پس‌بدین قدراکتفاکردیم خصوصاً که مشکلات مثنوی ابیات سابقه است پس مجملات این ابیات تفصیل کردیم و ومعضلاتش رابه‌بیان آوردیم واستاراسرارهمه راکشف کردیم ازبن‌سبب نام این‌رساله راکاشف الاسرار ومطلع الانوار نهادیم »

تاریخ : «غره غرای جمادی الاخرة سنة تسع والف »، کاتب . «رمضان بن رجب اغاعن کاتبان دفتر دیوان بدون التی بدارالغزاة مشحون »، نستعلیق، (سنزوی ۱۳۱۳) .

برگ ۷۷: دوغزل ازجامی وسعدی .

M. O. 101 ، دیوان حافظ ، ۱+۱۶۸ برگ ، ۱۰×۱۸ .

آغازافتاده ، ترتیب برگهای نسخه بایدچنین باشد : ۲ تا ٤ ، افتاده، ۵۸، ٤۵ تا ۵۰، افتاده ، ۵۱ تا ۵۷، ۵۹ تا ۶۶، ۱۱۹، ۶۶ تا ۱۱۹، ۱۲۰ تا ۶۷، ۷۰، ۱۲۱ تا ۱۳۰، ۱۳۹ تا ۱٤۶، ۱۳۱ تا ۱۳۸، ۱٤۷ تا ۱۶۲، ۷۱ تا ۱۱۸، ۵ تا ٤٤، ۱۶۳ تا ۱۶۸.

آغاز: من که برآتش سودای تو آبی نزدم   کی توان گفت که برداغ دلم صابرنیست.
روزاول که سرزلف تو دیدم گفتم   که پریشانی این سلسله راآخرنیست»

انجام: خوبان جهان صیدتوان کردبزر   خوش خوش برایشان بتوان کردبزر
نرکس که کله دارجهانست ببین   کونیز چکونه سربرآورد بزر

تاریخ : سنه اربع وتسعمایه الهجریه »، کاتب : منعم الدین الاوحدی». نستعلیق زیبا، صحافی نو ، دارای سه مینیاتور. (سنزوی ۲۲۷۶) .

M. O. 104، « کتاب زبان » از « شیخ احمد » ، تاریخ نگارش : ۱۱۳۵ هجری ، ۵۰ برگ. ۱۵×۲۰. منظومه ایست برای لغات فارسی وعربی وترکی بامقدمه ای به ترکی . لغات هر زبان باحروف ع ، ف، ت مشخص شده. تاریخ :۱۲۰۸ ، نستعلیق ، جلد کاغذی کهن .

M. O. 105،تاریخ نگارستان ازقاضی احمدغفاری قزوینی فرزندمحمد فرزند نجم الدین عبدالغفار، ۲+۲۱۱ برگ، ۱۵×۲۳، طبق شماره گذاری کاتب ۱۰ برگ ازآغاز آن افتاده.

آغاز : «مناقب خلیفهٔ چهارم امیرالمومنین علی بن ابی طالب کرم الله تعالی وجهه ورضی عنه بیت ارج احسان ومکرمت ولی دین علی»

انجام : پی تاریخ ونامش فکر کردم   خرد گفتا که هست این نکته جامع
چودرواقع نگارستان چین است   ازان آمد نگارستان واقع

تاریخ :« فی یوم الاحد الحادی والعشرین من شهررجب الرجب سنة اربع وثمانین و وتسعمایة» کاتب : ساقی محمدبن سلیمان ، نسخ، صحافی نو . (سنزوی ٤۲۰۷) .

M. O. 106 ، دارای سه بخش ، ۱+۲۳، ۱۲×۲۰. از برگ ۲ تا ٤ : به زبان ترکی . ازبرگ ٤ تا ۱۱ : تحفة العشاق ، شامل مکالمات روزانهٔ فارسی باترجمهٔ ترکی که در فواصل سطور آمده است.

آغاز : بنام خدا عزوجل آغاز کردم و برنعمتش شکر آوردم و ... چندان الفاظ که مرکبات بزبان فارسی یاد کردم چنانکه مردم نازک مزاج برزبان فارسی آموختن هوس کند ازین لفاظ یادآورند و استعمال می کنند بغیر احتیاج اونماند و نام این رساله تحفة

العشاق نهادم که برزبان‌فارسی عاشق می‌شود محروم‌نباشد ان‌شاءالله تعالی الفصل الاول کجاسیروی بخانه می‌روم

انجام : گفتم چه‌می گوید گفت که‌درس را تمام کردم این سخن اینجا آنجا تمام شد تمام‌نکردم آخرشد .

ازبرگ ۱۱ تا ۲۳ : «لغات مختلفه » ترجمهٔ لغات فارسی وعربی‌به ترکی . بی تاریخ ، نسخ ونستعلیق ، جلدمقوائی کهن.

M.O. 114، دارای پنج بخش ، ۹۳ برگ ، ۲۳/۵×۱۷

ازبرگ ۱ تا ۵ : المعجم‌وتاریخ سلوک العجم، ازشرف‌الدین فضل‌الله فرزند عبدالله حسینی قزوینی ، انجام افتاده ، وترتیب برگهای نسخه باید چنین باشد : ۱تا ۱۰ ، ۳۰، ۲۲ تا ۹ ، ۳۱ تا ۴۳ ، ۴۶ تا ۵۱ ، ۴۴، ۴۵، ۱۱، ۱۲.

آغاز : ان‌الحق یفتح به‌الکلام وینجح وبه‌المرام حمدالملک العلام القدوس السلام الذی اشرف بانوار قدسه خواطر اولی الفکر ... صانعی که‌بقلم قدرت برلوح فطرت نقوش موجودات بنکاشت .

انجام: بیت راستان رسته‌اند روزشمار جهد کن تاازآن شمارشوی
اندرین رسته رستگاری کن تادران رسته رستگارشوی

نثر وخطبهٔ غرابه‌زبان‌سریانی» (منزوی ۴۳۸۶) ازبرگ ۱۲ تا ۲۱ : ستون‌پراکندهٔ‌ترکی.

ازبرگ ۵۲ تا ۵۹ : دیوان حافظ ، ۱۷ غزل ازآغاز دیوان

آغاز:الا یاایهاالساقی ادر کاساًوناولها که‌عشق آسان‌نمود اول‌ولی افتادمشکلها

انجام :لب لعل‌تراحقوق نمک هست، برسینه های کباب
حافظا غم‌مخور که‌شاهدبخت عاقبت بر کشد زچهره‌نقاب

نسخ ، درحاشیه شروحی به‌زبان ترکی دارد (منزوی ۲۲۷۶) .

ازبرگ ۶۳ تا ۷۵ : قصائد عرفی « درتوحید باری تعالی ونعت حضرت سیدالمرسلین »

آغاز :ای متاع دردربازارجان‌انداخته گوهرهرسود درجیب زیان انداخته

انجام :شهنشاه سریرقاب قوسین احمدمرسل که برپیشانی تقدیر مرقوم‌ست فرمانش

۱۸۰ بیت، نستعلیق، درحاشیه شروحی به‌زبان فارسی‌دارد .

برگ ۹۷ تا ۹۳ : دیوان‌شوکت ، غزلیات ، انجام‌افتاده.

آغاز :امشب ازشبنم گل‌سیراب میبینم‌ترا از حیانا کشته‌آتش آب میبینم ترا
نیست ازپیری مراتاب رخت مینهم‌عینک بچشم ازخواب میبینم ترا

انجام : ازشهادتگه ذازتونشانم این بس که‌دم‌تیغ توام‌تارکفن کردید ست
نقش یادیدهٔ بلبل شده‌شوکت برهش کویش ازخون‌دلم بس‌که چمن کردید

نستعلیق ، بی‌تاریخ ونام کاتب یاکاتبان ، جلد اروپائی کهن.

M.O.115، مثنوی معنوی از مولانا جلال محمد بلخی، انجام افتاده، دفتر اول و دوم، ۱۵۴ برگ، ۱۳×۱۸. آغاز: هذا کتاب المثنوی و هو اصول اصول اصول الدین فی کشف اسرار الوصول و الیقین و هو فقه الاکبر... یقول المحتاج الی رحمة الله تعالی محمد بن محمد بن الحسین البلخی...

بشنو از نی چون حکایت میکند | ازجدائیها شکایت میکند

انجام: احولیها اندک اندک کم شود | چون زهفتصد بگذرد اویم شود

آتشی کاصلاح آهن یا زرست | کی صلاح آبی وسیب ترست

پیش ازآغاز متن در برگ ۱ در کنار یادداشتی به زبان ترکی تاریخ «ذی القعده ۹۸۶» نوشته شده با نستعلیق کهن، جلد کهن، یادداشتهایی به ترکی وفارسی درحاشیه دارد. (منزوی ۱۳۴۴).

M.O. 120، مفاتیح الدریه فی اثبات قوانین الدریه، ازحیرت روسی مصطفی فرزند ابوبکر سیواسی حنفی، ۹ برگ، ۱۵×۲۰.

آغاز: سبحان الذی خص الانسان بالنطق من عالم الجماد... باب المصدر وهو اسم اخره نون بعد دال او تاء مفتوحین

انجام: بفضل الله وعونه الفت مفاتیح الفرس علی طبق النهج الاقدم... من الفقیر خادم الفقراء ابن ابی بکر السیواسی مصطفی»

تاریخ: فی عید اضحی سنة ثمان سنة دستین و مایة والف»، کاتب «عثمان محمد»، نستعلیق باصحافی کهن (منزوی ۲۰۷۸).

M.O. 121، گلشن انشاء ازشیخ محمود بن ادهم، ۷۱ برگ، ۱۶×۲۱ مجموعه‌ای است ازنامه های ترکی وعربی، مقدمهٔ آن به زبان فارسی است. انجام افتاده.

آغاز: «حمد فراوان وثنای بی پایان سلطان عظیم الشان باهرالبرهان را که منشیان دیوان انشاء منشور ایجاد اشیاء را بطغرای فرمان او تقریر گرداند... فی بیان سبب تالیف الرسالة فی جنس المکاتب من علم الانشاء... چون علم انشاء فی کل حین واوان مطلوب سلاطین جهان ومرغوب اکابرو اعیان زمانست ازان جهت متصدیان این فن درزبان ترکی مجموعها ساخته ورسالها پرداخته اند: لاجرم این ضعیف شکسته بال و نحیف برگشته اقبال... شیخ محمود بن ادهم منشآت منشیان سلف راتتبع کرده واز انواع صحایف ومنشآت... راجمع وترتیب ساخته وباسم گلشن انشاء موسوم گردانیده... السلطان بابزیدخان سلطان محمدخان الغازی سدهٔ ۱۰، ترسل، صحافی نو (منزوی ۲۱۱۵).

M.O. 122، گلستان سعدی، ۹۰ برگ، ۱۳/۵×۲۱، آغاز وانجام افتاده.

آغاز: بادصبا رافرمود تافرش زمردین بگسترد

انجام: کهن جامهٔ خویش پیراستن | به ازجامهٔ عاریت خودخواستن

غالب گفتارسعدی طرب انگیز استو - تعلیق ، جلدچرمی کهن ، بدون تاریخ ، درداخل جلدنوشته شده : «گلستان قیمت ۲۰.» ، به‌خط سیر یلیک وبه‌زبان رومانی نوشته شده : «کتاب مشهور» ، به همین خط این دو کلمه نیز آوانویسی شده : «مجموعهٔ حوادث» (منزوی ۳٦۰۲) .

M.O. 125 ، دارای دورساله دردستور زبان‌فارسی ، ۱۷ برگ ، ۱٦×۲۱ از برگ ۱ تا ۱۵ : مفاتیح الدریه فی‌اثبات قوانین الدریه‌ازحیرت روسی ، مصطفی فرزندابوبکر سیواسی حنفی ،

آغاز : سبحان الذی اخلص‌الانسان بالنطق‌من‌عالم‌الجماد ... باب المصدر وهواسم اخره نون‌بعد دال‌اوتاءمفتوحتین »

انجام : الفت مفاتیح الفرس علی طبق نهج‌الاقدم ... تم‌المختصر المفید بعون الله الحمید

تاریخ : ۱۱٤۹ ، کاتب «احمدبن علی» ، نسخ (منزوی ۲۰۷۸).

ازبرگ ۱٦ تا ۱۷ : امثلهٔمختلفةمن الفرس ، شایدازحیرت روسی (بنگرید ص ۳۸۰۲ منزوی) .

آغاز : کرد کند کردن کننده کرده‌نکرد

انجام : فعل التعجب چه‌عجب کردن است تمت الکتاب

M.O. 126 ، شامل‌سه‌رساله درمعما ، ۸۰ برگ ، ۱۲×۱۹.۰ ازبرگ ۱ تا ۲٤ : دستور معما از شهاب‌الدین احمد حقیری هروی ، آغازافتاده :

خواجه مکن عمر بناپاکان‌صرف صاحب گهران دورزناپاکان به

انجام : صورت‌اتمام یافت وسمت اختتام پذیرفت تحریراین رساله وتقریر این مقاله در اواخر شهرذی الحجه‌الحرام بسال نهصدوسی‌و هشتم ازهجرت ... رباعیه فی‌التاریخ

این نسخه بنام شاه‌جمشید جناب اتمام پذیرفت زفیض وهاب

تصنیف‌شهاب است وبه‌نزد عقلا تاریخ وی آمدست تضعیف شهاب»

(منزوی ۲۱۸۹) .

ازبرگ ۲۵ تا ۷۷ : دستور معماازمیرحسین فرزندمحمد حسینی‌نیشابوری ، بنام میرعلی‌شیر.

آغاز : بنام‌آنکه ازتالیف وترکیب معمای جهانراداده ترتیب...

امابعد معروض آنکه فقیرحقیر حسین ابن الحسینی راچند معمایی بود .

انجام : زبهررسیدن به‌عزوشرف چواین نامه را خامهٔ خوش خرام

بیار است اول ازآن نام خواست که باشد برونیزختم کلام

(منزوی ۲۱۸٦)

ازبرگ ۷۹ تا ۸۰ : دستور معمای منظوم ازشهاب‌الدین احمدحقیری هروی ، انجام افتاده.

آغاز : بنام انکه ذات جمله اشیا بودچون اسم وذات اومسمی

بودآسایش دلها زنامش گشاد جمله مشکلها زنامش

(منزوی ۲۱۸۸) . بی تاریخ ، نستعلیق ، جلد کهن اروپائی .

M.O. 170 ، نگارستان‌بی‌مانند ازاین کمال پاشا احمد فرزندسلیمان ، ۲+۱۹۱ برگ، ۱۳×۱۲ بنام‌صدراعظم ابراهیم پاشا وزیر سلطان سلیمان ، بسال ۹۳۹ ،دردیباچه‌ای و هشت باب ، به‌تقلید گلستان.

آغاز : منتهای بی‌منتها خدای بی همتایرراعزوجل که‌نه درتشیید بنای حکمش عجل است ونه درتنفید قضای حکمش وجل

انجام : خرقهٔ زهدخرقهٔ کیدبود وسوزی بدل امروزازان دوعلاقهٔ عمامهٔ سیاه و خرقهٔ کبود بدل‌شد

سودنه زهدرااز دلق کبود   انکه‌حق رابخرقه یافت که‌بود

سدهٔ ۱۰ یا ۱۱ ، نسخ، صحافی نوبااستفاده از جلد چرمی کهن (منزوی ۳۶۴۵)

M.O.178 مجموعه‌ای‌به‌زبانهای ترکی، فارسی وعربی، ۲۰۵ برگ ، ۳۰×۱۷/۵ . بخشهای‌فارسی‌درزیرآورده می‌شود:

ازبرگ ۲۲تا۳۰ : قصیدهٔمصنوع ازسلمان ساوجی، شامل‌مقدمه‌ای و ۲۴۶ بیت .

آغاز : امابعد ازحمدبی قیاس مرخدایرا که برواحد یتش جمیع کائنات علی‌حده شاهد حالند...

صفای صفوت رویت بریخت آب‌بهار   هوای جنت کویت ببیخت مشک تتار

انجام :قصیده‌ایست درومندرج بحور وعروض   سزدبدرک معانیش زودبستانی

اگر بچشم تعقل نظرکنی دروی   صنایعی که بدیعست جمله دریابی

(منزوی ۲۱۴۵۰ و ۳۰۴۱)

از ۲۲ تا ۲۴ حاشیه : اختلاج نامه‌یا اختلاجات‌اعضاء ازبدر جا جرمی

آغاز :حمدوشکر وسپاس یزدانرا   آفرینندهٔ تن‌وجانرا...

حکما را زقول ذوالقرنین   آنکه اوداشت کارحکمت زین

انجام :درجستن زنخ . گرکسی رازنخ جهد ناچار   کنداوجنگ وفتنهٔ بسیار

لیک درجنک اوضربیند   اول‌جنگ شوروشربیند .

(منزوی ۴٦٤).

از ۳۳ تا ۳۴ : قصیده در ۸٤ بیت ، عنوان :«درمعنی فقرست‌ودعای خواجه »

آغاز: گنجی است نقد فقرکه آنها طلسماست   مشکلترین طلسم‌طلسم وجود ماست

انجام :سمدودباد سایهٔ فرحضوراو   برفرق هرکه‌روی دلش دررهٔ‌هداست

از ۳۵ تا ٤۵ : دیوان عصمت ، شامل مقدمه منشور وغزلیات ومثنوی‌ها .

آغاز : حمدبی حدوثنای بی‌عددصانعی رابقلم قدم‌رقم هستی رابر صحیفهٔ وجود منقش گردانید و بتقریب کنت کنزاً مخفیاً درهر نقشی سری و دیعت نهاد ... آفتاب دولت مغیث‌الدوله سلطان بایسنغر... تاقیام قیاست تابنده وپاینده باد.

دریغ ودرد که یاران همنشین رفتند ... نفیروغم که حریفان نازنین رفتند

انجام: شاه ابوالفتح غیاث الحق دین ابراهیم گربهر گوش روان قصه بپایان برسان

گوی عصمت بتمنای لقای توبمرد نکهت وصل بآن کشتهٔ هجران برسان

از ۴۳ تا ۴۵ : ترجع بند، ۹ بند. آغاز :

مامظهر ذات کبریاییم ماجام جم خدانمائیم...

ای خواجه اکرتو شمس دینی ازروی حقیقت آنچه مائیم

روح القدسیم واسم اعظم روحی که دمیده شددرآدم

برگ ۴۷ : قصیده. آغاز :

چوعندلیب درآید بنالهٔ زار زخواب نازکند طفل غنچه رابیدار

برگ ۴۹ : قصیده ازکاتبی. آغاز :

چون بخاك راه یارم زلف همبر میشود خاك مشك ومشك عودوعود عنبر میشود

برگ ۴۹ : قصیده ازظهیر فاریابی: آغاز :

سپیدم که شدم محرم سرای سرور شنیدم آیت توبوالی الله ازلب حور

- برگ ۵۰ : قصیده ازسلمان ساوجی. آغاز :

بدل رسید سحرگاه درمقام حضور ندای آیت استغفروازرب غفور

- برگ ۵۱ : قصیده ازجامی : آغاز :

سحرچوبردل من تافت نورصبح نشور صدای صیحهٔ قوسواشنیدم ازدم صور

- برگ ۵۳ : قصیده ازکمال خجندی «فی التوحید» آغاز :

افتتاح سخن آن به که کنند اهل کمال به ثنای ملك الملك خدای متعال

- برگ ۵۳ : قصیده ازامیر خسروود هلوی «فی التوحید» آغاز :

حمدرانم برزبان لله رب العالمین آنکه جان بخشید درقرآن هدی للمتقین

- برگ ۵۴ : قصیده ازسلمان ساوجی «فی التوحید» آغاز :

هردل که درهوای جمالت مجال یافت عنقای همتش دوجهان زیربال یافت

- برگ ۵۴ : قصیده از حسن دهلوی «فی التوحید» آغاز :

ای حاکم جهان وجهان داورحکیم محدث همه بدایع وتوسبدع قدیم

- برگ ۵۵ : قصیده ازسعدی «فی التوحید» آغاز :

شکروسپاس ومنت وعزت خدایرا پرورد گار خلق وخداوند کبریا

- برگ ۵۷ : قصیده ازجامی «فی التوحید» آغاز :

زان پیش کزمداد دهم خامه رامدد جویم مدد زفضل توای مفضل احد

- برگ ۵۸ : ترکیب بند ازخواجه عصمت، آغاز :

یامبدع الحقایق بالفضل والکمال یاصانع الخلایق بالمجدوالجلال

- برگ ۶۴ : قصیده ازخواجه عصمت، آغاز :

دست درفتراک آن مصطفی باید زدن — هردوعالم رابهمت پشت پا باید زدن

- برگ ٦٦: قصیده‌از «متکلم» آغاز:

ای‌فلک راهوای قدرتوبار — وی ملک راثنای صدرتو کار

- برگ ۷۲: قصیدهٔ نیازی برای تاریخ جلوس پادشاه اسلام‌پناه وجلوس قلعهٔ رودس چهل ویک بیت.. آغاز:

شه دین ودنیا چوباشدمسلم — بودفتح اسلام اورا دمادم

٦۲۹ — ۹۲۹

- برگ ٤٦ تا ٥٣ (حاشیه): روضة‌المجبن ، ازابن عمادخراسانی ، مثنوی .

آغاز: الحمد لخالق البریا — والشکرلواهب العطایا

ای نامهٔ صدرهر کتابی — آرایش وفصل هرخطایی

انجام افتاده:

زنهار که یاداوسکن هیچ — من بعدمگوی ازین سخن هیچ

ورزانکهٔ بغیر اختیارت — افتد گذری بدان دیارت

- برگ ۷۲ (حاشیه): تاریخ شهراستانبول .

آغاز: اساسی‌آن ملوک ماضیه که‌فتح وتسخیر شهراسلام بول راباعساکر متواتره از بحروبر آمدندو بعضی محاصره کردند باتواریخ مختلفه

- ازبرگ ۷۳ تا ۷٤: « اوردو نامهٔ حکیم سلطان بوسعید طاب‌ثراه » قصیده، آغاز:

آنچه من دیدم اوردوبعالم کس ندید — رنج ومحنتها کشیدم جان من برلب رسید

انجام: پادشاه‌هفت کشور خسر دورزمان — سرورشاهان ولی‌عهدسلطان‌بوسعید

بادعمرش بردوام وبادتختش برقرار — با دوررش برمرادوباد اقبالش‌مزید

- ازبرگ ۷٥ تا ۸۷: ترجمهٔ نثراللالی به‌شعر، سخنان کوتاه منسوب به‌حضرت‌علی،

آغاز: کردم‌آغاز این بنام‌خدا — کوست‌بخشندهٔ خطاوعطا

ایمان المرء یعرف بایمانه — دین وایمان مرد رابیقین — نشناسند جزبصدق یقین

انجام: یسعدالرجل بمصاحبة السعید

هرکه بانیک بخت یارشود — بحقیقت که بختیارشود

(منزوی ۱٥۷۸ و ۲۷۲۷ ، ش 15477 و 28691)

- ازبرگ ۸۷ تا ۹٥: مطلوب کل طالب‌من کلام علی بن ابی طالب ازرشیدالدین وطواط

آغاز: الحمدله‌علی‌الطاف کرمه واصناف نعمه... چنین گویدمحمدبن عبدالجلیل العمری الرشید الکاتب ... که... عمربن بحرالجاحظ... ازمجموع کلام امیرالمومنین علی‌بن ابی‌طالب ... صدکلمه اختیار کرده‌است... لوکشف الغطاء ماازددت‌یقینا

حال خلدو حجیم دانستم بیقین آنچنان که‌می‌یابد
گرحجاب ازمیانه برخیزد آن یقین ذرهٔ نیفزاید

انجام :«البینة للمدعی والیمین علی‌من انکر
بشنو از من یکی حدیث رسول تا شوی دراموردانشمند
هر که دعوی کندگواه بروست وآنکه منکر شودبروسوگند.
(منزوی۱۶۸۶، و ۳۲۱٤) .

- ازبرگ ۹۷ تا ۱۰۲ : متن عرفانی
آغاز : انعمت فزد علی انک علی کل شیء قدیر تا مهندسان کارگاه تقدیر نقوش صورالوان برصفحات الواح وجود می‌نگارند .
انجام : واگر راضی نمی‌توانی بود هرچه پیش آیددرآن صابرباش که صبر موجب فرج‌وگشایش است وفرود این مقام هیچ‌مقام دیگر نیست مگر مقام اهل دوزخ .

- ازبرگ ۷۵ تا ۷۸ (حاشیه): مثنوی ازحسینی.
آغاز :
این سخن که میگنم بنیوش بدل‌وجان شنو زمن نه‌بگوش
عادلی چندارسعا ت هست هر که دانست ازشقاوت رست
انجام: چون نیند از توکافران نومید چون‌ندارم برحمت توامید

- از برگ ۷۷ تا ۷۸ (حاشیه): تحفهٔ عشاق ازدرویش خلیلی.
آغاز :بشنو ای جویندهٔ راه‌خدا گرتوجویای خدائی باخودآ
انجام :چون که باداز اندرون ما رود این حباب ماهمه درسرشود .
(ص ۲۷۱۹ منزوی)

از برگ ۱۰۳ تا ۱۰٦ حاشیه : دوترجیع بنداز «شیخ عراقی»
آغاز:ای زده خیمهٔ حدوث قدم درسراسرپردهٔ وجودعدم
آغاز ۲ :هرچه دروهم ودرخیال آری بی‌نیازست و پاک ازوباری

- ازبرگ ۱۱٥ تا ۱۱٦ . ترجیع بندازخواجه
آغاز :ای غمت مرغ آشیانهٔ دل زلف وخال تودام ودانهٔدل

- ازبرگ ۱۱۷ تا ۱۱۹ : قصیده ازعطار نیشابوری، آغاز :
چرخ مردم خوارا گرروزی دومردم پروراست
نیست‌ازشفقت‌مگرپروارهٔاولاغراست
(منزوی ۲۸۱۰)

- برگ ۱۱۹ : قصیده دریای ابراراز امیرخسرو ودهلوی، آغاز :
کوس شه‌خالی وبانک غلغش در سراست

هر که قانع شد بخشک وترشه بحروبراست

(منزوی. ۲۸۱).

- برگ ۱۲۱ : قصیدهٔ لجة الاسرار ازجامی.

آغاز: کنگر ایوان شه کز کاخ کیوان برتراست

(منزوی ۳۰۹۶).

- ازبرگ ۱۱۵ تا ۱۲۳ حاشیه : رسالهٔ التماسات . ازحسین الخوی :

آغاز: آفرین فراوان صانعی را که ساخت خاطر اهل سخن راباز اهیرگفتار رفیع ورياحين افکار بدیع طراوت وورنق ربیع داد... باید دانست که این اوراق مشتملت برچندقطعه درریاعی درباب ملتمسات مستفرق که اضعف خلق الله الحسين بن عبدالله الخوی ... ازدیوان خود مفرز کرده.

انجام :« التماس گندم

بجو کار اسبان من ساختی بگندم سرادیز تیمار کن

زبنده گرابرام بسیارشد تونیزاز کرم عفوبسیار کن

باخلاق گلزار اصحاب فر نصیب دوچشم عدوخار کن

- از برگ ۱۴۰ تا ۱۶۷ : حل مالاینحل ازعبداللطيف شیروانی مشهور به افلاطون . گزارشی است ازقصیدهٔ امام فخررازی وابیاتی از: حافظ، ظهیر، امیرخسرودهلوی، کمال خجندی، سلمان ساوجی . آغاز :

آن خالق اشیاء که جهان محمل ازوست درهرره ورسم آخرواول ازوست

... امابعد نموده می آید که مدت مدید وعهدبعیدبود... که پرده ازچهرهٔشاهد زیبای بعضی ابیات که معنی آن پوشیده است بگشاید. ...آفتاب سپهر ملک سخا یعنی حسن آقا... اشارت بابشارت نمود...

بال مرصع بسوخت مرغ ملمع بدن اشک زلیخابریخت یوسف گل پیراهن

انجام : چون برگ گل حمرابداغ اختتام مهرخموشی نهاد که ازعالم غیب الفاظ خموشی تاریخ حال ومقام آمدوبالله التوفيق فی کل حین وطریق .

زغیب ازپی آخراین مقال خموشی نکوگشت تاریخ سال ۹۵۶

(منزوی ۳۴۴۶).

- ازبرگ ۱۸۹ تا ۱۹۴ حاشیه: مثنوی از مولا نا افضل (؟) آغاز :

شها کامکارا بلنداخترا سپهراقتدارجهان داورا

انجام :

که عالم همه غرق جودتواند سراسرطفيل وجودتواند

رسید است هنگام ختم کلام سخن مختصر میکنم والسلام

تاریخ : میان سالهای ۹٦۸ تا ۹۷۰ ، کاتب : محمود بن داود، درقسطنطنیه واون ومرمره، نستعلیق ونسخ زیبا، جلدچرمی کهن .

M.O.24 ،میزان الحساب یا زبدة الحساب ازملاعلی قوشچی علاءالدین فرزند محمد، ۵۷ برگ، ۱۳×۱۷ سانتیمتر.

آغاز : «امابعد این کتاب مشتمل است برسه مقاله مقالهٔاول درحساب اهل هندوان مشتمل است برمقدمه ودوباب»

انجام : «ومساحت جمیع اقسام مذکوره از اسطوانه یعنی مستدیر ومضلع وقایم ومایل حاصل ضرب اوست درارتفاع او،م.

تاریخ : «فی یوم الخمس فی سلخ ربیع الاخره اربع وتسعین وثمانمائة»، نسخ کهن ، صحافی کهن، برگهای میان ٤۱ و ٤۲ افتاده (منزوی ۱٦۳) .

M.O. 254 ،بوستان ازسعدی، ۱۵۳ برگ ، ۱۳×۱۸ آغاز :

بنام خداوند جان‌آفرین حکیم سخن درزبان‌آفرین

انجام: بضاعت نیاوردم الاامید خدایازعفوم مکن ناامید

تاریخ : «فی تاریخ اثنا عشرین شهر ربیع الاول سنه ۹۷۷»، کاتب : «سیف الملوک بن عزیز السلطانیوی »، نستعلیق ، جلدچرمی کهن ، حواشی به زبانهای فارسی وترکی ویونانی درشرح متن (منزوی ۲٦٦۳) .

M.O. 255 مفاتیح الدریه فی اثبات القوانین الدریه ازحیرت رومی مصطفی فرزند ابوبکر سیواسی حنفی، ۱۱ برگ ، ۱٦×۲۱/۵ سانتی‌متر.

آغاز : «سبحان الذی اخلص الانسان بالنطق من عالم الجماد والعجماء»

انجام : واخرفبزیادة الکاف فقط نحوپسرک ودخترک وقدسر الانحصار فی صیغتین سرارا. بی تاریخ ونام کاتب ، نسخ ، جلدچرمی (منزوی ۲۰۷۸).

M.O. 258 ، شرح کافیه ،متن ازابن حاجب، گزارش ازمیرسیدشریف گرگانی، ۱۵۷ برگ، ۱۲×۲۰

آغاز : الکلمة معنی کلمه دراصل لغت یک سخن ومعنی وی دراصطلاح نحاة لفظاست.

انجام : وبعد ازونشاید که لازم آنکه اعراب برحرفی شود که کلمهٔ دیگر است تحقیقاً .

تاریخ : «فی وقت الضحوة الصغری یوم الاربعاء فی صفر الخیرمن شهور سنة احدوخمسون والف من الهجرة ». کاتب : یوسف بن احمدالترخانی ،« وقع التحریرفی دارالسلطنةقسطنطنیه نستعلیق ، صحافی کهن . (منزوی ۲۰٦٦) .

M.O. 261 دیوان شاهی . شامل غزل ورباعی ، ٤۰ برگ ، ۱۵×۲٤ .

آغاز :

ای‌نقش بسته نام‌خطت باسرشت‌ما وین حرف‌شد روزازل‌سرنوشت‌ما
کارم بسینه تخم‌وفای توکشتن‌است خودعقل‌خنده میزند ازکاروکشت‌ما

انجام :

شام‌رمضان خوشست‌وگلگشت هراة بانعره وتکبیرو خروش وصلوات
خوبانش به تاریکی بازارملک جون‌آب خضرنهان‌شده درظلمات

تاریخ : «فی‌تاریخ سة ۹۸۹ » کاتب «محمد قاسم بن شیرعلی»، نستعلیق زیبا، برگهای رنگارنگ، صحافی کهن (منزوی ۲۳۷۲).

M.O. 273 شامل دو کتاب، ۱۲۸ برگ، ۱۴×۲۳- متن : گلستان‌سعدی.

آغاز : منت خدایراعزوجل که‌طاعتش موجب قربتست.

انجام :

مانصیحت بجای‌خود کردیم روزگاری دران‌بسربردیم
گرنباید بگوش رغبت کس بر رسولان پیام باشد و بس

(منزوی ۳۶۰۲) .

- حاشیه بوستان‌سعدی.

آغاز : بنام خداوند جان‌آفرین حکیم‌سخن درزبان‌آفرین »

انجام : بضاعت نیاوردم الاامید خدایازعفوم‌مکن ناامید.

بی‌تاریخ ، نستعلیق زیبا، جلدچرمی کهن (منزوی ۲۶۶۳)

M.O. 278 اخلاق‌محسنی ازملاحسین کاشفی، ۱۵۰ برگ، ۱۶×۲۵ .

آغاز : حضرت پادشاه علی‌الاطلاق عزت کلمه وجلت عظمته

انجام:

باخامه گفتم ای که زسرساختن قدم وزمقدم توچشم سخن یافت روشنی
اخلاق‌محسنی بتمامی نوشته‌شد تاریخ هم نویس زاخلاق محسنی

تاریخ : «فی‌شهر ربیع الاول سنة ثمان و خمسین وتسعمایة » کاتب : «حافظ المذهب الاسترابادی»، نستعلیق ، «من کتب دیمتر اکه اسکنا »، صحافی‌نو (منزوی ۱۰۹۱) .

M.O. 281 ترجمة الصرف ، ۷۷ برگ ، ۱۳×۱۷ .

آغاز : افتتاح مقام وابتداء شروع درهراستثال به‌سیمنت نام‌خداوند ذوالجلال‌شاید...

مفتتح نامه بنام خدای مالک گنجینهٔ تصریف وای
وین دوسه حرفی که رقم کرده‌شد ترجمة الصرف علم کرده شد

انجام: وهمچنین است «لم یلده» قال‌الشاعر

عجبت لمولود ولیس له‌اب وذی‌ولدلم یلده‌ابوان

یرید آدم وعیسی علیهاالسلام تاریخ ۹۸٤ » نستعلیق، صحافی کهن .

M.O. 290 ،دیوان صائب ، ۲۲۲ برگ ، ۱٦×۲٤ . آغاز :

ارنه مدبسم‌الله‌بودی تاج‌عنوانها نگشتی‌تاقیامت‌نوخط‌شیرازه‌دیوانها

انجام

دراین‌ایام شدختم سخن برخامهٔ صائب سه‌م‌بوداگرزین پیش برسعدی‌شکرخائی

بتاریخ یوم‌السبت‌پنجم شهررجب الرجب من‌شهور سنه ۱۹۲ رسید این کتاب به اتمام رسیدبدست رهی دردولت‌سرای‌علی‌عمرانی‌حاجی‌فتاح ابن‌المرحوم المغفورحاجی‌محمدحسین گیلانی بصره‌الله تعالی بعیوب نفسه وجعل یومه خیراً من امسه‌آمین یارب‌العالمین. خط‌نستعلیق خوش : صحافی کهن . (منزوی ۲۳۹۱)

M.O. 291 تاریخ وصاف ، ۳۳۲ برگ ، ۱۸×۲۹ .

آغاز افتاده وبسیاری ازاوراق آن‌اشتباه صحافی شده.

آغاز: «طیبهٔ ایمان ثمرهٔ ان‌الذین آمنوا وعملواالصالحات کانت لهم حیات الفردوس نزلا...»

انجام :دریغ طبع مراگر مربیی‌بودی زبان‌ناطقه دادی ببند کش‌اقرار

توفیق درافاضت احسان که کفیل عمر ثانیست‌لا یزال‌روزگار دولتیار مخدوم جهانیان را کرامت بادشعر وهذادعاء لوسکت کفیته لانی سالت‌الله فیک‌وقدفعل والحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی رسول‌الله محمد آله‌الطاهرین تم الخامس بعون الملک الوهاب علی یدالعبد الفقیر الی‌الله‌العلی المتعال ابن‌نظام الدین‌علی القهپائی محمدتقی المتخلص بمثال عفی‌الله‌عنهما ورزقهماالعافیة فی‌الدرین‌ضحوة یوم‌الثلثاثامن‌شهرجمادی شهور سنة ست وستین والف‌من‌الهجرة النبویة والحمدلله الموفق للابتداء والاختتام والصلوة والسلام‌علی‌محمدالمصطفی سیدلانام واله‌العظام وصحبه‌الکرام الی یوم‌القیامة. صحافی جدید (منزوی ٤۲۸۰) .

M.O. 294 دیوان جدید صاحب (برگ۲)، ۱٤٥ برگ، ۱۲×۲٥/٥ ، آغاز :

مدبسم‌الله‌تاشدتاج برعنوان‌ما

شد دومصرع مهروماه‌ازمطلع دیوان‌ما

عشق راچون آبروی هردوعالم ساختند

درداین ته‌جرعه باصددردشد درمان‌ما

انجام :تابکی باشی‌غبار خاطر آسوده کان

سعی کن دردوستی کزرنجش دلهارهی

خون دل خورسینه ازگرد کدروت پاکن کن

تانمایند تچوصاحب درشب یلدارهی

بی‌تاریخ ، خط‌نستعلیق . ازاین شاعر نامی درجایی ندیدم ولی از اشعار او برمی‌آید

می‌آید که وی به صائب تبریزی نظر داشته و از او پیروی کرده است. اشعار زیر شاهد براین مدعاست.
برگ ٤: جواب آن غزل صایب است از صاحب

که بود پردهٔ مقصو د عرض مطلبها

برگ ۱۳۹: به جنگ صاحب تبریز میروی صاحب   دلیر برسر این آب زیرکاه مرو

M.O. 298 «شرح حافظ سروری» و در حاشیهٔ آن «شرح حافظ سودی» (برگ ۱)
۳۲٤ برگ، ۱۵×۲۱. تاریخ استنساخ: ١٤ صفر ١٠١٤، اشعار حافظ همه جا با خطی قرمز بربالای اشعار مشخص شده است است. صحافی کهن (منزوی ١٢٣٤).

M.O. 307 «مناظر الانشاء» (برگ ۱)، ٨٤ برگ، ١٤×٢١.

آغاز: یامبدأ الانشاء ببسط نورالوجود، ویا مجری الکلم والقلم علی الوجود والعدم... وبعد چنین گوید فقیر جانی محمود ابن شیخ محمد گیلانی که برخاطر پاك و ضمیر دراك صدر نشینیان محافل ادراك ظاهر وهویداست که علم انشاء ورسائل وخطب از جلائل اقسام اثنی عشر علم ادب است ...

انجام: ... وبدانکه بعضی الفاظ درعربی به واو می نویسند وبه الف نیز می نویسند وبه الف اشهر است ومثل لفظ ایاز که درعربی به سین می نویسند و پارسی به یا و سین نیز می نویسند و به زا اشهر است ولفظ قفص که در پارسی به سین می نویسند وبه صاد نیز جایز است ودر عربی به حرف صاد می نویسند
بی تاریخ، صحافی کهن، (منزوی ٢١١٩). با نسخهٔ شمارهٔ ٣٢٢ همین مجموعه برابراست. (خواجه جهان عمادالدین محمود ابن شیخ محمود گیلانی (درگذشتهٔ ۸۸۷) وزیر سلطان محمدشاه بهمنی)

M.O. 317 جمع مختصر وحید تبریزی، ٣٢ برگ، ١٤×٢٠.

آغاز: «سپاس بی‌قیاس واجب التعظیمی را تشریف نطق انسان را مشرف گردانید وکلام سوزون و علم اوزان موهبت فرمود ... اما بعد بدانکه این مختصر یست از منشآت وحید تبریزی درعلم عروض وقافیه وصنایع شعر که ازبرای برادرزادهٔ خود تألیف کرد تابدین مقدمه دراوزان مدخل کند و حدود تافیه راشناسد وصنایع شعربداند واین راجمع مختصر نام نهاده وبالله التوفیق واکنون بدانکه شعر کلامیست...»

انجام: ... وردیف رادال متحرك ومیان دال وفا یا آرند وهر کس که این علم قافیه این مقدار بداند اورا کفایت باشد تمام شد این تألیف ازتصنیف مولانا وحید تبریزی درآستانهٔ سلطان الفقیر السید عزالدین ادنی رحمة الله علیه تمت الکتاب علی ید الفقیر عبدالله بن خلیل غفرله
بی تاریخ.

M.O. 323، مناظر الانشاء، نویسندهٔ: محمود بن شیخ محمد گیلانی، ١٦٤ برگ، ١٢×١٨ سانتی متر.

آغاز: یامبدأ الانشاء ببسط نورالوجود و یا مجری الکلم والقلم علی الوجود والعدم

بمقتضی الجود... وبعد چنین گوید فقیر جانی محمودبن شیخ محمدگیلانی برخاطر پاک و ضمیر دراک صدرنشینان محافل ادراک ظاهر وهویداست که علم انشاءودرسائل وخطب ازجلائل اقسام اثنیعشر علم ادبست...

انجام : ...ولفظ قفص که درپارسی به‌سین می‌نویسند وبه‌صادنیز می‌نویسند ودرعربی به‌حرف صاد می‌نویسند تم والحمدلله‌رب‌العالمین.

بی تاریخ ، صحافی کهن. (منزوی ۲۱۱۹) —. برابر است با نسخهٔ خطی درهمین مجموعه زیرشماره ۲۰۷

M.O. 324 گلستان‌سعدی ، ۱۲۱ برگ ، ۱۲×۱۶.

آغاز :«منت‌خدایراعزوجل که‌طاعتش موجب قربت...»

انجام : ... ورکریمی دوصدگنه دارد کرمش عیبها فروپوشد.

خاتم الکتاب تمام شد کتاب گلستان والله المستعان و علیه الحول والتکلان درین »

بی‌تاریخ تحریر :

M.O. 333 شاهنامهٔ فردوسی ، ۵۷۳ برگ ، ۲۲×۳۶ ، برگهای نخستین اشتباه صحافی‌شده وباید به‌ترتیب زیرخوانده شود : ۱-۷-۳-۴-؟-۵-۶-۲-۸-۹...

آغاز : «بنام خداوند جان‌خرد کزین برتواند اندیشه برنگذرد...»

انجام :«... هرانکس که‌دارد هش ورای ودین پس ازمرگ برمن کند آفرین هزاران درود وهزاران سلام زمابرمحمدعلیه‌السلام تمت‌تمام‌شد»

بی تاریخ ، خط نستعلیق ، دارای هفتادوهشت مجلس صورت (میناتور) . صحافی نوبااستفادهٔ از جلد کهن . برگ‌های کتاب توسط کاتب نیز شماره‌گذاری شده. اشعار درچهار ستون نوشته‌شده. پیش‌ازشروع متن یا دداشت نوشته شدکه درززیر آورده‌می‌شوند:

««۲٤ ابتیاع ...(؟) شهررجب۱۲٤۷»

«کتاب شاهتنامه ...(؟) بنورچشم آقاخان ...(؟).

«دخل فی‌نوبتی ...(؟) فرهادبن ولی‌عهد طاب ثراه‌فی ۲۲ شهرربیع الاول ۱۲۹۵» (منزوی ۲۹۳۵) .

M.O. 339 جمع‌مختصر، ۳٦ برگ ، ۱۳×۲۰سانتیمتر.

آغاز : «سپاس بی‌قیاس واجب التظیمی راکه بتشریف نطق انسانرا مشرف ساخت وکلام سوزون وعلم اوزان سوهبت فرمود ... امابعد بدانکه این مختصریست از منشآت وحیدتبریزی درعلم عروض وقافیه وصنایع‌شعری که‌از برای برادرزادهٔخود تألیف کرده‌است.. واین راجمع مختصر نام‌نهاد...»

انجام :«... وهرکس که‌علم قافیه رااین مقدار بداند اوراکفایت باشد قدتمت کتابة هذه النسخة من یدخلیل بن ابراهیم وقت الضحی من یوم الخمیس »

نسخه ازبرگ ۳ به‌بعد بازنویسی شده، بی‌تاریخ ، صحافی کهن.

M.O. 348 دیوان‌اهلی ،

۴۳ برگ ، ۱۹×۱۲/۵ سانتی‌متر.

آغاز : دوچشمم فرش آن منزل که‌سازی جلوه‌گاه آنجا

بهرجاپانهی خواهم که‌گردم خاک راه‌آنجا

انجام :... بنگرای دل‌خون‌گشته‌ام ای‌ماه که‌چون

میرود دمبدم ازدیدهٔ خونبار برون (برگ ۴۰)

پس‌ازپایان‌اشعار اهلی، اشعاری ازریاضی ، قاسم، حسامی وخالی آمده است . کاتب : «شاه‌محمود» [نیشابوری] (ازخطاطان معروف‌قرن‌نهم ودهم هجری که به زرین قلم مشهور بود) . خط نستعلیق زیبا، جلد روغنی، در پشت‌برگ ۴۵ جملهٔ زیر آمده است : Bought at Tehran in 2nd 1907 Mann» (منزوی ۳۲۴۳)

M.O. 350 لغت‌نامهٔ یونانی عربی،فارسی،ترکی]، ۱۲۲ برگ، ۱۴×۲۰. ترتیب لغات‌برحسب حروف یونانی‌است وبراین‌اساس شماره‌گذاری بایداز چپ به‌راست‌باشد. کاتب : (ظاهرآ) علیقوسمورقاس یانقوزاده» دربرگ ۱ چندشعرفارسی‌وترکی‌به‌یونانی ترجمهٔ شده.بی‌تاریخ.

M.O. 351 لغت‌نامهٔ فارسی - ترکی ، ۲۸ برگ ، ۱۷×۴۴. از برگ ۱ تا ۲۲ : ترجمهٔ مصادرفارسی به‌ترکی وصرف‌آنها . بعضی ازآنها به‌یونانی ترجمه‌شده. ازبرگ ۲۶ تا ۲۸ : ترجمه‌مصادرفارسی به‌ترکی.یادداشت‌هائی به‌زبان یونانی درحاشیه آمده‌است.بی‌تاریخ.

M.O. 354 صحیفهٔ سجادیه باترجمهٔ فارسی ، ۲۳۱ برگ ، ۹×۱۳.

آغاز : بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم حدثنا السیدالاجل نجم‌الدین بهاء‌الشرف‌ابوالحسن محمدبن ابن احمدبن علی (ابتدا می کنم بنام خداوند بخشاینده. مهربان روایت کرد مارا سید بزگوار ستارهٔ دین جمال‌بزرگی) بن‌محمد بن عمربن یحیی‌العلوی‌الحسینی رحمة‌الله قال اخبرنا‌الشیخ السعید ابوعبدالله محمدبن احمدبن شهریار الخازن لخزانه مولاناامیر المومنین علی‌بن ابی‌طالب (بیامرز خدای تعالی‌گفت که‌مارا خبردادشیخ نیکبخت) فی‌شهر ربیع‌الاول من‌سنة ست عشرة وخمسماية ... (و خزانهٔ مولای مارا درماه ربیع‌الاول درسال پانصد وشانزده)

انجام : «... قد فرغت من‌تسویدها عشرالاول شهر ذی العقدة الحرام من شهور سنة احدی وثلثون ومائة‌بعد الفمن الهجرة النبوية»

خطنسخ ونستعلیق . مرکب سیاه‌قرمز . جلدروغنی.

M.O. 386 حقیقة‌البیان‌فی‌شرافة الانسان،نویسنده : محمدعلی بن‌اسکندر الشیروانی، به‌نام محمدشاه قاجار ، به‌شعرونثر، ۱۸۳ برگ ، ۲۰×۳۰.

آغاز : کتاب حقیقة‌البیان فی‌شرافة الانسان

رب اشرح‌لی صدری واحلل عقدة‌من لسانی یفقهواقولی...

ای‌آنکه بجز تونیست درهر دوجهان برتر زخیالی وسبرا زگمان...

انجام : ... خاتمهٔ کتاب حقیقة‌البیان الشاهیة فی‌التلویح الی‌ترجیح الطریقة‌النعمة - اللهیة ...

گرخطائی برفت معذورم زانکه پیری ربود تاب‌وتوان

طبع افسرده‌گفت تاریخش هی‌بیان شرافة الانسان

۱۲۵۲ تمت‌الکتاب بعون‌الله‌الملک الرب- گویا نسخهٔ اصل باشد، چون خود نگارنده دربرگ ۱۸ گوید: فی‌هذاالحال بتاریخ جمادی الآخر سنة ۱۲۵۰ خمسین و مأتین بعدالف در دارالارشاد اردبیل ... در خدمت ... جناب میرزا نصرالله ... درکمال انبساط بسر میبرد.... و باتوجه به تاریخ کتابت نسخه که ۱۲۵۲ هجری است ، این شک را به یقین نزدیکتر می کند. گذشته از اینها نسخه درحدخود شاهکاری است از خطاطی ونقاش و پیدا است که برای تقدیم به محمدشاه ترتیب‌یافته. تاریخ کتابت ۱۲۵۲ هجری قمری ، خط نستعلیق‌شکستهٔ زیبا، دارای ۳۶ سیناتور زیبا است . جلد روغنی. (منزوی ۱۱۲۸) . در حاشیهٔ آخرین برگ کتاب نوشته شده : «این کتاب مال‌حقیر خدا دادخویی که‌درپنجم صفر ۱۳۳۳ سرکار (؟) حضرت حاجی امیرتوسان خداداد سرحمت فرسودند. (بامهر): خداداد. درپشت همین دارندهٔ کتاب شرح‌حال خورا نوشتهٔ که‌آن‌را نیمه تمام کرده. صفحات‌اول و آخر نسخه ممهور به مهر است که در داخل دودایرهٔ متداخل چنین نوشته شده . « سراجعه تفتیش شد سنه ۱۳۰۹ تب»

کتابخانهٔ آکادمی کلوژ

M.O. 48 ، دررغرر: شامل اشعار منسوب به‌حضرت علی(ع) باترجمهٔ آنها به‌فارسی ، ۱۹۷ برگ، ۱۳×۲۳

آغاز : دیوان حضرت امیرالمومنین کرم‌الله‌وجهه که‌مسمی به‌دررغرراست.

بسم‌الله‌الرحمن الرحیم‌الحمدلله‌الذی دانت‌لعزته‌الجبابرة و تضعضعت‌لعظمته‌الاکاسرة (بنام‌خداوند بخشایندهٔ‌سهربان شکروسپاس سرخدارانکه خواروچیرگی اوسلاک جبایر و فروسایه شدن پیش بزرگی‌او) وانصحت‌الاعلام علی‌تفرده بالهیته و تحیرت الاوهام فی کنه هویته.... (پادشاهان عجم‌نشانهای بریگانگی‌اوبخدای وسرگشته‌شد وهمها در حقیقت در غایت وی...)

انجام :«... تمام شد دیوان حضرت امیرالمومنین علی‌ابن ابی‌طالب علیه التحیةوالسلام المسمی بدررغرر بخط مذنب امید وارفضل‌الله‌خلیفة عظمة الله بتاریخ نوزدهم شهر شعبان سنه ۱ محمدشاه سوافق سنه ۱۱۳۳ هجری برای خاطر سید پاک نهاداهل وردوساجد سیرمحمد واحد علیجان ... (؟) رونق تحریر یافت.» ترجمهٔ فارسی‌باجوهرقرسز دروسط سطر نوشته‌شده.

M.O. 87 ، بوستان سعدی ، ۳۴۴ صفحه ، ۱۵×۲۳.

آغاز: «بنام خداوند جان آفرین حکیم سخن درزبان آفرین...»
انجام: «... بضاعت نیاوردم الاامید خدایا زعفوم مکن ناامید»
خط نستعلیق، بی تاریخ ونام کاتب.

M.O. 100، درلبهٔ کتاب نوشتهٔ شده: «مجموعهٔ نوادران جلدثانی»، ۴۴۰ صفحهٔ، ۱۵×۱۲، متون فارسی این مجموعه عبارتنداز:

الف - ص ۱: قسمتی ازتفسیر سواهب علیه کاشفی
آغاز: ماکتابهای متقدمه رابرامم سالفه فرستادیم. الکتاب قرانرا یعنی....

ب - ص ۱۹۸: ظفرنامه لخواجه بزرجمهر الحمدلله رب العالمین... امابعد بدانکه درزمان انوشیروان عادل هیچ علمی ازعلم حکمت عزیزتر وشریفتر نبودوعلمای آن عصر همه متقی بودند وخواجهٔ بوزجهمر حکیم استادآن گروه بود....

ج - ص ۱۹۹، تا ۲۱۲: پندنامهٔ شیخ فریدالدین عطار
آغاز: حمدبی پایان خدای پاک را آنکه ایمان دادمشتی خاک را ...
انجام: هزاران درود وهزاران سلام زمابرمحمدعلیه اسلام

د - ص ۲۱۳ تا ۲۱۹:
آغاز: هذه الرسالة من مصنفات المرشدا لمحقق الصمدانی علی الثانی السیدعلی همدانی حمدوثنای نامتناهی پروردگاری راکه استحکام قواعداسلام راسنجا طالبان سعادت ازآن است که آن راحصر توان کرد....»

بقیهٔ مجموعه به زبانهای ترکی وعربی است، جلداول این مجموعه به نشانهٔ Ms.O. 96 بی تاریخ.

Ms.O.133، کتاب دعا به زبان فارسی، عربی ترکی، ۱۳۲ صفحه، ۷/۵÷۱۰. بخش-های فارسی کتاب عبارتنداز:

الف - از ص ۱ تا ۲۶: دورد (کذا) صلوات نامهٔ محمد.
آغاز: «درخبراست که هرآن بنده‌ای ازبندگان خدای تعالی وامتی ازامتان محمد صلی‌الله علیه وسلم که این دوردبخواند خدای تعالی فرمان دهد مرجبرئل راعلیهٔ السلام که هردردی برپیغمبر فرستاده باشد هزار حج پذیرفتهٔ ودر نزد حضرت عزت قبول شدده ودردیوان او بنویسندو..
آخرین صفحات متن فارسی واولین صفحات متن دعا مفقوداست، متن عربی درصفحهٔ ۵۶ پایان سپذیرد.

ب- زص ۵۷ تا ۸۴: «شرح دعاءاستفتاح»
آغاز: درخبر است از پیغمبر، صلی‌الهٔعلیه وسلم که هرکه درماه‌رمضان سیزدهم و چهاردهم و یازدهم این دعا بخواند خدای تعالی ویرا بیامرزد گناهان وی عفوکند و....
از ص ۸۳ متن عربی ودعاشروع می‌شود.

ج ـ شرح دعاء علی کرم‌الله وجهه (از ص ۹۵ تا ۱۱۲)

آغاز: روایت می کند عبدالله بن‌عباس رضی‌الله عنهما از حضرت محمدمصطفی که وصیت علی رضی‌الله عنه که یاعلی می باید که پیوسته این دعارابخواند... متن عربی دعااز ص ۱۱۲ شروع می‌شود.

M.O. 201، اسکندر نامهٔ نظامی گنجوی. ۶۴۲ صفحهٔ، ۲۰×۲۴.

آغاز: خدایا جهان پادشاهی تراست زماخدمت آید خدایی تراست

انجام: «... که‌زان جام خوشگوار افکنم غم کان‌گرفتست جان‌هم‌دهم (تمام‌شد) کتاب اسکندرنامه من تصنیف حضرت نظامی گنجوی بتاریخ شانزدهم شهر ذیعقده بروز دوشنبه درساعت مشتری باتمام‌رسیده.» خط نستعلیق، (منزوی ۲۶۳۳).

M.O. 202، دیوان‌حافظ، ۳۷۷ صفحه ۱۳×۲۱/۵ :

«الایاایها الساقی ادرکاساً وناولها که‌عشق آسان نمود اول ولی‌افتاد مشکلها

انجام: «چشم توکه‌سحر بابلست استادش یارب که‌فسونها نروداز یادش

و آن گوش که‌حلقه کرددرگوش حلال آویزهٔ درزنظم حافظ بادش»

کتبه ن ۱۰فی ن (گویا: نهانی)

بی‌تاریخ، یکی ازصاحبان نسخه تاریخی به یادگار نوشته: سنهٔ ۲۱۳، خط نستعلیق خوش، جلد چرمی زیبا. (منزوی ۲۲۷۶)

M.O. 203 بهاردانش، نگارنده: عنایت‌الله، ۶۵۸ ص، ۱۶×۲۲.

آغاز: «فاتحهٔ کتاب مستطاب‌آفرینش وپیرایهٔ صحیفهٔ دانش‌وبینش حمد خداوند خردبخش سخن آفرین...»

انجام: ... سیه کاری مکن چون‌خامهٔ خویش بشوازچشم پرخون نامهٔ‌خویش

زبان راگوشمال خاموشی‌ده که‌هست از برده کوی خاموشی به

بعون عنایت الهی‌و... (؟) حضرت نامتناهی‌بتاریخ پنجم‌شهرصفر المظفر روپنجشنبه ۱۱۹۹ هجری بوقت برآمدن ... (؟) نسخهٔ بهاردانش من تصنیف منشی عنایت‌الله کیوبی سمت اختتام یافت» خط نستعلیق شکسته، (منزوی ۳۰۳۳)

M.O. 204، شامل هفت رسالهٔ دربارهٔ صرف ونحوه زبان عربی که‌پنج رسالهٔ‌آن به زبان‌فارسی است، ۲۴۹ ص، ۲۴×۳۷،

الف ـ ازص ۱ تا ۳۸: میزان الصرف

آغاز: «بدان، اسعدک‌الله تعالی فی‌الدارین که‌جملهٔ افعال متفرقه برچهارگونه‌است، ماضی ومستقبل‌وامرونهی اماماضی‌آن‌باشد که به زمان گذشته تعلق دارد وآخراو همیشه مبنی باشد برفتحت...»

انجام «... تمام‌شد نسخهٔ میزان درعلم صرف واکرکسی رغبت تحصیل علم‌عربی

افتداول این نسخه بخواند بعدازآن نسخه ها وصرف دیگربخواند. (منزوی ۲۰۷۹)

ب- ازص ۳۹ تا ۷۱: منشعبه ، آغاز: بدان اسعدک‌الله تعالی فی‌الدارین که جملهٔ افعال متصرفه بردوگونه است: ثلاثی ورباعی. اما رباعی بردونوع است: مجرد و مزید فیه. اما ثلاثی مجردآن باشد که‌دو وسه حرف اصلی باشد وحروف زایده نباشد چون ...

انجام: «... چون‌الاقشعرارسوی برتن خواستن. تمت‌تمام شدنسخهٔ منشعبه درعلم‌صرف» (منزوی ۲۰۷۹).

ج- ازص ۶۳ تا ۱۸۰: پنج گنج

آغاز: «این کتاب‌است مبوب ومفصل‌درتصریف سخن عرب وجملهٔ وی‌پنج‌باب است مضمون هرباب پنج‌فصل است ونام‌وی پنج گنج است باب اول در شناختن مجاری افعال واسماء، فصل اول ...»

انجام: «... واستجوب واستصوب یجب علیک شانه‌تمام شدنسخهٔ تصریف درعلم صرف پنج گنج»

د- ازص ۱۸۱ تا ۲۲۲: نسخهٔ زبده (؟) نگارنده: ظهیربن محمودبن مسعود العلوی

آغاز: الحمدلله الموصوف بالتصریف المنعوت بالتخفیف الذی ... امابعد فقد قال عبدالضعیف الراجی الی‌رحمة القوی ظهیربن‌محمودبن مسعود العلوی خفف‌الله اثقالهم وحقق امالهم بدان علمک‌الله‌تعالی فی‌الدارین که‌جملهٔ اسماء وافعال برچهارنوع است صحیح و مهموز معتل ومضاعف ...

انجام: ... برای تخفیف چون تنزل وتباعد. تمت‌تمام شدنسخه زبده درعلل‌صرف مشتمل قوانین عربی

ه- ازص ۲۲۳ تا ۲۳۵: مائه عامل: نگارنده: ابن‌حسام ، کمال الدین فرزندجمال الدین فرزند حسام (قرن هشتم هجری).

آغاز: «بعد توحید خداوند ودرودمصطفی نعت‌آل‌پاک پیغمبر رسول مجتبی
هست مدح خسرو غازی معین‌الدین حسین حامی دین افتاب معدلت ظل خدا

انجام: ... رافع فعل مضارع معنوی باشدبدان‌همچنین معنی‌بود عامل یقین درمبتدا تمام‌شد نسخهٔ مائه عامل به‌عبارت فارسی.

(منزوی ۲۰۷۲) (عوامل منظوم) دورسالهٔ بعدی به زبان‌عربی است ، خط نسخ درشت ، اعراب وعنوانها باجوهر قرمز نوشته‌شده‌شده، بی‌تاریخ ونام کاتب

Ms.O. 205، عیاردانش ،نگارنده: ابوالفضل بن مبارک علامی (۹۵۸-۱۰۱۱)، ۴۷۲ ص۱۶۰×۲۷/۵.

آغاز: سپاس ازل واحدخداوند راکه کران بیکران ازآشکار وپنهان پرتوآفتاب عالمتاب جمال اوست و... چون‌نظر کیمیا اثر حضرت جهانبان خلیفة الزمانی گوهرتاج پادشاهان ... ابوالفتح جلال‌الدین محمداکبر پادشاه غازی ... براین کتاب افتاد...

انجام : «... بدستور دابشلیم این حکایات رابراوراق‌اعمال خودنبشت... و برصفحات روزگار نام نیک گذاشت. تمام‌شد تمام کتاب کایله و دمنه یعنی عیاردانش تصنیف شیخ ابوالفضل» چهارصفحه آخرکتاب بازنویسی‌شده وخطی غیراز خط کاتب اصل نسخه دارد. خط نستعلیق . بی‌تاریخ . درحواشی بعضی یادداشت هایی به زبان انگلیس آمده (منزوی ۳۷۳۲)

M.O. 206، انوارسهیلی ، ۱۲۴۳ صفحه ، ۱۶×۱۲.

آغاز : حضرت حکیم علی‌الاطلاق جلت حکمته که وظایف لطایف حمدثنای اوبحکم وان‌من شی‌الا یسبح بحمهده برزبان جمیع موجودات علوی وسفل جاری ودائراست .....

انجام : ... وازروی ذره پروری وفقر نوازی باآنکه‌سراسر همه‌عیب افتاد است به‌عین رضا ملحوظ سازند ... چونکه بدین پایه رساندم کلام، به که کنم ختم سخن‌والسلام،تمت تمام شدکتاب انوارسهیلی» بی‌تاریخ.

Ms.O. 207، جنگ شعر شامل دواوین شعرا ، ۲۲۸ صفحهٔ ۱۴×۲۵.

الف - از ۹تا ۱۶۶: دیوان میرزاناصرعلی (درگذشتهٔ ۱۱۰۸درشاه جهان‌آباد)

آغاز :درفیض است منشین ازگشایش ناامیداینجا

برنگ دانه از هرقفل‌میروید کلیداینجا...

انجام :«... طلسم بستهٔاش ایمن زانعکاس حدوث

درگشوده‌اش آیینهٔ جهان‌قدیم

تمت تمام‌شد دیوان ناصر علی‌قدس اللهسره‌العزیز بتاریخ ...(؟) شهر رمضان المبارک از دست احقرالعباد محمد مراد ساکن شاهجهان آبادی مرقوم نموده شد (منزوی ۲۴۴۸ و ۲۵۶۳)

. ب- ازص ۱۷۱ تاص ۲۲۳ : دیوان مظهر (۱۱۹۵)

آغاز : از سرفرازی شان‌یارب که‌میدادی سرا

کاربا افتادگیها گرنیفتادی‌سرا

انجام : «... هردم زناز شمع صفت مشتعل شوی

کاهی‌نشد زچشم ترمن‌خجل‌شوی

هرگز نگفته‌ام که خبر کزدلم شوی ترسم زبی‌وفائی خود منفصل‌شوی

گراز امید واری خویشت خبر کنم » (منزوی۲۰۳۴)

ج - ازص ۲۲۴ تا ۲۲۵ : چند چیستان

د - ص ۲۲۶ :فاتحهٔ‌منظوم ، درآن ازشاه جیلان محیی‌الدین اکرم یادی‌می‌شود .

ه - ص ۲۲۸ : درمدح صلاب خان.

Ms.O 208، یوسف وزلیخا: جامی، ۲۷۴ ص، ۱۵×۲۴ .

آغاز: الهی غنچهٔ امید بگشای گلی از روضهٔ جاوید بگشای

انجام: «... زبان را گوشمالی خاموش ده که ازهرچه بگویم خاموشی به

تمت تمام‌شد درسنهٔ ۱۲۲۲ هجری قمری در شهرشوال سنهٔ ۲ «اکبرشاهی»-جلد اروپائی (منزوی ۳۳۳۱).

M.O. 203، شاهنامهٔ فردوسی، دوجلد، جلد اول ۵۰۰ ص، جلد دوم: ۵۵۱ ص، ۲۱×۳۴. ازص ۱ تا ۲٤: مقدمهٔ بایسنقری، آغاز:

افتتاح سخن آن به که کند اهل مقال به ثنای ملک الملک خدای متعال ....

آغاز شاهنامه:

«بنام خداوند جان‌وخرد کزین برتراندیشه برنگذرد....

برگ آخرنسخه پارەشده وبعداً مرمت وبازنویسی شده، بی‌تاریخ و نام کاتب. خط نستعلیق خوش، دارای مینیاتورهای زیادی‌است که‌به‌علت کمی دقت و آسیب پذیری نسخه از شمارش آنها خودداری‌شد. نسخه احتیاج به‌صحافی جدیدی دارد. (منزوی ۲۹۳۵)

Ms.O. 210، نگاردانش، ۳٦۰ ص، ۱٦×۲٤/۵.

آغاز: بعد ادای سراتب حمدوسپاس الهی وتمهید قواعد نعمت‌حضرت رسالت پناهی صلی‌الله‌علیه‌وسلم وعلی‌آله واصحابه‌تسلیما کثیراً کثیرا برای دانشوران عالی‌فطرت مخفی و محتجب نماناد که‌چون درسنهٔ یکهزاروهفصدونودوهشت‌عیسوی درسرکار والااقتدار صاحب عالیشان سپهر منزلت خورشید مکان بحرجود سحاب درافشان معدن لطف محیط احسان جوهر تیغ... ارباب سخن واستن (یا: داستن) صاحب ادام الله‌تعالی اقباله ...»

انجام: «خاتمه کتاب نگاردانش ... صدشکر که‌این چمن بصدخار- پیرایه گرفت همچوگلزار...

تمت تمام‌شد بتاریخ پنجم اگست سنهٔ ۱۷۹۸ یکهزار هفصدو نودوهشت عیسوی مطابق بیست ودوم‌شهر صفرسنهٔ ۱۲۱۳ یکهزارودوصد وسیزده هجری

نوشتهٔ بماندسیه‌برسفید نویسنده رانیست فردا امید

این کتاب اقتباسی‌است ازکتاب عیاردانش، بجهت مطالعهٔ واستن صاحب. خط نستعلیق، صحافی کهن.

Ms.O. 211، اخلاق ناصری، ۲٦۵ ص، ۱٤×۲۳.

آغاز افتاده: بیک لمحه یافته‌بود درتعلیمگاه‌علم‌الانسان مالم‌یعلم و کارخانهٔ اعملوا صالحاًتحرید ذات وتهذیب صفات وترقی درمدارج ...

انجام(ص ۲٦۱): خدای تعالی همگنان راتوفیق اکتساب‌جرات...(؟) جنات کرامت کند وبرطیب مرضیات خویش حریص گردانادانه اللطیف المحب. تمام‌شد کتاب اخلاق ناصری بعون الله‌وحسن توفیقه تصنیف حکیم نصیر طوسی بتاریخ چاردهم شهر شوال سنه ۱۰۹۲

هجری بروز جمعه دربلدهٔلکهنوصانها الله‌تعالی عن‌التبدیل و التغییر کاتبه ومالکه‌فخرعلی»
خط نستعلیق شکسته خوش.

ازص ۲۶۲ متنی‌است که‌چنین آغازمی‌شود :

«هوالمعنی هرچه درذهن آیدا کرخالی‌ازحکم‌باشد آن‌راتصورخوانند چون انسان مثلا واکر حکم‌باشد آن‌راتصدیق خوانند...»

Ms.O. 213، شامل دودوستان ، ۱۸۷ ص، ۱۲×۲۰.

الف - ازص ۱ تاص ۷۴ : «کتاب‌ده‌وزیر که‌خواسته‌اندبختیارنام‌شاهزاده بکشتن‌دهند».

آغاز :) امابعد بدانکه این کتاب تصنیف کرده‌اند برده‌باب تا عاقلان رادرین ده باب حکمتها حاصل شودباب اول در داستان بختیار وسبب نزول او...»

انجام : وبعدازآن‌بختیار مدت هشت‌سال برتخت‌سلطنت‌قرارگرفته آن‌هم درنزد پدر خود شتافت ودست ازاین دنیا برداشت. تمام‌شد کتاب بختیار نامه روزجمعه بیست‌وپنجم‌شهر رجب فی‌یداقل خلق الله‌عبدالرحیم ولد ملاامام‌علی‌بادکوبه‌ای چون‌این نسخه در نهایت استعجال قلمی‌گردید باید چشم عیب بینی ازاغلاط آن بپوشند.

ب - ازص ۸۳تا ۱۸۷ : کتاب سلیم جواهری که سرگذشت ووقایع خود را پیش حجاج لعین ومردود وخسرالدنیا والاخرة وسگ‌جهنم نقل کرده‌است»

آغاز :« اما راویان اخبار وناقلان آثار محدثان دستان کهن وخوشه چینان خرمن‌سخن روایت کنند از کتاب جامع الحکایات که‌درزمان مروان حکم علیه اللعنة والعذاب الملعون راوزیری بودوهر هفته آن حرام‌زاده میفرمود که از مؤمنان یکیراشهید میکردند ... »

انجام :... مؤلف گوید که سلیم جواهری مدت‌مدید درعیش ونشاط مشغول بودتاآنکه پیمان عمرش پرشد وازاین دنیای فانی پا کشیدوبه‌دارالبقارفت وبعدازآن پریزاد پسران سلیم را برداشته به‌مکان وبه‌وطن خودرفت پس‌همه از دنیا برفتند والله اعلم بالصواب تمام شد کتاب سلیم جواهری فی‌روز چهارشنبه فی‌بیست‌وپنجم‌شهررجب المرجب فی‌سنه ۱۲۴۲ بنویه »
خط نستعلیق :

Ms.O. 214، گلستان سعدی ، ۲۱۷ص ، ۱۹×۲۴.

آغاز :«منت خدایرا عزوجل که‌طاعتش موجب قربتست...»

انجام :«... گرنیاید بگوش رغبت کس   بررسولان‌بلاغ باشدوبس. تمت تمام‌شد کتاب گلستان ازدست فقیرحقیر اضعف‌عباد‌الله‌شیخ محمدعظیم‌ستوطن... (؟) دوازدهم شهرربیع‌الاول‌سنهٔ ۱۲۷۰» خط نستعلیق.

Ms.O. 215، دیوان میرزاجلال‌اسیر ، ۳۹۸ صفحهٔ ، ۱۲×۲۲.

آغاز :«ای گلشن ازبهار خیال تو سینها   برگ گل ازطراوت نامت سفینها ...»

انجام :... بادخوایش بروز هماری   آب بارش بروز رقصیدن
زخرامش نمیرسد وحشی   به‌عیارش نمیرسد جستن...

هذا نسخهٔ میرزاجلال اسیر بتاریخ بیست دویم ربیع الاول سنه هزارویکصدچهل وهشت درشهر کشمیر کاتب هیچ بن هیچ ابن هیچ تحریر نموده. خط نستعلیق . (منزوی ۲۲۵)

M.O. 216، شرح کافیه ، ۲۵۱ صفحهٔ ، ۱۲×۱۹ .

آغاز : الکملة لفظ وضع لمعنی مفرد یعنی کلمه لفظی است که موضوع باشد ازبرای معنی مفرد لفظ وآنست که تلفظ کنند بآن انسان یا... - کاتب: جارالله بن محمد. (منزوی ۲۰۶۶)

Ms.O. 251، شرح مناقب مولانا، نگارنده : فریدون بن احمدالمعروف باسفهسلار، در حاشیه مجموعه‌ای ازرسائل درمکاتبات به زبان ترکی تحت عنوان : «هذا کتاب انشاء» از ص ۱۵۹ تا ۲۰۰،

آغاز : «حمدبی حد واحدی راجل جلاله که جلال هویت اوازتصاویرعقل...»

انجام : «... و حقایق معارف فقر رابرطریق تعلیم برهمهٔ سکان بلاد روشن کرده وبه زی اهل فقر درآورده وبه حلقهٔ اولیاء دعوت نموده است والله اعلم بالصواب قدتمت وختمت هذه المناقب الشریفة علی یداضعف عبادالله واحقرهم الی رحمة الله رب المعین الحقیر محمدبن شیخ حسام الدین الادرنوی سنه احدی وستین والف»

Ms.O. 264 لغت‌نامه‌ای به‌زبانهای ترکی وعربی وفارسی درسه قسمت ، ۱۰۵ برگ ۱۲×۱۵

الف ازبرگ ۱ تا ۴۳ : لغت‌نامهٔ عربی - ترکی برحسب حروف آخر.

ب- ازبرگ ٤٤ تا ٦٣ لغت‌نامهٔ فارسی - ترکی برحسب حرف اول .

ج - ازبرگ ٦٤ تا ۱۰۵ : شرح لغات مثنوی به‌ترکی:

آغاز : «این کلمهٔ چنداست ازلغتهای مثنوی و بینات معنوی که‌مصباح ظلام وهم وشهبت وخیالات شک وریب باشد جمع کرده‌آمد... ازاول کتاب تاآخر مذاکره کرده کلمه‌ای که در وخفائی بودازعربی وبارسی وپهلوی‌از کتابهای معتمد عایه استخراج ... واین مجتمع باعتبار حروف‌اواخر کلمات دربیست هشت باب مرتب آمده...»

Ms.O. 265، شرح گلستان به‌ترکی. شارح: شمعی، ۱۹۰ ورق ۱۵×۱۲. تاریخ تألیف ۹۸۹ هجری: تاریخ استنساخ: ذی‌الحجه ۱۰٦٤ هجری، استنساخ کننده :محمدالمدرس . نسخه مورد مطالعه یک‌نفر اروپایی قرارگرفته و در حاشیهٔ آن بعضی از جملات سعدی به‌لاتینی ترجمه‌شده . (منزوی ۳٤۹۲) .

Ms.O. 266 شرح سروری برحافظ، ٦٢٤ ورق، ۱۵×۱۲. اواخر نسخه‌افتادگی دارد (منزوی ۱۲۳٤ و ۱۲۳۵و۳٤٦٤)

Ms.O. 268، رساله‌ای درموسیقی، نگارنده : احمدبن البدونی ، ازورق ٤٥ تا ۵۰ یک‌مجموعه که‌بقیهٔ آن به‌زبانهای ترکی‌وعربی است. ۱۵×۲۰.

آغاز : «اللهم یسربتمامه درپنجگاه راست‌فصل پنجم است فصل مقدم وثانی مایه‌وسایه استادان گفته اندکی مقاسست، ماهم مقام نمی‌داریم بلکه ترکیب است شعبه هم گفته‌اند...

فصل اول دربیان مقام است. الحمد لله الملک الرحیم وعلی آله‌واصحا به السلیم والخلیل اما بعد این بندهٔ ذلیل وا فکندهٔ علیل احمدبن البدونی ازترجمهٔ سولانا فیساورس عقلی المعروف والمشهور بخواجه شادیءیه‌الرحمه... یک دوسخن از مشکلات موسیقی‌آوردم تاخوانند گانرا مشکلات آسان ترباشد وصاحب الترتیب راخیر دعا فراموش نمی کنند بعدفصل اول...»

انجام : «... وبوسلک گفته‌اند کی کوچک مقام‌است. ونهاوند مقام‌نیست اینجا بسیار بسیار دعویها وسخنها وبحث‌ها شده و هیچکس قادر نیست اینجادم زند کی اینجااین و آن کردن کسی نمی‌تواند والسلام»

Ms.O. 270، قائمه، نگارنده: قاضی لطف‌الله ابن ابی یوسف الحلیمی (درگذشتهٔ ۹۲۲)، ۲۲۵ برگ ، ۱۵×۲۰، این کتاب دراصل شرح لغات کتاب بحرالغرایب ازهمین نویسنده است.

آغاز : حمد بلیغ و ثنای بی‌دریغ مرخدای جل جلاله‌وعم‌نواله... و بعد چنین می گوید ضعیف شکسته بال‌ونحیف برگشته حال ... لطف‌الله ابن ابی یوسف الحلیمی ... که چون بهر ضبط زبان ملاحت کتاب جامع پرلطافت بررشتهٔ نظام کشیده بودوبانواع قوانین ولطائف اراییده وبنام بحرالغرایب اشتهارداشته وهرکسی بروی دستی افراشته اما در مشکلاتش که متردد گشته برسوی فقیر وحقیر متردد گشتند بس‌برحرص ونیاز ایشان رافتی بردم و قصد توضیح این کتاب کردم‌وشروع اورا بردودفتر تقسیم کردم. دفتراول درشرح لغات است به‌ترکی و دفتر دوم درشرح موارد دستوری.

تاریخ استنساخ : اواخر ربیع الاول ۹۷۲ هجری، استنساخ کننده : ابراهیم بن اسکندر (منزوی ۱۹۲۰)

Ms.O. 272، لغت نامه فارسی - به‌ترکی ، ٤١ برگ ، ۱۲×۱۶،

Ms.O.3475، دیوان نشاط، برگهای نسخه شماره‌گذاری نشده.

آغاز : « پیداست سروحدت ازاعیان ...(؟) العکس فی البرایاوالنفس فی القوی...»

انجام : اگر درخیمه یادرمحمل تو	اکر برناقه‌یا درمنزل تو
بدل نزدیک ترباشی توازدل	وهم اندرتودل هم دردلی تو

بجهت‌پیشکش بندگان ملک دربان کیوان پاسبان مریخ توان‌نواب مستطاب مالک رقاب سپهر جناب هلال رکاب... شایستهٔ اورنگ سلاطین عجم فرمان فرمای مملکت فارس وکرمان حکمران صفحهٔ زابلستان صورت‌اتمام و سمت اختتام پذیرفت درسنهٔ ۱۲٤۳ یکهزارو دویست‌وچهل وسه- قبل‌ازشروع اشعاراین یادداشت‌آمده :« این یکجلد کتاب دیوان نشاط را جناب جلالت‌ماب‌اجل اکرم مشیر الدوله وزیر عدلیه دام اقباله هبه شرعیه فرمود بفرزند ارجمند نامدار خود معتمدالملک زیدعمره وصیغهٔ هبه شرعیه علی نهج‌الشرع سمت جریان پذیرفت فی‌سنهٔ ۱۳۰۰ مهر مشیرالدوله اعظم وزیر عدلیه». جلد رنگ وروغن . از یادداشتی که‌به‌زبان‌آلمانی نوشته‌شده ، چنین برمی‌آید که‌عالیجناب Graf Von Rey سفیر آلمان در پکن این نسخه را به Solmes Warner بخشیده به تاریخ ۱۹۰۶/۶/۳ زیر همین یادداشت

به‌زبان رومانی نوشته‌شده : در ۱۱/۱۰/۱۹۳۰ دربرلین خریداری شد(منزوی ۱۸۹۰و۲۰۷۱)
Ms.O. 16964، کتابخانهٔ سرکزی دولتی B.C.S.

زادالمعاد ، نگارنده : ملامحمد باقر مجلسی، اوراق شماره‌گذاری نشده.

آغاز : الحمدلله‌الذی جعل العبادة وسیلةلنیل السعادة فی‌الاخرة ... امابعدبندهٔ خاطی محمدباقرین محمدتقی ... برارواح صافیهٔ برادران‌ایمانی واخلاء روحانی مینگارد....

انجام :«ملتمس ازبرادران ایمانی آنست که‌هر که ازاین‌رساله منتفع گردد این شکسته رابه‌دعای مغفرت ومرحمت یادآوری نمایند والله المستعان‌حسب‌الفرموده بندگان عالیجاه... ... بکتاش خانا دام ظله تعالی سرقوم قلم اقل‌الکتاب ابن‌المرحوم محمد رفیع عبدالعظیم‌نایینی گردید.. وتم‌هذافی یوم‌الخمیس رابع عشرین شهررجب الرجب من شهورسنة ۱۱۹۴اربع و تسعون ومائة بعدالالف الهجرة »

خط نسخ ، صحافی کهن رنگ وروغنی .

M.O. 21425 مثنویات حکیم ناصر خسرو علوی ، اوراق شماره گذاری نشده .

آغاز «شیردلی درپی‌این صیدبود شیری اوبین که‌چگونه‌بود
نامزدم کرد که در هردیار دشمن اورانده نم‌زینهار ...»

انجام :«ازشبستان سنبهٔ سپیدوسیاه کاشته کنجد بزمین تباه»

دربین مثنویات غزلیات نیزآمده وهمه جاشاعر «خسرو» تخلص کرده . بدون تاریخ. پنج مینیاتور دارد . اوراق بسیار شکننده وآسیب پذیراست.صحافی کهن چرمی.

Ms.O. 467، دانشگاه کلوژ

گلستان سعدی ، ۱۰۱ برگ .

آغاز : «منت خدایرا عزوجل که‌طاعتش موجب قربت و ..

انجام : «...گرنیاید بگوش رغبت کس بررسولان پیام باشد وبس»
«فی‌تاریخ‌سنهٔ ۹۸۵ ».

درحواشی یادداشت‌هایی به‌زبان‌ترکی نیزدارد .(منزوی ۳۶۰۲) .

فهرست میکروفیلمها و عکسها و نسخه‌های خطی بنیاد فرهنگ ایران

محمد تقی دانش پژوه

* آداب الملوک و کفایة المملوک یا آداب الحرب والشجاعة: فخر مدبر (دانشگاه ۸۹۶۸-دیباچهٔ چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۳).

ف۰۴٤، دیوان هند ٦٤٧ (۲۷٦۷ فهرست‌اته) همان که بابهای ششم وهفتم وهشتم ونهم ودهم ویازدهم ودوازدهم آداب الحرب والشجاعه به‌شمار می‌آید (۳۰٤).

* اختیارات بدیعی: زین‌عطار علی انصاری (فهرست برنبورگ ۲- نشریه ۱۱:۹٦- فیلمها ۱:٦ - منزوی ٤٦٥-استوری ۲:۲۲۱)

ع ۶۱و۶۲، موزهٔ بریتانیا Add 16748 به‌نستعلیق ج ۱۱۲۳/۱ (ریو ٤٦۹).

* اختیارات مظفری: قطب شیرازی (منزوی ٤۲٤-استوری۲:٦٤-فیلمها ۱:٦)،

ف۱، دانشگاه ٤٦۹ (٤:۸۲۲).

* الاغراض الطبیة والمباحث العلائیة: اسماعیل گرگانی (برنبورگ ۱۳- نشریه ۱۱:۹٦)

ف۲، دانشگاه تهران ۸۰٦ نوشتهٔ ۷۸۹، اصل چاپ عکسی بنیاد در ۱۳٤٥.

* بحرالانساب یا شجرهٔ انساب مبارک شاهی: مبارک شاه فخر مدبر ساختهٔ نزدیک ۵۹۵ وپیشکش شده به قطب‌الدین ایبک در ٦۰۲ (مجلهٔ وحید ٤:۲۵۱-فیلمها ۲:۱٤۲ -یادداشتهای قزوینی ۸:۷۰)،

ف ۳، چستربیتی ۳٦٤ (۳:۹۱)(ع ۳٦)

* بصائر یمینی: محمدبن محمود نیشابوری (فیلمها ۱:۲۱و۲:۷۸٤و۱۲:۱۹٦و ۱۹۷-استوری ۱:۱۹۵و۱۱۹۱-منزوی ۱۰۷) نسخه‌ای در بادلیان (۳:۷۲ش ۲۷۸۱) هست (Pers - I. 38) که بابصائر پیوندی‌دارد. در پانزده‌گفتار کنگرهٔ ایران شناسی‌اروسیه (۱:۱۵٤) ازنسخهٔ سلیمیه ش ۱۰۷٦ نوشتهٔ حاجی عبدالله قونوی در ۵۸۰ یاد شده است

ف۱٤، ملی تبریز ۳۵۸٤ (۱:۱۳۱) نوشتهٔ ج ٦۸۰/۱

ف ۵۵، خاورشناسی لنینگراد Cl409 (نشریه ۸:۳۳)

ف ۵٦، نسخهٔ ۱ بنیاد فرهنگ ازسورهٔ فاتحه است به‌نسخ ریز ودرشت خوش.

* البلغة المترجمة فی‌اللغة: ابویوسف یعقوب کردی نیشابوری درگذشتهٔ ٤۷٤ که در ٤۳۸ آن را ساخته است (دیباچهٔ چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۵-دانشگاه ۱٦۲۲:۵ - فیلمها ۲:۱۵٤).

ع ۷۴ ، ایاصوفیا بایزید ۹۰٤ نوشتهٔ ٦٠٤

ع ۷۵، گوتا ۸۲٤ نوشته ۰۳۱ ۵

ف۷٦ (ع ۱٦٦) سنا ۰۳۰/۱ ۵ (۳٤۱:۱).

* بندهش آفرینش‌نامه یا زنداگاهی (فهرست نسخه‌های مزدایی بلوشه ص ٤ش ۲۹/۱۰ - ادبیات ساسانی آقای احمد تفضلی ص ۲۸ نسخه ماشینی)

ف ٤، پاریس Sp 2043 (بلوشه ٤:۲۱٤ ش ۲۲۷) (ع٦٦)

ف۰،چاپ فردیناندیوستی Fer.Justi درلایبتسیک در۱۸٦۸ (ع٦۸و٦۹).

* بهجةالروح: عبدالمومن گرگانی به‌فارسی باترجمهٔ انگلیسی از رابینو (موسیقی‌نامه ۱۰٦-منزوی ۳۸۸۸ -فهرست سنا۱:۲۱٦ ش ۳۷۸ عکس ٦۰۱۱ دانشگاه)

ف ٦ و ۷ از نسخهٔ خط رابینو

*پندنامه که از خواجه نظام‌الملک پنداشته‌اند همانکه در یک مقدمه ودوفصل است وچاپ هم شده است.

ف۸، ملک ۵۱۵ (٦۹ فهرست) در پایان آن بندیست در صفات مومن (ع٦۷).

* تاج التراجم فی تفسیر القرآن للاعاجم: عمادالدین ابوالمظفر شاه پور طاهر اسفراینی درگذشتهٔ ٤۷۱ (استوری ۱:٤ - فهرست سپه ۱:٤۸ - فیلمها ۱:۳٦)

ع۱۸٤ تا ۱۸۷ ، بادلیان ۱٦۸ مارش نوشتهٔ حبیب جمال‌الدین اصفهانی بغدادی در محرم ۹٤۸ در بغداد درج ۱ در۳۵۳گ ۲۳س، ج۲ در ۲۷٤گ ۲۵س از سورهٔ ۱۹ تا پایان نوشتهٔ ۹٤۷ (۳:۷۱ ش ۲۷۷۹).

* تاریخ طبری (چاپ عکسی بنیاد فرهنگ در ۱۳٤٤)

ف.۱۰، آستان رضوی ۷٤۸۱(۷:۳۲ش۱۲۹) نوشتهٔ اسحق بن محمد بن عمر بن محمد شیروانی درنیمهٔ محرم ۵۸٦ در ارزنجان خزانهٔ ملکشاه غازی ابوطالب بهرام شاه بن داود یادگار اسماعیل بن ابی القاسم مستوفی ، از خبر فتح خناصره وقنسرین رم یا خبر مقتل مروان (دو دوره).

* تاریخ وجغرافیای حافظ ابرو

ف۹، موزهٔ بریتانیا or 1987 (ریو ۹۹۱- دیباچهٔ ذیل جامع التواریخ حافظ ابرو از بیانی ص۵۹) (ع١٤)

ف.۲ ، موزهٔ بریتانیا or 9316 (اونس ۱۰۰ - نشریه ٤:٦۰۰) (ع۱۷تا ۱۹)

ع۱۲و۱۳ ، کتابخانهٔ شاهنشاهی (ش ۱۱۰۱/۲۰۷ کتابخانهٔ دولت) نوشتهٔ روز یکشنبه رجب ج ۲ (همان دیباچهٔ بیانی ص ۵۷ - فیلمها ۱:٦٦)

ع ۱۵ و۱٦ ، بادلیان ۱۳۵۷ الیوت (۳۳۲ اته) در آغاز آمده که ج ۱در ۱۰٤٤ به‌پایان رسیده است.(فیلمها ۱:٦٦)

* تاریخ خانی: علی‌بن شمس‌الدین بن‌حاجی حسین لاهیجی (ص ۳۴ دیباچهٔ چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۲-نشریه ۳۴:۸ - فهرست سیکلیخوما کلایا ۳۷۳ و۳۷۴) در ذریعه (۳۰:۳ ۵۰) وفهرست منزوی (۴۲۴۲) از نسخهٔ مرعشی یاد شده است

ف۸۹ ، خاورشناسی لنینگراد D94 عکس نسخهٔ پاریس (بلوشه ۱:۳۰۶ ش ۴۹۹) نوشتهٔ ۸ع ۹۷۸/۱ (Sp239)

ف.۹، C491، نستعلیق اصل که‌از محرم ۹۲۱ تا نیمهٔ صفر۹۲۲ نوشته شده است ، دارای یادداشت روزشنبه ۲۱ ذق ۱۱۹۹ و۲رجب ۱۲۵۰.

* تجارب الاسم فی‌اخبار ملوک العرب والعجم ، در ترجمهٔ نهایة الارب فی تاریخ الفرس والعرب‌گویا ازحمد مستوفی (فیلمها ۱:۴۱).

ف۹ ، چستربیتی ۳۱۹ و ۳۲۰ (۷۶:۳) نوشتهٔ ۲۵ ذح ۸۱۱ (ع ۵۰۰ و۵۱۹).

* تحفة‌الاحباب: سلطان علی حافظ اوبهی نگارش ۹۳۶ (فهرست بایوسکی ش ۱۰- منزوی ۱۹۲۵)

ف۹۶ ، خاورشناسی لنینگراد C1818نوشتهٔ ۱۲۳۳

ف۹۷ ، بنیاد خاورشناسی تاشکند ۱۴۳۶ (فهرست تاشکند ۱:۱۹۸ ش ۴۴۵ به‌نام لغت فرس قدیم).

* تحفة الملوک فی النصایح والتدبیرات : علی‌بن فقیه محمود اصفهانی (فیلمها ۱:۴۴).

ف۱۲ ، چستربیتی ۳۳۲ (۳:۸۱) نوشتهٔ گلشنی هری در۸۸۵.

* ترجمان قوافی: حبیش تفلیسی (منزوی ۱۹۷۵-فرهنگنامه‌ها ۸۱)

ع ۲۰۱، ملی تبریز ۳۶۳۹/۱ که‌در فهرست (ص ۱۰۷۶) بنام «القافیة النافعة» یاد شده است ، در ص ع نسخه آمده که قانون الادب در آن است ازاین روی در نشریه (۴:۳۰۷ و ۳۰۳) بدینگونه آمده است. شمارهٔ دوم این نسخه لغت فرس اسدی است (فهرست تبریز ۳:۱۱۷۰).

* ترجمهٔ آثار البلاد قزوینی از جهان گیر میرزای قاجار در ۱۲۶۸ (منزوی ۴۹۴۳- گفتار من در آینده دربارهٔ دو کتاب قزوینی ۶:۴۲۵)

ف.۶ ، دانشگاه ۲۴۳۹ (۹:۱۱۱۳) نوشتهٔ ۱۳۲۲ ، نسخهٔ کتابخانهٔ دولت به شمارهٔ ۸۳۴ نوشتهٔ ۱۲۶۹ (فهرست تاریخ آدابی ص ۵۶۸) ازین یکی کهن‌تر است.

* ترجمهٔ احیاء العلوم غزالی: مویدالدین محمد خوارزمی ساختهٔ ۶۲۰ (منزوی ۱۰۸۱-فیلمها ۱:۴۸-عامری نامه ۲۰۳-فهرست استادی ۲:۲۷-دانشگاه ۷۸۸۵ - نشریه ۸:۲۱۷)

ف۷۳، قاهره ۱۶ تصوف (طرازی ۱:۷۵) (ع ۱۶۰)

ف۹۲ ، شچدرین در لنینگراد ۲۰۰ ،فهرست درن (نشریه ۸: ۱۰۱)

ف۹۳ دانشگاه پنجاب ۴۰۸۶ ،نسخ درشت ۷۹۷ در ۱۹۷ گ (ع۲۰۹).

* ترجمهٔ اشارات ابن‌سینا (منزوی ۶۰۲)

ع۲۴۰ ،مجلس ۴۲۵۱ (۱۱: ۲۶۵) نوشتهٔ شرف‌الدین بن‌زین الدین نایینی، تصحیح میرزا عبدالله در ۱۲۹۸.

* ترجمهٔ تحصیل بهمنیار (دیباچهٔ منطق ابن مقفع ۴۲- نشریه ۹: ۱۳۳)

ع ۱۸۱ ،مجلس ۱۹۹۷ (۵: ۵۹ و ۴۹۲).

* ترجمهٔ تقویم الصحة ابن بطلان بغدادی به‌فارسی ازابوعلی حسن سلماسی وراق (دیباچهٔ چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۰)

ع ۱۸۸ ، فاتح ۵۲۹۷/۳ (فیلمها ۱: ۴۰۴).

* ترجمهٔ صور الکواکب صوفی شیرازی ازخواجهٔ طوسی (استوری ۲: ۴۱ - مدرس چاپ دوم ۳۹۸)

ف۲۷ ایاصوفیا ۲۵۹۵ (چاپ عکسی بنیاد فرهنگ در ۱۳۴۸).

ف۵۱ ، آستان رضوی ۵۲۵ ، نوشتهٔ ۱۰۶۳ در ماهان کرمان (۸: ۲۳۷ ش ۲۹۷ و ۳: ۳۰۶ ش ۲۳).

* ترجمهٔ میزان الحکمة خازنی که در ۵۱۵ ساخته‌است،ازگمنام. متن تازی در ۱۳۵۹ در دکن از روی سه‌نسخه‌چاپ شده است:

۱- نسخهٔ خانیکوف که اندکی در پایان کم‌دارد ودر ۱۱۷ برگ است (نشریه ۱۰: ۲۹۰و۳۲۳) وخود او گزیده‌ای از آن را به‌انگلیسی ترجمه کرده وبامتن تازی آن در روزنامهٔ انجمن خاوری امریکایی چاپ ۱۸۵۹ دفتر۶ ص ۱-۱۲۸ آورده است ودر ص ۱۰۷-۱۲۸ آن گفتگویی است از ناشر دربارهٔ استناد کتاب به‌خازنی (دیباچهٔ تاریخ دانشها از سارتن جلد۲ بخش ۱ص ۳۳۸ باآگاهیهای دیگر دربارهٔ این کتاب - دیباچهٔ مدرس برچاپ این ترجمه در ۱۳۴۶ ص ۲۳ و۳۸).

۲- نسخهٔ جامع محمدیهٔ بمبئی نوشتهٔ ابونصر احمدبن محمد طرقی در بامداد روز آدینه ۱ع ۵۸۵/۲ (۲۲تیر ۵۸۵ یزدگردی) درکنارهٔ دریای عمان درهرمز باتاریخ روز یکشنبه ۱۳ شعبان ۵۸۶ در اصفهان.

۳- آصفیهٔ دکن ش ۱۲۵ نوشتهٔ احمدبن علی مکی شیرازی در ۱۰۳۳ که درفهرست مشروح آصفیه (۱: ۶۵۷) از بیرونی پنداشته شده است (تذکرة النوادر ص ۱۶۰ و ۱۶۶ دربارهٔ دونسخهٔ بمبئی ودکن - پایان چاپ دکن - بروکلمن ذیل ۱: ۹۰۲- منزوی ۲۰۰).

نسخه‌ای بسیار خوب از متن در مجلس هست (۸۸۱۴ ۷۹۱۳۰/۱۲۳۱۷) به نستعلیق سدهٔ ۹ و۱۰ آغاز وانجام افتاده و آشفته شکلها شنگرف همراه آن «من کتاب ایرن فی رفع الاشیاء الثقیلة» که سه مقاله باید داشته باشد ومقالهٔ دوم در آن دیده می‌شود (منابع

تاریخ علوم اسلامی ۲: ۶۹- کراوزه ۷۷/۲ -دیباچهٔ تاریخ دانشها از سارتن ۱: ۷۲۶و۲۳۶- سزگین ۵: ۱۵۳) در کتابخانهٔ سپهسالار نسخه‌ایست دربارهٔ ترازوی ارشمیدس که با میزان الحکمة پیوندی دارد (۳: ۳۹٤ ش ۷۱٤/۱ برگ ۲ر-۲۱ پ). نسخه‌ای ازمتن هم در تبریز است به‌شمارهٔ ۳٤٤٤ نوشتهٔ ۱٤ صفر ۵۸۸ یا ۶۸۸ (فهرست تبریز ۱۳۶۲-فیلمها ۲: ۷۹- دیباچهٔ مدرس یب) نیز در مجموعهٔ ۵٤۶۹ دانشگاه (نشریه ٤: ٤٤۷-فیلمها ۱: ۶۶۸و۲: ۲۵٤).

ازاین ترجمه نسخه‌ای در مجلس هست (ش ۱۹۷ نجم‌الدوله ش ۳۹٤۸) که آغاز وانجام آن افتاده است (فیلمها ۱: ۷۲٤-نشریه ۵: ۲۰۱-۲-منزوی ۲۰۰).

ف ۱۰ آستان رضوی ۵۳۶ (۵۹۰۹) همراه رسائل اخوان الصفاء ورسالهٔ رعدوبرق (فهرست آنجا ۵: ۱۰۵ و ۱۱۳ ش ۵۸۰ و ۶۰۵ - فیلمها ۱: ۲۶۲-دیباچهٔ مدرس)

* تفسیر چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳٤۹ (دیباچهٔ متینی برهمین چاپ ص ۲۸- فیلمها ۱-٥٤)

ع ۷۲ کیمبریج 4.15، به نسخ محمدبن ابی الفتح فقیه غریب در روز ۷ ع ۶۲۸/۲ از آن ارپنیوس **Erpenius** بوده است (فهرست برون ص ۱۳).

* تفسیر سورآبادی: ابوبکر محمدبن عتیق سورآبادی نیشابوری کرامی درگذشتهٔ ٤۹٤، چاپ عکسی شادروان سینوی در ۱۳٤۵ (فیلمها ۱: ۵۵-گفتار مهدوی ۸)

ف ۱۰، دیوان هند. ۳۸٤ نوشتهٔ محمود پسرگرگین پسر کرگسار ترکی، در ع ۵۲۳/۱ هفت یک پنجم وششم است، سورهٔ ۲۳ آیهٔ ۵۸ تا سورهٔ ٤۸.

* تفسیر نسفی ابوحفص نجم‌الدین محمد نخشبی حنفی (٤۶۲-۵۳۸) چاپ آقای عزیزالله جوینی در ۱۳۳۵-٤ از روی نسخهٔ آستان رضوی (ش ۳٤) (فیلمها ۲: ۲٤۹) و سنا وعاطف افندی، جزاینها در کتابخانهٔ پهلوی پیشین (ش ۳۳۹) وبنیاد خاورشناسی لنینگراد (D715) (نشریه ۸: ٤٤ و ٤۹) وموزهٔ مولانا (۱: ۱ش ۱۰۶) هم نسخه‌ای هست (منزوی ۱۹ و ۲۲-بریگل ۱: ۱۳۳)

ف ۷۸، سنا ۵۸۱ (۱: ۳۶۸) (ع ۲۱۸-۲۲۱)

ع ۱۵۱- ۱۵٤، عاطف افندی ۳۲٤۵ نوشتهٔ ۸۹۰ (فیلمها ۱: ۵٤ و ۷۸۶ و ۲: ۲۰٤).

* تفسیر، به‌عربی باترجمه به‌زبان طبری (فیلمها ۱: ۳۰۱)

ع ٤۷ تا ٤۹، مجلس ۵۶۵۶ و ۵۶۵۷.

* تقویم البلدان: ابوالفداء

ع ۱۷۰، ایاصوفیا ۲۵۹۷ (فیلمها ۱: ۳۰۹).

* تقویم الصحة: ابن بطلان ابوالحسن یوانیس مختاربغدادی درگذشتهٔ ٤۵۵، به‌عربی

ع ۱۸۹ دانشگاه تهران ۱۲۳۹ (۷: ۲۶۳۷).

* التنبیه علی حروف التصحیف: حمزهٔ اصفهانی

ع ۱۵۵، نسخهٔ مدرسهٔ خان سروی (فیلمها ۱: ۳۱۱)

ع ۱۵۶، مجلس ۶۵۳۰ نوشتهٔ عبرت در روز دوشنبه ۱۶ ذح ۱۳۴۶ (۱۳۰۷ خ).

* جامع العلوم یا اربعین امام فخررازی (استوری ۲: ۳۰۲-سنزوی ۶۵۷-فیلمها ۱: ۶۴)

ف ۲۱، ملی تهران ۳۰۶ نوشتهٔ نصیربن محمد مازندرانی نزدیک به پایان محرم ۹۹۳ در احمد نگر دکن (انوار ۳: ۳۶۸ ش ۱۴۱۱) (ع ۱۶۱ و ۱۶۲) (عکس ۶۱۱۳ دانشگاه)

ع ۵۸ و ۵۹ نیز ۱۶۳ و ۱۶۴، ایاصوفیا ۳۸۳۲، نوشتهٔ محمود کاتب گیلانی فومنی در ۲۲ رمضان ۸۶۶ در دمشق.

* جوامع الحکایات ولوامع الروایات: سدیدالدین محمد عوفی

ف ۸۴، پاریس Sp 906 نوشتهٔ ۱۳۱۸ م (بلوشه ۴: ۲۷ س ۲۰۴۴) (دیباچهٔ چاپ ۱۳۵۲ ج ۱ قسم ۳ ص ۹۹ و ۱۰۹)

ف ۸۵، بادلیان ۱۷۱ و ۱۷۲ الیوت (۳۲۴ اته) به نسخ با سرلوح آراسته در آغاز هر بخش (همان دیباچه ص ۱۰۲ و ۱۰۳)

۸۸، پاریس P 75 (بلوشه ۴: ۲۸ ش ۲۰۴۵) نوشتهٔ ذح ۶۹۹ کهن ترین نسخهٔ تاریخ داراست گویا (همان دیباچه ص ۹۵).

* جوامع العلوم: شعیا بن فریغون برای امیر ابوعلی احمد بن محمد بن مظفر زندهٔ در ۳۴۴ در دومقاله (سزگین ۱: ۳۸۸، ترجمهٔ عربی ۱: ۶۲۴-فیلمها ۱: ۳۱۴ و ۸۰۷)

ف ۲۲، اسکوریال Cod 950 (فهرست درنبورگ ۲: ۳ از روی نوشتهٔ اسحق بن عبدالله بن ابراهیم بن الفواله در رجب ۳۰۳ با یادداشتهای ۶۵۵ در دمشق و ۷۴۶، ۸۴ گ ۲۵ و ۲۶ س (ع ۵۶ و ۵۷).

* جهان آرای شاه اسماعیل بهادرخان که بنام عالم آرای شاه اسماعیل در بنگاه ترجمه ونشر در ۱۳۴۹ وبنام عالم آرای صفوی در بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۰ چاپ شده است ودر این دوچاپ از نسخهٔ زیر بهره نبرده‌اند. من از نسخه‌ای دیگر آن درگفتارم «یک پرده از زندگانی شاه تهماسب صفوی» ص ۹۸۳ یاد کرده‌ام. نسخه‌ای که در فهرست سالار جنگ (۱: ۱۹۶ ش ۱۷۷) بنام تواریخ اسمعیلیه به شکستهٔ خوش ۲۵ ج ۲/۱۱۰۴ یاد شده است و نیز نسخهٔ بی تاریخ ۱۸۷۷ دیوان هند (۱ ته ۵۳۶) همین کتاب است. پس شمارهٔ نسخه های آن میرسد به ۱۱.

ف ۲۳، چستربیتی ۲۷۸ (۳: ۵۰) نوشتهٔ محتشم اصفهانی در روز دوشنبه ۶ صفر ۱۰۹۴، شاید کهن ترین نسخهٔ تاریخ دار باشد (ع ۲۱۶ و ۲۱۷).

* جهان دانش: مسعودی مروزی (استوری ۲: ۵۰۱-منزوی ۲۸٤)

ف۲٤ ، چستربیتی ۳۹۸ (۳: ۱۰۳) با تاریخ روز پنجشنبه ۲۲ رمضان ۶۸۰ که گویا ساختگی باشد.

* حدائق الانوار فی حقایق الاسرار یا ستینی امام فخررازی (استوری ۱ : ۳۰۱-۳-فیلمها ۱: ٦٤-منزوی ٦٥٦)

ع ٦۰ موزهٔ بریتانیا or 7589، از سدهٔ هفتم هجری یاسیزدهم مسیحی (اونس ۸۸ -نشریه ٤: ٦۹۳).

* الخصائص والموازنة بین العربیة والفارسیة: حمزهٔ اصفهانی (فیلم ۲۳ ٤۰ دانشگاه

ع ۲۰٤ ، قاهره ۸۰۸ لغت ۱۹۲۲/۱۵۷٤ (فهرست یکم ٤: ۱۷۲ ودوم ۲: ۱۲)

در نسخه برابر فارسی آن نیست وتنها واژه‌های تازی آمده است.

* خواص الحیوان: محمدتقی تبریزی ، ترجمهٔ از حیات الحیوان دمیری (منزوی

ف۹۵، مجلس ۱۲۷۱ (٦: ۱۳۷)

* دانشنامهٔ علائی : ابن سینا (منزوی ٦٦٤ - استوری ۲: ۳٤۷ - مهدوی ۷۲)

ف۲۵ ، موزهٔ بریتانیا (موسیقی) or 2361، 16830 ، Add. 16659

ف۲۶، ملی تهران ۱۰۱ د ۹۹ کامل، از سدهٔ ۱۲ از روی نوشتهٔ در رجب ۷۲۸ ، در فهرست انوار پنداشته شده که ۷۲۸ تاریخ نوشتن نسخه است (دیباچهٔ طبیعیات دانشنامه ص ۸ و الهیات ص یح چاپ انجمن آثار ملی).

* الدرر فی الترجمان: خواجه جمال‌الدین محمد مروزی

ف۷۵ ، سنا ۵۲۹/۱۳ (۱: ۵۲۸) نوشتهٔ ۹۷۸ (ع۱٦۸).

* دستور زبان فارسی میانه، ترجمهٔ ولی‌الله شادمان

۱۰۲ ، نسخه اصل

* دستورالاخوان: قاضی‌خان بدرمحمد دهار وال (ص ۹ دیباچهٔ چاپ بنیاد فرهنگ)

ف۲۷ ، موزهٔ بریتانیا or 3273 (ذیل ریو ص ۱۲۰ ش ۱۷۲) (ع۱۷۵).

* دستور اللغة: بدیع الزمان حسین بن ابراهیم نطنزی درگذشتهٔ ٤۹٦ (فرهنگنامه ها ۲۵-منزوی ۱۹۸٤-نشریه ۳: ۱۸)

ف۲۸ ، دهخدا ۱۸۲، نوشته حسین بن یوسف بن‌علی قراداشی‌خوارزمی در دوشنبه ٤ شعبان ۵۹۲ در باب جامع شرقی حلب، در ذح ۱۲٦۳ ازان فرهاد میرزا بوده است.

* دینکرد به پهلوی (تاریخ ادبیات ساسانی ص ۲۲)

ف۹۰ ، گپنهاگ ، بخش پنجم.

* دیوان :جهان سلک خاتون دخترسلطان مسعود شاه (فیلمها ۱: ۸۹-منزوی ۲۲۷۵)

ف۸٦ ، پاریس Sp 763 (بلوشه ۳: ۲۲۱ ش ۱۵۸۰).

* دیوان : حافظ

ع ۲۰ و ۲۱، نسخه‌ای از پاکستان به نستعلیق بی‌جدول

ع ۲۲ و ۲۳ به‌نستعلیق باجدول

* دیوان: ناصر بخارائی (عکس ۵۹۸۷ دانشگاه)

ف ۳۰، ملک ۵۳۸۳ (فهرست فارسی ۳۶۰).

* زاد اسپرم (گزیده‌های-) در کلام زردشتی (تفضلی ۳۰)

ف ۶۱، نسخهٔ گپنهاگ.

* السامی فی‌الاسامی: احمد میدانی نیشابوری درگذشتهٔ ۵۱۸ (فیلمها ۱:۳۳۵)

ف ۳۲، سلیمانیه داماد ابراهیم پاشا ۱۱۱۹ ، نسخ نیمهٔ محرم ۶۰۱، چاپ عکسی بنیاد فرهنگ در ۱۳۴۵.

* سراج السائرین: احمد ژنده پیل جامی (فرهنگ ایران زمین ۱۶: ۲۹۱ - منزوی ۱۱۹۰)

ف ۷۷، ملک ۴۲۶۵، نستعلیق سدهٔ ۱۰

* شایست نشایست، به‌پهلوی چاپ تاوادیا در هامبورگ در ۱۹۳۰ (تفضلی ۱۰۴)

ف ۳۳، ازهمین چاپ (ع ۷۰).

* شرح اسماء العقار ابن میمون اسراییلی، ترجمهٔ به‌فرانسه، چاپی در ۲۵۸ ص

ف ۳۹، از روی همین چاپ (ع ۲۱۴).

* شرح التعرف لمذهب التصوف: ابوابرهیم اسماعیل مستملی بخارایی (منزوی ۱۲۲۴ - فیلمها ۱:۱۲۹)

ع ۷۸، قلیچ علی پاشا ۵۹۱/۹۰۴، نوشتهٔ محمد بن حاج حسن بن‌ابی‌البرکات درج ۱/۷۱۴، ج ۱

ع ۷۹، ملی تهران ۹۹۱، نوشتهٔ همو در ع ۷۱۵/۱، ربع سوم از باب بیست و سوم تا پایان ربع سوم (انوار ۳:۵۰۳ ش ۱۴۷۴)

ع ۸۰، آماسیه‌بایزید ۷۲۱، نوشتهٔ محمد بن علی‌بن زیادین بلکان ساوی در روز آدینه ۶ ذق ۵۶۷ در ۲۴۹ برگ، پایان مجلد یکم.

* شرف النبی : ابوسعد عبدالملک بن ابی‌عثمان محمد واعظ خرگوشی نیشابوری در گذشتهٔ ۴۰۶ یا ۴۰۷ ، ترجمهٔ نجم‌الدین ابوبکر محمدبن علی‌بن سلیمان راوندی پردازندهٔ راحة‌الصدور (فیلمها ۱:۱۳۴ - منزوی ۴۴۹۸ - استوری ۱:۱۷۵ - بریگل ۱:۵۴۱)

ف ۵۴، بایزید ولی الدین ۸۸۴/۸۸۸ نوشتهٔ ۷۵۵.

ف ۸۳، پاریس AF.82 به‌نسخ ۶۰۸ (بلوشه ۱:۲۴۹ ش ۳۷۱)

* شیرازنامه: ابوالعباس معین‌الدین احمدابن زرکوب شیرازی (چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۰)

ف۳۶ ، آستان رضوی ۱۳/۳۰ نوشتهٔ ۸۳۳ (نشریه ۵:۵).

* طبقات الامم: قاضی ابوالقاسم صاعد اندلسی زادهٔ ۴۲۰ ودرگذشتهٔ ۴۶۲ ، در آن از سال ۴۲۰ تا ۴۶۰ یاد میشود (ص ۱۲۵ و ۹۹ چاپ بی‌تاریخ مصر)

ف۷۱، از روی چاپ بیروت در ۱۹۱۲ بادیباچهٔ عربی وفرانسوی.

* فرج بعد از شدت: حسین اسعد دهستانی ویزی میان سالهای ۶۵۱و ۶۶۰ (منزوی ۳۶۶۰-۳ دیباچهٔ چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۵۵ ص ۱۸و۱۹)

ف۷۴ ، از دونسخه:

۱- مینوی ۱۴۳ (نشریه ۶: ۶۵۵).

۲- ملی ۳۰۰۵ نوشتهٔ ۱۰۸۹ (انوار ۱:۵۷ش ۶۷).

* فرهنگ آچاریان به‌ارمنی

ف۶۴-۶۹ ، ج ۱-۶

* قابوس‌نامه یا پندنامه: عنصر المعالی کیکاوس زیاری (فیلمها ۱:۴۰۴)

ع۷۷ ، فاتح ۵۲۹۷/۲ ، نوشتهٔ ابوعلی حسن بن ابراهیم سلماسی در روز پنجشنبه ۱۵ رجب ۶۲۴ ، نسخهٔ اصل چاپ آقای دکتر یوسفی.

* کارنامهٔ اردشیر بابکان به‌پهلوی (تفضلی ص ۸۰-چاپ و ترجمهٔ بهرام فره‌وشی در ۱۳۵۴ در تهران)

ف۳۸ ، ازروی چاپ ۱۹۰۰ بمبئی (ع ۶۵).

* کشف اسرار معنوی در شرح ابیات مثنوی: عبدالحمید قتالی رفاعی تبریزی (دیباچهٔ شرح مثنوی فروزان فر ۳:۱)

ف۸۲ ، موزهٔ بریتانیا Add 25804 ریو ۵۸۸)

* کفایة التعلیم فی‌صناعة التنجیم: مسعودی غزنوی (استوری ۲:۴۷-منزوی ۳۳۹)

ف۴۲ ، چستربیتی ۳۹۷(۳:۱۰۳) از سدهٔ ۸ (۱۴م) (ع ۳۹).

* کیمیای سعادت: غزالی (فیلمها ۱:۱۷۰ و ۲:۷۸و۱۴۳)

ف۴۴ ، چستربیتی ۳۰۲ (۳:۷۰) (ع ۴۳و۴۴)

ف۹۱ ، خاورشناسی لنبنگراد B 4912 (فرهنگ ایران زمین ۳:۳۸۵ - فیلم ۴۱۵۶ دانشگاه)

* لطائف الحکمة العزیة: سراج‌الدین محمود ارموی درگذشتهٔ ۶۸۹ که برای عزالدین کیکاوس سلجوقی در ۶۵۵ ساخته (منزوی ۲۶۷۲) وچنانکه من در راهنمای کتاب

(۵۳۶:۱۶) نوشته‌ام بایستی از اسرار التزیل عربی و ترجمهٔ آن بنام لطائف غیاثیه امام فخرراز‌ی درگذشتهٔ ۶۰۶ (فهرست ملک ۳۸ - موزهٔ مولانا ۱:۱۳۱ - زرکان ۶۲ و ۱۰۰ - منزوی ۶۸۱)گرفته باشد (فیلمها ۱:۱۷۰-چاپ آقای یوسفی در بنیاد در ۱۳۵۱)

ع ۱۰۵، اسعد افندی ۲۸۸۰.

ع ۱۳۸، آستان رضوی ۲۳ حکمت نوشتهٔ ۷۷۱.

* لغت شاه‌نامه : شیخ عبدالقادر بغدادی (فیلمها ۲:۲۴۵ فیلم ۳۷۶۲) چاپ کارلوس زالمان در پتروپولی دره ۱۸۹۰ (کتابشناسی فردوسی ۱۴ ۸-یاداشتهای قزوینی ۱:۱۹۴)

ف ۷، از روی همین چاپ (ع ۱۷۸).

*لیلاوتی : بهاسکراچارج (استوری ۲:۴ - منزوی ۱۰ فیلمها ۱:۱۷۷)

۴۰، موزهٔ بریتانیا 16869، Add 5649 (ریو ۴۴۹) (ع ۵۰و۵۶).

* متون پازند چاپ ۱۹۰۹ بمبئی (تفضلی ۱۰)

ف ۴۶، از روی همین چاپ (۸۴و۹۹).

* مجمل الحکمة یاترجمهٔ گزیدهٔ رسائل اخوان صفاء (یادداشتهای قزوینی ۸:۴۸- گفتارمن در بارهٔ اخوان صفا ، درسال ۸ مجلهٔ مهر)

ع ۳۳، ملی تهران نسخهٔ محتشم السلطنة ۲۱۲۲/۳۹۲ به نستعلیق شعبان ۱۰۷۲ (فیلمها ۱:۱۸۵)

* المرقاة : بدیع الزمان ابوعبدالله حسین نطنزی درگذشتهٔ محرم ۴۹۷ (چاپ بنیاد فرهنگ در ۱۳۴۶)

ف ۱۱، پاریس Sp 1648 نوشتهٔ ذح ۸۴۷ (بلوشه ۲:۱۷۳ ش ۹۴۰) در آغاز نسخه ۴ص پراکندهٔ فارسی وعربی است و در پایان آن قصیدهٔ عینیهٔ علی (ع) است وپراکنده‌های دیگر در ۱ص واختیارات به‌فارسی در ۱ص وسه صفحه نظم ونثر ترکی (ع ۲۱۵).

* مسیر طالبی فی بلاد الافرنجی : میرزا ابوطالب خان‌تبریزی اصفهانی،در ۱۲۱۳- ۱۲۱۸ (منزوی ۴۰۵۲)

ف ۶۳، موزهٔ بریتانیا Add 8145 به نستعلیق ۱۲۲۱ (ریو ۳۸۴) (ع ۱۴۲-۱۴۴).

* مفاتیح العلوم: ابوعبدالله محمد خوارزمی، وان ولوتن آن را از روی سه‌نسخهٔ موزهٔ بریتانیا ویک نسخهٔ برلین و یک نسخهٔ لیدن در لیدن در ۱۸۹۰ چاپ کرده است ، در فهرست فیلمهای دانشگاه (۱:۳۸۵) از نسخهٔ ۳۲۹ حفید افندی یاد شده است و بروکلمن (۱:۲۳۴وذیل ۱:۴۳۴) از نسخهٔ ۲۰۴۷ جارالله یادنموده است (دیباچهٔ منطق ابن‌مقفع ۳۳ - سزگین ۱:۳۸۴)

ف ۴۸، پنج نسخهٔ ترکیه: ۳۷۵۸ لاله‌لی ، ۳۶۶۷ نور عثمانی، ۷۹۱ حالت افندی ، ۲۹۱۱ اسعد افندی، ۳۱۴ قره چلبی

ف ۴۹، از روی چاپ وان‌ولوتن (ع ۴۴و۴۵).

* مقالهٔ شیرانی دربارهٔ تفسیر قرآن پاک به اردو که در ارینتل کالج میگزین سال ۱۹۳۲ چاپ شده است (دیباچهٔ مینوی برچاپ این تفسیر در ۱۳۴۴).

ع ۱۸۲ از روی همین چاپ.

* سوارد المصادر: ابوالنصر سیدعلی حسن خان پسر محمد صدوق خان (مشار ۱۰۲۷)

ع ۱۷۶ از روی چاپ اگرهٔ هند در ۹۳۹ص.

* المهذب فی المصادر

ف ۷۴ (ع ۱۶۷) سنا ۵۳۵/۲ (۳۴۱:۲)

* نصاب البلغاء: میرعلی شیرقانع تهتوی شیرازی، برای آغا بدرالدین صاحب آغامحمد بدر عالم درانی در روز پنجشنبه ۱۴ رجب ۱۱۹۸

ف ۲۶-۲۸، نسخهٔ نوشتهٔ راشد برهان پوری در ۱۵ محرم ۱۳۷۷ از روی همان نوشتهٔ ۱۱۹۸.

* نصوص الخصوص فی ترجمة الفصوص: رکن الدین مسعود شیرازی (چاپ ۱۳۵۹ تهران ـ منزوی ۱۳۵۷)

ف ۳۴و۳۵، چستربیتی ۳۱۳و۳۱۴ (۳:۷۴) نوشتهٔ روز آدینه ۲۲ ع ۱/ ۷۸۱ (ع ۴۱و۴۲).

* نورالعلوم: ابوالحسن خرقانی (فیلمها ۱:۵۹۶) برتلس آن را بامقدمه وترجمهٔ در مجلهٔ ایران وهمچنین در مجموعهٔ مقالات چاپ کرده است (ترجمهٔ سیروس ایزدی ص ۳۱۱-۳۶۶) چاپ دوم آن از استاد مجتبی مینوی است در انجمن آثار ملی در سال ۱۳۵۳

ع ۳۴، موزهٔ بریتانیا or 249، نوشتهٔ محمود بن علی سلمه در ذق ۶۹۸ (ریو ۳۴۲).

* وقف نامه های آستان رضوی (سیاههٔ ـ) تدوین محمد شفیع اعتماد التولیة آستانهٔ به دستور آصف الدوله فرمان فرمای خراسان وسیستان ونایب التولیة آنجا در صفر ۱۳۰۳

ف ۵۳، ملک ۶۱۷۱ (۳۸).

* هدایه المتعلمین: اخوینی (استوری ۲:۱۹۹ ـ منزوی ۶۰۹ ـ فیلمها ۱:۲۷۲ ـ چاپ متینی در دانشگاه مشهد ـ یاداشتهای قزوینی ۹:۵۹)

ف ۹۸، فاتح ۴۶۴۶، نوشتهٔ ۵۱۰.

ف ۹۹، بادلیان ۳۷ فارسی، نوشتهٔ ۴۷۸.

مجموعه ها

* ف ۱۰۰، (ع ۷۶) علی امیری ۹۵۱ (عکس ۶۱۳۰ دانشگاه تهران) دارای:

۱ـ تجارب شهریاری: شهریار فارسی (سزگین ۴:۲۸۰).

۲ـ کنزالزواهر فی معرفة الجواهر، ترجمهٔ از دستور ارسطاطالیس (سزگین ۴:۱۰۳) استوری درفهرست خود از هیچ یک ازین دو شماره آگاه نیست.

* ف۱۷ (ع ۱۳۹) دارای :

۱- تنسوخ‌نامهٔ ایلخانی خواجهٔ طوسی، ساختهٔ میان سالهای ۶۵۴ و ۶۵۷ (دیباچهٔ چاپ مدرس رضوی در ۱۳۴۸ ص ۳۲-سرگذشت طوسی از هموچ ۲:۵۸ و ۲۸۹-۵-منزوی ۴۱۱-۴۰۱ استوری ۲:۴۴۹)

موزهٔ بریتانیا or 2864 (ذیل ریو ص ۱۱۲ ش ۱۰۷).

۲- جواهرنامهٔ سلطانی صدرالدین محمد دشتکی به‌فارسی ساختهٔ ۸۸۶ (منزوی ۴۱۰-استوری ۲:۴۵۱) من دربارهٔ پیوند نگارشهای کندی وبیرونی وفرید نیشابوری وخواجهٔ طوسی وآبوالقاسم کاشانی وصدر دشتکی ودیگران درپادنامهٔ بیرونی(۱۱۵-۱۳۷) آنچه میدانستم نوشته‌ام.

موزهٔ بریتانیا or 3277 (ذیل ریو ص ۱۱۲ ش ۱۰۸).

* ف۱۸ و۴۱، دو کتاب ازمجموعه ۳۳. ۵ ملک به‌یک خط (ع ۶۳ و۶۴) :

۱- جاودان خرد مشکویهٔ رازی (نوشتهٔ حسین بن‌محمد بدر استرابادی در ۱۵ رمضان ۹۷۹.

۲- طهارة الاعراق وتهذیب الاخلاق ازهمو(نوشتهٔ همان استرابادی در ۲۴ ج۱/۹۷۵)

دراین مجموعه پس ازاین دو اخلاق ایجی است واخلاق سلطانی محمد عراقی و اخلاق ناصری خواجهٔ طوسی همه بیک خط که عکس نبر داشته‌اند.

* ف۳۱ لیدن or 184 که در فیلمها (۱:۶۲۶) یاد شده است ودر آن سیزده رساله است از ابن‌سینا ودیگران ازمراتب الموجودات تاعیون المسائل فارابی (ع ۱۸۳).

* ف۴۳ (ع ۲۰ و۴۱) دارای :

۱ - روضة المنجمین شهمردان رازی (استوری ۲:۴۰) از نور عثمانی 2788 در ۱۴۲ برگ.

۲-کفایة التعلیم: مسعودی غزنوی (استوری ۲:۴۷) از بغدادلی وهبی 894 نوشتهٔ محمد اسدآبادی در ۹ رمضان ۷۴۰، از آن محمدبن عبدالعزیز محمد فریبی (؟) دراصفهان

* ف۴۷ چستربیتی ۳۰۸ (۳:۷۲) دارای پنج رساله که وصف آنها درفهرست آنجا و درفهرست فیلمهای دانشگاه (۲:۴۱) ودر دیباچهٔ من برترجمهٔ آوی از فرمان مالک اشترچاپ ۱۳۵۹ (ص ۵۰-۵۲) آمده وهمهٔ آنها نوشتهٔ ابن الساوجی است در ۷۲۹ (ع ۲۹).

* ف۵۰ ایاصوفیا ۳۹۱ ٦ (فیلمها ۲:۱۴۹) دارای :

۱- نوادر التبادر وتحفة البهادر

۲- اسرار فلک وانوار ملک

* ف۵۷، موزهٔ‌بریتانیا or 8193 در ۱۸۲ گ (اونس ۵۴- نشریه ۴:۴۷۶) دارای :

۱- دیوان کمال خجندی که در مسکو در ۱۹۷۵ چاپ شده است، در کنارهٔ نسخه (۱ ر-۵۰۰ ر) نوشتهٔ ۸۳۹.

۲- دیوان اسیری (درهاشش ۱۹۰۵پ-۱۸۲پ)، منزوی (۲۲۳٤) ازنخستین دیوان محمدبن بن‌سوسی پاشای اسیری فارسی یا ترکی نسخهٔ همان موزه or 9826 نوشتهٔ ۹۵۹ (اونس ۵۸-نشریه ٤:۶۷۹) یاد کرده است.

۳- بیتهایی از نظامی ودیگران

درستن نسخه نوشته های اویغوری دیده میشود.

*ف ۷۲ (ع ۱٤۱) دارای دورسالهٔ چاپی:

۱- اللؤلؤالمرصوع فی‌مالااصل له اوباصله موضوع: محمدبن ابی‌المحاسن قاوقچی حسنی مشیشی

۲- الموضوعات: صغانی.

*ف۷۹و۸۰، مجموعهٔ چستربیتی ۳۰۵ (۷۱:۳) نوشتهٔ عبدا'ملک قفالی‌در ۶۶۸ (فیلمها ۱٤۲:۲) دارای:

۱- البلغة: ابویوسف یعقوب کردی نیشابوری درگذشتهٔ ٤۷٤ در ٤۳۸.

۲- تتمة کتاب البلغة از ابوالحسن علی ادیب فنجکردی (٤۳۳-۵۱۳)گرداورندهٔ دیوان علی (ع) (دانشگاه ۱۱۰۸:۵ و۱۳۱٤ - دیباچهٔ سن برفرمان مالک اشترص ۳۰) درکتابخانهٔ ملک (۵۸۳۹/۱) ۱ر-٤ر، مشکلات البلغة است ازهموکه گویا همین یکی باشد (فرهنگنامه ها ۵).

۳- المصادر، عربی به‌فارسی

٤- مقدمة الادوات، در ترجمهٔ ادوات وحروف عربی.

*ف۸۷ (ع ۱۹۰) پاریس Sp 1102 بلوشه (۱:۲۲۳ش ۱۰۸۱) دارای:

۱- دیوان جهان ملک خاتون (ص ۱:۱۲۲).

۲- دیوان بی‌نشان (ص ۱۲۲-۲۰۵) (منزوی ۲۲۰۶و۲۲۷۵).

*ع ۹۸ آستان رضوی ۵۲۲۹ (۹۹:۳ ش ۹۲و ٤۵۹:۸ ش٤۶۷) به‌نسخ سدهٔ ششم در ۲۱۲ برگ ۱۹ س (فیلمها ۱:۷۸۰و۲:۲۰ فیلم ۳۰۰۷ عکس ۶۱۹۱) دارای:

۱- مختصر اخبار البلدان ابن الفقیه ابوبکر احمدبن محمدبن اسحاق همدانی همتای جاحظ در پایان سدهٔ سوم (۱۷۵ برگ) ابن ندیم میگوید که البلدان او هزار برگ است در پنج مجلد واز نوشته های دیگران گرفته وکتاب جیهانی راپوست کنده است (ص ۱۷۱) مقدسی‌در احسن التقاسیم (ص ٤ چاپ دخویه) از او یاد کرده است. علی‌بن‌جعفر شیزری در محرم٤۱۳ از آن گزین کرده ونسخه‌ای ازآن درد یوان‌هند است (ص ۸۰ ۲فهرست Loth) دربرلین هم ازآن هست(شپرنگر) نوشتهٔ حسین بن عبدالرحمن بن عبدالغنی در دههٔ دوم ج ۷۲۵/۲ در دروس در تاشکند هم نسخه‌ایست ازگزیده آن (۱:۳۰۱ ش ۶۹۰) که‌مانند چاپ شده است ومن در

نشریه‌(۹:۱۸٤) از آن یاد کرده‌ام واز سدهٔ ۹ در ۱ پ-۱٦٤ پ (۱۸س) ودر آغاز وانجام بانسخهٔ آستانه یکی نیست (پس از آن سرالعالمین غزالی است) . در موزهٔ بریتانیا هم نسخه‌ای ازگزیدهٔ آن هست (Add 7496 Rich) کراچکوسکی (۱٦۲) ازاین کتاب گفتگو داشته است (بروکلمن ۱:۲۲۷ ذیل ۱: ٤۰۵ ترجمهٔ عربی ٤: ۲۳۸).

۲-٤ دو رسالهٔ ابودلف ویک رسالهٔ ابن فضلان (گراچکوسکی فهرست نامها)

* ف ۱۰۱، آستان رضوی ٤۵٦۲ (۳۹:۸) دارای:

۱- الایضاح عن اصول صناعة المساح ، نوشتهٔ علی بن خلیل تاجر در ۷۱۸ گویا همان ابوبکر خلیل تاجر رصدی مؤلف اعمال (استوری ۲:۲۰ - منزوی ۱۳٦)

در چاپ عکسی بنیاد فرهنگ در ۱۳٤۷ از ابومنصور عبدالقاهر بغدادی پنداشته شده است بااینکه درپایان نسخه آمده‌است« تمت کتاب الایضاح عن اصول صناعة المساح... عن محمدبن عبدالملک الیزدی » سپس بندی است با عنوان «ومن استخراجه ایضافی مساحة السطوح المتساویة الاضلاع والزوایا» که ازهمین یزدی خواهد بود.

بغدادی را التکملة فی الحساب است که نسخه‌ای از آن در لاله لی هست (۲۷۰۸/۱) در ۹۸ برگ بانشانهٔ تملک ...۹۳ (کراوزه ۱۹۹/۱) نیز در دانشگاه تهران (٦۹۱۱/٤) و ملک (۳۵۱٤/۱ و ۳۱۸۰/٦ بندی از آن) به‌گواهی نسخهٔ دانشگاه چنین بخشی در آن نیست که به‌فارسی در آید (معجم المولفین ۵:۳۰۵ - بروکلمن ذیل ۱:٦٦۷-راهنمای کتاب ۱۲:۳۰٦ و ۳۲۵-مجموعه کمینهٔ افشار ۳۱۲).

این هم گفته شود که کمال‌الدین یانجم‌الدین احمدبن محمدبن السری درگذشتهٔ ۵٤۸ را «قول فی ایضاح غلط ابی علی‌بن الهیثم فی الشکل الاول من المقالة العاشرة من کتاب اقلیدس فی الاصول» است (ایاصوفیا 4830/8e) (کراوزه ۲۸۷/۳) وگویا ازهمین است که بندی همراه باتجریر اصول اقلیدس نسخهٔ M 760 دانشگاه لس‌آنجلس دیده‌ام (نشریه ۱۱: ۱٦٦).

۲-کتابی در علم مساحت که منتجب‌الدین ابوالفتوح اسعدبن ابی‌الفضائل محمود اصفهانی وراق از «تصنیف عبدالقاهر بغدادی نقل کرده است» به‌همین خط که‌گویا ازکتاب فی‌المساحة‌گویا ازهمو (لاله لی ۲۷۰۸/۲) در ۱۹ س از سدهٔ ۷(کراوزه ۱۹۹/۲)گرفته‌شده باشد. همین کراوزه (ص ۵۱۵ ش۷) از صنعة الاسطرلاب فارسی همو یاد کرده است.

* * *

*** Jauber. Amedée : Voyag en Perse**

چاپ ۱۸۲۱ پاریس (۱۸۰۵-٦) (کتابها ی‌فرانسه دربارهٔ ایران ص ۱۷۲- کتاب شناسی

تمدنی ایرانی در زبان فرانسه ۱۳: ۵۶٤ فهرست سفرنامه های فرانسوی ۲٤)

ف۵۸ از روی همین چاپ.

* Christesen Ar.: Recherches Sur les Rubaiyat de Omer, Hayyam

(جستار دربارهٔ رباعیات خیام) (کتابهای فرانسه درایران ص ۱۲۵-کتاب شناسی تمدنی ایرانی در زبان فرانسه ۱۰: ۱۷۹)

۶۲ (ع ۱٤۰) از روی چاپ ۱۹۰۵

* Flügel G: ۱۸۶۵ فهرست نسخه های خطی عربی وفارسی وترکی وین به آلمانی چاپ

ع ۱-٤ از روی همین چاپ

* Kapmpfer, Esgelbert: Am Hofe des Persichen grosskönigs (1684-85)

انگلبرت کمپفر در دربار پادشاهان ایران (فهرست کتابهای آلمانی دربارهٔ ایران ص ۱۰۰ ش ۸۹۶)

ف ۹٤ از چاپ والترهینتس W. Whinz

* Epistle of Manushchihar (۳۳و۳۲ تفضلی) ۱۱۹۲ نامه های منوچهر چاپ

نامه های منوچهر چاپ ۱۱۹۲ (تفضلی ۳۲و۳۳)

ف۵۲ ، از روی همین چاپ:

* Suter H.: (به‌آلمانی) ریاضی دانان وستاره شناسان اسلامی

چاپ ۱۹۰۰ لایپتسیگ (فیلمها ۲: ٤)

ع ۵-۷ ازهمین چاپ

* Revue mensuelle des sommaires des principaux periodiques scientifiques et techniques. Vol. X1 Fasc. 11, 1964

ف۸۱، از همین چاپ

نسخه های خطی

* البحرالمواج والسراج الوهاج : قاضی شهاب‌الدین احمد غزنوی زوالی دولت آبادی هندی حنفی درگذشتهٔ ۸٤۹ (منزوی ۸-استوری ۱: ۹-بریگل ۱۲۲) باپرسش وپاسخها است، در آن یاد کشاف دیده‌ام.

۵ ، به‌نسخ هندی، سه‌صفحه‌ای پیش از المص تا « الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب... عوجاقیما » تا « اولئک الذین کفروا بایات ربهم ولقائه فحبطت اعمالهم » آغاز و انجام افتاده، ج ۲ ، ٤۸۱ گ ۲۵س ، ربعی ، تاریخهای عرض ۱ ع ۱ سال هشتم و ۱۳ ج ۱۸/۱ و٤ع ۱۲/۲ پادشاهی دارد.

* تاج التراجم فی تفسیر القرآن للاعاجم: عمادالدین شاه فور طاهر اسفراینی ۳ نستعلیق ریز ، آیتها زیر خط ، ازسدهٔ ۱۱ ، از حجر تاحج ، هفت یک چهارم ، ۱۱۷گ ۲۳ س وزیری.

* تفسیر فارسی، ترجمه مانند و کوتاه

* ۲، نسخ ترجمه‌ها ریزتر، آغاز وانجام افتاده، ازبقره تا بنی‌اسرائیل، ۳۲۴ گ۱۹ س وزیری

* تفسیر فارسی، یادثعلبی در آن دیده‌ام

* ٤ نسخ هندی عنوانها و نشانها آراسته ورنگین،ص ۱و۲ با آرایش زرین ورنگین، جدول سرخ وآبی، از سورهٔ مریم تااخلاص، ۳٤۷گ ۳۲س،وزیری پهن.

نگاهی گذرا به پیوند فرهنگی ایران و چین

در دهۀ دوم وسوم ماه خرداد ۱۳۵۹ توفیق یاری نمود که همراه دوست گرامیم آقای ایرج افشار از چند شهر کشور چین دیدار کنیم این سفر با کمک وزارت فرهنگ وخارجه انجام گرفت واز هردووزارت‌خانه بسیار سپاسگزاریم.

رویهم ۱۹ روز در آن کشور بسربردیم وهدف ما دیدار از کتابهای فارسی‌وعربی مراکز فرهنگی آن کشور ومساجد ومعابد وسزارات اسلامی آن‌سرزمین بوده است . آقای افشار دربارۀ اینها جنگی تهیه نمود که به‌چاپ خواهد رسید،نگارنده در اینجا پس از آوردن چند نکته‌ای تنها از نسخه‌های‌خطی وچاپی فارسی وعربی که دیده‌ایم یاد میکنم،ما در این‌سفر توانستیم شش شهر چینی را ببینم:

۱- روزسه‌شنبه ۱۳ خرداد از تهران بسوی پکنیگ پرواز کردیم وروز چهارشنبه ۱۴ خرداد تاروز یک‌شنبه ۱۸ خرداد شش روز در آن شهر بسر بردیم.

۲- روز دوشنبه ۱۹ خرداد از آنجا بسوی شهر سی‌آن رفتیم و از روز سه‌شنبه ۲۰ خرداد تاروز پنجشنبه ۲۲ خرداد در آنجا بودیم.

۳و۴- سپس بسوی نانکینگ رهسپار شدیم وروز آدینه ۲۳ تا روز سه‌شنبه ۲۷ خرداد در آنجا بودیم ودواین میانه یک‌شب ودوروز شهر یانجورا دیده‌ایم.

۵و۶- آنگاه بسوی کانتن رهسپردیم ودر چهارشنبه ۲۸ خرداد تاشنبه ۳۱ خرداد در آنجا بسر برده‌ایم ودر روز یک‌شنبه ۱ تیر ازکشور چین بیرون شده به‌شهرهنگ کنگ که در دست انگلیس است رسیده ودوسه روزی در آنجا بودیم و راهی تهران شده‌ایم.

دراین روزها وقت ماطبق برنامه‌ای که دولت چین ریخته بود به‌دیدار آثار فرهنگی‌و تاریخی کهن ونوچین صرف شده است وچندساعتی توانستیم از مراکز فرهنگی‌دارای نسخه‌های خطی فارسی وعربی دیدار کنیم، امیدوارم باردیگر آن مراکز وجاهای‌دیگر مانند کاشغرویار-کند وختن را ببینیم وبهتر بتوانیم اینگونه کتابها را بشناسانیم. (محمدتقی دانش‌پژوه)

چند اثر تاریخی چین

در روز نخستین که به‌شهر پکنیگ یابیجین رسیدیم بادومترجم فارسی یکی استاد دانشگاه که فارسی را در افغانستان آموخته واکنون به تدوین فرهنگ فارسی به چینی و ترجمۀ تاریخ

ادبیات دکتر شفق می‌پردازد دیگر خانمی که چهار سالی در تهران فارسی آموخته بود و همچنین نمایندهٔ وزارت فرهنگ که مهماندارسا بوده است آشنا شدیم.

من در اینجا ازچند جایگاه تاریخی که دیده‌ایم یاد می کنم:

۱- دیدار شهر ممنوع اوگنگ وموزهٔ کاخ که در ۱۴۰۶-۱۴۲۰ در ۷۲۰۰۰۰ متر مربع ساخته شده است.

۲- دیدار دانشگاه پکینگ بنام «بجین‌داشو» ورئیس واستادان فارسی وعربی آنجا. به‌ماگفته‌اند که‌چینیان در سدهٔ دوم‌پیش از مسیح درکتابهای خودایران را «انشی» می‌نامیدند که نام اشکانیان است ودرسدهٔ ۹ و ۱۰ بدان نام «پوس» میداده‌اند.

نیزگفته‌اند که «دوخوان» در ۷۰۱ سفری به‌ایران کرده ولی سفرنامهٔ اوگم شده است مگراینکه نقلهایی از آن درسدهٔ هشتم در تاریخ عمومی نظامهای چین «تونک‌وین» آمده است.

۳- بامداد روز پنجشنبه ۱۵ خرداد مزار امپراطور «چینک‌شی‌خوان» که دوهزار وپانصد سال پیش (۲۱۰-۲۵۹ پیش از مسیح) میزیسته است دیده شد. عصر آثار شهر زن سالاران و پرستشگاه غازکوچک (پاگودا=تا).

۴- آدینه ۱۶ خرداد دیوار چین دیده شده و آرامگاه زیرزمینی خاندان مینگ ازسیزده خاندان پادشاهان چین که پس از آرامگاه‌ها دوازده‌گانهٔ دیگر در ۱۵۸۴ ساخته شده است. در جلوی آن مجسمه‌های فیل وشتر وسگ خیالی واسب (ایستاده ونشسته) دیده میشود.

۵- یکی ازاین روزها بنیاد مرکزی ملیتهای چین کلاس هنری پسرانه و دخترانه دیده شده است.

یکی از استادان آنجا بنام عبدالغفار واصل به فارسی وعربی باماسخن‌می‌گفت ورئیس پذیراییها بود. ازسخنان استادان برآمد که درشهرهای یارکند و ختن وکاشغر مسلمانان بسیاری هستند و آخوندهای آنجاها به فارسی وعربی آشنا هستند. در آنجاها کتابهای خطی فراوان است وچاپی دیده نمیشود. مساجدی‌هم دارند.

۶- دیدار جسد مومیایی شده مائو در تالار یاد بود این رهبر که در هفته‌ای سه‌روز باز میشود ومردم چین وجهان‌گردان ومهمانان به دیدار آن میروند سپس در خیابان انارستان اشکانی به انجمن اسلامی (ایسلن شخه) که‌بیشتر مدرسه‌ای بود رفته‌ایم. درکتیبهٔ در آن به‌خط فارسی نوشته بود «جوکشکو دینی‌شو پیوهنی». رئیس این انجمن آقای جان جه حاجی محمدعلی بود ودستیارش جمال‌الدین بی، دانشمندی بنام «ما» که‌برای ماتاریخ روابط چین‌و ایران را شرح داد، خانمی‌هم‌بنام مریم درآنجا کارمیکرده‌است.

۷- در روز هفتم به‌شهر «سیان» یا «سی‌آن» (=آرامش باختر) مرکز «شن‌شی» رسیدیم که آغاز جادهٔ ابریشم است. در سراسر «شن‌شی» روی‌هم سی‌ودو دانشگاه است وتنها دراین

شهر بیست وچهار دانشگاه. در باماداد «جنگل کتیبه ها» را دیدیم که کتابخانهٔ سنگی گفتگوی های کنفوسیوس است همچنین کتیبهٔ نسطوری به‌خط سریانی، پسین روز پاگودای غاز بزرگ که در درون شهراست دیده‌ایم.

نیز کتیبهٔ نوشتهٔ ۹۲۸ درمسجد بزرگ شهر سی‌آن ودوسنگ مزار نوشتهٔ ۷۰۲ و ۷۰۹۹ که پاره ازاین سنگها ترجمهٔ چینی هم‌دارد.

۸- روز سوم در شهر «سی‌آن» (پنجشنبه ۲۲ خرداد) به پرستشگاه «شینجا» رفته‌ایم که در بیست کیلومتری شهرستان است مدیر آنجا آقای «شینجی» بزبان چینی چنین گفت که در پرستشگاه تندیسهٔ «هسین تسوانک» یا «شن زوانگ» است از خانوادهٔ «چن» از مردم «خنان» که‌در ۶۰۰ مسیحی‌از مادرزاد ودر سیزده‌سالگی بودایی شدوبیست‌وسه سالگی ترک دنیاگفت ودر سی‌سالگی سفر آغاز کرد، برای یافتن کتابهای مقدس وبه‌باختر چین رفت وصدوبیست وهشت استان را بدید ودر آنجا هاپذیرایی شد. او در هند کتابهای بودایی را خوانده ودرس داد تاریخ آن از ٦٤٥ است. ششصد وپنج جلد کتاب رابه‌چین آورد که به‌هندی بود وآنها را به چینی برگرداند ونوزده سال به کار ترجمه پرداخت وروی‌هم ۱۳۳۰ کتاب‌رابه چینی درآورددر بازگشت دِرسه‌معبد چین کارکرد همچنین در پرستشگاه غاز بزرگ. او را سفرنامه‌ایست که چاپ وترجمه شده است. او در ٦٤٤ درگذشت کورش ۱ رجای دیگر بود و ۱ر ٦٦٩ جسدش را سردم از آنجا آوردند بدین‌جا وگورش اکنون در اینجا در زیرمنار همین پرستشگاه هست.

در سال ۷۰۰ پادشاهی بدینجا آمدواین مزار را «شینجا» نامید. در ۸۲۸ ودرسدهٔ ۱۹ اینجا را تعمیر کردند وپس از آزادی کشور دولت بدان توجهی‌دارد. دوتن از پیروان او که پیکرهٔ آنها در یاد بودهست، در دومنار پهلوی اوبه خاک سپرده‌شدند.

آقای‌شینجی درس خوانده‌و کمی هندی‌هم میدانست اوتسبیحی‌دارای‌دو «اللهه» بادو «شیخک» درمیانه‌ودو شیخک بالای «الهه» که ۱۲۸ دانه‌است، ۲×(۵+۳۳+۱۴+۷+۵)داشته ومیگفت که باآن ورد میخواند وبه‌شاکامونی درود میفرستد و نامهای‌بودا رابرزبان میآورد.

در این پرستشگاه کتابهای مقدس چاپی است که از روی نسخه های کهن نشر شده است. نمازگذاران در آنجا به‌جهت معبد اصلی می‌نگرند.

پیوند تاریخی ایران وچین

در دفترهای جغرافیایی وتاریخی فارسی وتازی کهن یاد چین هست که یکی از دیرینه ترین آنهاگویا همان المسالك والممالك ابوعبدالله محمدبن احمدبن نصر جیهانی وزیر سامانی زندهٔ در ۳۰٦ باشد.(۱). اشکال العالم فارسی (فهرست فیلمهای دانشگاه۱: ٦۰۵ فیلم ۱٤٦٥

۱- یادداشتهای قزوینی ۲: ۲۰٤-ترکستان بارتولد ۱: ۵۵-الادب الجغرافی کراچکوسکی فهرست نامها.

عکس ۸۰.۸۵گرفتهٔ از موزهٔ بریتانیا به‌نستعلیق ۱۲۵۱) گویا ازآن گرفته شده ودر آن (ص ۷۰۶) یاد چین هست.(۱)

دفتری به تازی به‌نام اخبار الصین والهند داریم ساختهٔ ۲۳۷ که سواژه Sauvaget آن رابادیباچه وترجمه‌وگزارش فرانسوی در ۱۹۴۸ در پاریس چاپ کرده است.

در آن (ص ۱۸) از درای یازنگ درباری یاد شده که مانند زنجیردادگری انوشیروان ساسانی است.همچنین (ص ۱۶) ازاینکه در چین مرده را باید در روزی به‌خاک بسپرند که در آن روز از مادر زاده شده است، پس ناگزیر باید آن را مومیایی کنند وتاآن روز نگاه بدارند (نیز طبایع الحیوان ص ۱۲ ومقدسی ۲۰) نیز ازاینکه در هرشهری دبیرستان وکتاب است وتهی دستان به‌رایگان در آنجا از سوی دیوان ودربار دانش می‌آموزند و فرزندان آنان از دیوان هزینهٔ رایگان میگیرند (ص ۲۱).

در حدود العالم گمنام ساختهٔ ۳۷۲ نیزگزارشی ازچین هست. ابن‌الندیم در فهرست خودکه در سال ۳۷۷ بدان می‌پرداخته است (ص ۳٦٤ و٤١٢-٤١٤ چاپ تهران) هم از «کتاب ادب الهند والصین» یادکرده وهم تاریخی ازچین آورده وگفته که در آن کشور نام کسانی راکه بدانجا میروند بانشانیهای آنها می‌نویسند تا بدانند که او چگونه از آنجا باز-میگردد و مبادا آسیبی بدوبرسد (نیز مروزی ص ۱۱ و سفرنامهٔ غیاث‌الدین نقاش چاپ کابل ص ۱۱۹) پس در آنجا برای جهان گردی گذرنامه درکار بوده است.در اخبارالصین والهند (ص ۱۹) از دوگونه‌گذرنامه برای بومیانی که‌در خود چین بخواهند سفرکنندیادشده است (نیز مروزی ص ۱۰) سواژه درگزارش خود می‌نویسد (ص ٦۱): در نوشته‌های چینی یادی ازچنین چیزی نیست.

در زین‌الاخبارگردیزی ساختهٔ ٤٤٢ (ص ٢٦٨-٢٧١ چاپ بنیاد فرهنگ) نیز کشور چین شناسانده میشود و در آنجا از ابوزید حکیم یاد میشود که همان ابوزید بلخی، در گذشتهٔ ۳۲۲ وپردازندهٔ صورالاقالیم یااشکال البلاد یاتقویم البلدان باید باشد(ترکستان بار-تولد ٥٣-ادب جغرافی کراچکوسکی ۱۹۸) که‌گویا گردیزی آن را در دست داشته است.

شرف الزمان طاهر مروزی در طبایع الحیوان ساختهٔ نزدیک ٥١٤ (فیلمها ۱: ۳٥۲ ونشریه ۱۱: ۱۲٦) که عوفی درجوامع الحکایات از آن‌وگویا هم از مسالک‌و ممالک جیهانی بهره برده است (مینورسکی ص ۱۱) فصلی دربارهٔ چین دارد که مینورسکی آن را به‌انگلیسی (چاپ ۱۹٤۲ لندن) آورده‌وترجمه‌وگزارش کرده است.مروزی بایدازهمان جیهانی بهره‌برده باشد (ص ٥۱ متن عربی) در آن از نامه‌نگاری وفرستادگان میان فرمان روایان چین وخراسان در ٤١٨ یاد شده است (ص ۷-۹) همچنین از نواختن کوس در هنگام فروشدن آفتاب تاکسی بیرون خانه نماند وگرنه کشته خواهد شد (ص ۱۳ متن -نیز گردیزی ۲۷ ومقدسی ٤: ۲۱) وکار اختر-بینان در هنگام آمیزش پادشاه بازن خویش (ص ۱۰ متن نیز گردیزی ۲٦۹) ونوشتن نام

۱-گفتهٔ هاشم‌شایق در آریانا (۱: ۲ص ۲۷-۳۲ وص ٤۰تا ٤٤ وص ص۲۳ تا ۲۷و ۳۱) وسعید نفیسی در راهنمای کتاب (۹: ۳۷٤-۳۷۸).

کودکان نوزاد در دفتر دیوان دربارتابتوانند در ۱۸ سالگی از او باج گزیت بگیرند و در ۸۰ سالگی بدو کمک بازنشستگی بدهند (ص ۱۲ متن نیز اخبار الصین والهند ص ۱۸ و۲۱ و مقدسی ٤:۲۰) نیز داستان خاندان طالبی علوی که به دژی در جزیره میان رودخانهٔ نزدیک شهری‌گویا کانتن پناهنده شده و میانجی میان سردم چین وبازرگانان بیگانه میباشند (ص ٥متن وص ٦٦ گزارشی انگلیسی).

رشید همدانی بخشی از جامع التواریخ (ساختهٔ ۷۰٤) را به تاریخ چین اختصاص داده و در آغازگفته است که من آن را از روی متنی چینی ساخته وپرداختهٔ سه‌دانشمند بودایی چینی به‌نگارش در آوردم ولی در دیباچهٔ آلمانی آن آمده است که چنین کتابی در فرهنگ چینی شناخته نشده است.

رشید همدانی در تنکسوق‌نامهٔ ایلخانی فنون علوم ختایی نهاده ودر بخش یکم آن دانش پزشکی وچگونگی وشناخت رگ واندام را از روی منظومهٔ چینی «وانگ‌شوخو» پزشک چینی به‌نام «سوچوئه» گذارده‌است باآوردن متن چینی به‌خط فارسی وبا ترجمهٔ آن به فارسی. او می‌خواسته است که‌در بخش دوم آن رگهای دوازده‌گانه‌را تشریح کندوچگونگی گذشتن خون را درتن وآغازوانجام آن را نشان دهد واز داغ وسیل‌در بیماریها (پزشکی‌سوزنی) سخن گوید. نام‌این بخش «تنک‌ون» است. اوخواسته بود که در بخش سوم آن‌دوهنر بگذارد واز داروشناسی چینی یاد کند ومیان آن‌وداروشناسی یونانی بسنجد. دربخش چهارم خواسته بود از یاساق ختای وناسوس وسیاست وآیین وقانون کشور چین جستجویی کند. افسوس که این سه‌بخش بسیار ارزنده در نسخه نبوده وبه‌چاپ نرسیده است.

در تجزیه الامصار وتزجیة الاعصار وصاف شیرازی از سلطنت مغول در چین یاد شده (۵۰۰-۵۰۳) وآمده که فخرالدین احمد به‌فرمان غازان درسال ٦۹۷ همراه تقای ایلچی با بیلاکهای شاهانه به آستان تیمور قاآن رفته و چهار سال در آنجا ماندند وباسوقات بازگشتند همچنین فرستادگان چینی درسال ۷۱۱ به‌بغداد نزد اولجاتیو رفته‌اند (۵۰۵-۵۰۷).

در مجمع التواریخ السلطانیة حافظ ابروساختهٔ ۸۲٦ یادی است از رسیدن ایلچیان ختای وآیین بستن شهر هرات ونامه‌های دای منگ به‌شاه رخ در سمرقند که ایلچیان شما با ارمغان بدینجا آمدند. آنان دونامه برای شاه‌رخ آوردند که دریکی بیلاکاتی که فرستاده شده است نوشته بود دیگری «برمثال خط راه‌که ایلچیان راباشد»، درهر نامه‌ای پارسی به خط پارسی وترجمهٔ آن به‌ترکی به‌خط مغولی همچنین به خطایی به خط خطائی (۲۵۷پ).

نیز یادی از نامهٔ فارسی از زبان بندگی شاه‌رخ بهادر به کشور ختای به‌سوی دای‌منگ پادشاه وخواندن او به دین اسلام واینک ایلچیان شما رسیدند وارسغانها آوردند ومانیز محمد بدخشی را ایلچی نزد شما فرستادیم (۲۵۸پ).

بازیاد آمدن ایلچیان از ختای وبازگشت آنان (٤۳۱)

یادداشتهای روزانهٔ خواجه غیاث‌الدین نقاش ایلچی بای سنغر در ۸۲۲ راکه حافظ

ابرو در زبدة التواریخ گنجانده است، محمد شفیع لاهوری آن را با دیباچه وحواشی اردو در اورینتل کالج میگزین چاپ کرده وسپس در مجلهٔ کابل ش ۱۰۲ متن فارسی آن با ترجمهٔ فارسی دیباچه وحواشی نشر شده است. چاپ تازه‌ای هم از این سفرنامه با دیباچهٔ انگلیسی دیده‌ام.

«سفرنامه ایلچیان میرزا شاه رخ در ۸۲۲ (۱۴۱۹) در دیار خطا بریاست شادی خواجه وبای سنقر» نسخهٔ سپهسالار ۲۹۱۳/۲۵ (۵:۱۰۷-سنزوی ۴۰۲۰) همان سفرنامه غیاث نقاش است.

دوتن از همراهان این سفر ایلچیان الغ بیک بودند که نام آنها در خود سفرنامه (ص ۱۱۷ کابل) سلطان شاه ومحمد بخشی آمده ولی در ختای‌نامه (ص ۲۸) نام ایلچی «مولانا علی قوشچی شیری» است که چلبی محمدبن علی قوشی آورده است نام او را در ترجمهٔ ترکی ختای نامه ندیده‌ام

«ذکر باز آمدن ایلچیان که به‌خطای رفته بودند وحکایات و قواعد خطائیه در ۱۱ رمضان ۸۲۵» در مطلع السعدین (ش ۳۱۳ه دانشگاه ۸۰ پ و نسخهٔ دانشکدهٔ ادبیات ش ۱۲۸ ب برگ ۹۹ر-۱۰۹ر) که گزیدهٔ آن را در تاریخ نگارستان (ص ۲۲۵-۲۳۱) می‌بینیم آمده است. همچنین آمدن ایلچیان خطای بارهٔ دوم ونامه‌دای منک (۷۹م ر) در همین مطلع السعدین، بازیادی است ازآمدن ایلچیان پادشاه خطای در سال ۸۱۵ ونامهٔ او (ص ۲۱۸و۲۱۹ چاپ محمد شفیع) وروان فرسودن ایلچیان خطا با نامه‌ای به تازی وفارسی (ص ۲۲۲) نیز آمدن ایلچیان در ۸۲۰ (ص ۳۰۴) وآمدن ایلچیان بارهٔ سوم در سال ۸۲۲ ونامهٔ آنان (ص ۳۸۲ و ۳۸۳) وباز آمدن ایئچیان ایرانی از خطا در ۸۲۵ (ص ۴۷۷-۵۲۹).

در تاریخ خیرات یا احسن التواریخ محمد موسوی خراسانی ساختهٔ ۸۳۱-۸۵۸ برای شاهرخ داستان سفر غیاث‌الدین نقاش وهمراهانش به ختای آمده است (پایان نسخهٔ ۵۵۷۶ دانشگاه).

این سفرنامه در گنج البحر غلام محیی ساختهٔ ۱۲۴۷ هم هست.

در تکملة الاخبار نویدی شیرازی ساختهٔ ۹۶۷ آمده است که «تنقوزخان در رمضان احدی وثلثین وثمانمائة قصد مسلمانان ساکن خطای کرده ایشان را در دریا غرق کرد.... بعد ازو دیمه‌خان به مدد وزیر خطا پادشاه شد ومسلمانان راگرامی داشت ومن بعد مغول آنجا به پادشاهی رسیدند» (نسخهٔ ۳۸۹۰ ملک یاد شدهٔ در فهرست فارسی ص ۱۶۵، فیلمها ۱:۵۸ف ۱۹۸۱ ع ۴۶۲۶ و۴۶۲۸ ص ۶۹۷ اندکی پس از خاتمه).

سفرنامه‌نامه های چین به فارسی در روزگاران پیش

در فهرست ترکی قرطای (ش ۲۹۷۸/۲ روان کوشکو ۱۶۴۴) وفهرست تاریخ و جغرافیای ترکی (ش ۵۲۵) از ختای‌نامه یا احوال ختای وختن یاقانون نامهٔ چین وختای و ختن در بیست باب که از فارسی گویا در ۹۹۵ در روزگار مرادسوم (۹۸۲-۱۰۰۳) ترجمه‌شده یادشده است که مؤلف آن شناخته نگردید. استوری (۱:۴۳۱) می‌نویسد که مترجم آن حسین

افندی هزار فن است (فهرست درسدن ص ۱۰ ش ۷۱ - فهرست ترکی بلوشه SI130) و در قسطنطنیه در ۱۲۷۰ چاپ شده است. متن فارسی آن در بیست فصل و نسخهٔ آن در عاشر افندی (۶۰۹م اصل و ۶۱۰) ولیدن (۳: ۹۰ ش ۹۱۹ در ۹۳ برگ به نسخ) وپاریس (بلوشه ۱: ش ۵۲۱) هست. همچنین در قاهره (فهرست طرازی ۵۲۸ نسخهٔ نوشتهٔ ۱۲۷۳ در ۲۱ باب) که آن را برای سلطان سلیم پسر بایزید (۹۱۸-۹۲۶) ساخته‌اند. چلبی می‌نویسد که تاریخ ختای از حافظ محمدبن علی قوشی به‌ترکی وفارسی آن از مجدالدین محمدبن عدنان است برای طمغاج‌خان. این قوشی جز علی قوشچی دانشمند متکلم ریاضی‌دان درگذشتهٔ ۸۷۹ است. در ختای‌نامه (ص ۲۸) «سولانا علی قوشچی شیری» آمده است.

شکرالله رومی در بهجة التواریخ ساختهٔ در ۸۶۱ در دیباچه یاد میکند از «تواریخ مجدالدین مولینا محمدعدنان که برای سلطان ابراهیم طمغاج‌خان‌نوشته است» ودر خود کتاب ازسردم چین وپادشاه انجا بنام فغفور وطمغاج‌خان روزگار سلجوقی واز اینکه نقاشی گونه‌ای است عبادت است در آنجا (رسالهٔ دکتری آقای غلام‌رضای ستوده ص ۷۷و۷۸) پس گویا او آن را درست داشته است.

بلوشه در فهرست فارسی پاریس می‌نویسد که «رسالهٔ چین وماچین» ازسیدعلی‌اکبر خطایی گویا ترکستانی است که به‌پکین رفته وسه‌سالی در آنجا مانده سپس به قسطنطنیه‌آمده در ۹۲۲ و این رساله رابنام خطای‌نامه ساخته به‌امید آنکه آن را به سلطان‌سلیم (۹۱۸-۹۲۶) ارمغان دارد واو را برانگیزد که چین رابگیرد وچینیان را مسلمان کند ولی او بمرد وناگریزوی آن رابنام سلیمان ساخت، دربیست باب است که فهرست آنها در دیباچه آمده است، متن فارسی است به‌لهجهٔ ترکان اوزبک وتاجیکان. حسین هزار فن‌آن رابه‌نام مراد سوم‌گویادر ۹۹۰ به ترکی درآورده ولی چندان درست نیست. نام آن ختای‌نامه است وقانون‌نامهٔ چین که در ۱۲۷۰ در چاپخانهٔ طوب‌خانه استانبول چاپ شده است. این متن سفرنامه نیست بلکه کتابی است منظم وبراساس آنچه که خطایی خود دیده یاازمردم چین شنیده ودر آنجا آگاه شده است، نسخهٔ پاریس از آن شفر بوده وحسین تبریزی آن‌را برای او در ۷۰برگ در ۱۸۸۳ از روی نسخهٔ عاشر افندی نوشته است. در مجموعهٔ شرقی فصل سوم آن نشر شده است، چلبی در جهان نامه ازاین رساله بهره‌برده است. پل کاله Paul Kahle در ۱۹۳٤ و فلایشر Fleischer در ۱۸۵۱ وزنکر Zenker در ۱۸۶۱ (ZDMG ۷۸۰-۸۰۵) دربارهٔ آن‌بحث کرده‌اندزکی ولیدی طوغان در دائرةالمعارف اسلامی مقاله‌ای دربارهٔ آن نوشته است (علی‌اکبر خطائی). درفهرست ترکی پرچ (ص ۲۰۰ ش ۱۸۲) وفهرست ترکی آلمان (ج ۱ ش ۳۰٤) از آن یاد شده است نسخهٔ آلمان را محمد مقیم الرسمی الاسکوداری در ۹ع ۱۲۵۲/۱ نوشته است. نام آن قانون نامهٔ خطای وختن وخطای‌نامه است. در فهرست نسخه‌های ترکی آلمان از قانون‌نامه‌های

عثمانی هم یادی هست (ج ۱ ش ۲۲۷ و۳۴۵-۳۵۸ وج۲ش ۱۱۴ و۱۱۵) (استوری ۱: ۴۳۱- دیباچهٔ ایرج افشار برخطای نامه چاپ تهران ۱۳۵۷) در لیدن (۳: ۹ش ۹۱۹ ش ۸۰۴ وارنر) نسخه‌ایست از همین فارسی که آن را از مجدالدین محمدبن عدنان سرخ کتی پنداشته‌اند (نشریه ۱: ۲۰۴) ودرست نیست (چهار مقالهٔ عروضی ص ۲۳۰) بارتولد در ترکستان نامه (ص ۶۶) و کراچکوسکی درفرهنگ‌جغرافیایی (ص ۵۳۱و۵۹۵ و ۶۰۸) در این زمینه سخن گفته‌اند.

امام مجدالدین ملک‌الاطباء شرف‌الزمان محمدبن عدنان سرخ کتی که در لباب الالباب‌عوفی (ص ۱۰۴و۱۰۵و۱۱۱و۱۵۱و۱۵۷و۶۰۰و۱۹۶و۶۰) ازاو یادشده‌سولف‌تاریخ‌ملوک خانیه است‌گویا بیش از ۶۱۷ و کتاب خواص اشیاء وتاریخ خطای برای قلج تمغاج‌خان ابراهیم بن‌الحسین درگذشتهٔ ۵۹۷ (بارتولد به‌نقل از چلبی ۲: ۱۲۲و۱۲۷و۱۴۳).

مترجمان ومولفان سفرنامه های چین به‌فارسی وترکی در سدهٔ ۱۳ و۱۴

۱- میرزا صادق راقم همراه باالیس احوال چین الیس را در روزگار محمدشاه‌قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴=۱۸۳۴-۱۸۴۷) به‌دستور بهمن‌میرزا فرمان‌فرمای آذربایجان به‌فارسی برگردا- نده وآن دربارهٔ زندگی مردم چین است وجغرافیای آن کشور ودر چهارشنبه ۲۳ شعبان ۱۲۶۱ (۱۸۴۵) بپایان رسیده است. درفهرست منزوی (۳۹۹۱) شش نسخه از آن نشان داده شده است.

۲- محمد زمان‌خان فرنگی‌خان تاریخ پادری‌اکسوس **Reu Exoos** صاحب هند رابه فارسی درآورده وآن در ۱۸۶۴ (۱۲۸۱) به‌چاپ رسیده است (استوری ۱: ۴۳۲-مشار ۱۰۷۰).

۳- علی پسر رضای نامه‌نگار چندین کتاب رابه‌فارسی برگردانده است:

۱- سفرنامه چین طامسن مورخ ۱۲۸۷-۱۲۸۹ (۱۸۷۰-۱۸۷۲).

۲- سفرنامهٔ چین دکتر موریس ۶ ژوئیه ۱۸۷۲ (۱۲۸۹) بنام ناصرالدین شاه درچند فصل.

۳- سفرنامه چین شوتسه مورخ ۱۲۹۰ (۱۸۷۳) بنام همان شاه. دراین‌سه آگاهیها جغرافیایی ومردم‌شناسی آمده است (انوار ۴: ۲۹۳و۲۹۴ و۲۶۹۹ش ۳۹۵و۱۸۴۱/ و ۱۸۲۰).

۴- میرزا فروغی ذکاء الملک ادیب محمدحسین پسر مهدی ارباب فروغی اصفهانی (۱۲۵۵-۱۳۲۵). سفرنامه یا جغرافیای چین دارد، نسخه‌ای از آن درکتابخانهٔ شادروان استاد مجتبی مینوی هست نوشتهٔ ۱۳۰۱ (۱۸۸۳) (نشریه ۶: ۶۰-منزوی ۴۰۱۸ مشار مولفین ۲: ۸۳۴-بامداد ۳: ۳۸۴)

۵- محمدبن محمدبن رفیع شیرازی ملک الکتاب در تاریخ چین وژاپون مرآة الزمان دارد که در بمبئی در ۱۸۹۳ (۱۳۱۱) چاپ شده است (استوری ۱: ۴۳۲).

۶- یوسف والتن را سفرنامهٔ چین وژاپن وکره است در شانزده فصل ویک خاتمه

همراه بایک نقشه مورخ ۱۸۹۹ (۱۳۱۷) (منزوی ۱۹ ۲۰۱۰-انوار ۱:۲٤٤ ش ۲۰۲).

۷- لسان السلطان اسماعیل پسر صحاف باشی به‌نام محمدعلی میرزای قاجار ولی‌عهد متن انگلیسی تاریخ چین راکه تا سال ۱۹۰۱ (۱۳۱۹) است در ذق ۱۳۲۲ (۱۹۰٤) به فارسی ترجمه کرده است. در آن ۱۰ فصل است وازجنگ چین واروپا در ۱۹۰۰ (۱۳۱۸) گفتگو شده است(انوار ٤:۳۳٤ ش ۱۹۲٦ نوشتهٔ ۱۳۲۳-فهرست تاریخ آتابای ص ۱۲۰ ،این دو نسخه دونگارش‌است ازیک کتاب) همو تاریخ جنگ چین وقشون ملل اروپا در ۱۹۰۰ (۱۳۱۸) ازسویچ لاج هنری لاندوریه رابه‌فارسی درآورد که جلد یکم آن مورخ ج۱/۱۳۲۱ (۱۹۰۳) (انوار ۱:۲۳۳ ش ۲۲٦).

نیز او تاریخ چین یاسفرنامه یاسیاحت‌نامهٔ تبت‌همان‌سویچ لاج هنری لاندوریه را که از یطرز بورغ بسوی هندوچین رفته تا به‌تبت رسیده است ودر آن دفتر گزارش کرده است از انگلیسی در پنجاه فصل در روزگار ناصرالدین شاه به فارسی در آورد ، نسخه‌ای از آن را ملک‌الشعراء بهار داشته (نشریه ٥:٦٥۹) که به‌مجلس رفته‌است (۱۰:٤٦٦:۱۹ ۳۰-منزوی ٤۲۹).

۸- ندیم السلطان میرزا محمدخلیل پسر محمد هاشم شیرازی تاریخ چین وماچین را از اردو به‌فارسی برگردانده ومحمدهادی دامغانی آن‌ها رادرکر بلانزدش دیده وچون آشفتگی داشته است آن را دوباره در تهران ازنو به نگارش درآورد. سرگذشت کنفوسیوس (کنک‌شو) در آن هست. جلددوم تاریخ ۱۳۲۲ دارد. جلدیکم آن در ۱۳۲٤ (۱۹۰٦) چاپ سنگی شده است (مشار ۱۰۷۰) در فهرست انوار (٤:۳۷۰ش ۳۷۰) از جلد ۱ آن و همچنین در آن (٤:۳۸٤ ش ۱۹۲٦) ازجلد ۲ آن نوشتهٔ ۱۳۳۰ درسه‌دفتر یاد شده است.

۹- تاریخ وجغرافیای باستانی چین تا روزگارکنفوسیوس بایادکردن از بزرگان و پادشاهان آن سامان نسخهٔ مورخ ۱۳۲۲ (۱۹۰٤) (انوار ٤:۱۰۸ش ۱٦۸٦).

۱۰- فتح‌الله ثقفی تاریخ ژرژ دوباربیه رابه‌فارسی درآورده‌که در ۱۳۲۸ (۱۹۱۰) به چاپ سربی رسیده است (مشار ۱۰۷۱).

۱۱- سلطان ابراهیم‌خان‌به دستور علی‌قلی‌خان‌سردار اسعدبختیاری سفرنامهٔ مارکوپولو از روساسیا را ترجمه کرده است. در فهرست منزوی (٤۰۲۸) از نسخهٔ مورخ ۱۳۳۳ (۱۹۱٤) یاد شده است.

ازاین دفترها برمی‌آیدکه دراین روزگاران نیز در ایران به‌شناخت کشورچین بسیار ارزش می‌نهادند.

۱۲- در فهرست قرطای (ش ۱۰۱٤ نوشتهٔ ۱۱۳٦ وش ۱۰۱۰ نوشتهٔ ۱۳۵۰) از تاریخ چین وماچین ترجمهٔ ازفرنگی به‌ترکی یاد شده است.

چگونگی نسخه‌های فارسی وعربی چینی

بیرونی در فصل ۱۰ الهند (ص۸۳) یادمیکند از شماره گذاری برگها بارقمی مانند حرفهای چینی که جز با بسیاربکاربردن وخوی گرفتن باآنها شناخته نخواهد شد.

خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی در دیباچه‌های تاریخ ختای از جامع التواریخ (چاپ عکسی کارل‌یان) وتنکسوق‌نامه (چاپ عکسی دانشگاه) از چگونگی خط‌چینی وروش نوشتن واژه‌های چینی به‌خط فارسی بررسی کرده است همچنانکه دربارهٔ سیاست خطای وقوانین چین در همان تنکسوق‌نامه ودر نوشته‌های دیگر خود (دیباچهٔ برسوانح رشیدی ص ٥)گفتگو داشته است.

به‌گواهی کتابهای خطی وچاپی وسنگ نوشته‌ه‌ای فارسی‌وعربی وترکی نوشتهٔ در چین که دیده‌ایم روش خط‌کهن چین در نوشتن آن اثرکرده وآن را به‌نقاشی خط چینی نزدیک ساخته است. نشانه‌های خط فارسی را در چین سیتوان چنین یاد نمود:

۱- به‌نسخ یا نستعلیق خاصی که از روش چینی متاثر است.

۲- «بسمله» ها در بیشترکتابها خواه فارسی یاعربی زیرنویس فارسی «بنام خداوند بخشایندهٔ مهربان» دارد.

۳- زیرنویسهای واژه‌ها وعبارتها گاهی عربی وبیشتر به‌فارسی وگاهی هم‌چینی به خط فارسی وگاهی هم به‌خط چینی است. ترجمه‌های چینی درکتابها در شهرها یکسان نیست والهجه‌های گوناگون آنجاها را سیرساند. این زیرنویسها برای فرهنگ فارسی به فارسی وبرای فرهنگ فارسی به چینی بسیار سودمند میباشد.

٤ کاغذ بسیاری از نسخه‌های خطی و چاپی بسیار نازک و ناگزیر در یک روی آن نوشته شده تاسیاهی مرکب بیرون نزند وصفحات راست وچپ دولایه است.

٥- ازهمین آمیزش دوزبان فارسی وعربی در نوشته‌های نسخه‌های خطی وهمچنین در اذکار نمازکه نیت درآنها به فارسی است وآوردن کلمهٔ شهادت به‌فارسی چنانکه «محمد یوسف مالیانج (اسب خوب) امام المسجد الکبیر بسیان فی‌الصین» در ۱۹۸۰/٦/۱۱ (برابر باروز چهارشنبه ۲۱ خرداد ۱۳٥۹-۲۷ رجب ۱٤۰۰) برای من به‌خط خود نوشته است بدینگونه: «خدی یکه‌است ومحمدرسول‌الله برحق است» و گواهیهای تاریخی دیگر واسناد و کتیبه‌ها که دیده‌ایم خود میرساند که آیین اسلام از راه ایران به‌چین رفته است. در آنجابه ساگفته‌که در دهسال واژگونی فرهنگی کتابهای اسلامی را ازمیان بردند ومسجد را ویران ساختند ولی اکنون مسلمانی در آنجا اسلام از نوزنده میشود ونمازگذاران فراوان میگردند وجای در مسجدها برای‌آنهاتنگ است. در خود پکین در کوچهٔ انارستان اشکانی نزدیک انجمن اسلامی دیده‌ایم که مسجد ویران کرده‌ای را داشتند از نو میساختند.

ازنسخه‌های چینی فارسی وعربی وترکی در منابع زیر بررسی شده‌است:

۱- در Rmm سال ۱۹۰۸ (۶:۴ ۵۱۶-۵۲۱) گفتاری است از Bouvat باعنوان

Une Bibliotheque de mosquée Chinoise

۲- در نشریهٔ کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران دفتر نهم (ص ۲۸۰ و ۲۸۲ و ۲۸۹) یادشده است از حقایق وشرح لوایح ومجموعهٔ مقاصد الکلام وگزیدهٔ مفتاح الاسرار که به روش چینی است.

۳- گفتار محمدجواد شریعت در راهنمای کتاب (۲۰:۱ ۵۰۱) دربارهٔ نسخه های مسجد دون شی پکن: مرصاد العباد ودستور زبان فارسی شندونی و کامل التعبیر حبیش تفلیسی.

۴- گفتار غلام رضا ستوده در همانجا (۲۱: ۶۶۵) دربارهٔ نسخه های همان مسجددون شه Don Sé: همان کامل التعبیر تفلیسی وتحفة المجالس والارشاد قلانسی و تفسیر ختم القرآن وگلستان وخاصیة الارواح و عقاید الاسلام و نوادر حکایات زهری غمراوی و جواهر اللغات ولغات القرآن وضوء المصباح وفوائد ضیائیه والمصباح وشرح آن و مراح الارواح و اساس العلوم ومجموع خانی در فقه به فارسی وترغیب الصلوة وهستی و نیستی وایساغوجی و شرح آن وتنبیه الغافلین ومقصد اقصی ولوایح ورباعیات ومقاصد وگلستان وخطب الرسول و اربعون الفقهاء ومرصاد الطالب وشرح العقاید و عقاید الاسلام وتفسیر القاضی والناسخ و المنسوخ وتفسیر النبأالی المعوذتین وتفسیر سورة الکهف وشرح الوقایة و مشکوة المصابیح و تلخیص المفتاح و کنز الدقایق وقصهٔ یوسف ومرصاد العباد.

۵- گفتار محمدجواد شریعت در

Asian Affairs Vol. XI (Old Series Vol. 67) PartI Fab 1980

The Library of the Tung Hsi mosque at Peking

دربارهٔ نسخه‌های همان مسجد: منهاج الطلب، مقصد اقصی، ترجمهٔ مستصفی، قصص قرآن، فوز النجاة، مرآة السالکین، فردوس الواعظین، قصهٔ یوسف، فقه مسعودی، مختصر الوقایة، کتاب ارشاد، جنگ‌نامه، مرصاد العباد، گلستان، تذکرة الاولیاء عطار، تفسیر النبأ از ابونصر احمدبن حسن بن احمد دونیسی کامل التعبیر تفلیسی، کتاب‌مقاصد، نقدالنصوص، لوایح وفوایح، جواهراللغة، تفاسیر فارسی قرآن، لغات قرآن به‌فارسی وچینی به‌خط‌فارسی.

۶- گفتار ستوده در آینده (۶: ۳۳۴) دربارهٔ کتیبه فارسی مسجد شهر هانچو.

۷- گفتار شریعت در آینده (۶: ۵۸۱) دربارهٔ منهاج الطلب در مسجد دون شی با عکس دوصفحه‌ای ازآن.

۸- گفتار ایرج افشار درمجلهٔ آینده ۷: ۹۰-۹۵ دربارهٔ ارشاد قلانسی واربعون نوجابادی

نسخه های خطی بخش خاوری دانشگاه پکنیگ

۱- ارشاد در اخلاق عرفانی بنام علم معرفت ووعظاز ابومحمد عبدالله بن محمدقلانسی[1]

۱- در فهرست قرطای (۴۱۲۵) وتاریخ ملازاده (۵۶۹۵۵) ونشریه (۹: ۲۷۰) از چند قلانسی یاد شده که جزاین یکی باید باشند.

نسفی (نخشبی) که در آن از مثنوی سرودهٔ پدرش (خواجه امام پدرم) به‌نام «آفرین‌نامه» یاد کرده وچند بیتی از آن آورده است. همچنین یاد کرده است ازحکیم ترمذی وابواسحاق بشاغری. در آن دیده میشود:

فصل فی علم المعرفة نخستین چیزی که بربنده واجب شده است .... فصل وبباید دانستن که علم باسنفعت بود وبی منفعت.

آغاز: بسمله .حمدله...الطاهرین. می‌گوید خواجه امام زاهد خطیب ابومحمد عبدالله‌بن محمد القلانسی النسفی رحمه‌الله وغفرله ولوالدیه که بعضی از دوستان ویاران خواستند که آنچه مرا از علم معرفت ووعظ معلوم شده ازکتب پراکنده واز پدر خویش واز استادان بزرگ رحمهم‌الله برطریق املاء چیزی جمع کنم تامرایشان را فایده بود.

به‌نسخ چینی سدهٔ ۱۲ درکاغذ نازک ویک رویه وسعرب درعربیها ۱۵۰ س، رحلی (نیز نسخه‌دیگر).

۲- تفسیر قرآن به‌فارسی کهن باعبارتهای وشعرهای عربی. عبارت «روی الشیخ الامام الاستاد باسناده عن ابی کعب» هم در آن هست.

نمونه :مجلس فی‌قوله تعالی «فلااقسم بالخنس» الایة قال رح روی الشیخ الامام المفسر باسناده عن ابی‌هرویه....واگر عیب تراآشکاراکنم خشم بگیر و اگر بستایم ترا به چیزی که اندر تونیست شادمشو وگمان مردمان را دشمن مگیر وهرچه در آن یقین ترابگیر.

نمونهٔ دیگر :بسمله. قوله تعالی : «والعصر» قسم از ما به ماه وسال وزمان که به یگانگی ما ونبوت رسول ما وبه‌کتاب ماایمان نه آرد وزیان کارست

به‌نسخ چینی درکاغذنازک‌چینی یک‌رویه‌وهردوبرگی ازکنارهٔبیرونی بهم‌چسبیده‌است، باحواشی چینی، پیش‌از«قوله تعالی: الم نجعل الارض مهادا» ازسورهٔ عم تا سورة الناس سپس الفاتحة

۳- داستان ترکی، به‌نستعلیق‌سدهٔ ۱۲، آغاز وانجام افتاده.

٤- سیرة الرسول به‌ترکی، به‌نستعلیق سدهٔ ۱۲، در پایان یک صفحه «آداب طریقت عبدالخالق الخالق غجدوانی» است (منزوی ۱۰۱۲).

٥- شرح خطب الاربعین،گزارشی است به‌عربی وفارسی براربعین احادیث یا خطب نبوی از تاج‌الدین حافظ بخارایی ازحسام‌الدین بن علاءالدین نوجابادی مرید برهان‌الدین ساغرجی (شدالازار ٩ و ٤-یادداشتهای قزوینی ٥:٦٣) باشعرفارسی در شرح از رکن‌الدین مقاماتی.

نمونه: الحدیث الرابع عن عبدالله بن عباس رضی‌الله عنها قال سمعت رسول‌الله ص م یقول فی‌خطبته ایهاالناس ان لکم معالم فانتهوا الی معالمکم ...العلم اثریستدل به‌علی الطریق. الاستعتاب:ازکسی در خواستن که مرا خشنود کند وآشتی خواستن.

نمونه‌ای ازشعرهای فارسی: آمد شب وبازگشتم اندرغم دوست - سرهم با سرگریه آ که چشمم را خوست-خون دلم ازهر مژه کز پلکک فروست- سیخی ست که پارهٔ جگر برسراوست.

آغاز: بسمله بنام خدا. لله‌الحمد علی منحه الغزارو مننه‌الکبار (گفتار ستوده).

دونسخهٔ یکی ناقص به‌نسخ چینی، دوسی کامل به‌نسخ چینی سدهٔ ۱۲.

چهل حدیث شماره ۴۰ فهرست بلوشه (۱:۲۶) گویا نزدیکک به این یکی باشد. در درفهرست چهل حدیث قره‌خان به‌ترکی وفهرست گنج بخش منزوی (ص ۱۷۶ ۱) وجز آن) از این کتاب نشانی ندیدم.

۶- فرهنگک فارسی به‌فارسی حسین وفائی ساختهٔ روزگارشاه تهماسب درسال ۹۳۳ در ۲۵ باب و۴۰۱ فصل و۲۱۸ ص و۲۴۲۵ واژه به‌ترتیب حرفهای بازپسین از روی صحاح الفرس محمدبن هندوشاه ساختهٔ بنام غیاث‌الدین محمد وزیر ومعیار جمالی شمس فخری بنام امیرشیخ ابواسحاق اینجو وفرهنگک شیخ شمس‌الدین محمد کشمیری (ذریعه ۱۶: ۲۲۰-منزوی ۱۹۳۸). به‌نسخ سدهٔ ۱۲

۷- فقه فارسی، بدینگونه: باب در بیان نماز تراویح. در فتاوی درسراجی در مظهر است. می‌گوید که تراویح لغت مؤکد است درحق کس وعورت (؟)..... کتاب الصلوات. در مشارق ودرکافی میگوید نماز از بناء مسلمانی است ونماز فریضهٔ عین است.

به‌نسخ سدهٔ ۱۲، آغاز وانجام افتاده.

۸- قصص‌الانبیاء، به‌ترکی، چاپ شده به کوشش ملاعبدالله حاجی وملازفر تاجر کتب در ۱۳۳۴ در ۳۸۴ ص.

۹- کتاب دعاء به‌ترکی، به‌نستعلیق سدهٔ ۱۲.

۱۰- گلستان سعدی، نستعلیق سدهٔ ۱۱ و۱۲، عنوان شنگرف.

۱۱- مجموعه دارای:

۱- یکک صفحه ازکتابی به‌فارسی

۲- ضوءالمصباح از تاج‌الدین محمداسفراینی درگذشتهٔ ۶۸۴ گزیدهٔ از المفتاح فی‌شرح المصباح ناصر مطرزی درگذشتهٔ ۶۱۰ که در پنج باب است ودر نحو (به‌نسخ بازیرنویس چینی باحاشیه‌های عربی) (فهرست نحوظاهریه ۵۸۲-دانشگاه تهران ۶: ۲۵۹۳-الهیات ۱: ۶۰۸-حقوق ۳۹۹).

آغاز: ان‌احق مایتوشح بذکره صدور الکتب والدفاتر... جاعل النحوفی‌الکلام... الملح

۱۲- مجموعهٔ دومنظومهٔ مذهبی (به‌نستعلیق سدهٔ ۱۱).

۱- مثنوی در بیست‌وهشت مقاله

مقاله پنجم نصیحت وپند دادن، مقاله بیست‌وهشتم در بیان قیامت وشرح آن.

آغاز افتاده: درکمال کارها چندین بکوش-جزبه کاری که بود دردین مکوش

انجام: قصه‌گوته کن که رفتم در حجاب   چه کنم که ختم شدوالله اعلم با لصواب

۲- مفتاح التوحید علی‌درویش پسر عثمان حاجی گزیدهٔ ازمثنوی مولوی در ۷۸ باب سرودهٔ پیش از ۸۸۴ (منزوی ۳۲۲۶-آتش ۲۱۵-نشریه ۲۹۶:۷) انجام این نسخه افتاده:

الباب الاول فی‌حمدالله عزوجل. ای خدا ای فضل توحاجت روا- بی‌تویاد هیچ کس نبود روا

الباب الخامس والسبعون فی‌القلب، هرکسی اندازهٔ روشن دلی- عیب را بیند به قدر صیقلی.

۱۳- مجموعه دارای:

۱- مجمع الغرایب [و] فهرست الصحائف از ارسلان محمدبن درویش محمد مفتی بلخی برای محمدخان خسرو شاهنشه بلخ در پانزده باب ویک خاتمه در جغرافیا وتاریخ (منزوی ۳۹۸۰):

باب ۱ در بیان عجائب وغرائب افلاک

باب ۱۰ در ذکر بعضی از سوانح ووقایع غریب عالم

ترجمهٔ ترکی آن در خاورشناسی فرهنگستان شوروی هست (فهرست ۲:۱۴۱).

آغاز: عظمت و کامکاری خاقان بن خاقان ،آن پادشهی که خسرو ایران، است فرمانده عصر واوردگان (؟) است (به‌نستعلیق ۱۳۰۶).

۲- جابلقا وجابلسا در ممالک وممالک به‌ترکی

۱۴- مجموعه‌دارای:

۱- لوایح جامی (منزوی ۱۳۵۰).

۲- شرح لوایح الاسرار که‌گزارشی است از عماد الدین فضل‌الله مرید جامی‌و کشتهٔ محمدشیبانی در طوس در ۹۱۴ برهمان لوایح استادش به‌فارسی وساختهٔ در ۹۰۳ (=فیض جود) مانند نسخهٔ چینی کتابخانهٔ‌ملی پاریس (نشریه ۹:۲۸۲ش SP2063 به‌نستعلیق چینی سدهٔ ۱۲) ونسخهٔ ۴.۵۶/۱۴ کتابخانهٔ ملک از سدهٔ ۱۰ (منزوی ۱۲۵۴) ونسخهٔ ش ۷۰۴ دیوان هند به‌نستعلیق دربرگ ۱-۴۳ (ش ۱۳۷۳ فهرست اته) ونسخهٔش۱۸۴۵/۷ گنج - بخش (ش ۹۸۹ فهرست منزوی) شکسته نستعلیق سیدقاسم در ۷ ع ۱۱۱۷،ص۲۶۴-۲۴۸ (رویهم پنج نسخه).

آغاز: بسمله... بنام خدای بخشندهٔ مهربان

ای ازتوعیان لوایح نورقدم   یک لایحه زان لوایح آمد عالم

....اما بعد این حرف ریزهٔ چندی بی‌مقدار وسفال پاره‌ای دوسه بی‌اعتبار است که استادان هنرپیشه وپیشوایان دقیق اندیشه از سروران بلد (؟) کارخانه بیرون انداختند (به‌نسخ معرب باتاریخ ۹۰۳).

این گزارش جز اشعة اللوایح عبدالملک بن عبدالغفور امان انصاری است ساختهٔ اندکی پس از ۹۳۱ و۹۳۷،نسخهٔ ۳۱۸ حکمت در دانشکدهٔ ادبیات (ص ۴ فهرست) نوشتهٔ

ملاجمال غلام میرزا آقا شاه قنوجی به‌نستعلیق ریز در ۷ ذح ۱۰۱۷ در ۵۸۲ ص ۲۱ س ربعی دراز ونسخهٔ برلین ش ۸۱۲ اشپرنگر Sprenger به نسخ خوب ۲شوال ۱۰۸۹ در ۳۱۲ گ ۲۱س در ۱۵×۲۷ (ش ۲۴۵ ص ۲۸۴ فهرست پرچ) (رویهم دونسخه) نیز جزگزارش شیخ محمد فضل نسخهٔ ش ۱۹۹٤ دیوان هند به‌نستعلیق در ۵۹ ب -۱۱۰ (۱۳۷۲ فهرست اته).

چندگزارش ناشناخته‌ای هم در فهرستها آمده است: آصفیه ۱٤۲۷ تصوف نوشتهٔ ۱۲۸٤ (۳: ۲۰۰) وموزیم هرات ٦/۸ (ص ۳۳۱ فهرست) ونسخهٔ ٤۲۹۹گنج بخش از سدهٔ ۱۲ در ٤٤٤ ص آغاز وانجام افتاده (منزوی ۹۹ .) که‌آغاز لایحه ۱ , آن «لایحهٔ فنا عبارت ازآن است که به‌واسطهٔ استیلای ظهور حق به‌باطن به‌ماسوای او شعور نماند» را در ص ۲۳۷ ش ۳۱۸ حکمت دیده‌ام وآنچه پس‌ازاین منزوی آورده است در آن نیست پس‌شایدگرفتهٔ از اشعةاللوایح باشد. در فهرست شیرانی (ص ۲۳۳-۲۳٤ش۱۱۹۲-۱۱۹٤) ازسه نسخه یادشده است :ش ٦۱۹۰/۷ نوشتهٔ نزدیک ۱۲۸۲ وش ۳۲۳۱/۲۲۲/۳ نوشتهٔ میرهاشم بن حاجی میرحسین در ۱۰۰۵ وش ۳۲۳۱/۲۲٦/٤ولی‌دانسته‌نیست کدام‌گزارش است،در دانشگاه‌هم نسخه‌ای ازشرح لوایح است (ش ۸۵۱۹/۱۷).

۳- تکه‌ای از المقامات حریری

نسخه‌های خطی کتابخانه‌ملی بیجنیگ

کتابخانهٔ ملی مردم جمهوری چین

پیش ازاین کتابخانهٔ مرکزی پکینگ بوده وبنیاد آن در پایان فرمان روایی خاندان کینگ در ۱۹۱۰ آغازشده و در ۱۹۱۲ انجام گرفته است. در ۱۹۲۸ بدان نام کتابخانهٔ پی‌پینگ Peiping داده شده است. دیرینگی آن به هفتادسال میرسد. آنچه کتابها که در آنجا گذارده شده ریشهٔ آن به ۷۰۰ سال پیش میرسد وسرده ریگ و بازماندهٔ کتابخانه‌های امپراطوری خاندان سونگ Song «کی‌خی‌دین» Qi Xi Dien و خاندان «مینگ (Ming) ون یو آن‌گ» (Wen yuan Ge)میباشد. در ۱۹۱ آنچه‌در دفتر کتابخانهٔ بزرگ‌شهر ودر آکادمی امپراطوری ومدرسهٔ جنوبی کالج امپراطوری خاندان مینگ ومجموعه‌های خصوصی دیگر بوده است در اینجاگرد آمده است وبه‌تدریج نسخه‌های چاپی چوبی وخطی‌مانند ون جین که سی کو آن‌شو (Wen Jin Ge Si Ku quan Shu)یامجموعه کامل‌چهارگونه‌فرهنگ و نسخه‌های خطی‌دون هوانگ Dun huang بدانجا آمده است.

کتابخانه ملی بیجنیگ در باختر باغ «بی‌هایی» (Beihai)است. ساختمان آن در ۱۹۳۱ در ۸۰۰۰ مترمربع بنیادگرفته وپس آزادی‌گشادگی آن به ٤۰۰۰۰ مترمربع رسید. اکنون در آنجا باشاخه‌ها ورشته‌هائی که دارد ۸۰۰ کارمند کار میکنند. در ۱۹۷۸

کتابها ومجله ها ونشریه های آنجا به ۰۰۰/۰۰۰/۹ جلد رسید بدینگونه: ۰۰۰ر۱۰۵ره کتاب که ۶۰/. آن چینی است و ۰۰۰ر۳۸۰ مجله که یک سوم کتابهااست و ۲۰/. چینی و ۸۰/. بزبانهای بیگانه و ۸۰/. آن در علوم طبیعی و ۲۰/. آن اجتماعی. روزنامه ها در آنجا دارای ۳۶۰۰ عنوان و ۰۰۰ر۶۷ جلد و ۵۰/. آن به‌چینی‌است خواندنی‌های دیگرآنجا بیش از ۰۰۰ر۲۰۰ است و۷۵/. آنها به‌زبان دیگر است.

در جمهوری چین چندین نژاد زندگی میکنند از اینروی کتابخانهٔ ملی چند زبانه ونزدیک ۰۰۰ر۶۰ کتاب در ۲۴زبان از مغولی وتبتی ومنجو واویغور و کازاخ و کره‌ای و قرقیز وجزاینها در آنجاگذارده شده است کتابهای بیگانه در آنجا در ۱۱۵ زبان اروپایی است که‌بیشتر آنها به‌انگلیسی وروسی وفرانسه وآلمانی میباشد. در آنجا کتابهای کهن خطی وچاپی چینی وتبتی ومغولی هم نگهداری میشود.

(گزیدهٔ‌ازبیجینک‌توشوگوآن‌جیانجیه(Beijimg Tushu Guan Jianjie)چاپ۱۹۷۹ بنام راهنمای کوچکی برای کتابخانهٔ بیجینگ به‌چینی وانگلیسی وژاپونی).

درکتابخانه مرکزی شهر پکینگ ده‌سلیون مجلد کتاب و مجله که شصت درصد آن چینی است وچهل درصد به‌زبانهای دیگر نگاه‌داری‌می‌شود.

در آنجا چندنسخهٔ خطی فارسی وعربی هم‌دیده‌ایم:

۱- دیوان بی‌دل به‌نستعلیق سدهٔ ۱۲ آغاز وانجام افتاده.

۲- دیوان حافظ به‌نستعلیق بارقم «کاتبه محمد... دریاخان نورالدین» «بتاریخ ذی الحجة لسنة فی‌ازسی وپنجم».

۳- مجموعهٔ دارای:

۱- مقصد اقصی نسفی به نستعلیق محمدعلی در ۲۶ شوال ۹۹۶ درکشمیر

۲- رساله معرفت عالم کبیر وصغیر وسبده وسعاد او (فهرست‌گنج‌بخش منزوی ۹۹۱: مبده ومعاد نسفی).

۴- مثنوی سولوی دفتر ۴ تا ۶ به‌نستعلیق طالب پسر سوخته پسرابراهیم در روستای «ارعوبین الجبلین».

۵- العقد الفرید للملک السعید از ابوسالم محمدبن ابی‌طلحه قرشی نصیبینی‌وزیر در گذشتهٔ ۶۵۲ درشش قاعده (چلیی) که در مجموعه دو ترجمهٔ فارسی آن را دیده‌ایم:

یکی ازمحمدامین پسر زیرک خواجهٔ خجندی ملقب به کاشف که تنهاباب پنجم‌آن است.

دوسی به‌نام نقد الفرید فی‌حل عقد الفرید از محمد عیسی بن ابی‌القاسم خان‌اریقی در روزگار محمد یعقوب بیک بهادرخان غازی که‌تاریخ آن‌دراین بند«فارسی کن کتاب‌نقد فرید» برابر با ۱۱۸۸ دیده میشود.

آغاز نخستین: آرایش حدایق کلام متانت اساس
آغاز دوسی: سپاس بی‌قیاس وثنای بی‌انتها نثار بارگاه.
انجام دوسی: خواطر ایشان را الی الاباد نگهداراد بالنبی... الی یوم التناد.

نسخه‌های خطی مسجد دون‌شه

Dong Se (Tung Hsi)

۱- ادلة الشرع والسنن، از روی «السواد الاعظم وکنزالعباد والحدیقة الانیقة واحیاء العلوم» ساخته شده است.

۲- اربعون حدیثا یا شرح الاربعین نوجابادی همانکه در دانشگاه پکنیگ هست (چهار نسخه).

۳- ارشاد در علم معرفت ووعظ از ابومحمد عبدالله بن‌محمد قلانسی نسفی (راهنمای کتاب ۲۱:۶۶۷).

۴- اشعة اللمعات جامی (رویهم پنج نسخه) جزاشعة اللمعات فی‌شرح المشکات عبدالحق بخاری دهلوی حنفی درگذشتهٔ ۹۲۸ که در فهرست ریو (۶۴) ودر نشریه (۸:۲۰۱) یاد شده است.

(گنج بخش منزوی ۹۸۰-گفتار ستوده در راهنمای کتاب).

۵- تحفة‌ا'مجالس، مجلس نخستین در بیان شهادت (راهنای کتاب ۲۱:۶۶۷).

۶- تذکرة الاولیاء عطار.

۷- ترجمهٔ مختصر وقایه گویا از جلال‌الدین محمد پسر ابی‌بکر سمرقندی کوثری گورسیری برای عبدالله اوزبک (۹۴۰-۹۴۶) چون نسخه‌ای راکه دیده‌ایم محمد ملاح پسر بدرالدین محمد جرزوانی در هرات در ۹۷۳ نوشته است، نه‌ترجمهٔ فارسی شرح وقایة عبیدالحق سجاول سرهندی در ۱۰۷۶

(شگلوا ۶۱۶۶و۶۱۸-مشار ۹۴۰۴ و ۲۰۰۸-لنینگراد ۴۰۴۶۶و۷۲۹-شیرانی ۲۷۶- گفتار شریعت).

۸- ترغیب الصلوة محمد احمد زاهدزین، در دوقسم دارای شصت ونه فصل (قرطای‌فارسی ۸۳-تاشکند۸:۵۹۳ وش۶۹۱۶-گفتارستوده‌در راهنمای کتاب‌سال ۲۱).

۹- تفسیر الضحی: امیر شمس‌الدین محمد قدسی مکی‌حسینی، باترجمهٔ فارسی محمد الصادق بن‌عبدالله برای اسکندرخان وجکرخان در روزگار ابوالفتح سعید بهادر.

این سوره سه‌تفسیر دیگر دارد یکی از دهدار شیرازی (منزوی ۳۱) دوم‌بنام مصباح العاشقین از ناگوری (گنج بخش منزوی ۵۷) سومی روح الارواح قادری (منزوی ۴۹).

۱۰- تنبیه الغافاین بهاءالدین ترمذی ،درنوزده بخش (تاشکند ۶۹۱۷) یاشانزده فصل (نسخهٔ ما).

۱۱- جنگ‌نامه دربارهٔ پانزده جنگ یاغزوهٔ پیامبر اسلام به‌روش نقالی و قصه‌گویی عامیانه باعنوانهای «راویان اخبار...».

۱۲- جواهر اللغات (دونسخه) (گفتار ستوده در سال ۲۱ راهنمای کتاب).

۱۳- حقایق به‌فارسی در بیست‌ودو باب در اخلاق دینی و عرفانی گویا از سدهٔ ۶ و ۷ همانگه در نشریه (۹: ۲۸۰) شناسانده‌ام.

۱۴- خاصیة الارواح: ضیاءالدین ثنا، به روش پرسش وپاسخ (گفتار ستوده در راهنمای کتاب ۲۱: ۶۶۸).

۱۵- کتاب دعاء باعبارتهای فارسی.

۱۶- روضة الشهداء کاشفی در دوباب.

۱۷- روضة المصلی در چهل فصل.

۱۸- صلاة مسعودی (گفتار شریعت -فهرست آستانهٔ قم ۱۴۰ -نشریه ۹: ۲۶۰)

۱۹- عمدة الاسلام: ابوطاهر مولتانی (چندین نسخه دیده‌ایم) (سنا ۱: ۱۰۷ ش ۲۲۸/۱).

۲۰- فردوس الواعظین در بیست باب دارای دویست داستان (دونسخه).

۲۱- گلستان سعدی (رویهم ده‌نسخه) (گفتار ستوده در سال ۲۱ راهنمای کتاب).

۲۲- لطائف البساتین طوسی، همان جامع الستین یا ستین جامع لطائف در داستان یوسف (دونسخه (گفتار شریعت به‌فارسی وانگلیسی).

۲۳- لطائف العرفان: سیف‌الدین ابونصر احمدبن احمد بخارایی دریسی بزری دروازجکی زاهدی درگذشتهٔ ۵۴۹، ساختهٔ ۵۱۹ (سه‌نسخه) (گفتار شریعت- منزوی ۱۶- گنج بخش منزوی ۵۵).

۲۴- لوایح جامی (چندین نسخه).

۲۵- مبکیات: ابوبکر بن‌عمربن الفضل معروف به رشید وباری که در آن از خودش بنام «رشیدالملة والدین مفتی‌الشرق والصین» وازنگارشهای دیگر خود به‌نامهای «عبارات المذکرین وملتقط اصول وعصمت انبیاء» یاد میکند و باید به گواهی منزوی (گنج بخش ۱۲۴۵) در رجب ۸۹۲ ساخته شده باشد. جز مبکیات زندوستی است که چلبی یاد میکند.

۲۶- مجموع خانی وغرة المعانی ازکمال کریم برای قتلغ بهرام شاه (پاریس ۵۶- تاشکند ۸: ۸۴۰ ش ۱-۵۸۸۰- بانکیپور ۱۲۲۸ و ۶۰. ۲- نشریه ۹: ۸۳- شیرانی ۲. ۳- گفتار ستوده در راهنمای کتاب سال ۲۱).

۲۷- مجموعهٔ دارای:

۱- معرفة المذاهب: محمودبن طاهر غزالی

(نشریه ۹:۲۶۹-۲-منزوی ۱۷۲۰.)

۲- منظومه ابن عماد در تجوید دو ۱۴۰ بیت ساختهٔ ۸۰۳ مانند نسخهٔ ملک (منزوی ۷۹).

۲۸- مرآة السالکین: هبةالله بن اسعد صوفی، درتصوف.

۲۹- مرصاد العباد دایهٔ رازی

۳۰- مقاصد الکلام درسه‌باب هریک چندفصل ساختهٔ پس از غجدوانی ومحمد پارسا (نشریه ۹:۲۸۹).

۳۱- المقامات: حریری، باترجمهٔ فارسی

۳۲- مقصد اقصی: نسفی

۳۳-المنتقی فی‌سیر مولدالبنی المصطفی یاترجمهٔ مولود مصطفی از امام سعیدبن مسعودبن‌محمدبن مسعود کازرونی درگذشتهٔ ۷۵۷ در چهارقسم و یک‌خاتمه(بانکیپور۶: ۸۲- منزوی ۴۴۱۱-چلبی ۶:۱۶۷) جز نهایة المسؤل فی درابة سولود الرسول ترجمهٔ عبدالسلام بن علی‌بن الحسین ابرقوهی برای ابوالاشرف‌محمد ناظم امور جهمورالمومنین (استوری ۱:۱۸۰)

نسخه‌های خطی انجمن اسلامی (۱۷خرداد ۱۳۵۹)

۱- اربعون حدیثا: نوجا بادی، همانکه در دانشگاه پکنیک دونسخه از آن هست.

۲- اساس العلوم که همانند جامع المقدمات ایرانیهااست، به‌نسخ چینی دارای:

۱- امثله به‌فارسی دربارهٔ افعال زبان عربی

۲و۳- دوتصریف الافعال برای زبان عربی

۴- العوامل المائة: گرگانی

درمجموعهٔ B2117 بنیاد خاورشناسی لنینگراد(نشریه ۸:۶۹۰) نیز مانند این رساله‌ها دیده میشود.

۵- ضوءالمصباح.

درمسجد بزرگ شهرسیان دانشجویی دینی دیدم که همین اساس العلوم را در دست دارد وبه لهجهٔ چینی آهسته آن را میخواند از او درخواستم که از ان برایم بلندتر بخواند چه خواندنش خوشم آمد و دریافتم که خواندنش برای وی مانند همهٔ نوکاران تا اندازه‌ای دشوار هم هست.

۳- اشعة اللمعات جامی.

۴- انوار التنزیل واسرار التاویل قاضی امام ناصرالدین ابوسعید عبدالله شافعی بیضاوی شیرازی درگذشتهٔ ۶۸۲ یا ۶۸۵ در تبریز (نسخهٔ نوشتهٔ ۹۸۵).

۵- تنبیه الغافلین: بهاءالدین محمد ترمذی.

۶- جامع الرموز: شمس‌الدین محمد کهستانی خراسانی مفتی بخارا درگذشتهٔ ۹۶۰

برای ابوالغازی عبید الله‌خان اوزبک (۹۴۰-۹۴۶) در روز ترویه سال ۹۴۱ (نشریه ۹: ۱۸۳) (نسخهٔ نوشتهٔ ۱۱۹۶).

گزارش وشرح النقایة است از صدرالشریعة دوم بخاری که آنهم گزیده‌ایست ازوقایة الروایة فی‌مسائل الهدایة صدر الشریعة یکم آنهم گرفتهٔ از الهدایة فی‌الفروع برهان الدین علی مرغینانی حنفی درگذشتهٔ ۵۹۳ (چلبی).

محمد صالح گرگانی نیز همین وقایه رابه‌فارسی درآورده است (نشریه ۸: ۲۰۲).

۷- فوزالنجاة، در چهل باب دراخلاق دینی باداستانهای کهن به‌فارسی (فهرست گنج بخش از منزوی ۱۹۴۶و ۲/۸۱۳-گفتار شریعت به‌انگلیسی) جز فوزالنجاة فی‌الاخلاق مشکویهٔ رازی (چلبی)خواهد بودکه باید به‌تازی باشد.

۸- قرآن بازیرنویسها

۹- الکافی فی‌شرح الوافی فی‌الفروع: حافظ‌الدین ابوالبرکات عبدالله حمیدالدین بن احمد بن‌حافظ الدین محمود نخشبی (نسفی) حنفی درگذشتهٔ ۷۱۰ یا ۷۲۰ در ایذج که در روز دوشنبه ۲۲ رمضان ۶۸۴ در بخارا ساخته واو در روز یکشنبه ۱۰ رجب ۶۸۲ متن آن را به‌پایان برده بو.

کنز الدقائق اوگزیدهٔ آنست وخود چندین گزارش دارد.

او در الوافی خود مانند زیدیان واماسیان برای پیشوایان مذهب رمزها بکار برده است.

(چلبی هدیة العارفین ۱: ۴۶۴ بروکلمن ۲: ۱۹۶ وذیل ۲: ۲۶۵ -قرطای ۳۹۶۲تا ۳۹۷۲ و ۳۹۷۶ تا ۳۹۷۸- تاشکند ۱۰: ۴۲۶- جبوری ۱: ۵۷۴- ماخ ۱۰۶۲ تا ۱۰۶۴ نشریه ۹: ۲۷۳ و ۱۰: ۲۰۴)

نسخهٔ انجمن اسلامی درسه مجلد است دارای تاریخ ۸ ع ۲/۷۰۴ که سومین آن را «سعدالله‌بن محمدبن مشرف اسپهسلار یعرف سعدالدین بن‌حمید منجم ابن‌سمور حاجب‌ختنی» در روز پنجشنبه ۱۹ رجب ۷۰۹ بپایان برده است.

۱۰-گلستان سعدی

۱۱- لطایف البساتین طوسی

۱۲- لغات قرآن به‌فارسی که در پایان نسخه‌ای از تفسیر بیضاوی دیده شده است.

۱۳- لوایح جامی

۱۴- مجموعه دارای:

۱- سراج‌الدین دربیان دعوات نمازگذاران، گویا جز «سراج‌الدین فی‌الفروع» که چلبی یادکرده است.

۲- تحریمة القلم در قرائت به‌عربی

۱۵- مجموعه دارای:

۱- نحو

۲- تجوید مختصر فارسی

۳- تجوید القاری به‌فارسی

۴- تجوید منظوم فارسی حافظ عزالدین

۵- خواص

۶- وقوف غفرآن

۷- روضة اللطائف: علی بن بهاءالدین بن جمال‌الدین خجندی، در بیست‌فصل در اخلاق دینی.

۸- فضیلت ذکرالله

۹- فصل در فضائل التراویح

۱۰- کتاب علم تقویم

۱۱- کتاب علم فقه

۱۶- مرصاد العبادداية رازی (نه نسخه یکی نوشتهٔ از روی نسخهٔ ۸۹۹) (گفتار شریعت وستوده)

۱۷- معارج النبوة نسخهٔ نوشتهٔ ۱۰۹۶ در دوجلد).

۱۸- منهاج الطلب: تاج آخونان چین محمدبن حکیم زینیمی شندونی چینی، در ۱۰۷۰ در دستور زبان فارسی، آغاز شدهٔ در ۱۰۷۰ (دوازده‌نسخه) (آینده ۶:۵۸۱-راهنمای کتاب ۲۰: ۵۰۱ - دیباچهٔ چاپ‌محمدجواد شریعت در اصفهان در ۱۳۶۰ از روی سه نسخه)

۱۹- مهمات المسلمین دربیان معرفت ایمان واسلام ونماز وروزه درچهارفصل (نشریه ۸: ۲۲۶و۲۲۷و۲۲۹).

۲۰- نقدالنصوص: جامی (دونسخه) (پاریس ۲۶-گنج بخش منزوی ۹۳۸).

عکس چند نسخهٔ چینی

نامه‌ای به‌چینی و انگلیسی از آقای جان‌جه Zhang Jie حاجی محمدعلی رهبرانجمن اسلامی (ایسلن‌شخه) در خیابان انارستان اشکانی شهر پکینگ مورخ ژوئیهٔ ۱۹۸۰ (رمضان ۱۳۶۰) دریافت داشته‌ام که در آن به‌من و دوستم آقای ایرج افشار مهربانیها فرمودند وعکس چندصفحه‌ای از نسخه‌های خطی و چاپی آن انجمن را فرستادند که اینک می‌بینیم. من ازجناب ایشان و همکاران‌شان‌و از استادان و رهبران و کارمندان دانشگاهی و فرهنگی آن سرزمین که به‌مادراین سفر کمکهای شایسته‌ای کرده‌اند بسی سپاسگزارم و امیدوارم که بازهم مراکز فرهنگی آن کشور را ببینم و بهتر بتوانم آثارفرهنگی خودمان راکه درآنجاگذارده شده است بشناسانم. اینک عکس نسخه‌ها:

۱- تحریمةالقلم (ش ۱٤/۲، فهرست م۱)

۲- تفصیل الایمان

- رؤیةالهلال

٤- شرح خطب الاربعین نوجابادی (ش ۱)

٥- مهمات‌المسلمین (ش ۱۹)

قال قرة عینی بکر یا رسول الله اللهم متعنی بالسمع والبصر فانا طالب

فی صفوف القیمة در کتاب هندیمادرن است روز رسول عم در جای

مغز رفت یکی بوستانی بدید و در وی گونه گونه درخت بدید و در درختان

گوناگون میوه بود و همه کلها بدید رسول عم دل شاد شد بعد از آن

یکی گیاه را دید و وی کلا بر از گیاه دیگر کرد رسول عم بنزدیک آن گیاه رفت

و بدید و آن گیاه را نام بنج یکویند بس رسول عم سر را جنباند و دل

غمگین شد و در چشم وی آب باریدن گرفت پس ابوبکر رسول عم را پرسید یا

رسول الله چرا گریستی رسول عم گفت آخر الزمان امتان من از این گیاه

خوردن هلاک کردند دود از دهان و بینیشان بیرون کرد ندایشان

بهشت کرد در آسمان بست و در توبه نیز بسته شد توبه ایشان را

قبول نکنند ایشان از من پیغمبری بیزاری شدند یعنی از شفاعت من

بیزاری شوند پس رسول عم گفت من اکل البنج کما یاکل لحم الخنزیر ایضا

من اکل البنج فهو ملعون فی الدنیا والآخرة تمام شد

ولهذا جعلته في نسخة مع تفصيل الايمان

حتى صارت هذه النسخة مجمع البحرين

اى الصرف والنحو

فهي وان كانت صغيرة لكن تكفي للمبتدين

نفعهم الله بها آمين يا رب العالمين

ثم اذا علمت ان مذهبنا مذهب الامام

الاعظم رح فاعلم ان مذهبه مذهب السنة

والجماعة اى مذهب النبي عم واصحابه رضي

الله عنهم فاثبت على هذا المذهب واعمل بهذا

الكتاب الصغير واحذر كل الحذر عما حدث

ومهتر اسرافیل بر مذهب کیست بگو

ذلك الى ما اراد الله تعالى

میان مهتر اسرافیل و میان الله تعالی سری

است کی آنرا کسی نداند مگر خدای تعالی والله اعلم

بالصواب خاتمة

قال العاصی الحاج محمد نور الحق بن لقمان

اعلم ان کتاب الفصل مشهور فی بلاد الصین

توارثه العلماء من الدهر السابق الى الآن

ومافیه شیء مخالف للکتب المشهورة فی الدین

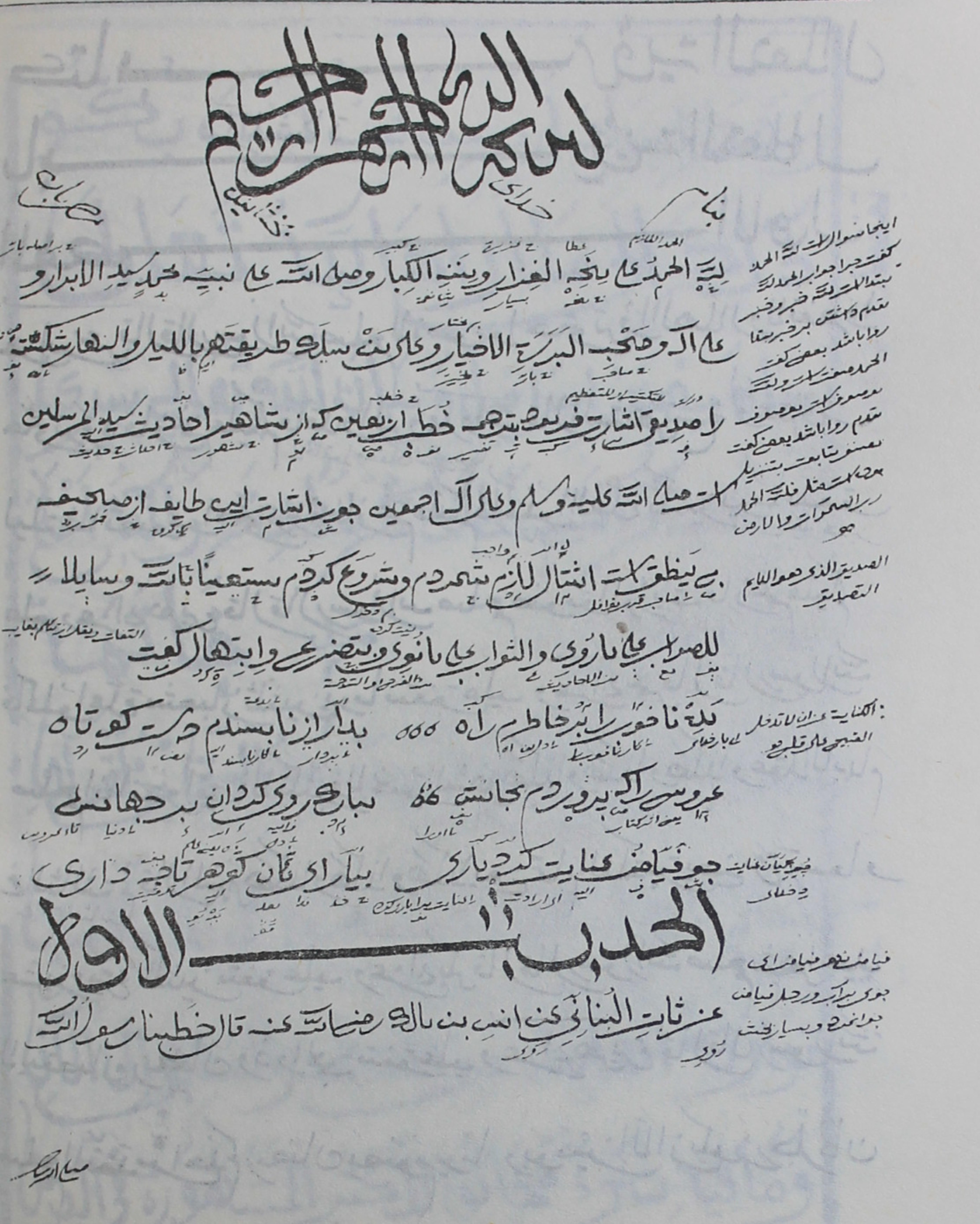
كتاب رؤية الهلال

باب رؤية الهلال
عن المشكاة

الفصل الاول

عن ابن عمر قال قال رسول الله صلعم لا تصوموا حتى تروا الهلال ولا تفطروا حتى تروه فان غم عليكم فاقدروا له وفي رواية قال الشهر تسع وعشرون ليلة فلا تصوموا حتى تروه فان غم عليكم فاكملوا العدة ثلثين يوما متفق عليه وعن ابي هريرة قال قال رسول الله صلعم صوموا لرؤيته فان غم عليكم فاكملوا عدة شعبان ثلثين يوما متفق عليه وعن ابن عمر قال قال رسول الله صلعم انا امة امية لا نكتب ولا نحسب الشهر هكذا وهكذا وهكذا وعقد الابهام في الثالثة ثم قال الشهر هكذا وهكذا وهكذا يعني تمام الثلثين يعني مرة تسعا وعشرين ومرة ثلثين متفق عليه وعن ابي بكرة قال قال رسول الله صلعم شهرا عيد لا ينقصان رمضان وذو الحجة متفق عليه وعن ابي هريرة قال قال رسول الله صلعم لا يتقدمن احدكم رمضان بصوم يوم او يومين الا ان يكون رجل كان

اي فاتموا رمضان ثلثين يوما — تمام — اي هكذا الحديث — في المرة الثالثة

بسم الله الرحمن الرحیم

لله الحمد علی نعمه الغزار و مننه الکبار و صلی الله علی نبیه محمد سید الابرار و
علی آله و صحبه البررة الاخیار و علی من سلک طریقتهم باللیل والنهار شکسته
راصدیق اشارت فرمود بترجمه خطب اربعین که از مشاهیر احادیث سید المرسلین
است صلی الله علیه و سلم و علی آله اجمعین چون اشارت این طایفه از صحیفه
بی‌تطولست امتثال لازم شمردم و شروع کردم مستعینا بالله و متوسلا
للصواب بما یروی و الثواب بما ینوی و بتضرع و ابتهال کفت

بکه نا خورد ابر خاطرم راه بدار از نابسندم دست کوتاه
عروسی را که پروردم بجانش نبارک روی کردان بر جهانش
چو فیاض عنایت کرد یاری بیارای ثمان گوهر تاجه داری

الحدیث الاول

عن ثابت البنانی عن انس بن مالک رضی الله عنه قال خطبنا رسول الله

صلی الله علیه وسلم علی ناقته الجدعاء فقال ایها الناس کان الموت فیها
علی غیرنا کتب وکان الحق فیها علی غیرنا وجب وکان الذین
نشیع من الاموات سفر عما قلیل الینا راجعون نبوئهم اجداثهم
ونأکل تراثهم کانا مخلدون بعدهم قد نسینا کل واعظة
وامنا کل جائحة طوبی لمن شغله عیبه عن عیوب الناس
طوبی لمن انفق مالا اکتسبه من غیر معصیة وجالس اهل
الفقه والحکمة وخالط اهل الذلة والمسکنة طوبی
لمن ذلت نفسه وحسنت خلیقته وطابت سریرته و
عزل عن الناس شره طوبی لمن انفق الفضل من ماله
وامسک الفضل من قوله ووسعته السنة ولم تستهوه
البدعة تمت روایات فنون مواعظ وصنوف زواجر از خواجه کائنات صلی
الله علیه وسلم ورضی الله عنهم روایت کرده اند وباید دید که من حفظ علی
امتی اربعین حدیثا مما یحتاجون الیه کتبه الله تعالی فقیها عالما

光緒甲午孟秋新鐫

天方學人滇南致本氏馬聯元述

مهمات

教款提要

棋陽紫森氏納聯芳資刊

یادداشت

در ص ۷۳۶ در پایان بخوانید:

خلاصة‌البحرین: لطف‌الله‌بن عبدالملک نیشابوری سمرقندی که در مدینه در ۸۱۲ در دو باب ساخته است.

(سلک ۳/۱۲۸۵ و ۳/۴۵۷۱- دانشگاه ۳۵۲۹/۱- فهرست محمدشفیع ۲۰۵- ۲-فهرست شیرانی ۴۹۴- علی‌گره ش ۵- هامبورگ ۲۲۶/۲ نوشتهٔ ۹۷۱- استوری ۲: ۴۸۱)

در ص ۷۳۸ میان دو سطر ۵ و ۶ افزوده شود:

آغاز: حمدوثناء بلا انتهاء به‌عدد ذرهٔ رمل و حصامران ذات فردی را

انجام نسخه: طریق شانزدهم

۲- زبدهٔ رمل منثور و منظوم از ناصر معین‌الدین محمدبن نظام‌الدین نصرالله خاقانی اصفهانی که در ۷۰۶ در ۱۶ باب برای «شهاب‌الدین» ساخته وسروده است.

(استوری ۲: ۴۸۰- نشریه ۵: ۶۱- فیلمها ۲: ۲۷۲- ذریعه ۱۲: ۲۸- ۲-فهرست محمد شفیع ۲۰۳- ۲- شیرانی ۵۰۸- آصفیه ۲: ۱۶۸۴- بانکی پور ض ۱: ۱۰۴- قاهره ۱: ۲۸۹- ایوانف ۱: ۲۳۸ ش ۵۵۱ و ۲: ۴۴۴ ش ۶۵۹- واتیکان ۶۸/۲ فارسی- بلوشه ۲۳۹۷- لیندسیاناص ۲۳۶- ۲- برون SP735 - لاهور دانشگاه پنجاب- دانشگاه‌تهران ۳۵۲۹/۲ و ۳۶۹۵ و ۷۴۶۲ و ۸/۸۴۱۸- سلک ۷۷۷/۱۳ و ۳/۲۳۴۴ و ۳۱۷۷/۵- گنج بخش فهرست تسبیحی ۱: ۴۰۷)

آغاز نسخه: صفت لحیان: بعدازین شرح دل‌پذیر کنم وصف‌اشکال بی‌نظیر کنم

عکسهای نسخه ها

کتابخانهٔ دانشگاه لس آنجلس به درخواست نگارنده از چند نسخهٔ خطی آنجا میکروفیلمی برداشته (شمارهٔ ۴۶۹۶ دانشگاه تهران) که عکس گزیده‌ای از آنها در اینجا به چاپ می‌رسد تا اینکه از نسخه‌های ایرانی و ترکی و هندی که در آنجا هست و از چندین شهر خاوری بدست آورده‌اند نمونه‌ای داشته باشیم و کتاب شناسان و فهرست نگاران و دوستداران خطوط ایرانی را سودمند باشد و هم با آنها بتوانیم کتابهایی را که فهرست شده است بهتر بشناسیم و به تاریخ تحول نگارش و نوشتن نسخه‌ها بهتر آشنا شویم .

در سیاههٔ زیرین در هر سطری نخست شمارهٔ عکس سپس نام کتاب آنگاه شمارهٔ نسخه‌ها در آن کتابخانه و جای عکسها در آن نسخه‌ها و در پایان جایی که آن کتابها در این فهرست شناسانده شده است آمده است .

محمدتقی دانش‌پژوه
اسفند ۱۳۶۰

۱ — ۲	ابومسلم‌نامه M 1390 (ص ۱ و ۲) ص ۱ فهرست
۳ — ۴	ابومسلم‌نامه M 1390 (ص ۲۲۳ و ۲۲۴) (ص ۱ فهرست)
۵	ابومسلم‌نامه M 1390 (پایان) (ص ۱ فهرست)
۶ — ۷	ارشادالمسترشدین‌کلباسی M 155 (ص ۱ و ۲) ص ۱ فهرست
۸ — ۹	ارشادالمسترشدین‌کلباسی M 155 (ص ۴ و ۵) ص ۴ فهرست
۱۰ — ۱۱	ارشادالمسترشدین‌کلباسی M 155 (پایان) ص ۴ فهرست
۱۲ — ۱۳	تاریخ افغانستان157 M (ص ۱ و ۲) ص ۴ فهرست
۱۴ — ۱۵	تاریخ افغانستان157 M (ص ۲۴۱ و ۲۴۲) ص ۱۲ فهرست
۱۶ — ۱۷	تاریخ افغانستان157 M (پایان) ص ۱۲ فهرست
۱۸ — ۱۹	تاریخ قم 438 M (ص ۱ و ۲) ص ۱۲ فهرست
۲۰ — ۲۱	تاریخ قم 438 M (از میانه) ص ۱۲ فهرست
۲۲ — ۲۳	تاریخ قم 438 M (پایان) ص ۱۲ فهرست
۲۴ — ۲۵	تبصرة‌العوام 1178 M (ص ۱ و ۲) ص ۱۴ فهرست
۲۶ — ۲۷	تبصرة‌العوام 1178 M (پایان) ص ۱۴ فهرست
۲۸ — ۲۹	تحفة‌الاحباب اوبهی 107 C (ص ۱ و ۲) ص ۱۴ فهرست
۳۰ — ۳۱	تحفة‌الاحباب اوبهی 107 C (ص ۱ و ۴) ص ۱۴ فهرست
۳۲ — ۳۳	تحفة‌الاحباب‌اوبهی 107 C (پایان) ص ۱۴ فهرست
۳۴ — ۳۵	تحفهٔ سامی 103 C (ص ۱ و ۲) ص ۱۵ فهرست
۳۶	تحفهٔ سامی 103 C (پایان) ص ۱۵ فهرست
۳۷ — ۳۸	ترجمة‌الحقایق 137 M (ص ۱ و ۲) ص ۱۷ فهرست
۳۹ — ۴۰	ترجمة الحقایق 137 M (پایان) ص ۱۷ فهرست
۴۱ — ۴۲	ترجمة زهرالربیع 141 M (ص ۱ و ۲) ص ۱۸ فهرست
۴۳ — ۴۴	ترجمة زهرالربیع 141 M (ص ۳ و ۴) ص ۱۸ فهرست
۴۵ — ۴۶	ترجمة زهرالربیع 141 M (ص ۵ — ۶) ص ۱۸ فهرست
۴۷	ترجمة زهرالربیع 141 M (پایان) ص ۱۸ فهرست
۴۸ — ۴۹	تفسیر گازر 244 M (ص ۱ و ۲) ص ۲۰ فهرست
۵۰	تفسیر گازر 244 M (میانه) ص ۲۰ فهرست
۵۱	تفسیر گازر 244 M (میانه) ص ۲۰ فهرست
۵۲ — ۵۳	تفسیر گازر 244 M (پایان) ص ۲۰ فهرست

صفحات	نام کتاب	نشانی
۱۲۵ – ۱۲۴	روضة‌الصفاء	M 229 (ص ۱ و ۲) ص ۵۰ فهرست
۱۲۷ – ۱۲۶	روضة الصفاء	M 229 (پایان) ص ۵۰ فهرست
۱۳۱ – ۱۲۸	شاهنامه به‌نثر	C6 (ص ۱ – ۴) ص ۵۹ فهرست
۱۳۹ – ۱۳۲	شرح سی‌فصل طبری	M 1478(ص ۱ – ۸) ص ۵۹ فهرست
۱۴۱ – ۱۴۰	شرح سی‌فصل طبری	M 1478(پایان) ص ۵۹ فهرست
۱۴۳ – ۱۴۲	صفوه‌الصفاء	M 491(پایان) ص ۶۲ فهرست
۱۵۱ – ۱۴۴	طرازالاخبار	C 53 (ص ۱ – ۸) ص ۶۴ فهرست
۱۵۴ – ۱۵۲	طرازالاخبار	C 53 (پایان) ص ۶۴ فهرست
۱۵۸ – ۱۵۵	غرفه‌حصن‌حصین	(ص ۱ – ۴) ص ۶۶ فهرست
۱۵۹	غرفهٔ حصن حصین	C 30 (پایان) ص ۶۶ فهرست
۱۶۱ – ۱۶۰	فوائدالانسان	W 209(ص ۱ و ۲) ص ۶۷ فهرست
۱۶۴ – ۱۶۲	فوائدالانسان	W 209(پایان) ص ۶۷ فهرست
۱۶۶ – ۱۶۵	کشف‌الاسرار	D 114 (ص ۱ و ۲) ص ۷۰ فهرست
۱۶۸ – ۱۶۷	کشف‌الاسرار	D 114 (پایان) ص ۷۰ فهرست
۱۷۰ – ۱۶۹	کفایة‌المهتدی	M 356 (ص ۱ و ۲) ص ۷۰ فهرست
۱۷۲ – ۱۷۱	کفایة‌المهتدی	M 356 (پایان) ص ۷۰ فهرست
۱۷۴ – ۱۷۳	کلیات سعدی	C3(ص ۱ و ۲) ص ۷۰ فهرست
۱۷۶ – ۱۷۵	کلیات سعدی	C3(میانه) ص ۷۰ فهرست
۱۸۰ – ۱۷۷	کلیات سعدی	C3(پایان) ص ۷۰ فهرست
۱۸۱	کنزالفقراء	M 703 (ص ع) ص ۷۱ فهرست
۱۸۳ – ۱۸۲	کنزالفقراء	M 703 (ص ۱ و ۲) ص ۷۱ فهرست
۱۸۵ – ۱۸۴	کنزالفقراء	M 703 (پایان) ص ۷۱ فهرست
۱۹۱ – ۱۸۶	محاسن‌الحصان	M 1394 (ص ۲ – ۷) ص ۷۸ فهرست
۱۹۳ – ۱۹۲	محاسن‌الحصان	M 1394 (ص ۴۲ – ۴۳) ص ۷۸ فهرست
۱۹۶ – ۱۹۴	محاسن‌الحصان	M 1394 (پایان) ص ۷۸ فهرست
۱۹۷	مرصادالعباد	C 48 (آغاز نسخه) ص ۷۹ فهرست
۱۹۹ – ۱۹۸	مرصادالعباد	C 48 (پایان نسخه) ص ۷۹ فهرست
۲۰۱ – ۲۰۰	مصادر زوزنی	D 12 (ص ۱ و ۲) ص ۸۱ فهرست
۲۰۵ – ۲۰۲	مصادر زوزنی	D 12 (میانه) ص ۸۱ فهرست
۲۰۸ – ۲۰۶	مصادر زوزنی	D 12 (پایان) ص ۸۱ فهرست

۲۰۹ — ۲۱۰ نیل المرام M 349 (ص ۱ و ۲) ص ۹۲ فهرست

۲۱۱ — ۲۱۲ نیل المرام M 349 (پایان) ص ۹۲ فهرست

۲۱۳ — ۲۱۵ هدیة الخیر M 570 (ص ۱ — ۳) ص ۹۳ فهرست

۲۱۶ هدیة الخیر M 570 (پایان) ص ۹۳ فهرست

۲۱۷ — ۲۱۸ نور العیون ۷۴/۱ م (ص ۱ و ۲) ص ۱۱۸ فهرست

۲۱۹ — ۲۲۰ تذکرة الکحالین ۷۴/۲ م (پایان) ص ۱۱۸ فهرست

۲۲۱ — ۲۲۶ الامالی العراقیة ۹۷ م (ص ۱ — ۶) ص ۱۲۳ فهرست

۲۲۷ الامالی العراقیة ۹۷ م (پایان) ص ۱۲۳ فهرست

۲۲۸ — ۲۲۹ طبایع الحیوان مروزی ۵۲ م (ص ۱ و ۲) ص ۱۲۶ فهرست

۲۳۰ — ۲۳۱ طبایع الحیوان مروزی ۵۲ م (پایان) ص ۱۲۶ فهرست

۲۳۲ — ۲۳۳ الانتصار M 1195 (ص ۱ و ۲) ص ۱۵۶ فهرست

۲۳۴ الانتصار M 1195 (پایان) ص ۱۵۶ فهرست

۲۳۵ — ۲۳۸ الترغیب والترهیب A 292 (ص ۱ — ۴) ص ۱۶۹ فهرست

۲۳۹ — ۲۴۰ الترغیب والترهیب A 292 (پایان) ص ۱۶۹ فهرست

۲۴۱ — ۲۴۲ تفریغ الفوءاد M 1298 (ص ۱ و ۲) ص ۱۷۱ فهرست

۲۴۳ تفریغ الفوءاد M 1298 (پایان) ص ۱۷۱ فهرست

۲۴۴ — ۲۵۳ تفسیر واحدی A 243 (ص ۱ — ۱۰) ص ۱۷۳ فهرست

۲۵۴ — ۲۵۵ تفسیر واحدی A 243 (پایان) ص ۱۷۳

۲۵۶ — ۲۵۸ حکمة الاشراق M 1111 (ص ع) ۲۱۴ فهرست

۲۵۹ — ۲۶۰ حکمة الاشراق M 1111 (ص ۱ و ۲) ۲۱۴ فهرست

۲۶۱ — ۲۶۲ حل مشکلات الکشاف D 111 (ص ۱ و ۲) ۲۱۶ فهرست

۲۶۳ — ۲۶۴ حل مشکلات الکشاف D 111 (میانه) ۲۱۶ فهرست

۲۶۵ حل مشکلات الکشاف D 111 (پایان) ۲۱۶ فهرست

۲۶۶ — ۲۶۷ دیوان بختیار M 197 (ص ۱ و ۲) ص ۲۲۴ فهرست

۲۶۸ دیوان بختیار M 197 (پایان) ص ۲۲۴ فهرست

۲۶۸ — ۲۷۰ دیوان مجنون M 182 (ص ۱ و ۲) ص ۲۲۵ فهرست

۲۷۱ دیوان مجنون M 182 (پایان) ص ۲۲۵ فهرست

۲۷۲ الذریعة M 164 (آغاز نسخه برابر با ص ۱۳۶ چاپ تهران) ص ۲۲۶ فهرست

۲۷۳ — ۲۷۴ الذریعة M 164 (میانه) ص ۲۲۶ فهرست

۲۷۵ — ۲۷۶ الذریعة M 164 (پایان نسخه برابر با ص ۳۹۲ چاپی) ص ۲۲۶ فهرست

۲۷۷ — ۲۷۸	الرشاد	D 671	(ص ۱ و ۲) ص ۲۲۸ فهرست
۲۷۹ — ۲۸۰	الرشاد	D 671	(پایان) ص ۲۲۸ فهرست
۲۸۱ — ۲۸۲	السرائر	M 72	(ص ۱ و ۲) ص ۲۳۸ فهرست
۲۸۳ — ۲۸۴	شرح العروض قیصری	D 669	(ص ۱ و ۲) ص ۲۵۸ فهرست
۲۸۵ — ۲۸۶	شرح العروض قیصری	D 669	(پایان) ص ۲۵۸ فهرست
۲۸۷	شرح الکشف	D 135	(آغاز نسخه) ص ۲۶۵ فهرست
۲۸۸ — ۲۸۹	شرح الکشف	D 135	(میانه) ص ۲۶۵ فهرست
۲۹۰ — ۲۹۲	شرح الکشف	D 135	(پایان) ص ۲۶۵ فهرست
۲۹۳	عوارف المعارف	AI 24	(ص ع) ص ۲۹۵ فهرست
۲۹۴ — ۲۹۵	عوارف المعارف	AI 24	(ص ۱ و ۲) ص ۲۹۵ فهرست
۲۹۶	عوارف المعارف	AI 24	(پایان) ص ۲۹۵ فهرست
۲۹۷	الفتوه الحقیقیة	AI 42	(آغاز نسخه) ص ۳۰۷ فهرست
۲۹۸ — ۳۰۵	الفتوه الحقیقیة	AI 42	(میانه) ص ۳۰۷ فهرست
۳۰۶	الفتوه الحقیقیة	AI 42	(پایان نسخه) ص ۳۰۷ فهرست
۳۰۷	الفقه اللاهوتی	M 651	(آغاز نسخه) ص ۳۱۴ فهرست
۳۰۸ — ۳۱۱	الفقه اللاهوتی	M 651	(میانه) ص ۳۱۴ فهرست
۳۱۲ — ۳۱۴	الفقه اللاهوتی	M 651	(پایان) ص ۳۱۴ فهرست
۳۱۵	الکشاف	M 1110	(آغاز نسخه) ص ۳۲۶ فهرست
۳۱۶ — ۳۱۹	الکشاف	M 1110	(میانه) ص ۳۲۶ فهرست
۳۲۰ — ۳۲۲	الکشاف	M 1110	(پایان) ص ۳۲۶ فهرست
۳۲۳	الکشف والبیان	A 299	(ص ع) ص ۳۳۰ فهرست
۳۲۴	الکشف والبیان	A 299	(آغاز نسخه) ص ۳۳۰ فهرست
۳۲۵	الکشف والبیان	A 299	(پایان نسخه) ص ۳۳۰ فهرست
۳۲۶ — ۳۲۷	المباحث الجلیة	A 318	(پایان) ص ۳۳۷ فهرست
۳۲۸	مشارق الانوار	A 161	(ص ع) ص ۲۵۴ فهرست
۳۲۹ — ۳۳۰	مشارق الانوار	A 161	(ص ۱ و ۲) ص ۳۵۴ فهرست
۳۳۱ — ۳۳۲	مشارق الانوار	A 161	(پایان) ص ۳۵۴ فهرست
۳۳۳ — ۳۳۴	المعراج	A 160	(ص ۱ و ۲) ص ۳۶۰ فهرست
۳۳۵ — ۳۳۶	المعراج	A 160	(میانه) ص ۳۶۰ فهرست
۳۳۷	المعراج	A 160	(پایان) ص ۳۶۰ فهرست

۳۳۸	النکت‌والعیون	AI 16	(ص ع) ص ۳۷۹ فهرست
۳۴۰ — ۳۳۹	النکت‌والعیون	AI 16	(آغاز نسخه) ص ۳۷۹ فهرست
۳۴۲ — ۳۴۱	النکت‌والعیون	AI 16	(میانه) ص ۳۷۹ فهرست
۳۴۳	النکت والعیون	AI 16	(پایان) ص ۳۷۹ فهرست
۳۴۴	نهج‌البلاغة	M 189	(آغاز) ص ۳۸۰ فهرست
۳۴۵	نهج‌البلاغة	M 826	(آغاز) ص ۳۸۱ فهرست
۳۵۶ — ۳۴۶	ادوارسلطانی	B 193	(چند نمونه) ص ۳۹۰ فهرست
۳۶۰ — ۳۵۷	اسکندرنامه	B 372	(ص ۱ — ۴) ص ۳۹۱ فهرست
۳۶۱	اسکندرنامه	B 372	(پایان) ص ۳۹۱ فهرست
۳۶۵ — ۳۶۲	اسکندرنامه	B 377	(ص ۱ — ۴) ص ۳۹۱ فهرست
۳۶۶	اسکندرنامه	B 377	(پایان) ص ۳۹۱ فهرست
۳۷۰ — ۳۶۷	اسکندرنامه	B 379	(ص ۱ — ۴) ص ۳۹۱ فهرست
۳۷۳ — ۳۷۱	اسکندرنامه	B 379	(پایان) ص ۳۹۱ فهرست
۳۸۱ — ۳۷۴	اسکندرنامهٔ احمدی	B 366	(ص ۱ — ۸) ص ۳۹۲ فهرست
۳۸۴ — ۳۸۲	اسکندرنامهٔ احمدی	B366	(پایان) ص ۳۹۲ فهرست
۳۹۰ — ۳۸۵	اسکندرنامهٔ احمدی	B 374	(ص ۱ — ۶) ص ۳۹۱ فهرست
۳۹۳ — ۳۹۱	اسکندرنامهٔ احمدی	B 374	(پایان) ص ۳۹۱ فهرست
۳۹۹ — ۳۹۴	باه‌نامه شاهی	B 606	(ص ۱ — ۶) ص ۳۹۵ فهرست
۴۰۳ — ۴۰۰	باه‌نامه شاهی	B 606	(پایان) ص ۳۹۵ فهرست
۴۱۶ — ۴۰۴	ترجمهٔ شرعة‌الاسلام	B 83	(آغاز نسخه) ص ۴۰۵ فهرست
۴۲۱ — ۴۱۷	ترجمهٔ شرعة‌الاسلام	B 83	(پایان) ص ۴۰۵ فهرست
۴۲۳ — ۴۲۲	حسن ودل لامعی	B 755	(ص ۱ و ۲) ص ۴۱۵ فهرست
۴۲۴	حسن ودل لامعی	B 755	(پایان) ص ۴۱۵ فهرست
۴۲۶ — ۴۲۵	حسن ودل لامعی	B 756	(ص ۱ و ۲) ص ۴۱۵ فهرست
۴۲۷	حسن ودل لامعی	B 756	(پایان) ص ۴۱۵ فهرست
۴۲۹ — ۴۲۸	حسن و دل و عقل آهی	B 757	(ص ۱ و ۲) ص ۴۱۵ فهرست
۴۳۰	حسن و دل و عقل آهی	B 757	(پایان) ص ۴۱۵ فهرست
۴۳۳ — ۴۳۱	حسن و دل و عقل آهی	B 758	(ص ۱ و ۲) ص ۴۱۵ فهرست
۴۳۴	حسن و دل و عقل آهی	B 758	(پایان) ص ۴۱۵ فهرست

۴۳۵ — ۴۴۰ حسن و دل و عقل آهی B 759 (ص ۱ — ۶) ص ۴۱۵ فهرست

۴۴۱ حسن و دل و عقل آهی B 759 (پایان) ص ۴۱۵ فهرست

۴۴۲ — ۴۴۷ حسن و دل و عقل آهی B 760 (ص ۱ — ۶) ص ۴۱۵ فهرست

۴۴۸ حسن و دل و عقل آهی B 760 (پایان) ص ۴۱۵ فهرست

۴۴۹ — ۴۵۴ حسن و دل و عقل آهی B 761 (ص ۱ — ۶) ص ۴۱۵ فهرست

۴۵۵ حسن و دل و عقل آهی B 761 (پایان) ص ۴۱۵ فهرست

۴۵۶ — ۴۵۷ حسن و عشق غالب B 762 (ص ۱ — ۲) ص ۴۱۶ فهرست

۴۵۸ — ۴۵۹ حسن و عشق غالب B 762 (پایان) ص ۴۱۶ فهرست

۴۶۰ — ۴۶۱ حسن و عشق غالب B 763 (ص ۱ و ۲) ص ۴۱۶ فهرست

۴۶۲ — ۴۶۳ حسن و عشق غالب B 763 (پایان) ص ۴۱۶ فهرست

۴۶۴ — ۴۷۱ سید بطال غازی B 162 (ص ۱ — ۸) ص ۴۲۹ فهرست

۴۷۲ — ۴۷۵ سیدبطال غازی B 162 (ص ۱ و ۲) ص ۴۳۱ فهرست

۴۷۶ — ۴۷۷ شاه و گدای B 767 (ص ۱ و ۲) ص ۴۳۱ فهرست

۴۷۸ شاه و گدای B 767 (پایان) ص ۴۳۱ فهرست

۴۷۹ — ۴۸۰ شاه و گدای B 768 (ص ۱ و ۲) ص ۴۳۱ فهرست

۴۸۱ — ۴۸۳ شاه و گدای B 768 (پایان) ص ۴۳۱ فهرست

۴۸۴ — ۴۸۵ شاه و گدای B 769 (ص ۱ و ۲) ص ۴۳۱ فهرست

۴۸۶ — ۴۸۷ شاه و گدای B 769 (پایان) ص ۴۳۱ فهرست

۴۸۸ — ۴۹۱ عشق‌نامه فرشته B 250 (ص ۱ — ۴) ص ۴۴۰ فهرست

۴۹۲ — ۴۹۴ عشق‌نامه فرشته B 250 (پایان) ص ۴۴۰ فهرست

۴۹۵ — ۵۰۴ غریب‌نامه B 70 (ص ۱ — ۱۰) ص ۴۴۱ فهرست

۵۰۵ — ۵۰۷ غریب‌نامه B 70 (پایان) ص ۴۴۱ فهرست

۵۰۸ — ۵۱۱ گل و بلبل فضلی B 764 (ص ۱ — ۴) ص ۴۵۱ فهرست

۵۱۲ — ۵۱۴ گل و بلبل فضلی B 764 (پایان) ص ۴۵۱ فهرست

۵۱۵ — ۵۱۶ گل و بلبل فضلی B 765 (ص ۱ — ۲) ص ۴۵۱ فهرست

۵۱۷ گل و بلبل فضلی B 765 (پایان) ص ۴۵۱ فهرست

۵۱۸ — ۵۱۹ گل و بلبل فضلی B 766 (ص ۱ و ۲) ص ۴۵۱ فهرست

۵۲۰ گل و بلبل فضلی B 766 (پایان) ص ۴۵۱ فهرست

۵۲۱ — ۵۲۴ مثنوی عرفانی عاشق‌پاشا B 107 (ص ۱ — ۴) ص ۴۵۴ فهرست

۵۲۵ — ۵۲۶ مثنوی عرفانی عاشق‌پاشا B 107 (پایان) ص ۴۵۴ فهرست

۵۲۷ — ۵۳۰	مناقب شیخ صفی اردبیلی	B 754	(ص ۱ — ۴)	ص ۴۶۰ فهرست
۵۳۱ — ۵۳۳	مناقب شیخ صفی اردبیلی	B 754	(ص ۱ — ۴)	ص ۴۶۰ فهرست
۵۳۴ — ۵۴۱	باه‌نامهٔ شاهی	B 580/2	(ص ۱ — ۸)	ص ۵۵۰ فهرست
۵۴۲ — ۵۴۳	باه‌نامهٔ شاهی	B 580/2	(پایان)	ص ۵۵۰ فهرست
۵۴۴ — ۵۴۵	تراجم الاعاجم	C 14/1	(ص ۱ — ۲)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۴۶ — ۵۴۷	تراجم الاعاجم	C 14/1	(پایان)	ص ۴۶۴ فهرست
۵۴۸ — ۵۴۹	التهدید والوعید	C 14/2	(ص ۱ — ۲)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۵۰	التهدید والوعید	C 14/2	(پایان)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۵۱	العوامل المائة	C 14/3	(ص ۱)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۵۲	العوامل المائة	C 14/3	(پایان)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۵۳	بندی از بایزید بسطامی	C 14/4	(آغاز)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۵۴	بندی از بایزید بسطامی	C 14/4	(پایان)	ص ۵۶۴ فهرست
۵۵۵	فضائل الاعمال	C 14/5	(ص ع)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۵۶ — ۵۵۷	فضائل الاعمال	C 14/5	(ص ۱ — ۲)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۵۸	فضائل الاعمال	C 14/5	(پایان)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۵۹	الخطبة	C 14/6	(آغاز)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۰ — ۵۶۱	بداية الهداية	C 14/8	(ص ۱ — ۲)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۲ — ۵۶۳	خمسون خصال	C 14/9	(پایان)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۴	پراکنده	C 14/9	(۱ ص)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۵ — ۵۶۶	مناجات	C 14/10	(ص ۱ و ۲)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۷	زبور	C 14/11	(آغاز)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۸	زبور	C 14/11	(پایان)	ص ۵۶۵ فهرست
۵۶۹ — ۵۷۰	کلیات زاکانی	M 286	(آغاز)	ص ۶۷۱ فهرست
۵۷۱ — ۵۷۲	کلیات زاکانی	M 286	(پایان)	ص ۶۷۱ فهرست
۵۷۳ — ۵۷۶	داستان رومانی	M 878	(ص ۱ — ۴)	ص ۶۹۶ فهرست
۵۷۷ — ۵۷۹	داستان رومانی	M 78/1	(پایان)	ص ۶۹۶ فهرست
۵۸۰ — ۵۸۱	اوصاف الاشراف	M 878/1	(ص ۱ — ۲)	ص ۶۹۶ فهرست
۵۸۲ — ۵۸۳	اوصاف الاشراف	M 878/2	(پایان)	ص ۶۹۶ فهرست
۵۸۴ — ۵۸۵	مقالات انصاری	M 878/3	(ص ۱ و ۲)	ص ۶۹۶ فهرست
۵۸۶ — ۵۸۷	مقالات انصاری	M 878/3	(پایان)	ص ۶۹۶ فهرست

۵۸۸ — ۵۹۰ بندی از مجموعه M 886 (ص ۳) ص ۶۹۷ فهرست

۵۹۱ الدرالنظیم M 886/1 (پایان) ص ۶۹۷ فهرست

۵۹۲ لوایح حامی M 886/2 (آغاز) ص ۶۹۷ فهرست

۵۹۳ — ۵۹۵ لوایح حامی M 886/2 (پایان) ص ۶۹۷ فهرست

۵۹۶ — ۵۹۷ نصاب‌الثقات M 886/3 (ص ۱ و ۲) ص ۶۹۷ فهرست

۵۹۸ — ۵۹۹ نصاب‌الثقات M 886/3 (پایان) ص ۶۹۷ فهرست

۶۰۰ — ۶۰۱ صحیفة‌الرضا M 886/4 (ص ۱ و ۲) ص ۶۹۷ فهرست

۶۰۲ — ۶۰۳ صحیفه‌الرضا (پایان)ورسالهٔ عرفانی (آغاز) M 886/45 ص۶۹۷فهرس

۶۰۴ رسالهٔ عرفانی M 886/5 (پایان) ص ۶۹۷ فهرست

۶۰۵ مقصد اقصی M 886/6 (آغاز) ص ۶۹۷ فهرست

۶۰۶ مقصد اقصی M 886/6 (پایان) ص ۶۹۷ فهرست

۶۰۷ — ۶۰۸ کنزالعرفان M 1061 (ص ۱ و ۲) ص ۷۰۸ فهرست

۶۰۹ کنزالعرفان M 1061 (پایان) ص ۷۰۸ فهرست

۶۱۰ — ۶۱۱ معدن‌العرفان M 1061 (آغاز) ص ۷۰۸ فهرست

۶۱۲ معدن‌العرفان M 1061 (پایان) ص ۷۰۸ فهرست

۶۱۳ — ۶۱۴ شرح کافیه M 1173/1 (آغاز) ص ۷۱۴ فهرست

۶۱۵ — ۶۱۶ شرح کافیه M 1173/1 (پایان) ص ۷۱۴ فهرست

۶۱۷ — ۶۳۶ خیرالزاد آملی M 1173/2 (ص ۱ — ۲۰) ص ۷۱۴ فهرست

۶۳۷ — ۶۳۸ گوهر نامه M 1408/1 (آغاز) ص ۷۳۰ فهرست

۶۳۹ گوهر نامه M 1408/1 (پایان) ص ۷۳۰ فهرست

۶۴۰ — ۶۴۳ خلاصة‌البحرین M 1493/1 (ص ۱ — ۴) ص ۷۳۷ فهرست

۶۴۴ — ۶۴۵ خلاصة‌البحرین M 1493/1 (میانه) ص ۷۳۷ فهرست

۶۴۶ — ۶۴۷ خلاصة‌التوکلیة M 1496/2 (آغاز) ص ۷۳۸ فهرست

۶۴۸ — ۶۴۹ مسائل‌ریاضی‌ونجومی M 1496/5 (آغاز) ص ۷۳۸ فهرست

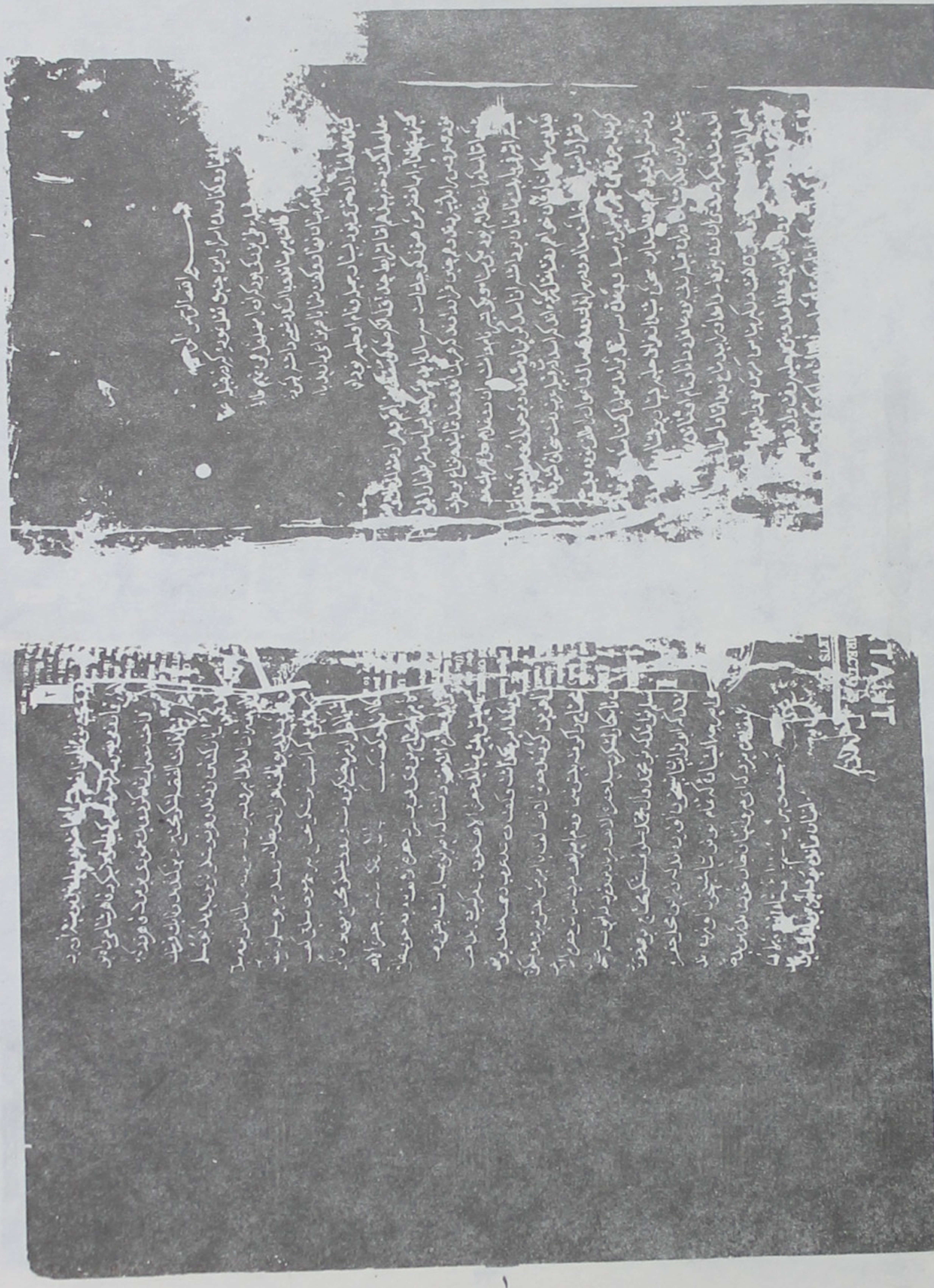
۶۵۰ — ۶۵۱ احکام قرانات M 1496/6 (آغاز) ص ۷۳۸ فهرست

۶۵۲ — ۶۵۳ احکام قرانات M 1496/6 (میانه) ص ۷۳۸ فهرست

۶۵۴ احکام قرانات M 1496/6 (پایان) ص ۷۳۸ فهرست

۶۵۵ — ۶۵۶ حاتمیه M 1496/7 (آغاز) ص ۷۳۸ فهرست

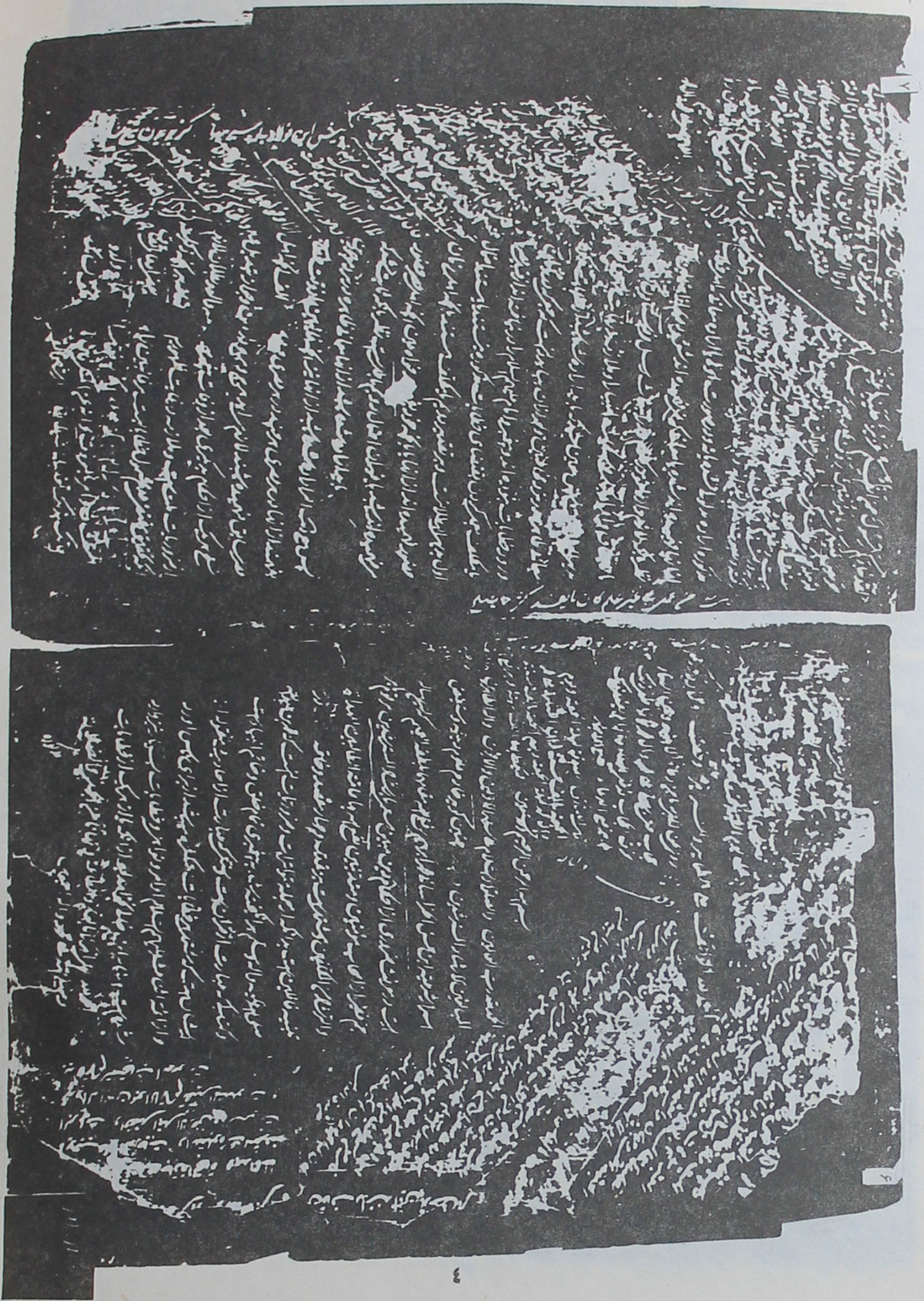
۶۵۷ — ۶۶۳ حاتمیه M 1496/7 (میانه) ص ۷۳۸ فهرست

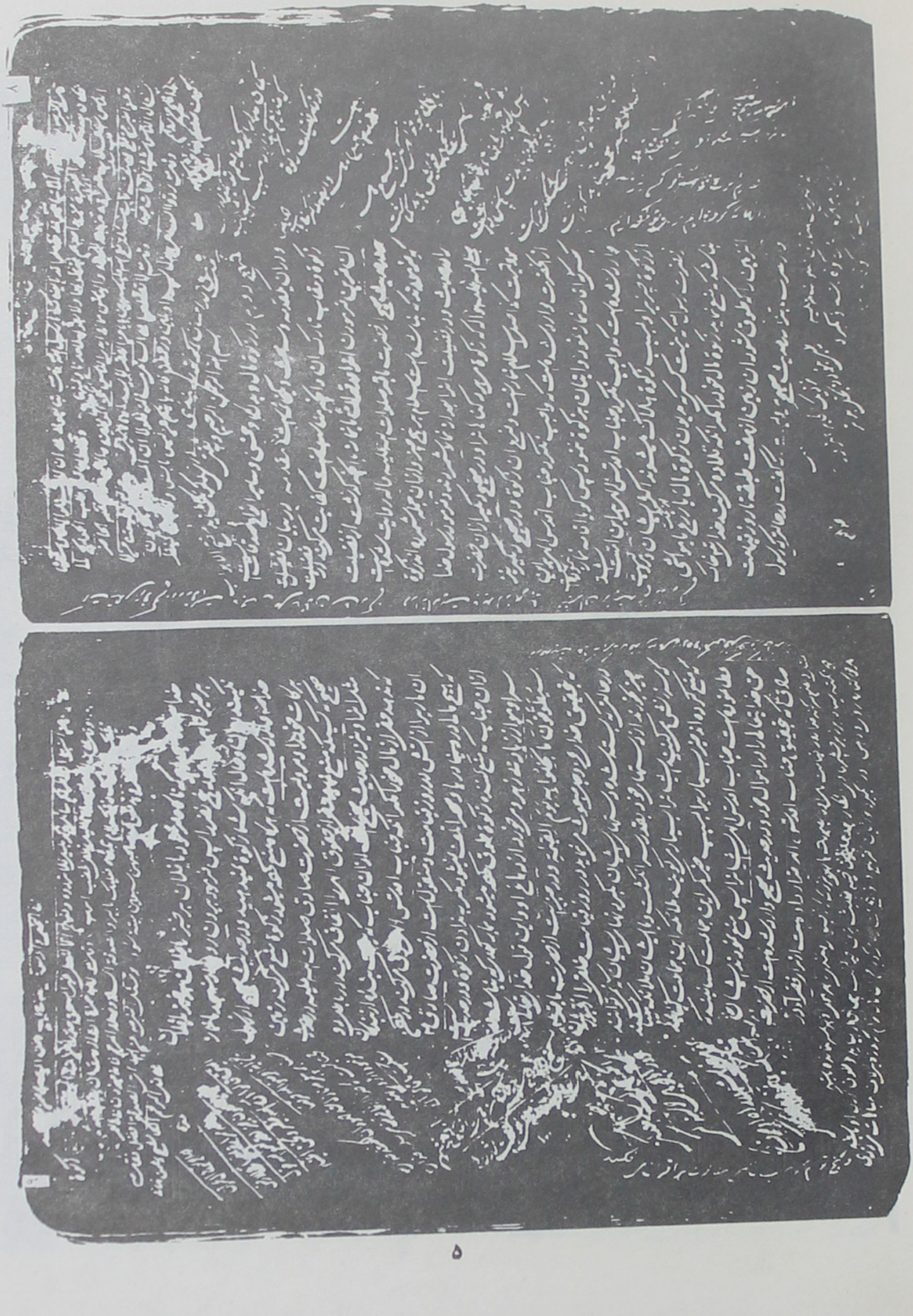

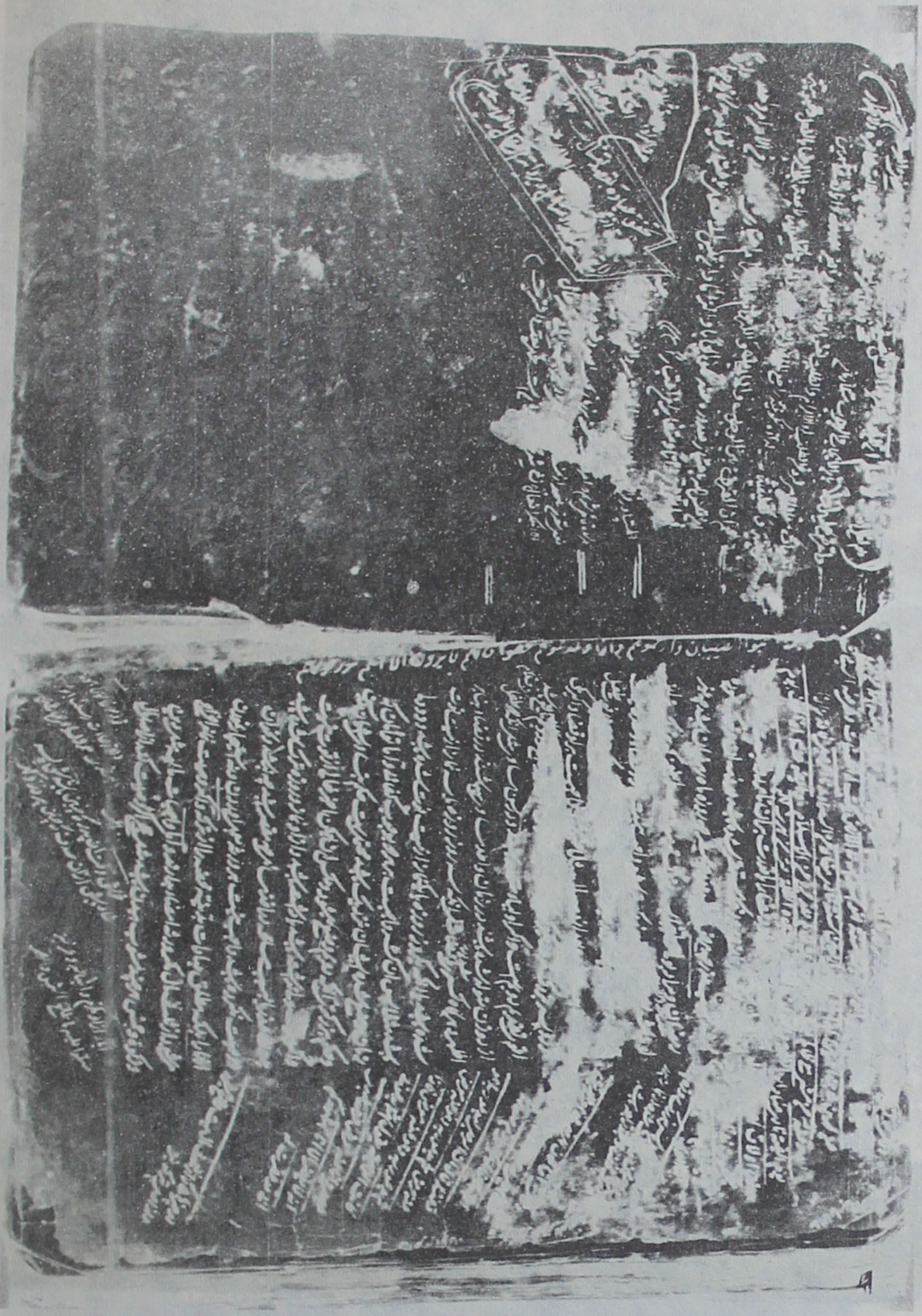
۵

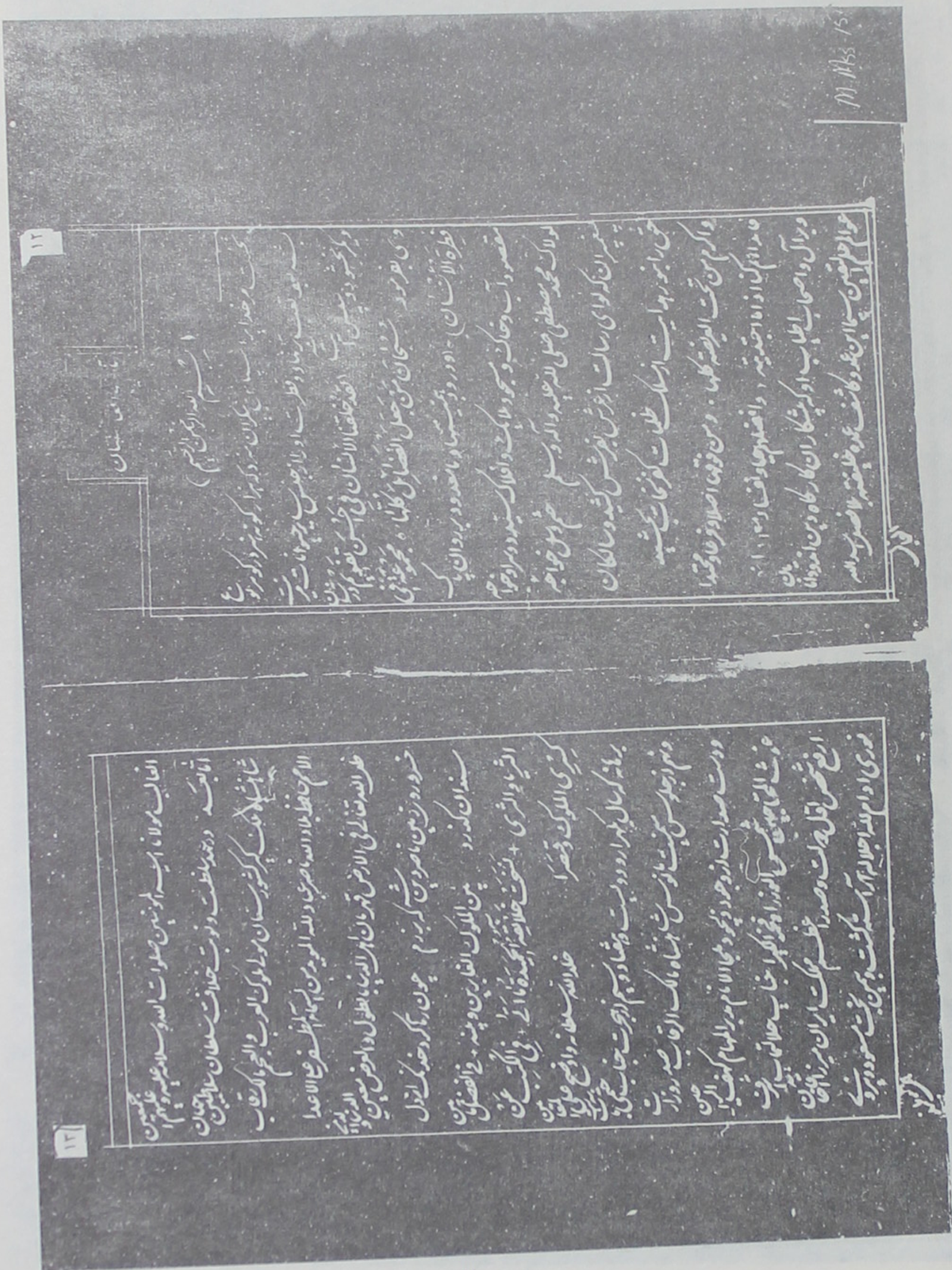
[illegible]

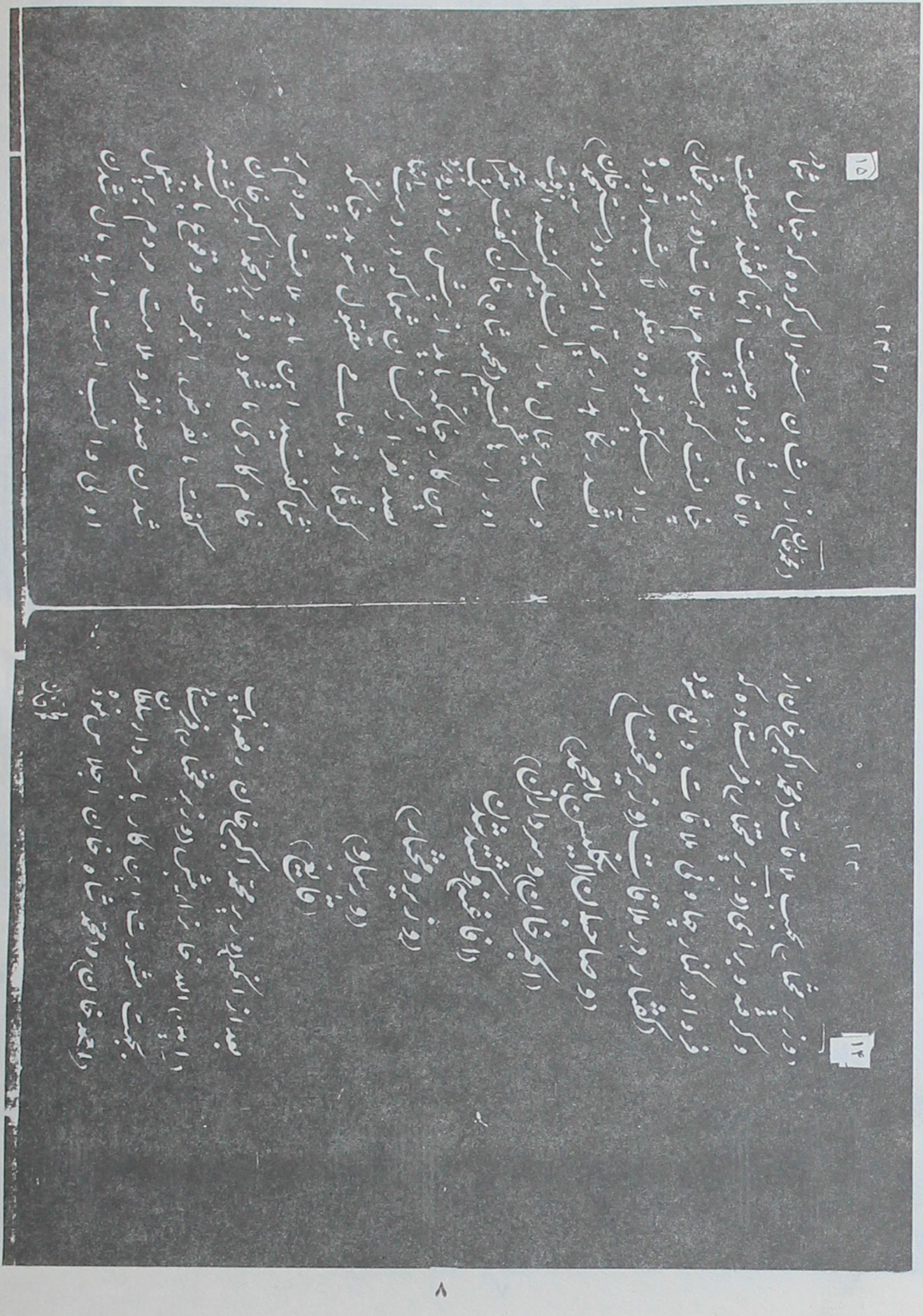

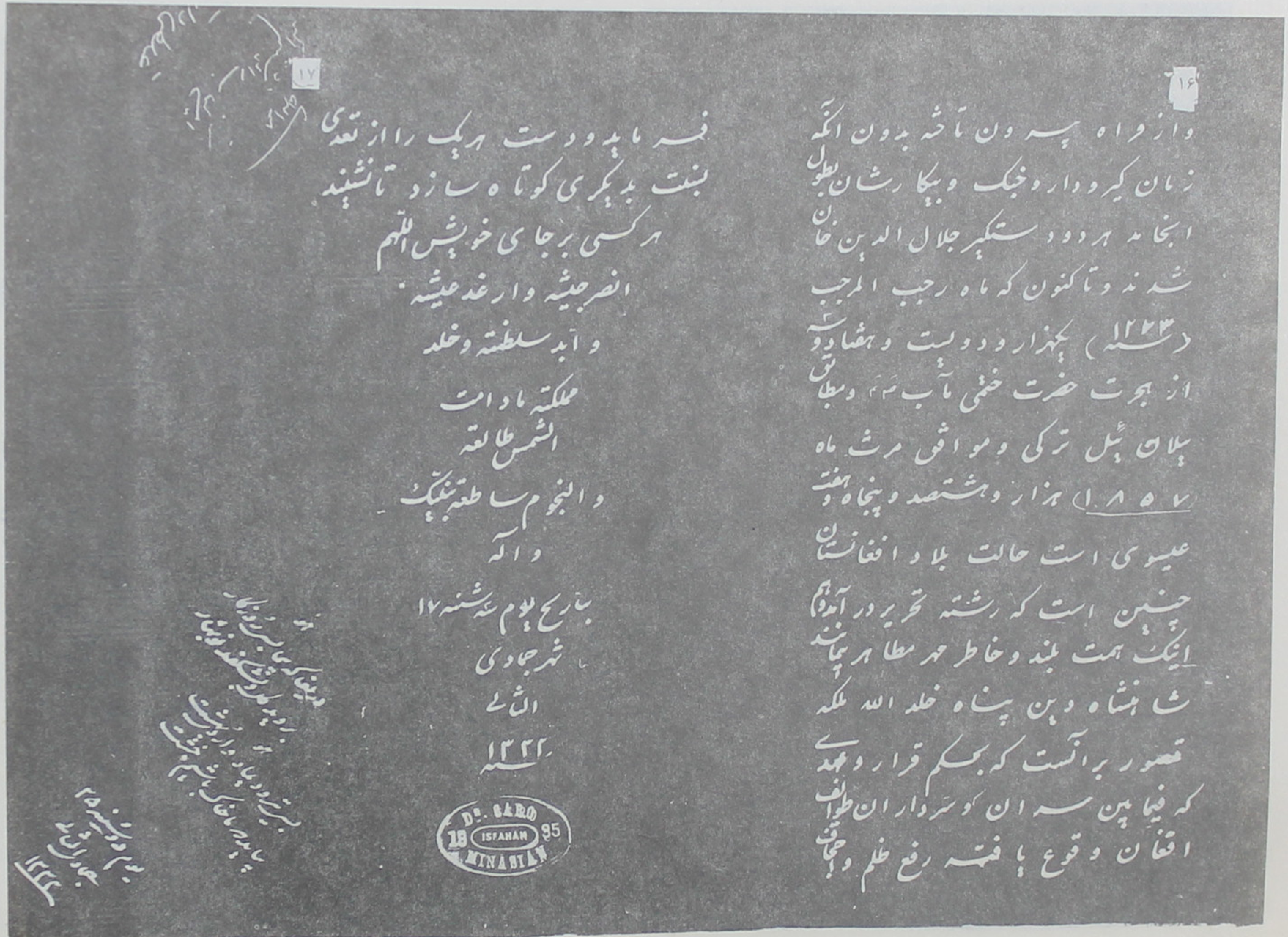

۵

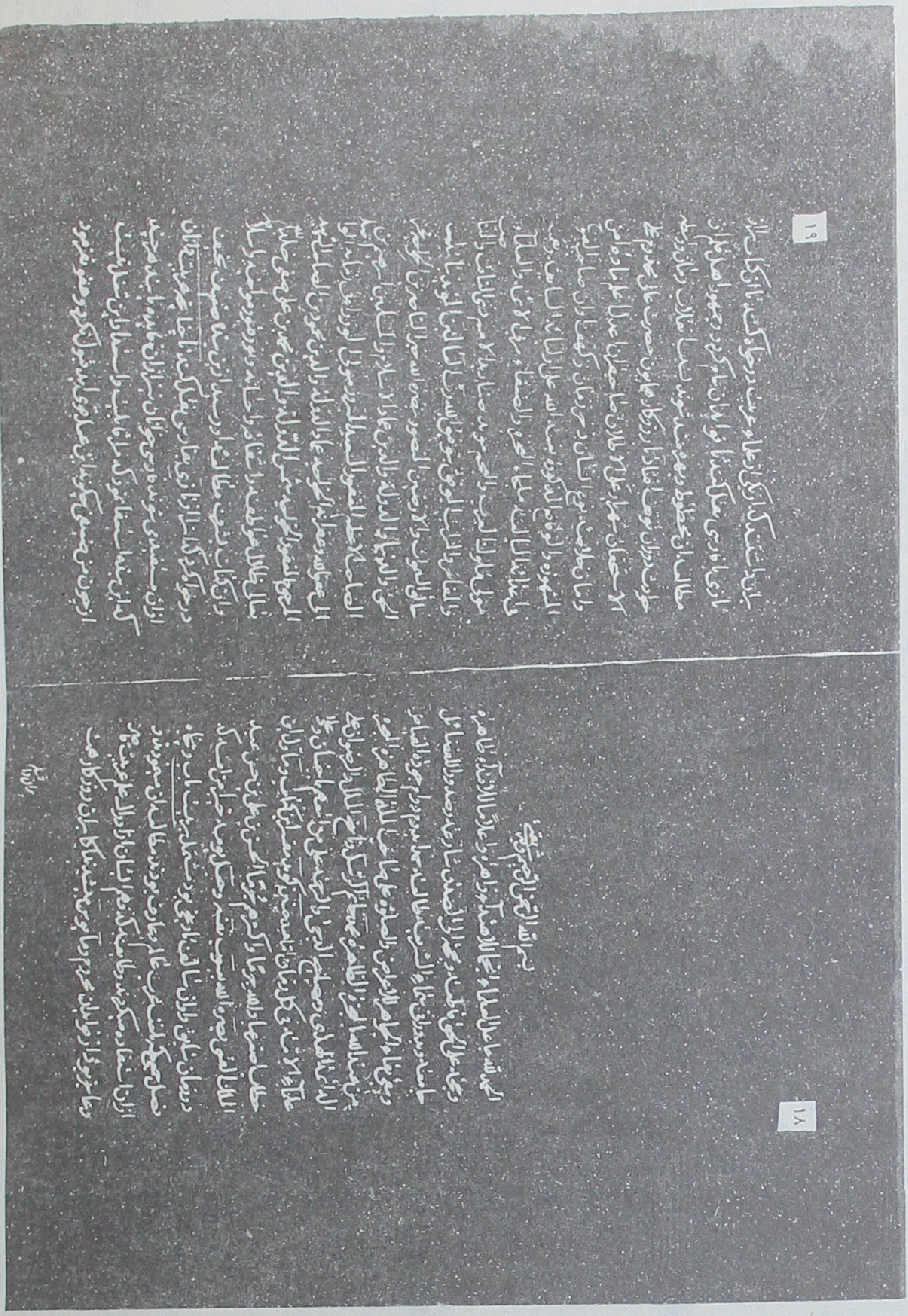

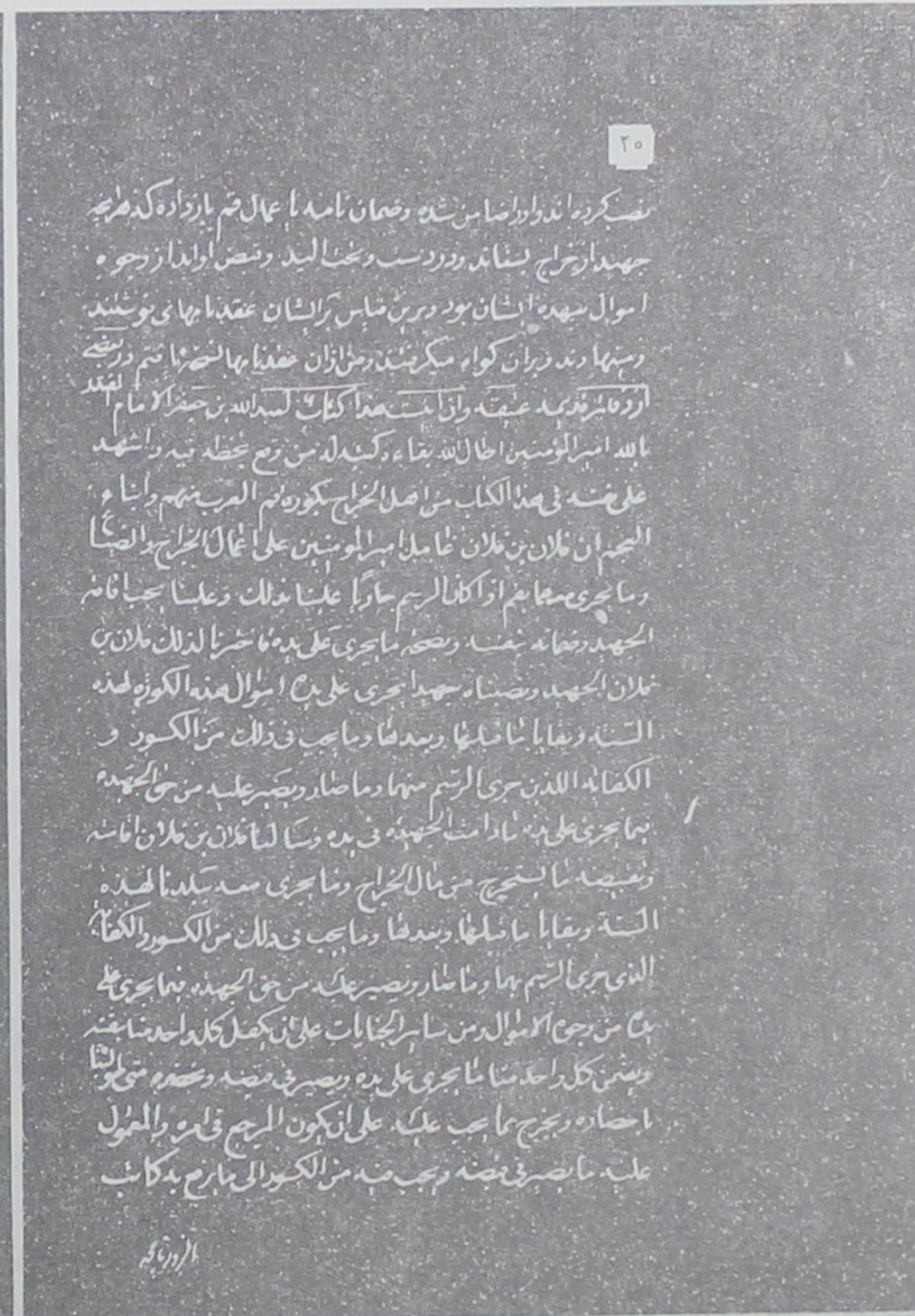

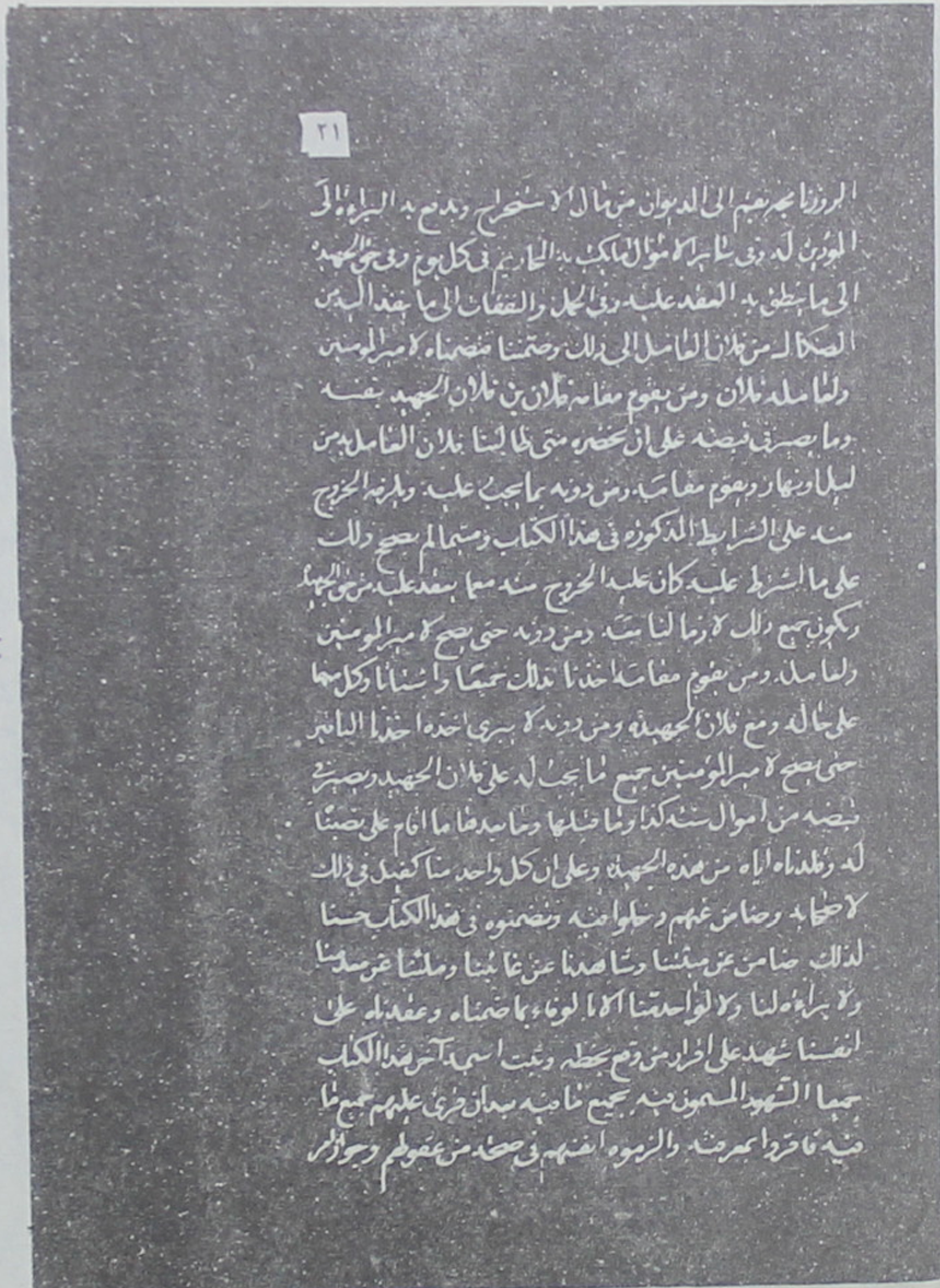

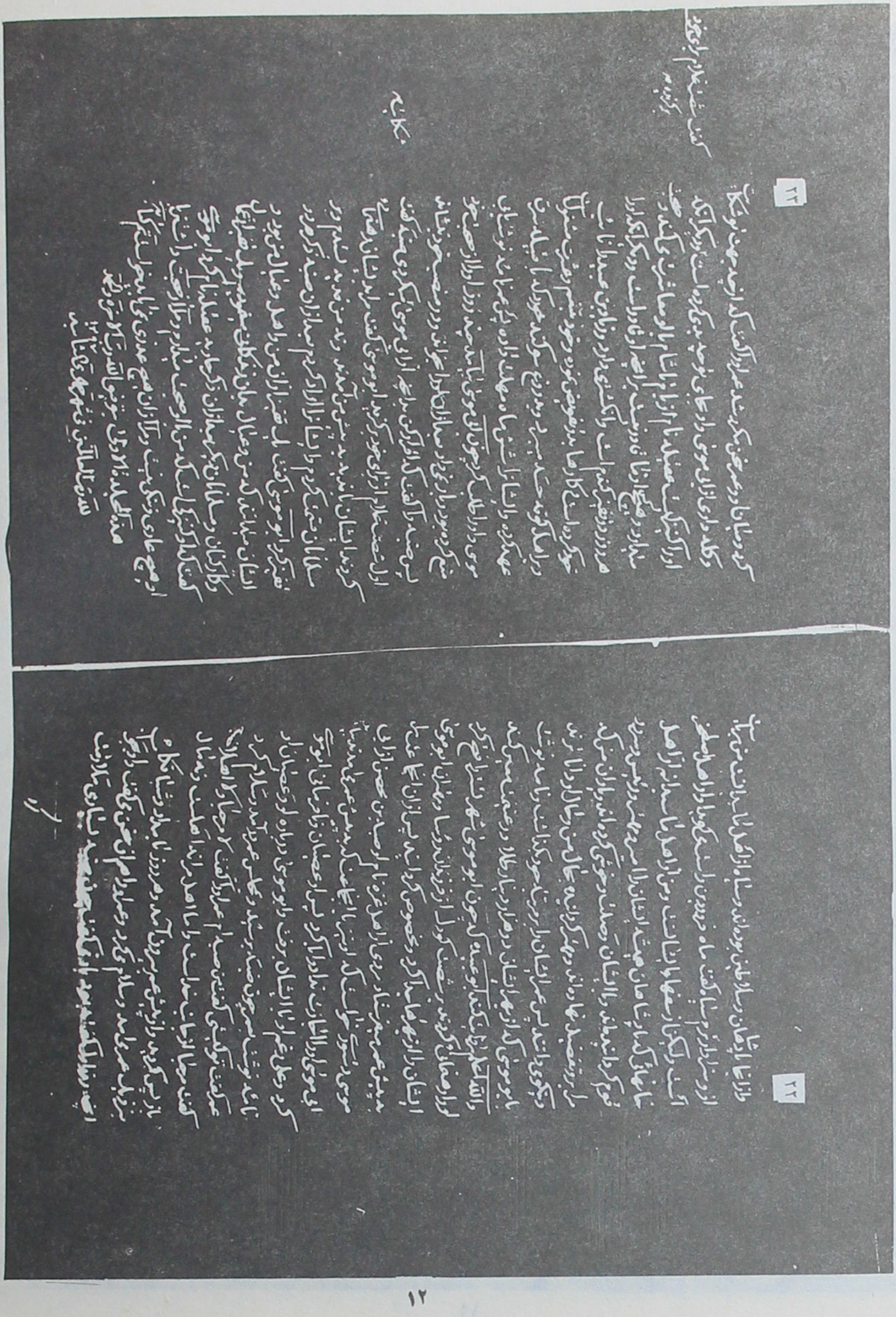
و از وراه ... چون تا حه بدون انکه
زبان کیر و دار و جنگ و بیکارشان بطول
انجامد هر دو دستگیر جلال الدین خان
شدند و تاکنون که ماه رجب المرجب
(سنه ۱۲۷۳) یکهزار و دویست و هفتاد و سه
از هجرت حضرت ختمی مآب ... و مطابق
یلان ئیل ترکی و موافق مرث ماه
(۱۸۵۷) هزار و هشتصد و پنجاه و هفت
عیسوی است حالت بلاد افغانستان
چنین است که رشته تحریر در آمده هم
اینک همت بلند و خاطر مهر مظاهر همایون
شاهنشاه دین پناه خلد الله ملکه
مقصور بر آنست که بحکم قرار و عهدی
که فیما بین ... ان و سردار ان طوایف
افغان وقوع یافته رفع ظلم و ...

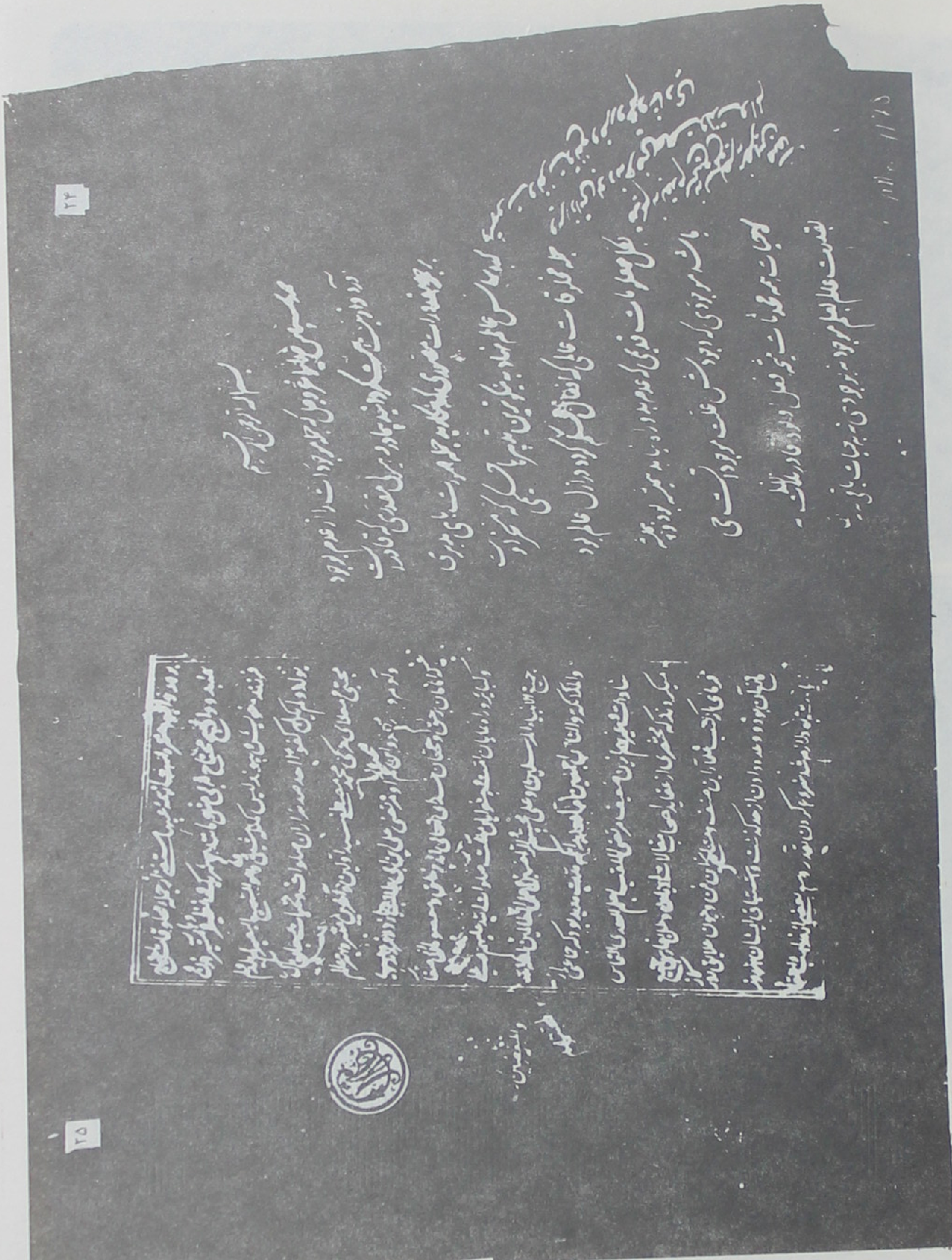
فرماید و دست هریک را از تعدی
نسبت بدیگری کوتاه سازد تا نشینند
هر کسی بر جای خویش اللهم
انصر جیشه و ارغد عیشه
و ابد سلطنته و خلد
مملکته ما دامت
الشمس طالعة
و النجوم ساطعة ...
و آله
بتاریخ یوم سه شنبه ۱۷
شهر جمادی
الثانی
سنه ۱۳۲۲

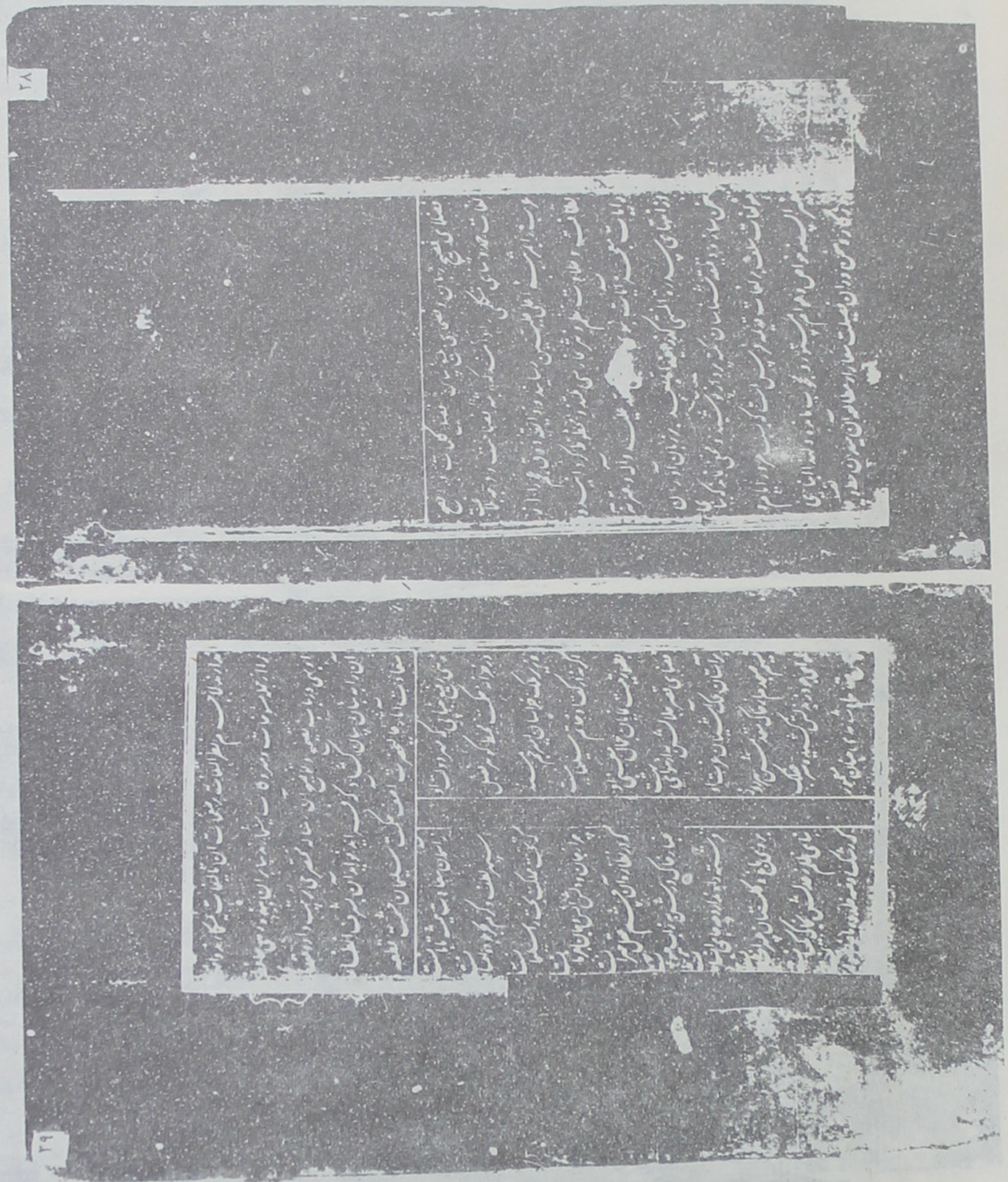

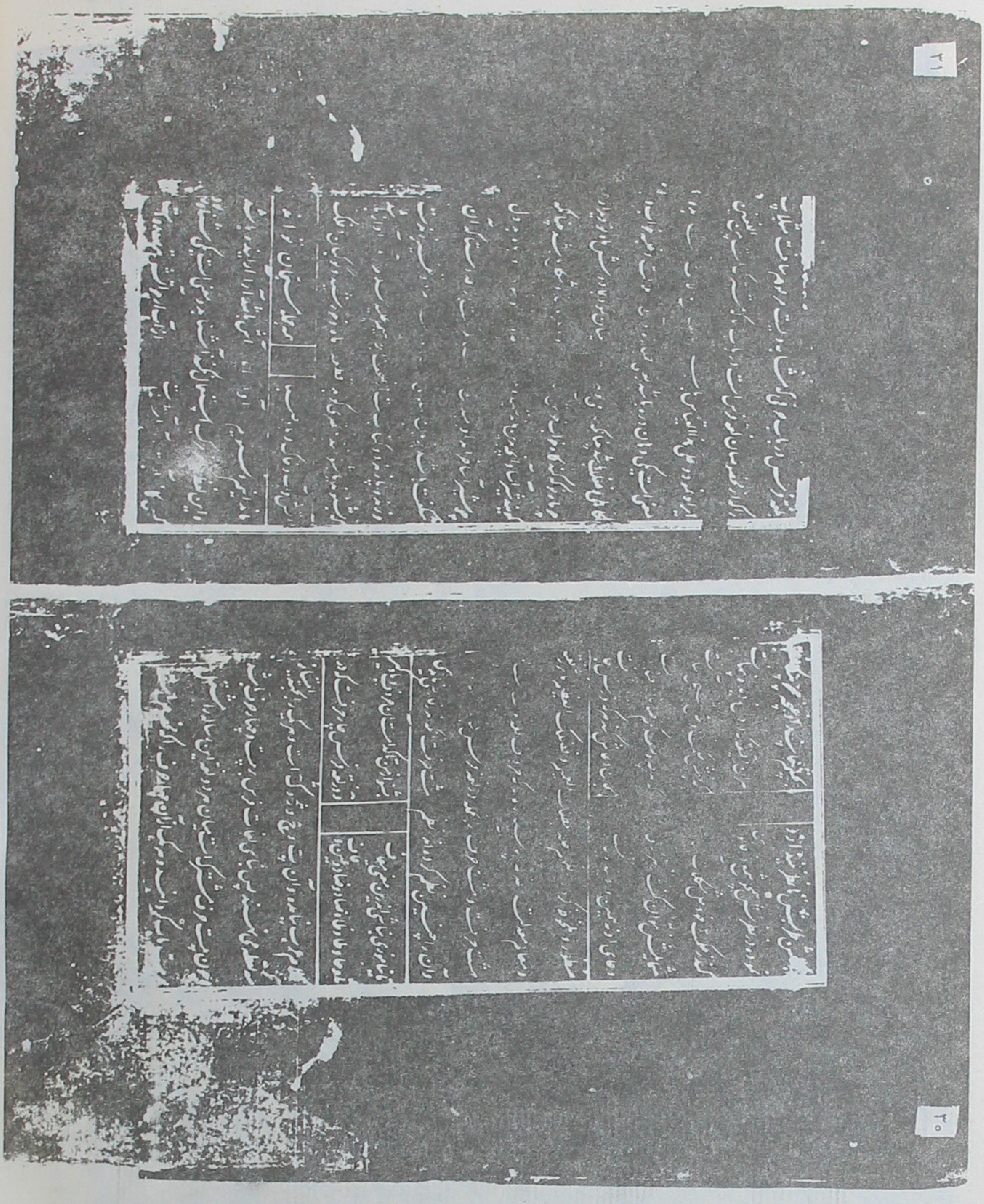

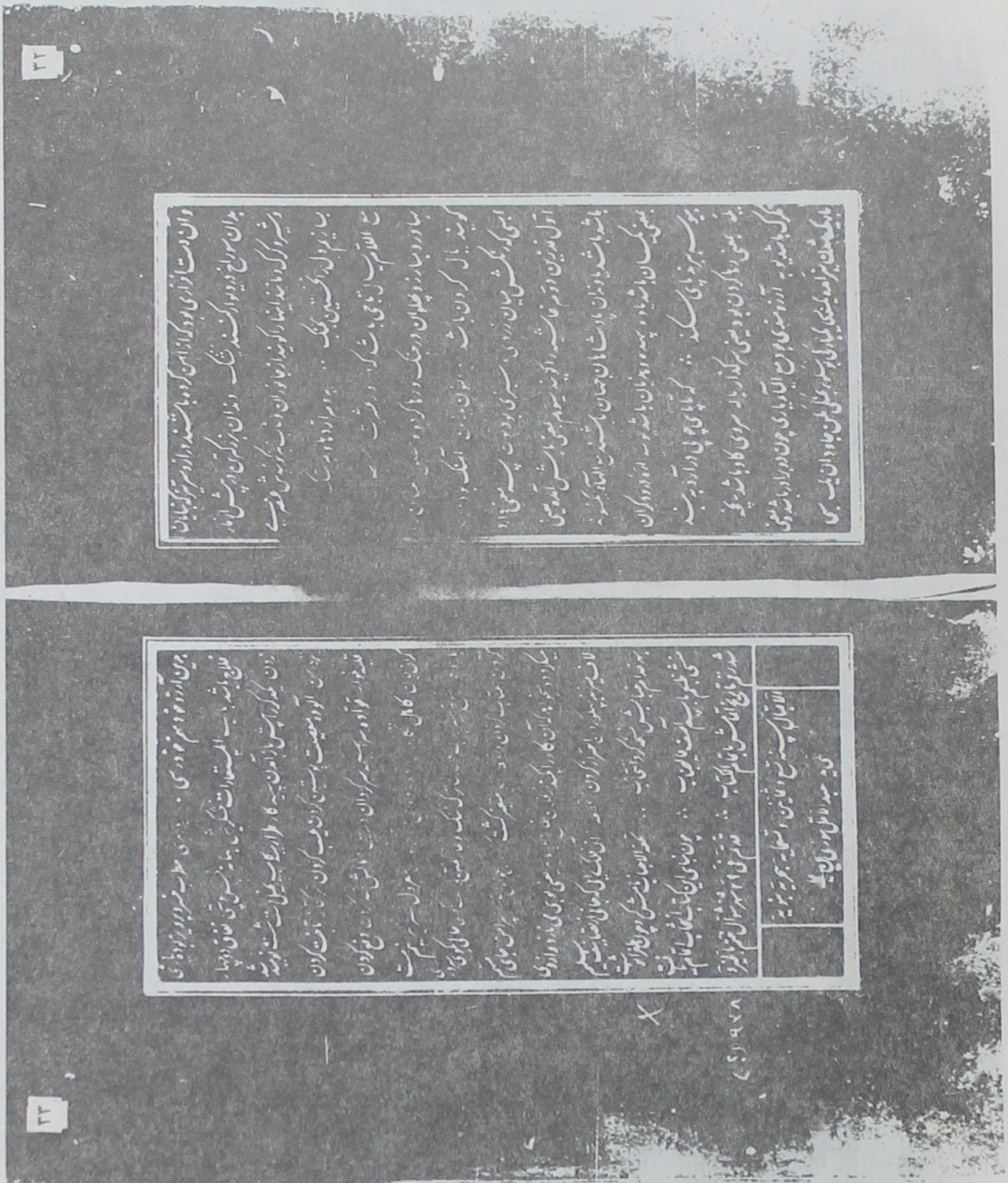

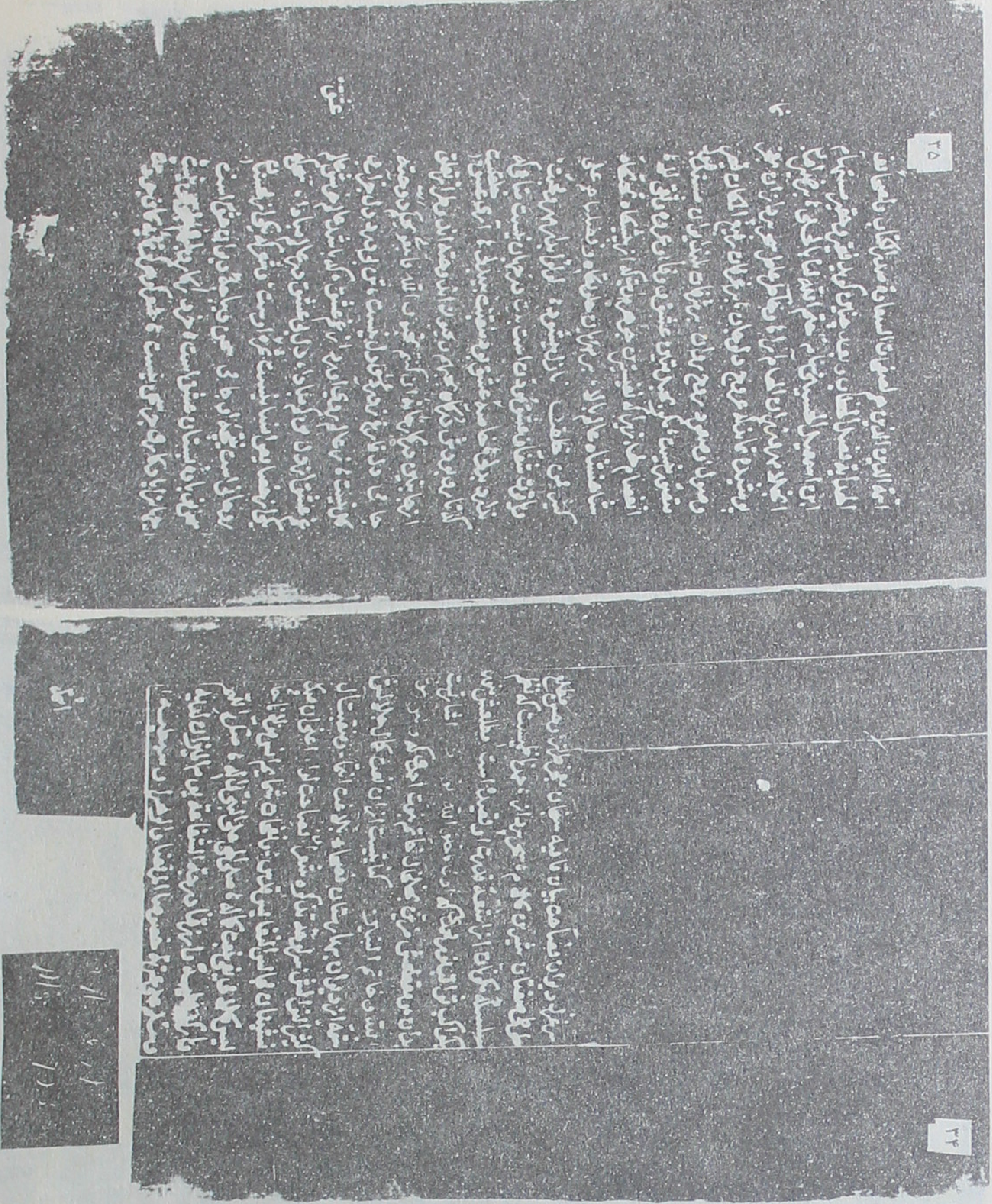

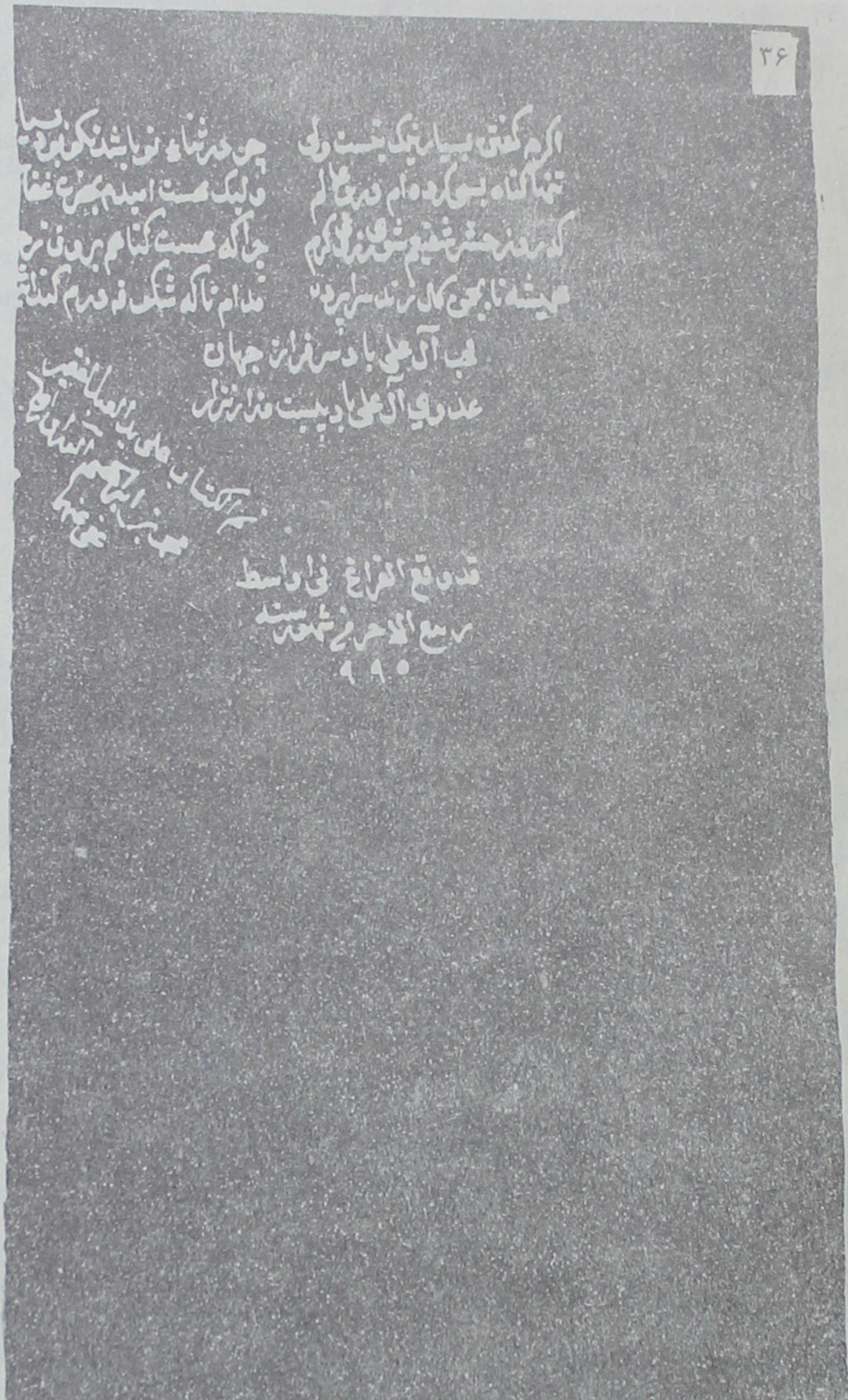

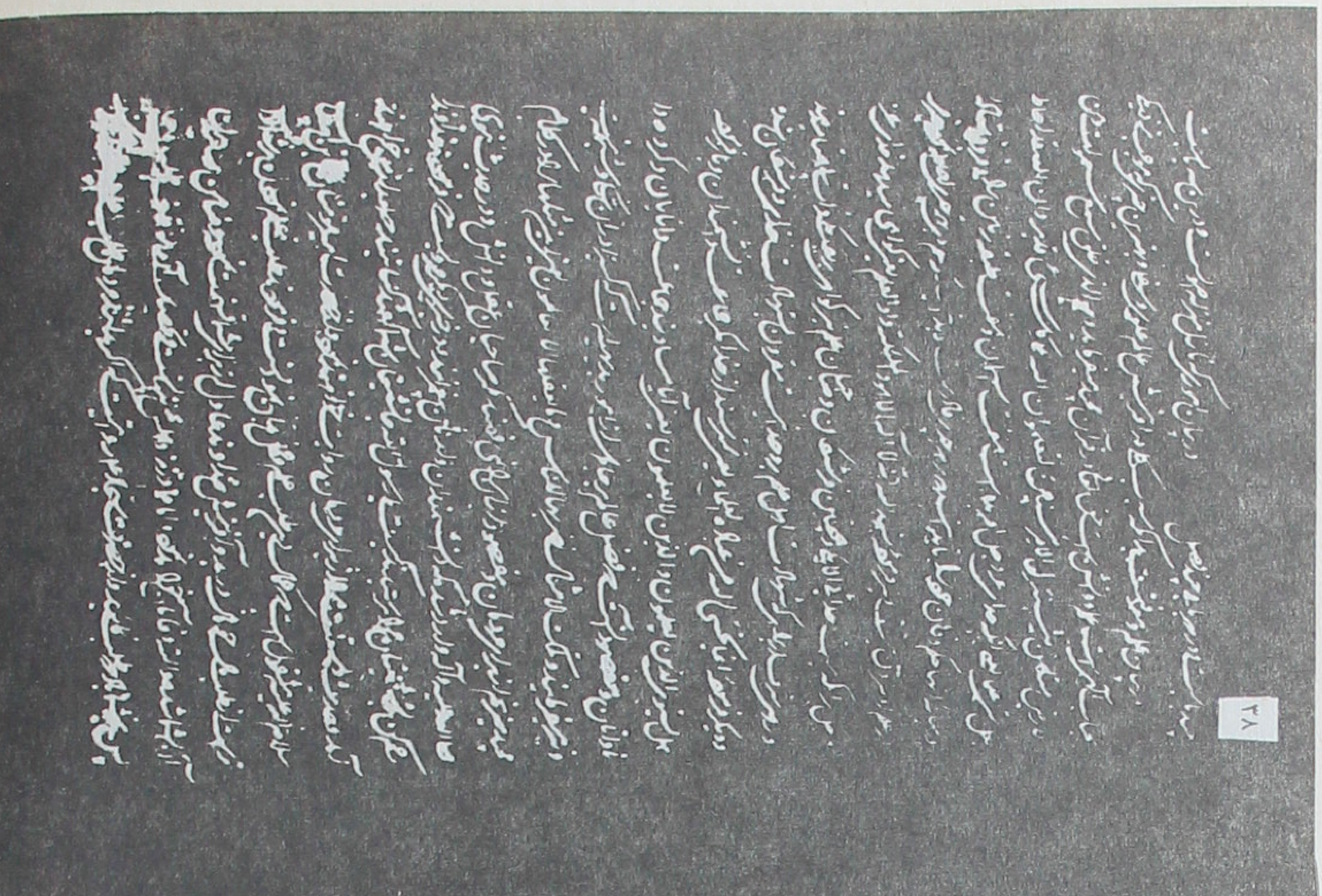

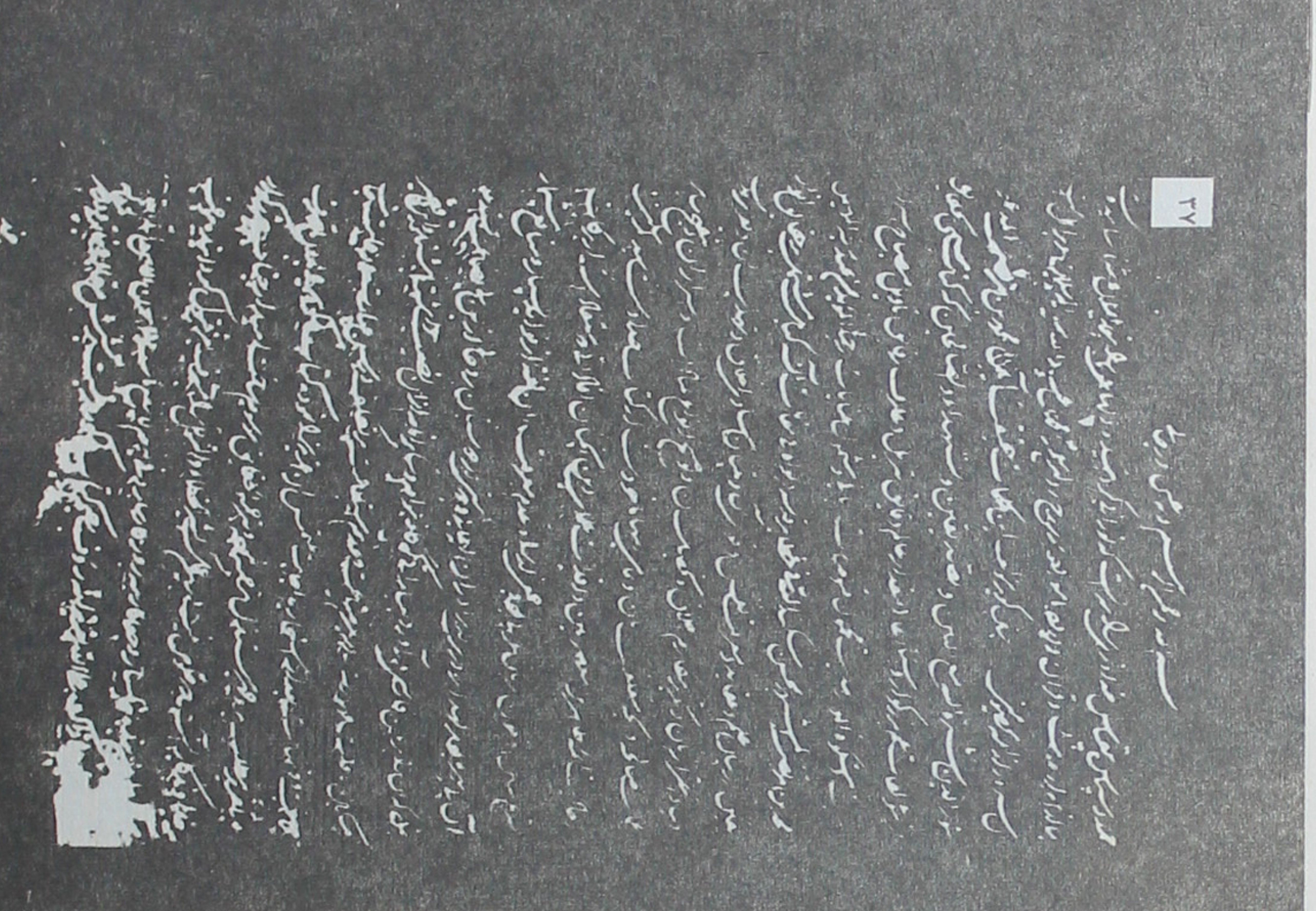

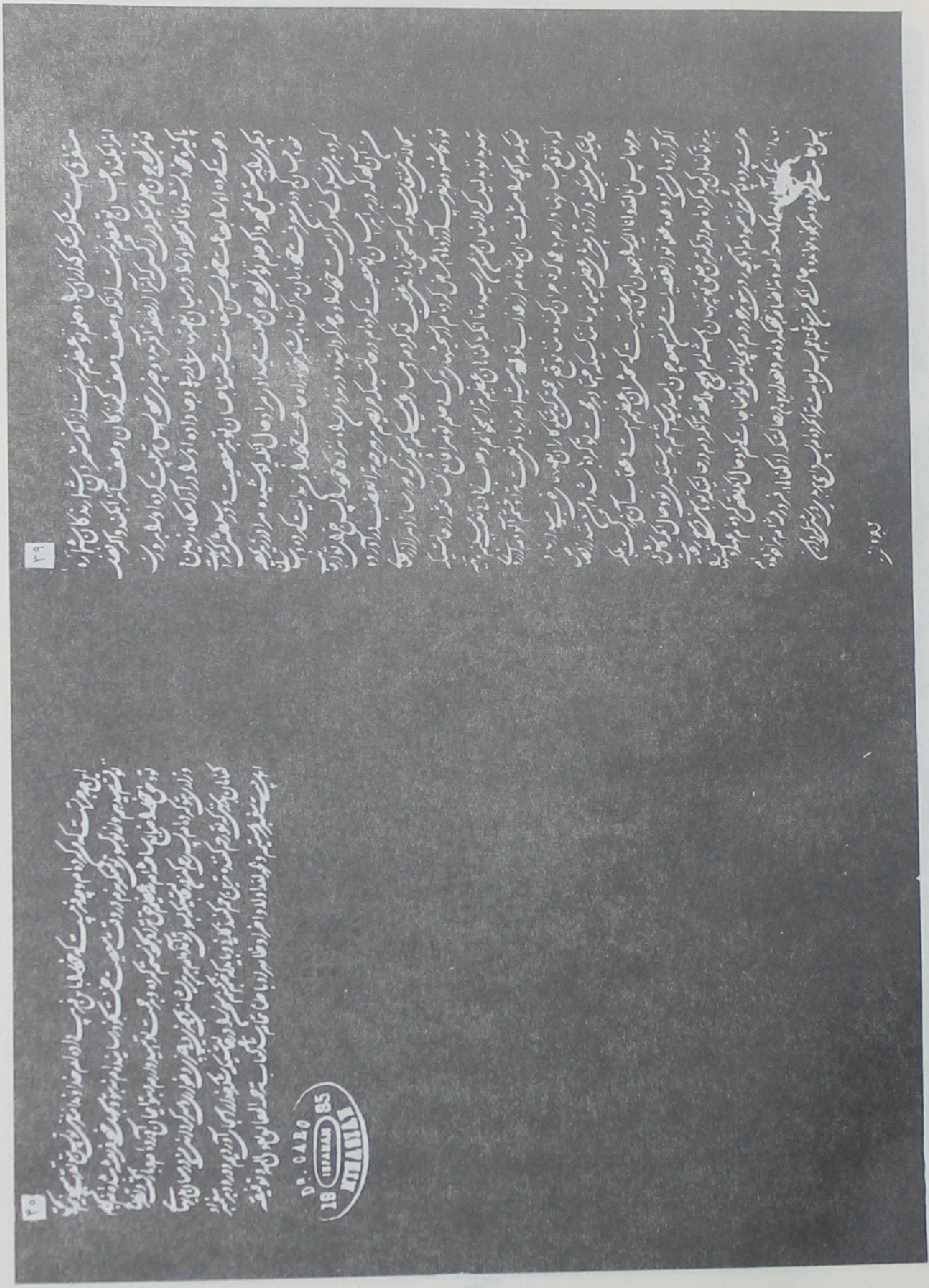

٣٦
بحب آل علی باد سرفراز جهان
قد وقع الفراغ فی اواسط
ربیع الآخر من شهور سنه
٩٩٥

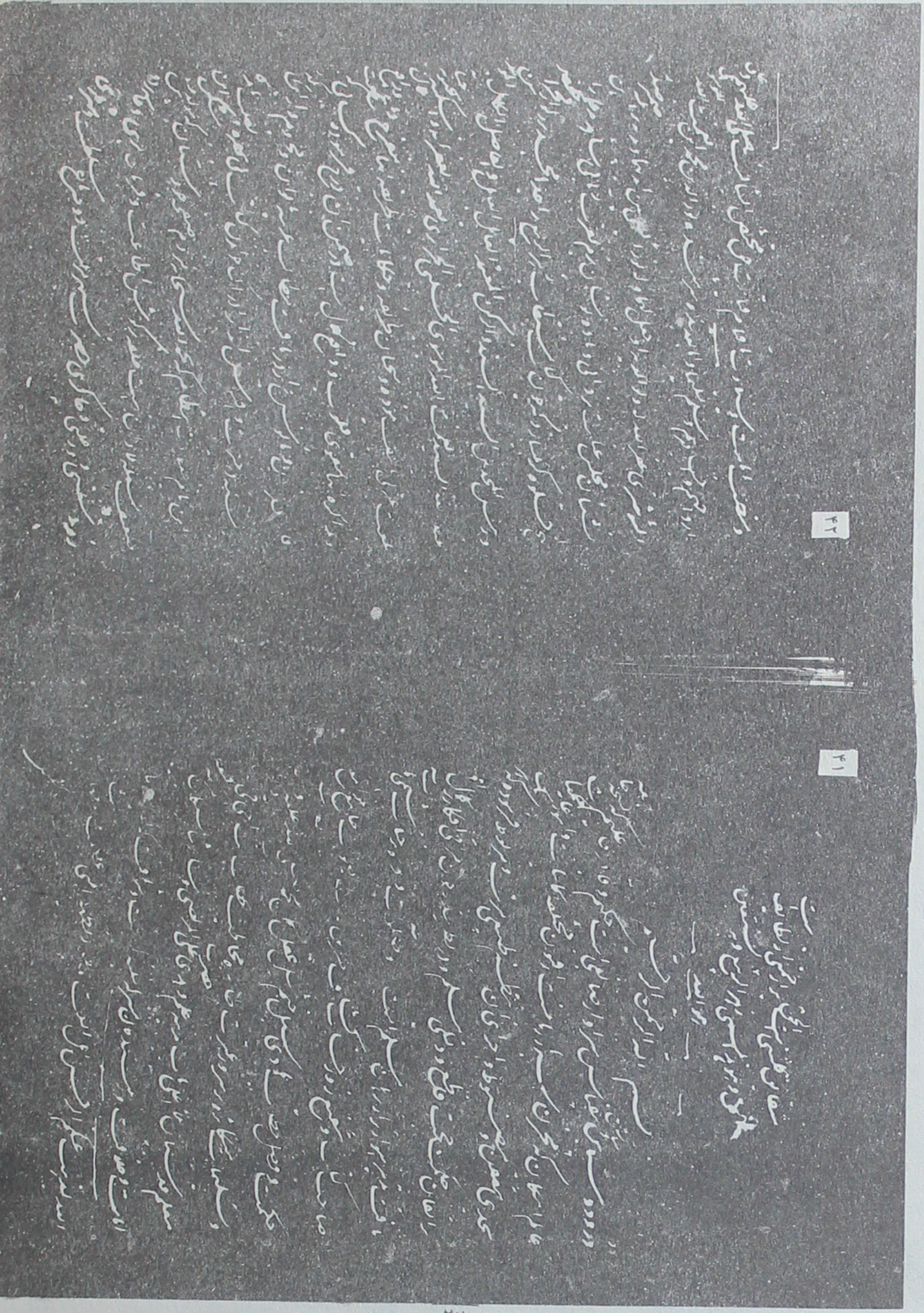
٣٨

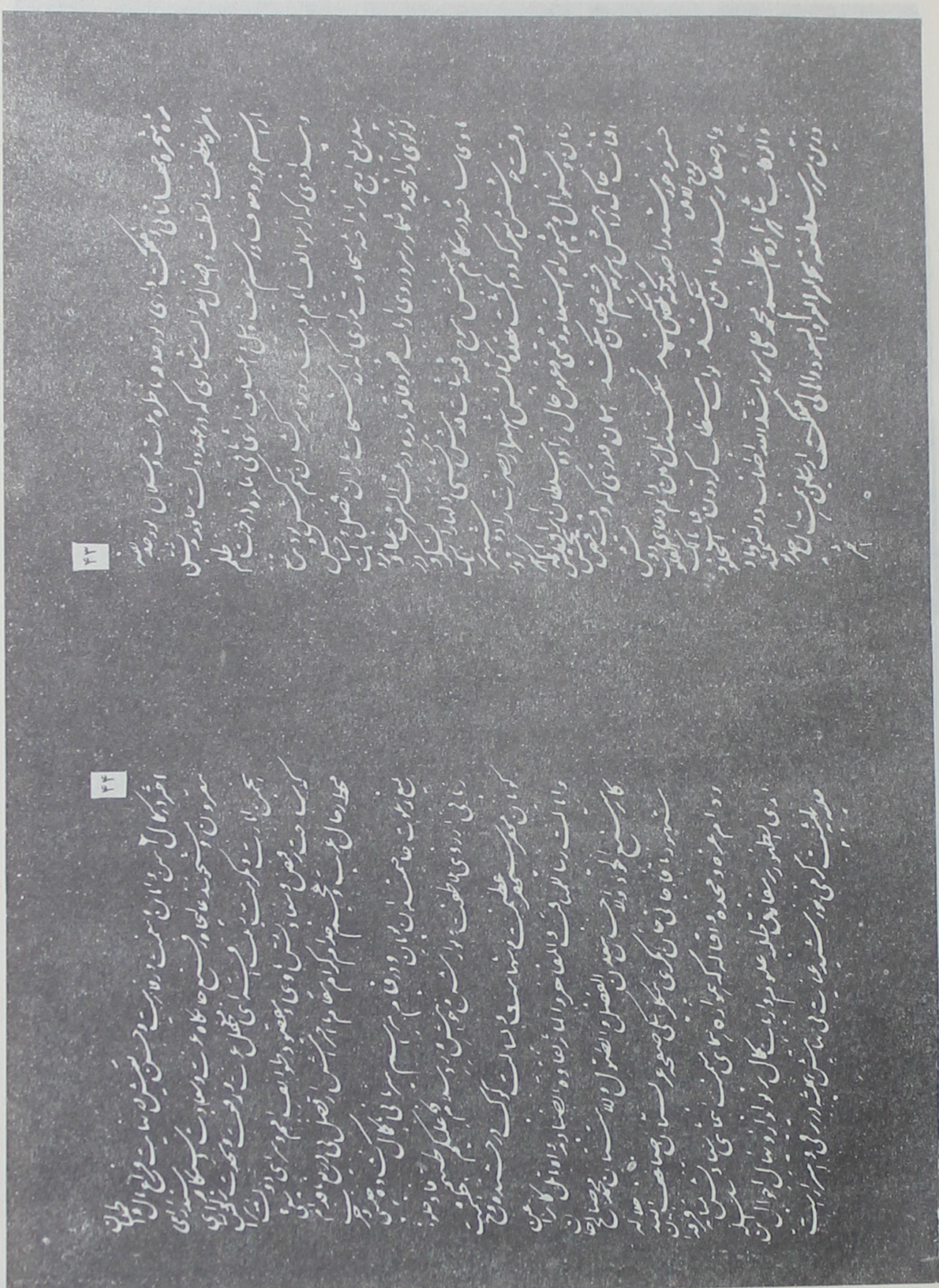

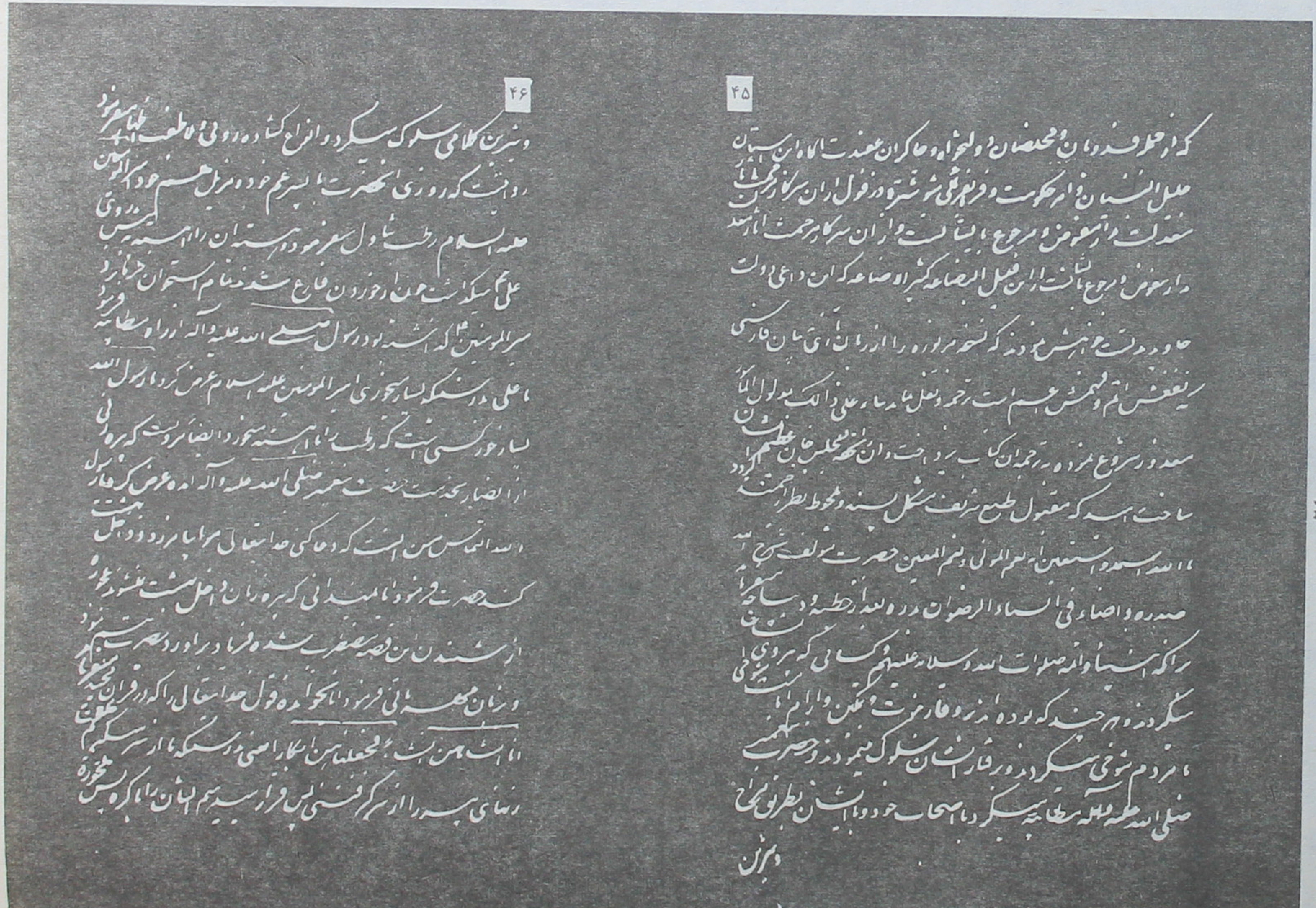
٣٧

٤٦
٤٥

وجمال ریم [illegible] از روی شوق تنها یم و سبکی ای شوق الیه و سبکی آن

و اهوف العراق [illegible] اگر [illegible] از خوف [illegible] در کتاب

حیوة الحیوان مذکور است که روزی شتری در بیابان گرسنگی استری

در صحرا دید پس [illegible] چند روز در افتادن [illegible] ده جمله

او را شکار نمود [illegible] تا چند سال گذشته است استر گفت

شنیدم اما در بن مرا [illegible] نوشته است

و پادشاه [illegible] سر رشته داری از [illegible] چون شتر

نزدیک شد استر هر دو پای خود را برداشت و بقوت تمام لگد بشتر زد

که استخوان در هم شکست و از شر او ایمن شد و قایع در عصر ما که سلطان

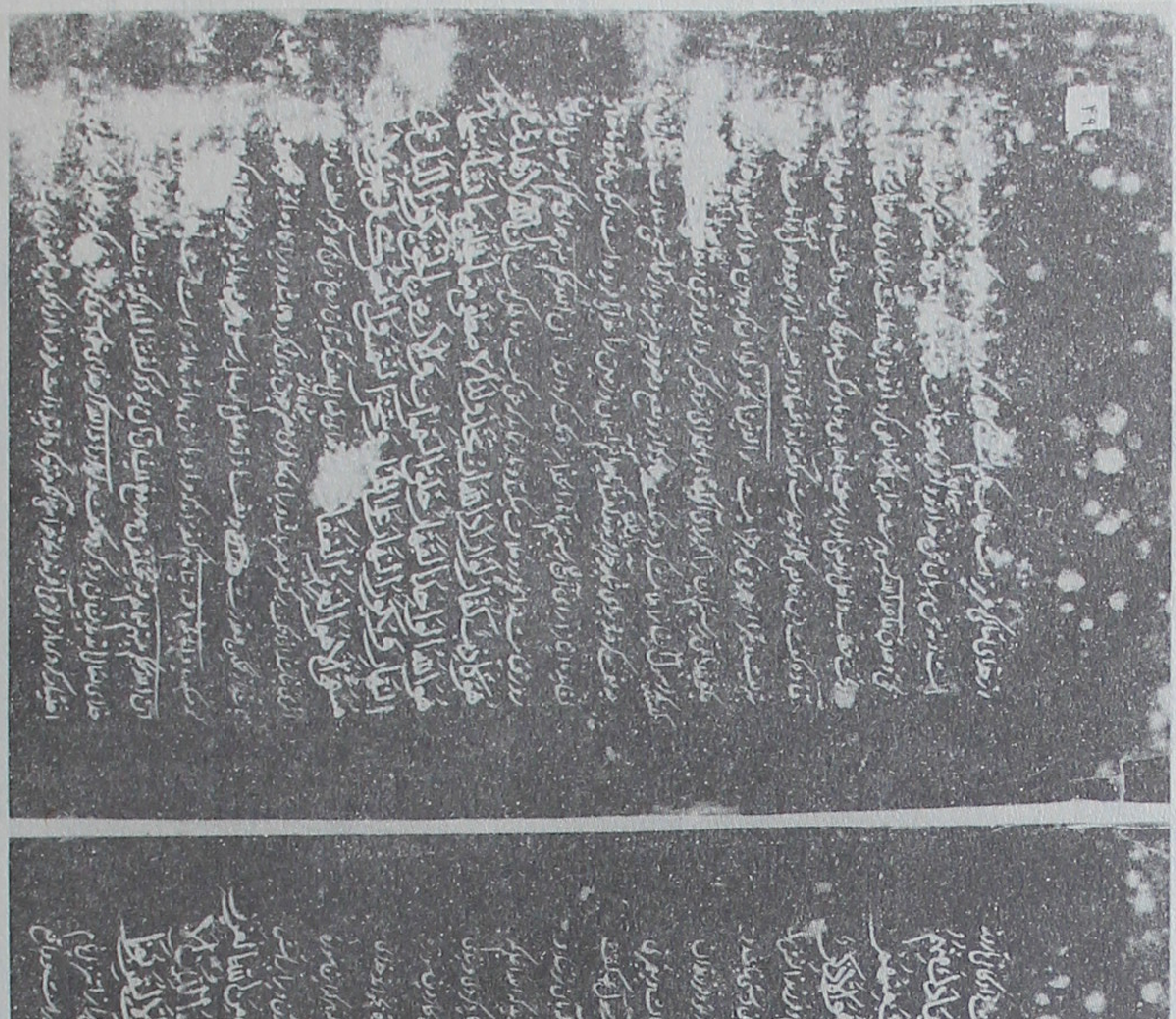
محمود لشکری فراوان بجنگ بصره فرستاده بود و حاکم بصره [illegible]

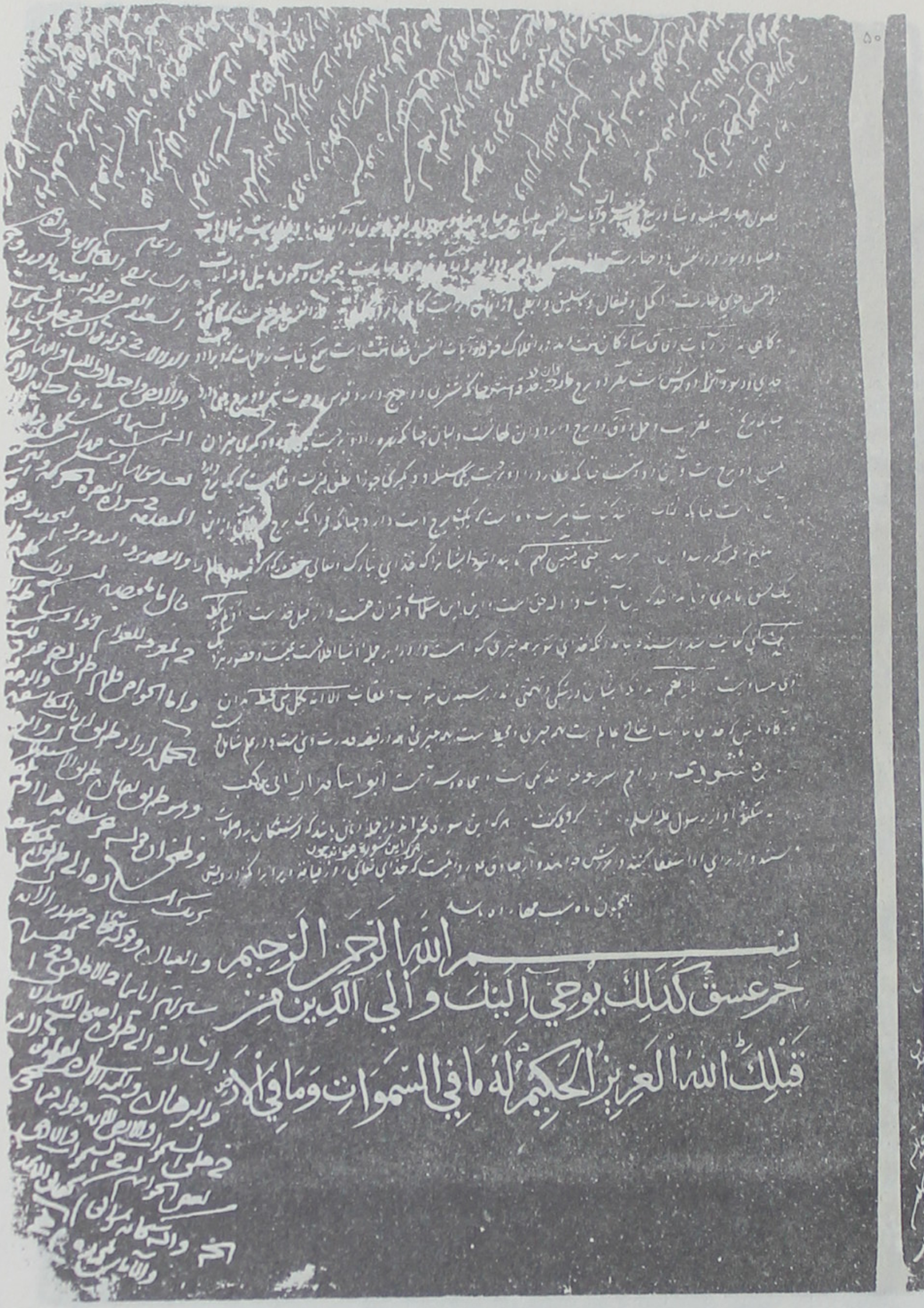
حسین پاشا بود [illegible] جنگ عظیم مابین ایشان واقع شد چون

لشکر سلطان محمود بفتح بصره قادر نبودند با حسین پاشا صلح کردند

و برگردیدند در مشهد رضوی برای من نقل میکردند که چون [illegible]

که اورنگ زیب بر پدر خود خرم شاه پادشاه هند طغیان ورزید

۵۰

بسم الله الرحمن الرحيم

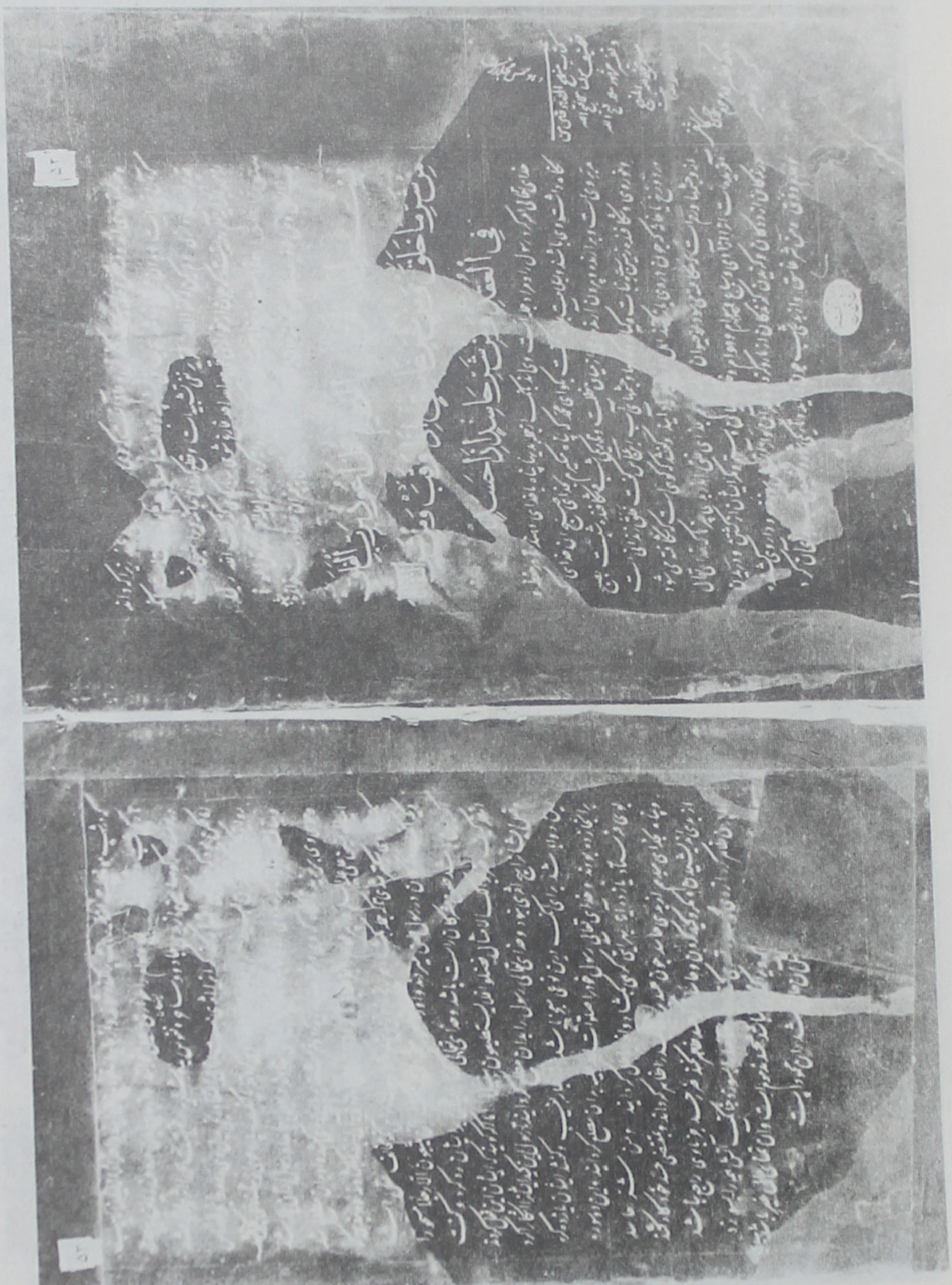
حم عسق كذلك يوحي اليك والى الذين من

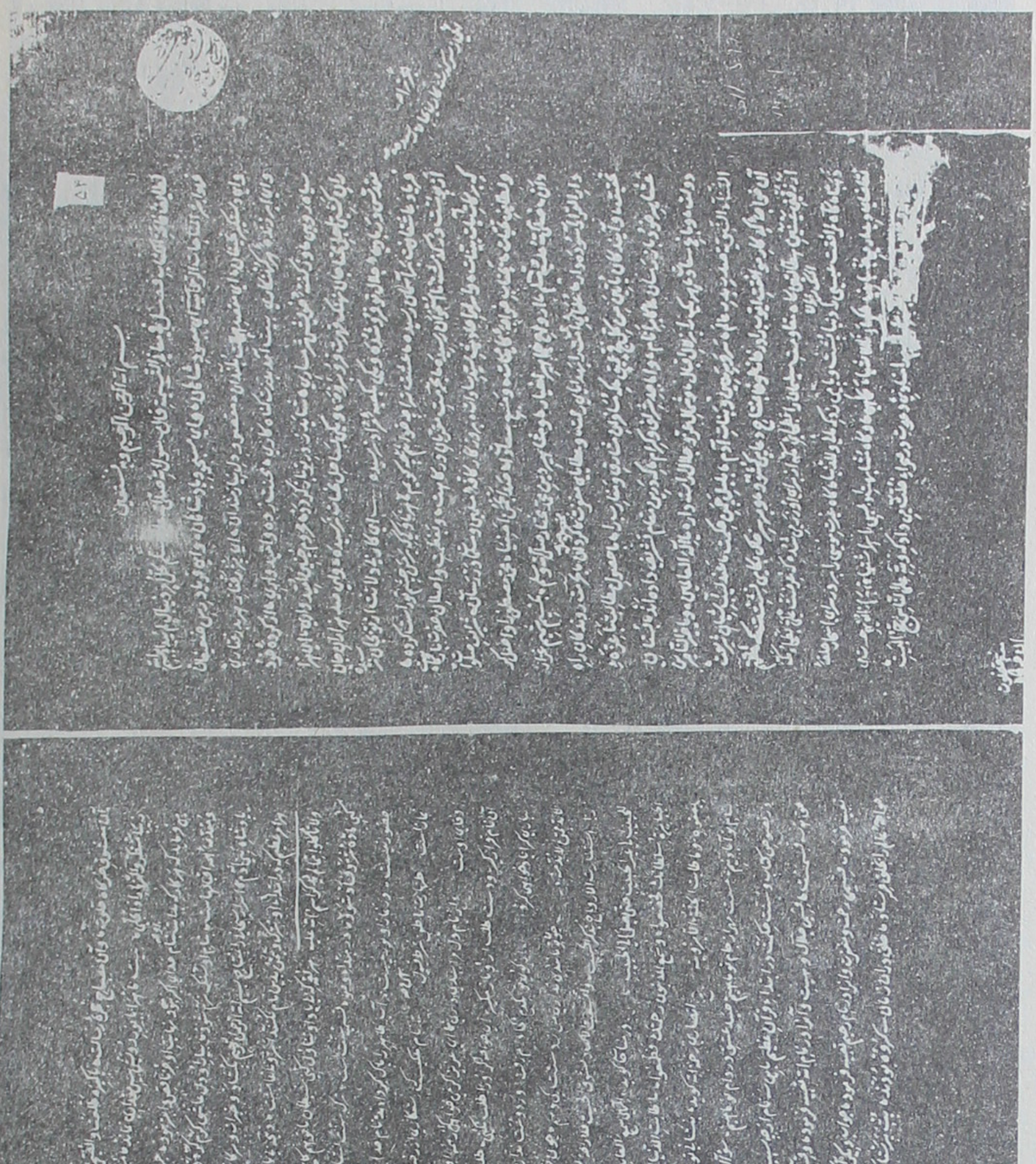
قبلك الله العزيز الحكيم له ما في السموات وما في الارض

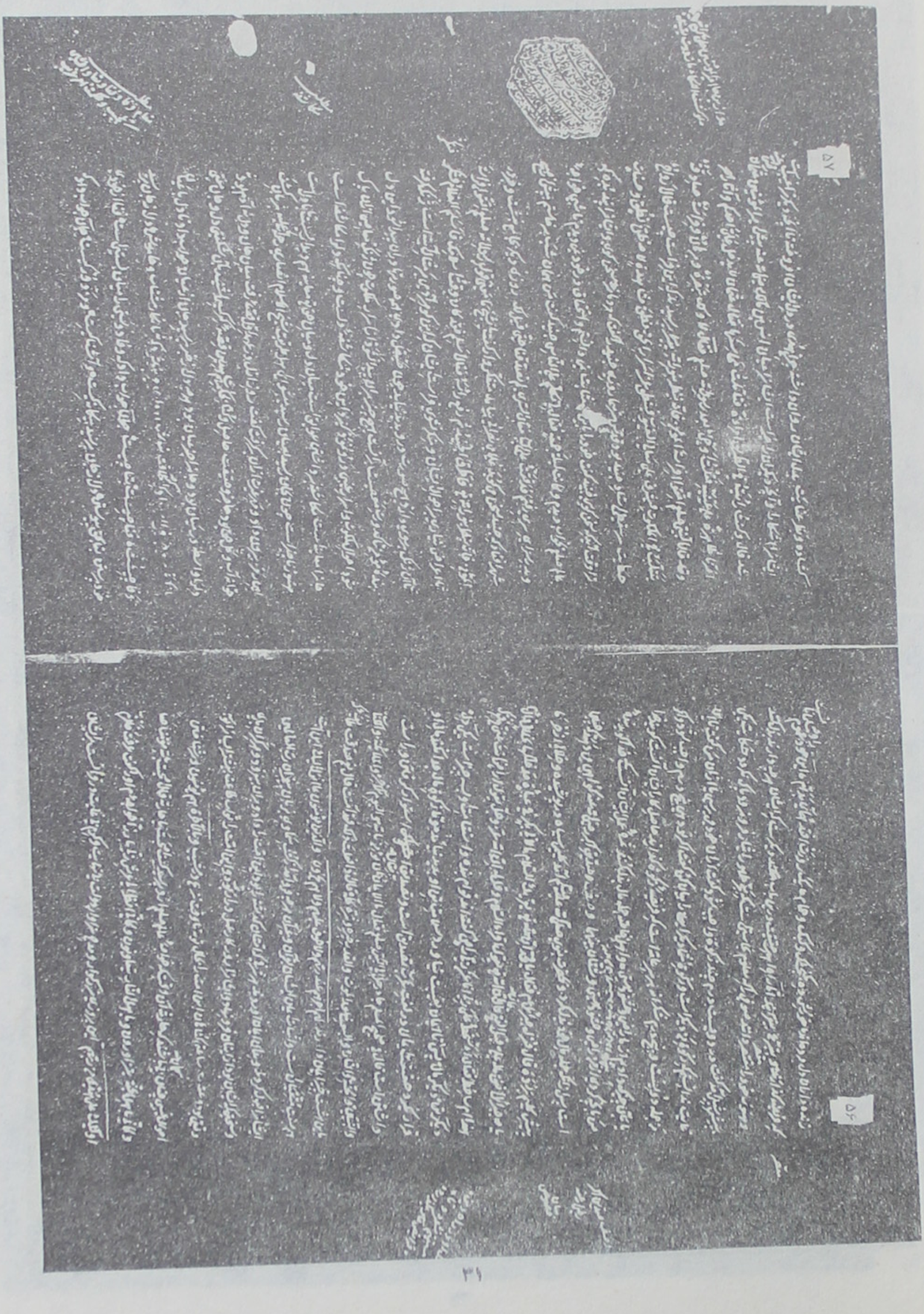
سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ

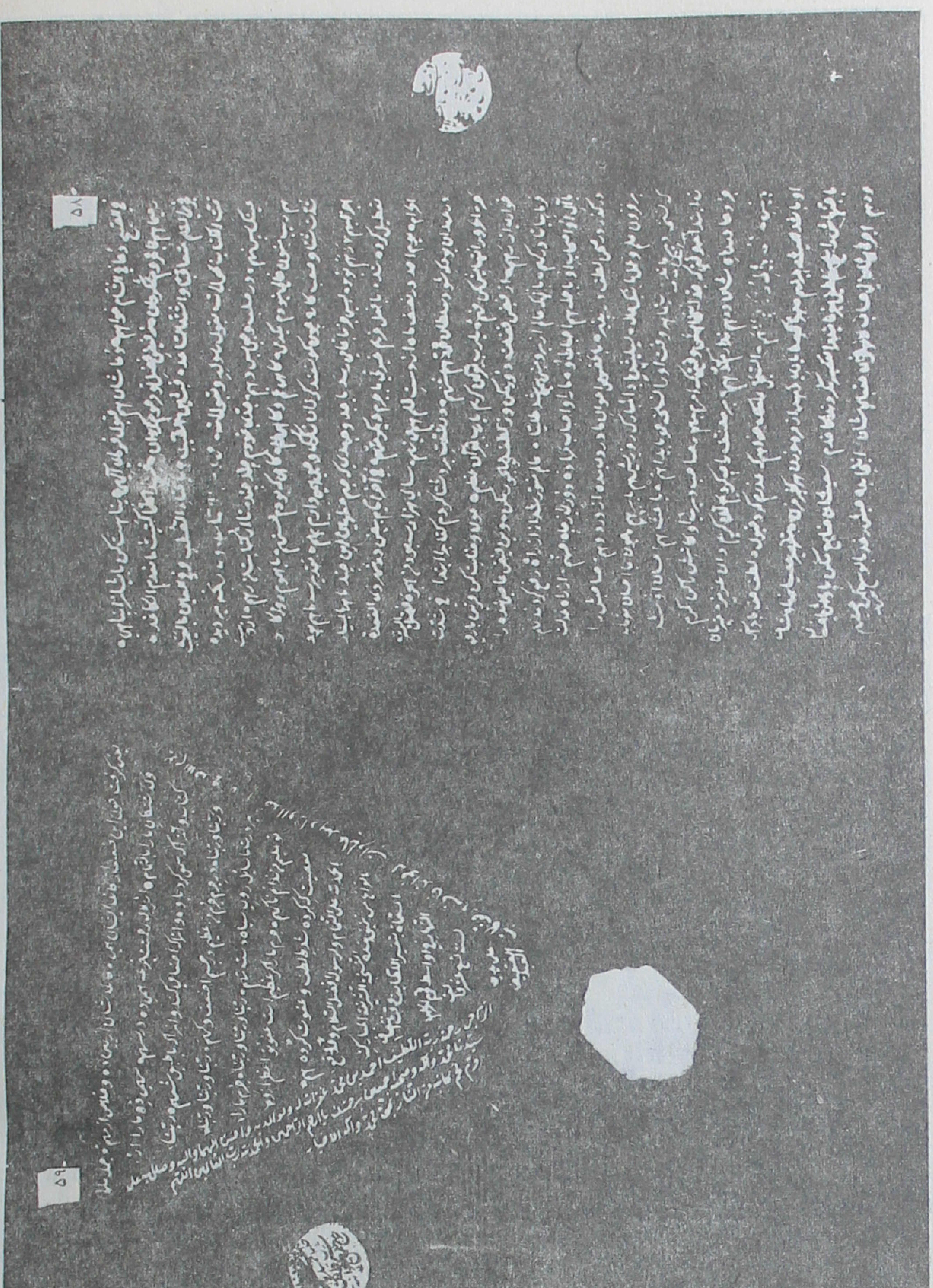
أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ أَلَا إِنَّهُمْ

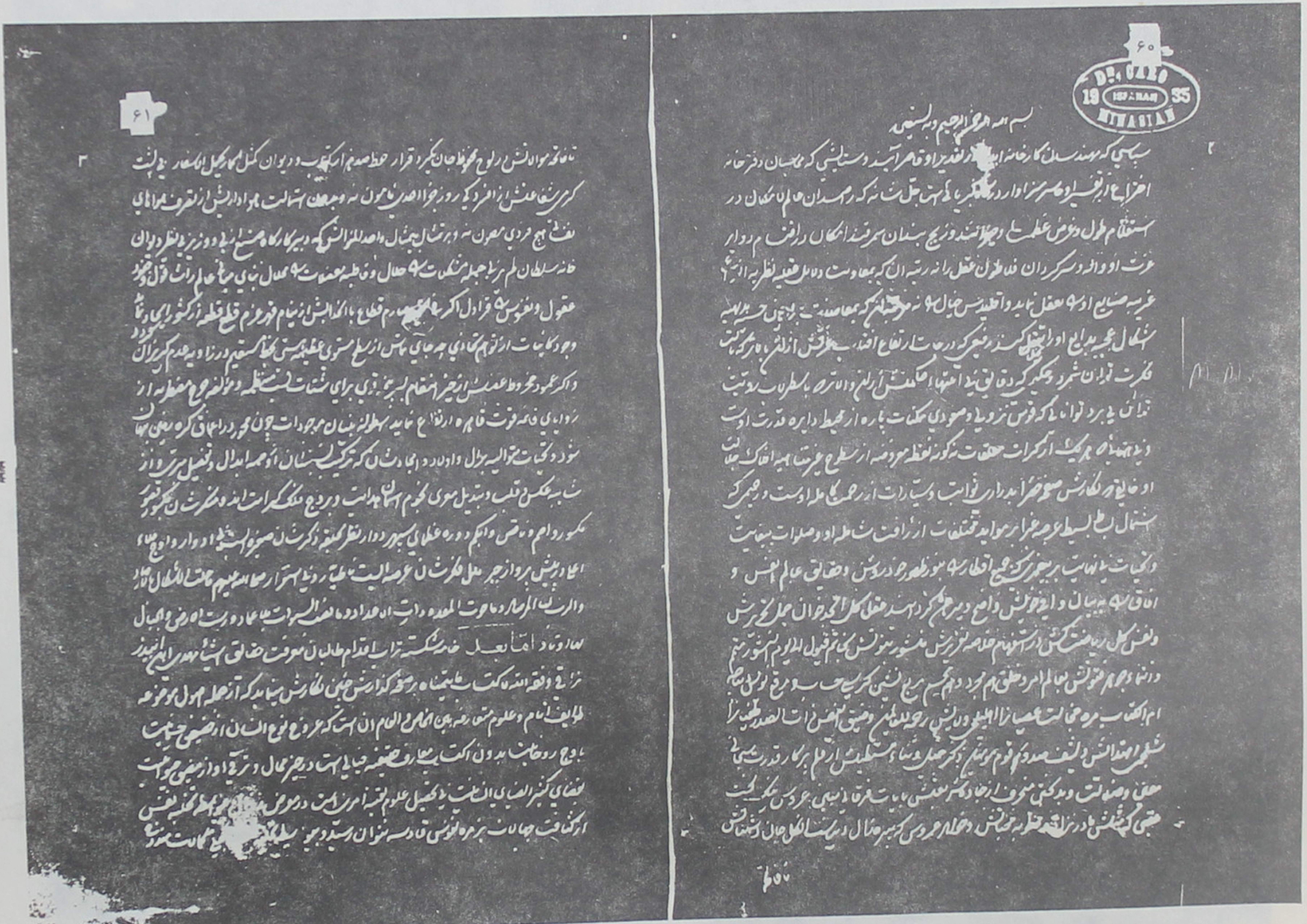
فِي مِرْيَةٍ مِّن لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ

بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین

۴۲۴ ممکن باشد و در دایره ا ه د فیه تتمه م ق ب ر وی قوس ه ر با نقدر که ممکن باشد وصل میکنیم ه ح ک ل ط ا م ط ا د س

سهم ه ح ک ع ک ل مضاعف قوس ب ح اند یعنی [illegible] مثل الذی اند اگر چه [illegible] یعنی ان [illegible] یعنی جمیع زاویه س ح ک

مضاعف زاویه س ح ک اند [illegible] این مضاعف ۵ ه ۲ ح ۳ و ۲ ه م جیب فیه ه تتمه م ق مضاعف قوس [illegible] اند و زاوی

ه ط ه مضاعف زاویه ه ط ر [illegible] با [illegible] عده [illegible] مضاعف [illegible] بر ۵ ۲ ح ۳ ۱ ه اگر قوس ب ک زاید بر قوس

ه ح باشد زاویه س ح ک نیز زاید بر زاویه ه ط ه باشد و اگر قوس ب ک مساوی قوس ه د یا ناقص از آن باشد

زاویه س ح ک نیز نسبة بزاویه ه ط ه چنین شد زیرا که قوس بقدر زاویه [illegible] قوس س ح د قوس [illegible] ز و ر او

س ح د و زاویه ه ط ر چهار مقدار [illegible] که از برای اول و از برای ثالث [illegible] رابع مضاعف [illegible]

و مضاعف اول و ثالث [illegible] با زاید ند بر مضاعف ثانیه و رابع یا مساوی اند یا ناقص [illegible] پس بحکم

عکس [illegible] نسبت س ح ه به ه د مثل نسبت زاویه س ح ه مرکزیه [illegible] زاویه ه ط ر مرکزیه و چون زاویه

مرکزیه ضعف زاویه محیطیه است ۱۶ ح ۳ پس نسبت زاویه س ح ه مرکزیه بزاویه ه ط ر مرکزیه مثل نسبت زاویه

ا محیطیه است بزاویه د محیطیه پس نسبت قوس س ح ه بقوس ه ر نیز مثل نسبت زاویه ب ا ست بزاویه د و هو المطلوب

تمت المقالة [illegible] بعون الله [illegible] شد تمت کتاب التحریر

منقول من خط مصنفه دام ظله العالی و ما زال عزیزا و نحریرا

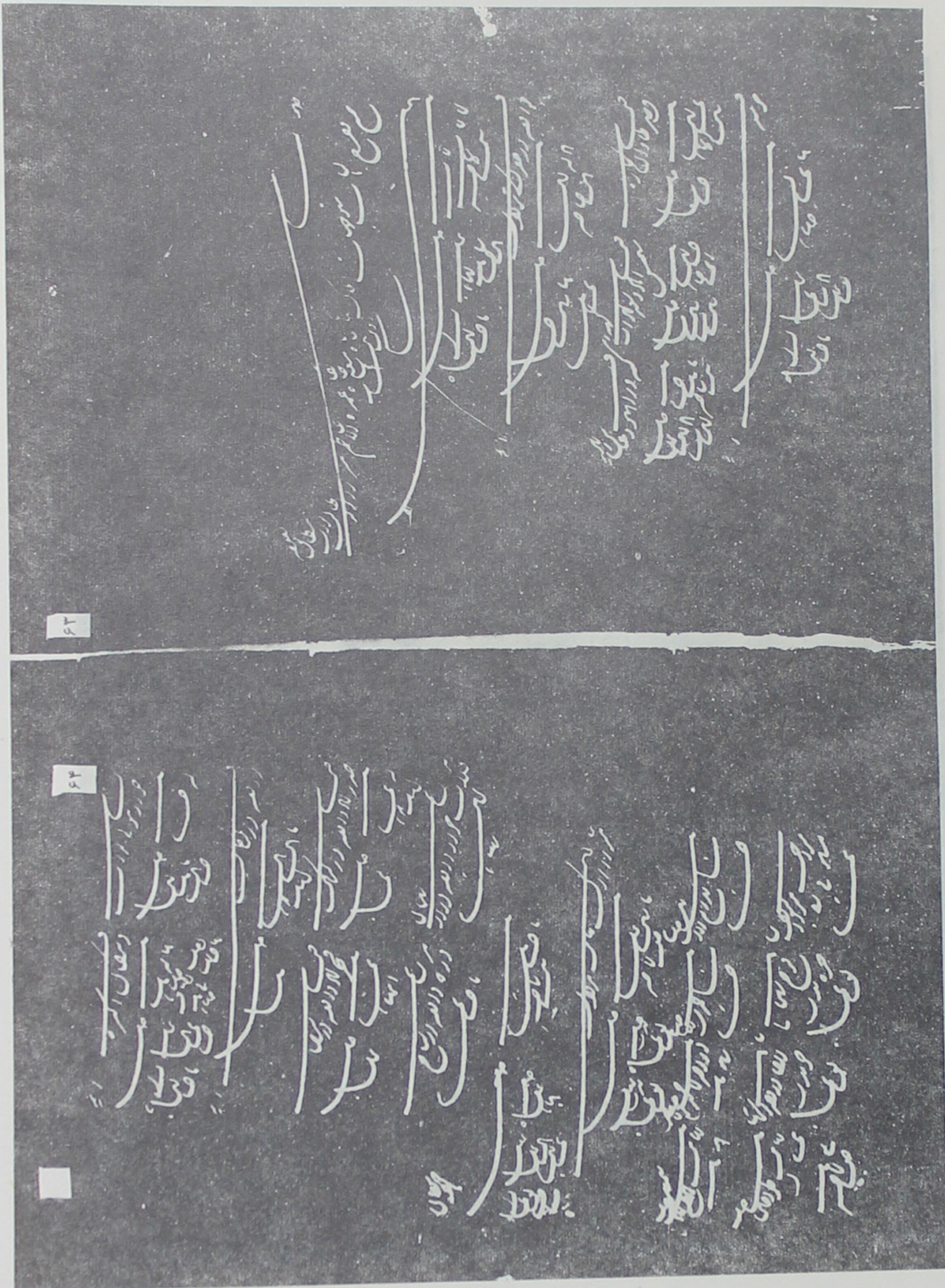
فی یوم الخمیس رابع شهر ذی القعده سنه ۱۲۴۲

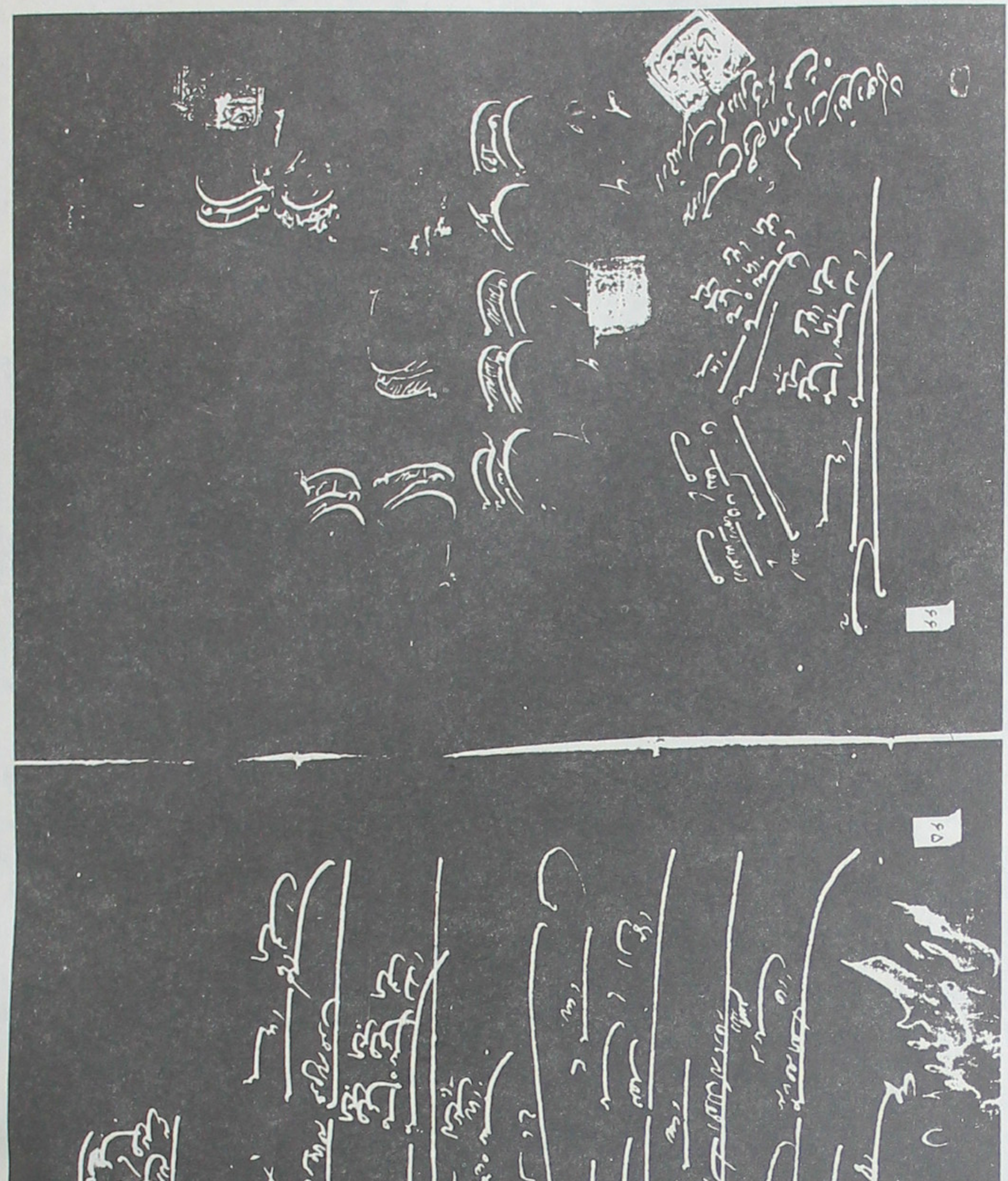
[illegible] بعد الالف من الهجرة النبویه

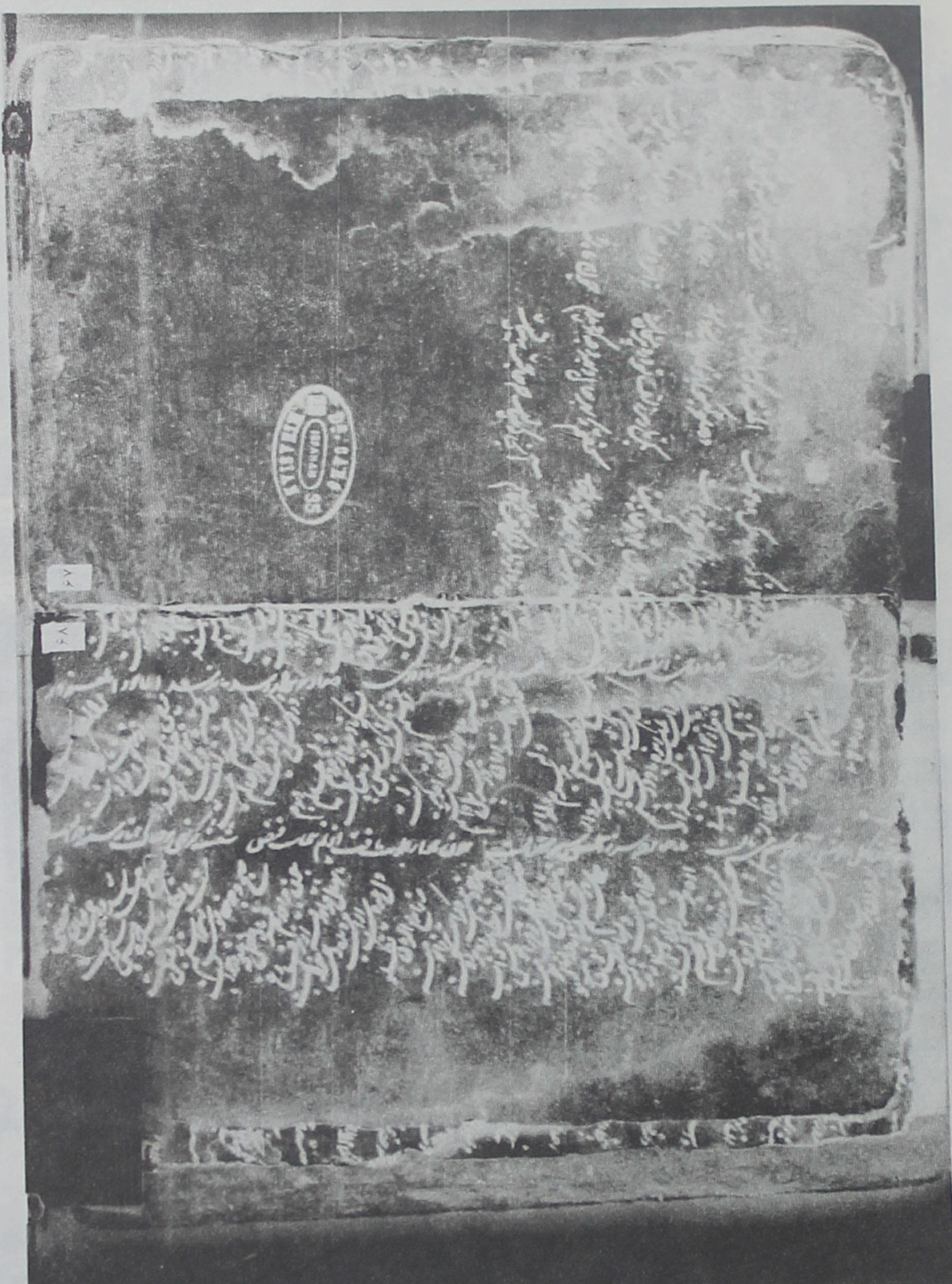
علی هاجرها الف صلوة و تحیه

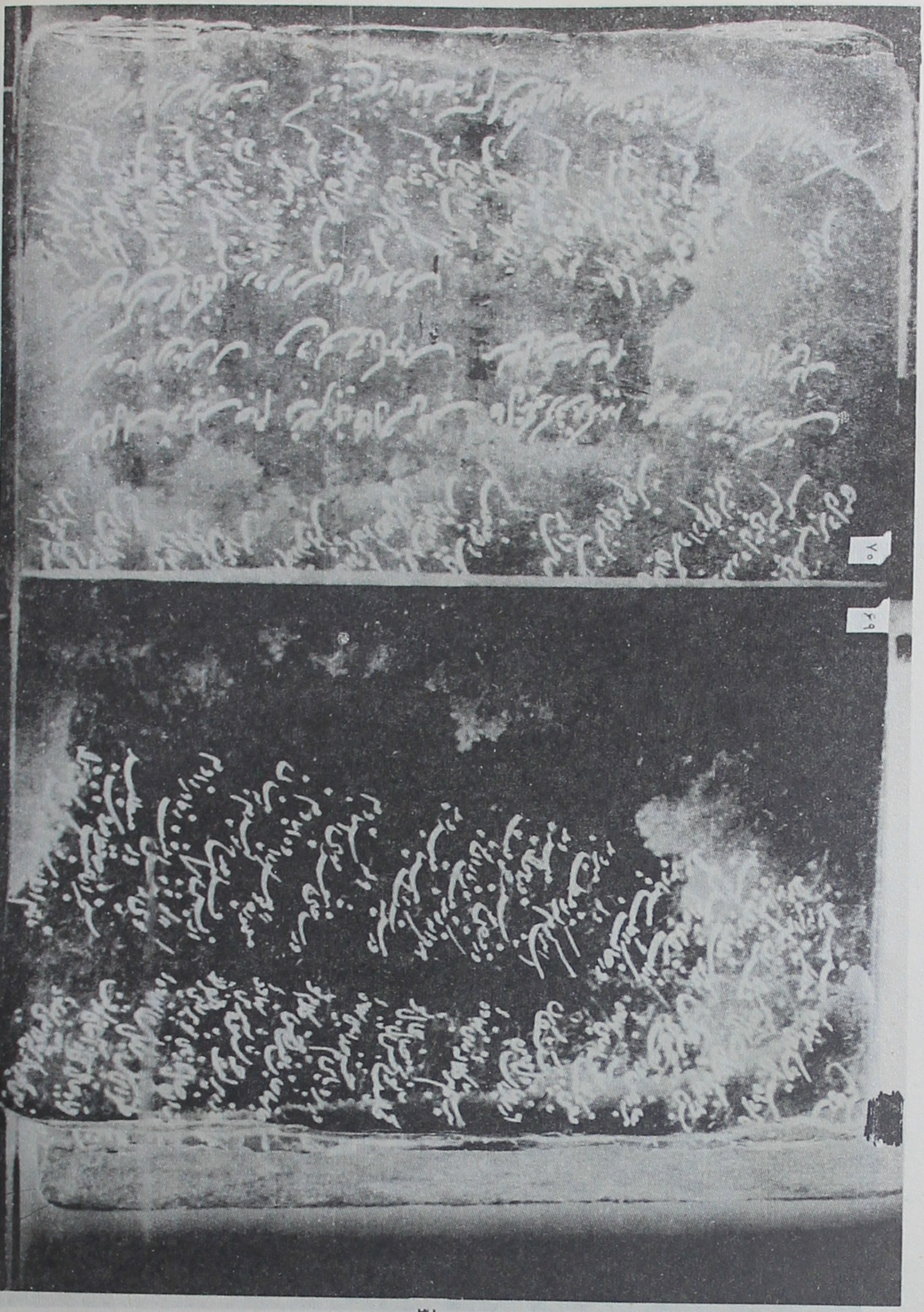
بمدرسه [illegible]

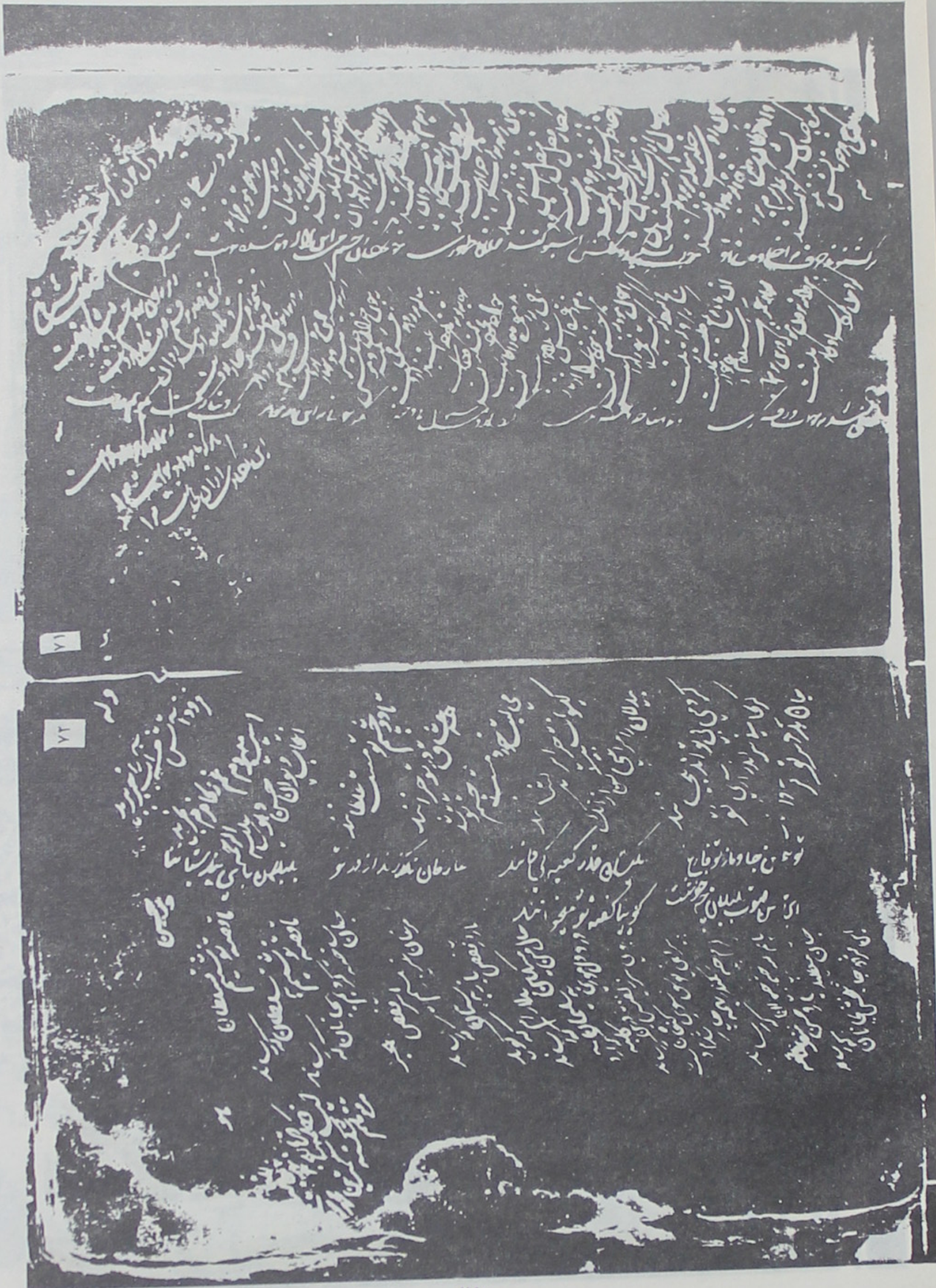
[illegible]

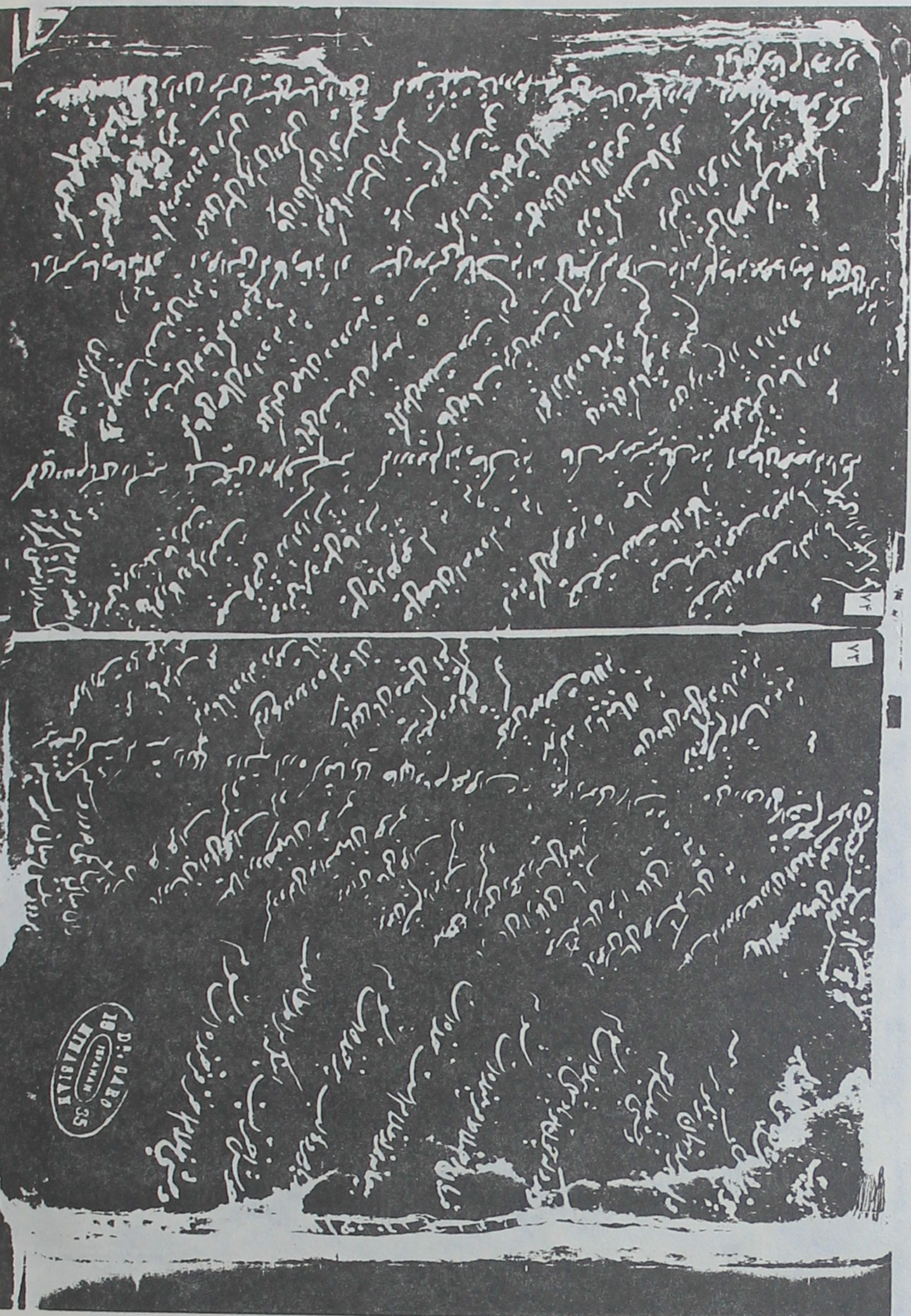

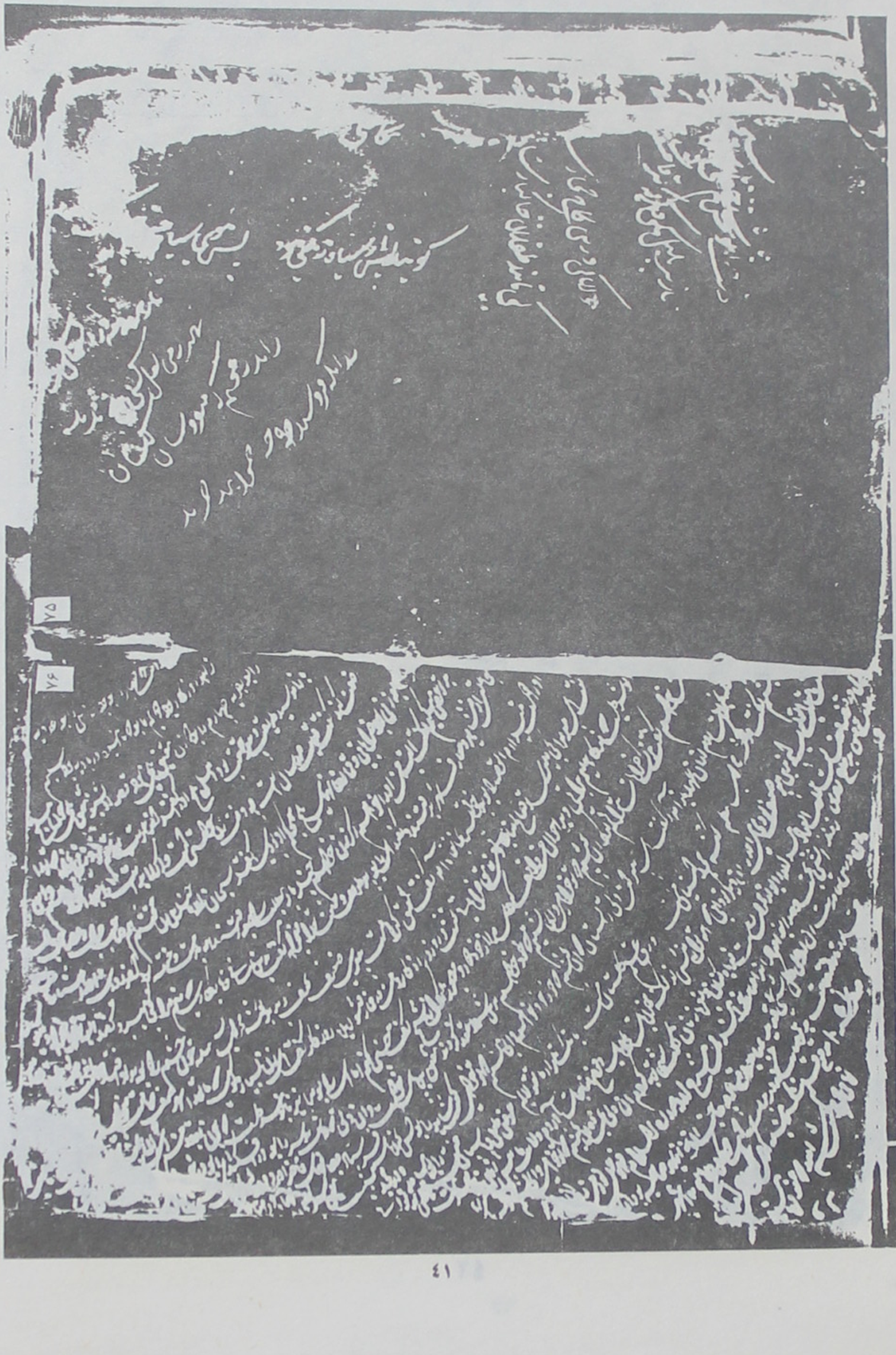

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله ... انشا ... والصلوة علی خیر خلقه الذاکرین محمد و آله الطاهرین اجمعین

اما بعد می گوید شیخ الشیوخ قطب العارفین رئیس اهل الیقین زین الملة والدین

[illegible] بکر [illegible] ادام الله توفیقه که جمعی از اصحاب و گروهی از احباب از من

[illegible] است میکردند که کتاب مثنوی مولانا جلال الدین رومی را رحمة الله انتخاب کنم

و ترتیب منازل و مقامات اهل سلوک ... لیکن مرا اشتغال بدین معنی عین

گستاخی و دال بر بی ادبی می نمود از این سر باز می زدم و این کار را به تعویق می انداختم

[illegible] که حضرت مولوی را بخواب که بنده را ... این اشارت فرمود لاجرم

همین اشارت باعث شد بر آنکه غواص فکر را در بحر مثنوی فرو فرستم و بر لالی و درر که

[illegible] در سلک ابواب درج کنم بعون سعادت توفیق مساعدت کرد پیش

[illegible] و بنای این کتاب بر شصت باب نهادم و او را [illegible]

[illegible] مثنوی لقب نهادم

باب ۱ در بیان سلوک و سماع است

باب ۲ [illegible]

باب ۳ در بیان توبه است

باب [illegible] در بیان [illegible]

باب [illegible] در بیان مقام شاهد است

باب ٤ در بیان تسلیم و شکر و صدق است

باب [illegible] در بیان اخلاص و حضور است

باب ۵ [illegible] است

باب ۶ در بیان توکل و تسلیم و کسب حلال است

۷۸

باب در بیان [illegible] ۱۰
باب در بیان مقام و تحصیل ۱۱
باب در بیان مقام [illegible] ۱۴
باب در بیان مقام حزم ۱۳
باب در بیان مقام وجد [illegible] ۱۴
باب در بیان مقام [illegible] ۱۵
باب در بیان [illegible] و ترک [illegible] ۱۷
باب در بیان مقام [illegible] ۱۷
باب در بیان مقام علم [illegible] ۱۸
باب در بیان رحم و شفقت ۱۹
باب در بیان ادب و ترک گستاخی ۲۰
باب در بیان مقام ریاضت ۲۱
باب در بیان مناجات و دعا ۲۲
باب در بیان [illegible] ۲۳
باب در بیان مقام تضرع و [illegible]
باب در بیان [illegible]
باب در بیان طاعت و خدمت [illegible] ۲۵
باب در بیان مقام [illegible] ۲۷
باب در بیان عداوت با شیطان ۲۸
باب در بیان الف لسان ۲۹
باب در بیان مدح سخن ۳۰
باب در بیان الف [illegible] ۳۱
باب در بیان معرفت بدن ۳۲
باب در بیان معرفت نفس ۳۳
باب در بیان معرفت قلب [illegible]
باب در بیان معرفت روح ۳۵
باب در بیان معرفت عقل ۳۶
باب در بیان طلب ۳۷
باب در بیان فیض نفس رحمانی
باب در بیان مقام [illegible]

۷۹

باب در بیان مریدی که [illegible] ۳۹
باب در بیان مشایخ که [illegible] ۴۰
باب در بیان اولیاء ۴۱
باب در وصف مشایخ ۴۲
باب در بیان قسمت ۴۳
باب در بیان جمال و مقام ۴۴
باب در بیان قبض و بسط ۴۵
باب در بیان سکر و طرب ۴۶
باب در بیان معرفت ۴۷
باب در بیان عشق و محبت ۴۸
باب در بیان [illegible] ۴۹
باب در بیان وصال ۵۰
باب در بیان مقام قرب ۵۱
باب در بیان مقام انس ۵۲
باب در بیان عروج ۵۳
باب در بیان [illegible] و مشاهده ۵۴
باب در بیان فنا و بقا ۵۵
باب در بیان محو و اثبات ۵۶
باب در بیان مکالمه و مساوات ۵۷
باب در بیان جمع و توحید ۵۸
باب در بیان احتیاج مرشد ۵۹
باب در بیان صحبت با پاکان ۶۰
باب در بیان صحبت با پاکان ۶۱
باب در بیان نصایح مشایخ ۶۲

در بیان نی و سماع

بشنو از نی چون حکایت میکند — از جدائیها شکایت میکند
کز نیستان تا مرا ببریده اند — از نفیرم مرد و زن نالیده اند

درد شکم نقد است و فایده نسیه ای درویش عذر فردا را [illegible]

آیا کم ولتوقف فی التوبه فانه من مکر الشیطان چنانچه حضرت مولوی [illegible]

[illegible] بانگ [illegible] … دیو بانگت میزند [illegible]

[illegible] خوبتر [illegible] ای غوی … خوار کردی [illegible]

[illegible] بانگ آن دیو لعین … [illegible] کر بری در ضلالت از یقین

[illegible] خرد امراست … راه دین پویم که مهلت [illegible]

[illegible] درانت … میکشد [illegible] تا بانگ [illegible]

[illegible] از بیم جان … مرده سازی خویشتن [illegible]

جس سلاح از علم بندی در حکم … کم [illegible]

باز بانگی بر زند بر تو ز مکر … که بر [illegible] بار کرد [illegible]

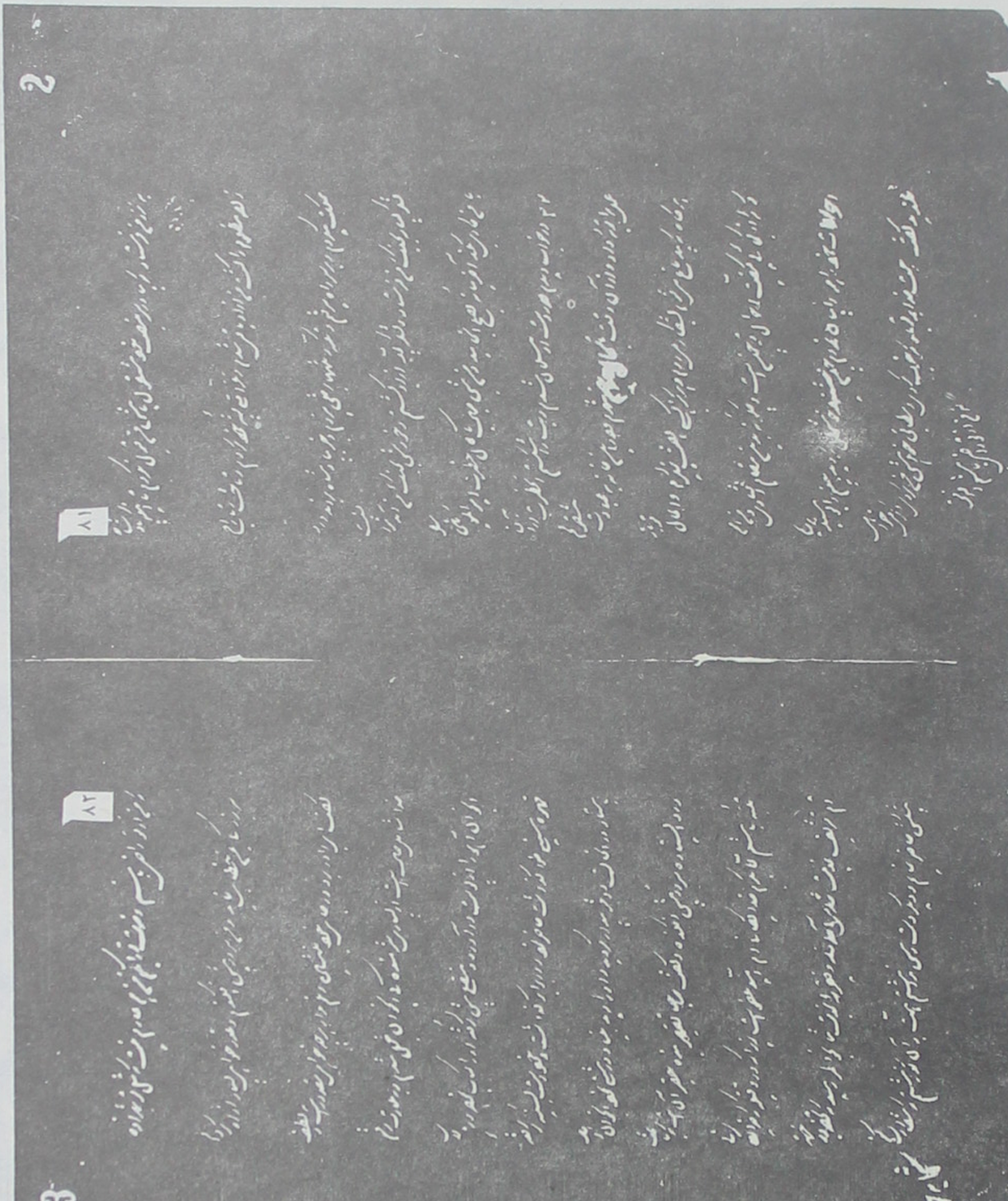
[illegible] … [illegible] علم و فن را بفکر

[illegible] او را بیانکی [illegible] … در چنین ظلمت نمد افکنده

هیبت بانگ شیاطین خلق را … بند کرد است و گرفته حلق را

آن چنان نومید شد [illegible] … که روا [illegible] قبور

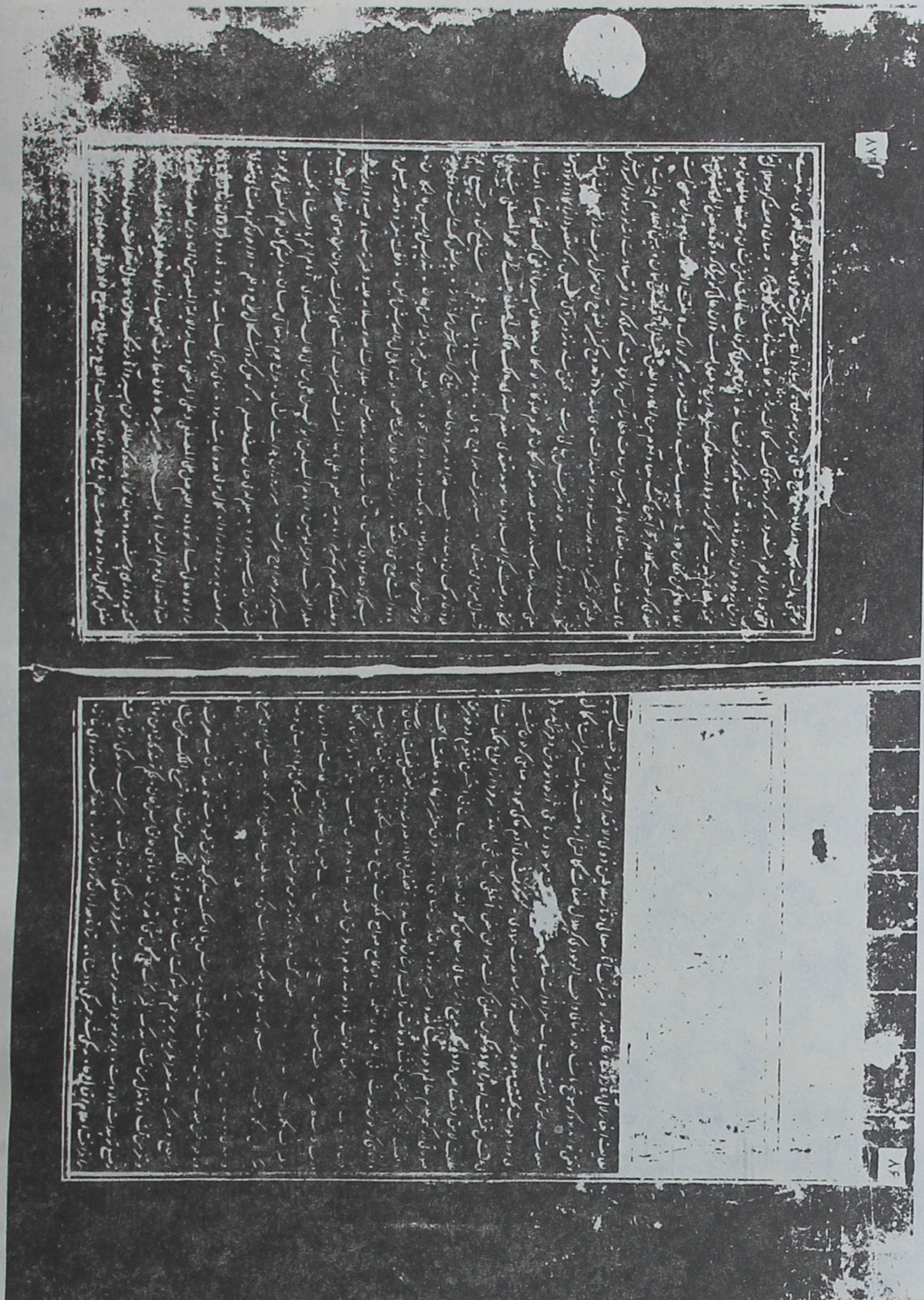
این شکوه بانگ [illegible] … هیبت بانگ [illegible]

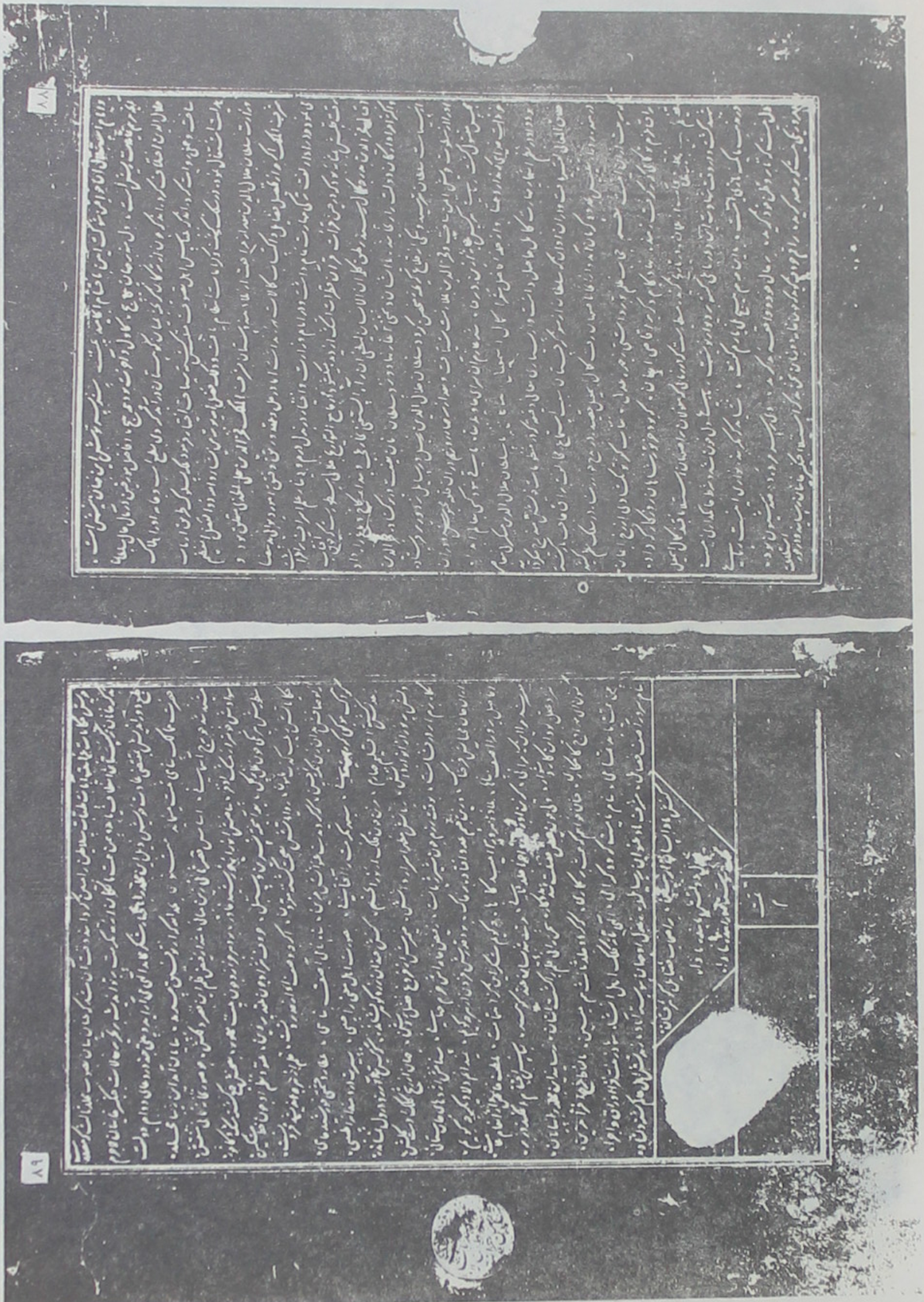

169
٨٤
٨٣
168

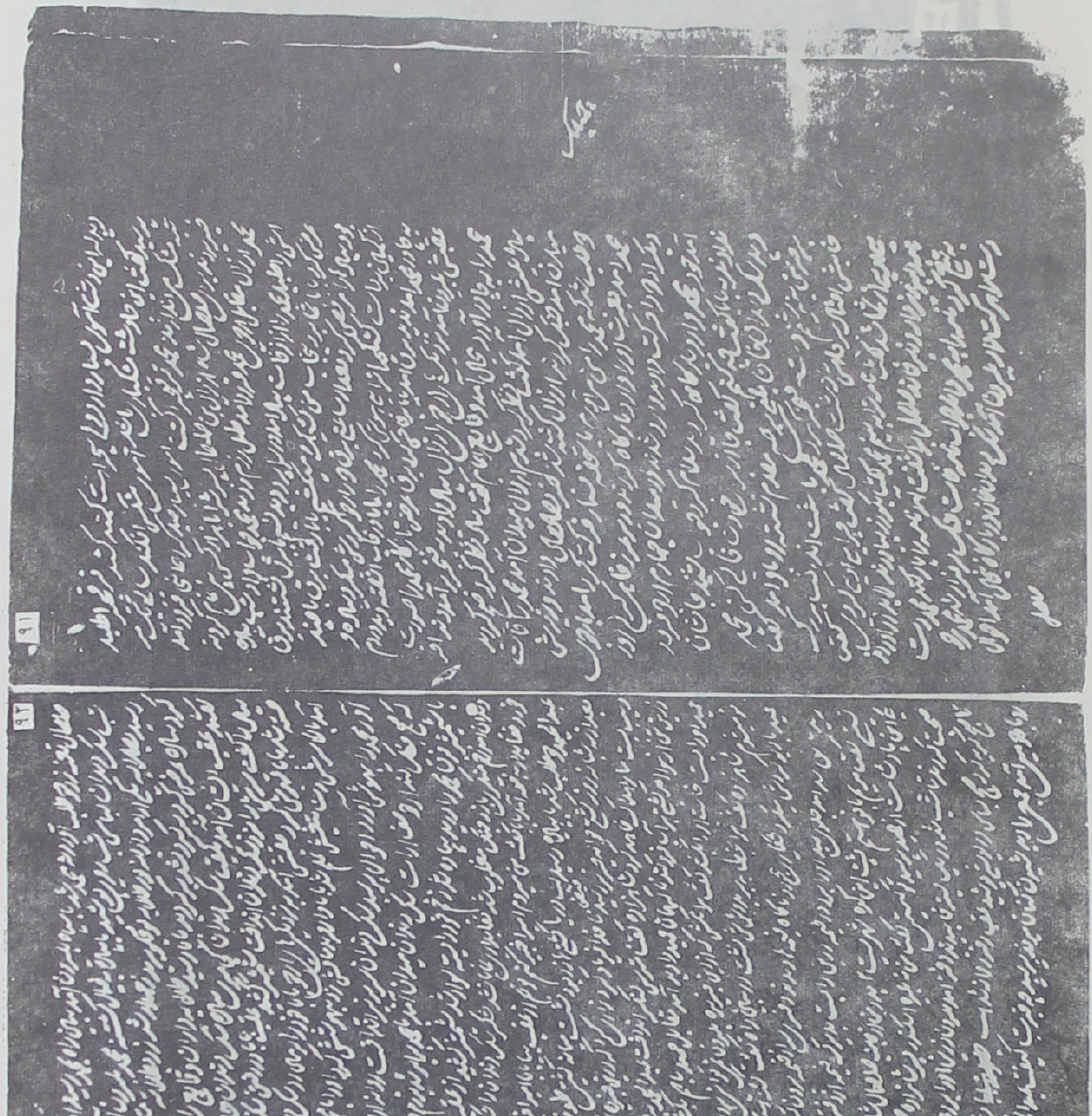

۹۵

بسم الله الرحمن الرحیم [illegible]

[illegible]

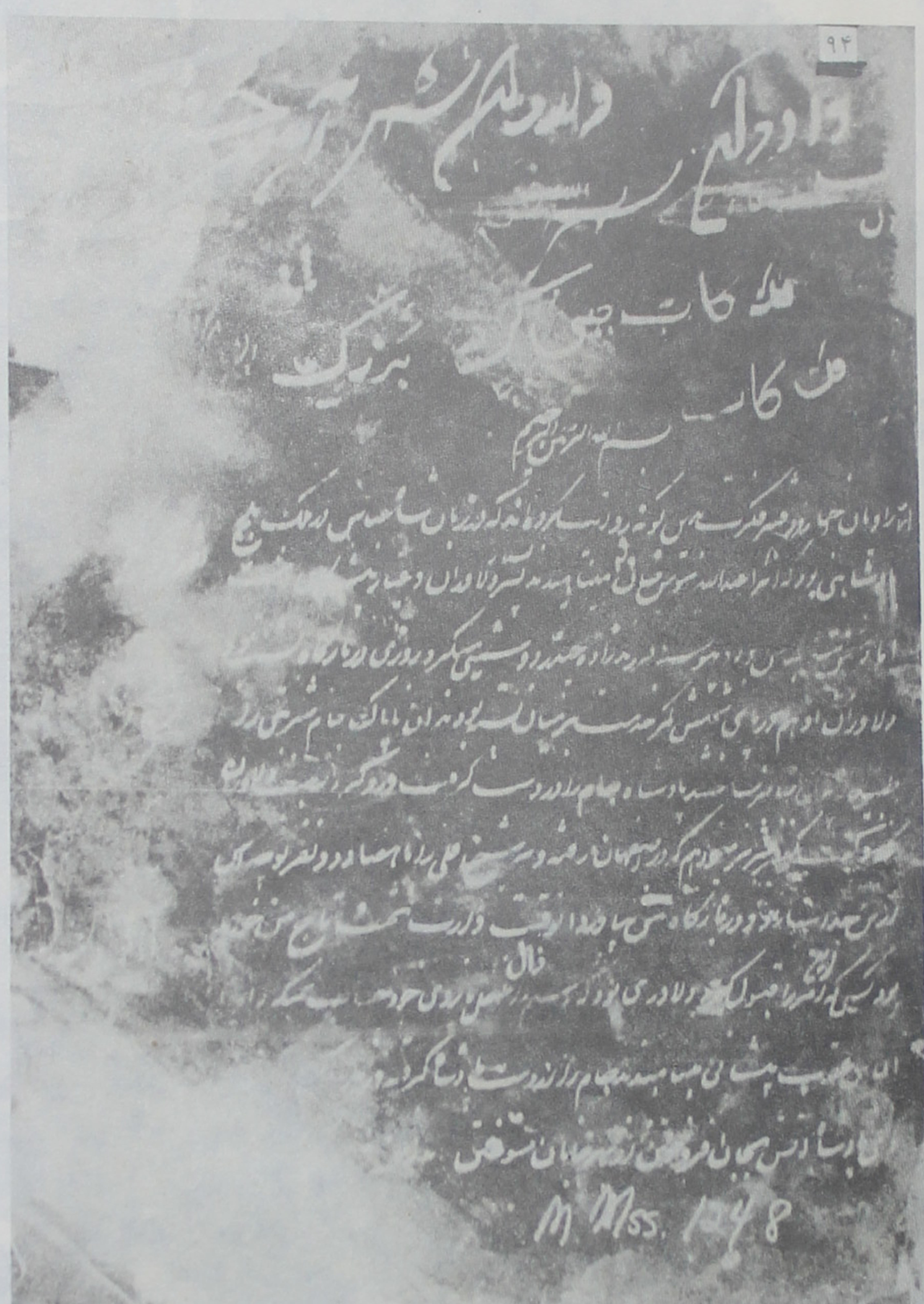

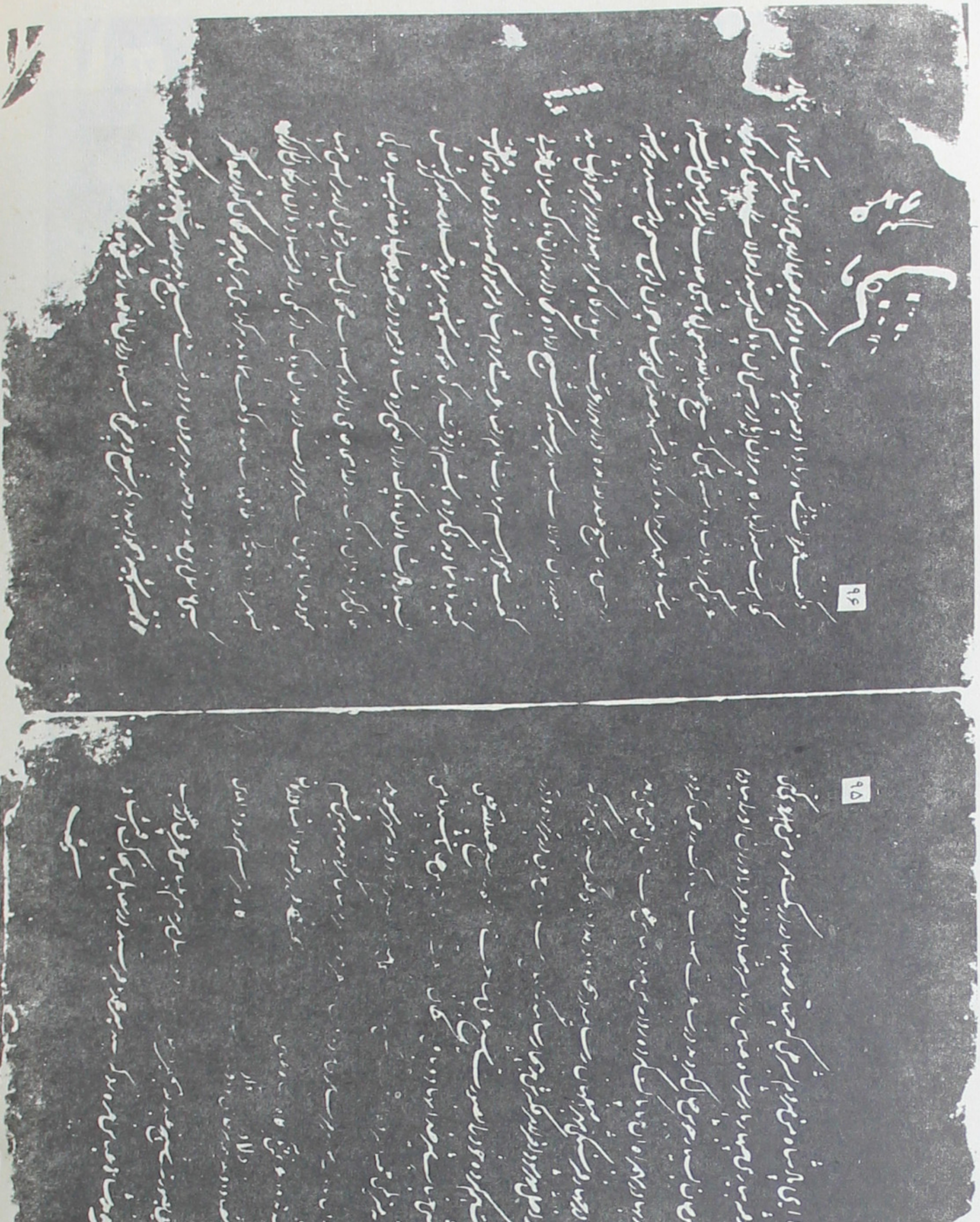
۹۳

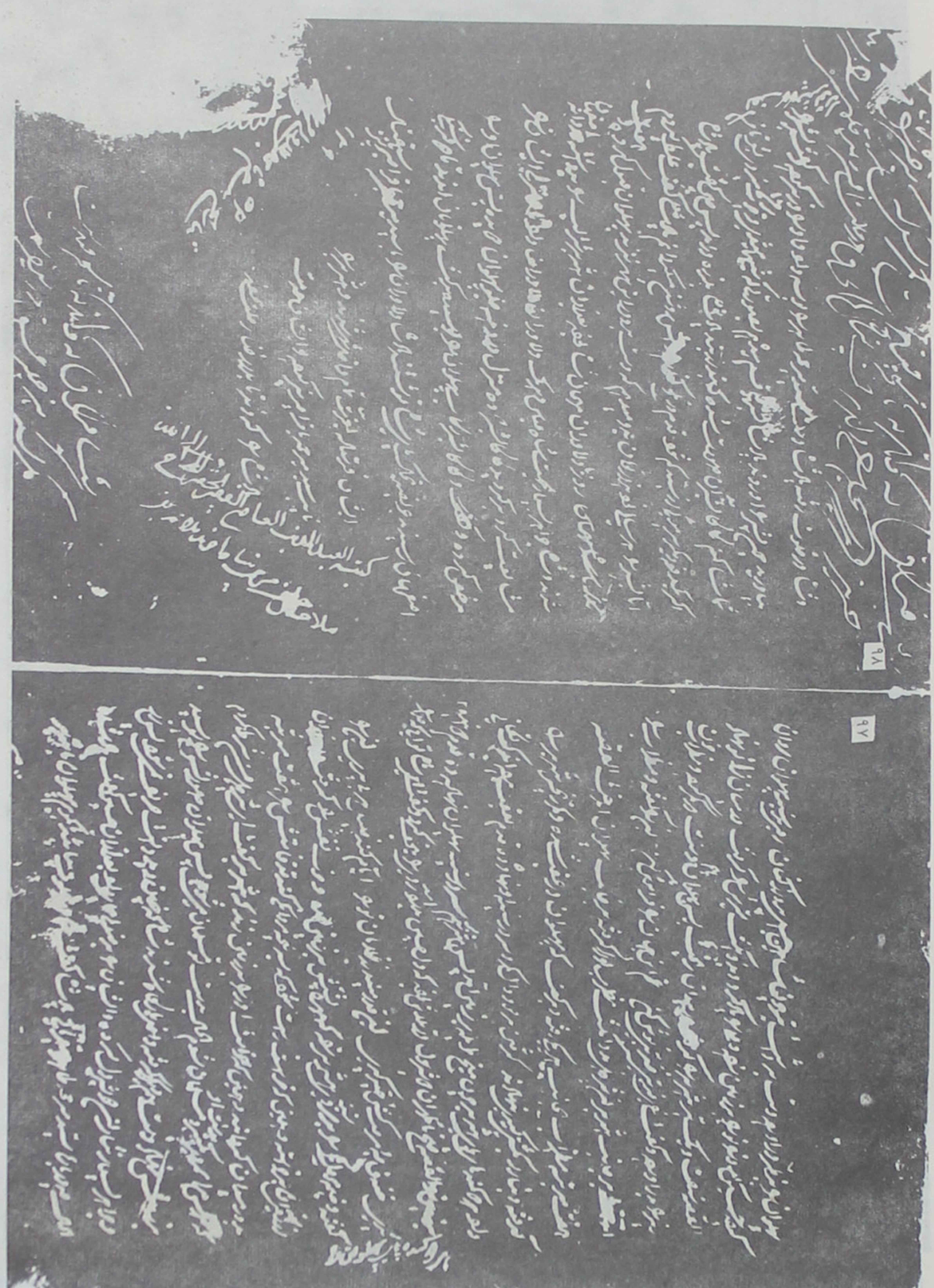
[illegible]

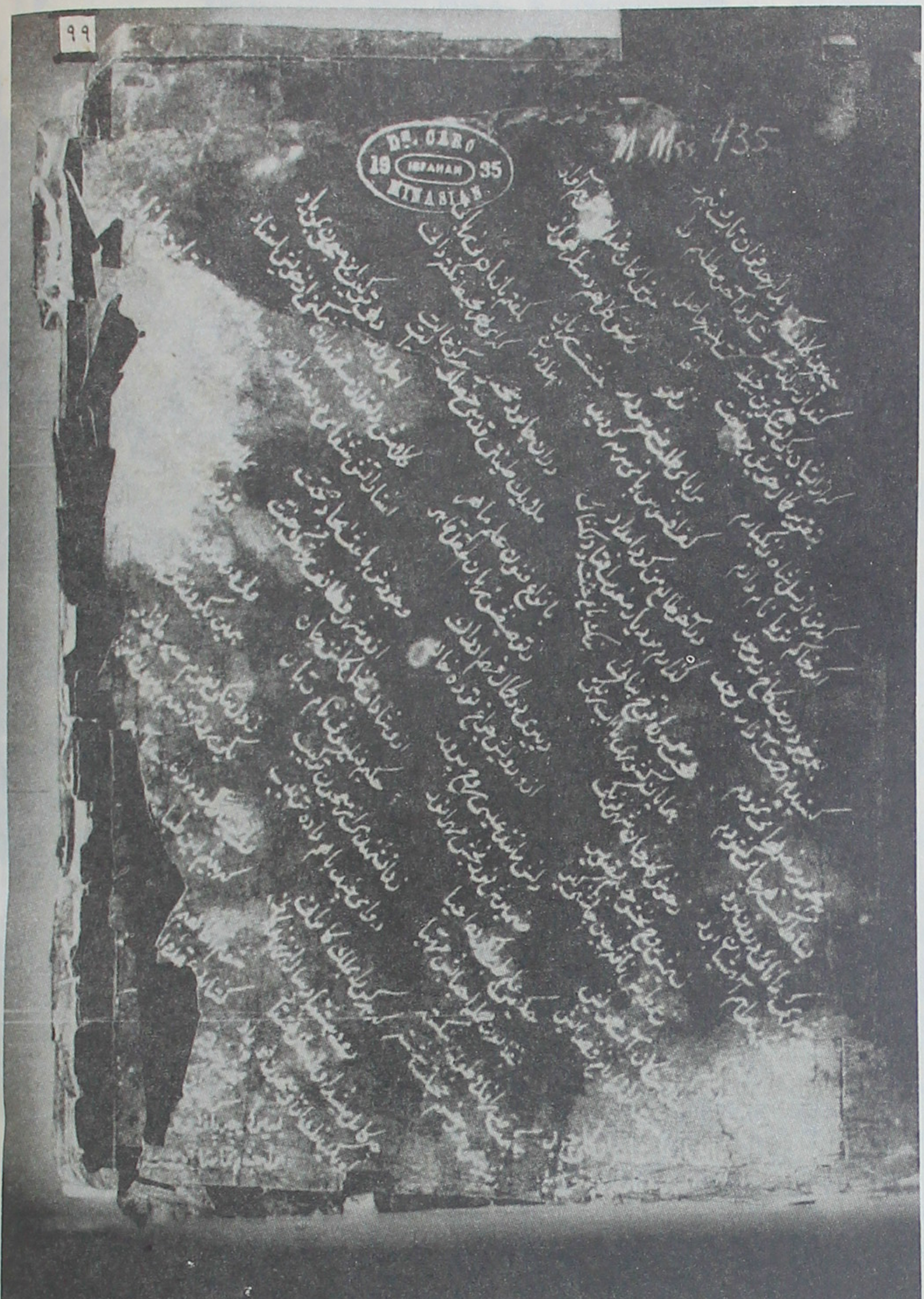
اول مغرب

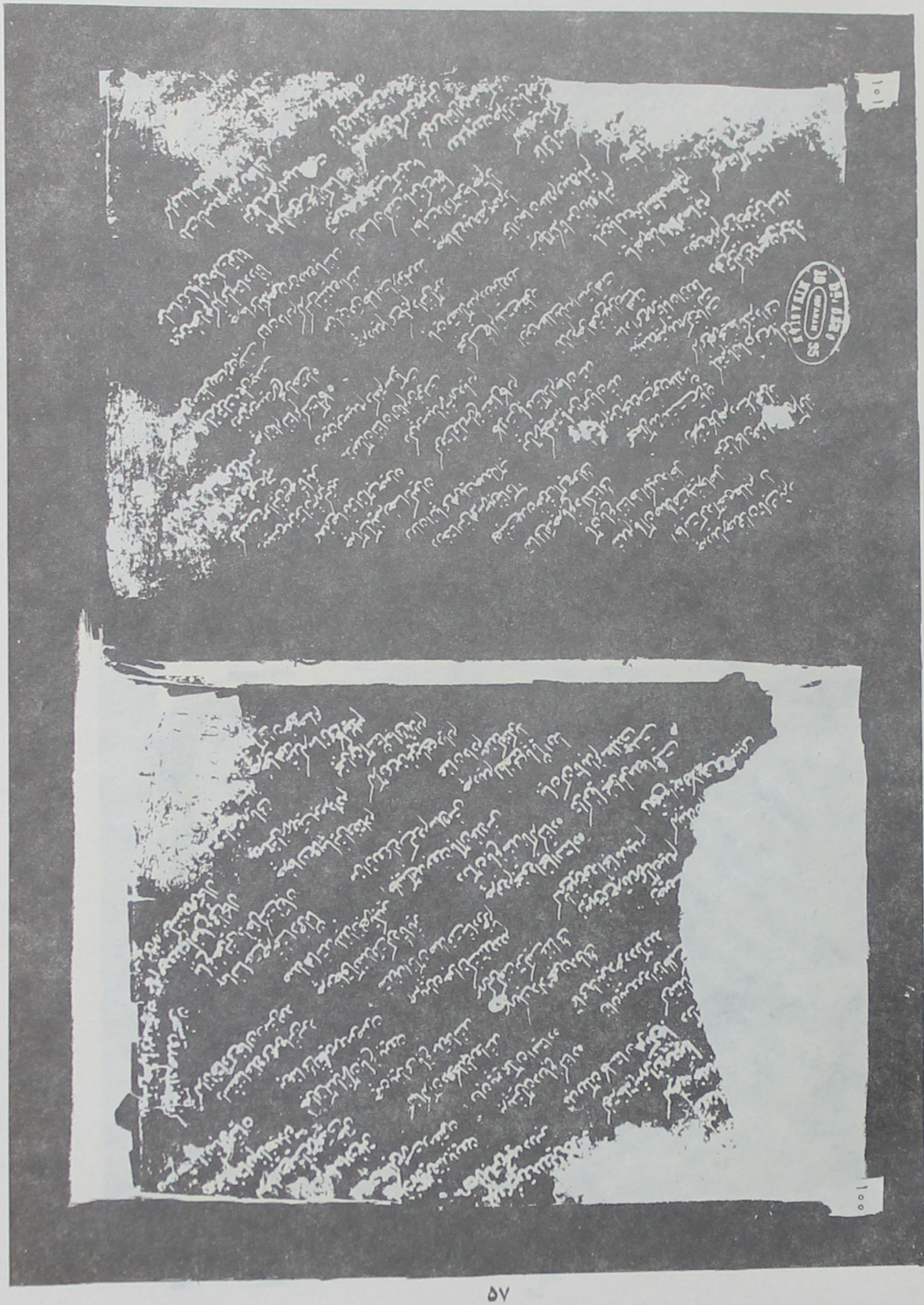
جلد اول تمام شد

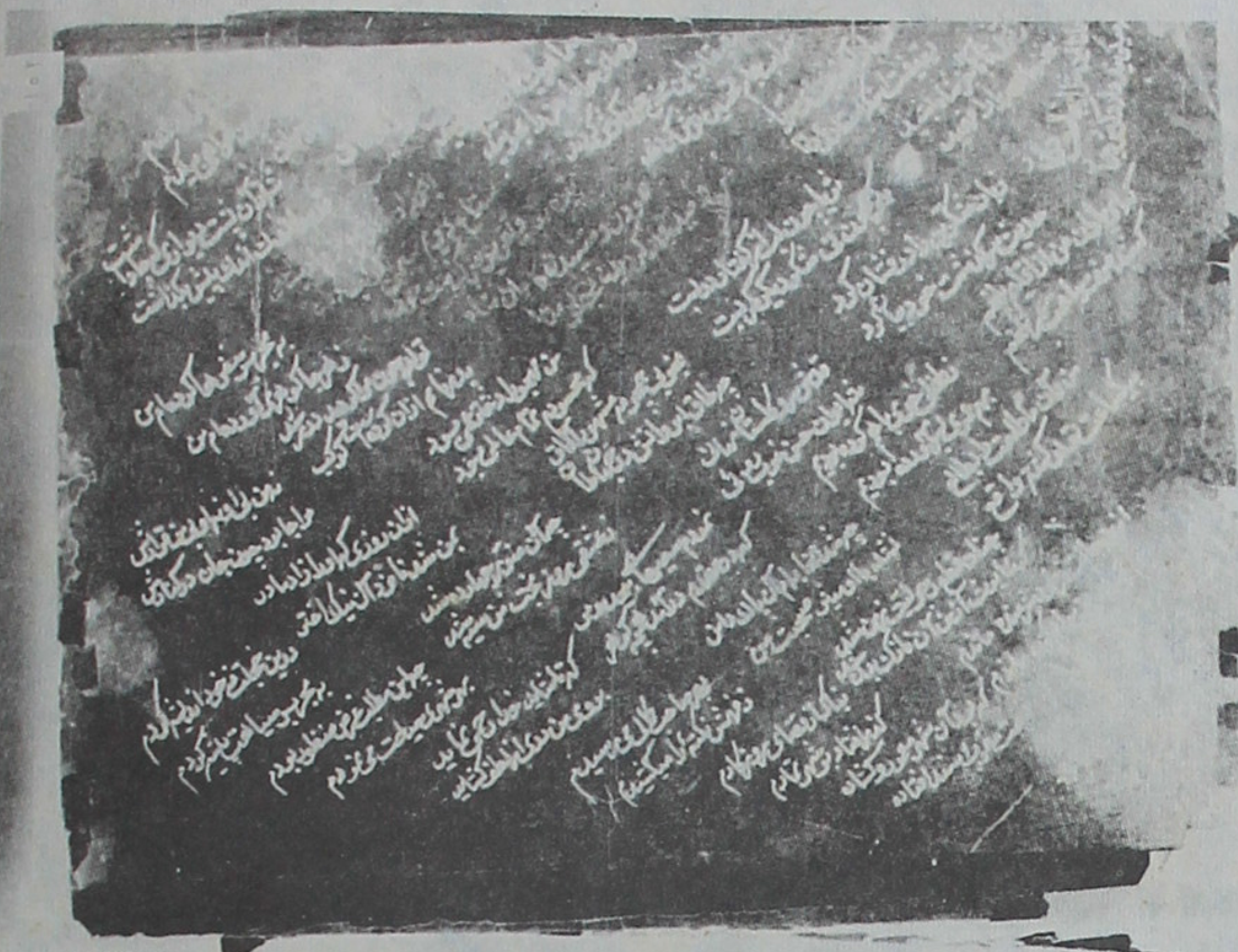

۹۴
بسم الله الرحمن الرحیم
M Mss. 148

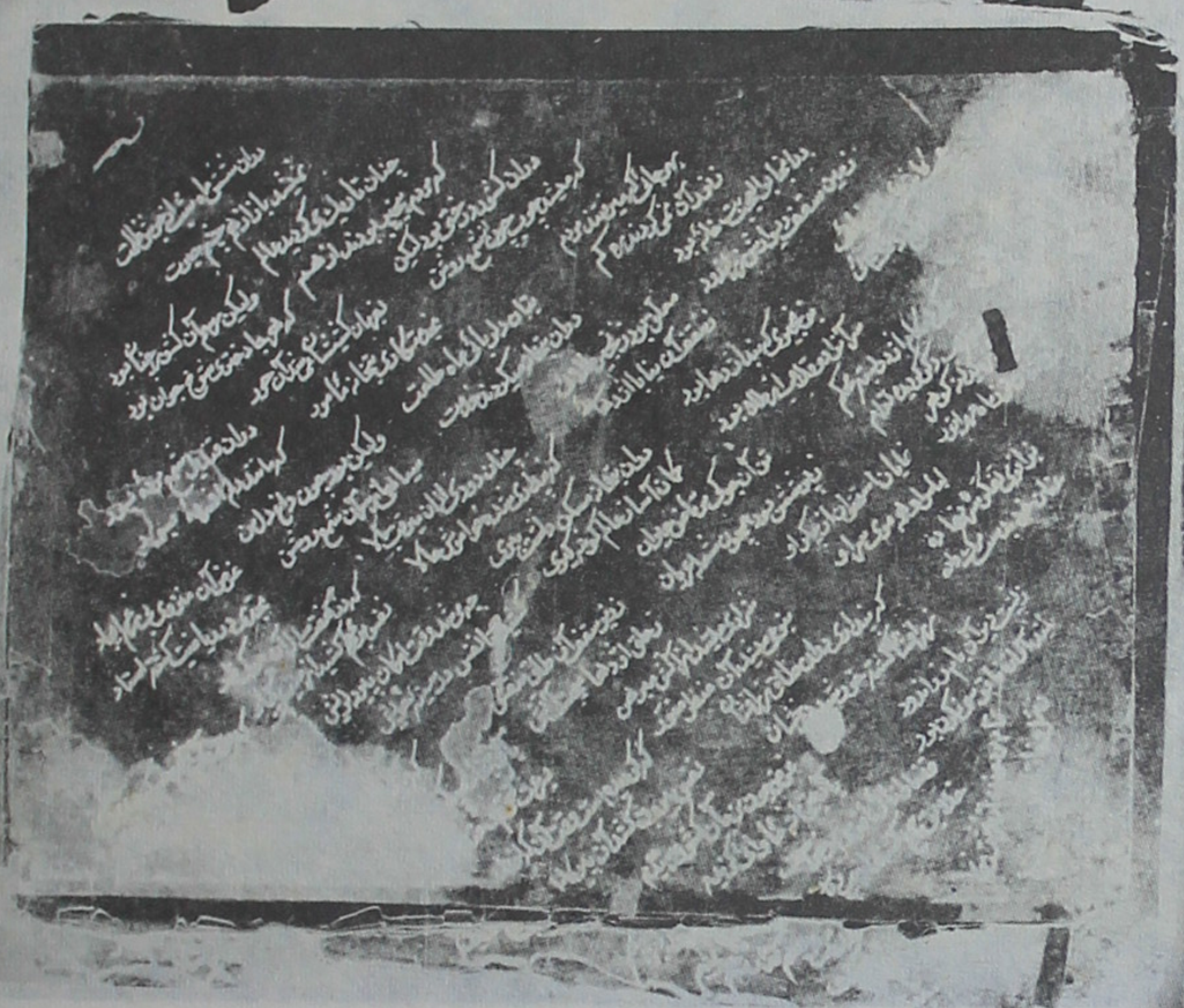

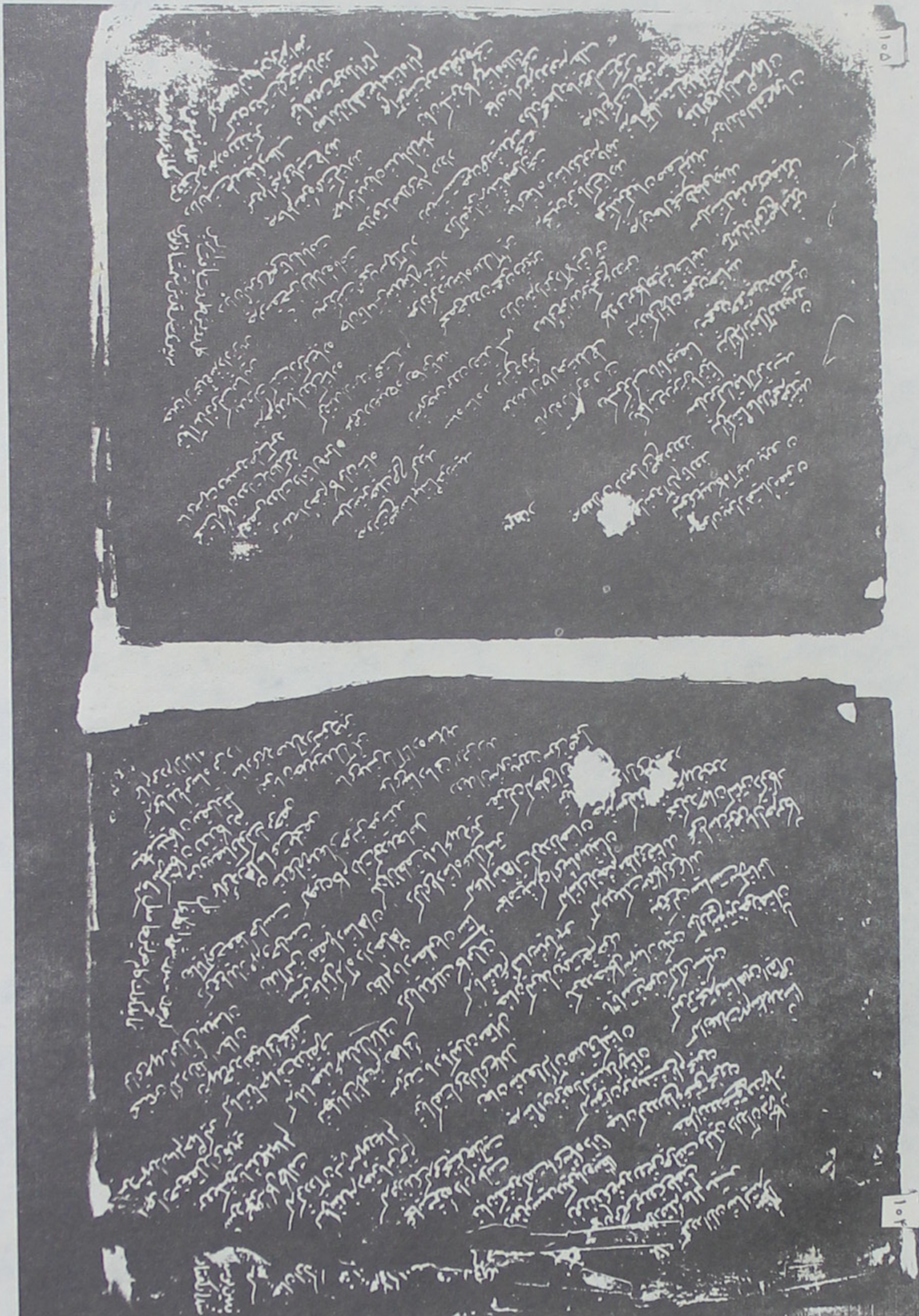

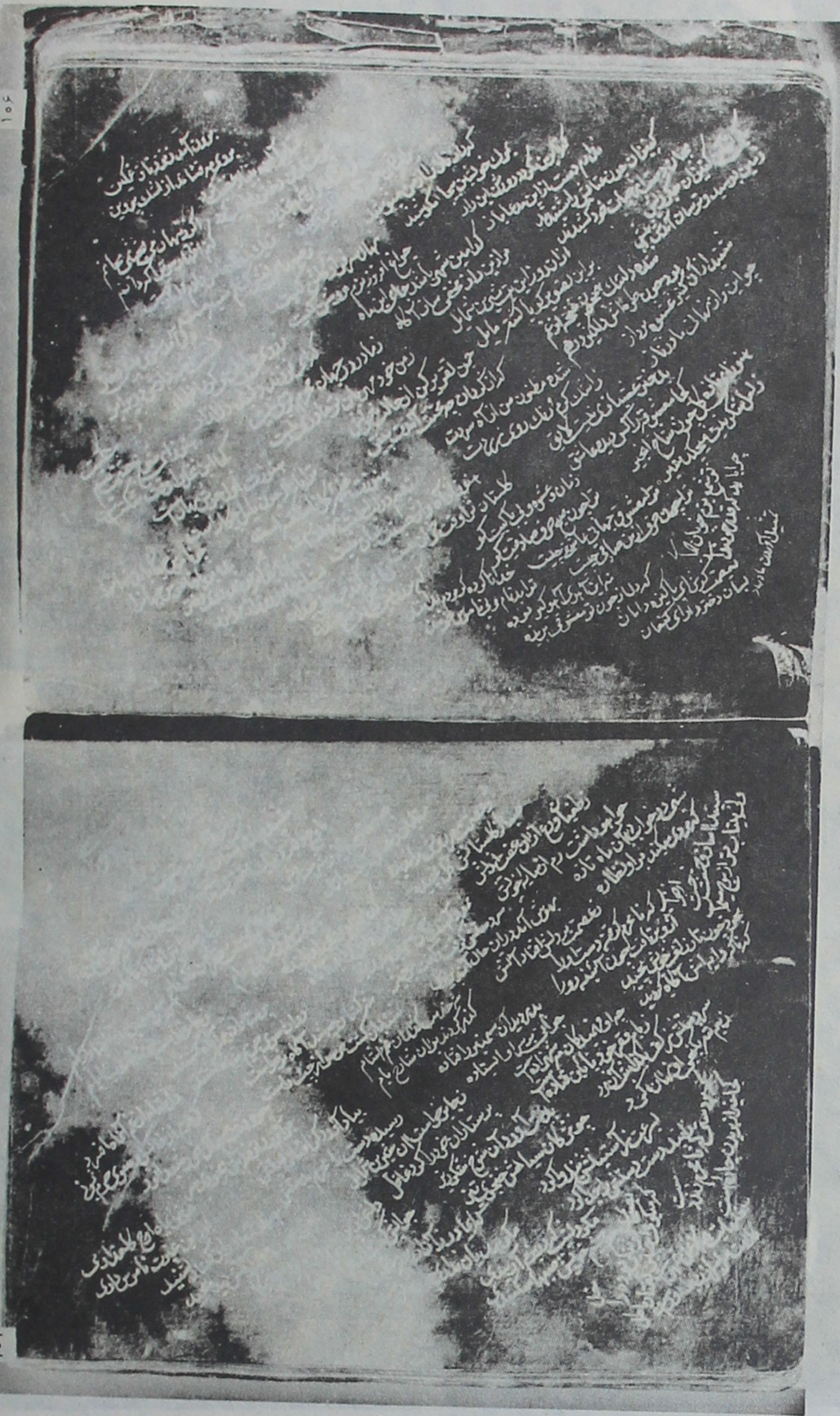

٩٩
Dr. CARO
19 ISFAHAN 35
MINASIAN
N Mss 435

١٠٦

١٠٧

۱۱۱

[illegible] شده و دفتر رقیب [illegible] عاشقانه [illegible]

[illegible] آمده [illegible]

تمام از مرکب زر در آمده [illegible]

بسیار [illegible] ملک [illegible]

[illegible] فرمود [illegible] زیبای [illegible]

داغهای عاشقان [illegible]

بر سر من [illegible] هم پروردگار [illegible]

هم چه بجز آن در جهان صاحب [illegible] و از منقب آن ملک [illegible]

ملک تاج [illegible]

جفا بر عاشقان [illegible] زمانی [illegible]

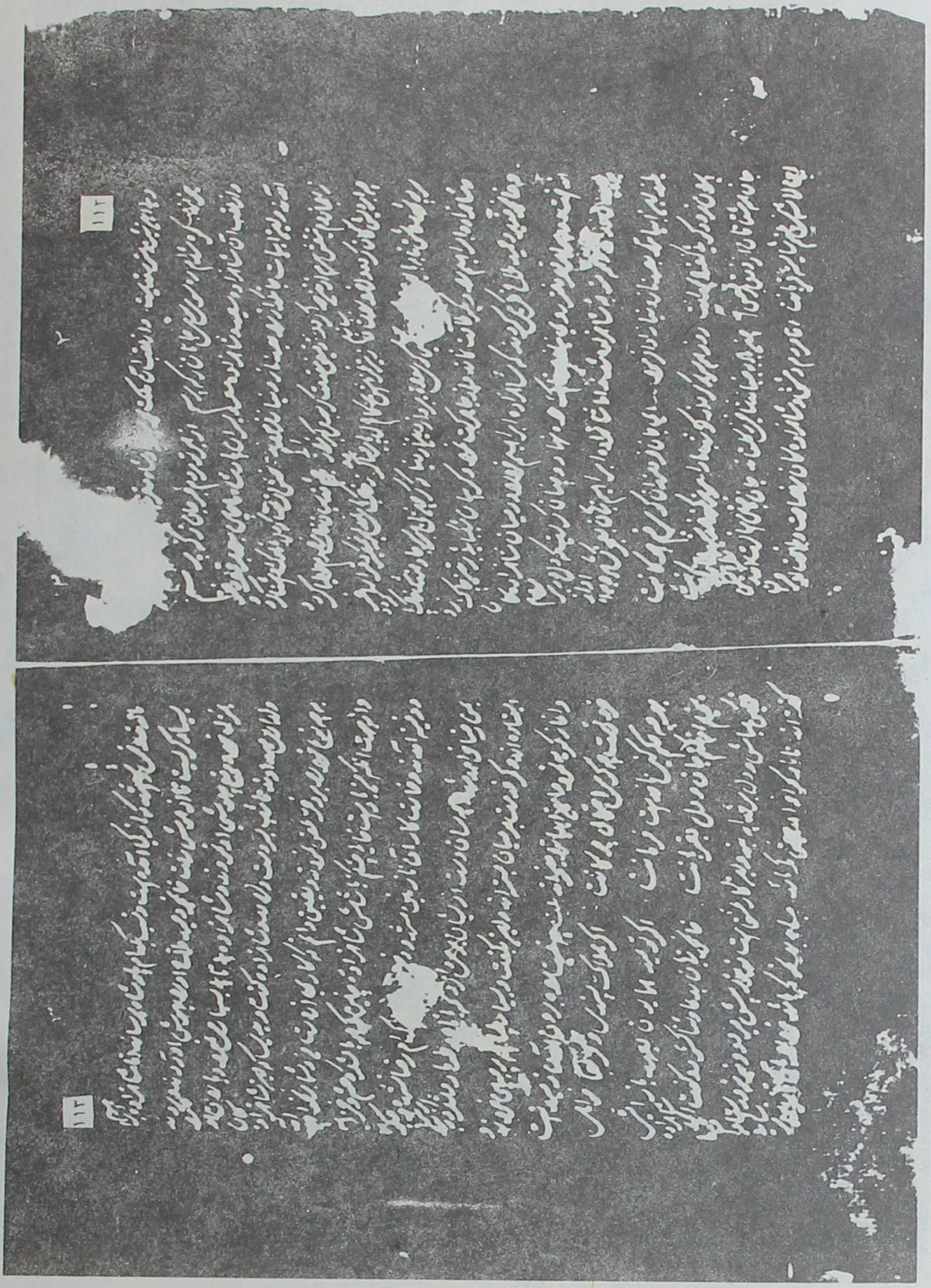
[illegible] عاشق [illegible]

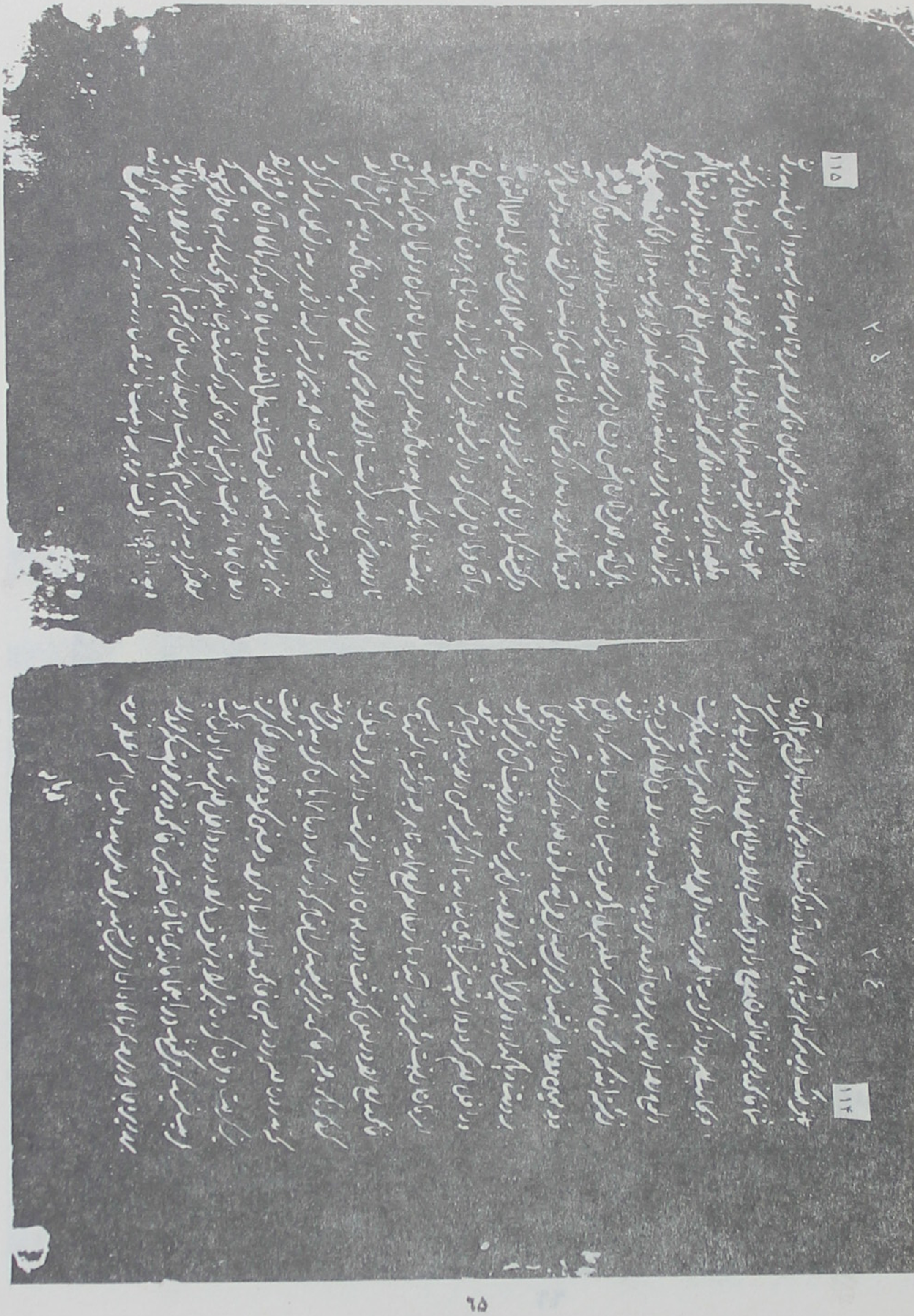
[illegible]

[illegible]

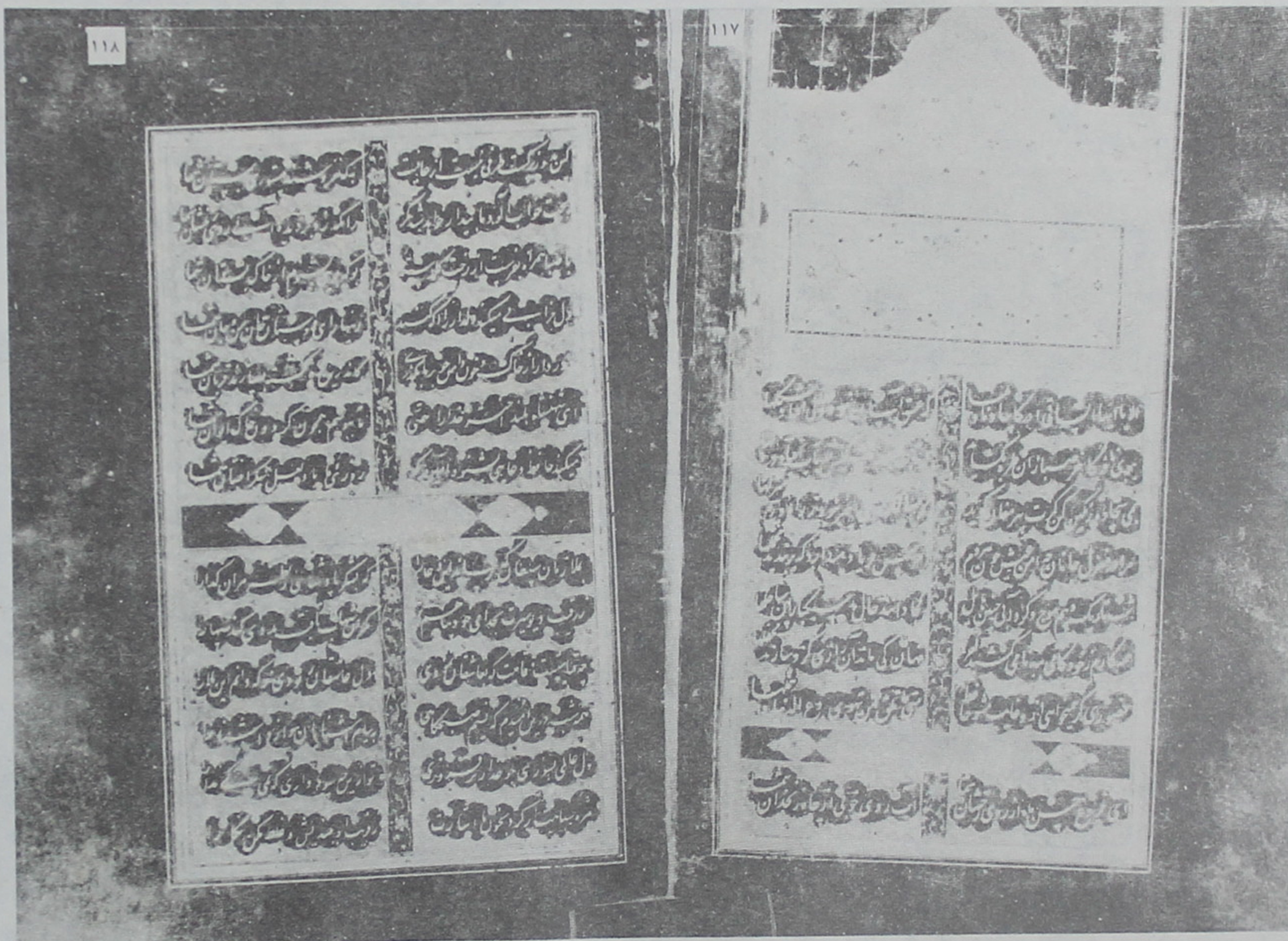
[illegible]

[illegible]

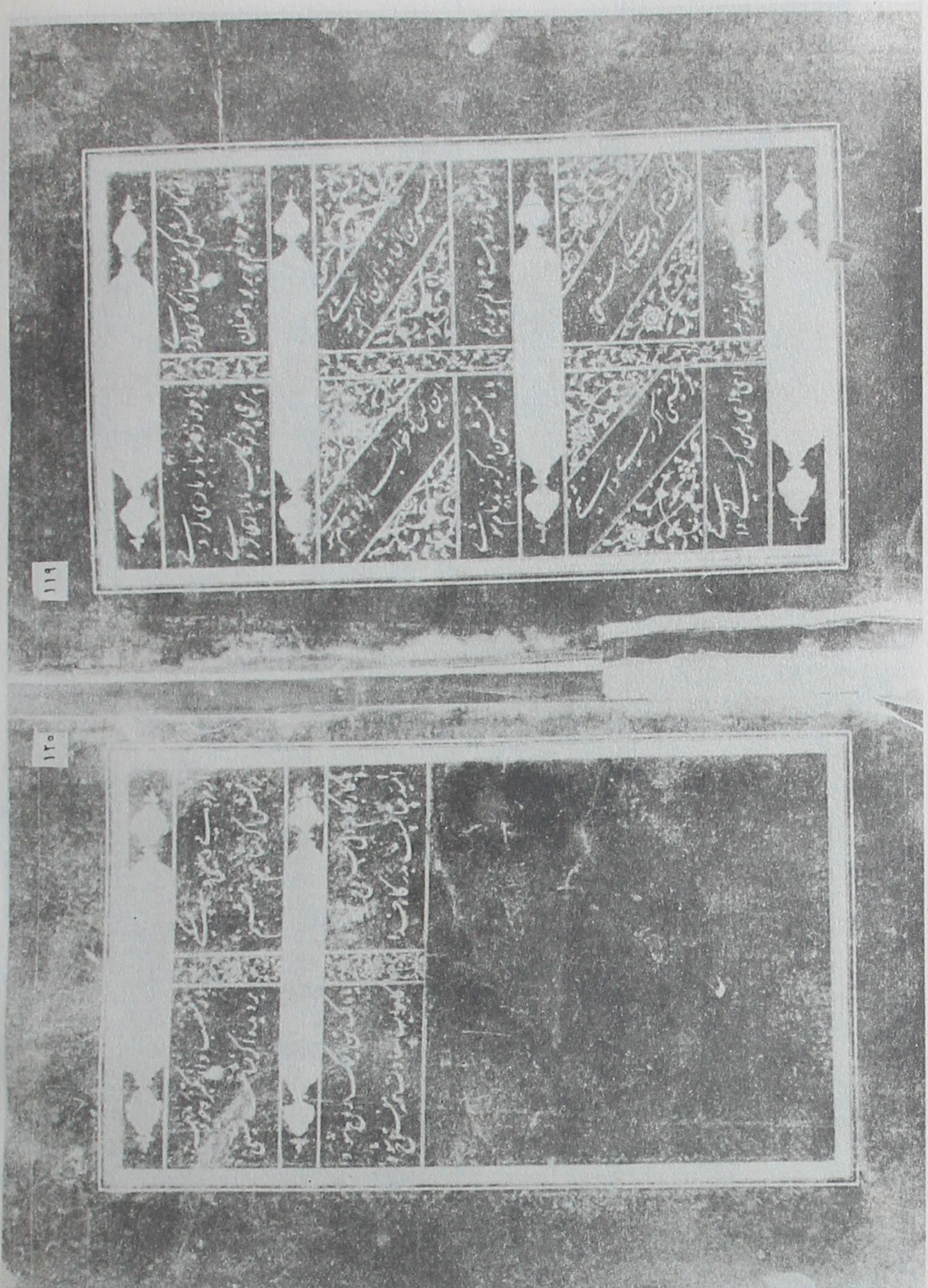

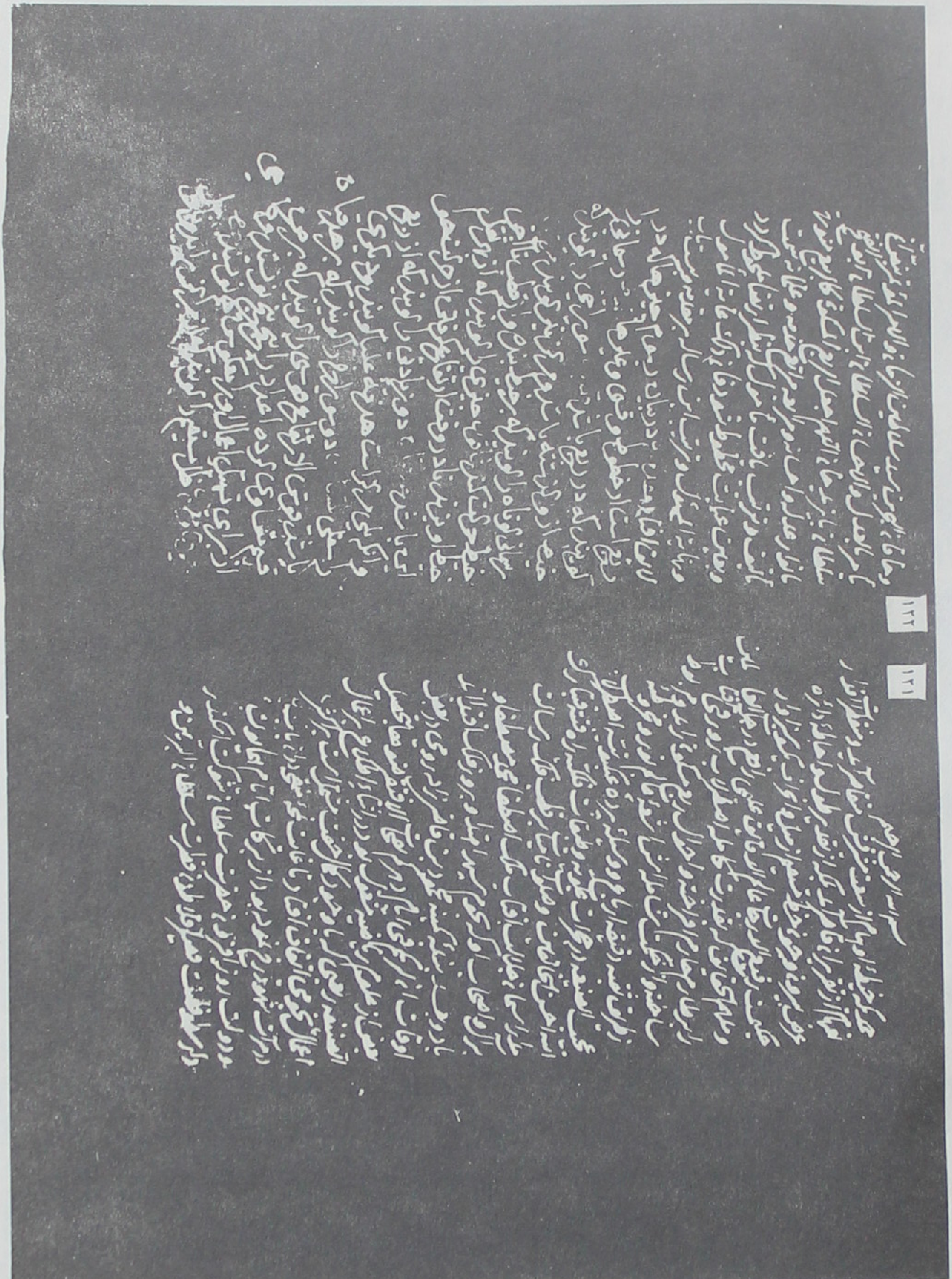

۱۱۶

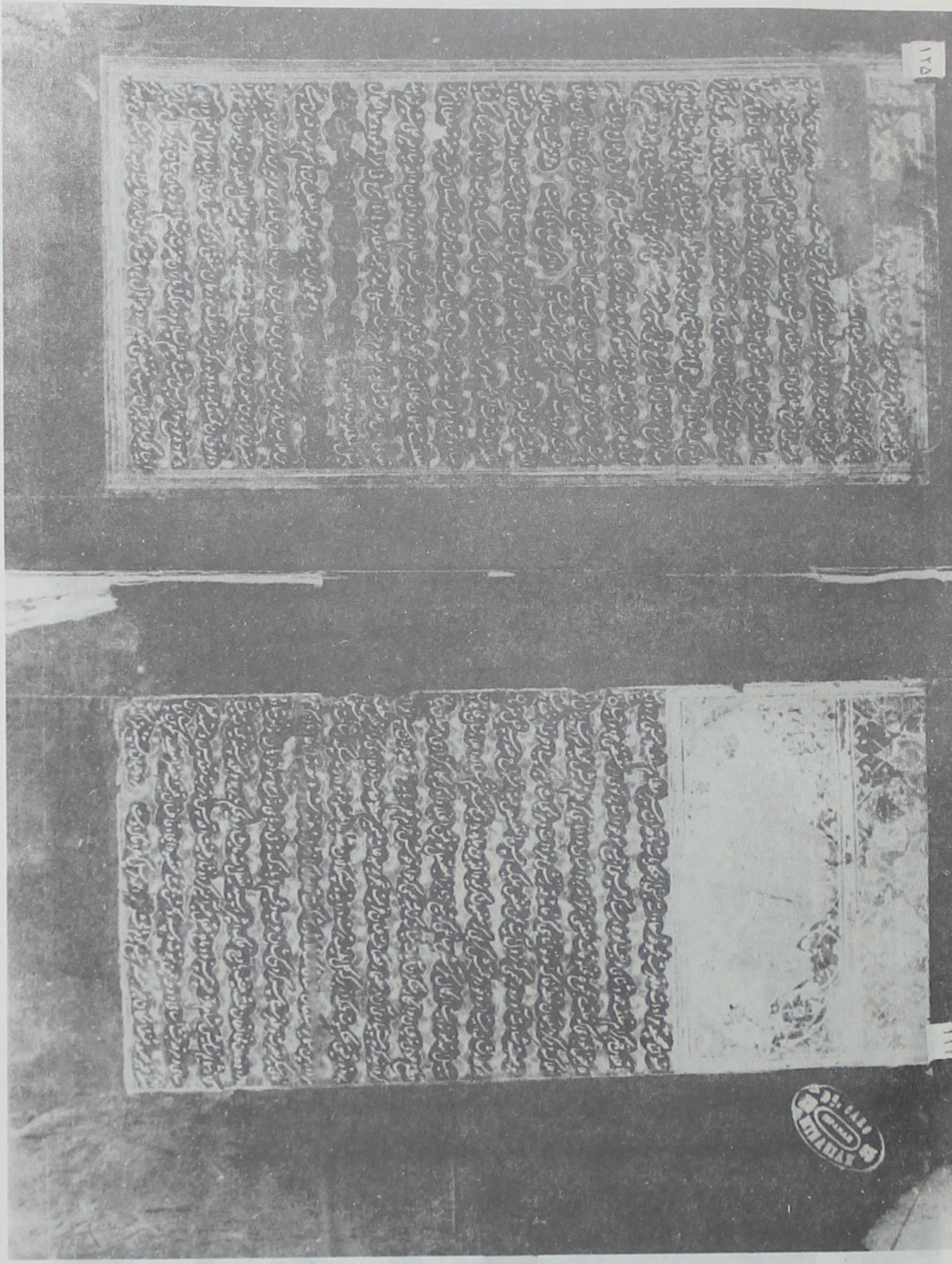

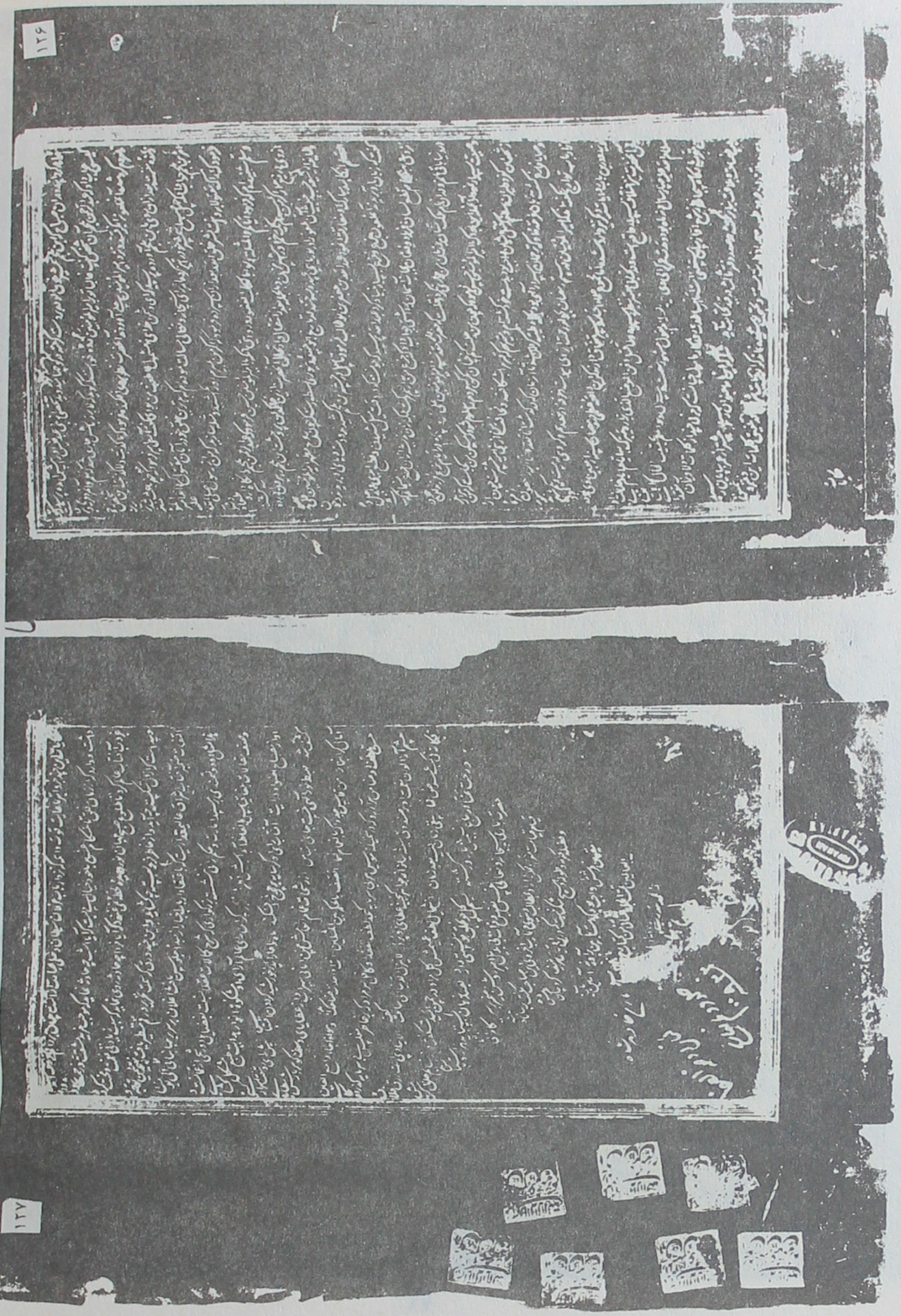
۶۷

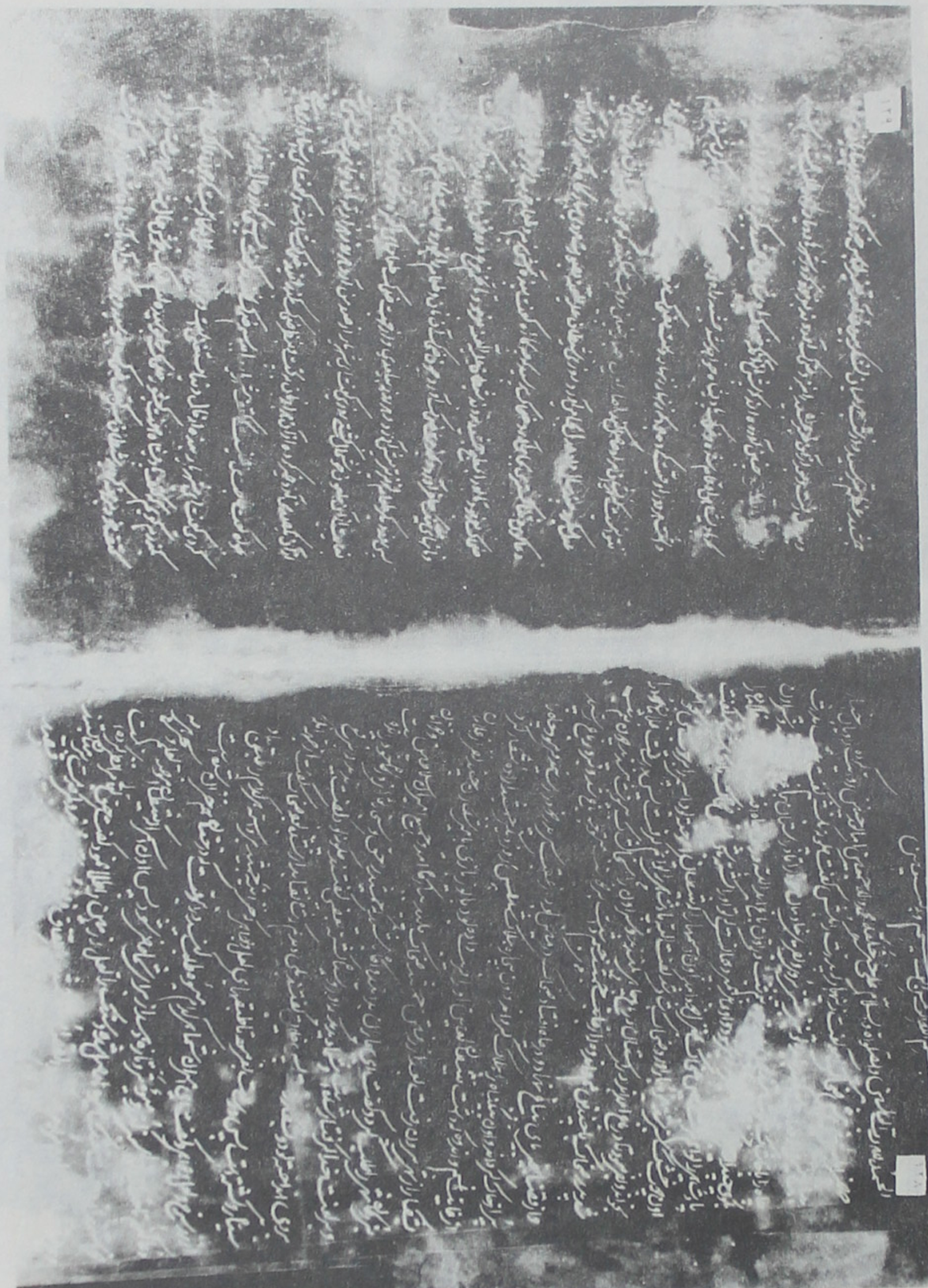

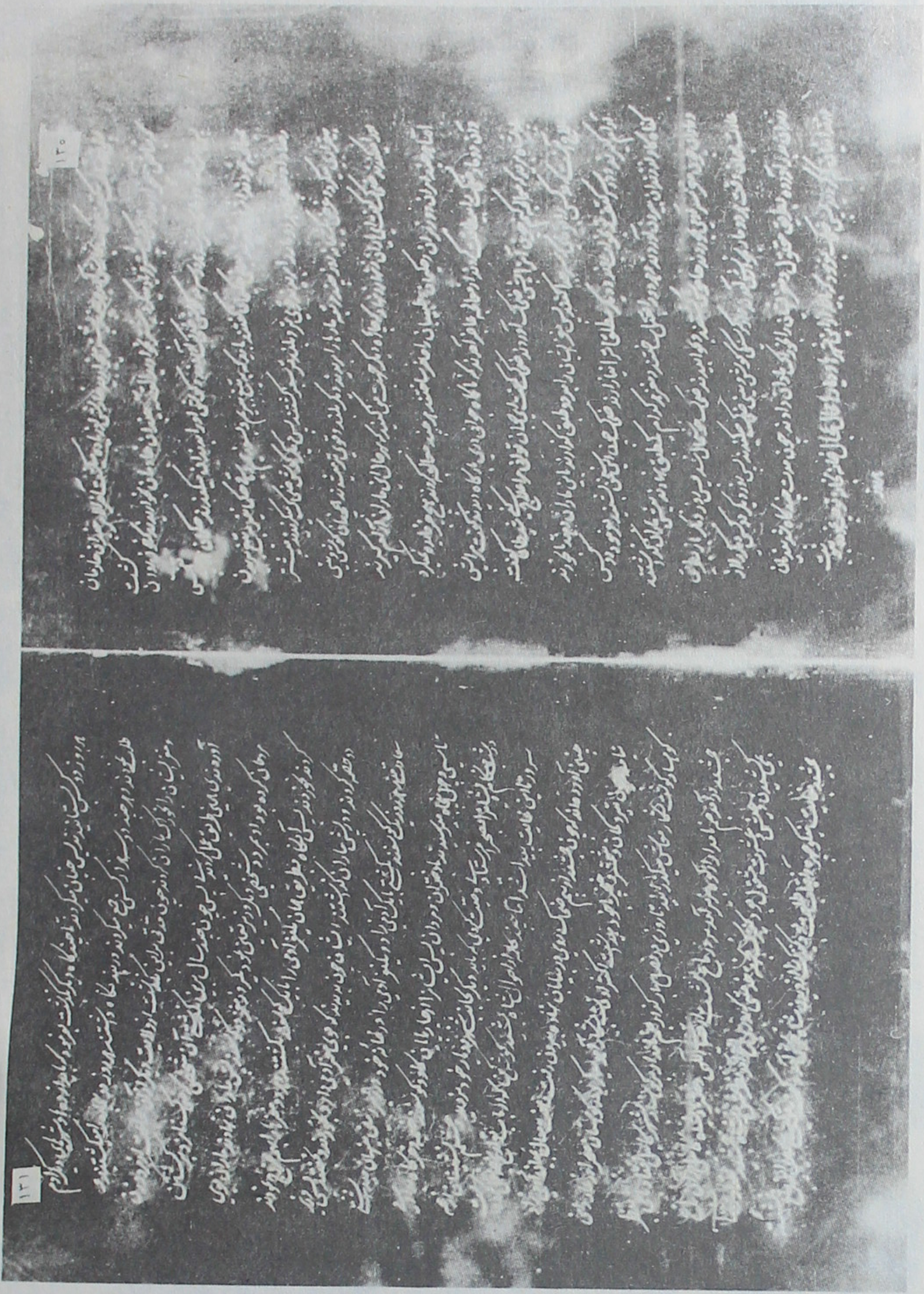

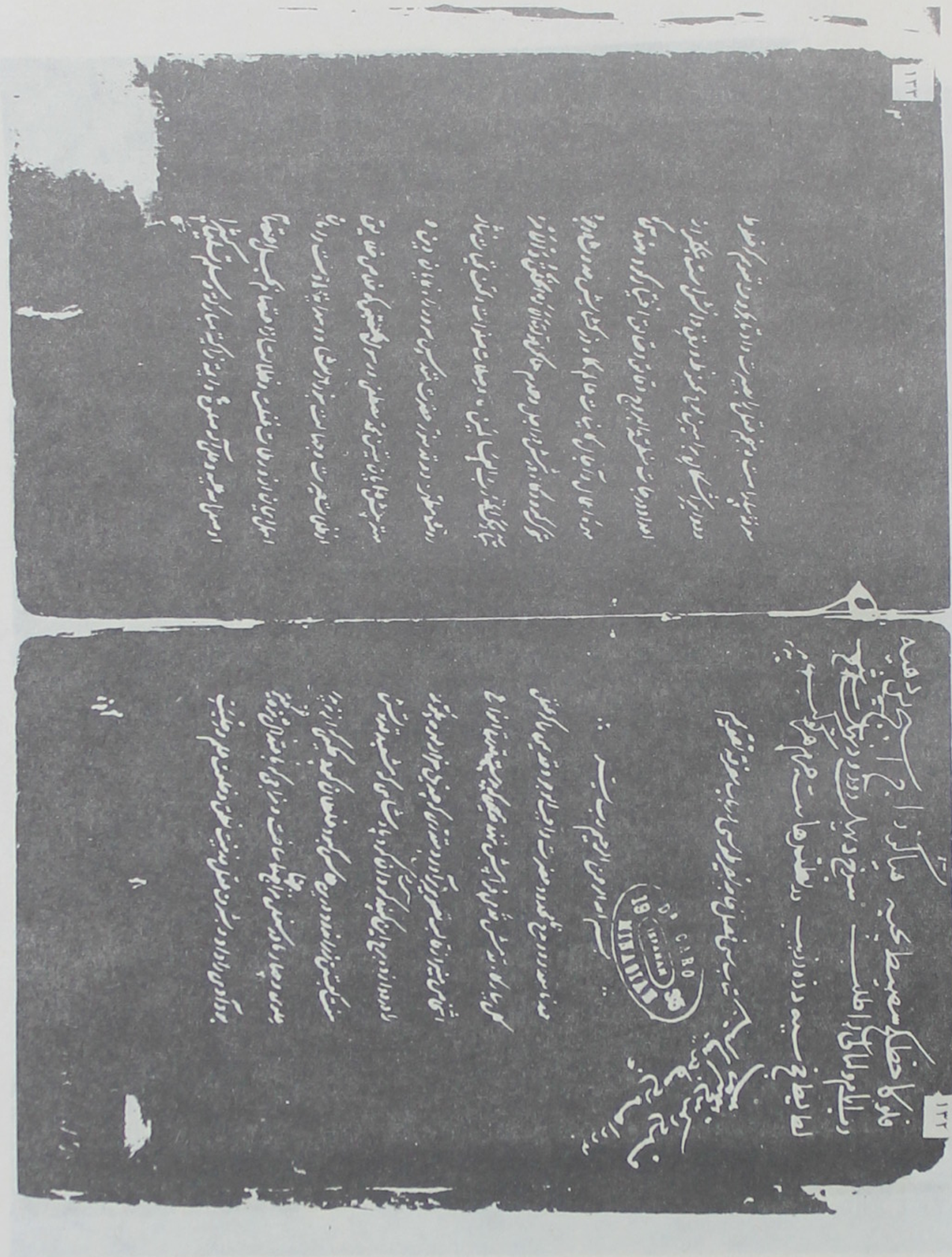
فان زاد المبلغ عن كل فالزيادة من الشهر الذي يليه والحرف
الحمر يستعمل في السنة الكبيسة الرومية وهي سنة ربع من القبطية
لان كبيس القبطي قبل كبيس الرومي بسنة دايما والاشهر
القبطية كلها ثلاثون ثلاثون ويزاد بعد مسرى ٥ ايام في السنة
البسيطة و ٦ ايام في الكبيسة تسمى ايام النسى وتسمى المسترقة
ايضا والله سبحانه وتعالى اعلم وصلى الله على سيدنا
محمد واله وصحبه وسلم

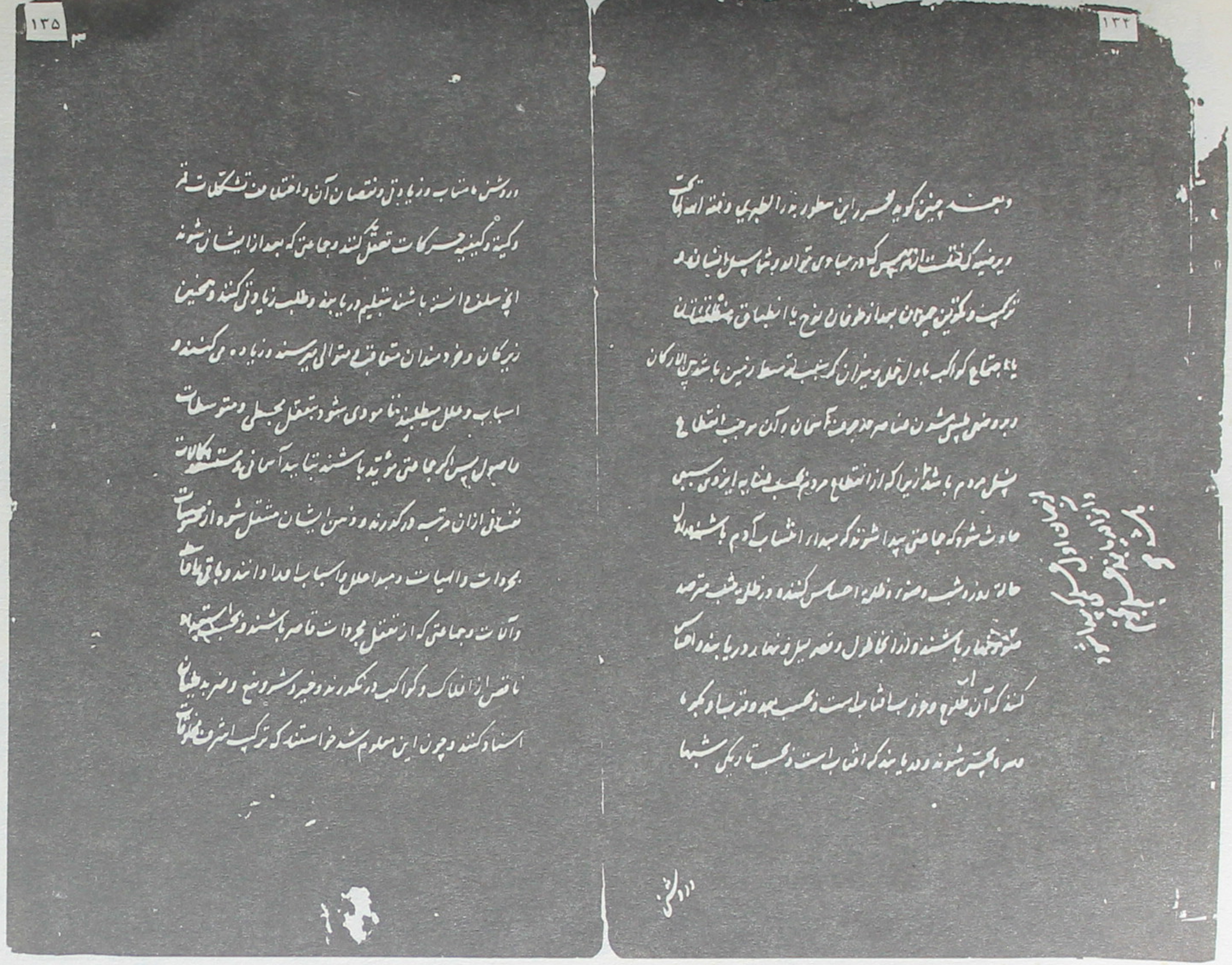

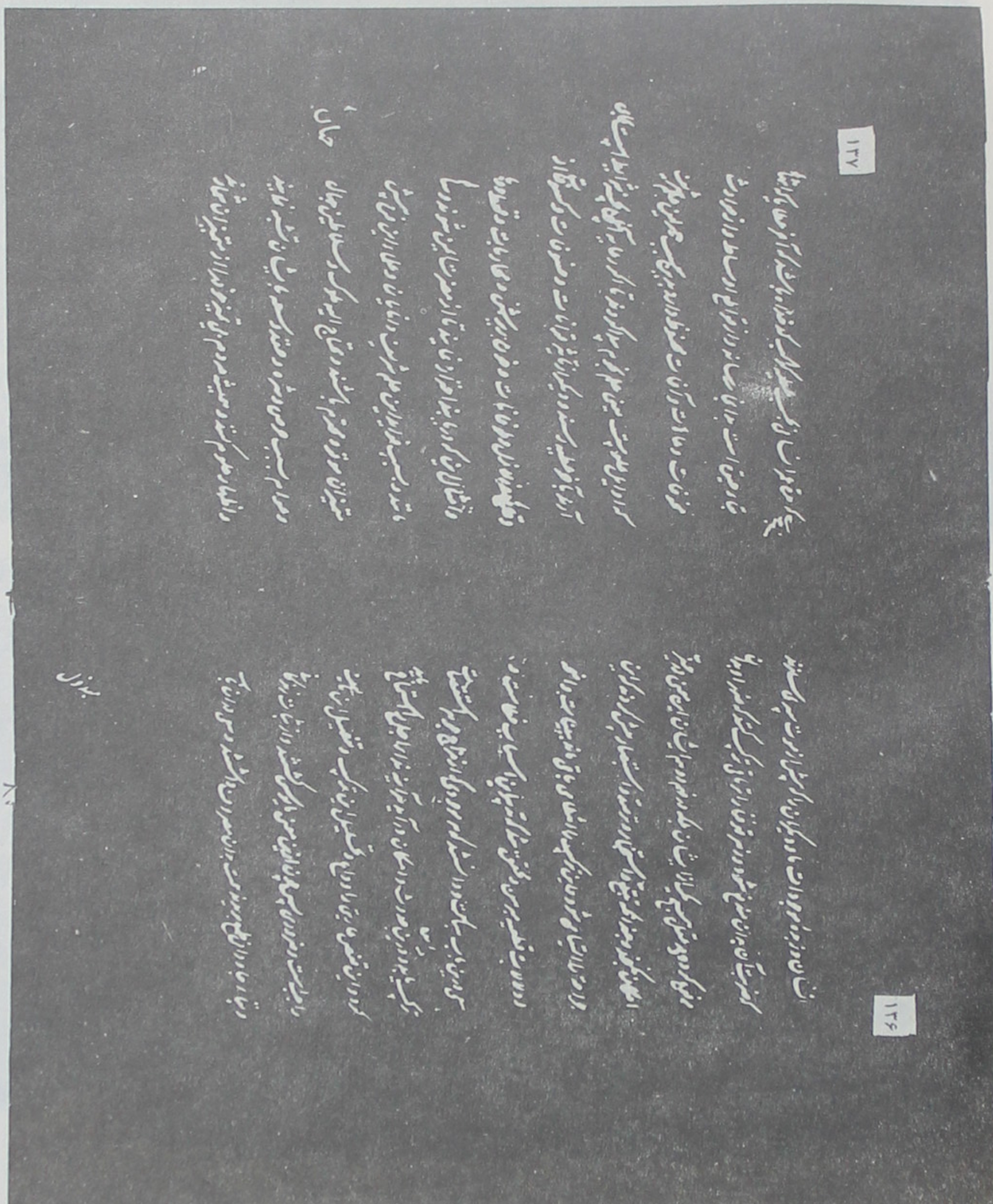

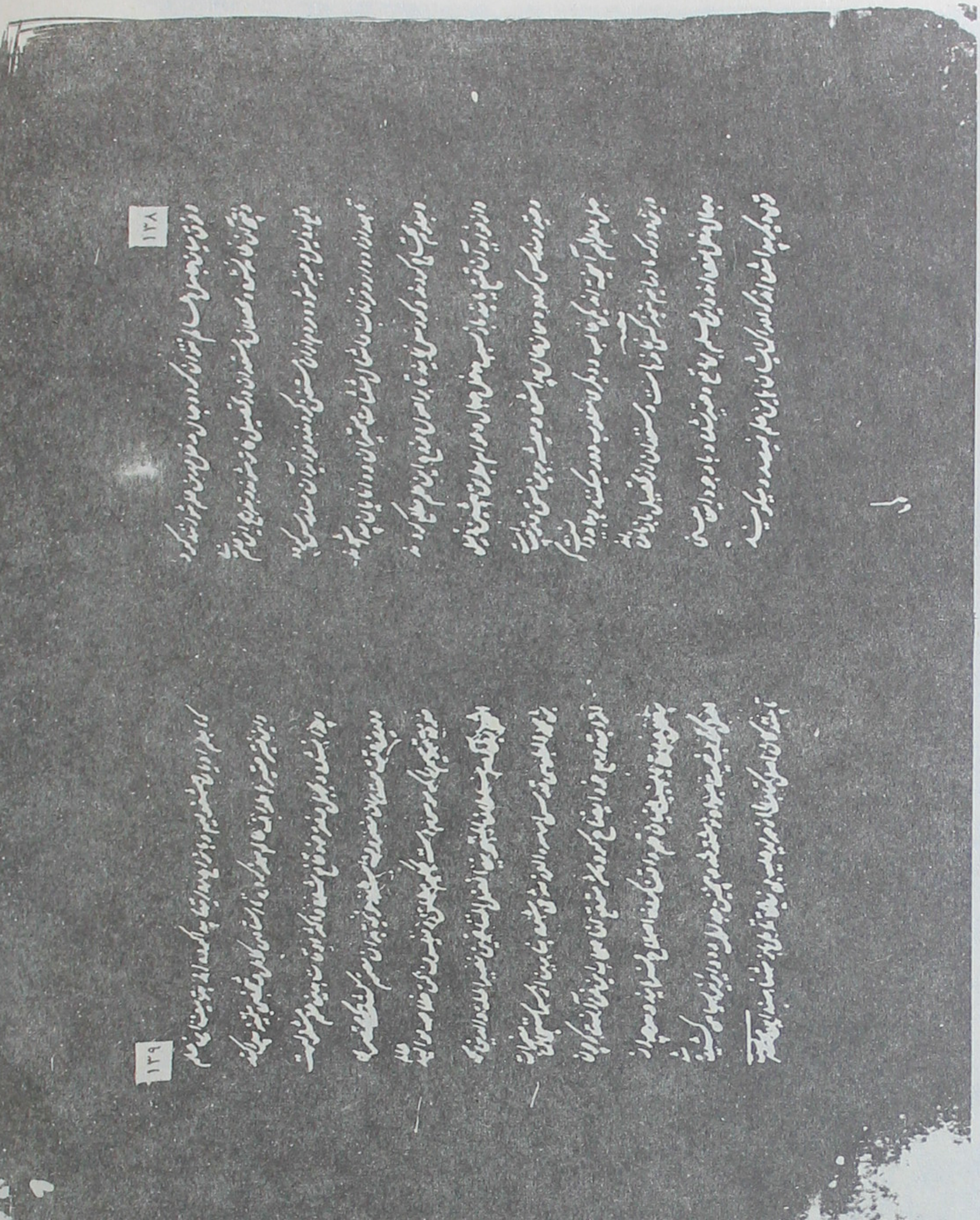
١٣٢

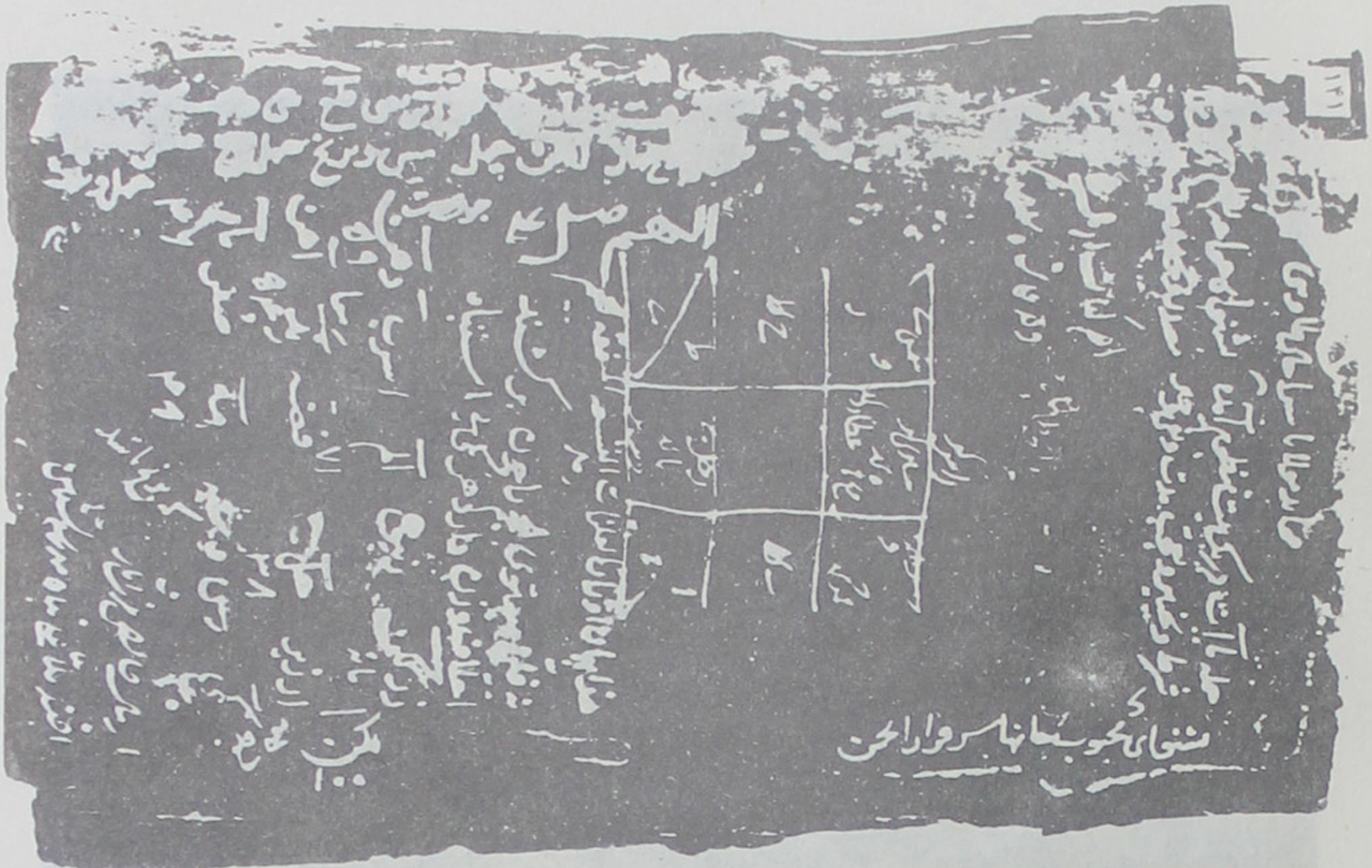
وبعد چنین گوید محرر این سطور ... وفقه الله تعالی
و بر ضمیر کاشفان ... مخفی نیست که در مبادی تمیز افراد بشر پیش از انسان
ترکیب و تکوین حیوان بعد از طوفان نوح یا انطباق منطقتین
یا اجتماع کواکب یا زوال حمل و میزان که نسبت به سطح زمین باشد چون الارکان
در دو منطقه شدن عناصر حد جرم آسمان و آن موجب انقطاع
نسل مردم باشد زیرا که از انقطاع مردم بحسب عنایت ایزدی سبب
حادث شود که جماعتی پیدا شوند که مبدأ انتساب آدم باشند
حالت روز و شب و ضوء و ظلمت احساس کنند و در ظلمت شب مترصد
صبح و نهار باشند و از انحلال و تعدد سیل و نهار دریابند و احساس
کنند که آن طلوع و غروب آفتاب است و بحسب بعد و قرب او گرما

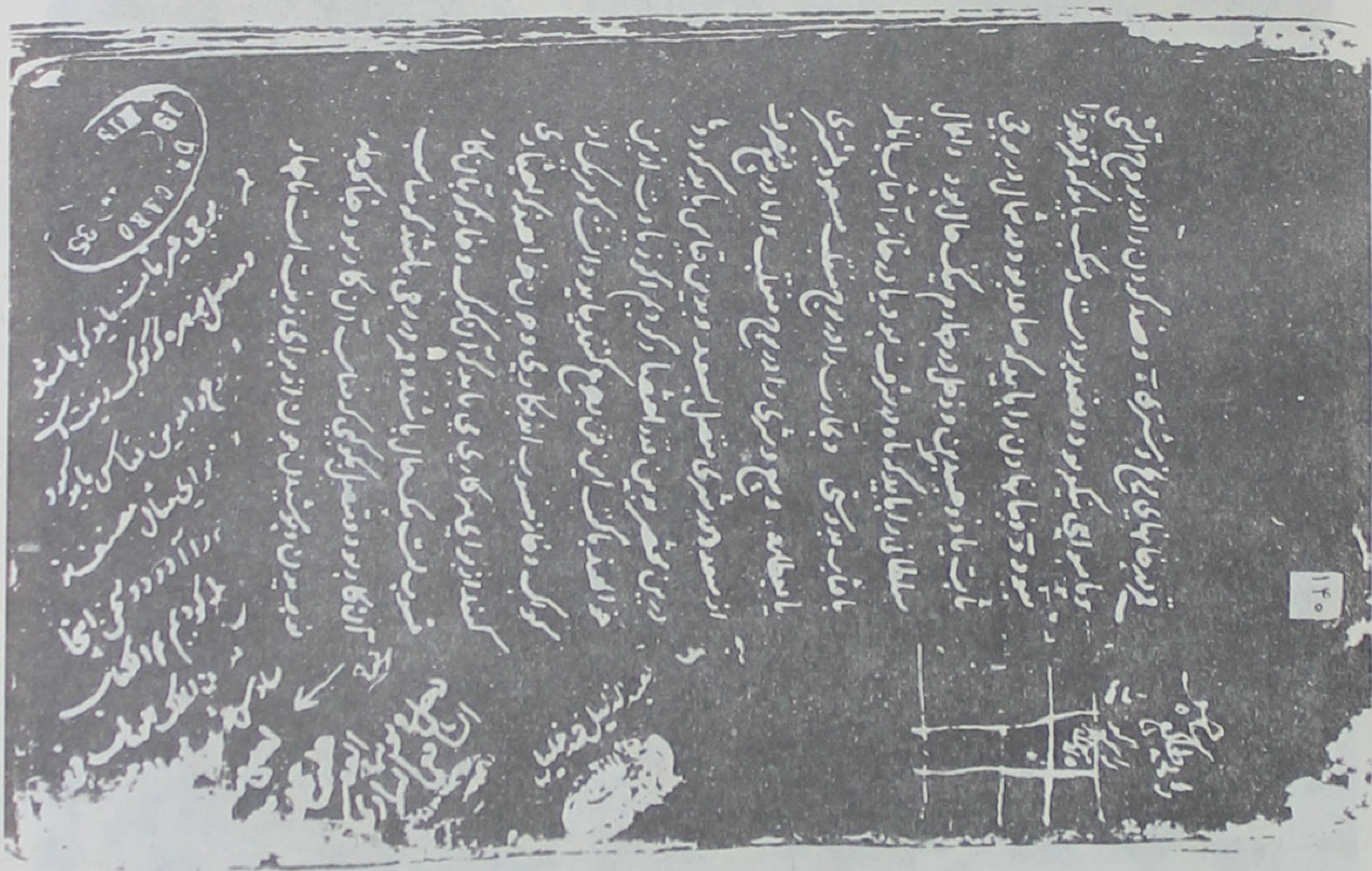
١٣٥

و ورزش ها مناسب ورزیدن و نقصان آن و اختلاف تشکلات قمر
و کیفیت حرکات تعقل کنند و جماعتی که بعد از ایشان شوند
آنچه سلف ایشان یافته باشند تعلیم دریابند و طلب زیادتی کنند و همچنین
زیرکان و خردمندان متعاقب متوالی پدید آیند و زیاده می کنند و
اسباب و علل می طلبند تا منجر شود به تعقل مجملی و متوسلات
حاصل پس اگر جماعتی مؤید باشند به تأیید آسمانی بدستیاری کمالات
نفسانی از آن مرتبه درگذرند و ذهن ایشان منتقل شود از محسوسات
به مجردات و الهیات و مبدأ علل و اسباب را بدانند و با قوت عاقله
و آلات و جماعتی که از تعقل مجردات قاصر باشند و بحسب استعداد
ناقص از افلاک و کواکب در نگذرند و خیر و شر و نفع و ضرر به طبایع
اسناد کنند و چون این معلوم شد خواستند که ترکیب اشرف مخلوقات

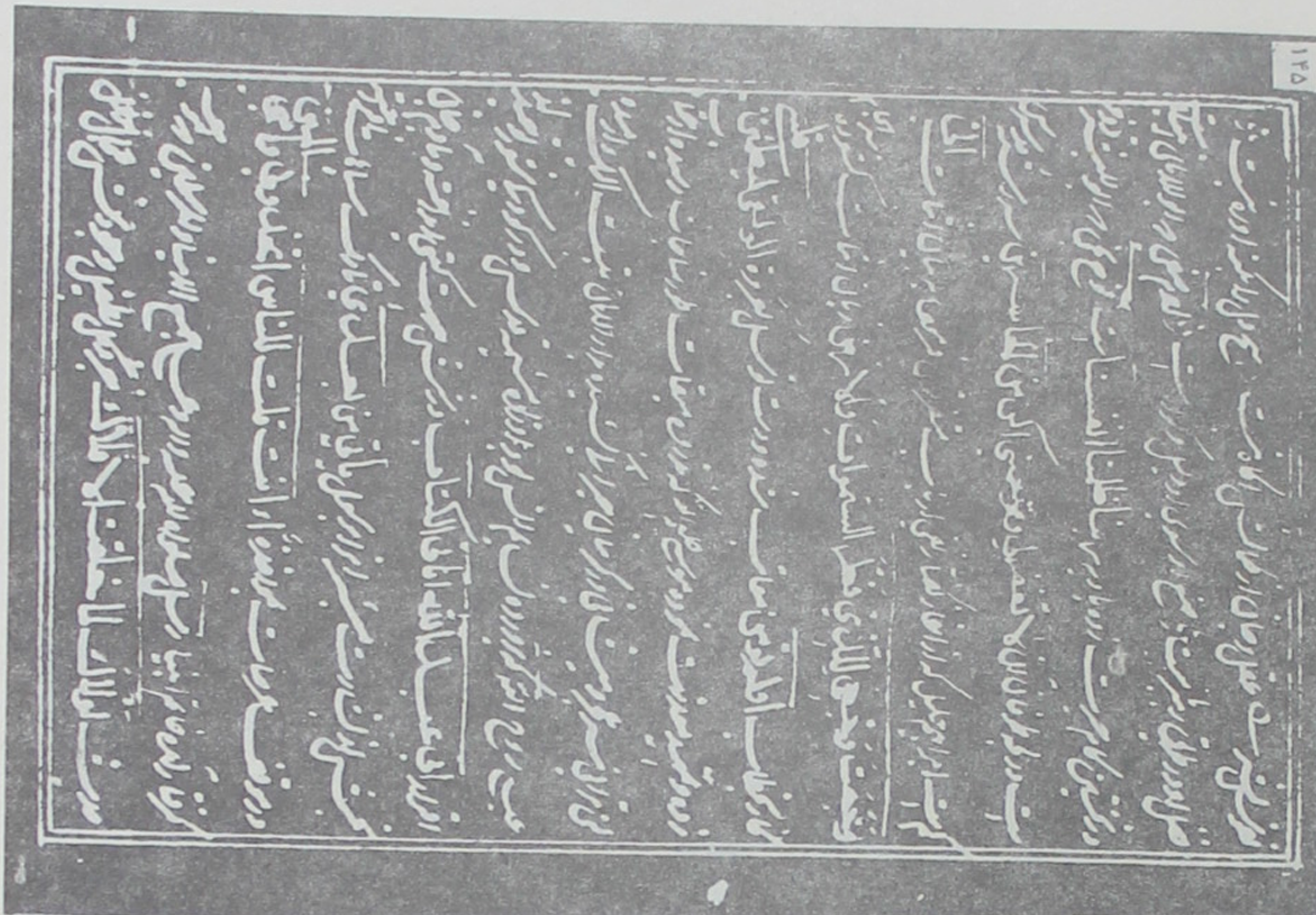

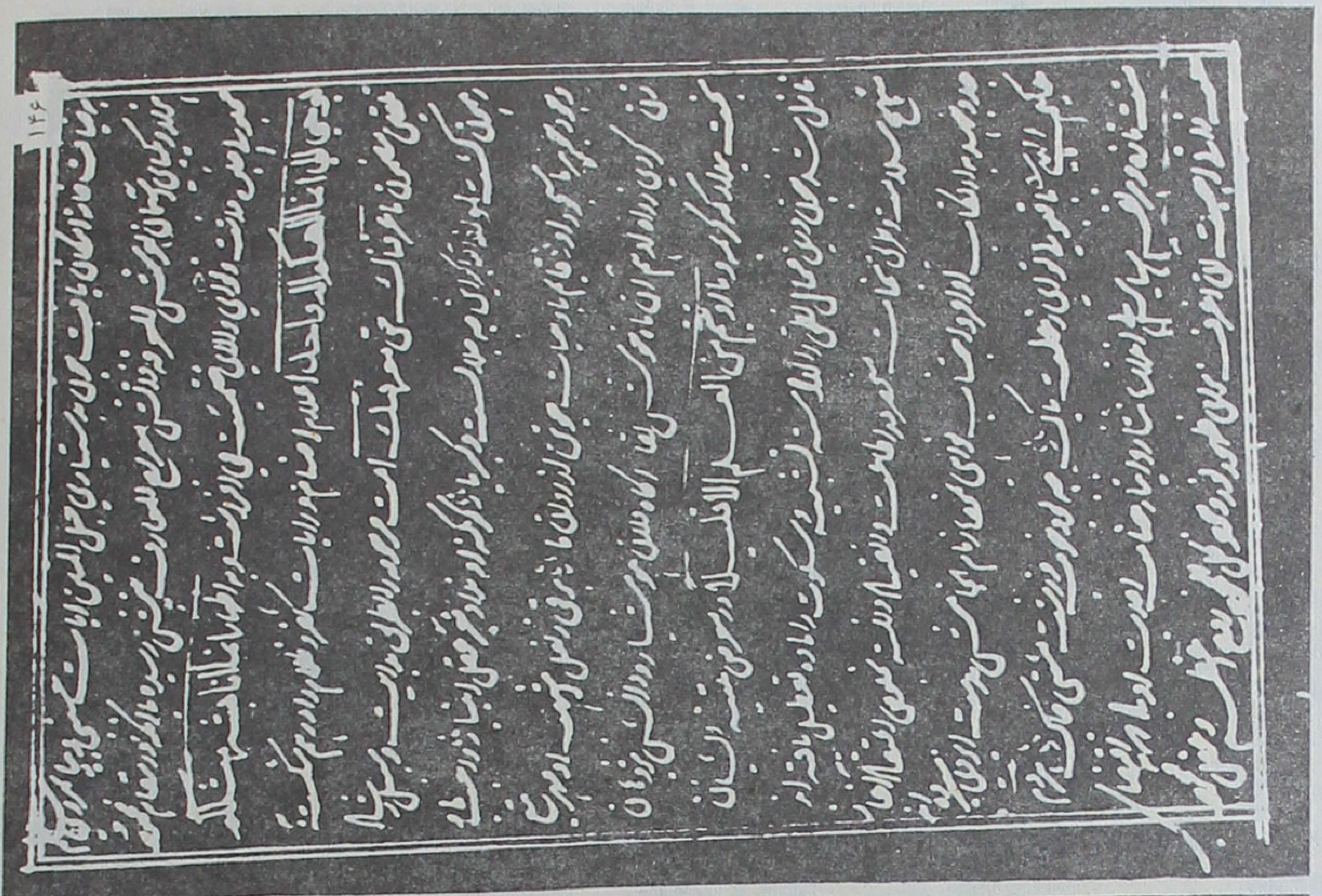

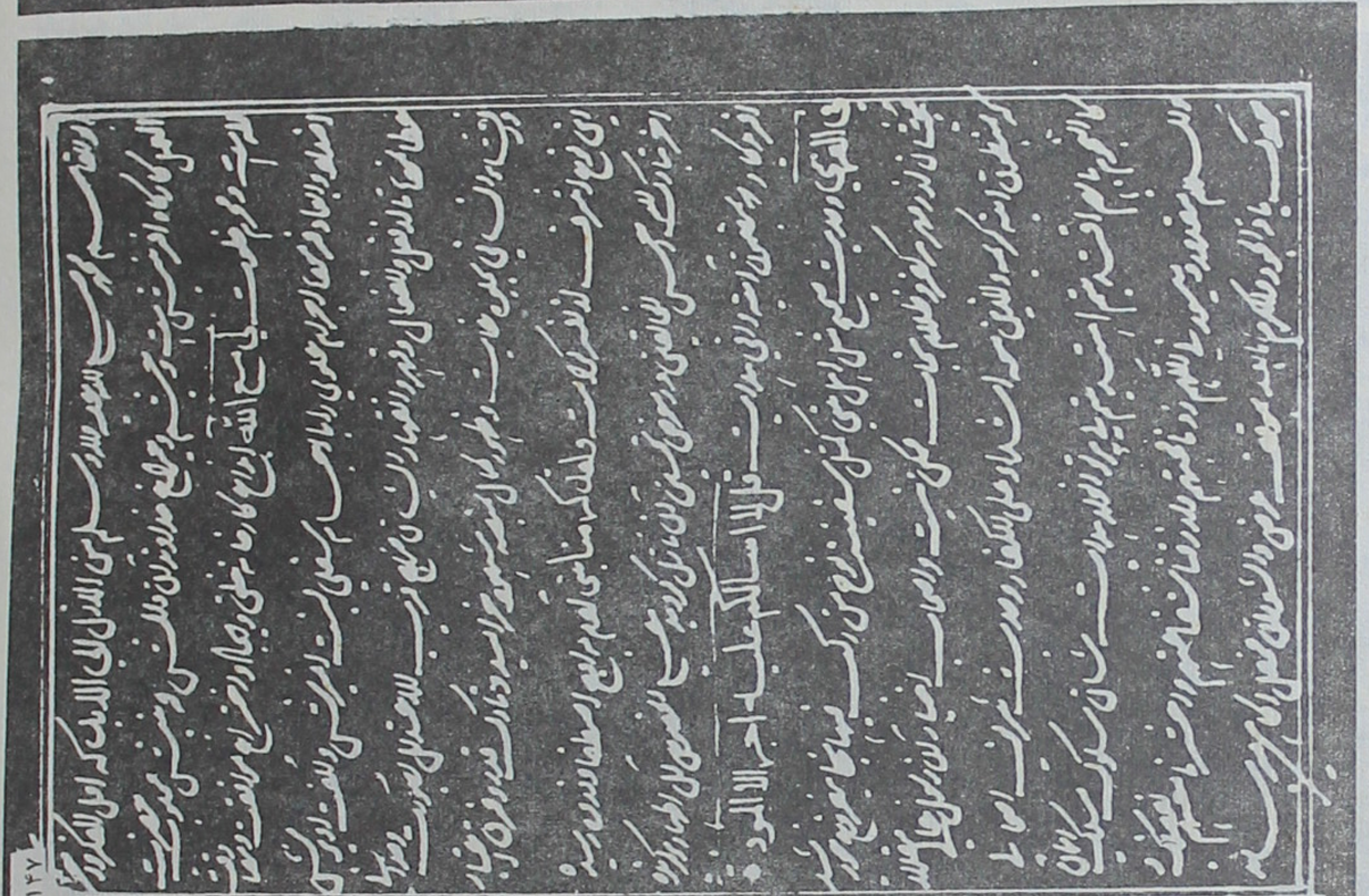

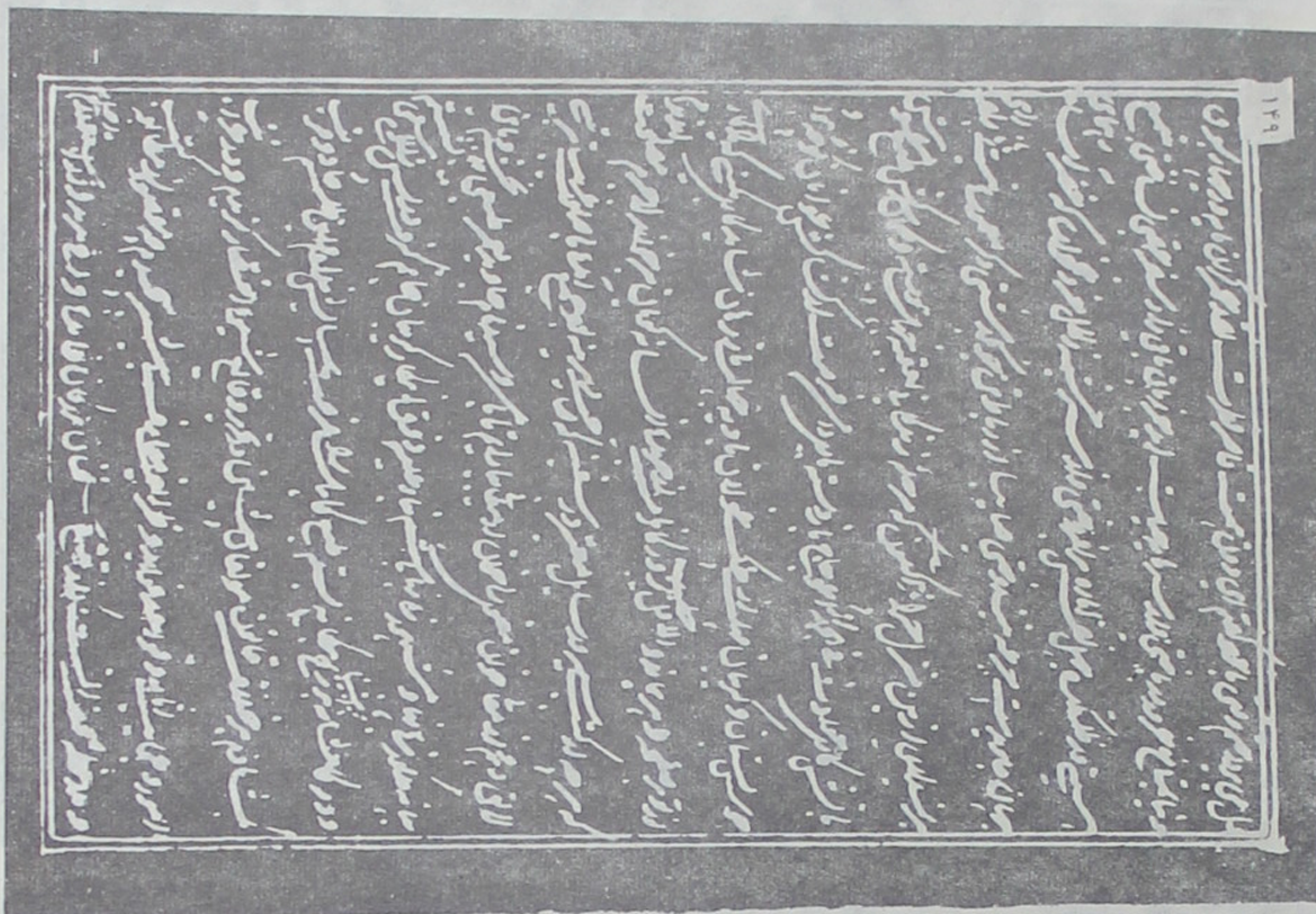

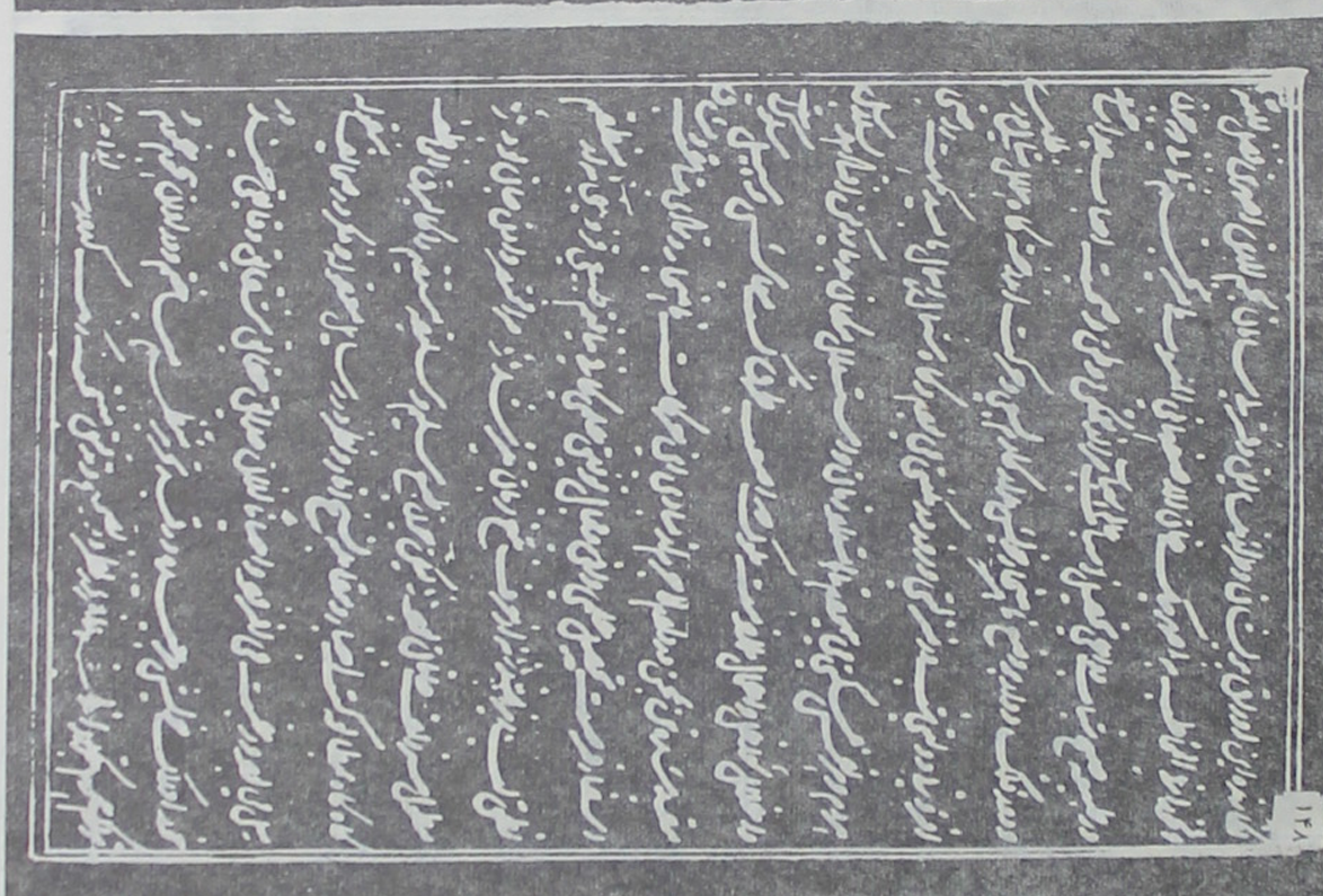

۱۵۰

[illegible] جاه و جلال [illegible] و حفظ [illegible] مشید و پاینده بادا [illegible]

[illegible] فهرست [illegible] ناظر به مقام تقسیم این کتاب مستطاب بر افتتاح

و مقالات اغاز و انجام و اختتام نهاده است اما افتتاح مشتمل بر چند [illegible]

[illegible] و [illegible] باظهور ادم صفی علیه السلام [illegible] مشهور [illegible]

[illegible] و اختتام [illegible]

در بیان [illegible]

[illegible] طبایع [illegible]

[illegible] حقیقت

[illegible]

[illegible] تفصیل [illegible] ترتیب [illegible] اطلاع [illegible]

[illegible] بیان [illegible]

[illegible]

[illegible] کریمه ان الله لا یضیع اجر المحسنین بهره مند [illegible]

[illegible] افتتاح در معرفت علم و بیان [illegible]

[illegible]

۱۵۱

الوجود و تحقیق موجودات روحانی و جسمانی و تفصیل مراتب معلومات

[illegible] مشتمل بر چند مطلع [illegible] در معرفت علم و مراتب [illegible]

[illegible] ناظران مناظر تحقیق روشن و هویداست که معرفت حقایق و ماهیات اشیا

[illegible] علم ممکن نیست که جمیع موجودات [illegible] احاطه علم [illegible]

[illegible] اغاز سخن بتعریف علم کرده شود ولیکن مقدمه در ضمن دو

مطلب [illegible] مطلب اول در بیان کشف حقیقت و

ماهیت علم [illegible] معرفت اشیا بر چهار نوع است اول آنکه معرفت

حقیقت [illegible] تعریف [illegible]

و حقیقت [illegible] تعریف را [illegible] اصطلاح علما حد گویند [illegible] تعریف

[illegible] رسم گویند [illegible] آنکه معرفت او حاصل باشد

[illegible] معرفت جمیع [illegible]

بمعرفت [illegible]

[illegible] محال است [illegible] معرفت [illegible] مستغنی باشد از

تعریف بحد و رسم و معرفت علم [illegible]

[illegible]

١٥٢

باه و [illegible] و اسباب نقصان و کمال آن و معالجات مزاج‌های مفرد و مرکب
در کتب طبی مسطور است هر کس را ضرور افتد از آن بدست آورد و [illegible]

مولانا شرف الدین مصلح السعدی رحمه الله در [illegible]
[illegible] کرده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

١٥٣

از دو جانب [illegible]
بعضی [illegible] گفته و تحقیق [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

وارد و بنادر معلوم شده باشد که خاتمه غریب هنگامه را در کمتر زمانی

در سیاق سطور جز صورت کوسی بر نقوه و غیر جهره و طره اوراقی

و تلفیف ننموده مناره طلبه اگر ردی و یا سهوی لفظاً و معنیاً بنظر اعیان

درآورند مسعود را انکار نشده و بنظر لطف و کلک عفو در محک و

اصلاح کوشند که لایق بر احوال والا منشان کرامت منش

تواند بود که العذر عند الکرام الناس مقبول والله واهب کل مأمول

و مسئول الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً والصلوٰة علی

رسوله محمد و آله و اصحابه الکرام کثیراً کثیراً تمت الکتاب بعون الله

الملک الوهاب الموسوم بطغرا الاخبار بتاریخ بیست

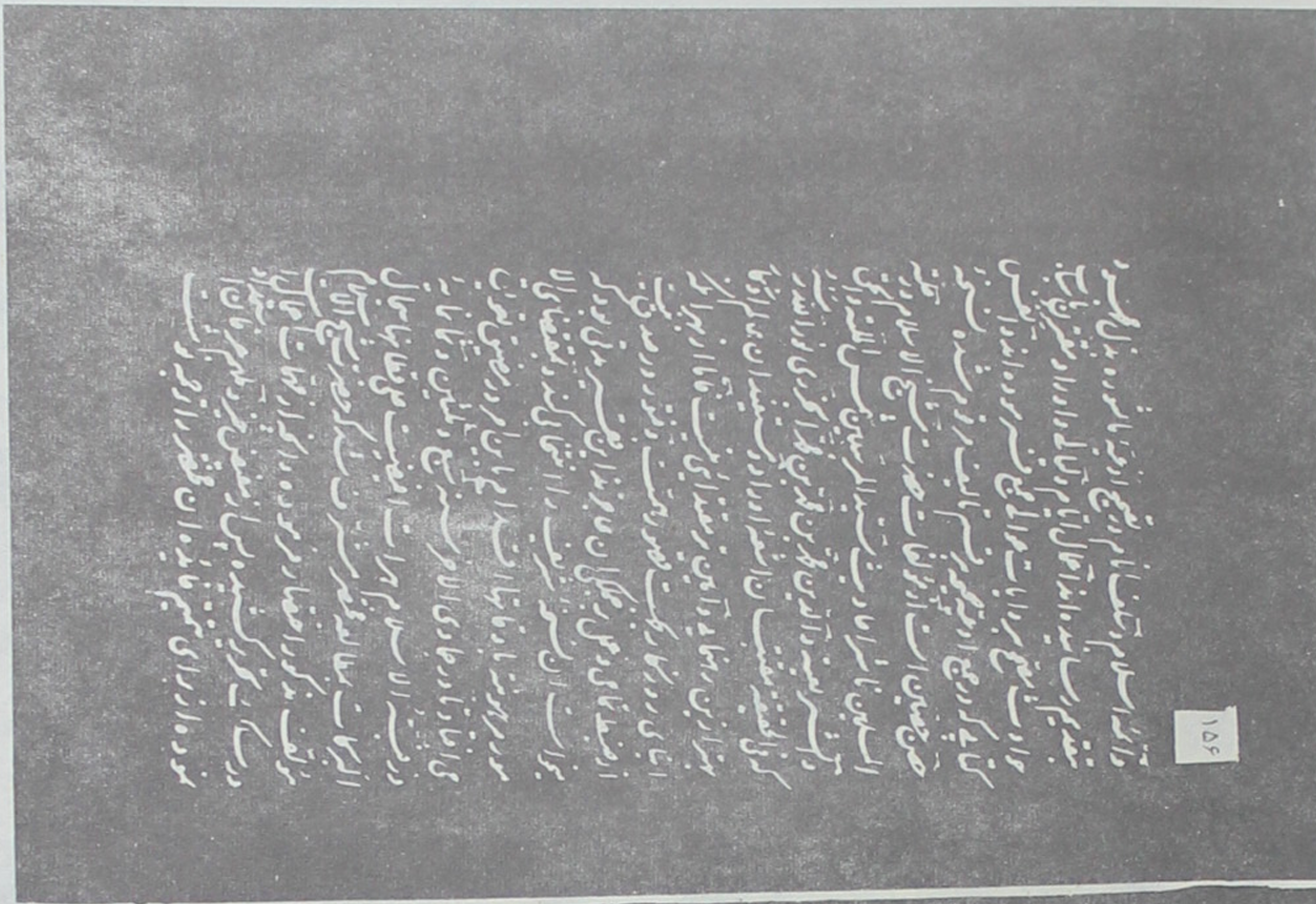
و نهم شهر شوال المکرم روز شنبه ۱۲۱ یکهزار و دو صد

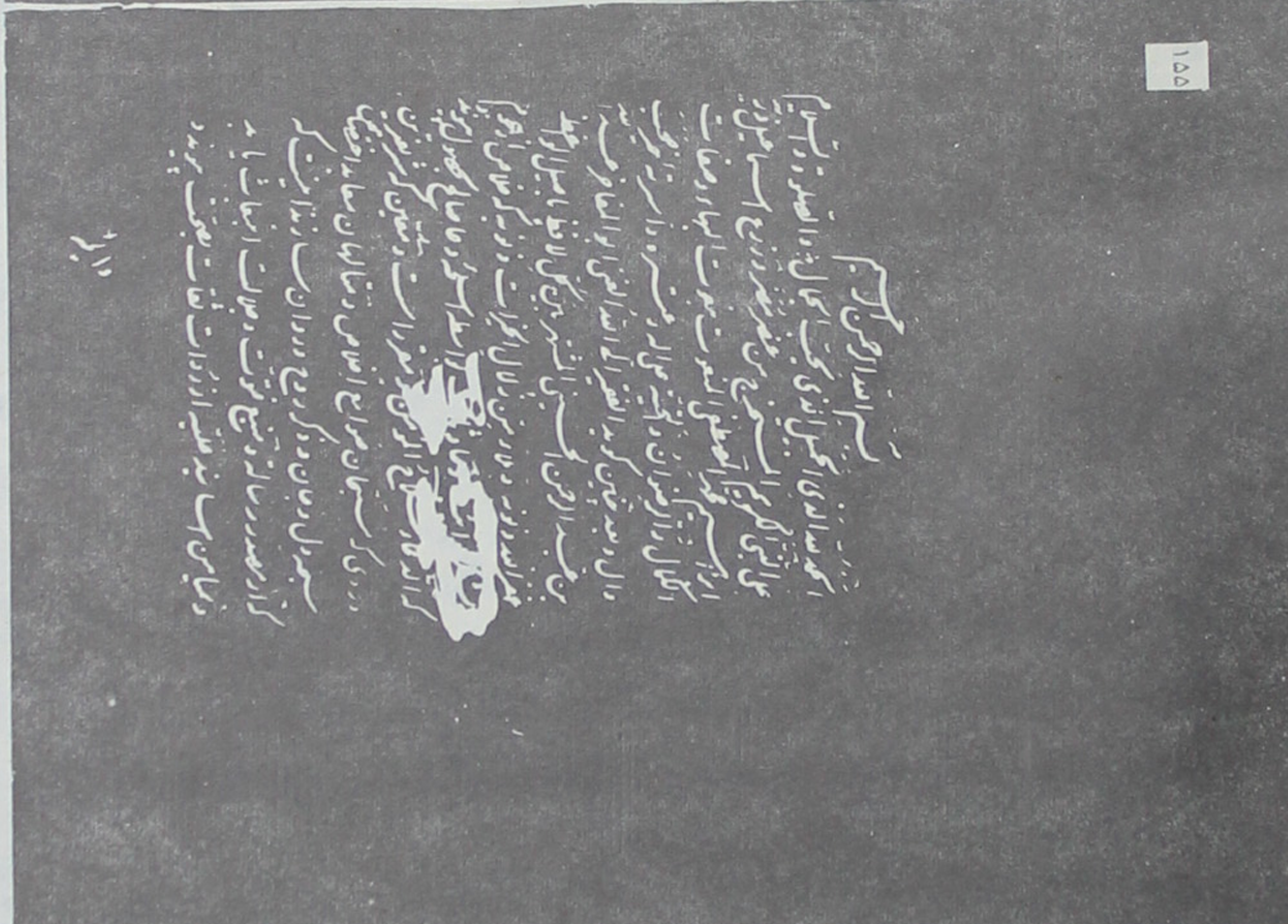
و هفت هجری وقت نماز پیشین از دست خلائق

بر نقش خاتم به نقد قلم آورده کاتب الحروف

اضعف من عباد الله سعید صبغة الله

بمقام دیلوره

١٥٦

١٥٥

و در بعضی از مواضع آنچه لازم دانسته بران زیاده کرده و در
آخر رساله در بیان بعضی از اعمال مجربه و اسرار خاصه که اهل
دین و دولت را اقدام بران ضروری باشد بقلم آورده تا
بوجود اختصار از کنوز مخفیه خالی نماند و از انحضرة حصن
الحصین نام نهاده امید که مقبول ضمیر منیر و ملحوظ خاطر خطیر
اصحاب دین و ملت و ارباب ملک و دولت گردد و آثار
انوار اجابت آن در جمیع مهام بر روزگار مؤمنین و مؤمنات
واصل شود و من الله الاستعانة و علیه التکلان بدان
وفقک الله و ایانا لما یحب و یرضی که این مختصر مشتمل است
بر پنج فصل و خاتمه فصل اول در بیان فضیلت دعا در جامع
ترمذی و صحیح ابن حبان مرویست که پیغمبر خدا و سید رهنما
شعر خورشید شرع شمع دنیا و آخرت :: سلطان ملک
خواجه کونین مصطفی :: صلی الله علیه و سلم فرموده نیست هیچ چیز نزد
الله تعالی گرامی تر از دعا و در جامع ترمذی و صحیح ابن حبان
و مستدرک حاکم منقول است که رسول ثقلین و امام حرمین
شعر رسول مشرق و مغرب امام اهل هدایة :: که بر بساط شرف
شهسوار کونین است :: صلی الله علیه و سلم فرموده که رد
نمیکند هجوم لشکر قضا را الا سلاح ادعیه صالحه و زیاده نمیگرداند
در باقی عمر الا فاضل و نیکوکاری سوال اگر کسی گوید چون

تقدیر

تقدیر تغییر پذیر نیست و مقرر است که عمر هر فردی از افراد
بنی آدم و نزول قضا بحسب قدر بر زمره خلق عالم مقدر است
مضمون این حدیث بحکم صحت بگونه موصوف تواند شد جواب
گوییم در اجل مسمی هیچ گونه تبدیل متصور نیست که اذا جاء
اجلهم لا یستأخرون ساعة و لا یستقدمون و کل شیء
عنده باجل مسمی فاما در اجل مقدر محو و اثبات واقع
میگردد کما قال فی القول المعدل و فصل الخطاب یمحو الله ما یشاء
و یثبت و عنده ام الکتاب و تعلق مسببات باسباب هم
بتقدیر رب الارباب است و در صحیح ابن حبان مرویست
شعر شمسه زمسند هفت اختران :: ختم رسل خاتم
پیغمبران :: صلی الله علیه و سلم فرموده اند طریقه محمود در سلوک
طریق دعا سلوک بندارید یعنی بهیچ نوع از توسل بحبل المتین
دعا تغافل منمایید و در مهمی کلی و جزوی که شما را سانح شود
تشبث بعروة الوثقی دعا شوید بدرستی که با وجود رقات
دعا کس در مضیق هلاک و محبس خسار گرفتار نمی شود و در
مستدرک حاکم منقول است شعر احمد مرسل که نوشته قلم :: حمد
بنام وی علم عجم :: صلی الله علیه و سلم فرموده دعا نافع است
در دفع بلایی که نازل شده و در رد قضایی که هنوز نزول نکرده
و بدرستی که بلا چون با سر شخصی آهنگ نزول میکند و آن بنده

١٥٩

تکلت

و چون بدین محل رسد که حسبی الله لا اله الا هو علیه تو

و هو رب العرش العظیم هفتاد بار بگوید اللهم

انی اسئلک ایمانا دائما و یقینا کاملا و قل رب

اعوذ بک من همزات الشیاطین و اعوذ بک

رب ان یحضرون ه بدانکه خواص این حزب شریف

بسیار است و اگر کسی از عهده رعایت این برنیاید

بیاید و دیگر آنکه اگر کسی اجازت از استاد کامل داشته

باشد شروع در قرائت حزب البحر بکند و الا بی

اجازه زنهار نخواند و الله ولی المستعان تمت استنساخ

شریف حزب البحر یوم پنجشنبه

دوازدهم شهر ذی حجة الحرام بالخیر بود

جناب رفعت مآب مخدوم مکرم

رستم افندی از رقم حقیر بکرپاشا

تقصیر معذار به انکرسانه

الهد ۱۲۷۳ ای

م م م

م م

م

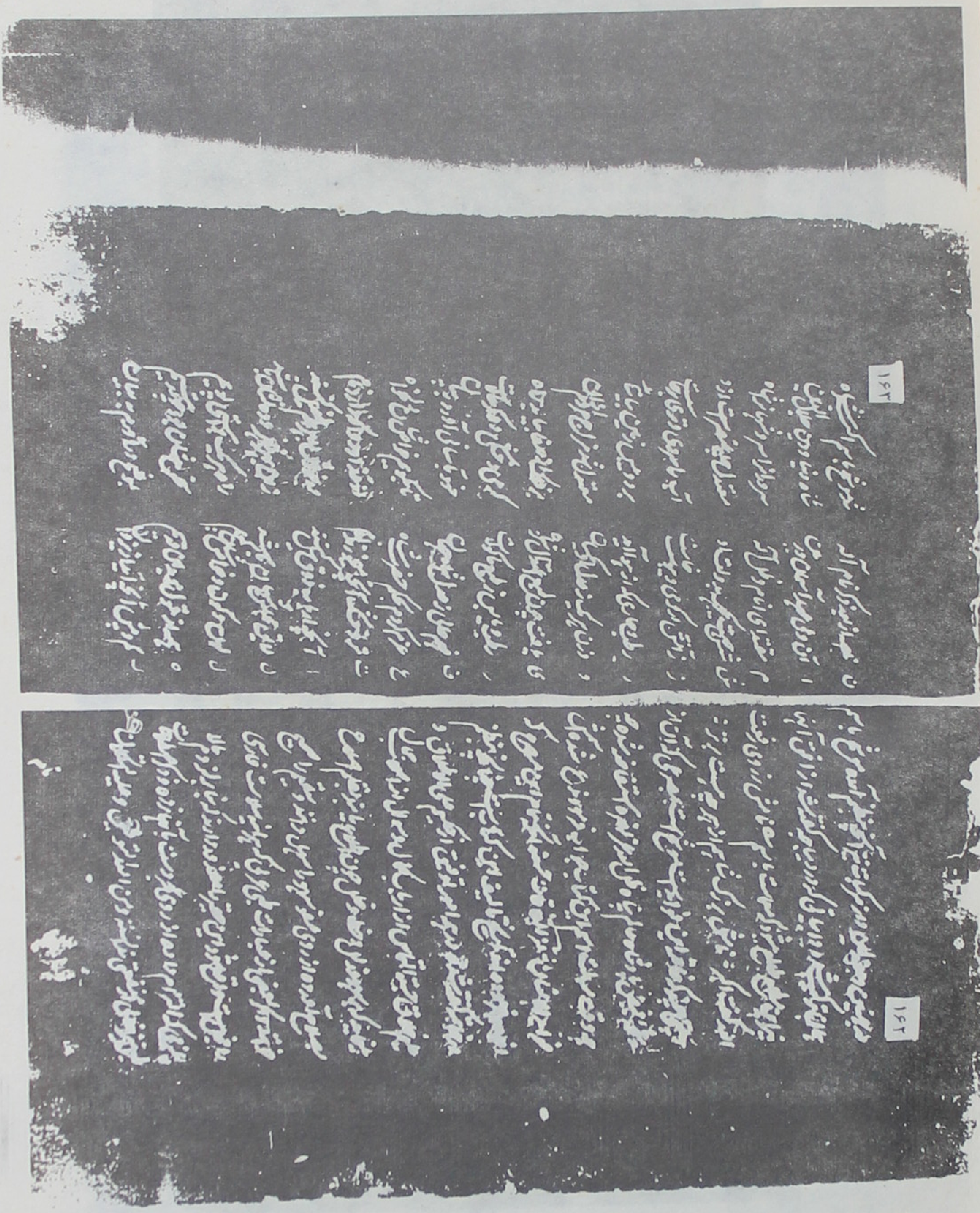
۱۶۰

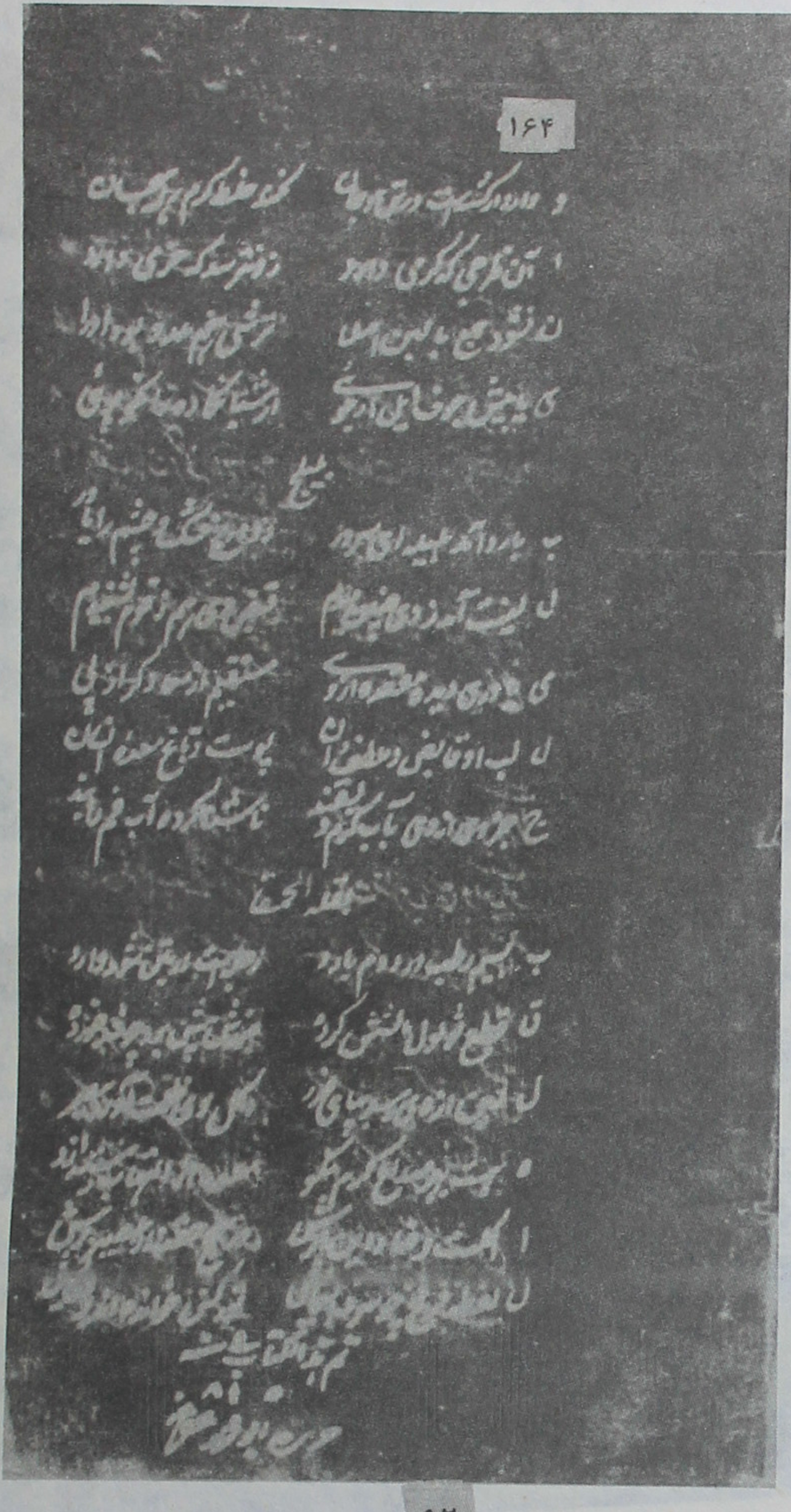
بسم الله الرحمن الرحیم

اللهم صل علی محمد و علی آله و اصحابه و ازواجه بعد دکل معلوم کند و بارک
و سلم علیهم الله اکبر این چه حکمت همایون و نعمت گوناگون است
که حکیم ذو الجلال و منعم بی زوال عم نواله و جل جلاله از نه سپهر و هفت اختر
در نظر والا گهر خدایگان دادگر خدیو دادگر شاه شاهان خسرو خسروان
حقایق شناس نکته دان السلطان ابن السلطان بن السلطان و الخاقان بن الخاقان
ابن الخاقان ابن الخاقان فرمانفرمای بحر و بر ابوالمظفر شاه جلال الدین
محمد اکبر خلد الله ملکه و سلطانه جلوه داده و شرح منفعت و مضرت هر دوا و
غذا به بهترین بیانی و شیرین ترین زبانی فرستاده شکر خدا را که کمترین
بندگان درگاه و ضعیف ترین غلامان این پادشاه جهان پناه مخلص
غذائی و دوائی از روی نظم متصدی بیان آن شده و ما مول آن
گشته که خواص کیفیت و جوهر و منفعت آنچه نام آورده است چون
بر جمیع دانایان از غذای و دوای مشهور میان جمهور در
[illegible] ایران و توران و روم و هندوستان [illegible]

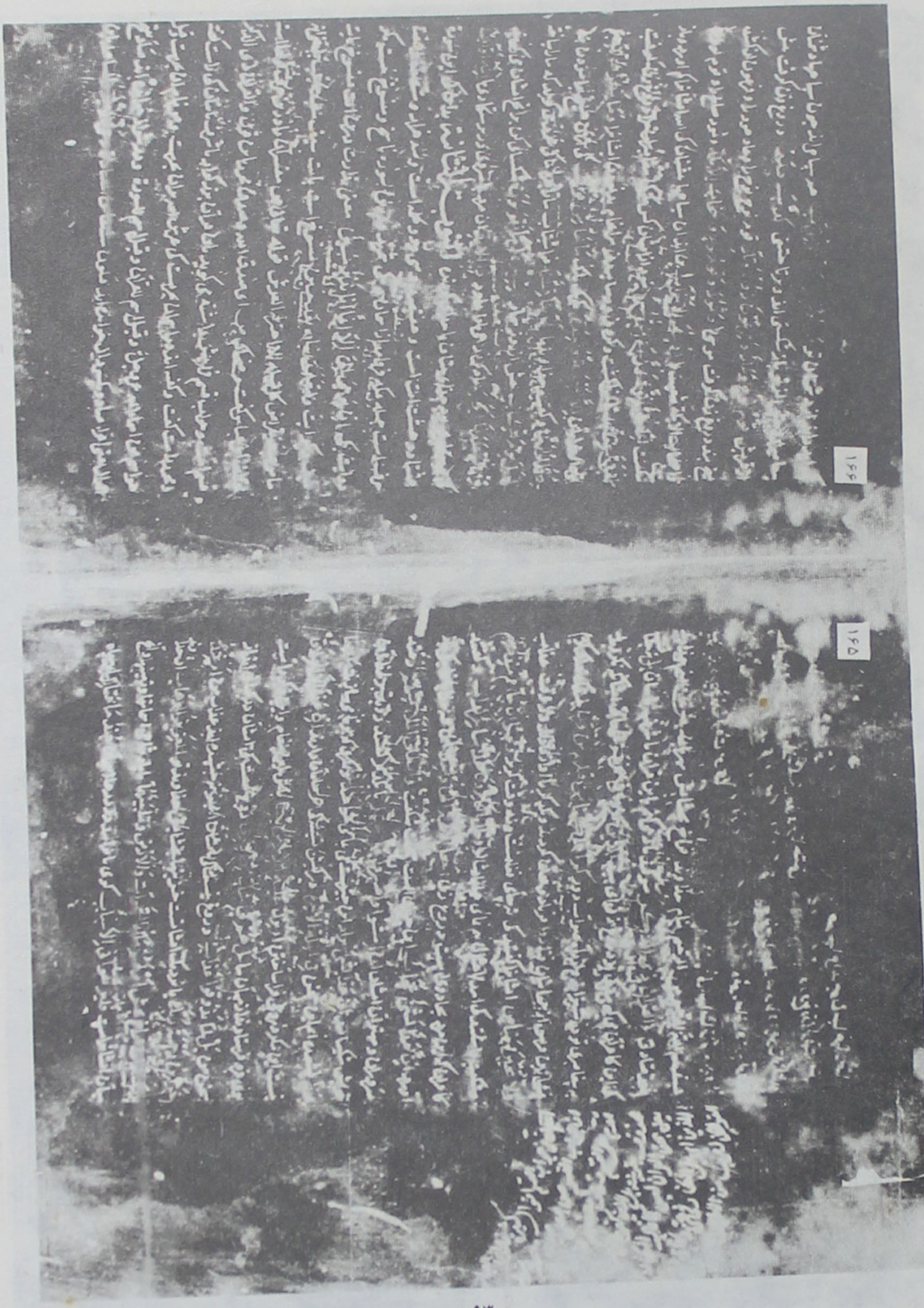
۱۶۱

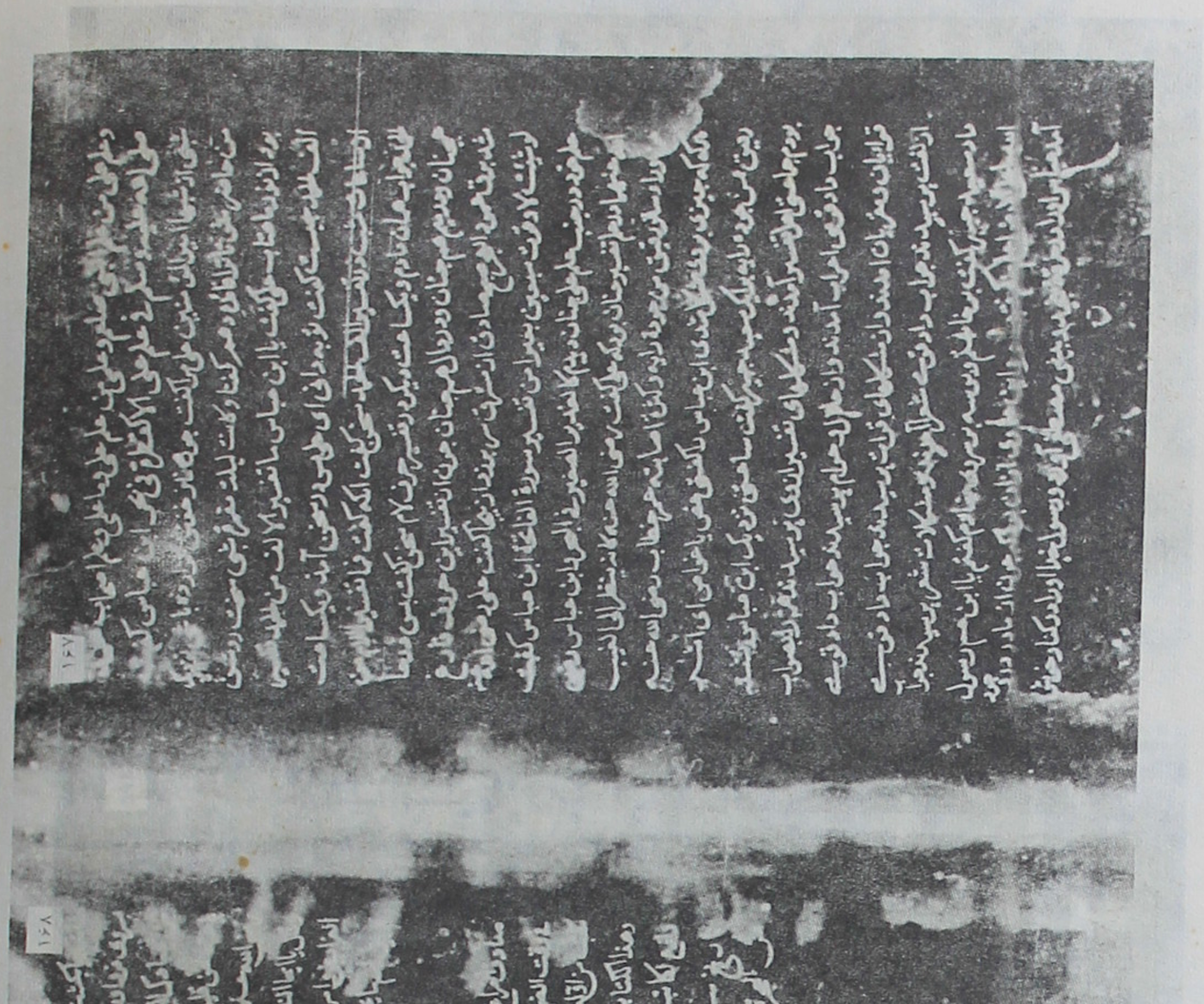
آن ماده را داشته باشند بلکه نادره ترین لفظی بعوض رسانند
چون اسامی هر یک از ادویه و اغذیه در میان انام به دو نام عربی و
فارسی اشتهار بود با نظر در ته باشی که بیان آن بدین دو نهج نماید
تا اگر نام غذائی یا دوائی معلوم کسی بیکی ازین دو زبان نباشد
تشریح بهره مند از نام دیگر هم شود مگر امثال پان و کیله که هر دو لفظ
هندی است و بعربی پان را تنبول و تانبول نیز گویند و کیله را
موز خوانند و در فارسی این دو چیز را نامی که شهرتی یافته باشد
بگوش نرسیده در این صورت نام عربی و هندی را منظور میدارد
و چون در شعر ذکر هر دو نام باعث درازی کلام بود چنین بود
که اگر یکی نام در شعر گفته شود نام دیگر بطریق توضیح از ابیاتی که
شرح دوائی یا غذائی است که داده شد بیرون آید و گاه باشد
که غذائی یا دوائی بچند نام آمده باشد نامی که خالی از غرابت
نباشد نیز در شعر گفته می شود چنانکه در بیان زعفران نام عربی
کرکم است باز در شعر گفته شده و نامی که مشترک باشد در فارسی
و عربی همان یک نام اختصار کرده موشح نشد و در صورتی
که دو دوا با هم توام در صورت و کیفیت داشته باشند یا نزدیک
بهم متقارب باشند هر دو را اینجا توضیح کرده بیان می نماید چنانکه

۱۶۴

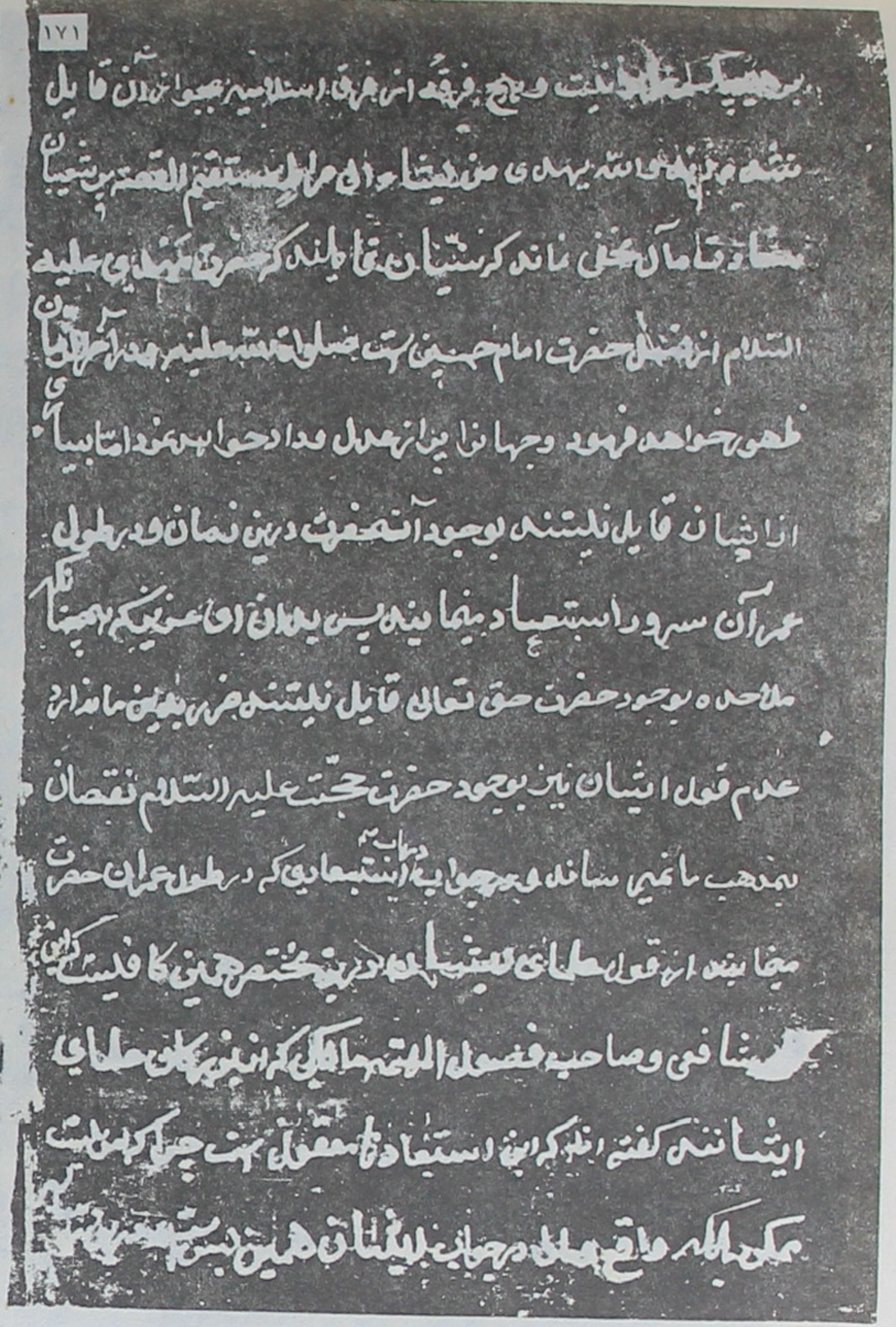

بسم الله الرحمن الرحيم

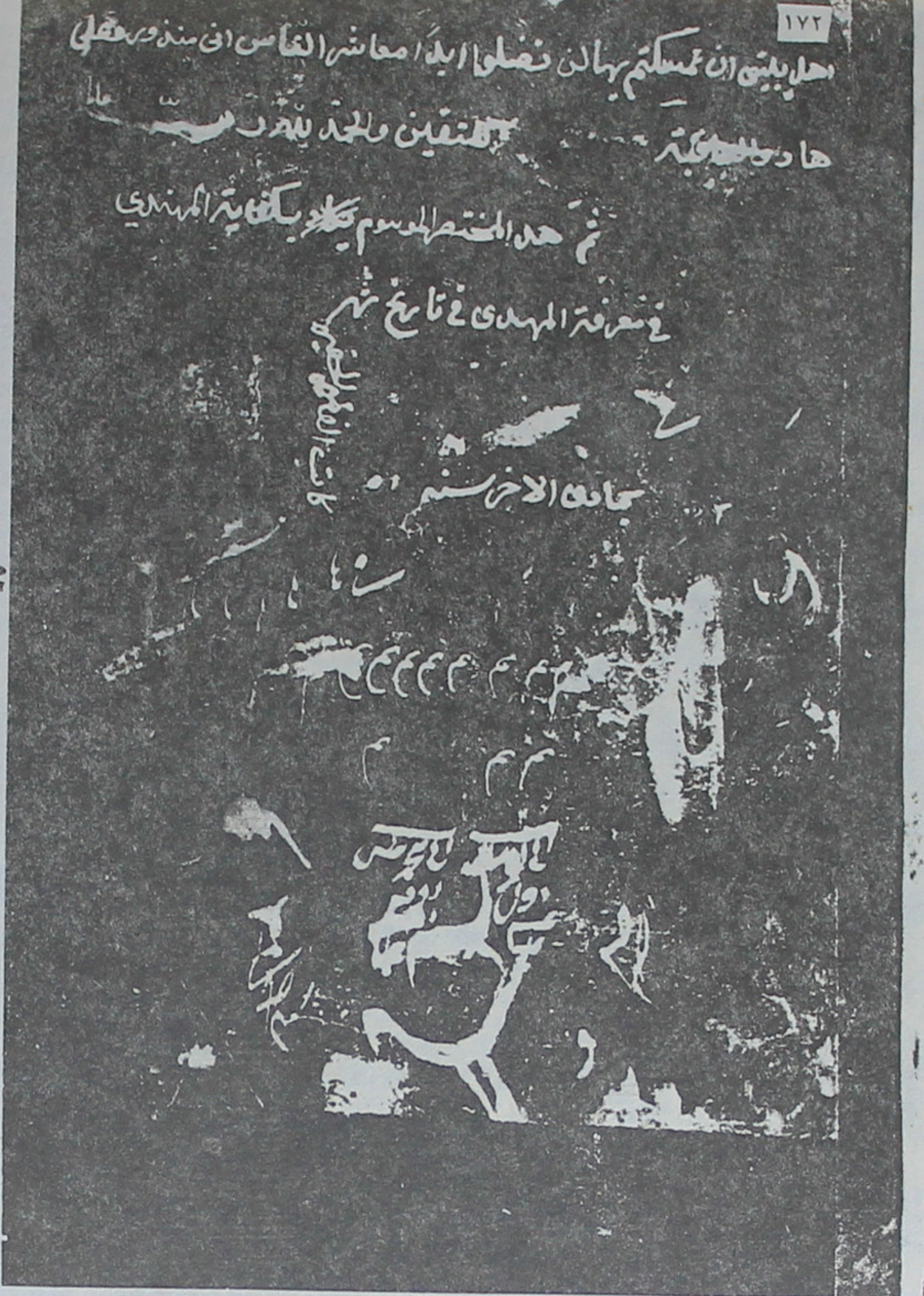
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على اشرف حججه محمد وآله
اجمعين ... چنين گويد محتاج رحمت حضرت باری محمد بن محمد
لوحی الحسينی الموسوی السبزواری الملقب بالمطهر والمتخلص بالنقيه
که بر ضمير منير ارباب دانش واصحاب بينش مخفی نيست که حديث صحيح
من حفظ على امتی اربعين حديثا مما يحتاجون اليه فی امر دينهم بعثه الله
يوم القيمة فقيها عالما از احاديث مشهوره مستفيضه وبزعم بعض
علماء از اخبار متواتر است ليکن علمای خاصه وعامه در مصنفات
خود بعضی از آنرا بعبارات مختلفه ثبت وضبط نموده اند جمعی از راويان
... مخالف بجای على امتی من امتی ذکر کرده اند ودر کتاب عيون
اخبار الرضا چنانکه در باب ما جاء عن الرضا عليه السلام من الاخبار المجموعة
مسطور است من حفظ ... مذکور است وسيد عظيم الشان حسن ... عليهم

طبری عليه الرحمة که مرعشی ملقب است وجماعتی از سادات که هريک از ايشان را مرعشی
ميگويند باو منسوب اند در کتاب الغيبة بسند صحيح عالی از حضرت امام حسن عسکری
عليه السلام وآنجناب از حضرت رسول مکی مدنی صلوات الله عليه وآله لامتی
روايت نموده وظاهر اينست که حرف على ومن وعن که در روايات مذکوره بر
سر لفظ امتی در آمده تمام معنی لام باشد که سيد مذکور نقل فرموده پس معنی
حديث اين خواهد بود که هر کس نگاه دارد ومحافظت نمايد از برای امت
من چهل حديث از احاديثی که ايشان محتاج ومفتقر باشند بآن در امر دين
خود برانگيزد حضرت الله تعالى که موصوف است بعز وجلال او را در روز قيامت
فقيه وعالم وجواز اعاده در اين حديث لشارت انما يحتاجون اليه فيما يهمهم
روايت کرده اند چنانکه شيخ ما شيخ بهاء الملة والدين محمد عاملی غفر الله له نيز
در کتاب اربعين فرموده که وفی بعض الروايات فيما ينفعهم فی امر دينهم
وفی بعضها اربعين حديثا ينتفعون بها من غير تقييد بامر الدين وجمعی
از دانشمندان شيعه وسنی که منسوب بسهو بوده اند در کتب خود
بجای عليه بعثه الله لفظ ... نموده اند وسعد بن ابراهيم

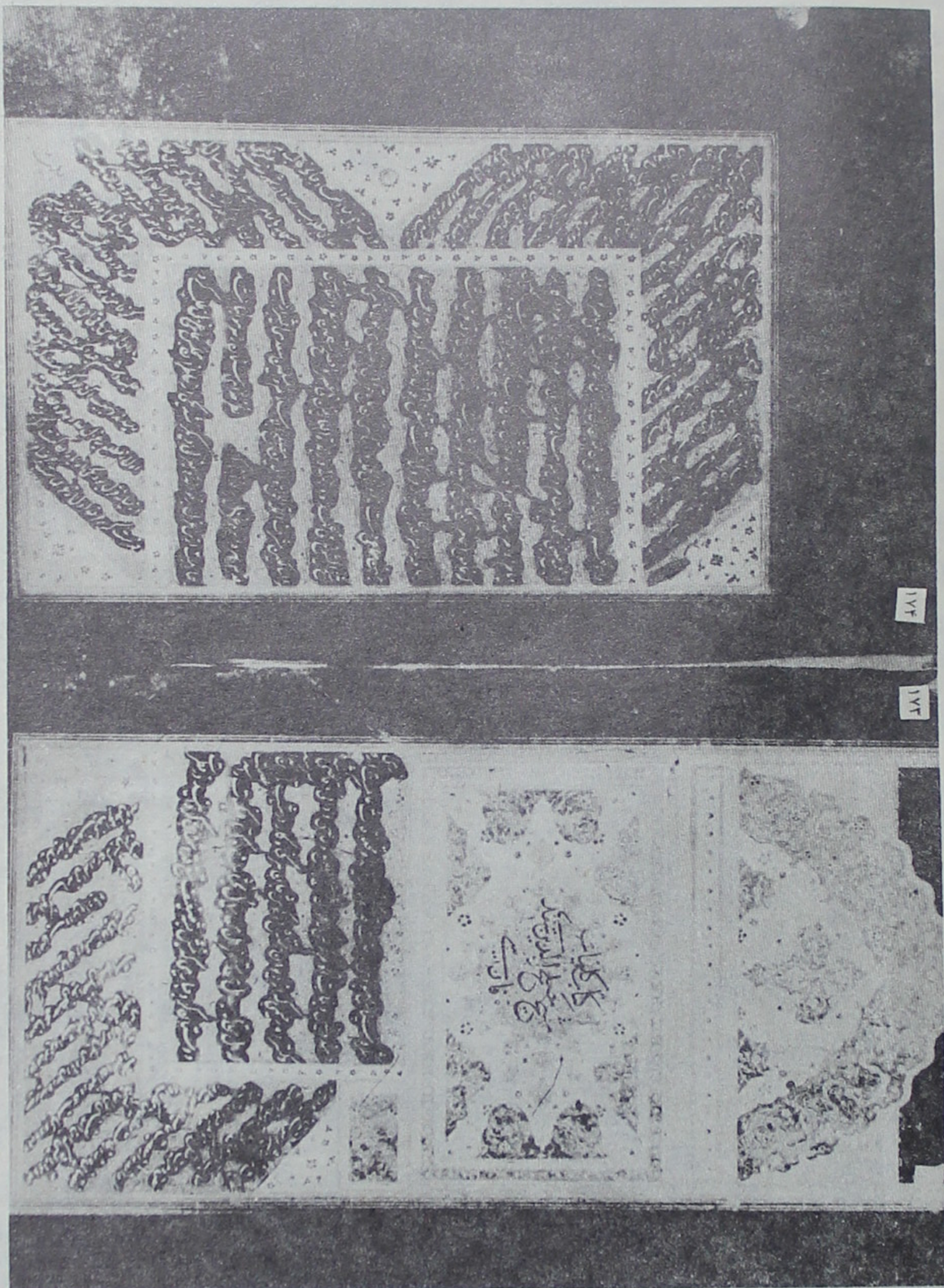
۱۷۱

بهمه کیفیت [illegible] و صحیح فرقه از فرق اسلامیه [illegible] قایل
نشده و من یهدی الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم [illegible] شیعیان
[illegible] و تمام آن مخفی ماند [illegible] تعالی [illegible] که حضرت مهدی علیه
السلام از نسل حضرت امام حسین [illegible] صلوات الله علیه بعد از آن [illegible]
ظهور خواهد فرمود و جهان را پر از عدل و داد خواهد نمود اما بسیاری
از ایشان قایل نیستند بوجود آنحضرت درین زمان و در طول
عمر آن سرور استبعاد مینمایند پس بدان ای عزیز که همچنانکه
ملاحده بوجود حضرت حق تعالی قایل نیستند ضرری بدین ما ندارد
عدم قول ایشان نیز بوجود حضرت حجت علیه السلام نقصان
بمذهب ما نمی رساند و جواب استبعادی که در طول عمر آن حضرت
مینمایند از قول علمای [illegible] در این مختصر همین کافیست که [illegible]
[illegible] شافعی و صاحب فصول المهمه مالکی که از بزرگان علمای
ایشانند گفته اند که این استبعاد نامعقول است چرا که [illegible]
ممکن [illegible] واقع [illegible] در جواب ایشان همین بس [illegible]

۱۷۲

وهل یلیق ان تمسکتم بها لن تضلوا ابدا معاشر الناس انی [illegible]
[illegible] المتقین والحمد لله رب [illegible]
هادی [illegible]
تم هذا المختصر الموسوم [illegible] بکفایة المهتدی
فی معرفة المهدی فی تاریخ شهر
جمادی الاخر سنه [illegible]
کاتب [illegible] الفقیر [illegible]

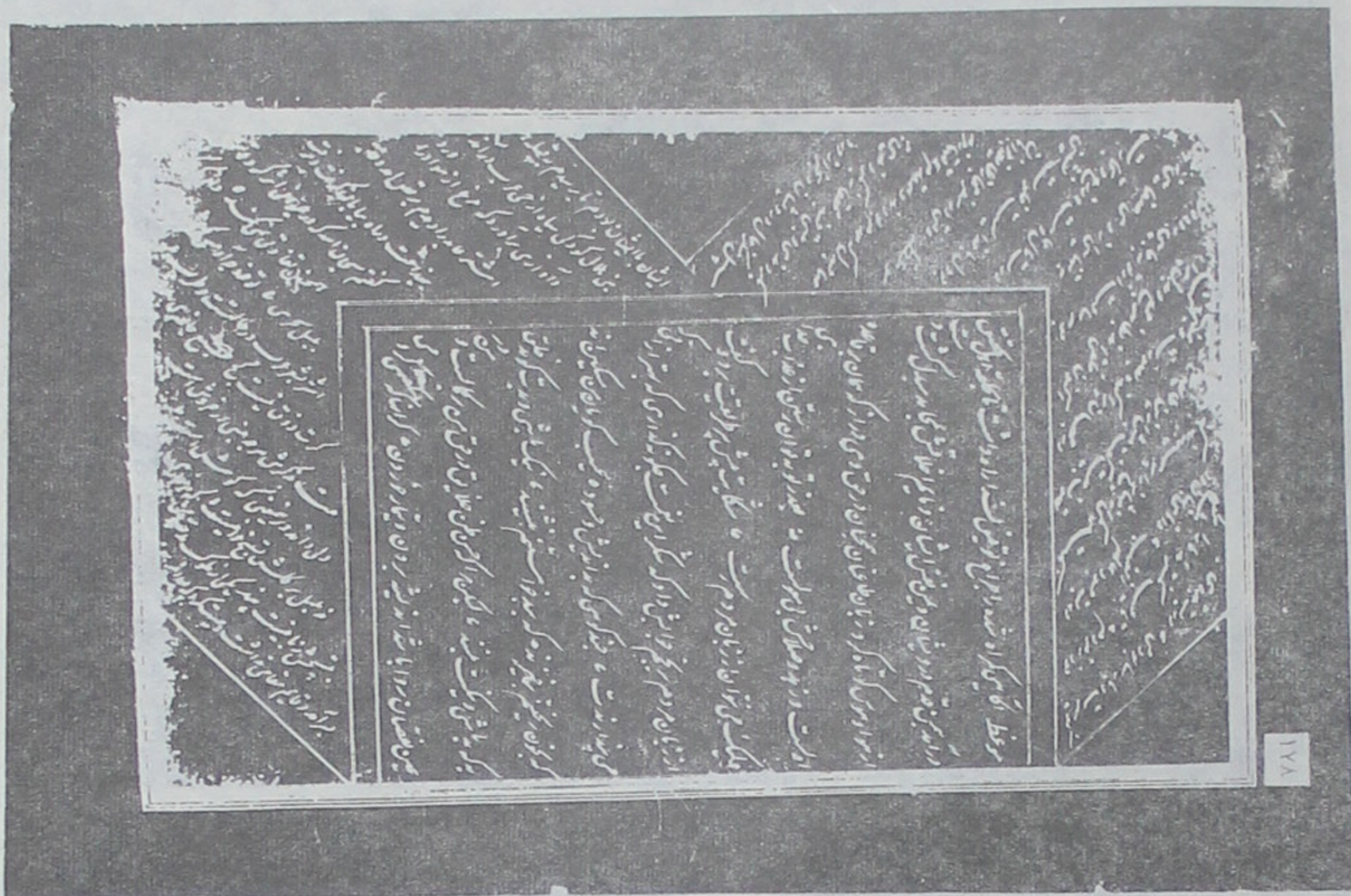

١٧٤
١٧٣

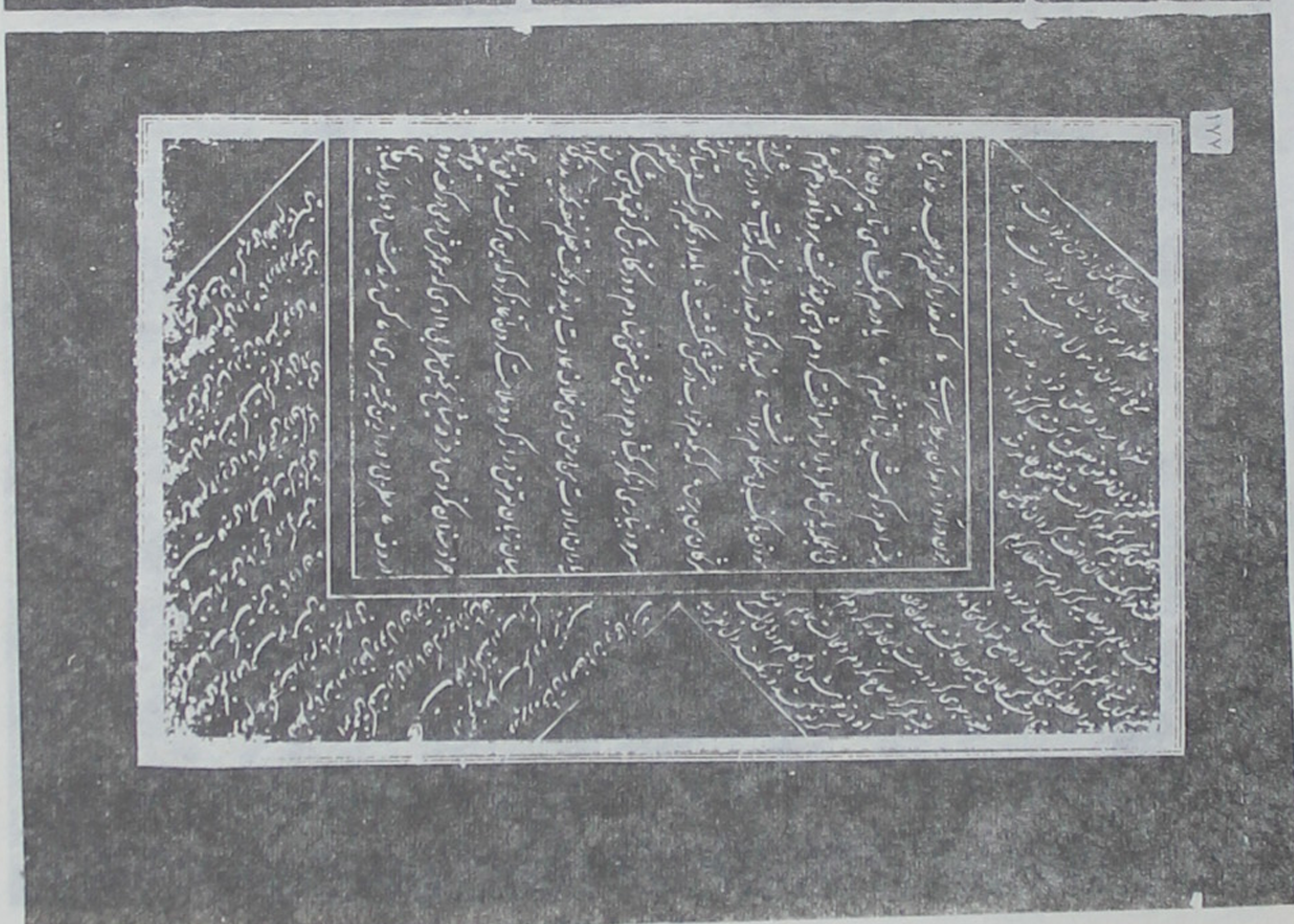
۱۷۵

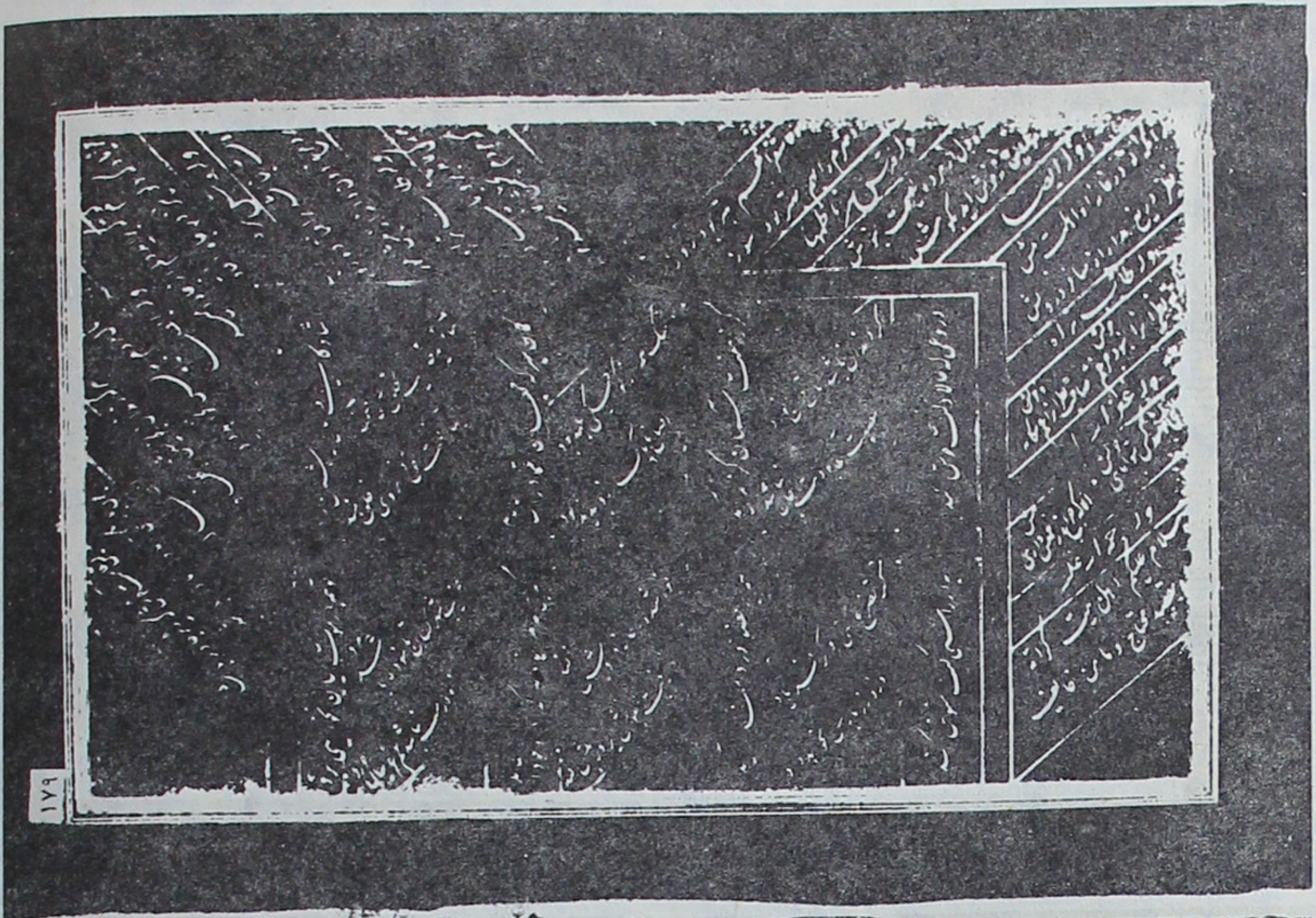

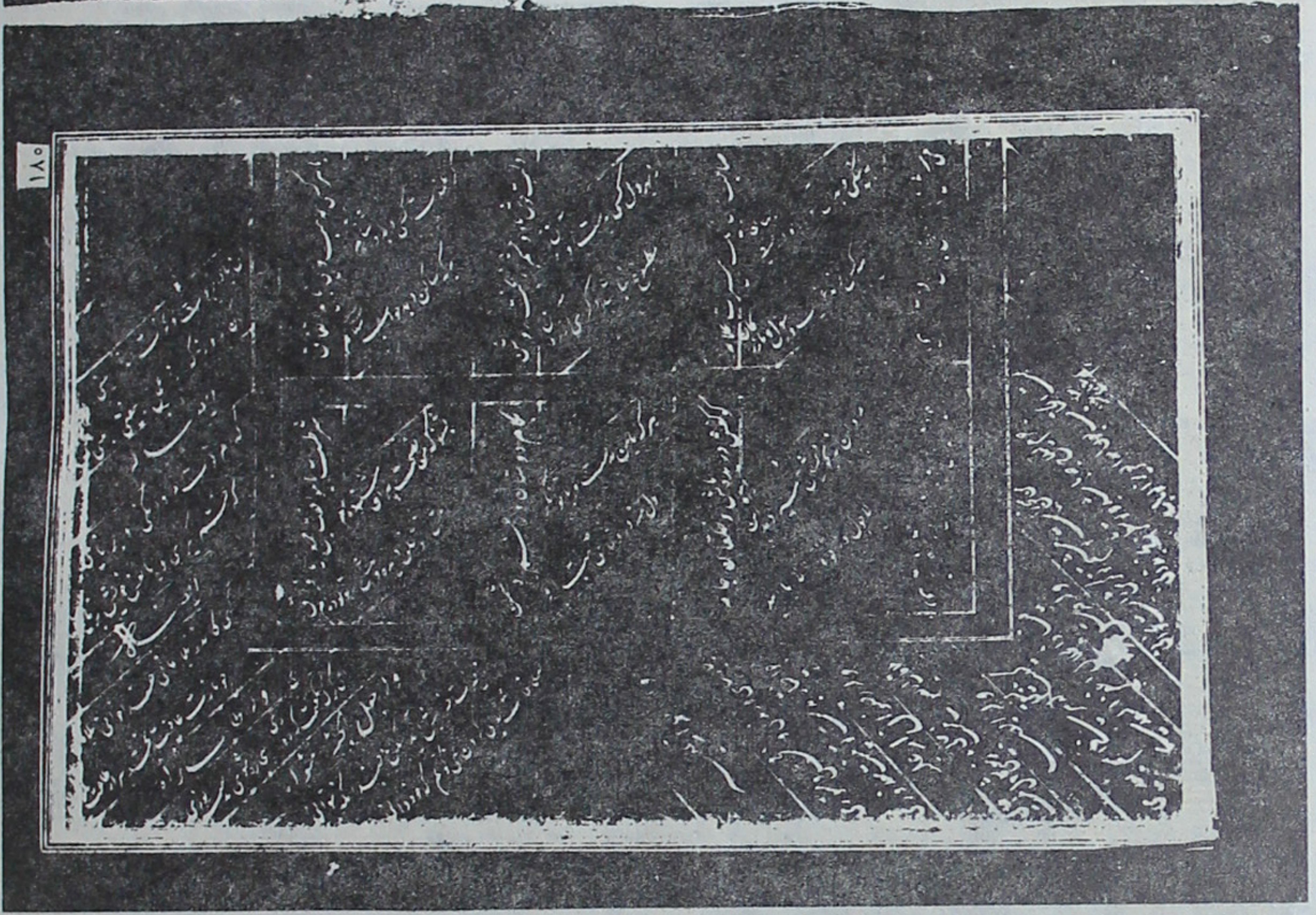
۱۷۶

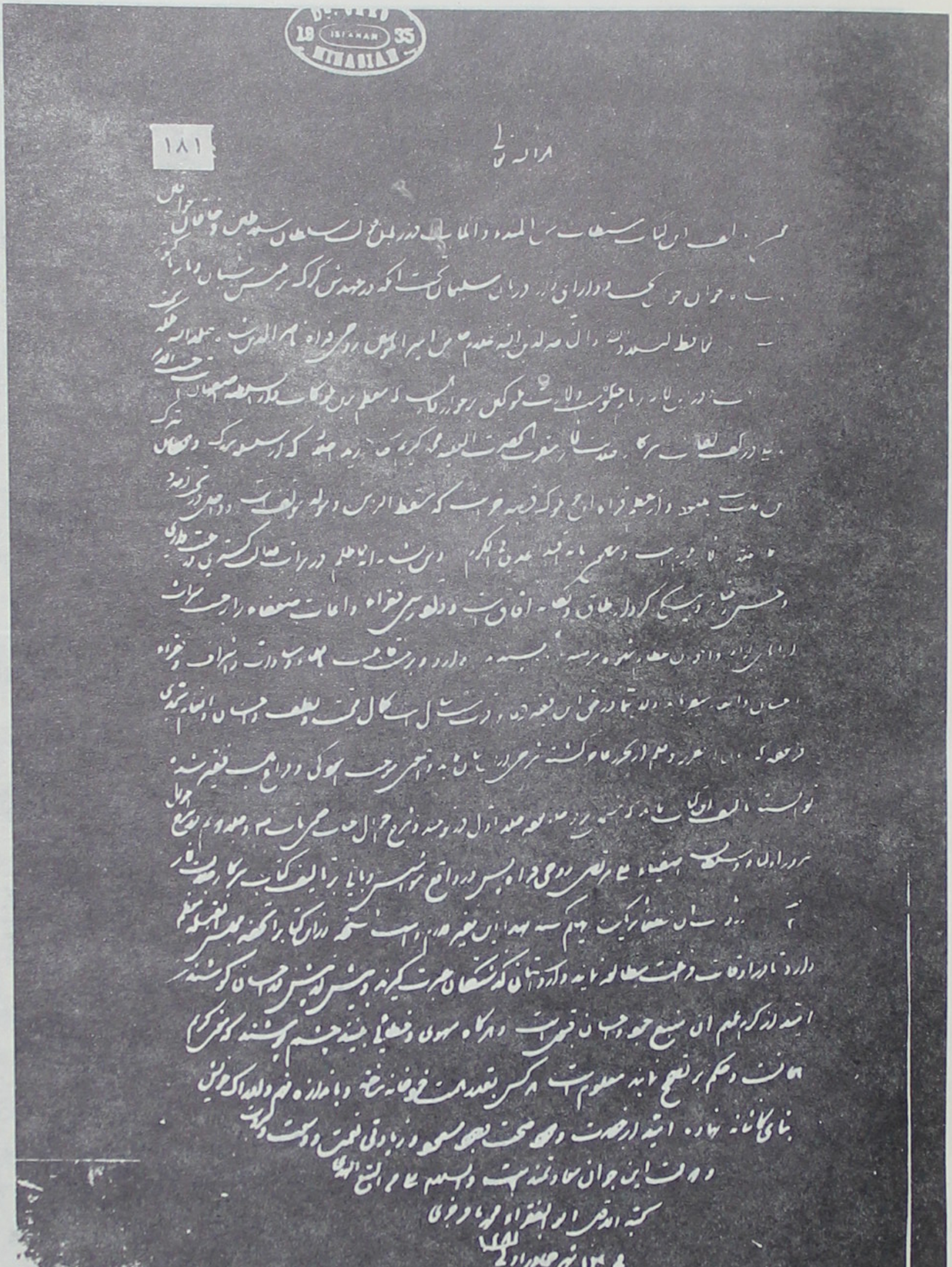

19 ISFAHAN 35
MINASIAN
۱۸۱
هو الله تعالی

هو

١٨٢

مذاكرات [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نثق

الحمد لله المتوحد بالعظمة والكبرياء المتفرد بالمجد والبقاء [illegible]

[illegible]

حق [illegible] اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون

[illegible] انا خلقناكم شعوبا وقبائل

لتعارفوا [illegible]

[illegible]

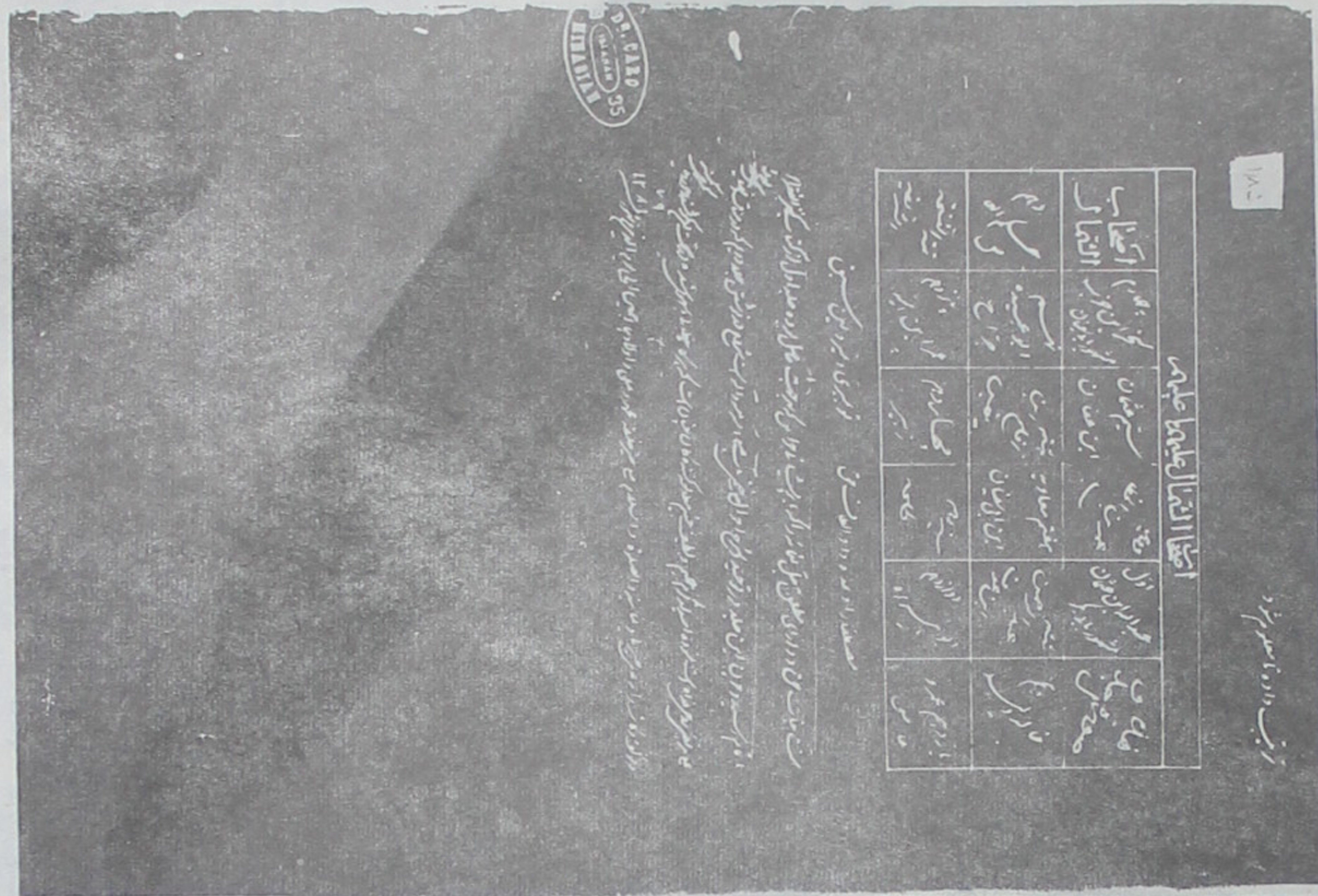
[illegible] كما قال المولوى المعنوى [illegible]

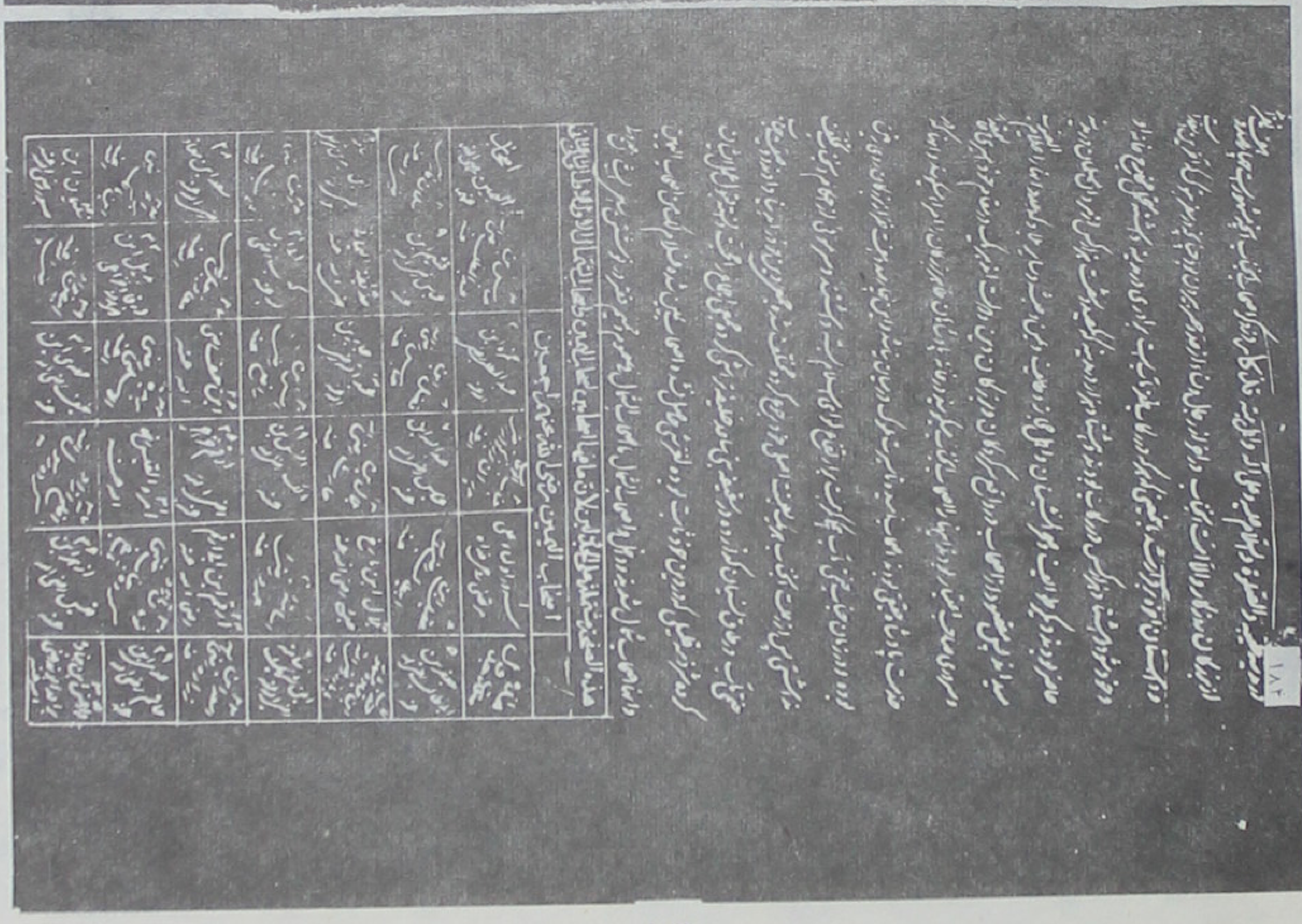
[illegible] لا حول ولا قوة الا بالله [illegible]

[illegible] اما بعد [illegible]

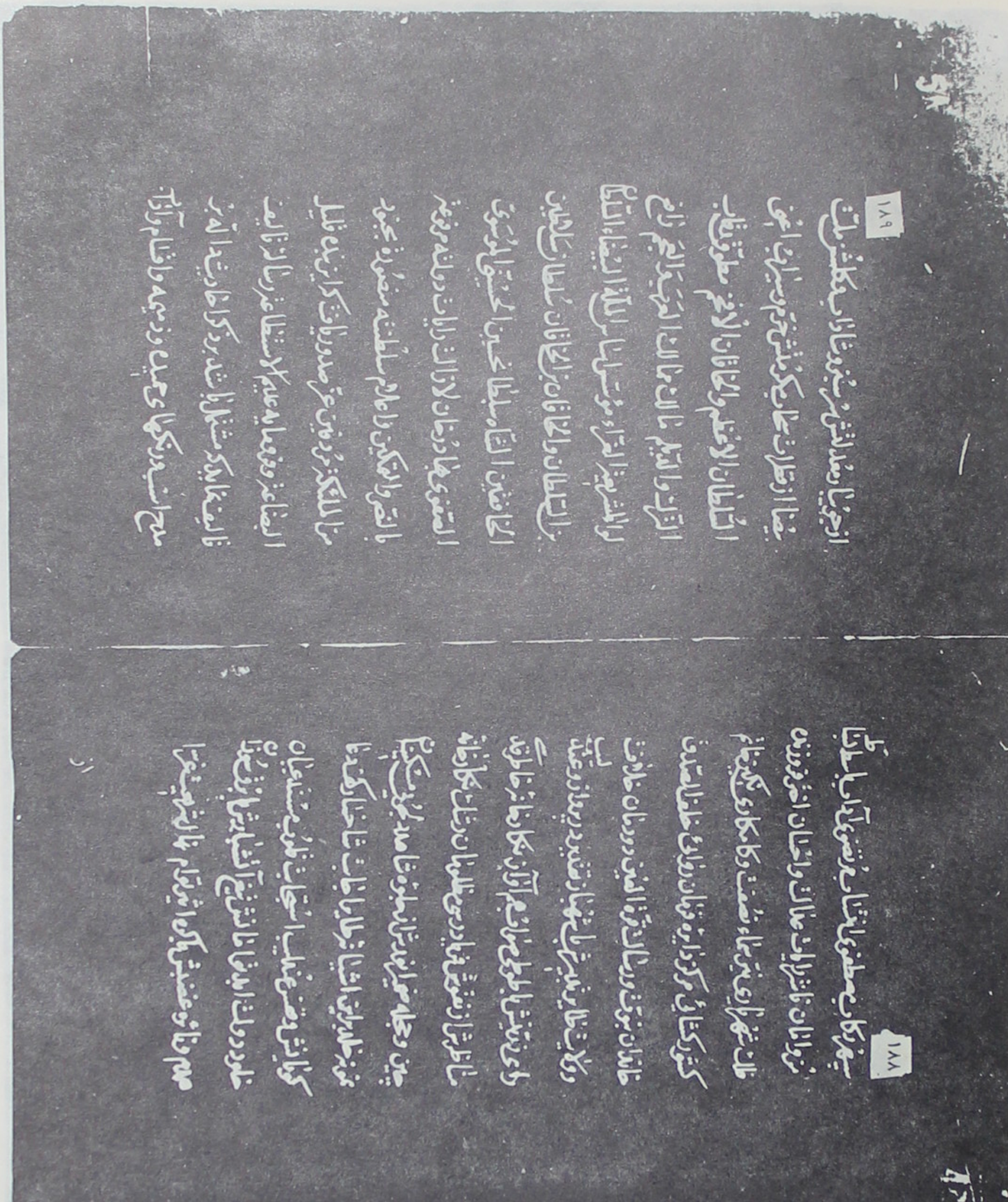
[illegible]

[illegible]

١٨٩

١٨٨

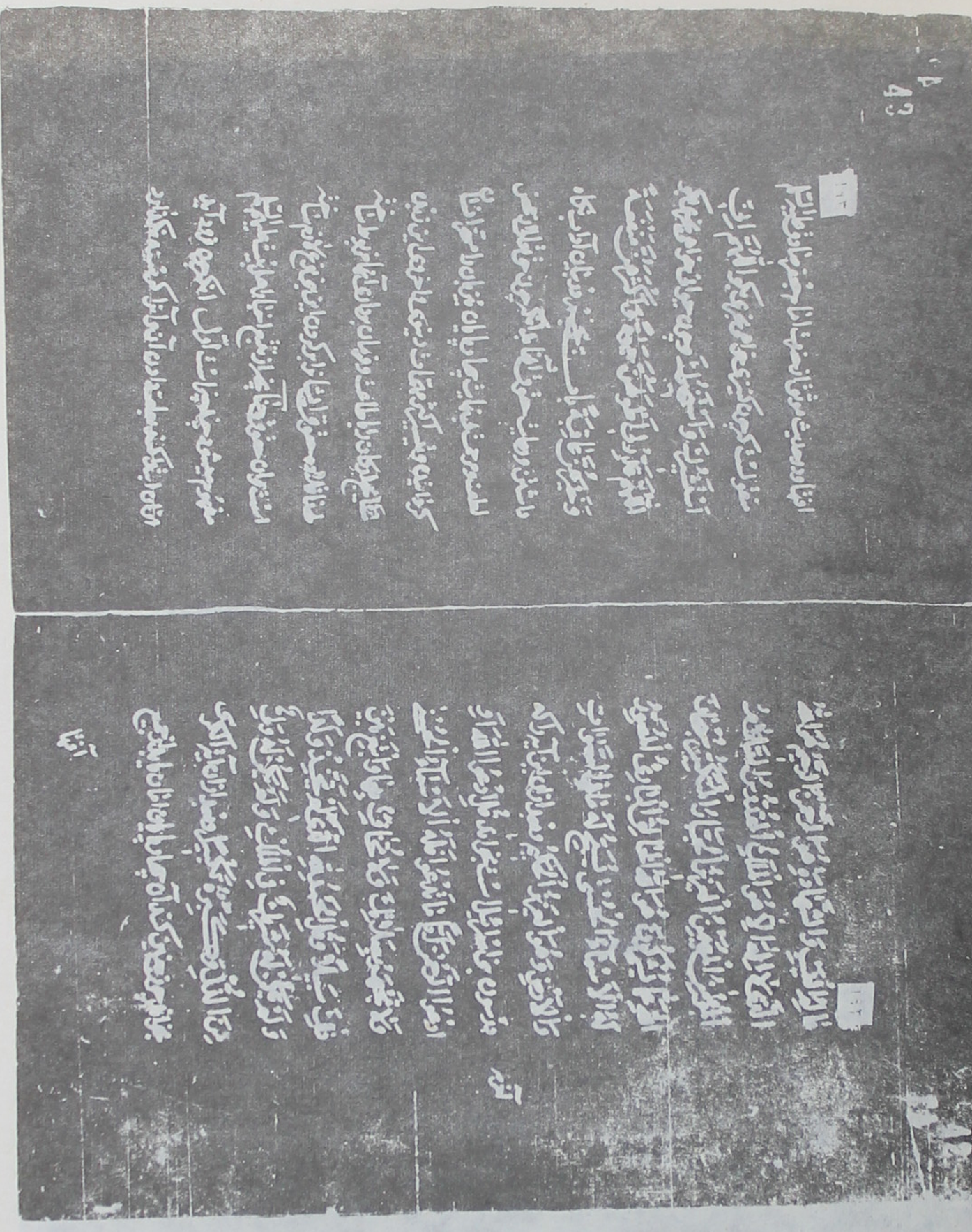
۱۹۰

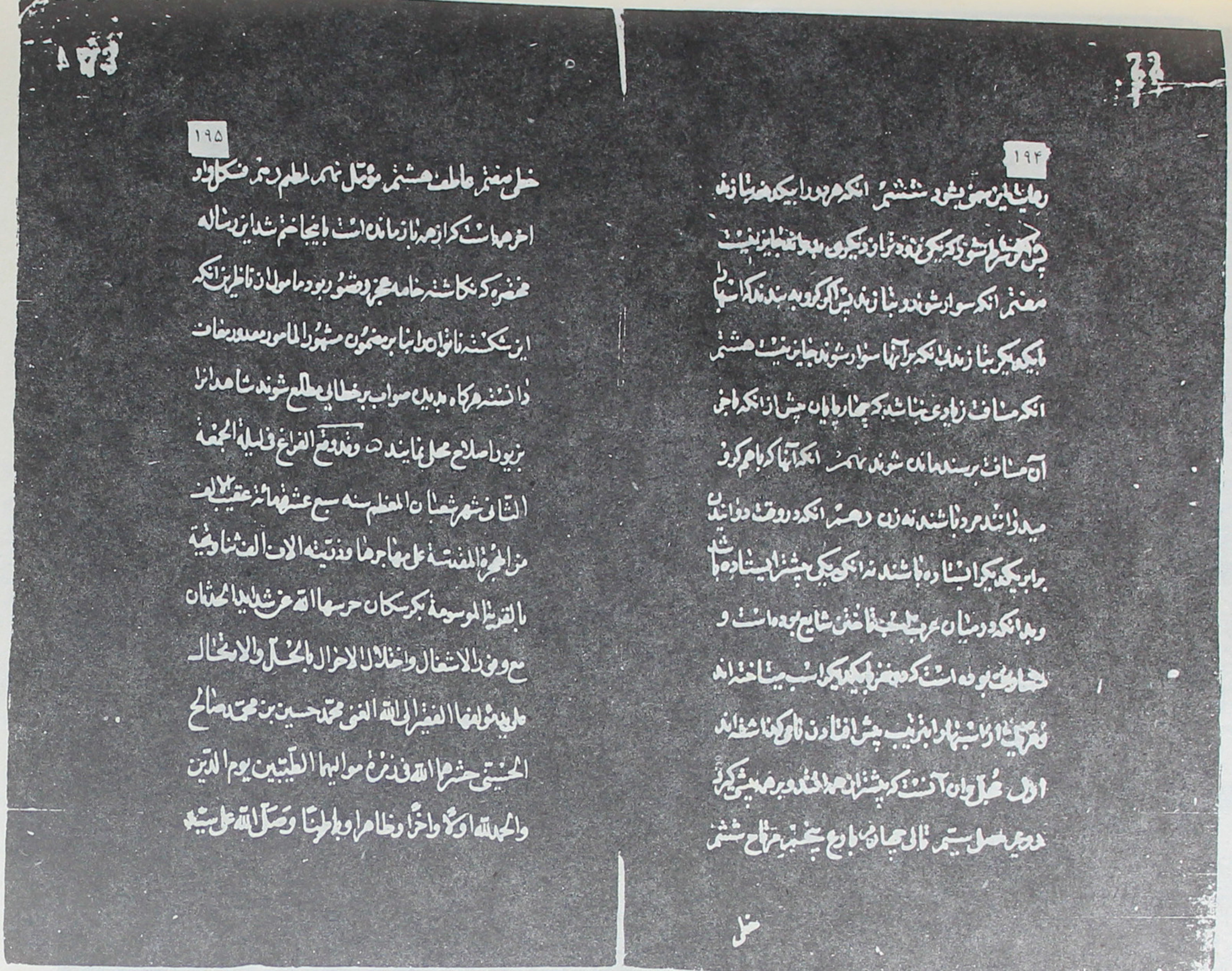
خریدن و نگاهداشتن آن لهذا این حقیر قاصر بتالیف
این رساله پرداخت و چون با قدوابار شتر و استر
و الاغ در بعضی احکام با اسب شریک بودند بقیه
احکام آنرا نیز درین مختصر مذکور ساخته به پایه آنها را
سریر اعلی و سده سنیه والا مرفوع ساخت امید که
شاهدان زیور قبول محلی گردد و آنرا بمحاسن الحسان
مسمی و بر مقدمه و هفت باب و خاتمه مرتب نمود و علی الله
التوکل فی کل مطلوب و مقصود مقدمه در بیان
آنکه اسبان عربی پیش از زمان حضرت ابرهیم و اسمعیل
از جمله وحوش بودند و اول کسی که تسخیر انها نموده ایشان
بوده اند باب اول در بیان فضیلت نگاهداشتن
مطلق چهارپایان و فضیلت نگاهداشتن مرکب از
اسب و استر و الاغ و شتر بخصوص باب دویم

در

۱۹۱

در بیان اقسام مرکب از چهارپایان و رنگها و علامتهای
آنها باب سیم در بیان اسامی چهارپایان رسول
خدا صلی الله علیه و آله و اوصاف آنها باب چهارم
در بیان آداب خریدن چهارپایان و ادعیه ماثوره درین
باب باب پنجم در بیان آداب نگاهداشتن و رعایت
حقوق آنها باب ششم در بیان آداب سواری
باب هفتم در بیان آداب زین و لجام خاتمه
در بیان احکام کره دوانیدن مقدمه در بیان آنکه
اسبان عربی پیش از زمان حضرت ابرهیم و اسمعیل از
جمله وحوش بودند و اول کسی که آنها را مسخر نموده ایشان
بوده اند شیخ بزرگوار ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی
رضی الله عنه و دیگران از حضرت امام جعفر صادق
علیه السلام روایت کرده اند که آنحضرت فرمودند که

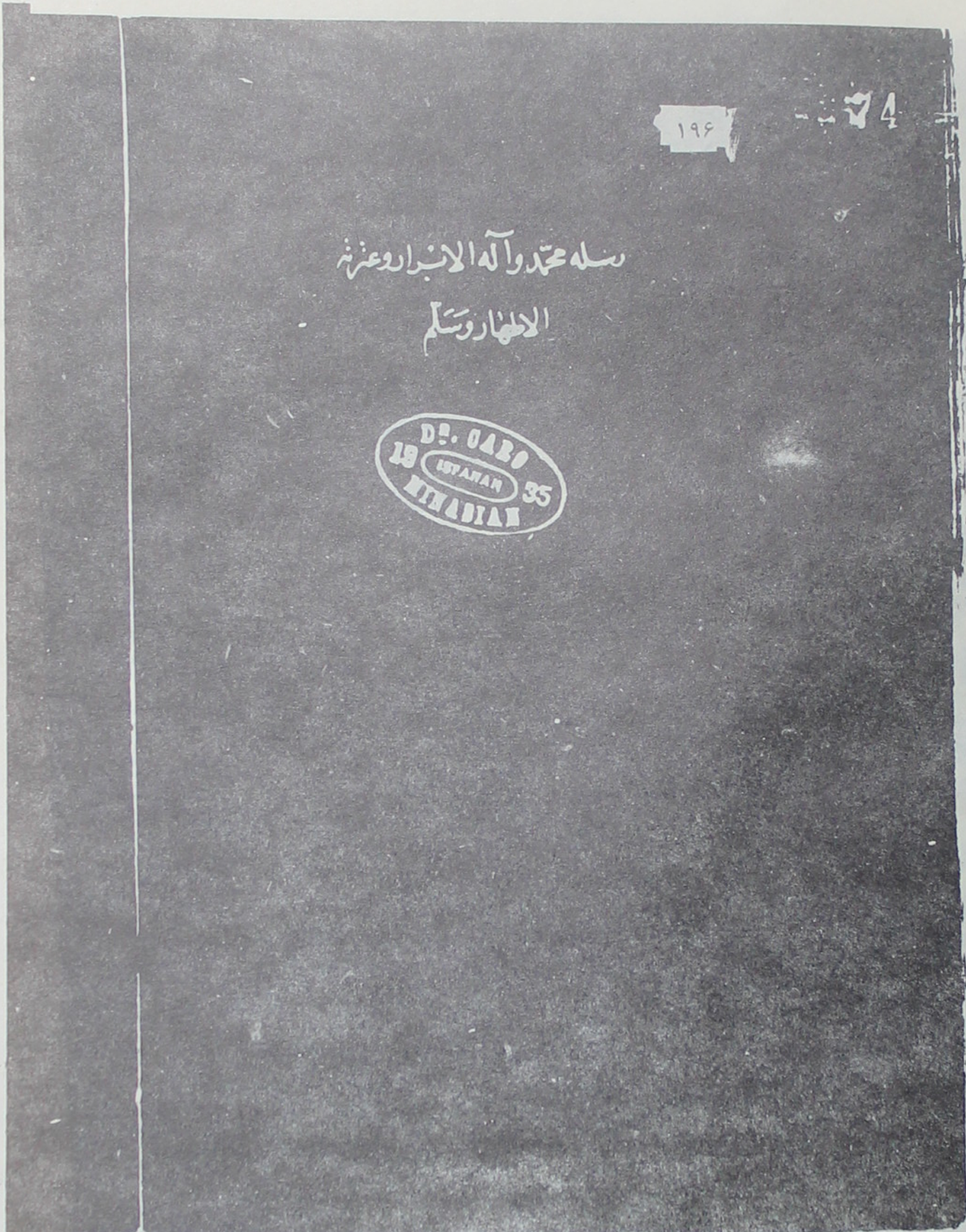

١٩٤

رها کنایشان بر همین بشود ششم آنکه هر دو باید که ضعیف نباشند
چون تیر انداز شود که یکی بعد تیر او از دیگری بعد نخواهند بیفتد
معتبر آنکه سوار شوند و شتاب زنند پیش اگر گروه بستند که اسبها
با یکدیگر شتاب زنند یا آنکه بر آنها سوار شوند جایز نیست هشتم
آنکه مسافت زیاد عنا نباشد که چهار پایان پیش از آنکه آخر
آن مسافت برسند مانده شوند نهم آنکه آنها که با هم گرو
میدوانند مرد باشند نه زن دهم آنکه در وقت دوانیدن
برابر یکدیگر ایستاده باشند نه آنکه یکی پیشتر ایستاده باشد
و بدانکه در میان عرب جهت تاختن شایع بوده است و
ده اسب بوده است که در عقب یکدیگر اسب میتاخته اند
و هر یکی از آنها را بترتیب پیش افتادن نامی گذاشته اند
اول مجلی و آن آنست که پیشتر از همه افتد دوم مصلی که در پی
او در آید سیم تالی چهارم بارع پنجم مرتاح ششم

١٩٥

خطی مغفرت عاطف هشتم موقبل ... المعظم ... شکلاو
اخر جهات کرازهر باز مانده است با نجام شد این رساله
مختصره که نگاشته خامه عجز و قصور بوده مامول از ناظرین آنکه
این شکسته ... را بنا بر مضمون مشهور الماء مور معذور ... خاتا
دا ... هر کاه ... صواب بخطائی مطلع شوند شاهد ...
بزبود اصلاح محل نمایند ه وقد وقع الفراغ فی لیلة الجمعة
الثانی شهر شعبان المعظم سنه سبع عشر و ماتین بعد الالف
من الهجرة المقدسة علی مهاجرها وذویه الاف الف ثنا و تحیة
بالقریة الموسومة ببرکسکان حرسها الله عن شدائد الحدثان
مع وفور الاشتغال واختلال الاحوال بالحل والارتحال
علی ید مؤلفها الفقیر الی الله الغنی محمد حسین بن محمد صالح
الحسینی حشرهما الله فی زمرة موالیهما الطیبین یوم الدین
والحمد لله اولا واخرا وظاهرا وباطنا وصلی الله علی نبیه

رسله محمد وآله الابرار وعترته
الاطهار وسلم
١٩٦
74
Dr. CARO
ISPAHAN
19 35
MINASSIAN

بینش جمال پادشاهیه وقاصد بمقصود وطالب

بمطلوب ومرید بمراد وعاشق بمعشوق برسد

که الا من طلبنی وجدنی والله الهادی

فصل دوازدهم

دربیان احتیاج بذکر واختصاص ذکر

لا اله الا الله قال الله تعالی فاذکرونی

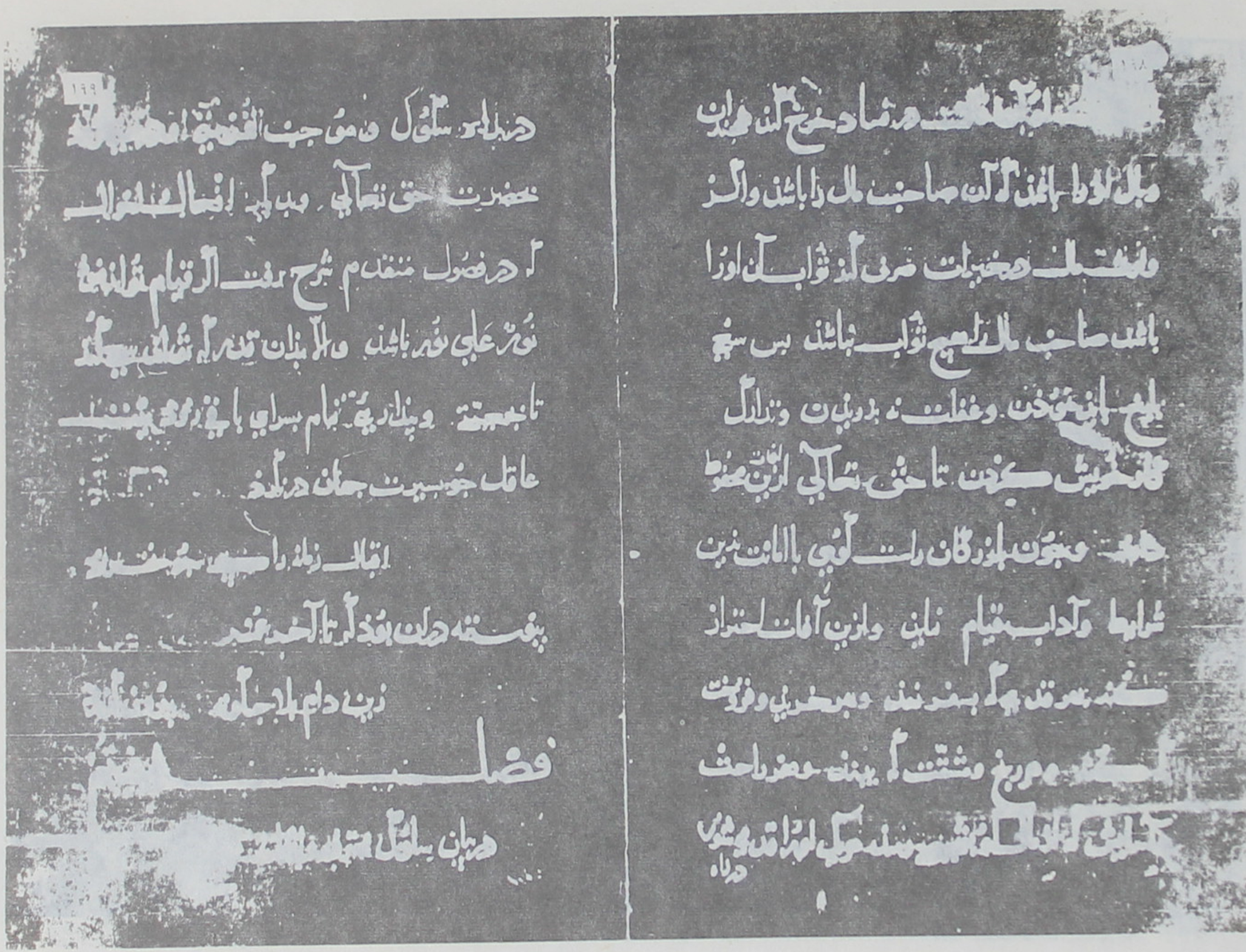
اذکرکم وقوله تعالی فاذکروا

الله ذکرا کثیرا لعلکم تفلحون

وقال النبی صلعم افضل الذکر لا اله الا الله

وافضل الدعاء الحمد لله

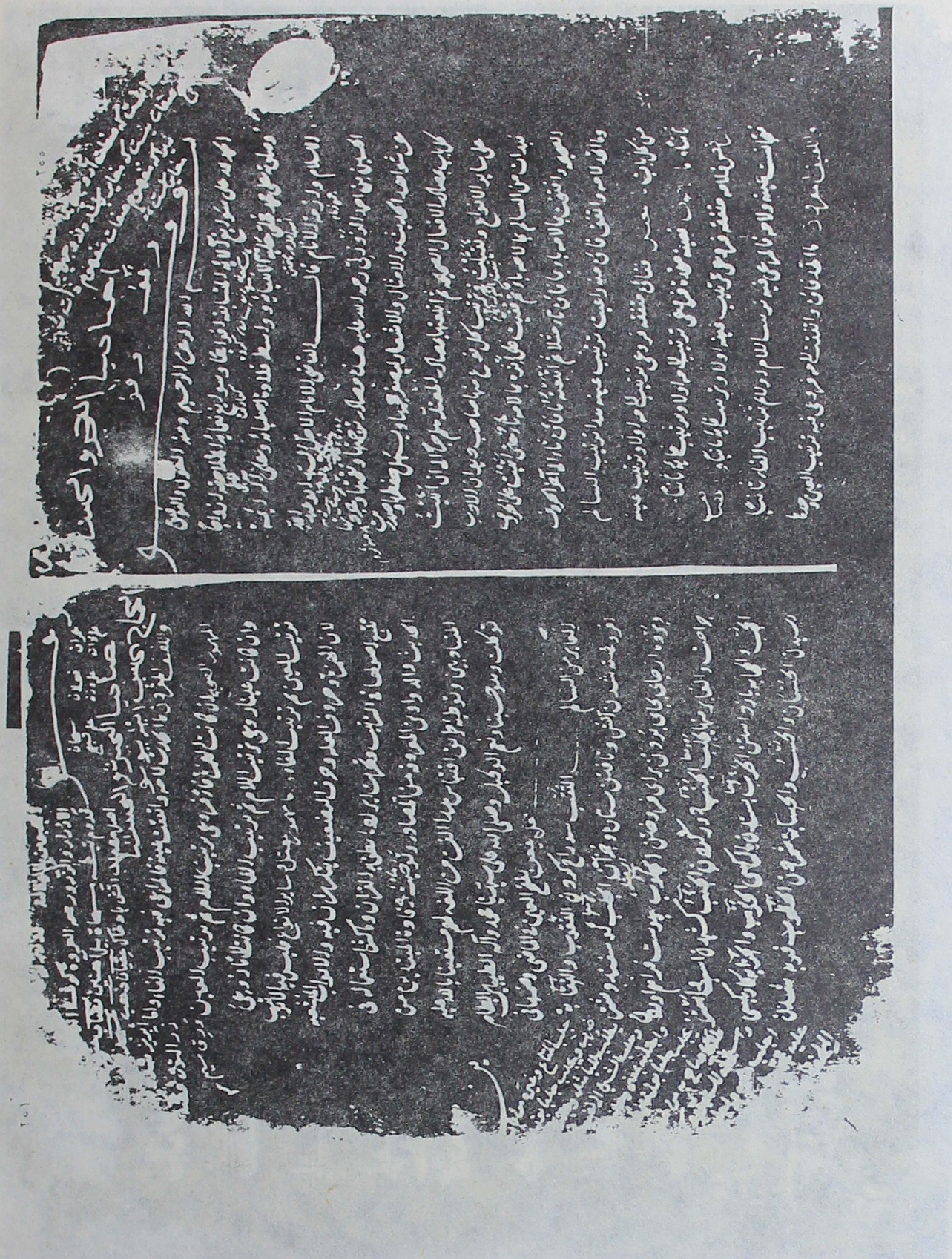
جمع رونده‌گان [illegible]

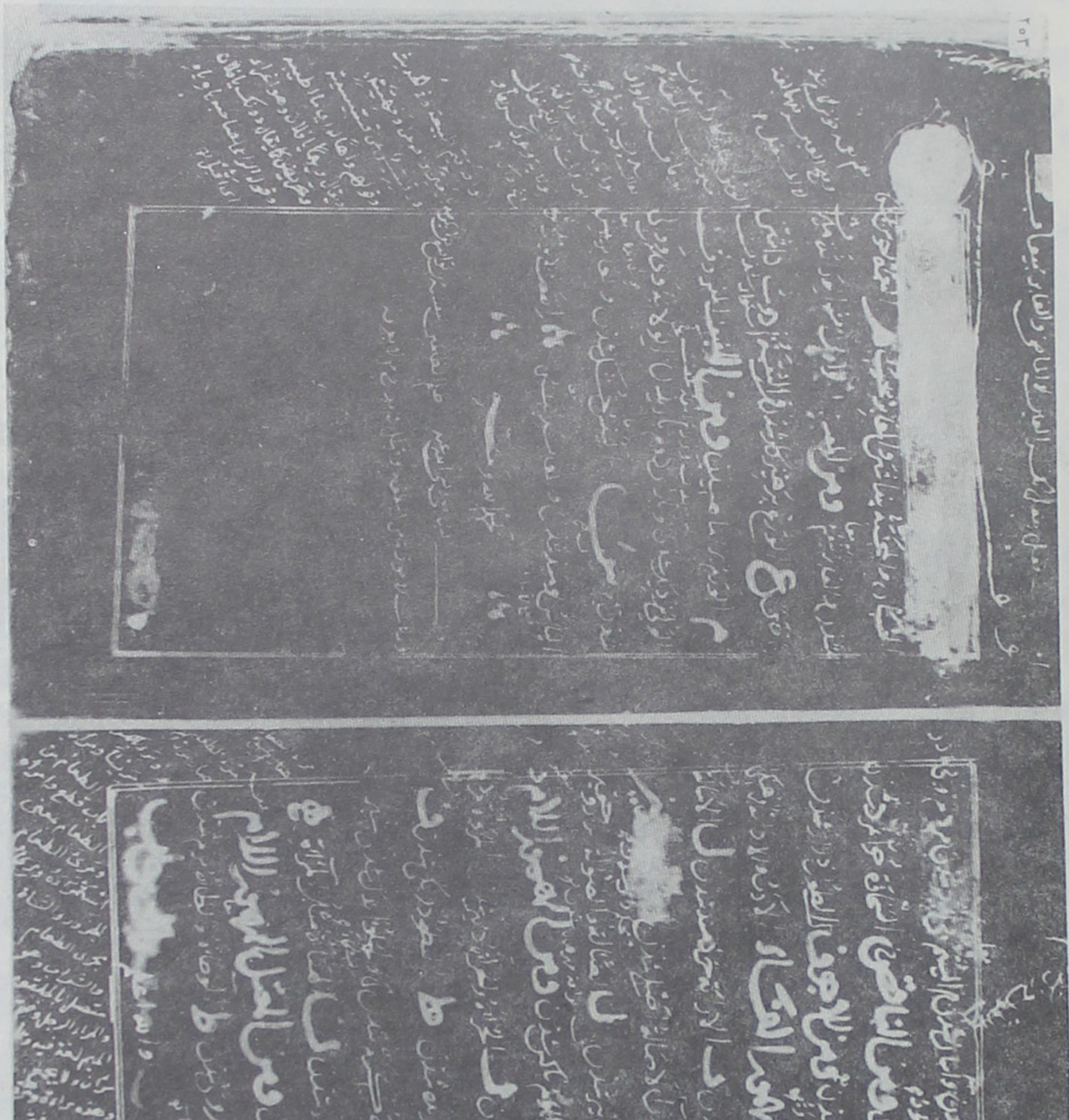

١٦٨

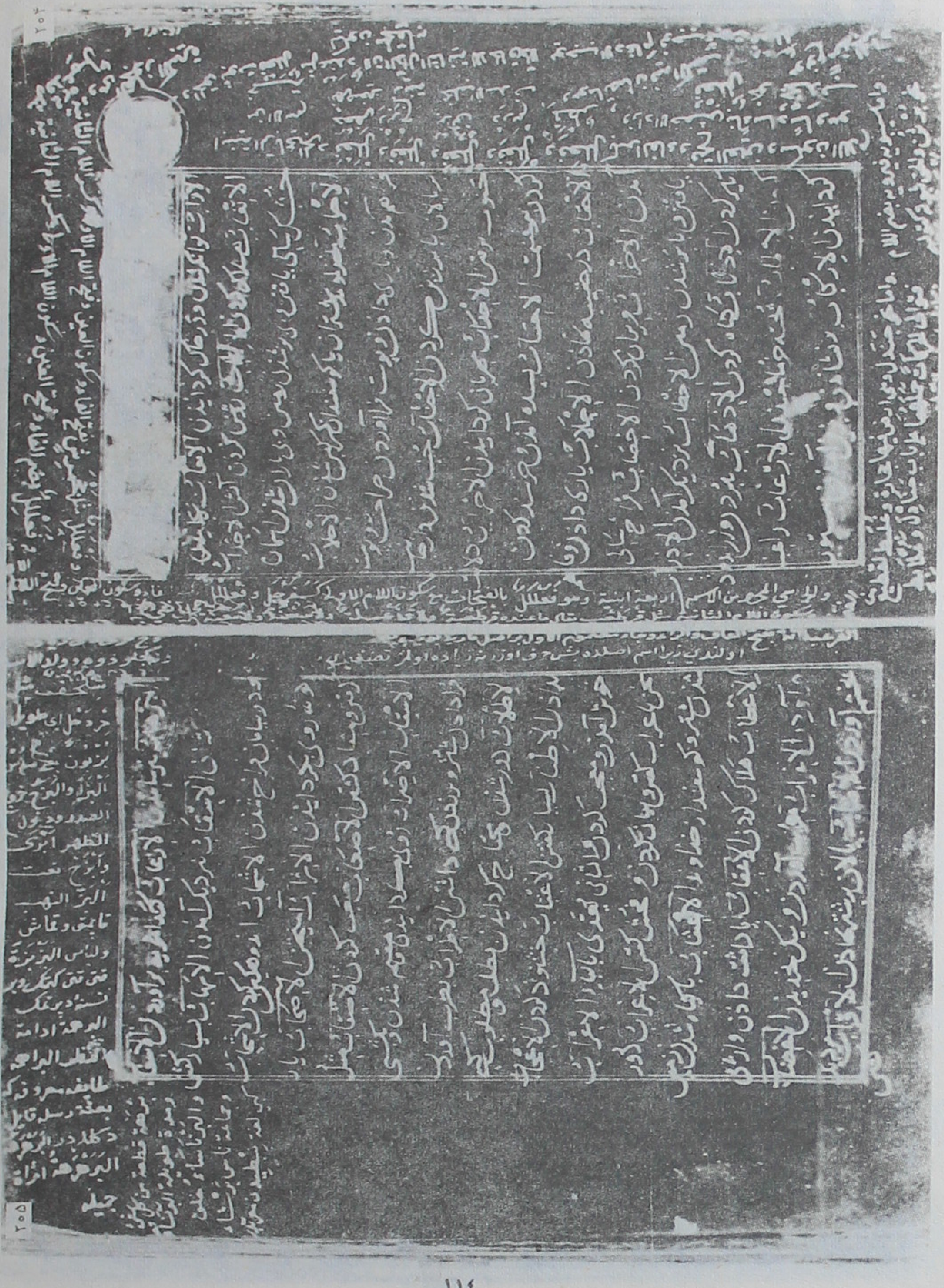
[illegible] هر تا دخ آنک مجدان
مثل آنکه با همه آن صاحب مال را باشد و اگر
مانند ... ضرب آنکه ثواب آن او را
باشد صاحب مال را هیچ ثواب نباشد پس هیچ
بلیغ ... وغفلت نه بدونت و تدارک
کار خویش کند تا حق تعالی از بنی محفوظ
دارد و چون بزرگان راست گویی با امانت زین
شرایط و آداب تعلیم نماید و لازم آمد احتراز
[illegible]
[illegible]
[illegible]

١٦٩

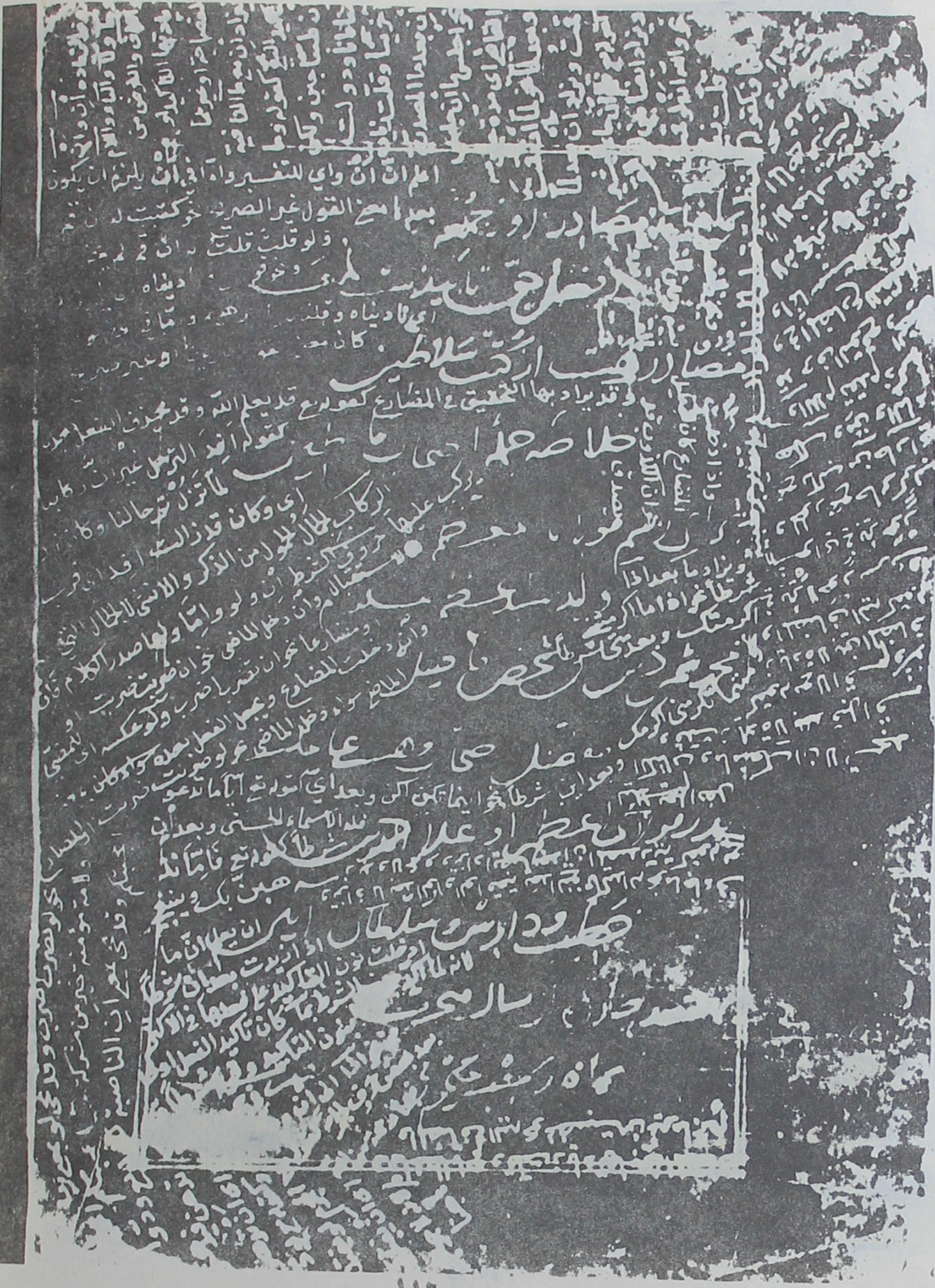
در بیان سلوک و موجب [illegible]
حضرت حق تعالی و بدانکه [illegible]
آ در فصول متقدم شرح صفت [illegible]
نور علی نور باشد [illegible]
تا جمیعه و [illegible] تمام بسرای باقی [illegible]
عاقل چو سیرت جان در [illegible]
اقبال زمانه را [illegible]
پیوسته دل [illegible] تا آخر عمر
زین دام بلا جان [illegible]
فصل
در بیان سلوک [illegible]

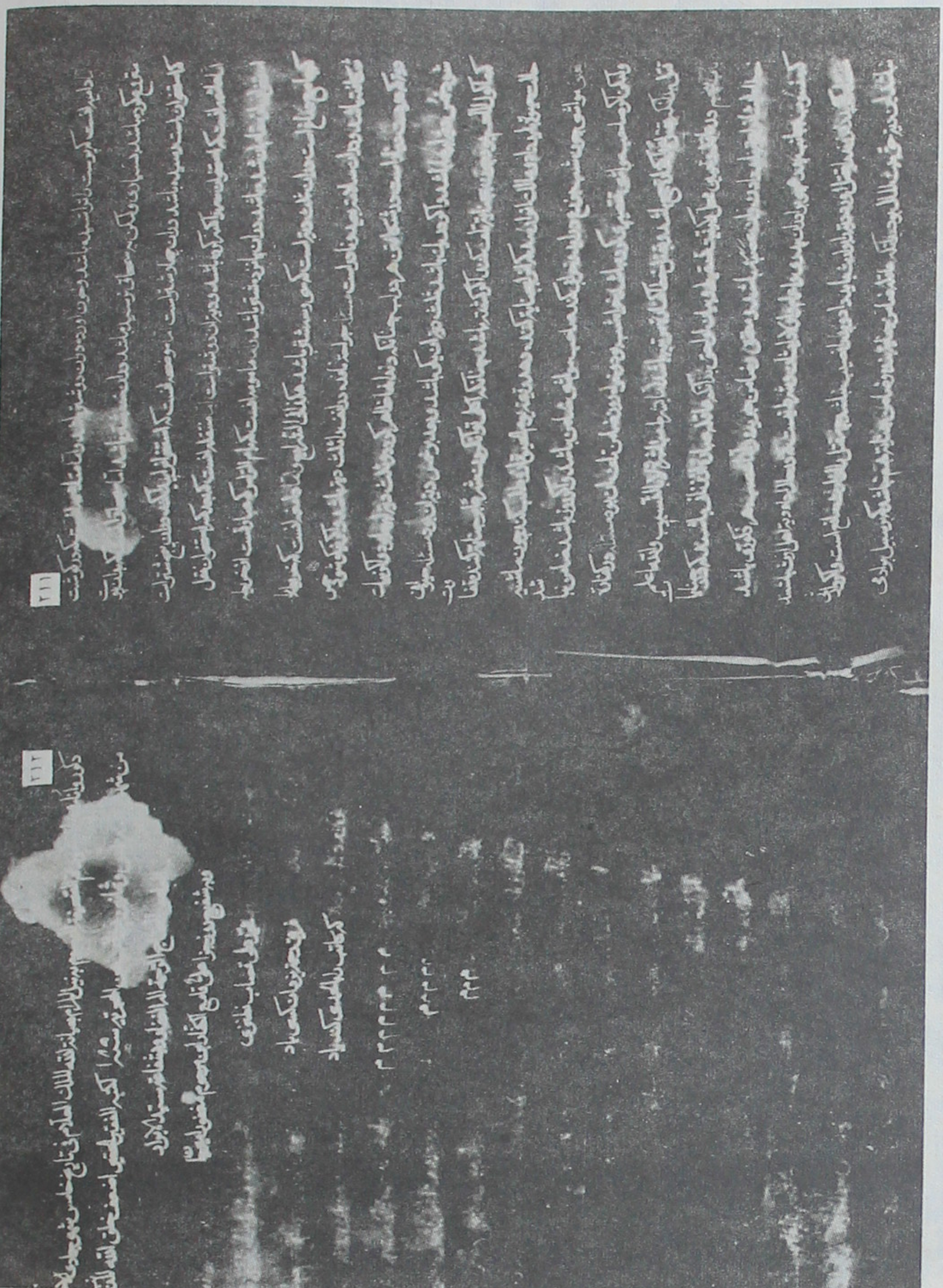

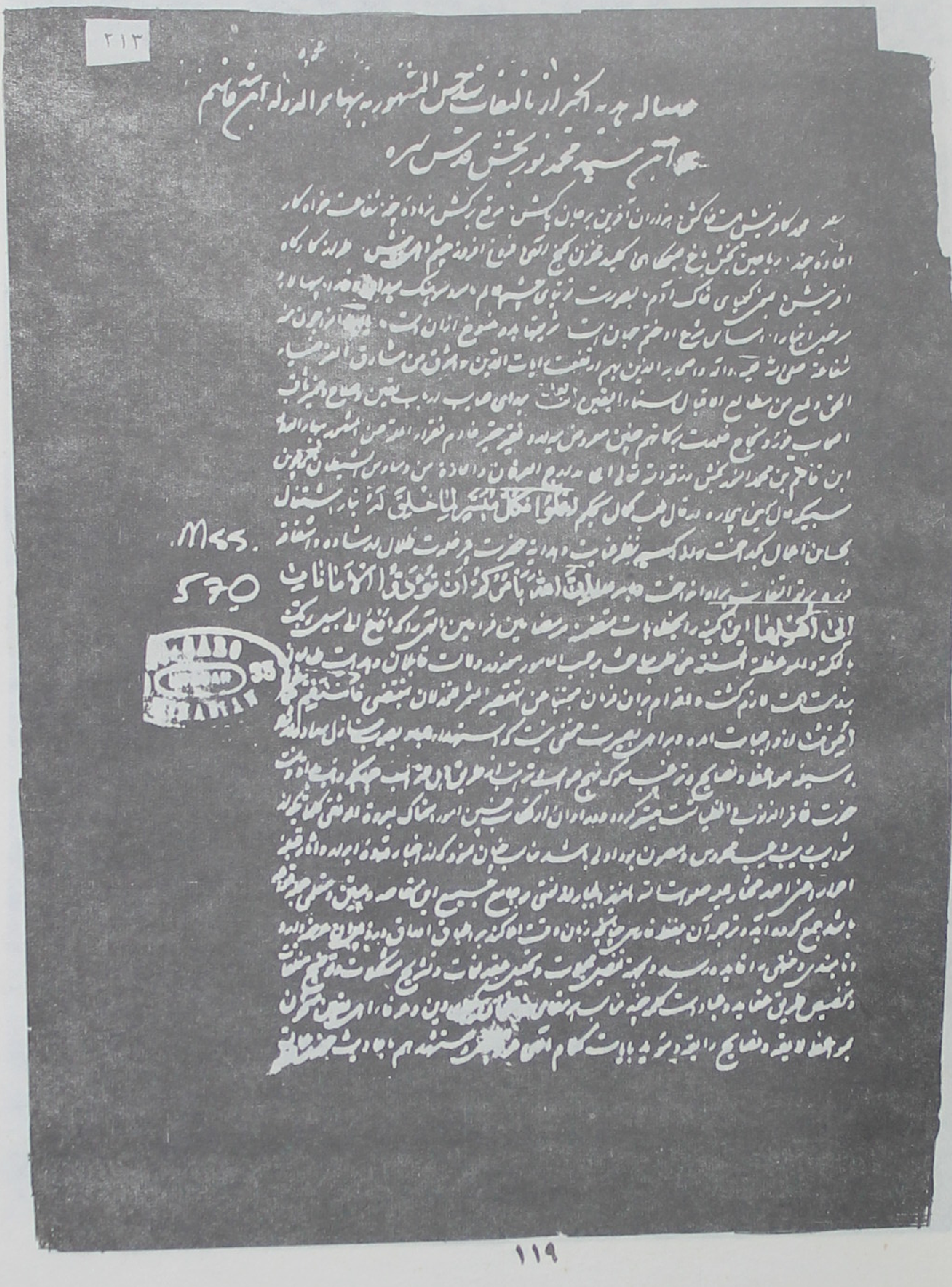

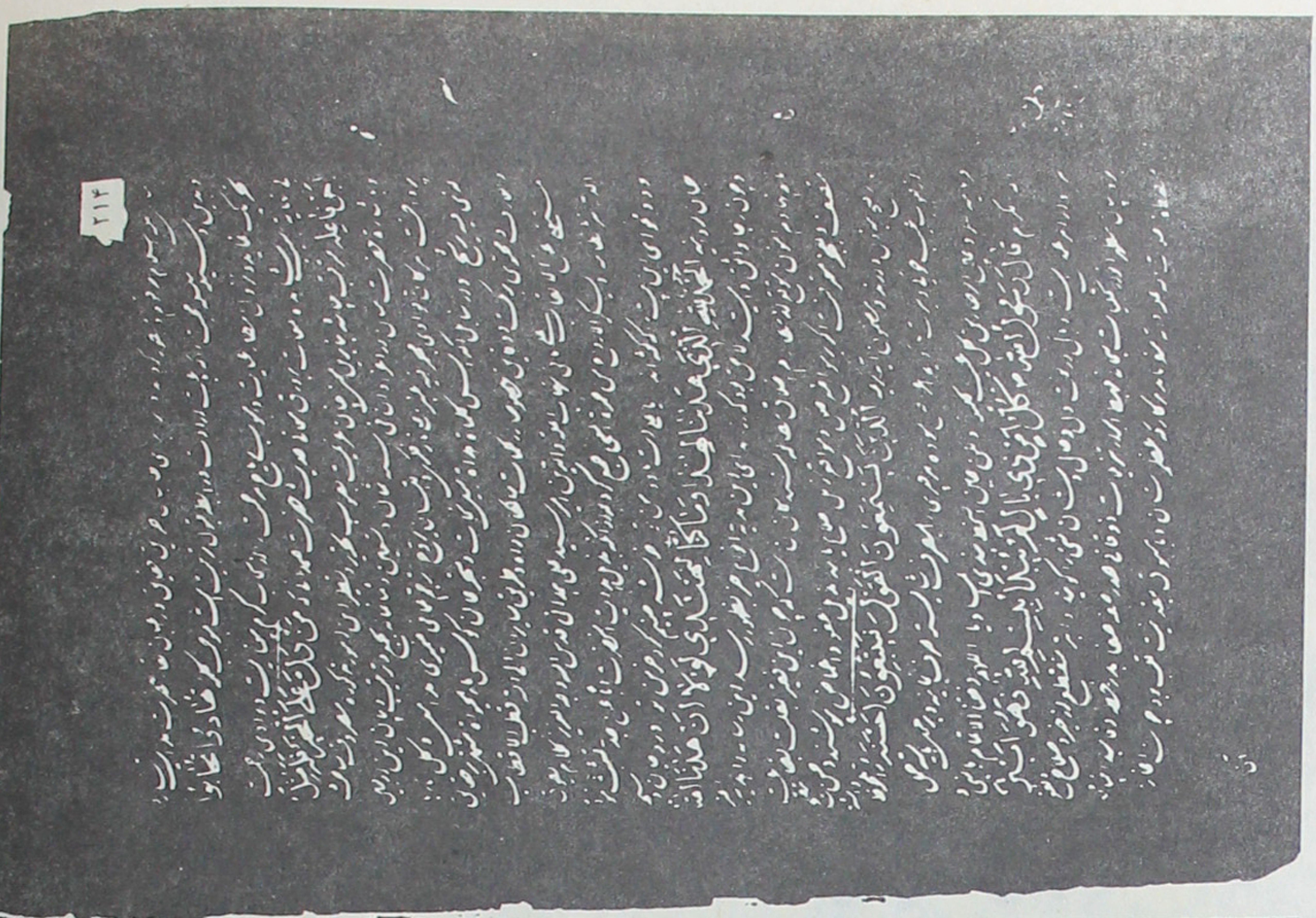

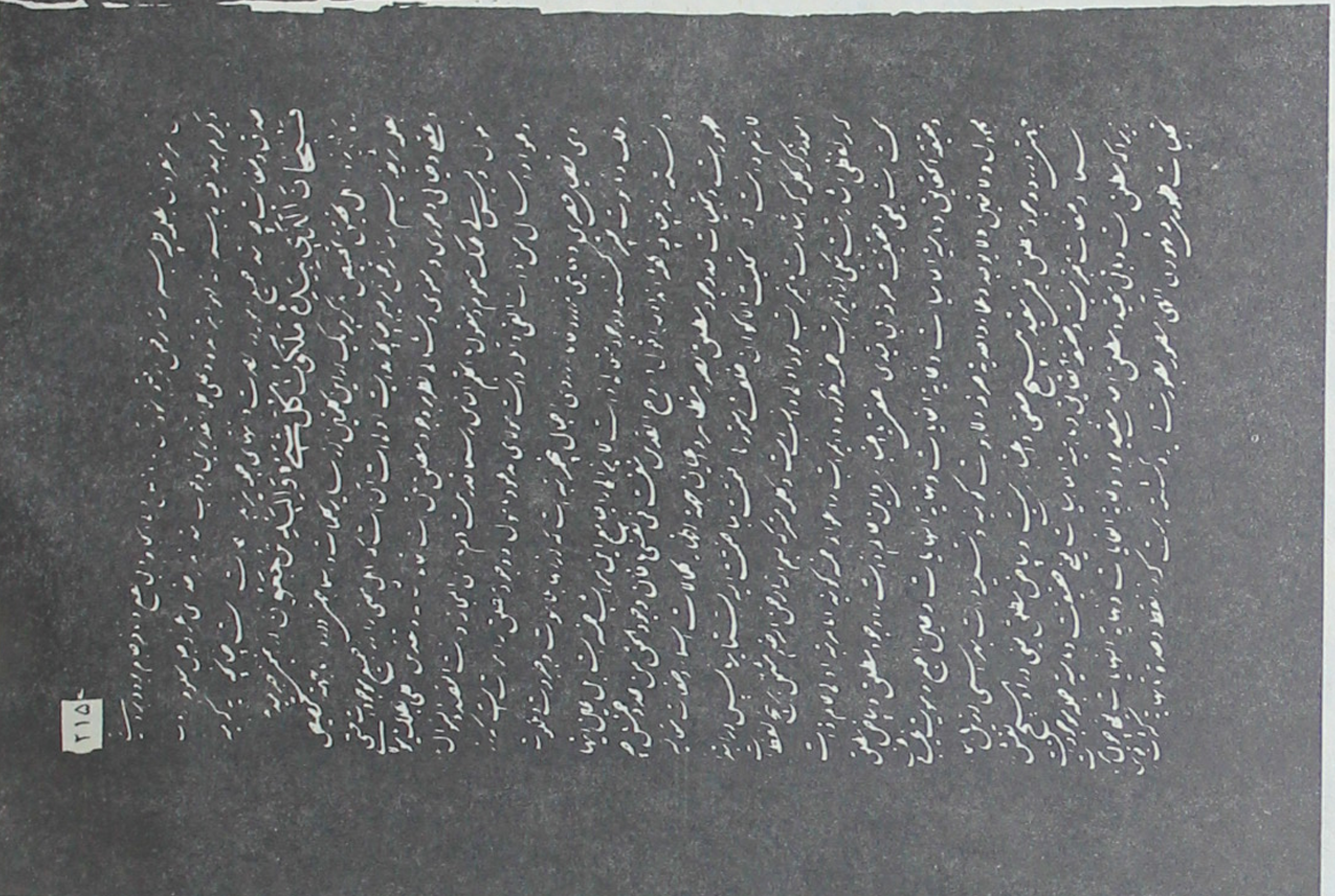

رساله هدیة الخیر از تالیفات شیخ المشهور به بهاء الدوله ابن شیخ قاسم ابن سید محمد نوربخش قدس سره

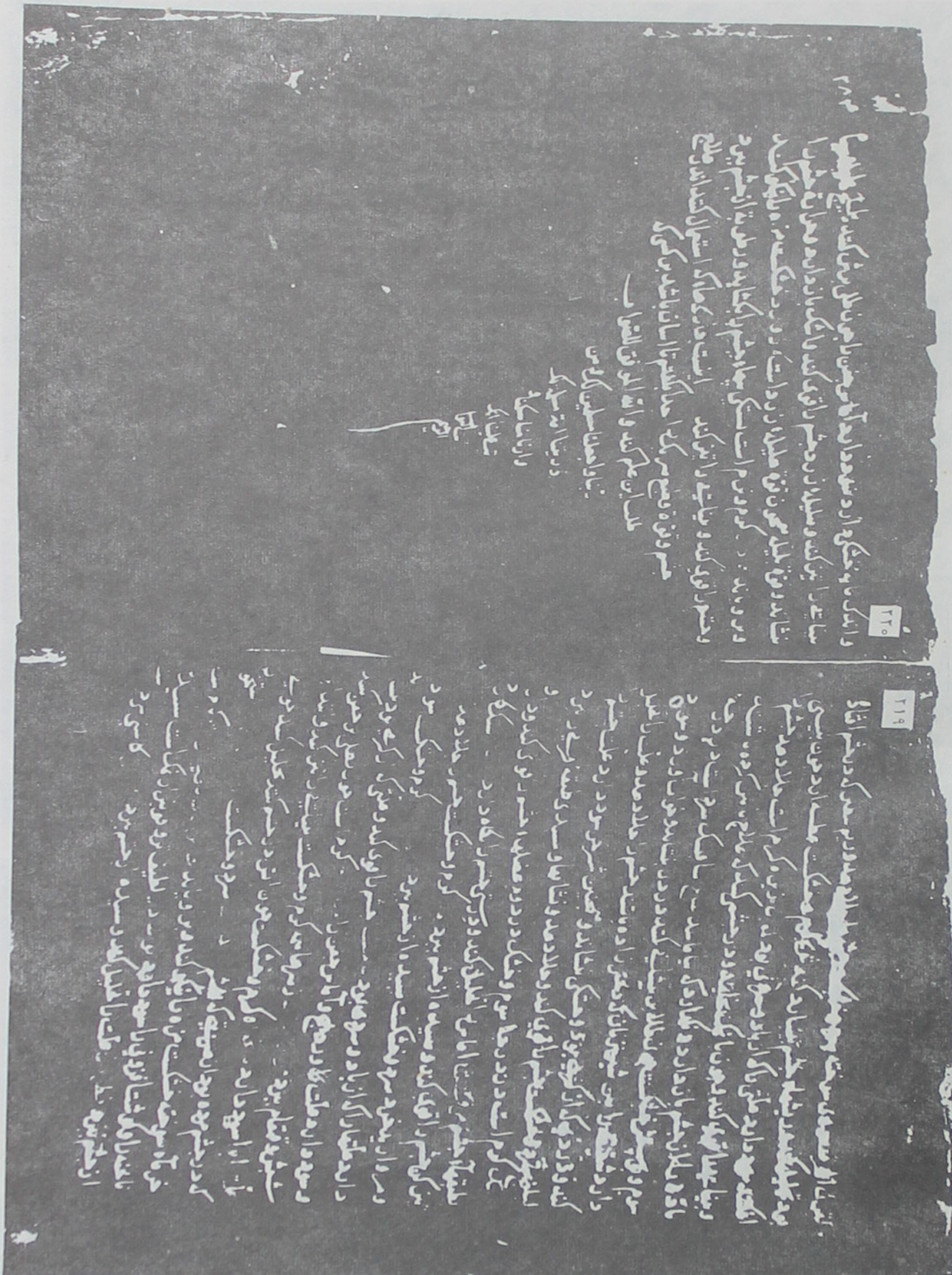

[illegible] معتدل المزاج بود و محتاج بر زیادتی تب نباشد بلکه گرسنه مفرط بود و گاه بود که جذبه برو غالب چنان بود که
کثرت ذکر نبود [illegible] از صلاة [illegible] باز دارد چنانچه از حضرت شیخ ابی علی دقاق قدس سره
مرویست که یک ذکر بیشتر نمیتوانست گفت و گاه بود که چنان غالب بود که با کثرت ذکر مشغولی [illegible] از
خدمت و عبادت [illegible] باید [illegible] تا ترقی کند و [illegible] تمکین جهت ضبط
این امور باید [illegible] اگر مستقبل قبله نشیند بهتر [illegible] تحصیل فیض اسهل بود چنانچه
در سایر طاعات [illegible] اگر دستها را بر زانو نهد و [illegible] چنانچه هیئت دایره
پدید آید تا مشابه بود از دایره [illegible] وجود [illegible] که مطلوب [illegible] اتم باشد و [illegible]
آداب این ذکر [illegible] است که با وضو باشد چنانچه در دیگر عبادات است [illegible]
اگر [illegible] اداء طاعات [illegible] قیام نماید تا [illegible] قضاء نماز و غیره [illegible]
[illegible] اگر چشم بر هم نهاده [illegible]
احساس [illegible] پریشان کنند [illegible] اگر در کنج خلوت تاریک باشد
تا خاطر جمع بود [illegible] گفتگوی خلق مشوش اوقات [illegible] محفوظ [illegible]
و از برکات [illegible] حضرت مرشد [illegible] شیخ علاء الدوله سمنانی قدس الله سره العزیز [illegible]
[illegible] شرط این راه [illegible]
[illegible] ترک کردن [illegible] لقمه [illegible] خلوت [illegible]
[illegible] چون [illegible]
الناس علی قدر عقولهم [illegible]
[illegible]
[illegible] والسلام علی
من اتبع الهدی [illegible] فی عشر [illegible] شهر رمضان المبارک
من شهور سنة ۱۲۳۸

[illegible]

٢٢١

بسم الله الرحمن الرحيم

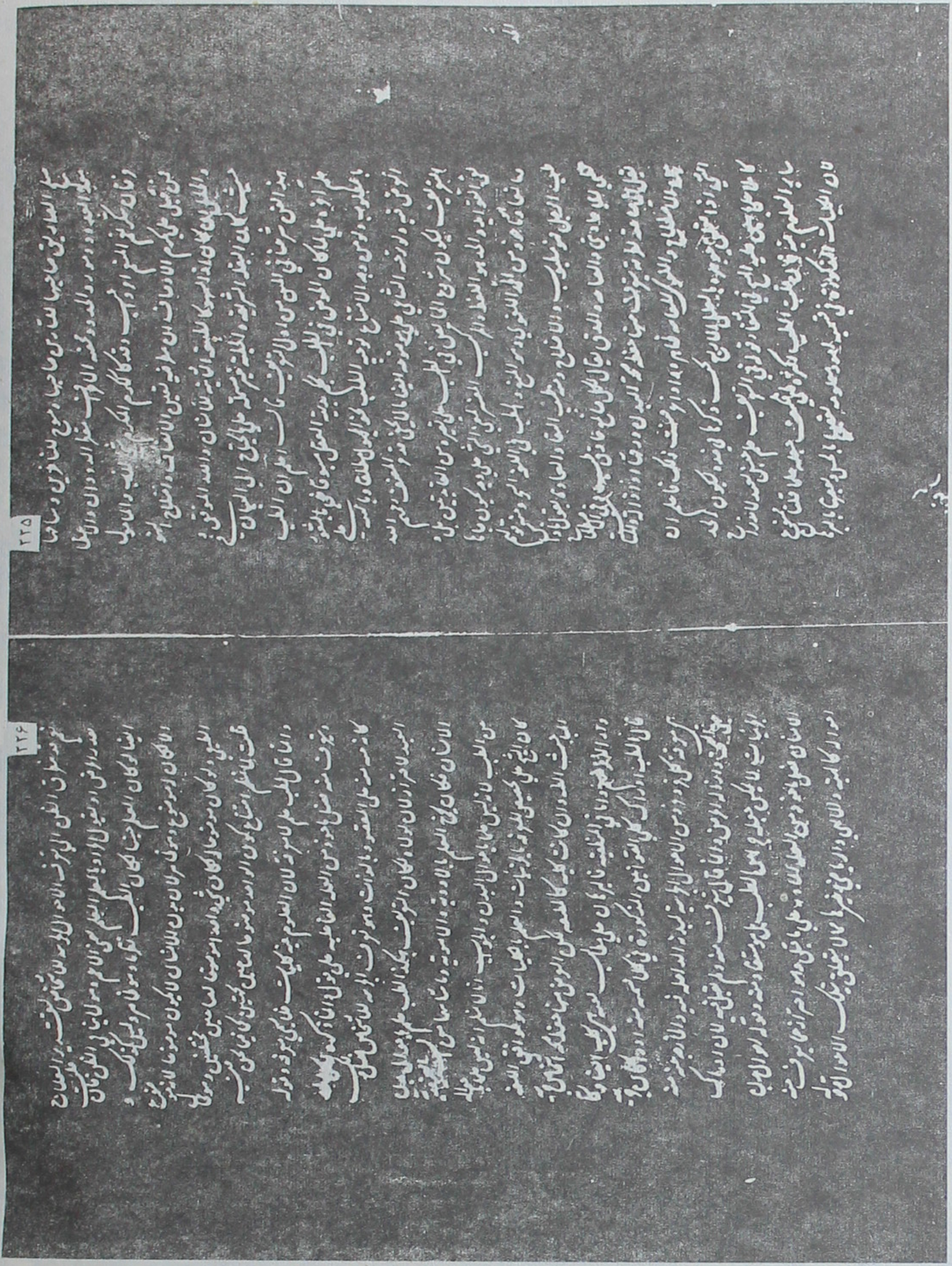
اطلع من مشارق جلال الحكمة ومطالع كمال عنايته شموس النفوس المجردة
القدسية على الهياكل المستعدة الانسية وجعلها عليها سلطانا ونورا من
انوار اسم ربوبيته واستار انوار الوهية حسان ابدان الانسان
المخصوص باعدل امزجة الحيوان ودبرها على فرط قدرته برهانا وصور الاجرام
البشرية القابلات للواردات النورية في احسن تقويم فاجمل صورها
كاشارة وقدرها تبيانا من قادر حكيم اودع فيها اودع من عجايب
التركيب ما تحير العقول من ابداعه اسراري وركب فيها اعجب من لطايف
التركيب ما سبب العلوم في اعلامه جباري تعالى بهويته وتقدس من
الجواهر وارتفع لقوميته وجل من مشابهة الاجسام دال ... اللطف
في عالم العنصريات بواسطة الامتزاجات والتركيبات واختلاف
المعدات اجناس المواليد من معادن والنباتات والحيوانات
وخاص على ... من الموليانات والمعلومات والصلوة
على المصطفين من انبياء الى المرسلين لا سيما خصوصا من بينهم من اسرف
روحه اولا و آخرهم فخر الكونين الباقي دعوته الحقة مدوام السموات ...

٢٢٢

محمد الرسول النبي الموتي من دون ربانية والوفق وعلى آله واصحابه المؤيدين
بالعصمة والتسديد المخصوص بالتأييد والتمجيد خلق الجميع مبلغين
تعالى اليه محمود الحمى المشتهر شارح المرازي ختم الله بالحسنى اعماله
من روى من حسن التقبل والتحسين وتيسر لحصول التقبل والتمكين
شان علم الطب درجات عالية وفي مدارج وجلاله مسانيد اوضيف
العلم لعلم شريف لدى ... وذي موضع
رونق برهانه والاهتمام فيه يتقرر من موضع ... كان موضوعه اشرف
ونفعه اعظم ودليله اوضح ... من العلوم الشاملة
ومن المعارف الجمة ... علم الطب كذلك لان
موضوعه بدن الانسان الذي هو اشرف ... وكان عموم
محصوله ... ولا يحتاج قبل ... من الرسالة
وبلغ السريرة والعدالة ... وانتشر في ... عليه كما
في الاختيار والتفضيل ... فهم الفلك الله ... قال عليه الصلوة والسلام
العلم علمان علم الابدان وعلم الاديان ... قد بدأ انه ... وذكره
انه اولى من سورة النجم والسر فيه ان الاديان لا تقوم الا بصحة الابدان
وكتاب القانون في هذا الفن الذي هو ... الوهاب وقد ...
الرغائب خاصة الكتاب الاول منه فيه شفاء من ... الجهل ... ودوا
واشارات الى ... الكامل في ... ولكنه ... الشمس ... من
... الذوات ... العالية ... المطالبات ...
... بالحقيقة ... السهم ... صغفت
الرعات ... المطلوب الى المختصرات اختصر الكتاب الاول المذكور

لحضرة الحكيم الفاضل المحقق العلامة الكامل شرف الملة والدين
الايلاقي رحمه الله سبيل الاكرم على المسلمين ومتوجها له الى المشتغلين والحق
ان شكر الله سعيه اوجب في الملة وحسن في سعيه واشهر محضرة [illegible]
في ذلك كالشمس في رابعة النهار وجمع الطلاب على لحمه وجهد اكثر
الحكماء على درسه وقراءته واقبلوا [illegible] الله فضلهم على [illegible] سعيهم
ما الذي وان كتب المعتبرة والشراب [illegible] الطلاب ما حتى او زجار
لم تجده شيئا فبعث منهم علم بعد الراجحة وان اقتراح ولم تميز الى التماس
وان الحاح اولى اذ الممنوع مطلوب والمحجوب محبوب فاوجبت [illegible]
الامر في [illegible] رعاية مولانا وقلت [illegible] الله [illegible] وشرعت
في املاء شرح لذلك الكتاب عليهم بحمد الله وجمعت فوائد الاعتماد
اليهم اذ لم يكن عندي والحاصل للمحقق الى شيء من شروحه ولم يكن
كلام القوم او من منقوله ومعقوله ومع ذلك صرفت وكذا وكذي و
صرفت جهدي وجهدي في ابراز مخدرات معانيه على [illegible] واظهار
[illegible] من اسرار معانيه وارجو ان يكون ما كتبناه كافيا وفي
بيان المقصود وافيا [illegible] موجبا للسعادة في الدنيا والعقبى وسببا
للنجاة والعلى في الاولى والاخرى [illegible] ان التسمية بعد الفراغ ان
[illegible] شرح الفصول الايلاقية [illegible] ولولا
[illegible] الجميلة بالحقائق [illegible] المشتملة على العموم
والحقائق [illegible]
والانوار [illegible]
شرقا وغربا [illegible] العالم [illegible]

[illegible] العلوم وشرفا
[illegible]
[illegible] من الطلب
[illegible] المولى المخدوم الاعدل الاعظم سلاطين [illegible]
العالم [illegible] صاحب الجود والكرم [illegible]
المبسوط على مفارق الاسلام والمسلمين [illegible]
[illegible] الاسلام من شرور [illegible]
[illegible] العدل [illegible]
والسلاطين [illegible] الكرم [illegible]
شرقا وغربا [illegible] المسموع [illegible]
[illegible] الدولة والسادة [illegible]
وعلى الوزارة [illegible]
[illegible] على الحق والملة والدنيا والدين [illegible]
الاسلام والمسلمين [illegible]
[illegible] العالمين محمد [illegible] الاعظم [illegible]
العدل في العالم صاحب [illegible]
العالمين في [illegible] والحق [illegible] الاسلام
المسلمين محمد [illegible] الاسلام
[illegible] المسلمين [illegible]
[illegible]
[illegible]

زيل نزول الوهن بالطبع لجذوف ما لوهن ومدم علاج الوهن اليه اشار
بقوله واما اذا اجتمع الى وجود الوهن قوى الكليل حتى فاكب الى تعهده
ازال الى الوهن واما كان يزيد ولكن في الوهن والبعث الى الوهن صار
لمعدته من السقوط وتقديما للالم وذلك كما في التوليه المرح الذي الخ
فانه يتقدم في مثله علاج الضرر الذي هو الوجع الباطني ويبقى المدارات لتحليل
الالم وان كانت يزيد ولكا تخف مادة التحليل وبيوستها والى هذا
اشار بقوله الا ان يتغلب الى اوة والرجع الى الضر عليل قال
فكان هناك مانع عنه كضعف معدته او كما سياله المتقدم نعم كلك
مان تعود فيه قوة في الجبهة الى مد تشرها العقد او لحصول مان في
الى ان رخو الواجب من العقد مدة امن او ط ضعف المعدة او البدن
كله لاجتماع اسباب الضعف وهذا اجود اه اد فر قوله وكما يوفق الى اوه
وربما قال وكما بوفق لانه ايضا من امثلة ما يجب فيه جانب الوهن على الاصل
وحيث وصل الكلام الى هذا المقام وتوضيح الحق العلامة السيد الاجل
رحمه الله بالكلام التمام فلنكتف بما ذكرنا او نما اردنا ايراده والذي
اسئلو الحق وزيادة وفي يوم ان يلحق انه الخ الله بهذا الشرح كل ما كان نافعا
في الشرع وفي المهمات ليكون دستورا او فيما لكان في حسن والتوفيق على
حسب الحق والتحقيق واليه انتهاء الطرائق والحمد لله حق حمده والصلوة
على نبي الخاتم وآله وصحبه من والسلم على اخوان الخير معشر الهمم
ورحمة الله وبركاته

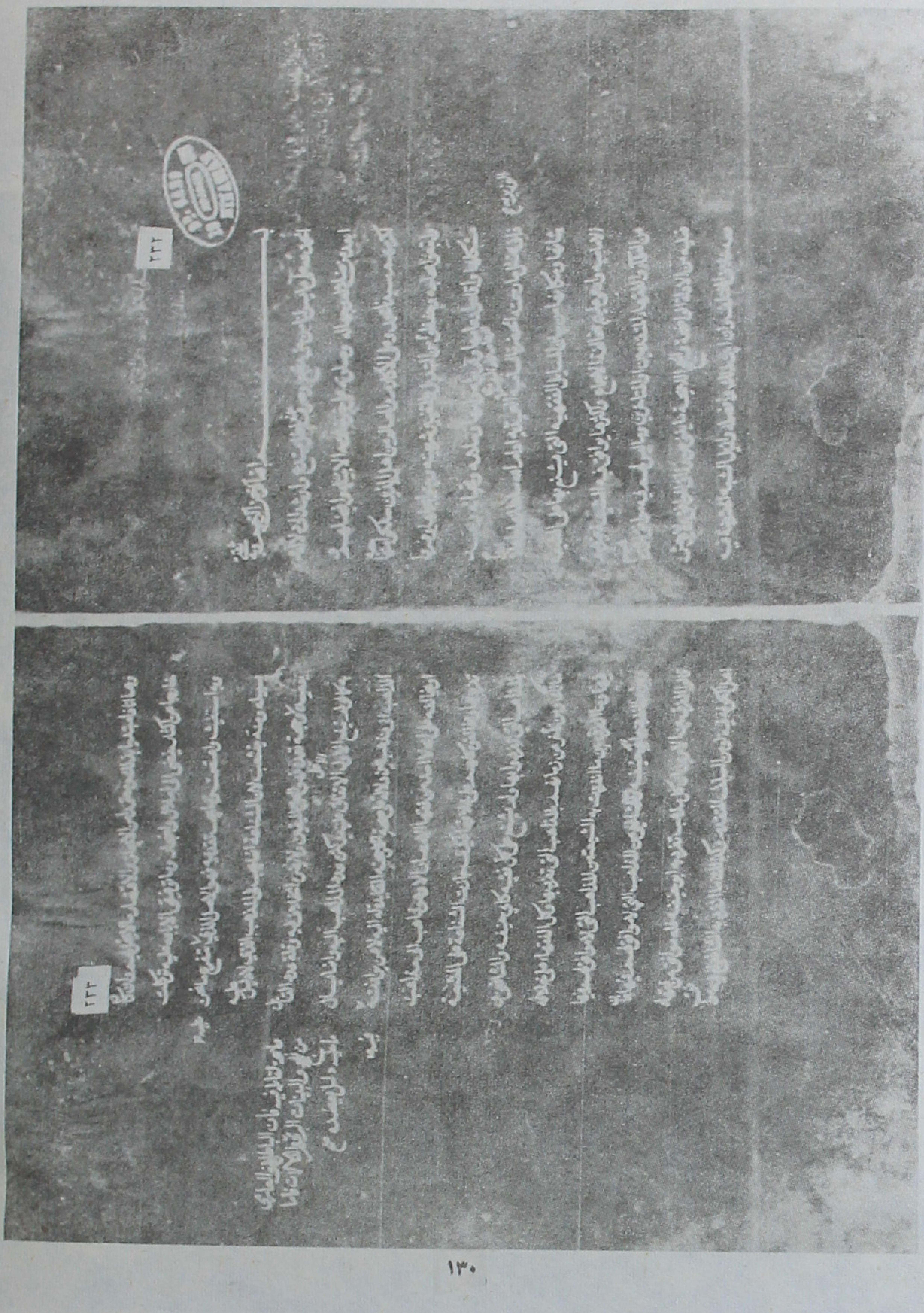
بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله المبدئ المعيد المحيي المميت الحميد المجيد الفعال لما يريد واهب
العقل والنفس ومبدع الكل من العالم ما كمل بالناقص لنقصه من الكمل
تكل منه بالعناية يعود احمده حمد معترف [illegible] معترف بوحدانيته
متيقن بقدمه وازليته مستدل بآياته [illegible] قدرته عارف بانه
لا يعزب عنه مثقال ذرة في الارض ولا في السماء ولا اصغر من ذلك
ولا اكبر واسأله ان يصلي على خير خلقه المختار لرسالته المصطفى من
خليقته المجتبى من بريته الداعي الى عبوديته الشافع المشفع في امته
الهادي الى الحق بواضح حجته والمنقذ من الضلالة بنور هدايته
صلى الله عليه وآله وعترته ثم ان الوجود الحقيقي الذي لم يسبقه عدم
ولا يتعقبه عدم هو وجود الباري عز وجل فانه ازلي ابدي ليس له ابتداء
ولا انتهاء بل هو الاول والآخر والظاهر والباطن وهو بكل شيء عليم

وما سواه من الموجودات فوجوده اضافي لا حقيقي لانه موجود بين
عدمين عدم قبل كونه وعدم بعد فنائه اذ لا بد للمخلوق من فناء لا زاله
ابتداء فله انتهاء والكائنات المحدثات كلهم صادرة من ايجاد الباري تعالى
وتكوينه من غير حاجة به الى مادة متقدمة او آلة معينة بل عن ارادة
محضة وقدرة كاملة كما قال عز من قائل انما قولنا لشيء اذا اردناه ان
نقول له كن فيكون ثم المكونات تنحصر الى قسمين وهما المعقولات
والمحسوسات فالمعقولات ما يدرك وجوده بالعقل السليم واللب
الصحيح مثل العقل والنفس والملائكة والافلاك والجن والشياطين
واما المحسوسات فما يدرك باحدى الحواس الخمس اعني البصر والسمع
والشم والذوق واللمس وهي اما كيفيات كالحرارة والبرودة والرطوبة
واليبوسة واما عناصر وهي اربعة كالنار والهواء والماء والارض وهي
التي تسمى الاركان والاسطقسات والامهات ومنها تتركب الكائنات
الفاسدات في عالم الكون والفساد والعيان يشهد بذلك فانا نرى
النبات لا يحصل الا باجتماع هذه العناصر والحيوان يغتذي بالنبات
واذا مات يتحلل الى هذه الاركان لان اول ما يفارقه الحرارة النارية
ثم الهوائية وهي الرياح النافخة ثم الرطوبات تسيل عنه ثم يصير
ترابا واجناس الكائنات تنحصر في ثلثة اقسام وهي الحيوان والنبات والمعادن
واشرف الثلثة الحيوان لانه محل النفس ومن جنسه العاقل والناطق
ومن جنسه من يصلح للسفارة بين الخالق وبين المخلوق وهم الانبياء
صلوات الله عليهم ولما كان الحيوان اشرف موجود في العالم السفلي ينبغي
ان نعرفه له كتابا نذكر فيه اجناسها وانواعها واشخاصها وفضلها

عظما وينبغي ان يجعل فلفل جزو ومص جزوين ورماد الحلزون
المربعة اجزا وقد يوضع بجثبه على بطن المستسقى وعلى اورام
المفاصل فينفع واذا وضع عليه يعسر قلعه لكنه يجفف تجفيفا
قويا شديدا وينبغي ان يترك عليه حتى يسقط من ذاته
وقال جالينوس ان اصداف الصدف الجافة اذا احرقت
وخلط رمادها مع القطران وطلي على مواضع اصول الشعر
المنقلبة في الاجفان بعد ان ينتف منع ان ينبت ثانية وقال
في الحلزون المسمى ملحا س ان لحمه عسر الهضم كثير الغذا وفيه
رطوبة مما يطلق البطن مثل ما في جميع الحيوانات الخزفية الجلد
وان طبخ بماء من عقل البطن وغذا غذا كافيا ومما صلب لحمه
من الحلزون فقوة الاسهال فيه اقل وفساده عسر ولذلك
يطعم من يفسد الطعام في معدته بعد ان يطبخ بمائين او ثلثة
ويتولد من الصلب اللحم خلط خام ومن الرخص اللحم خلط
بلغمي قال ديسقوريدوس الحلزون المحرق له قوة مجففة قليلة
الحرارة ينفع من الدوسنطاريا ما لم يتعفن بعد وينبغي ان يوخذ
من الحلزون اربعة اجزا وفلفل ابيض جزو وعفص جزين وان
اخذ حلزون غير محترق وسحق ووضع على بطن من به حبن او
على مفاصل من به وجع المفاصل وترك عليه حتى يبرا من ذاته
نفعهم قال جالينوس لحم الاصداف يقال انه ينفع من عضة
الكلب الكلب قال ديسقوريدوس المعروف بالبحري طيب الطعم
جيد للمعدة يلين البطن مدر البول وقد يحلط احرق عن محرق

بالادوية المبرية للجرب واذا احرق نقا القروح الوسخة ونقص اللحم
الزائد — هو غطاء صدف شبيه صدف الفرهر ويشبه
ان يكون هو طيب الرائحة لان يجو انه برتع البابدين واحد ما يوجد
في بحر القلزم وقد يوجد ببلاد الهند في المياه القائمة السمين والذي
يوتى به من بحر قلزم لونه الى البياض دسم وقد يوتى به مما بيل ويكون
لونه اسود وهو اصغر وكلاهما طيبا

عند جميع الرواة وأما حديث أبي أمامة فلا يثبت وهو مرسل لأن الذي رواه

عن شرحبيل بن مسلم وهو لم يلق أبا أمامة ورواه عن شرحبيل إسماعيل بن عياش

وحده وهو ضعيف وحديث عمرو بن شعيب أيضا مرسل وهو ضعيف

يعني الحديث وجميع من رواه عن عمرو بن دينار لم يذكروا جابرا وابن عيينة

روي عن ابن عباس لا أصل له عند الحفاظ ورواية حجاج بن محمد عن

ابن جريج عن عطاء الخراساني وعطاء الخراساني ضعيف ولم يلق ابن عباس

مرسل منقطع وربما تعلق بعض الطاعنين بأن الوصية للوارث إيثار

بعضهم على بعض وهي لا محالة تكسب العداوة والبغضاء من الأقارب وتجر

إلى عقوق الوالدين وقطيعة الرحم وهذا ضعيف جدا لأنه إن منع الوصية

للوارث لهذا السبب لكان ينبغي أن يمنع تفضيل بعضهم على بعض في الحياة لهذا السبب والإحسان

لا يمنع لأنه يفضي إلى الحسد والعدوان والخلاف فيجوز أن يكون كذلك الأول

تم الكتاب بعون الله وحسن توفيقه

في شهور سنة [illegible]

ونسخها [illegible]

[illegible] اليوم

٢٣٧

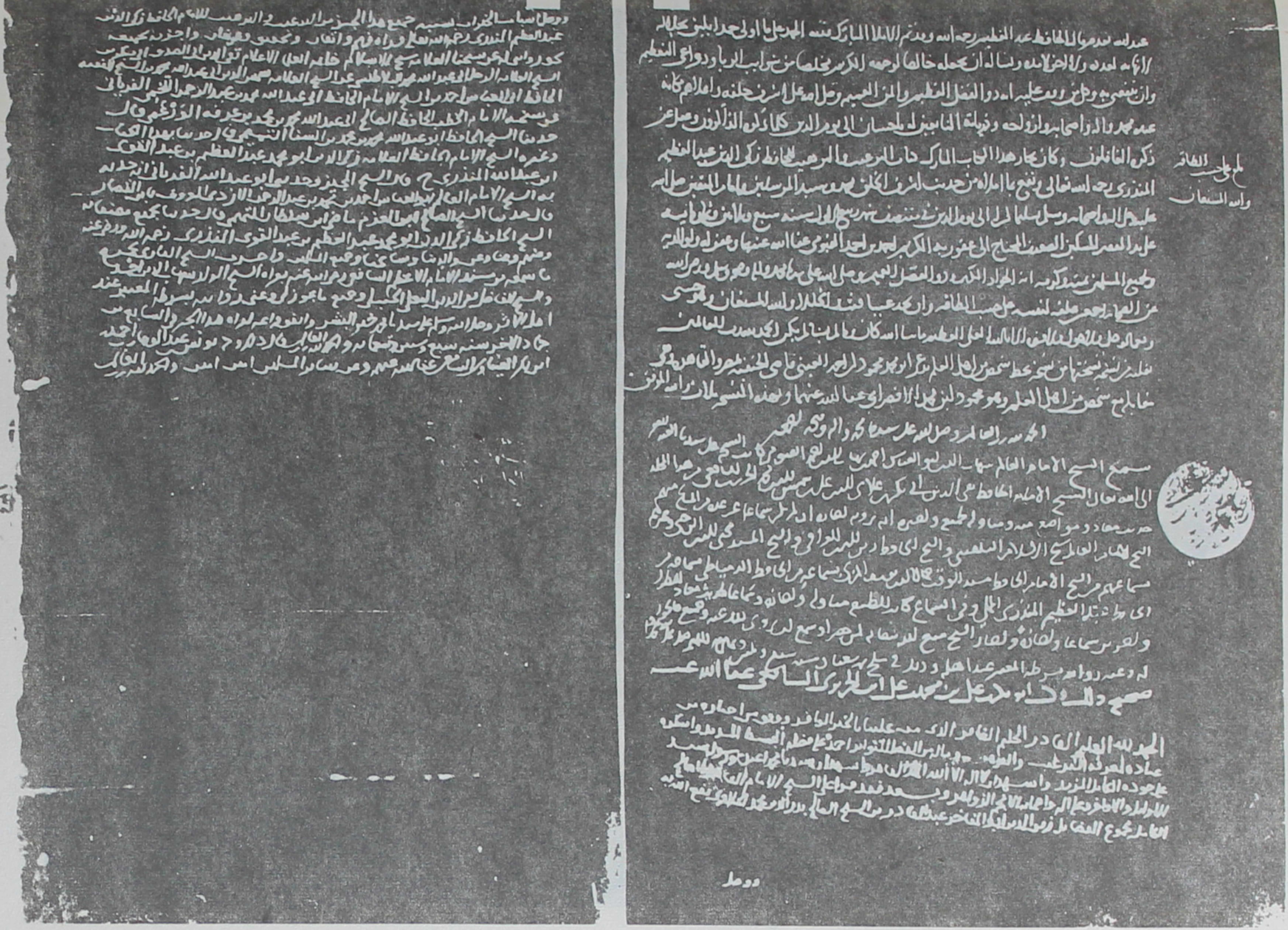
بسم الله الرحمن الرحيم . اللهم صل على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم

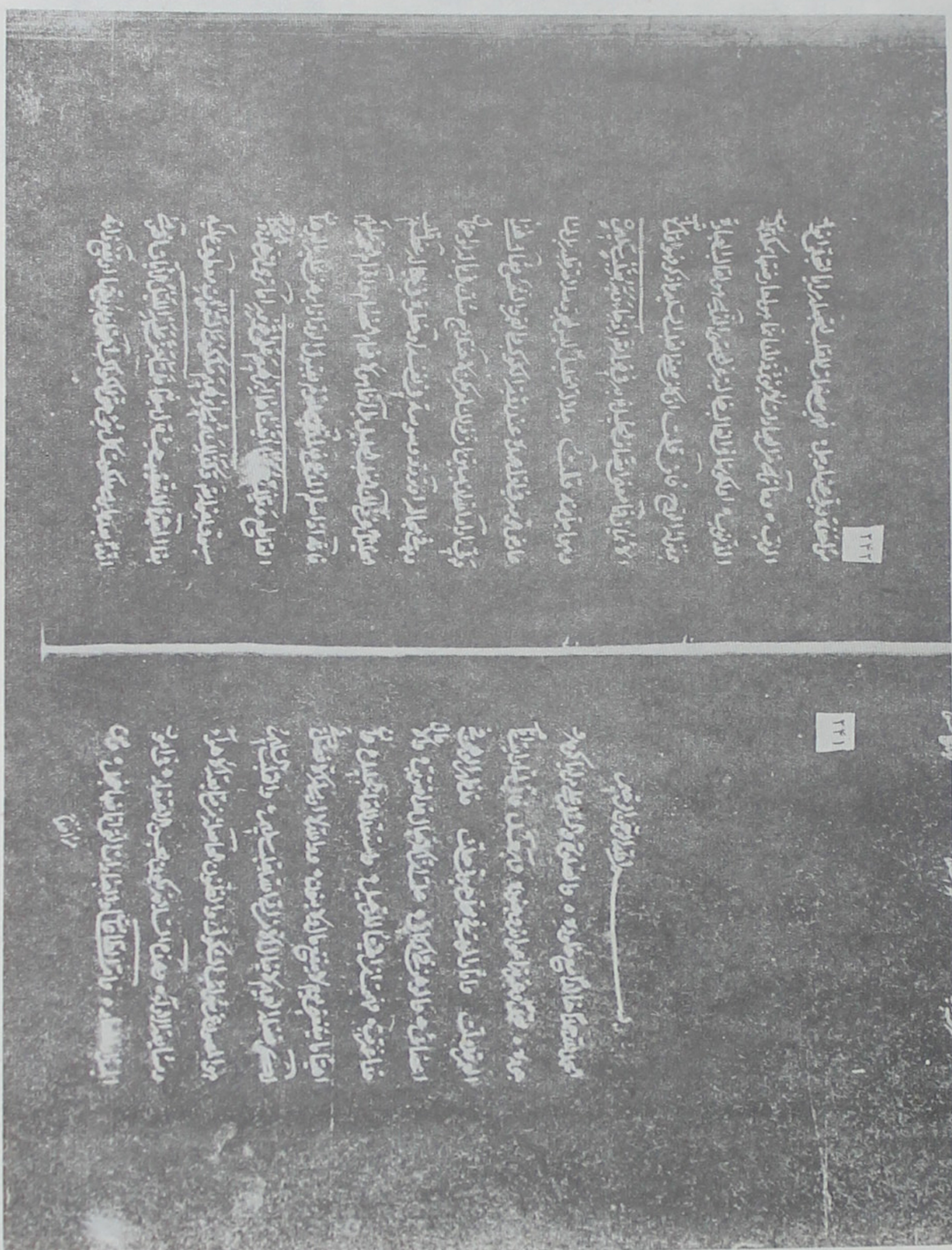
الحمد لله المبدئ المعيد، الغني الحميد، ذي العفو الواسع والعقاب الشديد، من هداه فهو السعيد السديد، ومن أضله فهو الطريد البعيد، ومن أرشده إلى سبيل النجاة ووفقه فهو الرشيد، يعلم ما ظهر وما بطن وما خفي وما علن وما نقص وما كثر وما زاد وهو أقرب إلى كل مريد من حبل الوريد، قسم الخلق قسمين وجعل لهم منزلين فريق في الجنة وفريق في السعير، إن ربك فعال لما يريد، رغّب في ثوابه ورهّب من عقابه، ولله الحجة البالغة فمن عمل صالحا فلنفسه ومن أساء فعليها وما ربك بظلام للعبيد، أحمده وهو أهل الحمد والتمجيد، وأشكره والشكر لديه من أسباب المزيد، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له ذو العرش المجيد، والبطش الشديد، شهادة كافلة لي عنده بأعلى درجات أولي التوحيد في دار القرار والتأييد، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله النبي الذي أسرى من أطباق السماء وأقرب إليه، صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه أولي المعونة على الطاعة والتأييد، صلاة دائمة في كل حين تنمو وتزيد، ولا تنفد ما دامت الدنيا والآخرة ولا تبيد، وسلم تسليما كثيرا.

أما بعد فلما وفق الله سبحانه وتعالى لإملاء كتاب مختصر سنن أبي داود وإملاء كتاب الخلافيات ومذاهب السلف، وذلك من فضل الله علينا، وسعة منه سأل بعض الطلبة الحذاق وأولي الهمم العالية ممن اتصف بالزهد في الدنيا والإقبال على الله عز وجل بالعلم والعمل زاده الله قربا منه وعزوفا عن دار الغرور، أن أملي عليه كتابا جامعا في الترغيب والترهيب مجردا عن التطويل بذكر إسناد أو كثرة تعليل، فاستخرت الله تعالى وأسعفته بطلبته لما وقر عندي من صدق نيته وإخلاص طويته، وأمليت عليه هذا الكتاب صغير الحجم غزير العلم حاويا لما تفرق في غيره من الكتب مقتصرا فيه على ما ورد صريحا في الترغيب والترهيب، ولم أذكر ما كان من أفعال النبي المجردة عن زيادة نوع من صريحهما الا نادرا في ضمن باب أو نحوه لأني لو تتبعت ذلك لخرج هذا الإملاء إلى حد الإسهاب الممل مع أن الهمم قد تقاصرت والبواعث قد غلب عليها الفتور وقصر الهمم مانع من استيفاء المقصود، فأذكر الحديث ثم أعزوه إلى من رواه من الأئمة أصحاب الكتب المشهورة التي يأتي ذكرها، وقد أعزوه إلى بعضها دون بعض طلبا للاختصار سيما إن كان في الصحيحين أو في أحدهما، ثم أشير إلى صحة إسناده وحسنه أو ضعفه ونحو ذلك إن لم يكن من عزوته إليه ممن التزم إخراج الصحيح، ولا أذكر الإسناد كما تقدم إذ المقصود الأعظم من ذلك إنما هو معرفة حاله من الصحة والحسن والضعف ونحو ذلك، وهذا لا يدركه إلا الأئمة الحفاظ أولو المعرفة التامة والإتقان، فإذا أشير إلى حاله أغنى عن التطويل بإيراده، واشترك في معرفة حاله [illegible] وغيرهم، وأما ذاك فإنه التطويل فلا يطمع في شيء منها لغير الجهابذة النقاد من أئمة هذا الشأن، وقد أشرت إلى ذكر كثير منها في هذا الكتاب طلبا للاختصار، وهو فإنه من التيسير المنافي للمقصود، وإن رأيت من تقدم من العلماء رضي الله عنهم أتوا على الشاذ في أنواع الترغيب والترهيب حتى إن أكثرهم يذكرون الموضوع ولم يبينوا حاله

٢٣٨

وقد أشبعنا الكلام على علل كثيرة من الأحاديث الواردة في هذا الكتاب في غيره من كتبنا، فإذا كان إسناد الحديث صحيحا أو حسنا أو ما قاربهما صدرته بلفظة عن، وكذلك إن كان مرسلا أو منقطعا أو معضلا أو في إسناده راو مبهم أو ضعيف وثق أو ثقة ضعف وبقية الإسناد ثقات أو فيهم كلام لا يضر أو روي مرفوعا والصحيح وقفه أو متصلا والصحيح إرساله أو كان إسناده ضعيفا لكن صححه أو حسنه بعض من خرجه أصدره أيضا بلفظة عن، ثم أشير إلى إرساله أو انقطاعه أو عضله أو ذلك الراوي المختلف فيه فأقول رواه فلان من رواية فلان أو من طريق فلان أو في إسناده فلان أو نحو هذه العبارة، ولا أذكر ما قيل فيه من جرح وتعديل خوفا من تكرار ما قيل فيه كلما ذكر، وأفردت لهؤلاء المختلف فيهم بابا في آخر الكتاب أذكرهم فيه مرتبا على حروف المعجم وأذكر ما قيل في كل منهم من جرح وتعديل على سبيل الاختصار، وقد لا أذكر ذلك الراوي المختلف فيه فأقول إذا كان رواة إسناد الحديث ثقات وفيهم من اختلف فيه إسناده حسن أو مستقيم أو لا بأس به ونحو ذلك حسبما يقتضيه حال الإسناد والمتن وكثرة الشواهد، وإذا كان في الإسناد من قيل فيه كذاب أو وضاع أو متهم أو مجمع على تركه أو ضعفه أو ذاهب الحديث أو هالك أو ساقط أو ليس بشيء أو ضعيف جدا أو ضعيف فقط ولم أر فيه توثيقا بحيث لا يتطرق إليه احتمال التحسين صدرته بلفظة روي، ولا أذكر ذلك الراوي ولا ما قيل فيه البتة، فيكون للإسناد الضعيف دلالتان تصديره بلفظة روي، وإهمال الكلام عليه في آخره، وقد استوعبت جميع ما كان من هذا النوع في كتاب موطأ مالك وكتاب مسند الإمام أحمد وكتاب صحيح البخاري وكتاب صحيح مسلم وكتاب سنن أبي داود وكتاب المراسيل له وكتاب جامع أبي عيسى الترمذي وكتاب سنن النسائي الكبرى وكتاب اليوم والليلة له وكتاب سنن ابن ماجة وكتاب المعجم الكبير وكتاب المعجم الأوسط وكتاب المعجم الصغير الثلاثة للطبراني وكتاب مسند أبي يعلى الموصلي وكتاب مسند أبي بكر البزار وكتاب صحيح ابن حبان وكتاب المستدرك على الصحيحين للحاكم أبي عبد الله النيسابوري رضي الله عنهم أجمعين، ولم أترك من هذا النوع في الأصول السبعة وصحيح ابن حبان ومستدرك الحاكم إلا ما غلب على ذهني وقت الإملاء أو نسيان أو أكون [illegible] أو ما يغني عنه [illegible] في بابه لا أعده مما تم النافل [illegible] تركته [illegible] من الصحابة بلفظ واحد وبألفاظ متقاربة [illegible] أحدهما عن سائرها، وكذلك لا [illegible] من هذا النوع من المسانيد والمعاجم إلا ما غلب [illegible] أو نسيان أو يكون ما [illegible] إسنادا مما تركت أو يكون ظاهر النكارة جدا أو قد أجمع على وضعه أو بطلانه، وأضفت إلى ذلك جملا من الأحاديث معزوة إلى أصولها كصحيح ابن خزيمة وكتب ابن أبي الدنيا وشعب الإيمان للبيهقي وكتاب الزهد الكبير له وكتاب الترغيب والترهيب لأبي القسم [illegible] وغير ذلك كما سيأتي عليه إن شاء الله تعالى، واستوعبت جميع ما في كتاب أبي القسم الأصبهاني مما لم يكن

حتى يأتي الرجل من شيعة علي ع الف من صلبه ذكور في كل سنة ذكرا وعند

ذلك تظهر الجنتان المدهامتان عند مسجد الكوفة وما حوله بما شاء الله تعالى

يقول [illegible] مؤلف هذه [illegible] الى [illegible] المذنب [illegible]

بن [illegible] محمد بن [illegible] الامام [illegible] محمد [illegible] الحسيني [illegible] هذا ما

اوردت بيانه من ثواب [illegible] التي عليها [illegible] وعليها [illegible] ان الله

ولم انقعد عليها فلم [illegible] رجي من ربكم ومولاي [illegible] عليه [illegible] العقد وصح

النقل المأثور من [illegible] الذين [illegible] على [illegible] منهم

جعلهم [illegible] اللهم [illegible]

المتمسكين بولايتهم [illegible] يا رب

بما علمتني [illegible] من نظر [illegible] فيه من الخطأ والخلل [illegible] بما يعذر عليه

[illegible] والحمد لله [illegible] وصلى الله على خير [illegible]

عترته [illegible] وقد فرغ من تسويد هذه الاوراق في يوم

السبت [illegible] من شهر [illegible] رجب [illegible]

بعد الالف من الهجرة النبوية على صاحبها [illegible]

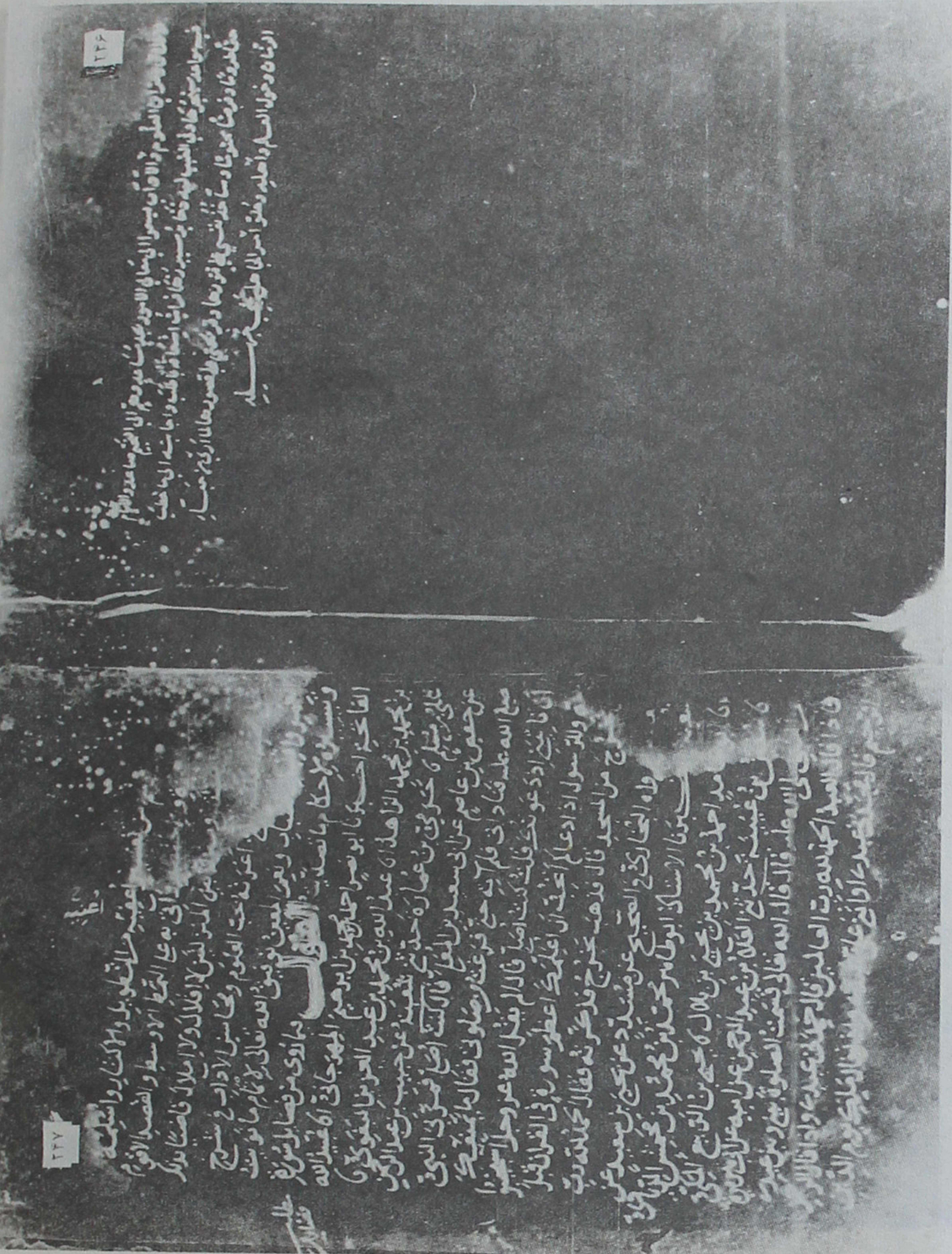
الثناء والتحية

٢٤٤

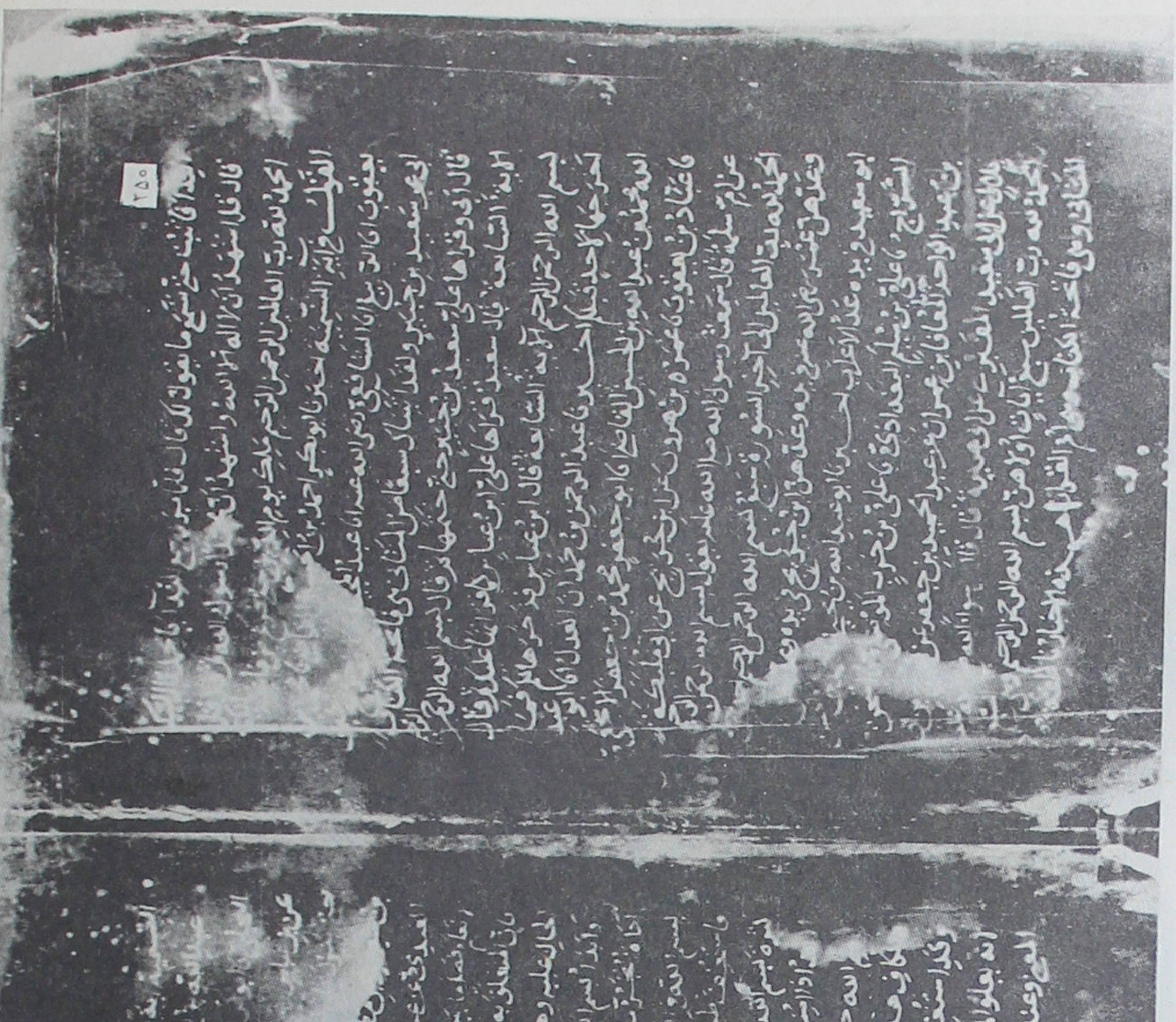
بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين ولا حول ولا قوة الا
بالله العلي العظيم وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين الحمد لله القادر العليم القاهر الحكيم الجواد
الكريم الرب الرحيم منزل الذكر الحكيم والقرآن العظيم على المبعوث بالدين القويم والصراط المستقيم خاتم
الرسالة والهادي من الضلالة المرسل باشرف الكتب الى العجم والعرب محمد النبي العربي صلى الله عليه
وعلى آله الهداة المهتدين واصحابه الاخيار المنتجبين وسلم تسليما كثيرا وبعد فان العلم اشرف
منقبة واجل مرتبة وابهى مفخر وارفع متجر به يتوصل الى توحيد رب العالمين وتصديق
انبيائه المرسلين والعلماء خواص عباد الله الذين اجتباهم والى معالم دينه هداهم وبزينة
الفضل الزمهم واصطفاهم وهم ورثة الانبياء وخلفاؤهم وسادة المسلمين وعرفاؤهم والدعاة الى المحجة
المثلى والمتمسكين بالشريعة والتقوى اخبرنا ابو حسنة عبد الرحمن بن محمد الزنجاري انا ابو الحسن محمد بن
احمد بن حماد ثنا عبد الرحمن بن عبد الله بن معاوية البكائي ثنا محمد بن مطرف السعدي عن شريك
عن ابي يحيى عن البراء بن عازب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم العلماء ورثة الانبياء
يحبهم اهل السماء ويستغفر لهم الحيتان في البحر الى يوم القيامة اخبرنا محمد بن ابراهيم بن محمد بن يحيى
انا ابو بكر عبد الله بن يحيى الطلحي ثنا ابو يعلى محمد بن احمد بن عبيد الله الملطي ثنا احمد بن صالح بن مسلم بن
عطاء عن صدقة بن عبد الله عن طلحة بن زيد عن موسى بن عبيدة عن سعد بن ابي سعيد عن ابي موسى الاشعري
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يبعث الله العباد يوم القيامة ثم يميز العلماء فيقول يا معشر العلماء
اني لم اضع علمي فيكم الا لعلمي بكم ولم اضعه فيكم لاعذبكم انطلقوا فقد غفرت لكم وان ام العلوم
الشرعية وجميع الاحكام الدينية كتاب الله المودع نصوص الاحكام وبيان الحلال والحرام والموعظة
النافعة والعبر الشافية والحجج البالغة والعلم به اشرف العلوم واعزها واجلها
وامرها لان شرف العلوم بشرف المعلوم ولما كان كلام الله اشرف المعلومات كان العلم
بتفسيره واسباب تنزيله ومعانيه وتاويله اشرف العلوم ومن شرف هذا العلم وعزته انه
لا يجوز القول فيه بالعقل والتدبير والراي والتفكر دون السماع والاخذ

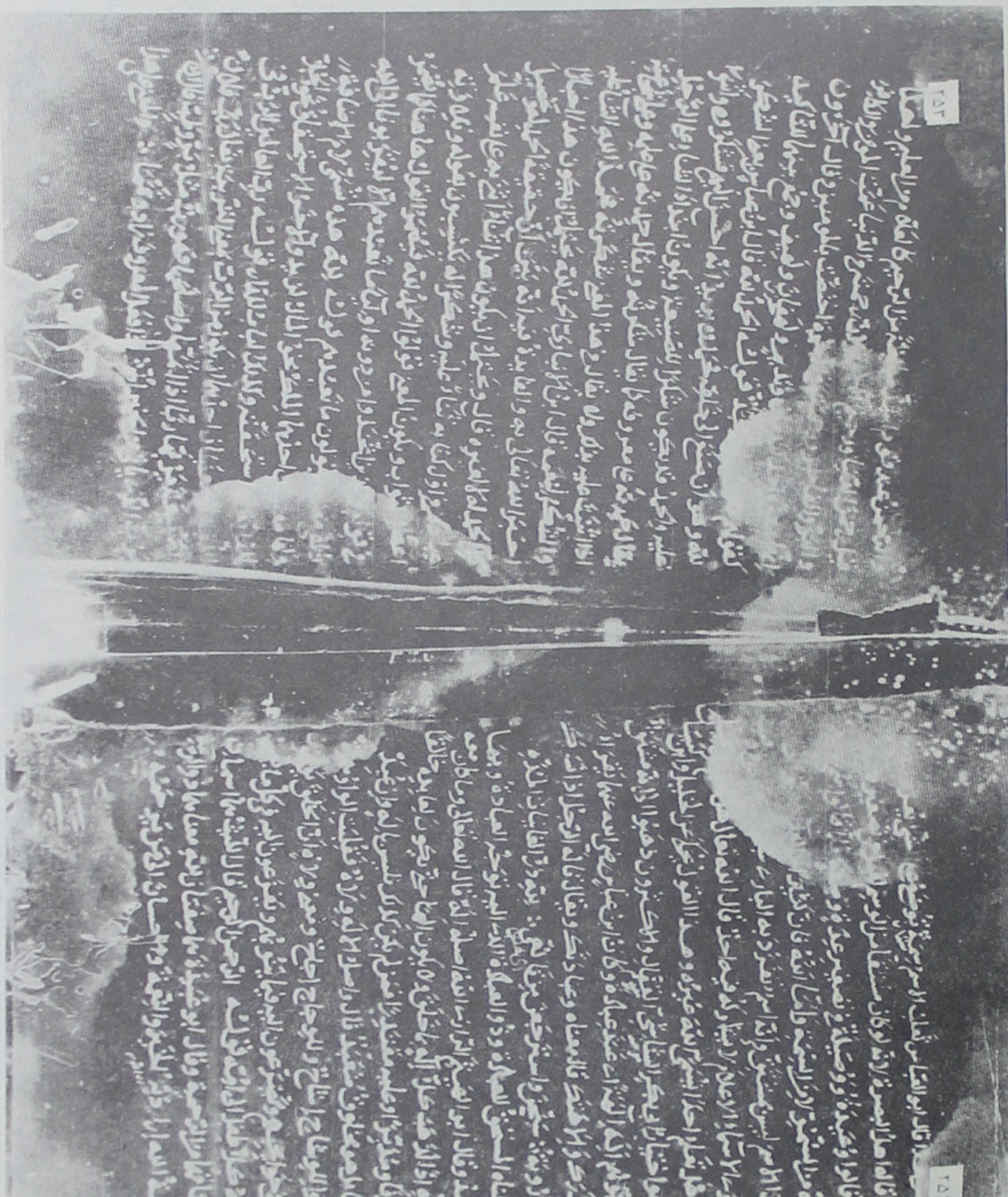
٢٤٥

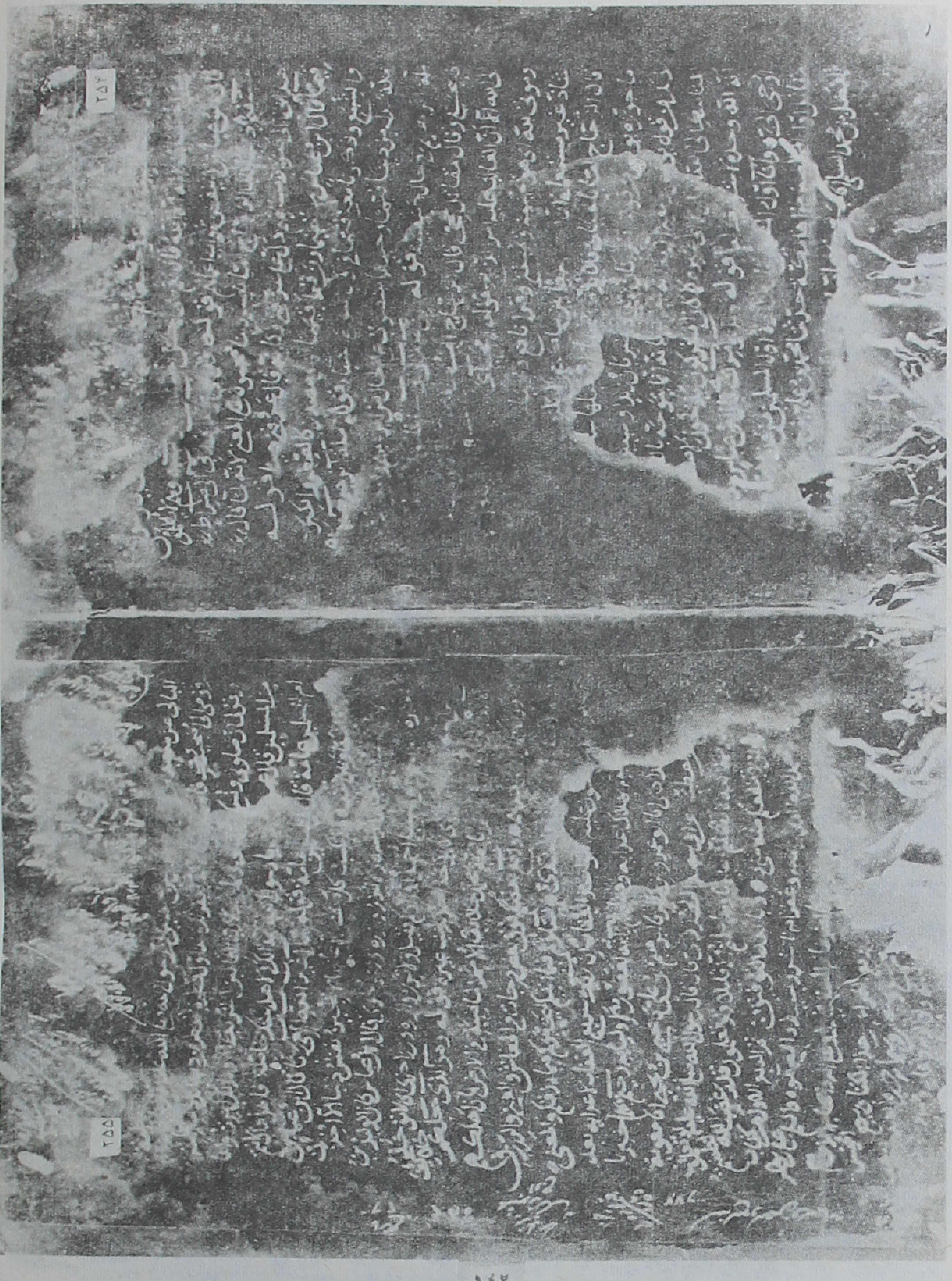
ممن شاهدوا التنزيل بالرواية والنقل والنبي صلى الله عليه وسلم ومن بعده من الصحابة
والتابعين قد شددوا في هذا حتى جعلوا المصيب برايه مخطئا اخبرنا ابو نصر
محمد بن عبد الله بن محمد بن زكريا الجوزقي انا بشر بن احمد بن بشر انا احمد بن علي بن
المثنى حدثنا حبان بن هلال ثنا سهيل بن الوليد الكندي ثنا سهيل اخو حزم عن ابي عمران
الجوني عن جندب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال في القرآن برايه فاصاب
فقد اخطا اخبرنا ابو اسحق احمد بن محمد بن ابراهيم ثنا الحسن بن علي الشيباني اخبرنا
محمد بن حمدون بن خالد ثنا علي بن صدقة الرقي ثنا عبد الله بن جعفر الرقي
ثنا معتمر بن سليمان عن ليث عن الحكم عن سعيد بن جبير عن ابن عباس قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال في القرآن بغير علم فليتبوا مقعده من النار
وكل علم سوى الكتاب والسنة وما يستند اليهما فهو باطل ومن تحلى من العلماء بغيرهما
فهو عاطل الا بالآيات الواضحة الباهرة والسنن الماثورة الزاهرة بهذا درج الاولون
والسلف الصالحون اخبرنا اسمعيل بن ابراهيم النصراباذي انا اسمعيل بن نجيد
انا محمد بن الحسن الخليل حدثنا محمد بن عبيد ثنا محمد بن صالح بن موسى عن عبد
العزيز بن رفيع عن ابي صالح عن ابي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اني قد
خلفت فيكم شيئين لن تضلوا ابدا ما اخذتم بهما وعملتم بما فيهما كتاب الله عز وجل وسنتي
ولن يتفرقا حتى يردا علي الحوض وقد سبق لي قبل هذا الكتاب بتوفيق الله وحسن تيسيره
مجموعات ثلاثة في هذا العلم معاني التفسير ومسند التفسير ومختصر التفسير وقديما كنت اطالب
باملاء كتاب في تفسير القرآن وسيط ينحط عن درجة البسيط الذي تجر فيه اذيال الاقوال ويرتفع
عن رتبة الوجيز الذي اقتصر فيه على الاقلال والايام تدفع في صدر المطلوب بصدودها والاختلاف عن مسعفها
الى ان انتدب لتعليقه والدعاء اليه الشيخ الامام ابو بكر بن شيخ الاسلام اسمعيل بن عبد الرحمن
الصابوني ادام الله تاييده ورحم والده وهو فرع شجرة كريمة وغصن دوحة

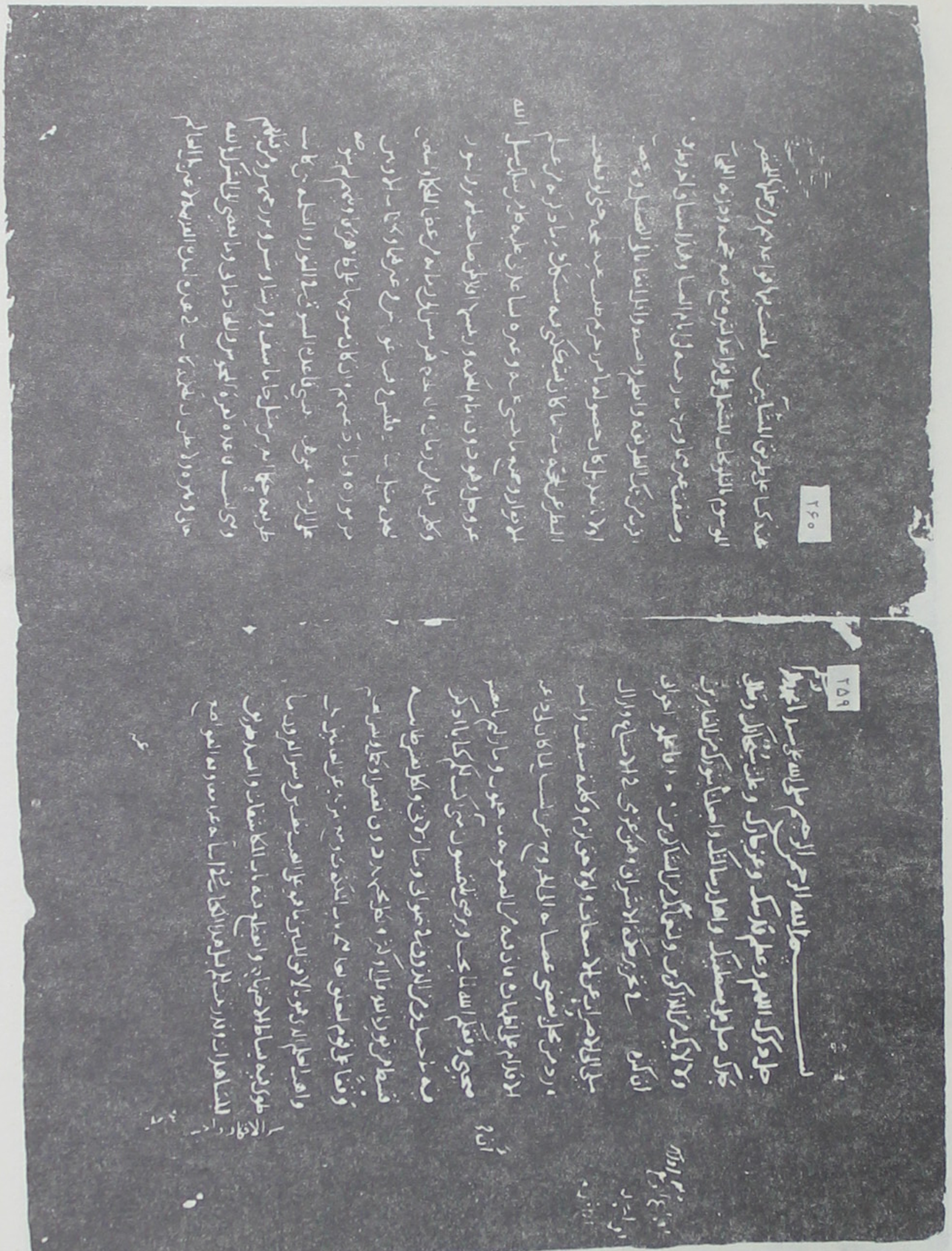

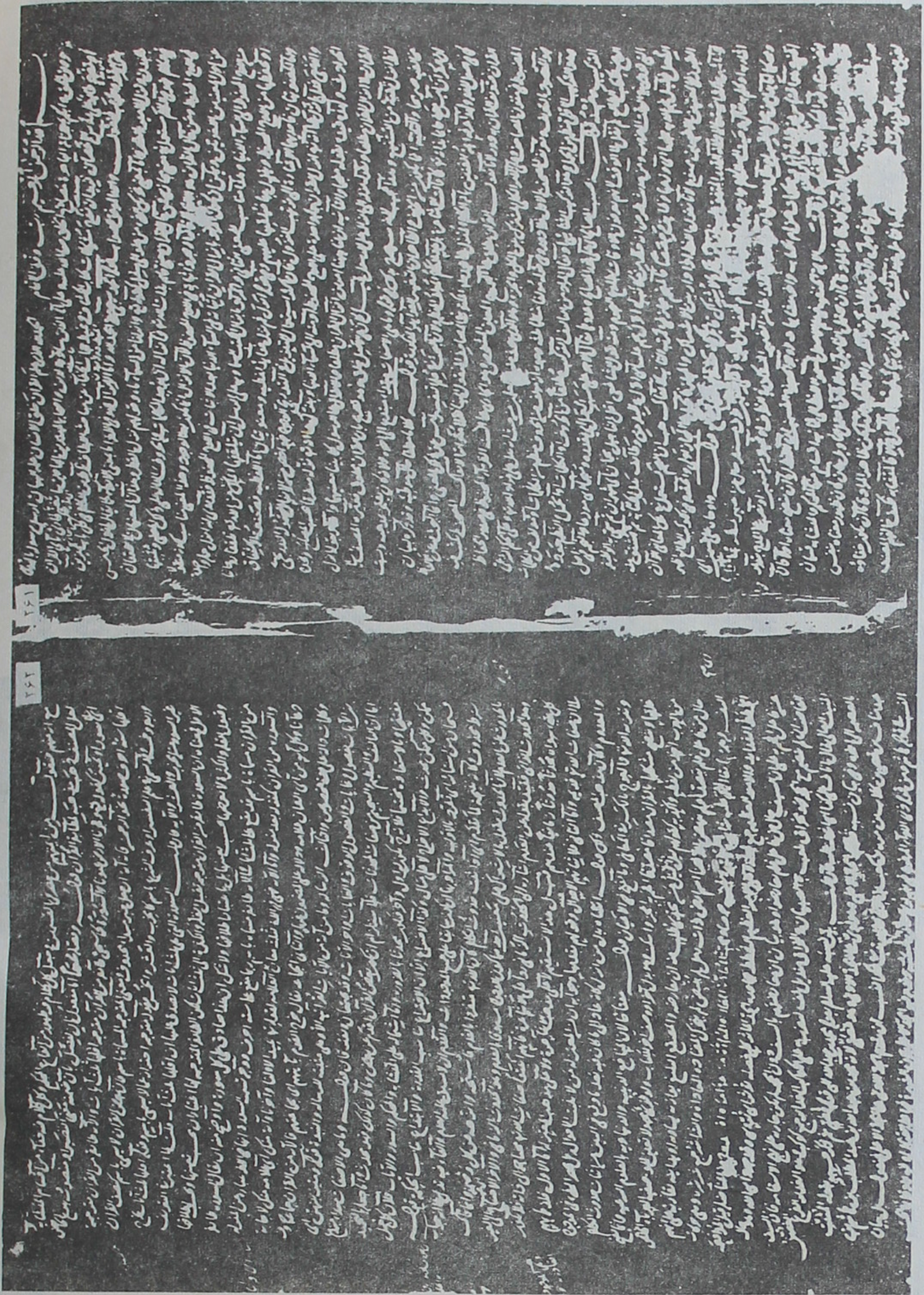
الحمد لله رب العالمين

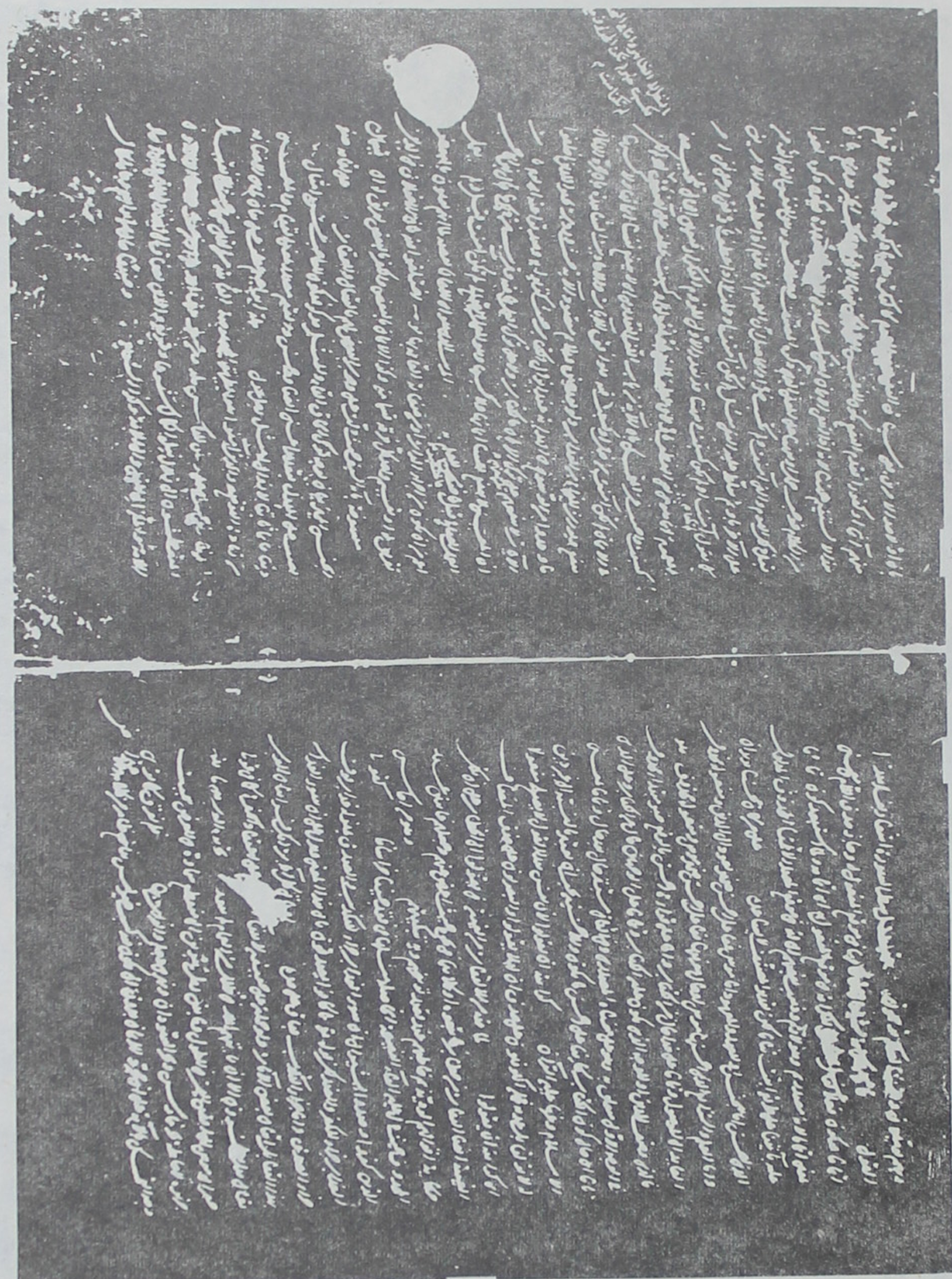
دليل حصر القوى الباطنة في المشاعر الخمسة هو ان القوى
الباطنة اما مدركة فقط او مدركة متصرفة والمدركة اما مدركة
للصور او المعاني وعلى التقديرين اما ان تكون قابلة او حافظة
فالمدركة للصور هو الحس المشترك والخيال خزانته والمدركة
للمعاني هو الوهم والحافظة خزانته والمتصرفة بين هذه الصور
والمعاني بالتركيب والتحليل هي المتخيلة ولهذا اودعت في الوسط
ليسهل التركيب والتفصيل فقد انحصرت القوى الباطنة في هذه الخمسة
فهذه مجامع القوى الباطنة والظاهرة الموجودة في بدن الحيوان
وسلطان القوى الطبيعية في الكبد وسلطان القوى الحيوانية في [illegible]
الكبد وسلطان القوى النفسانية في الدماغ وحامل هذه القوى
جسم لطيف متولد من لطائف الاخلاط مخزنه القلب ومن [illegible] الذي
يسمى روحا حيوانيا يصعد الطفه في الشرايين الى [illegible]
في العروق الى الكبد وهذا الروح هو الرئيس المطلق [illegible]
الحس والحركة والحيوة وكلما يأخذ منه فالكائن من هذا الروح في الدماغ
يسمى روحا نفسانيا والكائن منه في الكبد يسمى روحا طبيعيا وما هو
اصلها ومنبعها يسمى روحا حيوانيا فطبيعة الحيواني هو [illegible] شبيه
النار وطبيعة النفساني هو البارد الرطب شبيه الماء وطبيعة الطبيعي

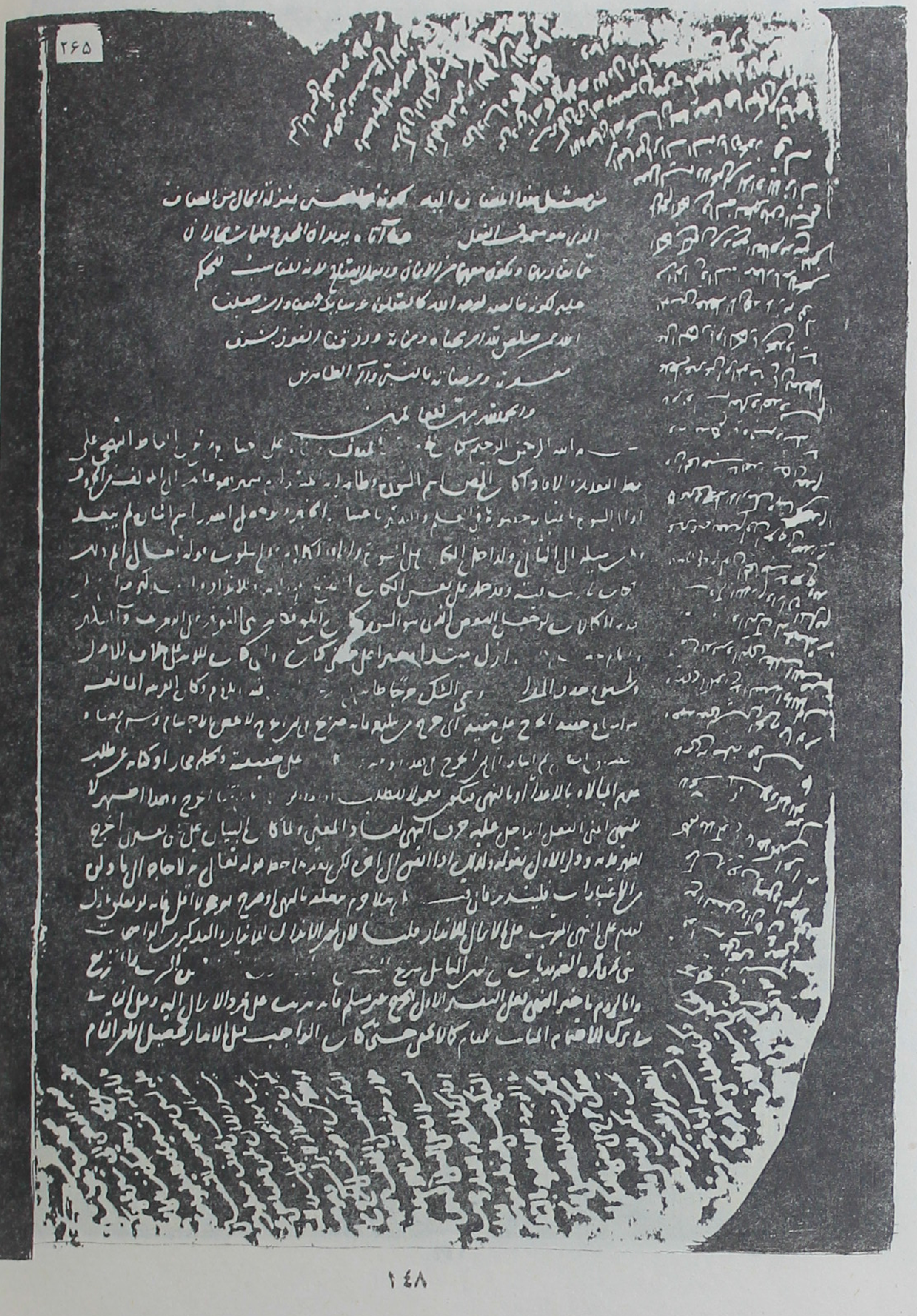
M Mss 1111

بسم الله الرحمن الرحيم

قال محمد بن بختيار المولد المعروف بالابله الشاعر يمدح الامام المقتفي لامر الله ابا عبد الله محمد بن الامام المستظهر بامر الله امير المؤمنين

راحت لبرحة نعمان وواديها … غر السحائب تغدوها غواديها

من كل وطفاء يوري البرق زندتها … كانما ثغر معشوق ضاحك فيها

اضحت محلتها بالشام نائيه … يا بعدها منك والاشواق تدنيها

بيضاء عاندت فيها من يعاندها … عمدا وصافيت فيها من يصافيها

صدت فلا هي يوم البين ذاكرة … عهدي ولا انا يوم البين ناسيها

تمشي فيثقلها ردفاها اذا خطرت … كانما بانة حملت جوانبها

كان ريحانة في ثني بردتها … بات النسيم قبيل الصبح يجنيها

زادت على غيرة الواشي مراقبة … تهدي الغرام لقلبي في تهاديها

تسري اختلاسا وليل الشعر يسترها … عن العيون وصبح الثغر يبديها

لا يعرف الشوق الا من يكابده … ولا الصبابة الا من يعانيها

واذا السماحة اذ المستهام بها … [illegible]

دست على كبد الدنيا خلافته … فما تزول ولا زالت رواسيها

ما … هو المعد لها … تيها وتاهت فاختالت به تيها

سعى الى الغاية القصوى فادركها … لما تباعد فيها سعي ساعيها

مردد الجود ما اعتلت له مدن … يبنا ولا احتجبت عن عين راجيها

خرق تدل عليه من بحبته … خلائق مثل صفو الراح صافيها

سهل الخليقة ميمون له شيم … ترقى المعالي منولا من معاليها

بذل الجياد الى المعروف مبتدرا … سبقا وانمل يحنو الى نواصيها

له احاديث جود لا ارتياب بها … احسانه الغمر في الآفاق يرويها

وهمة كشهاب الرجم يركبها … الى العدو فيمضيها ويمضيها

تموت ما لا عافينا فينشرها … وينشر الذمر احيانا فيطويها

من دوحة بسقت اغصانها وجنت … عند القطاف مجانيها لجانيها

بعدية الفخر للعباس اولها … مجدا وللمقتفي بالله ثانيها

اعطى الوزارة من عون الدين ساسيها … كالعدل منه فاعطى القوس باريها

تغنيه اراؤه والحرب مظلمة … الارجاء ما ليس يغنيه عواليها

له جوائز عندي قد حكمت لها … مع الفصاحة انى لا اجازيها

سقيتنا ما لنا من بعد ما ضمنت … لنا المكارم فاخضر بسم راعيها

اذا تيممت ارضا انبتت وربت … تلاعها الخضر واهتزت روابيها

وكيف لا والعلوق الرحب بعضك في … ربوعها والندى يحنو نواحيها

فانهض بقصد ارض الطوية اضحت … لك الرعية فاصحها وداريها

لك المحامد قصدا لا موجلة … كفضل غيرك هلسا ما رتشيها

جدل بالجد اوجر اسا الجنة … تفضل الرمح شوطا ان يجاريها

وان فوانيت ثلاحيلة   قد ينضب السيل بعد المطر

وقال يهجو بعض الطب

لو طب من جهله مريضا   وجئتموا الى نشا مدوه

لقال ند بسره الموت   لا تبرحوا ونشا مدوه

وكتب الى ابى المعالى ابن الكرور

ابا المعالى لا زلت فى نعم   عليك طول الزمان ممتده

نفسى بعد الاله فى مرض   منك بحسن التدبير مشتده

وان توانيت فى مداواتها   من بعض قتل العليل قرصنه

وقال فى ابن مرقش النصرانى

لولا خوفى للنفس عندى   لبرئ لغو عنده المهين

خرجت للسامة النصارى   من جوره فى ابن تشتكينى

وقال فى ابن الجاندرى

بغا القفا والحرج الكوة   رجوبل فى راسه قوة

ان سعيدا زوج ميمونة   يصبو الى كل اخى صبوة

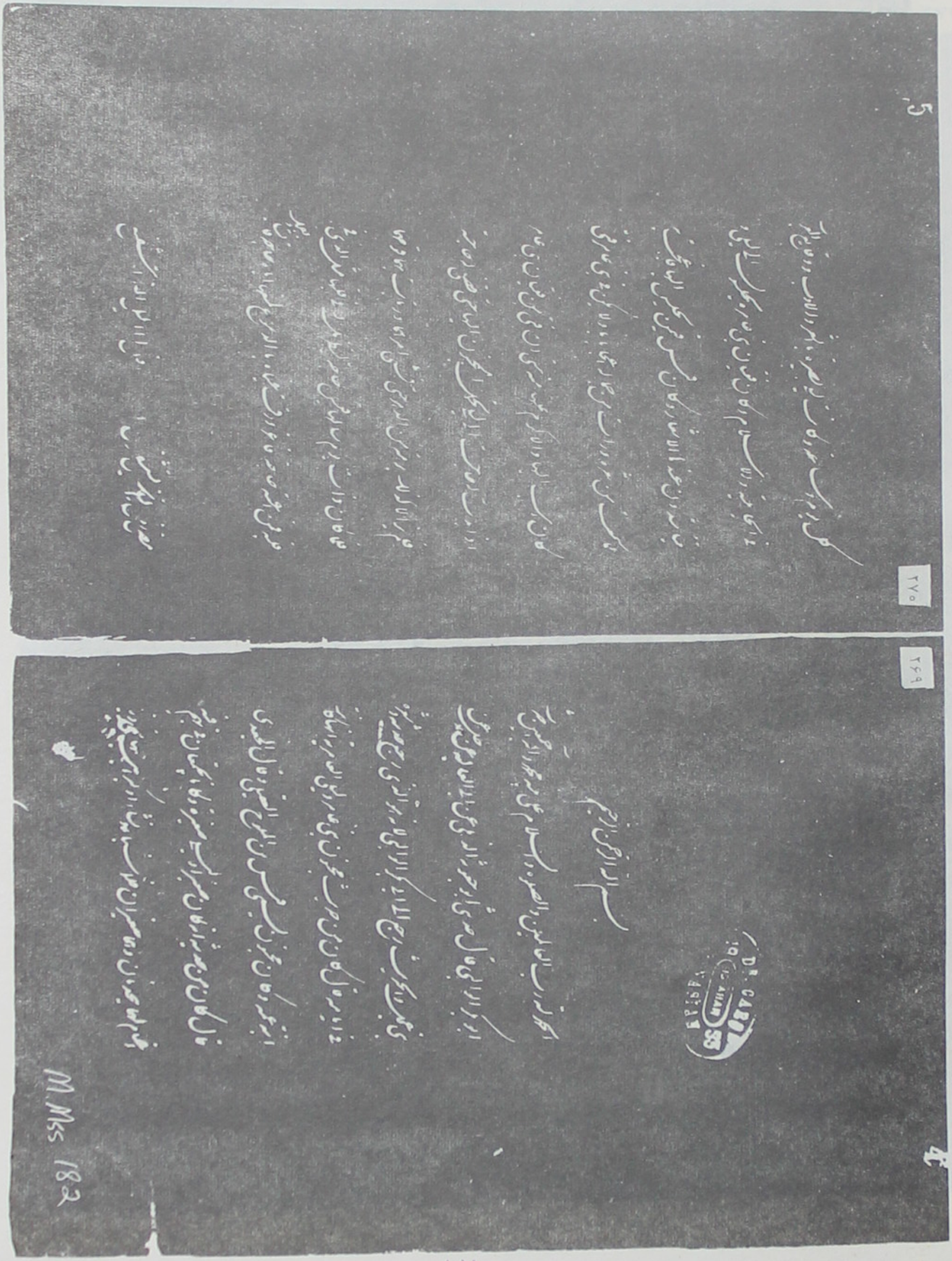
ما وجدت كاذبة ناكحا   لانها صادقة الشهوة

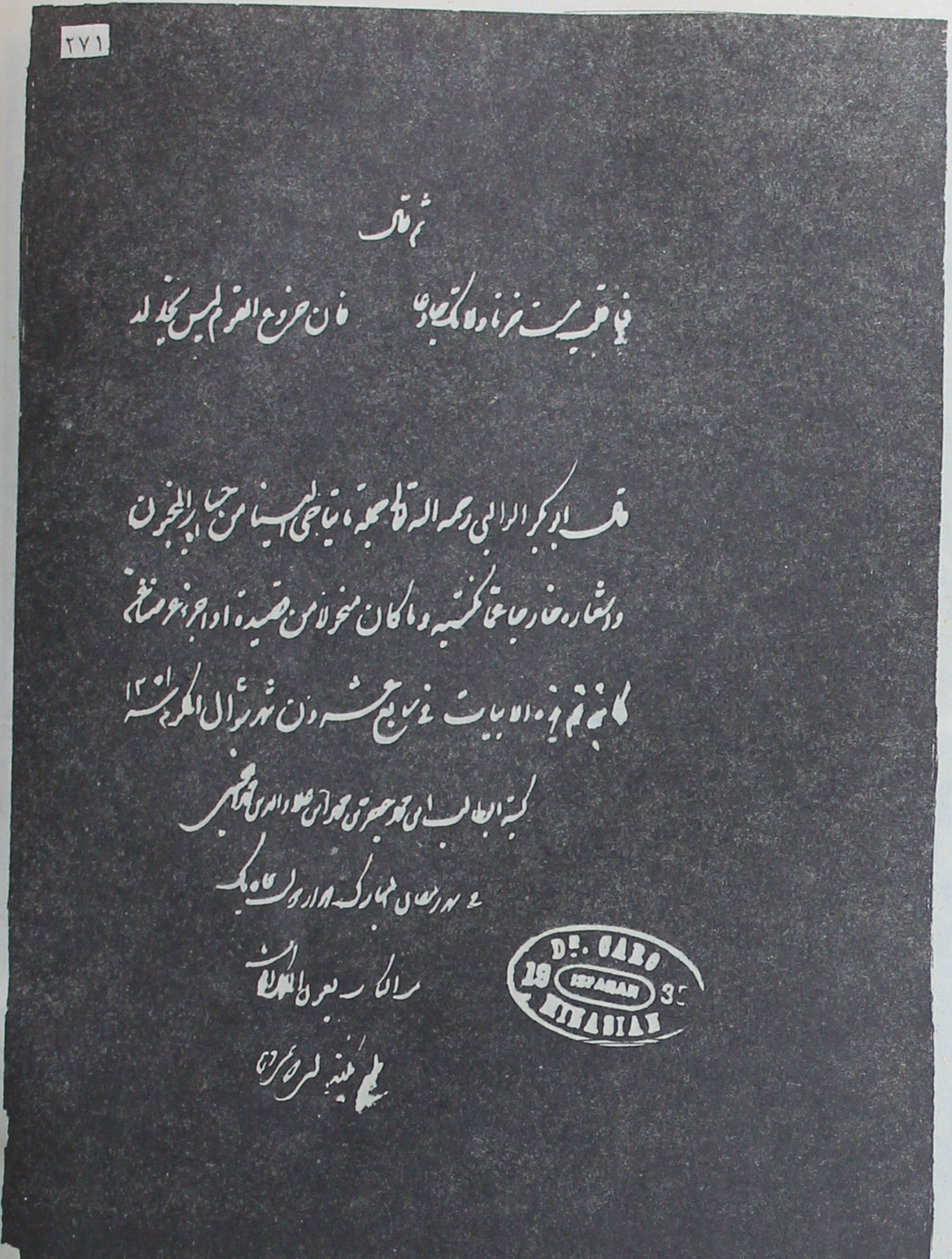
كم دعوة يبلغ فى يومه   يا رب ما تقطعه دعوة

فرغ من تسويده ثما بعد العصر فى يوم الخميس فى الحجة ... الكتاب

مالكها ... لنفسه ... ثمانين وثمانين بعد الالف

من الهجرة النبوية

٢٧١
ثم قال
فيا قرب ما بين نزرها ولا كثر جادها   فان خروع القوم ليس بجلد له
قال ابو بكر الرازى رحمه الله تعالى جمعت ما يأتى الينا من حيا ابن المجنون
واشعاره خارجا عما كتبته وما كان منحولا من قصيدة او جزء من مسامع
كما انه تم هذه الابيات فى سابع عشر من شهر شوال المكرم سنة ١٢٠١
كتبه الطالب ابى محمد جعفر بن محمد آل علاء الدين محمد
فى بهورشهر مباركه دار السلطنه كابلك
در الكاسب بعون الله الملك المنان
علم منه لسر ...
Dr. CARO
19 ISFAHAN 3
MINASIAN

الفقه ما اجتمعت لأحد من مصنفي كتب اصول الفقه
وعلى هذا فغير ممكن ان يستعان بكلام احد من مصنفي الكلام
في هذه الاصول لأن الخلاف في المذاهب والادلة والطرق
والاوضاع يمنع من ذلك . الا ترى ان الكلام في الامر
والنهي الغالب على مسائله والاظهر والاكثر اختلاف
القوم فيه والعموم والخصوص خلافا في لهم وفيما يتفرع عليه
اظهر وكذلك البيان والمجمل والاجماع والاخبار والقياس
والاجتهاد مما خلاف في جميعه اظهر من ان يحتاج
الى اشارة فقد تحقق استبداد هذا الكتاب بطرق تجدده
واستعانته عليها بشيء من كتب القوم يضيفه في هذا
الباب وما توفيقنا الا بالله تعالى . وقد ... الذي
الاصول ... لانه سبيل ... والا ...
وهذه ... العربية ومما ... اليه نهيه
... يسمون الجمهور الذي ...
وانه ...

٢٧٣

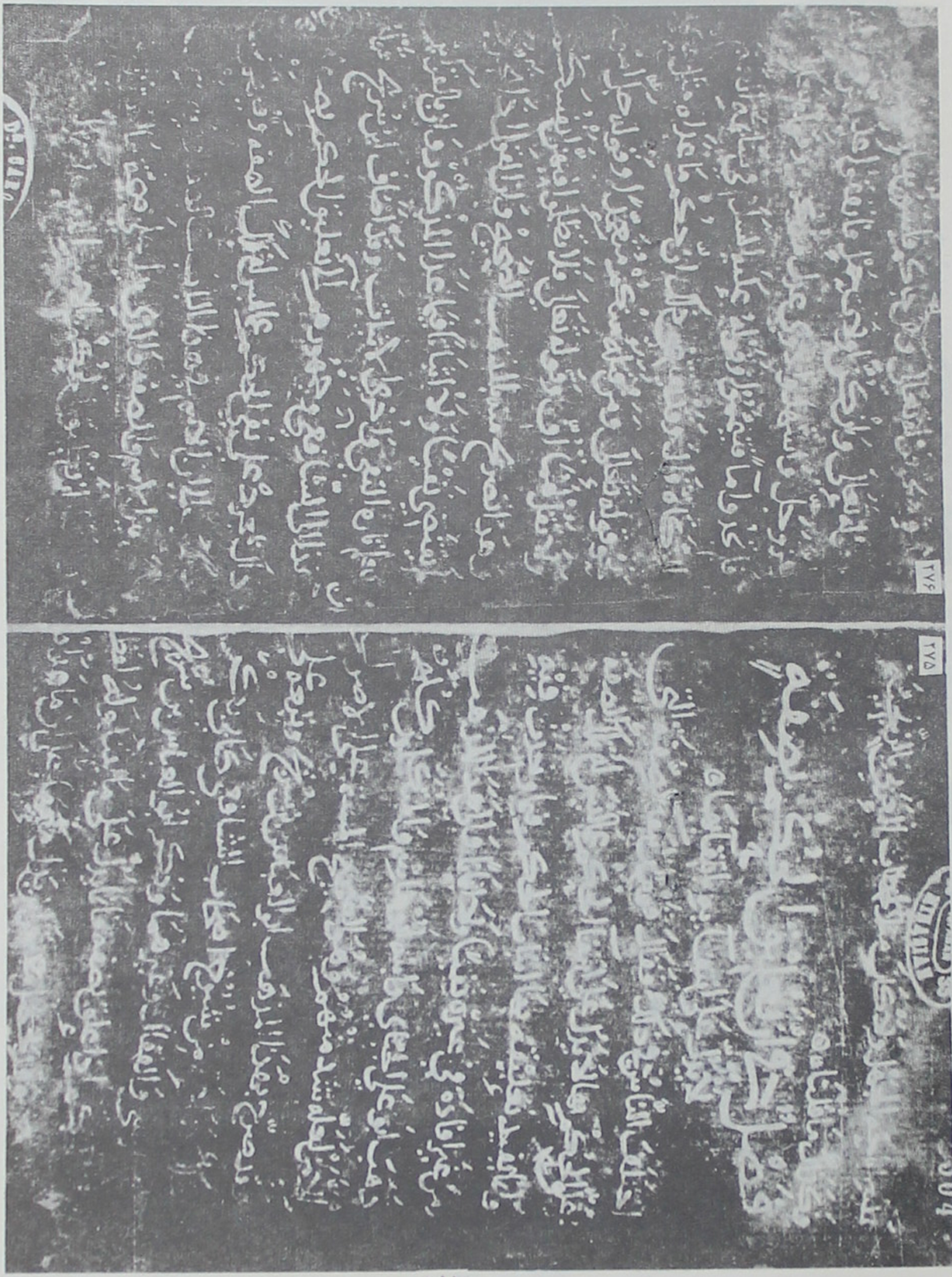
بيوجلاني أعراض الأعطار والذرائع المقاصد الفناء وذريع
[illegible] من صاحبه الوطر قبل ان التصرف يعود الى المعنى
الذي [illegible] وما يعتقد الا بالله سبحانه ٥

باب
الكلام في الخطاب واحكامه واقسامه ٥

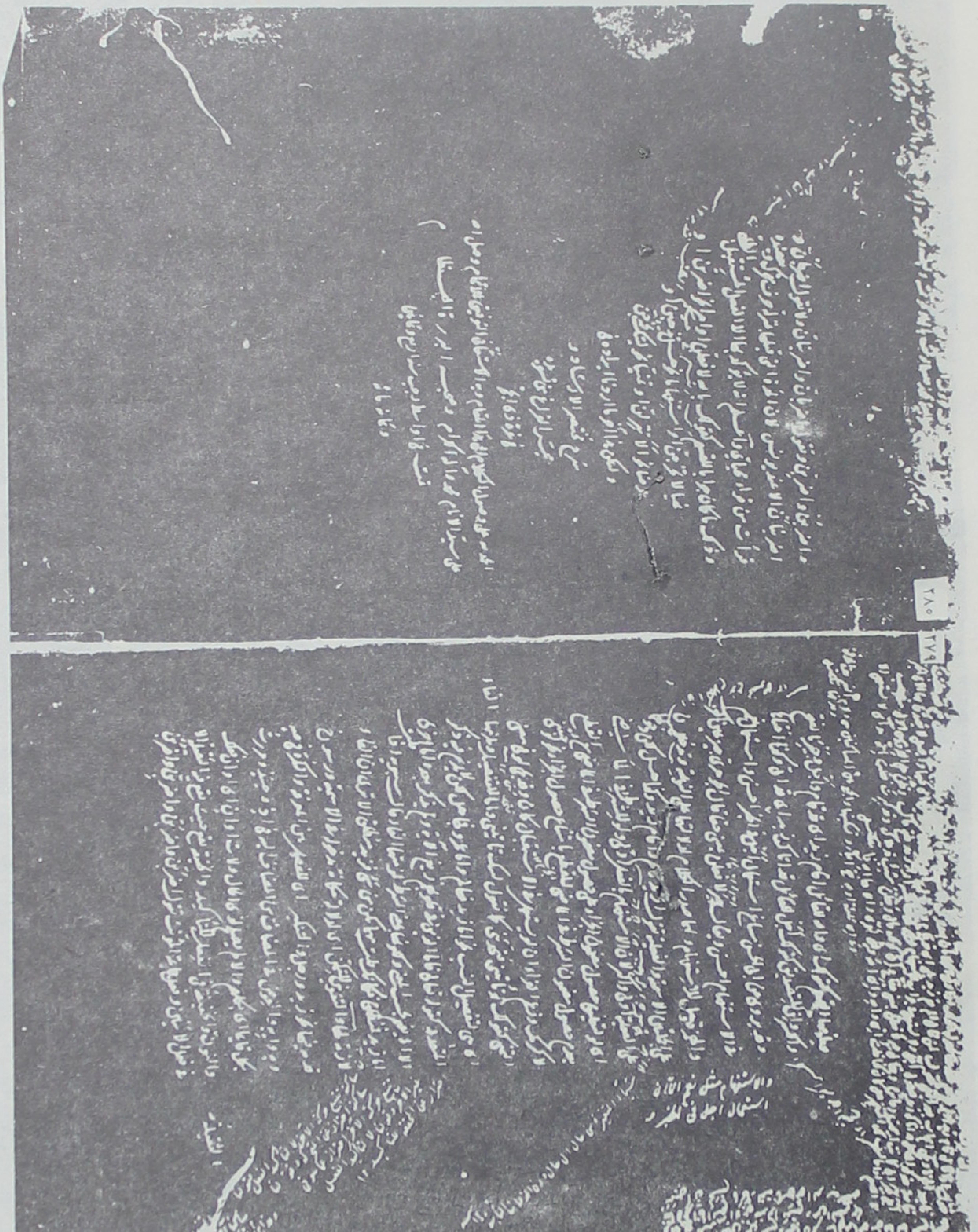
اعلم ان الكلام في اصول الفقه انما هو على الحقيقة كلام
في دليل الفقه يدل عليه انا اذا تأملنا ما يسمى بانه اصول للفقه
وجدناه لا يخرج من ان يكون موصلاً الى العلم بالفقه او متعلقاً
به وطريقاً الى ما هذه صفته واختبار تحقق ذلك ٥
يعلم من [illegible] ما ذكرناه ان يكون الجدل والطرق الى الاحكام
جميع الفقه الموجود في كتب الفقها اصولاً للفقه
[illegible] في كيفية دلالة ما يدل من هذه الاصول
على طريق الجملة دون [illegible] وادلة الفقها
[illegible] والكلام في الجملة من الكلام

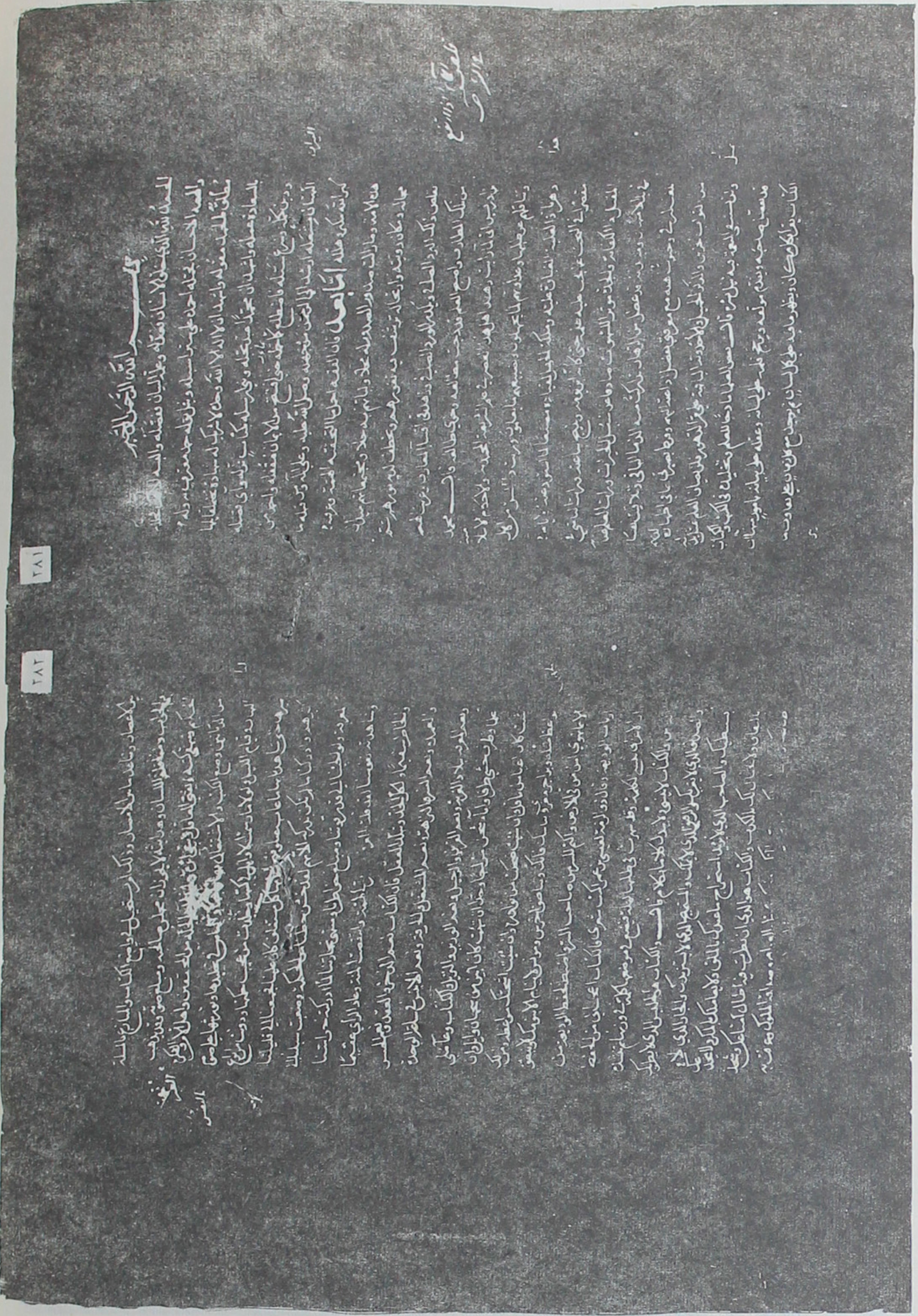
٢٧٤

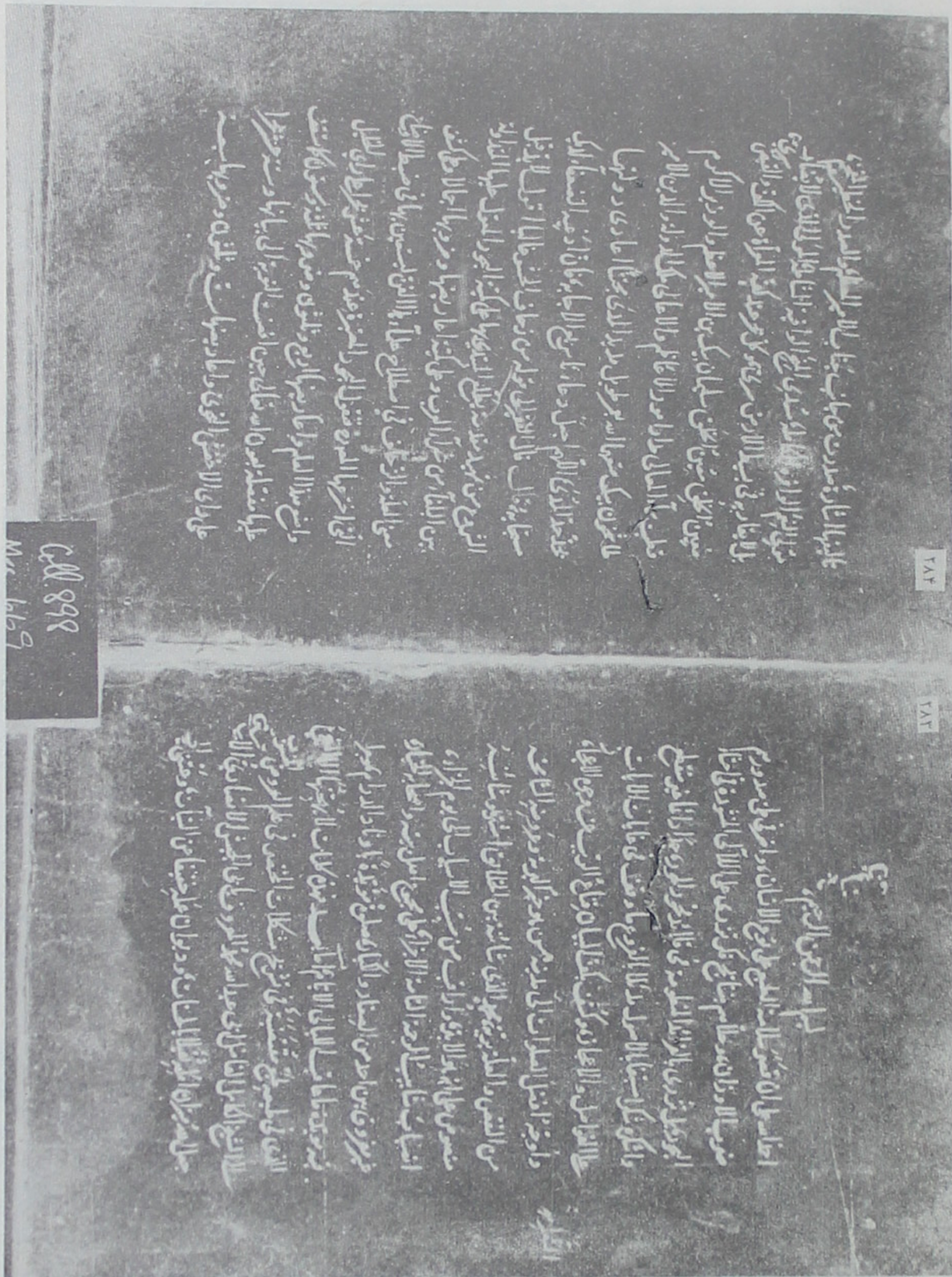
في التفصيل ولما كان مدار الكلام في اصول الفقه انما هو على
الخطاب وجب ان نبتدئ بذكر احكام الخطاب ٥ والخطاب هو
الكلام اذا وقع على بعض الوجوه وليس كل كلام خطاباً وما
وكل خطاب كلام والخطاب يفتقر في كونه كذلك الى
ارادة المخاطب لكونه خطاباً لمن هو خطاب له ومتوجهاً
اليه ٥ والذي يدل على ان الخطاب قد يوافقه في جميع صفاته
من وجود وحدوث وصيغة وترتيب ما ليس بخطاب فلا بد
من امر زايد به كان خطاباً وهو قصد المخاطب ولهذا قد
يسمع كلام الرجل جماعة ويكون خطاباً لبعضهم دون بعض
لاجل القصد الذي اشرنا اليه المخصص لبعضهم من بعض
ولهذا جاز ان يتكلم النايم ولم يجز ان يخاطب كما لم يجز
ان يامر وينهى ٥ وينقسم الخطاب الى قسمين مهمل ومستعمل
فالمهمل ما لم يوضع في اللغة التي اضيف انه مهمل فيها لشي
من المعاني و ٥ واما المستعمل فهو الموضوع
لمعنى او فايدة ٥ وينقسم الى قسمين احدهما له معنى [illegible]

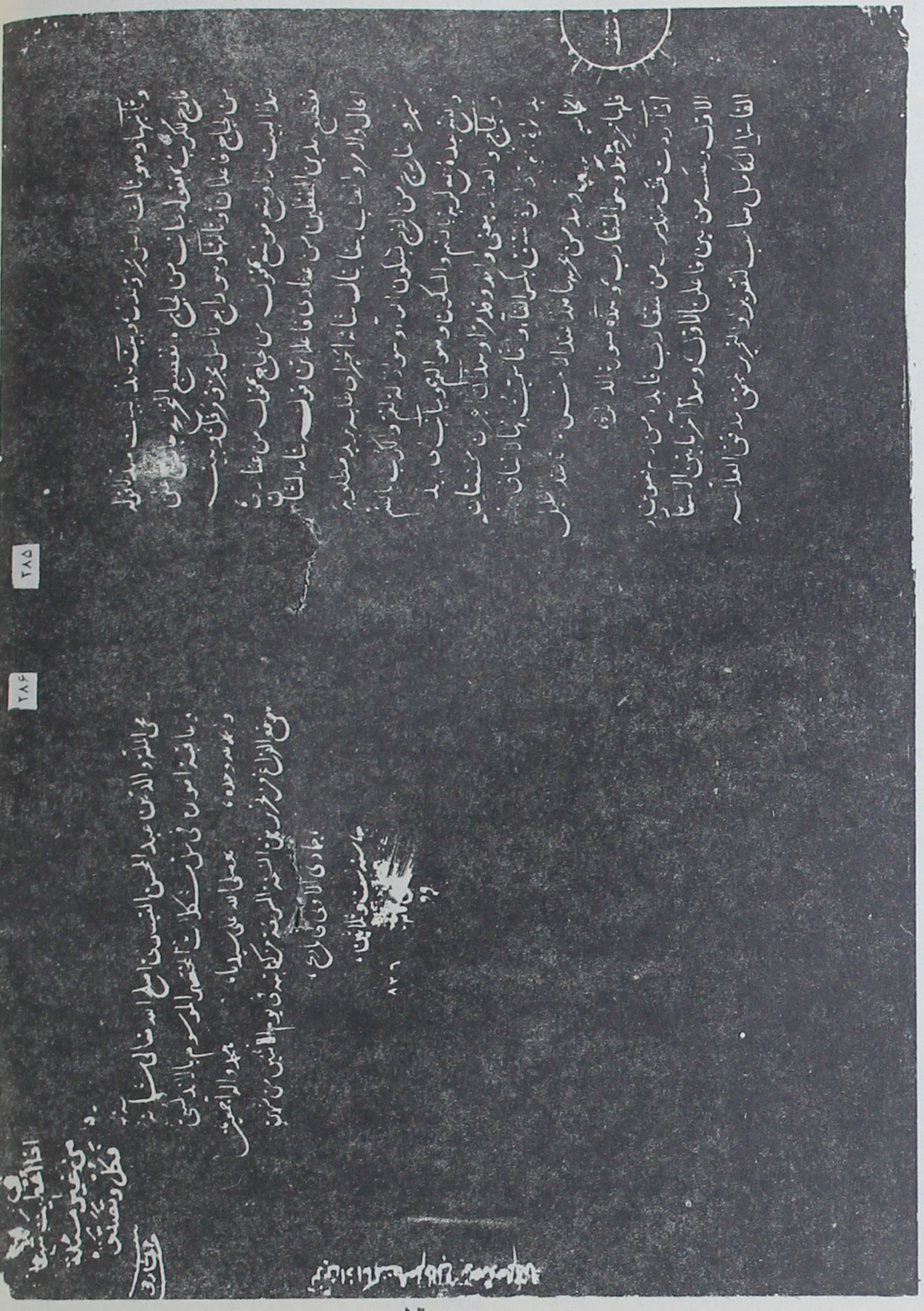

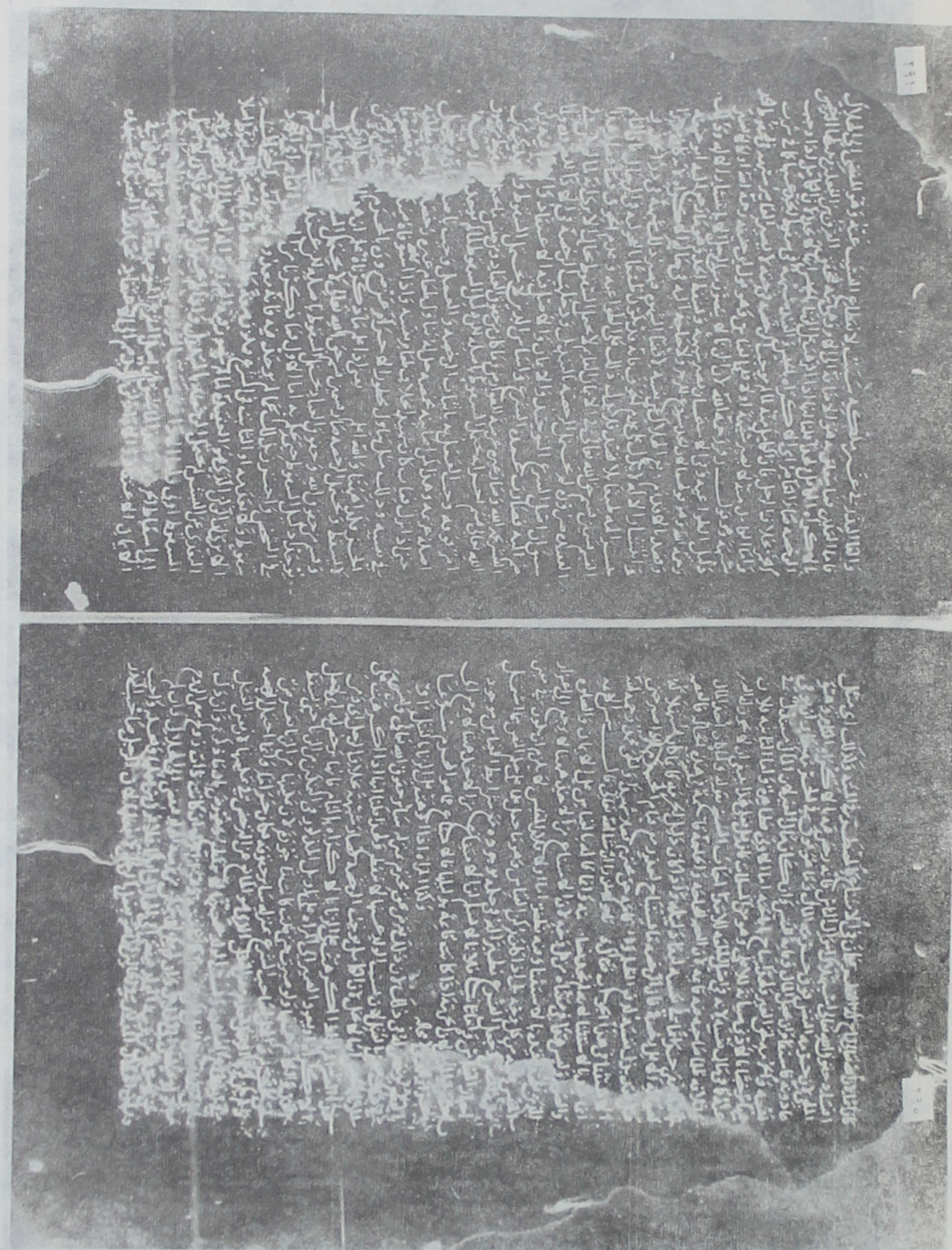

٢٨٥
٢٨٦
٨٢٦

[illegible] البيان الاشاني والله اعلم واحتج اصحابنا [illegible]
[illegible] اما النص فقوله تعالى فلبث فيهم الف سنة الا خمسين عاما ووجه
[illegible] بالوجهين تكلما بالباقي لزم نفي حكم الخبر الصادق بعد ثبوته واللازم باطل
[illegible] بطلان اللازم فظاهر واما الملازمة فلان الله تعالى استثنى الخمسين عن الالف
[illegible] عن شمول [illegible] لو لم يتصل اللفظ في علوم لم يكن تكلما بالباقي لبقي حكم الالف
[illegible] الا خمسين في الخمسين فيلزم كونه [illegible] حكم الخبر الصادق الذي اسند اولا
[illegible] سقوط الحكم بطريق المعارضة بالاستثناء في الاخبار انما يكون في الاعتبار [illegible]
[illegible] والمنع بالمعارضة كذلك فيحمل فيه خلاف فان صحته [illegible] على وجود المعارضة في الزمان
[illegible] بطريق [illegible] والحال [illegible] التكلم بحكمه في الخبر لا يتصل الا امتناع [illegible]
[illegible] وامثاله [illegible] مع تمام التكلم [illegible] والاستحالة [illegible] واستحالة الكذب
الكذب في كلام الله [illegible] عقلية ولكن [illegible] لا بالنص لان [illegible] منه واما الاجماع فقد [illegible]
اهل اللغة [illegible] ان الاستثناء اخراج وتكلم بالباقي بعد الثنيا كما قالوا انه من النفي اثبات ومن الاثبات
نفي [illegible] التعليل [illegible] لانه هو الاصل وعلمنا ان الاستثناء اخراج وتكلم
بالباقي [illegible] على ما سمي والمعنى بالاستخراج [illegible]
[illegible] الكلام [illegible] ان يكون [illegible] الكلام [illegible] المستثنى لانه يستخرج
[illegible] اذا حصل المستثنى [illegible]
[illegible] الخصوص [illegible] الاصل واما الدليل المعقول فوجوه احدها
[illegible] الحكم بطريق المعارضة [illegible] الكل والبعض والاستثناء ليس كذلك فالذي [illegible]
بطريق المعارضة لا يكون استثناء اما الاولى فاعتبارا بالنسخ فان نسخ الكل جائز كنسخ البعض واما
[illegible] فلان استثناء الكل لا يجوز بالاتفاق [illegible] ولا يلزم عليه دليل الخصوص فانه يعمل بطريق
المعارضة ولا يستوي فيه الكل والبعض حتى لا يجوز تخصيص الكل لانه يعمل بطريق المعارضة [illegible]
[illegible] الوجه [illegible] الكل والبعض [illegible] اعتبار [illegible] بالاستثناء ولا نسلم ان
[illegible] تخصيص الكل [illegible] تخصيص الكل وفيه نظر [illegible] ولا [illegible] السؤال
[illegible] عند النسخ ليس بطريق المعارضة واما ثانيا فلان قوله ولا نسلم ان يكون
[illegible] الكل [illegible] الكل جائز [illegible] الناسخ [illegible] عن كونه بيانا والثاني
[illegible] ما يستقل بنفسه [illegible] المعارضة لا يكون استثناء اما الاولى فاعتبارا
[illegible] والناسخ على مذهبه واما الثانية [illegible] استثناء انما تتم بما قبله
[illegible] معارضا [illegible] المعارضة [illegible] التعارض في القوة [illegible]
[illegible] مستقل ولم [illegible] معارضا وجب انه [illegible]
[illegible] الكلام [illegible] مستقلا [illegible]
[illegible] الجملة [illegible] لان الكلام [illegible]
[illegible] اوله [illegible] ما [illegible] ذكرنا من
[illegible] ان الاستثناء [illegible] المعارضة [illegible] الوجه الثالث [illegible]

61

وعلماء على الحكاية مع وجود الغصب لا شغل ولا تحل عند الشغل مع عدم الغصب والنص
كلام في الطالب ولا حكم له فوكته ثلا ان هذا اي ما ذكره الربوع الثالث شروع في ابطال هذه المقالة
فابطلها وكلا ما ان هذا اي اشتراط تمام النص عدم حكمه على تعذر تسليم وجوده في الصور من
شرط لا يكاد يوجد الا نادرا وفي بعض الصور وما كان كذلك لا يمكن ان يجعل اصلا الا ان النادر
لا حكم له على ان ذلك اي تمام النص ولا حكم له بنا على دوران الحكم مع الوضوء المعلل به غير مسلم
فيما ذكرتم من الفصلين ومولدا ايضا معناه . هذا مع كونه شرطا لا يكاد يوجد غير مسلم
ايضا وسنده ان الحدث اريدت في باب الوضوء بالتعليل به لا لدلالة النص ومستنده وليس المراد
بالدلالة ما هو المصطلح عليه لا لدلالة النص بل المراد ثبوته بمحض النص والمراد بالصيغة هو ان
لفظا من الفاظ النص يدل على المراد اما ثبوته بالصيغة فلان الله ذكر التيمم بالتراب الذي هو
بدل عن الماء متصلا بالحدث وكذا ذكره معلقا به بعد ذكر الغسل وهو اعظم الطهرين معلقا
بما ايضا فقال وان كنتم جنبا فاطهروا وان كنتم مرضى او على سفر او جاء احد منكم من الغائط او لا
مستم النساء فلم تجدوا ماء فتيمموا صعيدا طيبا فكان البدل منصوصا عليه والمنصوص البدل
نص في الاصل لان البدل انما يفارق الاصل بحاله من حيث ان وجوده في حال عدم الاصل لا
بسببه فكان ذكر السبب في البدل بقوله او جاء احد منكم من الغائط بيانا لكونه هو السبب
في الاصل لا يقال هذا اثبات الحدث في الاصل بالدلالة لكونه مبنيا على ثبوت التيمم وكون
الاصل والبدل لما ذكرنا ان المراد بالصيغة ان يدل لفظ من الفاظ النص عليه فهي رتب
حكم البدل على وجود الحدث عند عدم الماء عرف بصيغته هذا الكلام ان الامر بالوضوء عند
وجود الماء مرتب على الحدث هذا ما قيل وفيه ما يرى من التعسف ولعل الاولى ان يقال
المراد بدلالة الصيغة نوع لا دلالة النص المصطلح عليها وسماها بالصيغة لا بتوسط اللفظ
وتقديره عدم السؤال واما الدلالة فقوله اذا قمتم الى الصلاة ووجه ذلك ان الوضوء
رتب على القيام الى الصلاة والقيام اليها عن نوم لا منصابه الوضوء من كل ركعتين من الصلاة
وهو خلاف الاجماع ولا بد من تقدير كما قدره الشيخ من قوله من مضاجعكم نقرأ به بعض الصحابة
فكنى وهو كناية عن النوم فان النوم في العادة يستلزم الضجع وذكر اللازم واراده
الملزوم كناية والنوم دليل الحدث فكان النص دالا على الحدث وسماها دلالة لانها من
قبيل الاستدلالات العقلية فناسب ان يسمى دلالة في مقابلة الصيغة واذا ثبت ان اشتراط
الحدث بعد ذلك في الوضوء بالتعليل لا يكون التيمم فيما خلا عن هو قائم مع حكمه في الحال ويكون للنص
والله اعلم اذا قمتم الى الصلاة وانتم محدثون بقوله وبهذا النظم كانه جواب سؤال مقدر تقديره اذا
كان الحدث مرادا في الوضوء كما هو مراد في التيمم فما وجه اختيار النظم على هذا الوجه وتقرير الجواب
هذا النظم وهو ان الحدث لم يذكر في الوضوء وذكر في البدل اختيار والله اعلم لان الوضوء مطهر
بنفسه والمحلة ... ذكر الوضوء يدل على ... ما يستغني عن ذكره
بخلاف التيمم فانه ليس بمطهر بنفسه بل هو في نفسه ملوث ... نجاسته لم يرد
الحدث فيه كيرعا التوهم ان الحدث ليس شرطا له بل يجب التيمم لكل صلاة عند عدم الماء فان قيل يلزم
على هذا التقرير ذكر الحدث في الغسل بقوله وان كنتم جنبا مع انه مطهر بنفسه اجاب الشيخ

بقوله والوضوء متعلق بالصلاة اي شرعته لاجل الصلاة وبسبب وجوبه ارادة الصلاة
والحدث شرط وجوبه عرف ذلك بذكره في البدل فلم يذكر الحدث في الوضوء صريحا للعلم بظاهر
الآية ان الوضوء مشروع لكل صلاة اما فرضا اذا كان محدثا واما ندبا اذا لم يكن والامر
بالنسبة الى الحالة الاولى للايجاب وبالنسبة الى الثانية للندب لا يقال يلزم ارادة معنيين
مختلفين لا بالكناية من لفظ واحد وذلك غير جائز عندكم لان الجمع بينهما مرادين مستحيل وههنا
ليس كذلك لان كونه للايجاب اذا كان محدثا والندب اذا لم يكن ومتى كان محدثا مرادا ...
لان تكونهما باعتبار حالين متنافيين فاما الغسل فلا يشرع لكل صلاة بل هو فرض في الحيض فلم
يشرع الا مقرونا بالحدث فان قيل غسل الجمعة والعيدين مشروع وان لم يكن مقرونا بالحدث
اجيب بان كلامنا فيما ثبت بالكتاب وبالشارة لا فيما ثبت بالسنة قوله ولذلك الغصب
معلول تشغل العلة جواب عن الحدث وتوجيهه سلمنا ان الغصب معلول تشغل العلة ولكن
لا نسلم وجود الغصب بلا شغل ولا محل الغصب الا بعد سكونه وانما التعليل للتعدية في ان
الغصب اذا لم يسلك عن شغل العلة لا يتصور تمام النص في الحالين ولا حكم له فيكون التعليل
للتعدية الى الشغل بل لا يكون ... لان الحكم دار معه وجودا وعدما
وقد سماه التعليل ابدا التعدية حكم النص واذا لم يكن للنص حكم يمتنع التعليل فيكون فاسدا
... واما تقسيم هذه الجملة فان اول اقسامه الاطراد وجودا او وجودا
عدما والذي يليه الاحتجاج بالنفي او العدم والذي يليه الاحتجاج باستصحاب الحال والذي
يليه الاحتجاج بتعارض الاشباه والذي يليه الاحتجاج بما لا يستقل الا بوصف يقع الفرق به
والذي يليه الاحتجاج بان يكون الوصف مختلفا فيه ظاهر الاختلاف والذي يليه ما لا يشك في فساده
والذي يليه الاحتجاج بان لا دليل اما الاول فلان الاطراد لا يثبت به الا كثرة الشهود او كثرة
اداء الشهادة وصحة الشهادة لا تعرف الا بكثرة العدد ولا بتكرار الاداء بل بما يظهر به الشاهد
وعدالته واختصاص اداء ولان الوجود قد يكون اتفاقا والعدم قد يمتنع لانه شرط الا يرى ان الوجود
الذي ليس بعلة لثبات به يكون علة للوجود في غير نفسه وكذلك وجود الحكم ولا علة لا يصلح
دليلا لجواز وجوده بغيره ووجود العلة ولا حكم بنفسه لا يصلح منها ايضا لجواز ان يتعلق الحكم
لمانع وصفه من العلة ليس بعلة بنفسه فلا يكون بما فيه ولا ذكر وقد دل عليه التعليل
مخصوصا على ما ستعرف ان شاء الله تعالى الا ان هذا على تقدير العلة ظاهرا فكان متقدما في اقسامه
الاحتجاج بلا دليل اقسام واول اقسامه الاطراد وجودا او وجودا وعدما وانما كان
اولها لان الوصف المطرد قد يكون ملائما وقد يكون مؤثرا وان لم يكن ... والذي يليه
الاحتجاج بالنفي والعدم والثاني ... للاول كما يستعمل ... فكان الجواب ان يكون على
صورة القياس والذي يليه الاحتجاج باستصحاب الحال وصار ثالثا لانه ليس على صورة القياس
وانما هو بعد القياس والذي يليه الاحتجاج بتعارض الاشباه وصار رابعا لكونه حجة عند بعض
... وكونه ... والذي يليه الاحتجاج
بما لا يستقل الا بوصف يقع الفرق به الا انه وصف مجمع عليه وصار خامسا لظهور فوته
خطائه عند التامل لكونه عبارة عن نفس الدعوى لكنه مقدم على ما يكون الوصف الذي يقع به

الشرع واساس الدين لا يحتمل السقوط والتبديل من البشر رحمه الله تعالى وصار غير
الاعتقاد وهو الاقرار عرضة للعوارض وعلى هذا التفسير يكون قوله ولما سبق
كالتفسير بالواو للتوضيح المذكور بقوله الاخرى ويجوز ان يكون الفاء في فصارت زائدة
وهو معلول لما ذكرنا ولما سبق ان اصل الشرع التوحيد والايمان والاصل في الايمان
والاصل في الايمان الاعتقاد والاداء فيه لكن زيد ثم الى الاعتقاد وصارت
العقيدة عمدة الشرع واساس الدين لا يحتمل السقوط ولا التبديل من البشر لانه
لا يطلع عليه بحيث يقبل تبديله كالاقرار بحمد الله تعالى وعلى هذا يكون ابتداء الكلام تمهيدا
للتمهيد وعلى كلا الوجهين فالجملة يجوز ان يرجع الى عدم احتمال السقوط لان الدين من اجل
النعم والاعتقاد اصله وعدم احتمال سقوط ما هو اصل في الدين نعمة يجوز بل
يجب ان يحمد على ذلك ويجوز ان يرجع الى عدم التبديل من البشر فان فيه نعمة عظيمة لعدم
اقتدار الخصم على الاطلاع عليه ليقصد تبديله بالجبر ويجوز ان يرجع اليهما وهو اولى واما
الثاني فما كان من حقوق العباد ومن جنس ما يحتمل السقوط في ذاته كما يسقط في حال
الحيض وحرمة حقوق العباد فانها تحتمل السقوط بالاباحة لان ما لم يحتمل دليل
السقوط عند الاكراه وعارضه بعض هذا القسم مرفوعه وهو ليس النفس وحق العمل
بذلك الا باثبات الرخصة للشرع وجوب العمل باصل الحق لكونه الحرمة [illegible]
عزيمة وهذا اي ابقاء العزيمة فاثبات الرخصة بالاكراه فيما ذكرنا مثل ابقاء
العزيمة كاثبات الرخص في حالة المخمصة فان ابقاءه مخمصة حل الانسان الطعام
غير رخصة لا اباحة مطلقة لطعام غيره واذا لم يسمو [illegible] فهو ا
في نسبة وذلك مثل تناول محظورات الاحرام عن ضرورة المحرم [illegible] ولهم
الجزاء فكذلك هذا والحمد لله على التمام وعلى رسوله [illegible]
افضل الصلاة والسلام

عوارف المعارف

مؤلفه سيدنا شيخ شيوخ الإسلام ...

شهاب الملة والدين ابو عبد الله عمر بن محمد بن عبد الله السهروردي

رضي الله عنه الأمير الكبير العالم المجاهد كمال الدين ...

علي بن الحسن بن الحسين بن الحسين الحسيني ...

ان يروي عنه ما ولده على شرائط ائمة الحديث ...

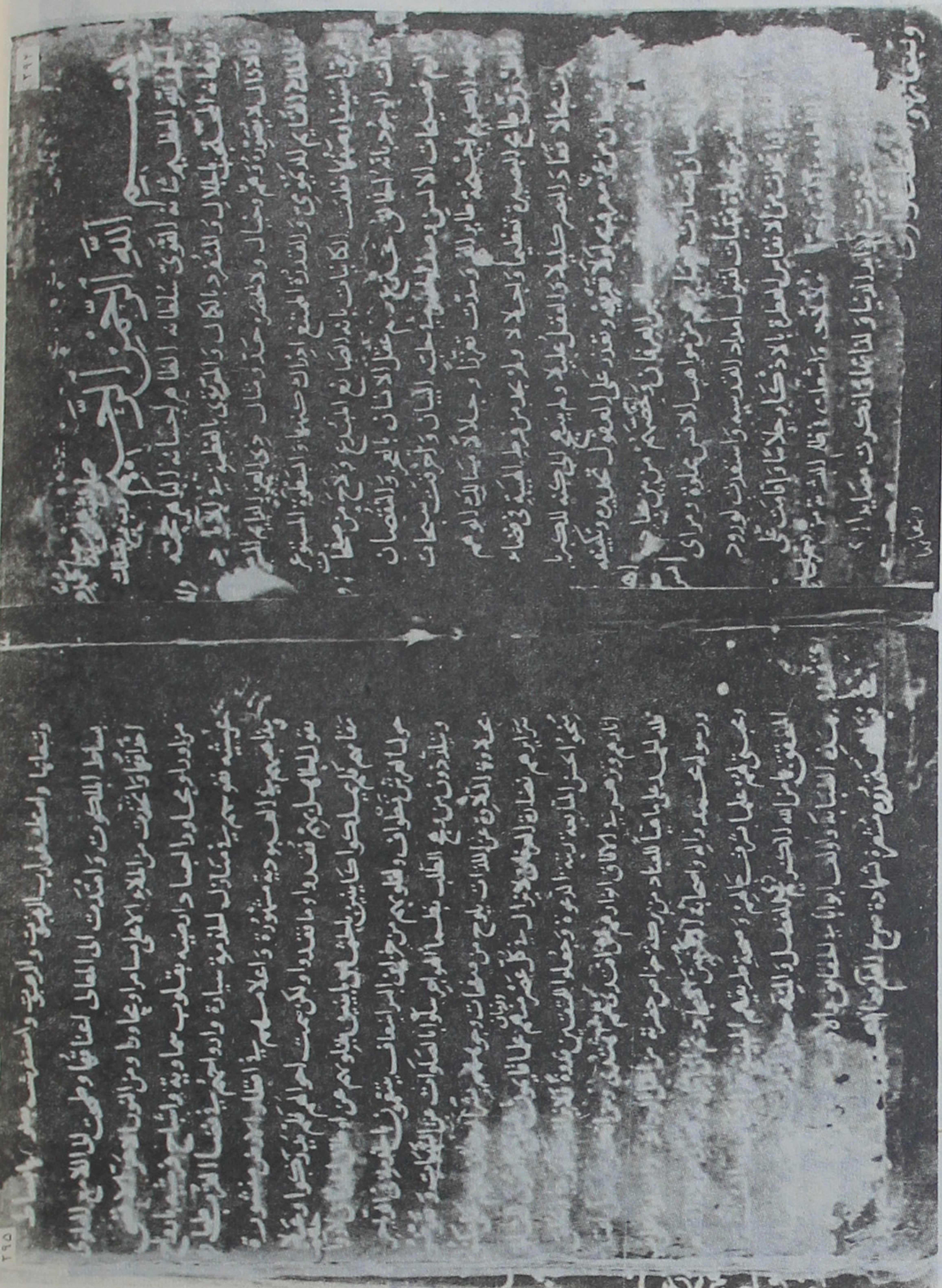
[illegible]

... الشيخ الرئيس ...

... الدين ابو محمد الحسين ...

هذا الكتاب ...

[illegible]

... أخبرنا شيخنا ضياء الدين أبو النجيب السهروردي قال انا أبو طالب الزينبي
قال أخبرتنا كريمة المروزية قال انا أبو الهيثم الكشميهني قال انا أبو عبد الله
الفربري قال انا أبو عبد الله البخاري قال حدثني إسحق قال انا عبد الصمد
قال انا عبد الرحمن بن عبد الله بن دينار عن أبيه عن أبي صالح عن أبي هريرة قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن الله تبارك وتعالى إذا أحب عبدا نادى
جبريل إن الله قد أحب فلانا فأحبه فيحبه جبريل ثم ينادي جبريل في السماء
إن الله قد أحب فلانا فأحبوه فيحبه أهل السماء ويوضع له القبول في الأرض وبالله
[illegible] والصلوة على محمد وآله الطاهرين
[illegible] عوارف المعارف [illegible]
[illegible] رحمه الله [illegible] ميامنه
[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلواته على خير خلقه محمد صاحب [illegible] الإسلام
وداعي الثقلين [illegible] دار السلام وعلى آله وأصحابه مصابيح الظلام
وبعد فإن الخرقة أثر من آثار الصحبة [illegible] صلحاء القوم
ولما احتظى الأمير العالم [illegible] المجاهد كمال الدين جمال الإسلام والمسلمين
الحسن بن علي بن الحسن [illegible] الحميري بصحبة شيخنا وسيدنا
[illegible] سلطان العارفين [illegible] شهاب الملة والدين [illegible] الإسلام
[illegible] أبي عبد الله عمر بن محمد بن عبد الله السهروردي جزاه الله
عن الإسلام والمسلمين خيرا أراد أن يلبس الخرقة المباركة [illegible]
[illegible]

٢٩٧

الكفار ... ان الله تعالى امر الخلق بالصلاة

احمد فالقيام مثل الالف والركوع كالدال ...

خلق الله تعالى ادم على صورة اسم محمد فالراس ...

... والبطن كالحاء الثاني ...

الدال لا يحرق اجساد الكفرة في النار وهو على صورته

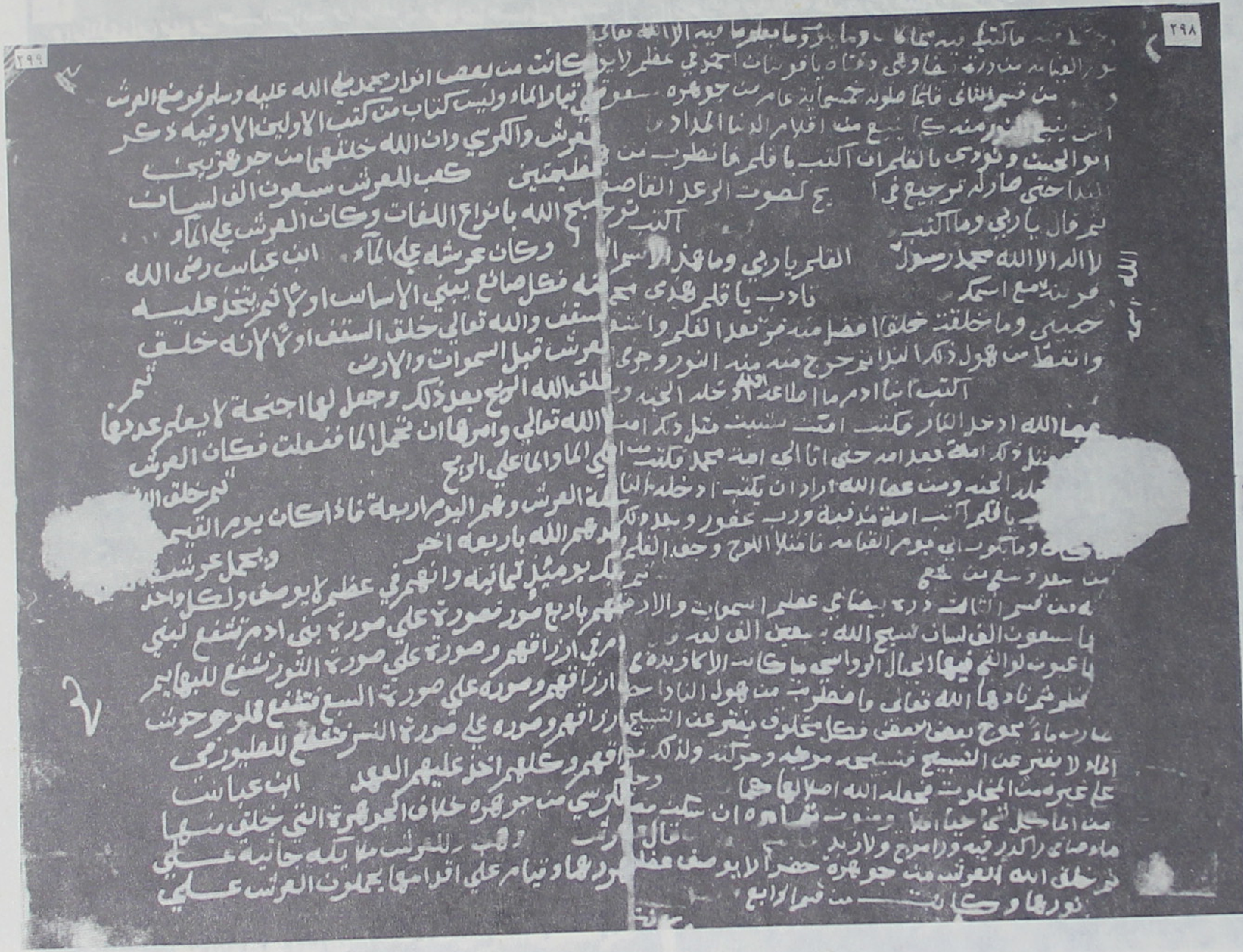
يبدل الله تعالى صورته صورة الخنزير ونعوذ بالله تعالى

قال ابن عباس رضي الله عنه اول ما

خلق الله تعالى ...

... خلق الارواح ...

... نور محمد صلى الله عليه وسلم ان الله تعالى ...

٢٩٨

... ما كتب فيه ... وما يكون وما يعلم ما فيه الا الله تعالى
نور العبادة من درة خاوية دفتاه ياقوتات احمر في عظم لا يوصف
من قسم الثاني فالقلم طوله خمسمائة عام من جوهرة ...
ابن ينبع النور منه كما ينبع من اقلام الدنيا المداد
اسود الحبشة ونودي يا قلم ان اكتب فالقلم مضطرب من ...
[illegible] حتى صار له ترجيع كصوت الرعد القاصف
ثم قال يا ربي وما اكتب ... اكتب
لا اله الا الله محمد رسول ... القلم يا ربي وما هذا الاسم
مقرونة مع اسمك ... نادى يا قلم هذا محمد
حبيبي وما خلقت خلقا افضل منه ثم نعد القلم وانشق
وانقط من هول ذكرا للا ثم خرج منه النور ...
اكتب ابنا ادم ما اطاعه ... الجنة و...
... الله ادخل النار فكتب امتي ... مثل ذكر امة
مثل ذكر امة بعد امة حتى اتا الى امة محمد فكتب
... الجنة ومن عصا الله اراد ان يكتب ادخله النار
... يا قلم اكتب امة مذنبة ورب غفور ...
... وما يكون الى يوم القيامة ... اللوح وجف القلم
من سعد وسعي من شقي
... من قسم الثالث ... عظم السموات والارض
... سبعون الف لسان تسبح الله ... الف لغة
... عيون لو القى فيها الجبال الرواسي ما ...
... ثم ناداها الله تعالى واضطرب من هول النداء
... بعضها بعضا فكل مخلوق يفتر عن التسبيح
الماء لا يفتر عن التسبيح فتسبيحه موجه وحركته ولذلك
على غيره من المخلوقات فجعله الله اصل لها ...
من الماء خلق كل شيء حي ... ان ...
ماء صافي راكد رقيق ... الامواج ولا ازبد ...
ثم خلق الله العرش من جوهرة خضراء لا يوصف عظمه ...
نورها وكانت ... من قسم الرابع

٢٩٩

كانت من بعض انوار محمد صلى الله عليه وسلم فوضع العرش
... تيار الماء وليس كتاب من كتب الاولين الا وفيه ذكر
العرش والكرسي وان الله خلقهما من جوهرتين
عظيمتين ... كعب للعرش سبعون الف لسان
ثم سبح الله بانواع اللغات وكان العرش على الماء
وكان عرشه على الماء ... ابن عباس رضي الله
عنه مثل صانع يبني الاساس اولا ثم يتخذ عليه
السقف والله تعالى خلق السقف اولا لانه خلق
العرش قبل السموات والارض
ثم خلق الله الريح بعد ذلك وجعل لها اجنحة لا يعلم عددها
الا الله تعالى وامرها ان تحمل الما ففعلت فكان العرش
على الما والما على الريح
ثم خلق الله حملة العرش وهم اليوم اربعة فاذا كان يوم القيمة
ايدهم الله باربعة اخر
فيكونوا يومئذ ثمانية وانهم في عظم لا يوصف ولكل واحد
منهم اربع صور صورة على صورة بني ادم تشفع لبني
ادم في ارزاقهم وصورة على صورة الثور تشفع للبهايم
في ارزاقهم وصورة على صورة السبع تشفع للوحوش
في ارزاقهم وصورة على صورة النسر تشفع للطيور في
ارزاقهم وعليهم اخذ عليهم العهد
... الكرسي من جوهرة خلاف الجوهرة التي خلق منها ... ابن عباس
قال ... وهب للعرش ملائكة جانبه على
... بردها ونيام على اقدامها يحملون العرش على

٣٠٠

واما العفاف فهو صاحب الشراب واما المرة فهو صاحب المزمير
واما الانيس فهو صاحب المحزون والمسوط فهو صاحب الاخبار
يلتقيها في افواه الناس فلا يحدون له اصلا واما داسم فهو
صاحب البيوت اذا دخل الرجل بيته ولم يذكر اسم الله
اوقع بينهم العداوة والمنازعة حتى يقع الطلاق والخلع
والضرب واما ولهان فهو يوسوس في الوضو والصلوة
سمعت علي رضي الله تعالى عنه
والعبادات
من حافظ على الخمس صلوات لوقتها وداوم عليها اكرمه الله
تبارك وتعالى بتسع كرامات ما يكونوا اولها ان
يحبه الله ويكون بدنه صحيحا وتحرسه الملائكة وتنزل
البركة في داره ويظهر في وجهه سيما الصالحين ويلين قلبه
ويمر على الصراط كالبرق الخاطف وينجيه الله من النار وبنزله
في جواره مع الذين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون
ان علي رضي الله عنه قال البكا ثلاث اذا بكا المومن
خيرله ويجازي ثلاثه في ثلاثه قال
بكايه من خوف الله ومن هرب الخطيئه ومن خشيته
القطيعه فهو كفارة الذنوب
طهارة العيوب فهو ولاية مع رضا المحبوب
فثمرة كفارة الذنوب النجاة من العقوبات وثمرة
طهارة العيوب النعيم المقيم والدرجة العلى وثمرة
الولاية المحبوب الروية والزيادة والله اعلم
با
منا المنافع للانسان
عشر خصال وما هيا اخبرني

٣٠١

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم عليكم بالسواك فان فيه عشر خصال اولها
يطهر الفم ويرضي الرب ويسخط الشيطان منه ويحب الحفظه
ويشد اللثة ويقطع البلغم ويطيب النكهة ويبلغ المرة ويجلي
البصر ويذهب الحفرة ويهون الشينه وقال صلعم الصلوة
بالسواك افضل من سبعين صلاة بلا سواك قال سمعت
ابو بكر يقول ما من عبد عبد الله تعالى الي رزقه الله تعالى عشر خصال
الا وقد نجا من الآفات والعاهات وجاور في رحمة المقربين ما تكون
الخصال صدق دايم مع قلب قانع صبر كامل مع شكر دايم
فقر دايم مع زهد حاضر ذكر دايم مع صلت جايع
خوف دايم مع حزن متصل جهد دايم مع بدن متواضع
رفق دايم مع رحم حاضر حب دايم مع حيا وحاضر
نافع مع حلم دايم ايمان صادق مع عقل ثابت قال
سمعت عمر رضي الله عنه قال عشرة لا تصلح بغير عشرة
العقل بلا ورع ولا الفضل بغير اداب ولا السرور بغير امن
ولا الغنى بغير جود ولا الفقر بغير قناعة ولا الرفعة بغير
تواضع ولا الجهاد بغير توفيق وقال عثمان رضي
الله عنه اضيع الاشيا عشرة اخبرني ما تكون قال عالم
لا يسال عنه وعلم لا يعمل به وراي صواب لا يقبل وسلاح
لا يستعمل ومسجد لا يصلى فيه ومصحف لا يقرا فيه ومال لا
ينفق منه وخيل لا تركب والزهد في قلب من يريد الدنيا
وعمر طويل لا يتزود فيه لسفره اخبرني عن
خيار الميراث ما تكون قال علي رضي الله عنه العلم خير ميراث
والادب خير حرفة والتقوى خير زاد والعبادة اربح بضاعة
والعمل الصالح خير قايد والخلق الحسن خير قرين والحلم خير
وزير والقناعة افضل غنى والتوفيق خير عون والموت

٢٥٢

والغيبة والخوض في الزف والرياء وحب الدنيا وحب المجد
وعن بعض الحكماء عقبى الدنيا زوال وعقبى الحيوة موت
وعقبى العلماء مزايل وعقبى جميع المال حساب وعقبى
الجمع شتات وعقبى العمارة خراب وعقبى الظالم
عقاب وعذاب وعقبى المذنب خذلان وعقبى التراب هلاك
ومراث وعقبى كل شي الهلاك ما خلا وجه الله تعالى
لقوله تعالى كل شي هالك الا وجهه له الحكم واليه
ترجعون وصلى الله على سيدنا محمد واله واصحابه اجمعين
تمت فتوة الحقيقية على التمام والكمال على يد مولفها
العبد الى الله الحاج محمد القتال ابن الشيخ قاسم السعدي
في ثامن عشر شهر ربيع الاول سنة الف ومية وخمسة عشر

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

قال الشيخ [illegible] الحاج محمد ابن الشيخ قاسم
السعدي [illegible] يا صاحب الفتوة قد اوضحت لك هذه الفتوة
الذي فيها علم الاولين وعلم الاخرين ما ينتفع المومن
من امور دينه ودنياه واخرته حتى ينال ان من الثواب
العظيم والاجر على الله تعالى وبعد تمامها ارسلت في كتابي
فتوة الاولية واستعمل كما منها الضعيف ونقلت
الوارد الصحيح حتى يعلم الذي يقف على الفتوة التي ما تركت
شي الا وضعته في محله ويبقى بالحجز المونس ما دام [illegible]
[illegible]
تعلم السر ولا تعمل به العلم بالشي والجهل به
[illegible] فذي ما ورد [illegible]
في الطر [illegible]

٢٥٣

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين ولا عدوان الا على
القوم الظالمين ونسال الله ان ينفعنا واياكم الى جنات النعيم انه
تواب كريم غفور رحيم الحمد لله الذي جعل الفتوة لباس
التقوى وحلة الانبيا وسلك فيها من اختصه من عباده الاولياء
والاصفيا والصلاة والسلام على اشرف الانبيا وسيد الاصفيا
محمد المصطفى وابن عمه علي المرتضى وعلى اله واصحابه وذريته
وعلى ابنيه اجمعين اما بعد قال مولف الفتوة يا طالب العلوم ان
السلوك الطريقة اعلم هداك الله الحجر ابن السايرين [illegible]
الى منازل الواصلين ما قال محمد ابن السيد على الدين
ابن رضي عنه مصنف هذه الفتوة ومعرفة الطرايق
والحقايق واركان الاربعة
اول اركان الفتوة
باخذ الميثاق والمقراض ويا خذ العهد ويتوب وشرط
المنشران يتادب الى الله [illegible]
لا تتهاون بصلاة الشدوات تطلع الحلاوة وتنزل [illegible] والشكر
بين الحاضرين في الشكر وتورد بها من بلد الى بلد
ومن مكان الى مكان واذا سلمها كيف يسلمها واذا
اخذها كيف يا خذها ومن حاملها واهل الحقل وكيف يلحق
بعضهم بعضا واذا طلب من احد حقه كيف يطالبه واذا صار
من اهل الطريق خطأ يقف عن حسن الفعال وعند
باب الطريق واهل الطريق يسمون اهل خراسان [illegible]
العراق خليفة [illegible] وعند اهل مكة [illegible]
تعالى مقام الاخلاق واذا [illegible] وصف تعاليه يسمونه [illegible]
المقام واذا [illegible] وترجم باول ما ابتدا [illegible] من كلام
الله تعالى ويصلي على رسول الله صلى الله عليه وسلم ويقرأ
قبل [illegible] الترجمان وبعده بسورة الفاتحة والاخر [illegible]

... بيني وبينها فقال لها ابراهيم تريدين
... تكوني عاصية لله تعالى فقالت له يا ابراهيم ان ربك
... يكلمني في بنا بيته في ارضي فهبط جبرايل عليه السلام
وقال له يا ابراهيم اعطيها ما تريد فاذا جاءت العجوز ثاني
مره وقالت له يا ابراهيم لا تبني في ارضي فقال لها ابراهيم
فمني في ذلك الشبر من ارضك عوض من الابل ومن الغنم
والبقر ومهما اردت فلم تقبل فقال لها ابراهيم ما تريدي يا عجوز
فقالت العجوز يا ابراهيم لا بد من اخذ هذا الشبر من ارضي وتريده
في البيت الحرام تسلمني مفاتيح البيت عوضا عن الشبر
من ارضي تكون لي ولذريتي من بعدي الى يوم القيمة
وعلى هذا وقع الشرط وهو قوله تعالى ان الله يامركم ان
تودوا الامانات الى اهلها فهبط جبرايل وقال السلام
عليك يا ابراهيم ربك يقريك السلام ويقول وافق العجوز
على ما ارادت فحلف لها بالله العظيم اريدك تعاهدني
على ذلك وتذكر ما وقع له مع سارة كما عاهد عاهد من
جهة هاجر واسماعيل عليهما السلام وقالت له يا ابراهيم
ان لم تعاهدني لا تبني في ارضي فهبط جبرايل عليه السلام
على ابراهيم وقال له ان الله يامرك ان تعاهدها وان تعطيها
المفاتيح فعند ذلك اذنت له في ذلك والله اعلم وذلك
ان الكعبة حرسها الله تعالى بنوها سبع مرار ... بنوها
الملايكة ادم ابراهيم جرهم
قريش وقد حضر ابنها قريش النبي صلى الله عليه وسلم
ونقل الحجارة معهم هكذا تنتهي الحديث ... وعبد الله
ابن الزبير في ايام خلافته الحجاج ابن يوسف الثقفي
عليه من الله ما يستحق والله اعلم واليه المآب

... العهد وحسنه ...
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من نقض العهد ... وقد ...
رضي الله عنه كنت اذا سمعت ذكر العهد في مجلس ترتعد من ...
ويقشعر بدني لاجل ما سمع من رسول الله صلى الله عليه وسلم
لانه قال يا اصحابي عظموا قدر العهد لان العهد من الله العظيم
لا ... كانت تعظم العهد لانه حبل الله المتين لان
الله عظمه في الدنيا والاخرة ولنذكر ما ذكر في حفظ العهد
وان اول عهد من الله جل جلاله الى جبرايل عليه السلام
ومنه لادم ومن ادم الى شيث ومن شيث الى نوح ومن نوح
الى نوح ومن نوح الى ابراهيم ومن ابراهيم الى اسماعيل ومن اسماعيل
الى محمد صلى الله عليه وسلم ومن محمد الى الامام علي كرم الله وجهه
ومن علي الى سلمان الفارسي ومن سلمان الى جميع من اخذ
السند والعهد واليد وقال صلى الله عليه وسلم اتاني جبرايل
وقال يا محمد ربك يقريك السلام ويقول لك اشقى الاشقيا يوم
القيمة ناقض العهد بدليل قوله تعالى والذين ينقضون
عهد الله من بعد ميثاقه ويقطعون ما امر الله به ان يوصل
ويفسدون في الارض اوليك هم الخاسرون وقال صلى الله عليه
وسلم من نقض عهد الله وميثاقه خسر الدنيا والاخرة ولم
ينال شفاعتي يوم القيمة فقالت الصحابة يا رسول الله لو
ارتكب العهد عند الله تعالى قال الله ... ذكره رحيما
في كتابه العزيز وهو قوله واوفوا بالعهد اذا عاهدتم ولا
تنقضوا الايمان بعد توكيدها وقد جعلتم الله كفيلا وقال صلى الله
عليه وسلم العهد مني وانا من العهد لان الله سبحانه وتعالى

[illegible] سنة واجازة وجميع المعامرية

[illegible] فوت في المدينة [illegible]

[illegible] ينسبون اليه وعاش مائة وسبعين

[illegible] موت في [illegible] في [illegible] سنة

[illegible] وجميع [illegible] ينسبون اليه [illegible]

سنة وهو مدفون [illegible]

وجميع [illegible] اليه وعاش [illegible]

[illegible] مدفون في [illegible]

وجميع [illegible] ينسبون اليه وعاش [illegible]

[illegible]

[illegible] ينسبون اليه وعاش ثمانين سنة [illegible] مدفون

في [illegible] سنة واجازة وجميع [illegible]

[illegible]

[illegible] ينسبون اليه وعاش مائة [illegible]

[illegible] مدفون في [illegible]

[illegible] وجميع العواسب والذي [illegible]

[illegible] والنبال [illegible] ينسبون اليه وهو مدفون في [illegible]

[illegible] واجازة وجميع [illegible]

[illegible]

[illegible] ينسبون اليه و [illegible]

[illegible] وهو مدفون في [illegible]

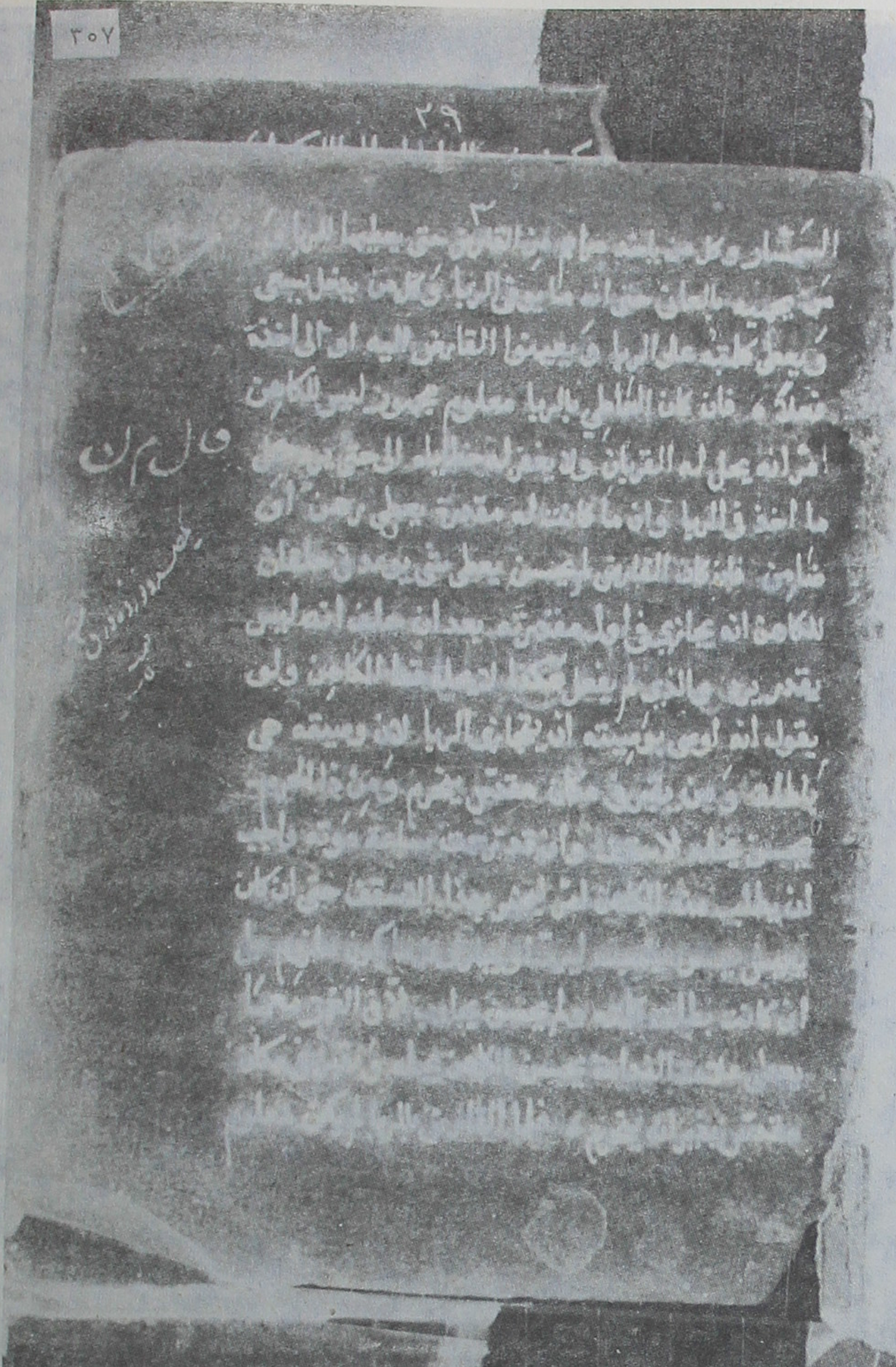
سنة واجازة وجميع [illegible]

وعاش ثمانية و [illegible] عام وهو مدفون

[illegible] سنة واجازة [illegible]

[illegible] وهو مدفون بمكة [illegible]

سنة واجازة و [illegible]

مجهور يحسن الكاهن يحله بعد ان يوعد له و تكون
نيته ان يجاري عن الربا و بعد ان ميقاصه في اعترافه. لا
يكون وعد للكاهن وما عاد فعل شي لان ان كان وجده انه
وعد لايحله الى حق يجاري فان كان وخطر الموت ولو كان
احسن لا يحله ان مادة الربا لكن ليس بلازم كما وان يطلب
منه ضامن و دستور ليتكلم في ذلك مع الاسقف بل يحسن
يحله ان كانت له نية ليرد و يحكم بلا اقتناع ان وارثيه بعد
موته يجاوبوا عنه.

الفصل السابع والثلاثون

في بيان من هو مستقرض

ليس يجوز لاحد ان يطلب من غيره ليقترض بالربا الا لاجل
معونة احد يكون من عدة العائلة و لم يحسن يعينه بطريق
اخر. وكذا الاستقراض ليس بذاته خطية اذا من يطلب
القرض لم يحلي الربا الا بالغصب. فلهذا استحق بالربا
وهو من العادة بل مسامحة و مفاوضة يحلى خطية هي
مجبورين لانها تصير لانه لحسابه شيء بهذا السبب.
فاذا استحق لصاحب الربا ليتاجر بالقرض بل يستنفق به هل

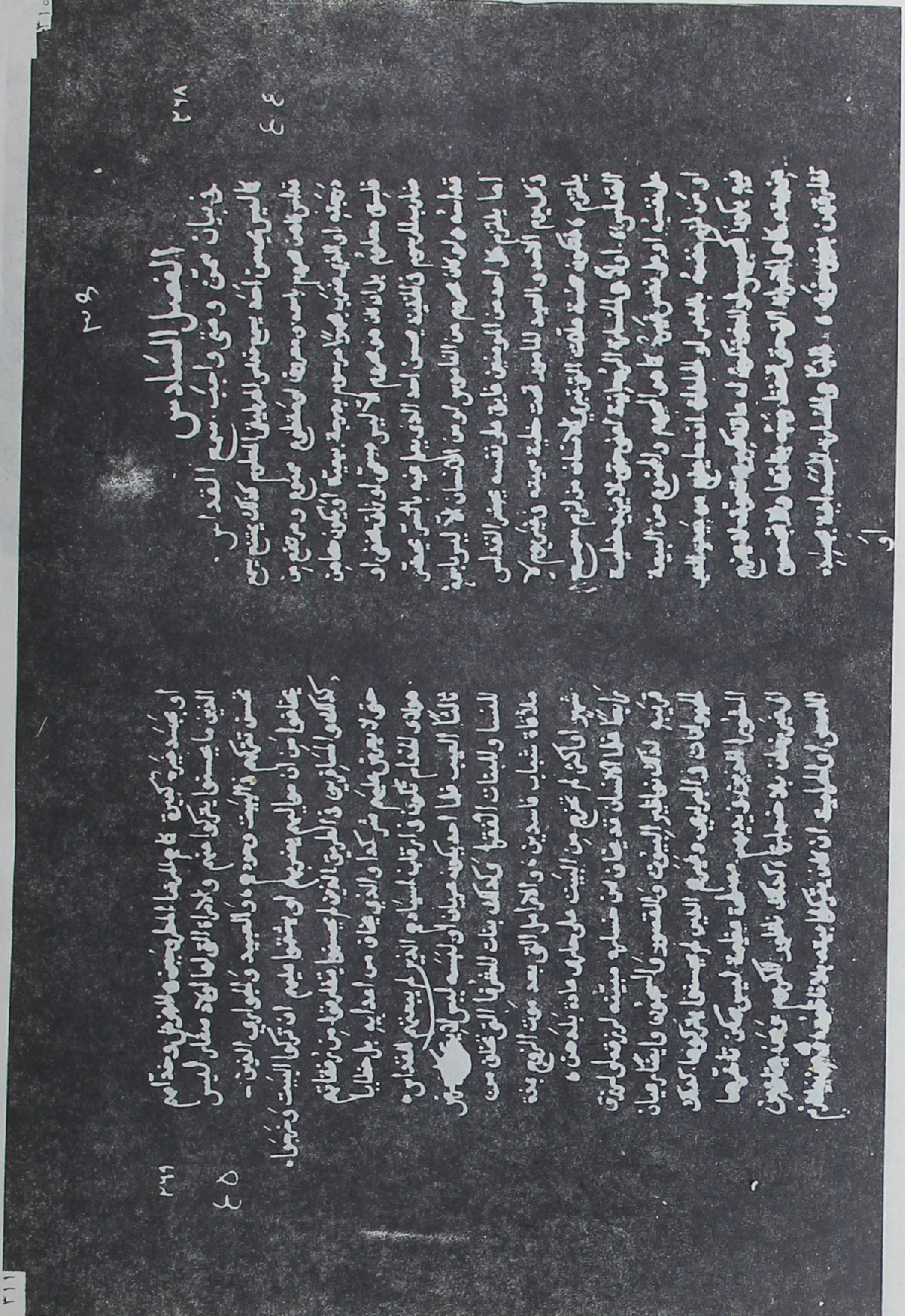
يجوز

يجوز طهران في ذلك ريب لان القعيس توما لما سئلوه بهذه
احد من اهل مدينة فلورنتيا في ذلك قد جاوبه انه حرام
لا ربما المفهوم بجوابه هو ان الذي يمكن له بطريق اخر حصول
دراهم ليتاجر بها لم يجوز له الاستقراض بالربا. لان لو كان هذا
غير ممكن له يحسن يطلب قرض بالربا وكذا يستقرض سواء كان
او من غيره سوا ليتاجر به او لقرضته اخر.
اجازة الحاكم ان تصير ربا كما اجازته ان تكون قحاب في
بعض الاوقات ليس حرام بل من يغصب غيره ليوفي الربا
يخطي كمثل من يقرض بالربا. لان هذا يخالف ناموس الطبيعة
و الشريعة لذلك قد عاقبت العاطين بالربا بانواع
التاديب كثيرة مختلفة.

الفصل الثامن والثلاثون

في بيان تبديل الدراهم وكم انواعه

تبديل الدراهم يحصل بين التجار في التجارة وقد يصير
بثلاثة انواع الاول فلما يستبدل شي مع شي كما تبديل الدراهم
بالشي. ثانيا تبديل الدراهم مع الدراهم وهذا النوع خاصة
يسمى مصارفة وتصير على اربعة اشكال الاول قولا انه

٢١٢

٣٤٤

جنسهما الا [illegible] الكامل [illegible] دايما يهلى خلقة ميتة ،

الفصل الثاني والثلثون

في بين ثمانية اشيا التي يسببها الزنا .

ثمانية اشيا تنبع من الزنا اي ١ عماوة القلب ٢ السقوط ٣ قلة الكرزنة ٤ تهتك النضير ٥ محبة النفس ٦ بغض الله ٧ محبة العالم ٨ فزع المياة الاتية ، وفي [illegible] العين تكون خطية جيمة حين يحصلها احد ويكون نايف على حاله والدم [illegible] قلبه للخطية تكون خفيفة ، وهذا كان في شرح هذه الاشيا [illegible] في الكتاب [illegible] ذبيان وصية [illegible] السادسة قد شرحنا كثيرًا على خطية الزنا ،

الفصل الثالث والثلثون

في بيان الغضب والخطايا الناتجة منه

الغضب [illegible] ان يحب في الانتقام [illegible] [illegible] اشيا [illegible] الذي لم يكن [illegible] [illegible] [illegible] الدم على القلب [illegible] قلب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] الغضب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

الغضب

٢١٣

٣٤٥

١٢١

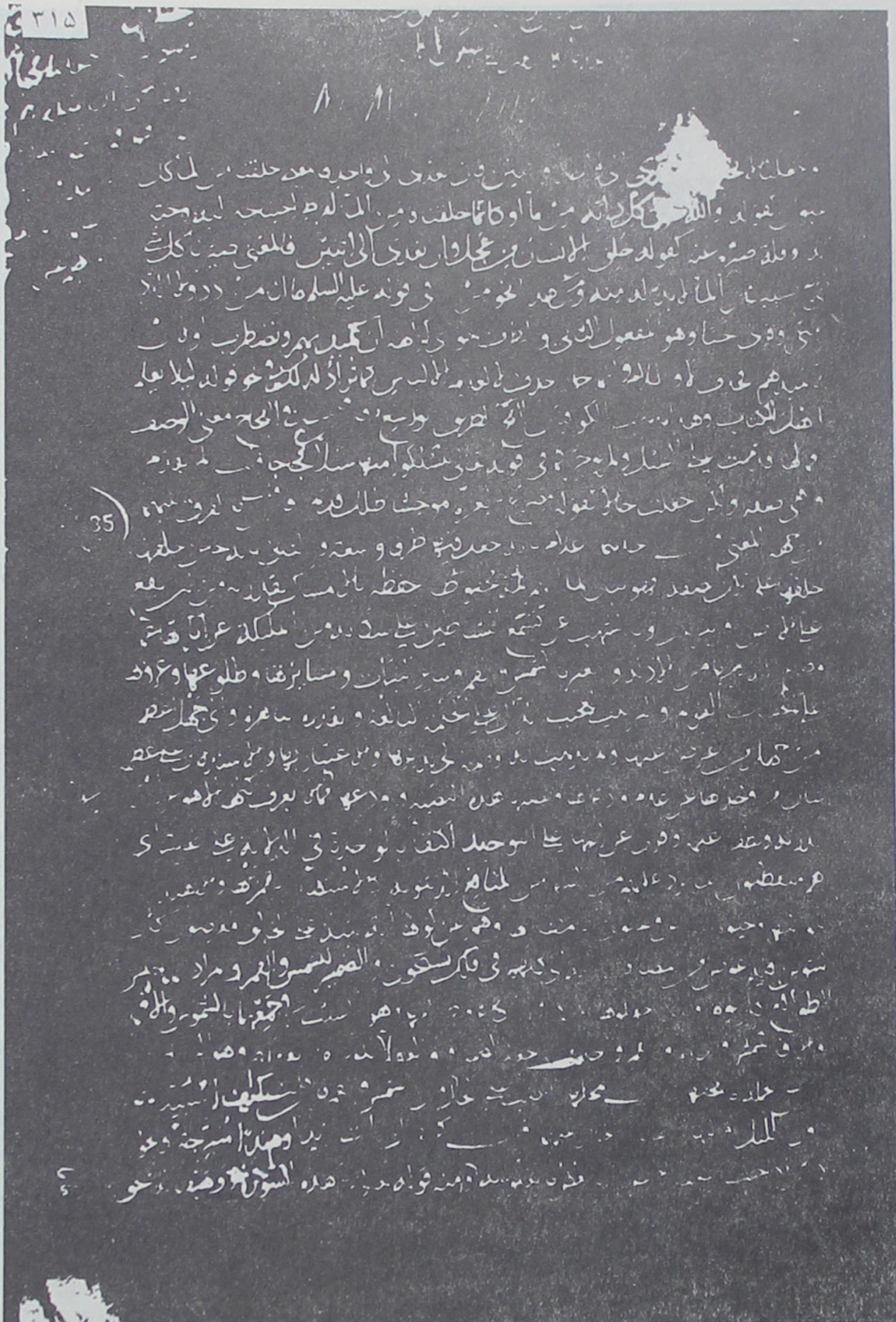
الغضب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] المطلق [illegible] في [illegible] [illegible] [illegible] تشتعل وتنطفي [illegible] الانسان [illegible] [illegible] ، الرجز ليس كذلك بل يثبت مدة زمان بقلب الانسان لانه [illegible] على الشر [illegible] ويطلب يجازيه ، والغضب هو ايضًا [illegible] في قلب الانسان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] الشر [illegible] [illegible] [illegible] عليه كما يفعل الرجل الخبيث الذي يتمهل ويصبر [illegible] [illegible] ، والغضب اذا [illegible] الانسان على نفسه ولم [illegible] ولكنه بارادته في قلبه قد [illegible] فتكون خطيته مميتة حين [illegible] ليس [illegible] شر [illegible] ولو كان [illegible] ليس يليق [illegible] ان [illegible] تارة في حكم يده كما من [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] الحاكم [illegible] [illegible] الكبير [illegible] من [illegible] لغيره . [illegible] ليس [illegible] في [illegible] من اجل العدل ،

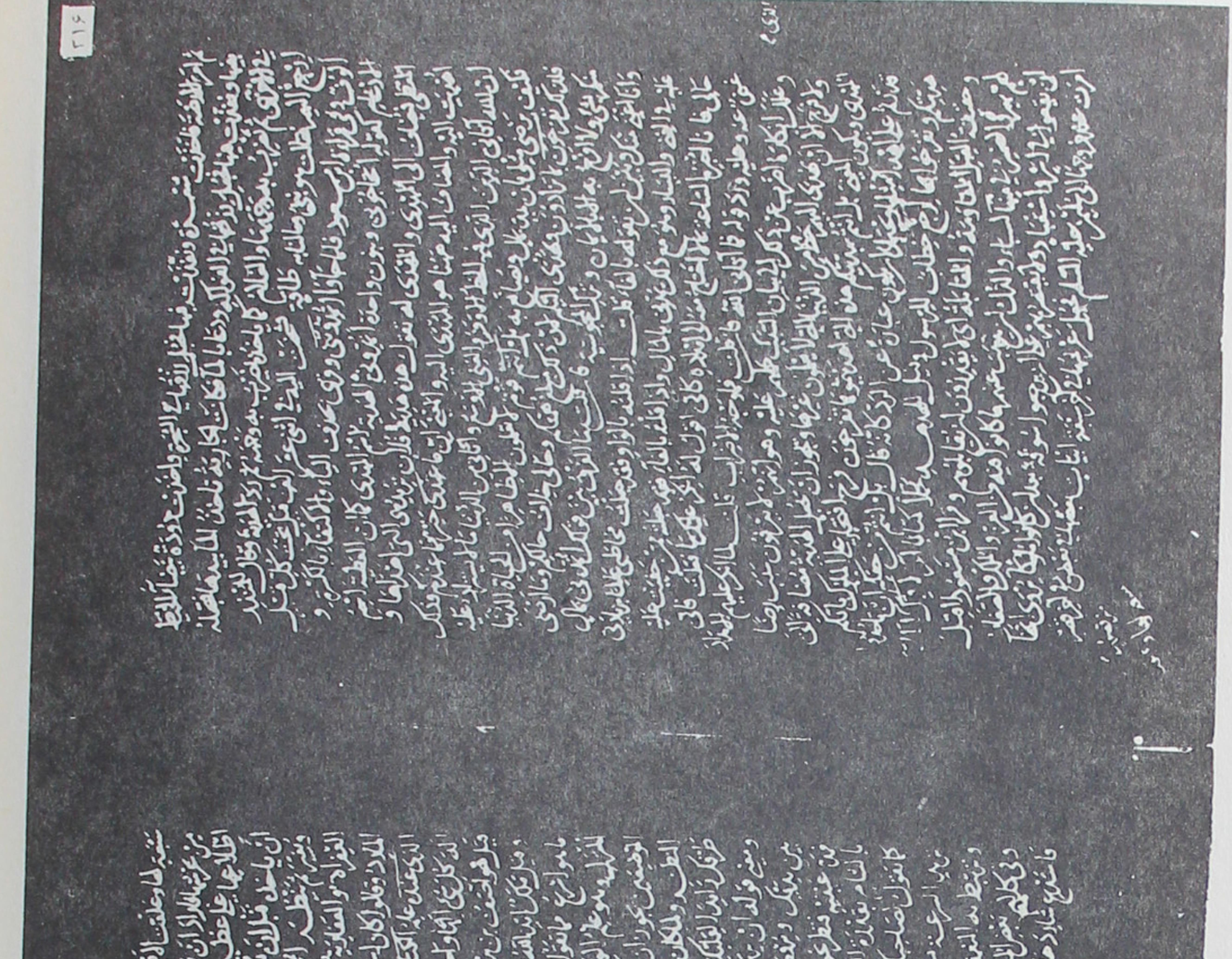
[illegible] يكون معلوم ان من خطية الغضب قد [illegible] [illegible] اشكال الخطايا ١ [illegible] ٢ [illegible] ٣ [illegible] ٤ [illegible] [illegible] [illegible] ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ولم [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] حين [illegible] [illegible] بالفعل [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

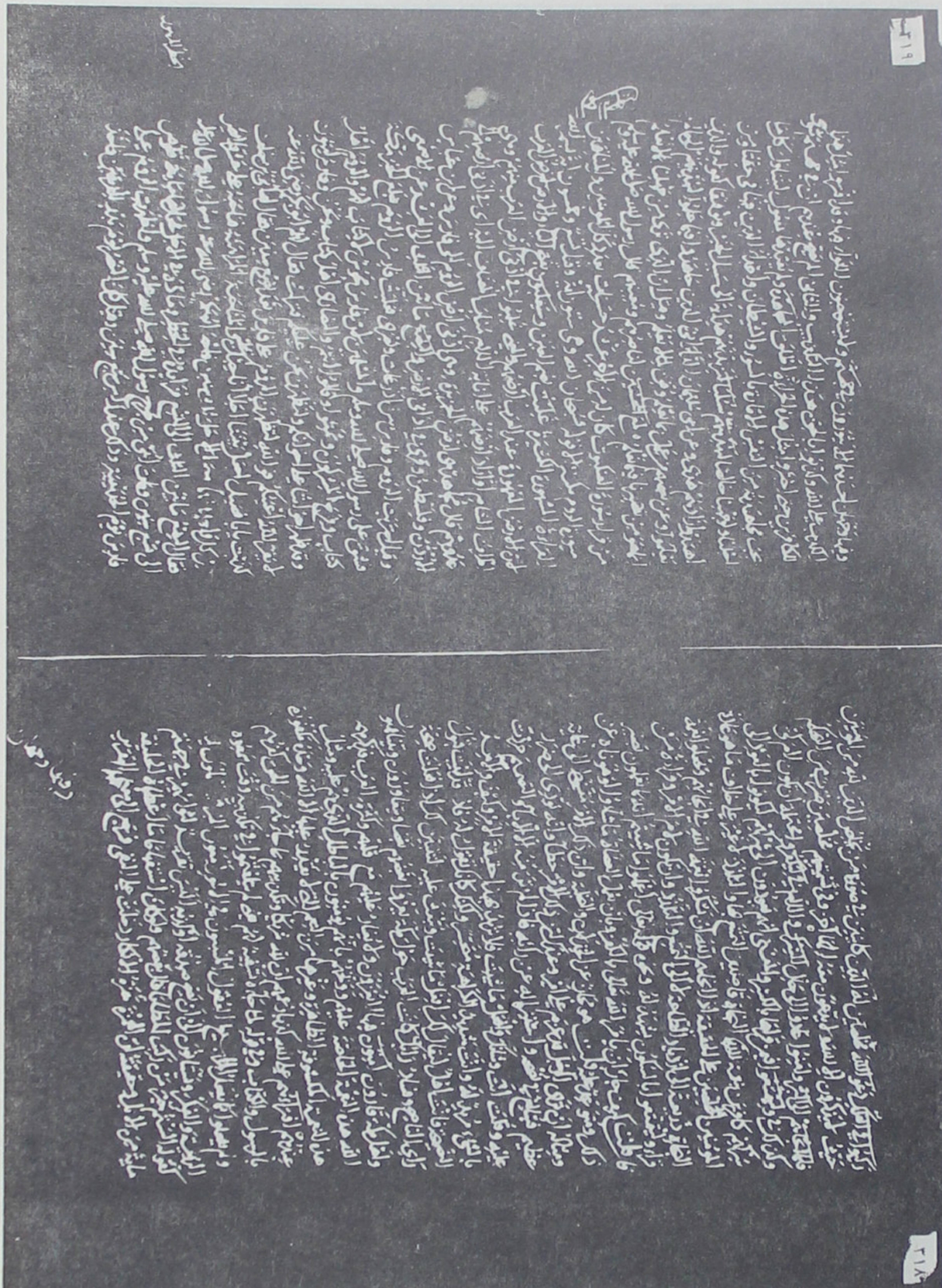
ان يكون مفصولًا من الجماعة ومن قال لاخيه يا احمق فقد وجبت
عليه نار جهنم ٠ الفصل الرابع والثلثون
في بيان الشراهة [illegible] السكر

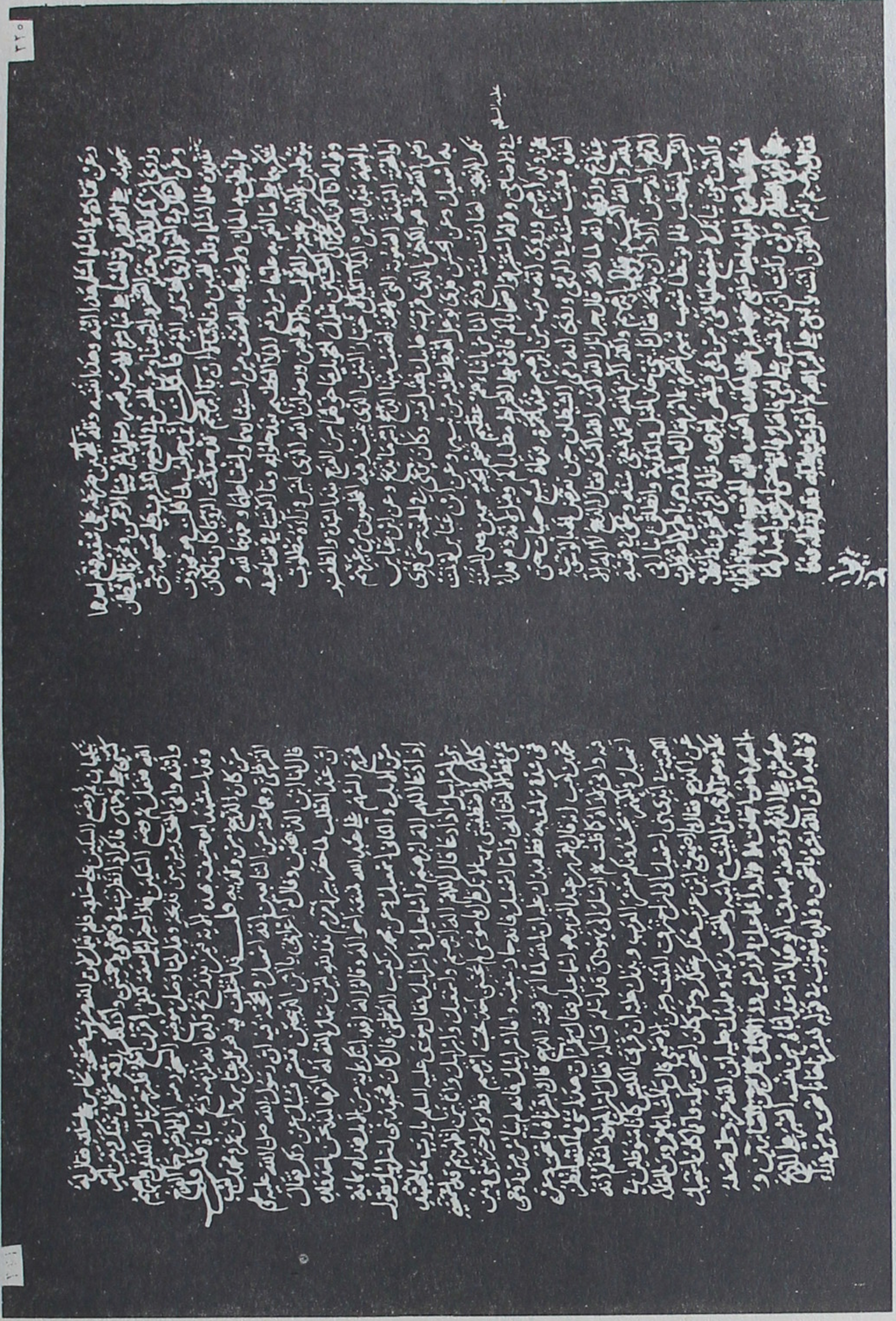
الخطية الخامسة من المميتات بعد الكبريا هي الشراهة التي هي رغبة
زايدة في الاكل والشرب ٠ فتكون على نوعين ٠ نوعًا حين ما تتعدى
القياس في الاكل ونوعًا في الشرب الزايد ويقال له سكر فاما
تكون الشراهة في ستة اماكن خطية مميتة ٠ اولًا فلما الرجل [illegible]
يظن ان ماله منتهاه آخر غير في الاكل والشرب ٠ ثانيًا فلما من اجل
شراهة بطنه بالاكل او الشرب يتعدى على ناموس الله ٠ ثالثًا
حين لعدو كثرة اكله او شربه يضر جسده ويقع في شي كبير ٠
رابعًا فلما الناس تفتخر بكثرة اكله ام شربه ٠ خامسًا فلما الاكل
او الشرب يكون ضد الطبع كما من ياكل لحم انسان الا اذا يكون
لشفا المرض او في شدة العازة لو كان انسان ميت لانه ليس
يجوز يقتله لياكل من لحمه او يشرب دمه ابدًا ٠ سادسًا فلما
من كثرة الاكل والشرب يقع في خطية مميتة ٠ ولكن الذي في الاكل
[illegible] يكون ويخرج نوعه قد يحصل ايضًا خطية
كبيرة [illegible] اذا يكون بالنوع الا ليس ياكل ويشرب
[illegible] حينئذ تكون خطيته رايعة عن خطية
[illegible] ٠

واما

٣١٥

اسحق نبيه يعقوب فلو كان الذبيح ابنه [illegible] لكان خلفا للموعد في يعقوب وعن علي بن ابي طالب و
ابن مسعود والعباس وعطاء وعكرمة وجماعة من التابعين انه اسحق والحجة فيه ان الله
تعالى اخبر عن خليله ابرهيم حين هاجر الى الشام بانه استوهبه ولدا ثم اتبع ذلك
البشارة بغلام حليم ثم ذكر رؤياه بذبح ذلك الغلام المبشر به ويدل عليه كتاب يعقوب
الى يوسف من يعقوب اسرائيل الله بن اسحق ذبيح الله ابن ابرهيم خليل الله فان قيل
قد اوحي الى ابرهيم عليه السلم في المنام ان يذبح ولده ولم يذبح وقيل له قد صدقت
الرؤيا وانما كان يصدقها لو صح منه الذبح ولم يصح قلنا قد بذل وسعه وفعل ما يفعل
الذابح من بطحه على شقه وامرار الشفرة على حلقه ولكن الله سبحانه جاء بما منع الشفرة ان
تمضي فيه وهذا لا يقدح في فعل ابرهيم الا ترى انه لا يسمى عاصيا ولا مفرطا بل يسمى مطيعا
ومجتهدا كما لو مضت فيه الشفرة وفرت الاوداج وانهرت الدم وليس هذا من ورود النسخ
على المامور به قبل الفعل ولا قبل اوان الفعل في شيء كما يسبق الى بعض الاوهام حتى يشتغل
بالكلام فيه فان قلت الله تعالى هو المفتدي منه لانه الامر بالذبح فكيف يكون فاديا
حتى قال وفديناه قلت الفادي هو ابرهيم عليه السلم والله تعالى وهب له الكبش ليفتدي
به وانما قال وفديناه اسنادا للفداء الى السبب الذي هو الممكن من الفداء بهبته
فان قلت فاذا كان ما اتى به ابرهيم من البطح وامرار الشفرة في حكم الذبح فما معنى
الفداء والفداء انما التخليص من الذبح ببدل قلت قد علم الله ان حقيقة الذبح لم تحصل
من فري الاوداج وانهار الدم فوهب الله له الكبش ليقيم ذبحه مقام تلك الحقيقة
حتى لا تحصل تلك الحقيقة في نفس اسمعيل ولكن في نفس الكبش بدلا منه فان قلت فاي
فائدة في تحصيل تلك الحقيقة وقد استغنى عنها بقيام ما وجد من ابرهيم مقام الذبح
من غير نقصان قلت الفائدة في ذلك ان يوجد ما منع منه في بدله حتى يكمل منه
الوفاء بالمنذور وايجاد المامور به من كل وجه فان قلت قيل هاهنا كذلك نجزي المحسنين
وفي غيرها من القصص انا كذلك قلت قد سبقه في هذه القصة انا كذلك فكانما
استخف بطرحه اكتفاء بذكره مرة عن ذكره ثانية نبيا حال مقدرة كقوله تعالى خالدين
فان قلت فرق بين هذا وبين قوله فادخلوها خالدين وذلك ان المدخول موجود مع
وجود الدخول والخلود غير موجود معهما فقدرت مقدرين الخلود فكان مستقيما وليس

٢٩٩

الجزء السابع من تفسير الثعلبي
رحمه الله تعالى

اوله سورة النجم الى آخر القرآن العظيم تفسير الثعلبي

فهرس ما في هذا الجزء السابع من تفسير الامام الجليل الثعلبي رحمه الله تعالى من السور القرآنية

النجم القمر الرحمن الواقعة الحديد المجادلة الحشر الممتحنة

الصف الجمعة المنافقون [illegible] التحريم الملك ن

الحاقة سأل نوح الجن المزمل المدثر القيمة الانسان

المرسلات عم النازعات عبس التكوير الانفطار المطففين الانشقاق

البروج الطارق سبح الغاشية الفجر البلد الشمس الليل الضحى

الم نشرح التين العلق القدر لم يكن اذا زلزلت العاديات القارعة

التكاثر العصر الهمزة الفيل قريش الماعون الكوثر الكافرون

النصر تبت الاخلاص الفلق الناس تم الفهرس

المجلد السابع من كتاب الكشف والبيان في تفسير القرآن

سورة والنجم

... الف واربعمائة وخمسة احرف وثلثمائة وستون كلمة واثنتان وستون آية اخبرني ...
... ابن ... ابن احمد ... حدثنا ابو ... حدثنا ابو عمرو ...
... حدثنا محمد بن ... حدثنا ...
... ابن اسلم عن ابيه ... عن ابي بن كعب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قرا سورة والنجم
... من الاجر عشر حسنات بعدد من صدق بمحمد ... بسم الله الرحمن الرحيم قوله عز وجل
والنجم اذا هوى قال ابن عباس ... يعني الثريا اذا ...

[illegible]

من الجن ما يدخل الانس من الحلق

[illegible] فقال [illegible] والجن ناس في الجواب

[illegible] ناس من جن قد سماهم في هذا الموضع ناسا كما سماهم رجا[لا]

فقال عز وجل وانه كان رجال من الانس يعوذون برجال

من الجن وقد ذكر عن بعض العرب [illegible]

من الجن جاؤوا فقيل من انتم قالوا ناس من الجن [illegible]

وهذا معنى قول الفراء واصل الوسواس الحركة [illegible]

من الجن [illegible] يحكي الاستاذ ابو القسيم عن ابي الهيثم النحوي

انه حكي عن بعضهم انه كان يقول الوسواس من الانسان [illegible]

سوسه من الشيطان فيحمل الوسواس من فعل الجنة والناس

وفي حديث ابي ذر انه قال لرجل هل تعوذت بالله من [illegible]

من شياطين الانس [illegible] وكذلك جعلنا لكل

نبي عدوا شياطين الانس والجن [illegible] وقال [illegible]

[illegible] النايم والتولد [illegible] ان تتولد [illegible]

الوسواس [illegible] الناس [illegible] اشتغالات [illegible] لا اشتغال [illegible]

اشتغالا [illegible] تم المجلد الرابع عشر

وانتهى الكتاب والحمد لله رب العالمين وصلواته

على [illegible] سيدنا محمد النبي واله الطيبين الطاهرين

وسلم تسليما كثيرا ووقع الفراغ منه عشية يوم [illegible]

[illegible] العشر [illegible] جمادى الاولى

من سنة تسع واربعين وخمسمائة

كتاب مشارق الأنوار النبوية

تأليف الشيخ الإمام العالم العلامة

قدوة العلماء إمام المحدثين الملتجي

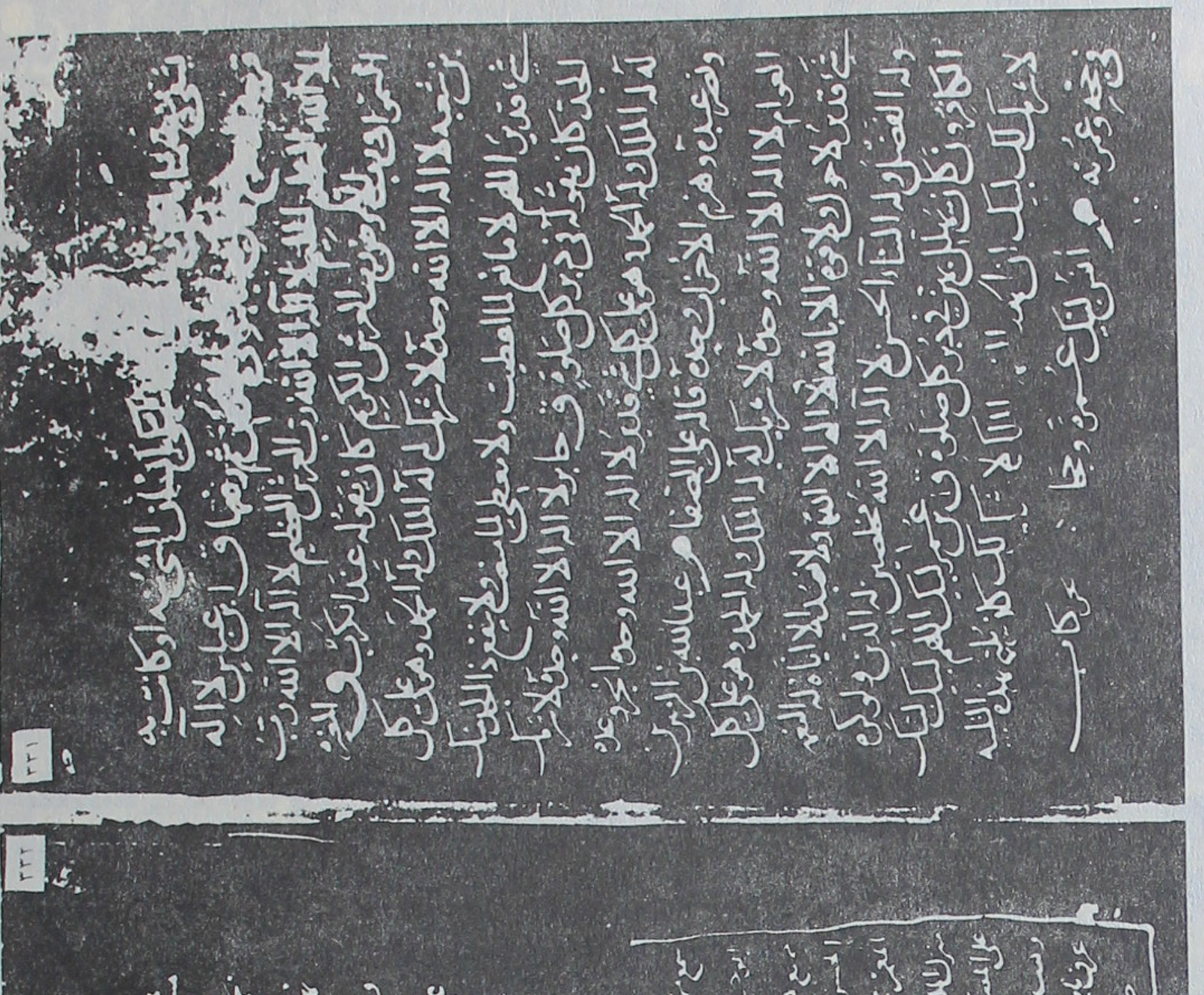
إلى حرم الله تعالى الحسن بن محمد بن

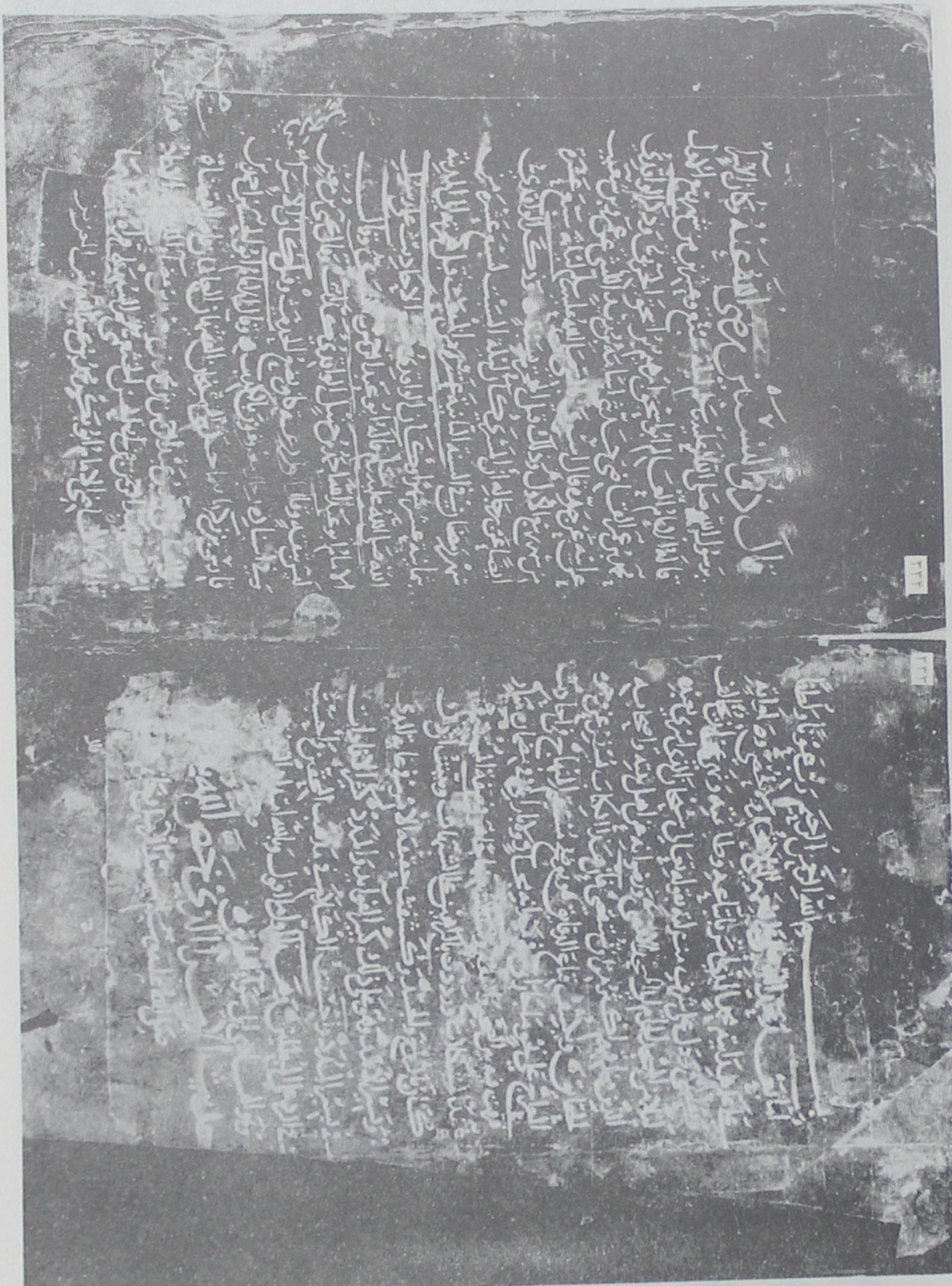
الحسن الصغاني رحمة الله عليه

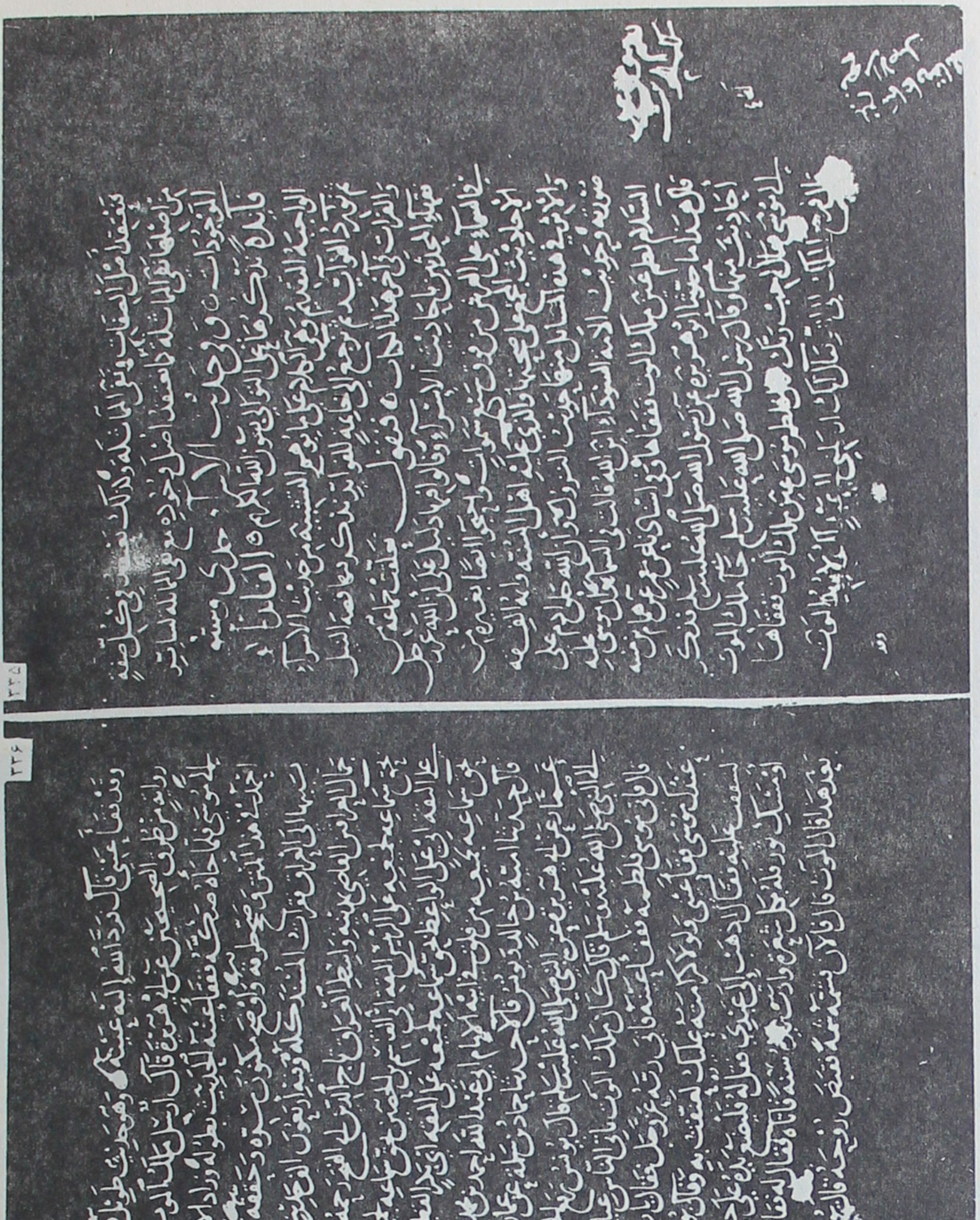
من صحاح الأخبار المصطفوية

بسم الله الرحمن الرحيم وصلى الله على محمد وآله
الحمد لله محيي الرمم ● ومجري القلم ● وذاري الأمم
وباري النسم ● ليعبدوه ولا يشركوا به ● فارج الأتراح
وفالق الإصباح ● وخالق الأرواح ● وباعث الأشباح
في حنادس الحشر وعكوبه ● مربح الرباح ● ومفيح الرياح
ومبيح المباح ● ومزيح الجناح ● ليحمدوه وينتهوا عن ركوبه
مدني السحيق ● ومنمي المضيق ● ومزجي الغديق
ومحيي الغريق ● ليشكروه في إنشاده وسروبه ● جزيل النوال
كريم المآب ● سريع الحساب شديد العقاب ● ليزدجر
المجرم عن حوبه ● وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك
له غافر الذنوب ● وساتر العيوب ● وكاشف الكروب
ومصرف القلوب ● ليكف من انتحل علم غيوبه ● وأشهد
أن محمدا عبده ورسوله ● فصيح اللسان ● صحيح البيان
حميد الجنان ● شديد الطعان ● إلى من تشبث بأذيال حروبه
صلى الله عليه وعلى أسرته الأطهار ● وصحابته الكرام الأبرار

ما طلع الشرق ولمع البرق ● ورتق الخرق وجمع الخرق
ما أفاض تهتان سحبه ● قال الملتجي إلى حرم الله
تعالى الحسن بن محمد بن الحسن الصغاني نهنهه الله للخطر العظيم
قبل أن يضعضع الموت أركانه ● وحداه على أن يعمر ربع
الورع ويشيد بنيانه ● وأباحه باحة سبوحه ● وأتاحه
بها غبوقه وصبوحه ● وأماته بها حميدا فأقبره ● ثم إذا
شاء منها أنشره ● أما بعد فإني لما تزوجت مراقي
الشرف وتحرجت من مساقي الترف ● عطوت بشناشن العزم
على أعراف المجد بزائجها ● وطرت بعباب الحزم في خوض بحار
الحديث وركوب ثبجها ● لعلمي أن من تسنم قنن المعالي
استرذل من لاذ بحضيضها ● ومن اعتلى ذرى المناقب النبيه
أذعنت له الأمم قضها بقضيضها ● ومن انتجع تلاع صحاح
الحديث وحزونها ● داخت له شواردها ● ومن ما بين
ذات الحنى والإثر عداء تقيدت له أوابدها ● ومن ضرج
شربه وشرد نومه ● كاد حزبه وساد قومه

في الأصل من الجنة ثم انبتت في الأرض فهذا ما نحمل عليه هذا المعنى ولا
معارضة فيما تقدم نفعنا الله بالعلم وأعاننا على العمل به بمنه وكرمه

ولنقتصر على هذا المقدار

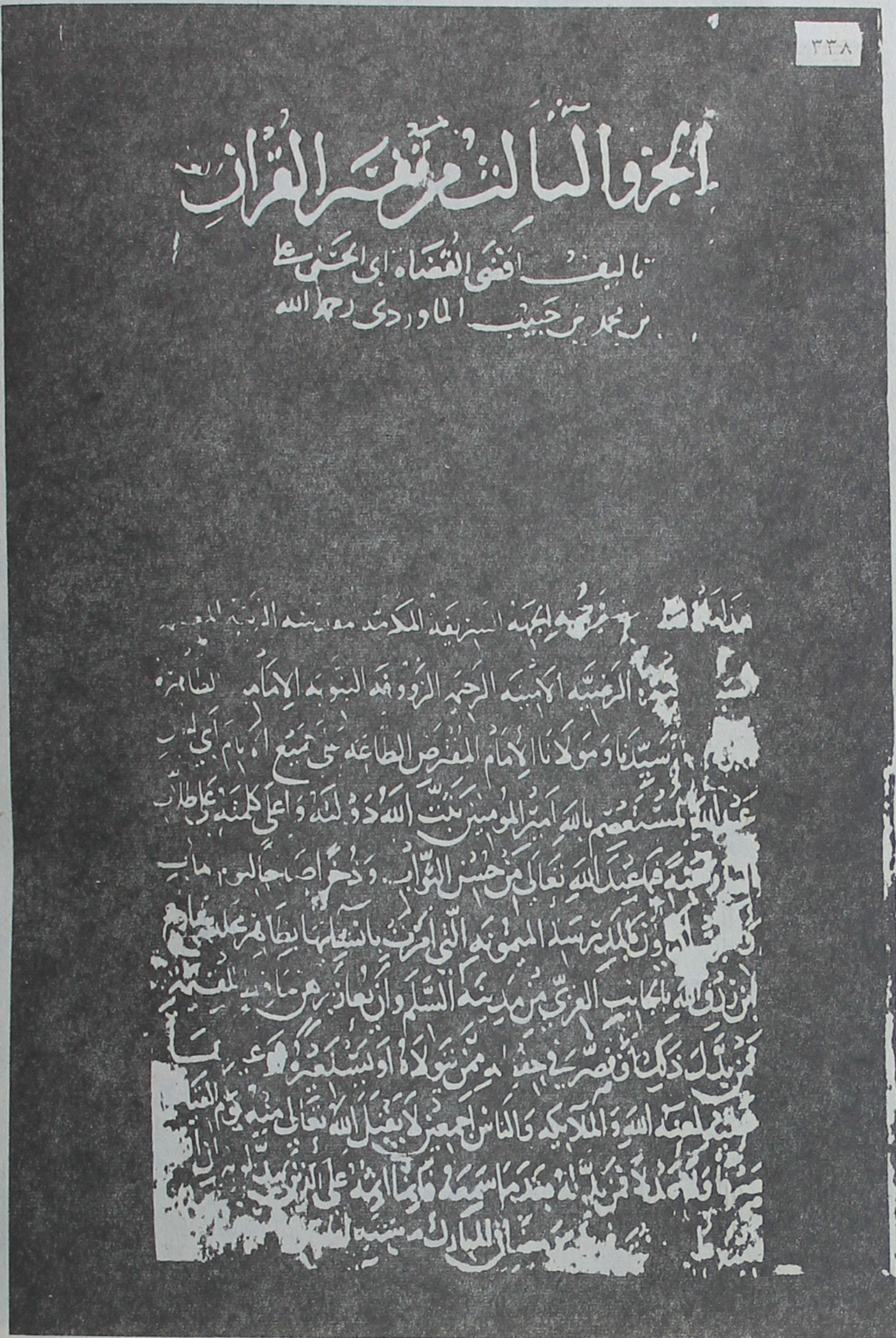
مما أوردناه من صحيح الأخبار وكشفناه في حديث الإسراء من غوامض
الأسرار وأثرناه من كوامن الآثار واقتدحناه من زند
الاحتجاج واذكيناه من سراج العلم الوهاج

وقد جاء هذا الكتاب بسعادة من
[illegible] وارتفع من سماء بديع في معناه لا يغني كتاب في فنه مغناه

مافيه من عجب من حكمة تالله لا تخفى ولا تحصى
شجرة تثمر حلو الجنا وأفضل الأشجار ما تثمر
كأنه في فنه جنة فاض بها من فضله كوثر
[illegible] لما يطلبه طالب أولى بما تطلبه أجدر
لمنابع العلم به التي كأنه لا أصلها عنصر
[illegible] بالغيب في الأخبار عن المصطفى نحو جنة الله لنا تخبر
[illegible] ما عنبر ملوك الورى [illegible] مع معنى لفظه [illegible]
كم [illegible] العلم [illegible] طالعته طالبه تزهر

لا أصلها عنصر

تم

٣٣٨

الجزو الثالث من تفسير القرآن

تاليف اقضى القضاة ابي الحسن علي

بن محمد بن حبيب الماوردي رحمه الله

[illegible] الجهة الشريفة المكرمة [illegible]

[illegible] الرغبة الامينة الرحيمة الرؤوفة النبوية الامامية الطاهرة

سيدنا ومولانا الامام المفترض الطاعة على جميع الانام ابي

عبد الله المستعصم بالله امير المومنين ثبت الله دولته واعلى كلمته [illegible]

[illegible] عند الله تعالى من حسن الثواب [illegible]

[illegible] التي امرت بانشائها [illegible]

[illegible] بالجانب الغربي من مدينة السلام [illegible]

[illegible] ذلك [illegible] من تولاه [illegible]

[illegible] لعنة الله والملائكة والناس اجمعين لا يقبل الله تعالى منه يوم القيامة [illegible]

[illegible] بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه [illegible]

[illegible] المبارك [illegible]

٣٣٩

بسم الله الرحمن الرحيم عونك اللهم

قوله عز وجل ثم بدلنا مكان السيئة الحسنة
فيه وجهان احدهما مكان الشدة الرخا قاله ابن عباس والحسن ومجاهد
وقتادة والسدي [illegible] الشر الخير [illegible] حتى عفوا فيه اربعة اقاويل
احدها معناه كثروا قاله ابن عباس ومجاهد والسدي قال الشاعر
[illegible] عفا [illegible] اصاب حين [illegible] مع [illegible]
وقالوا قد مس اباءنا الضراء والسراء اي الشدة والرخا يعنون انه
من البأساء والضراء عوضه على تكذيبك وانما هي عادة الله
[illegible] ان بعد كل [illegible] وبعد كل [illegible]

قوله عز وجل لفتحنا عليهم [illegible] فيه وجهان
احدهما لرزقناهم قاله السدي الثاني لوسعنا [illegible]
من السماء والارض بركات السماء القطر وبركات الارض
النبات والثمار ويحتمل وجها ثانيا ان تكون بركات
السماء اجابة الدعاء وبركات الارض تسهيل الحاجات

قوله عز وجل فهم لا يسمعون [illegible] لا يقبلون
كما يقال في الصلاة سمع الله لمن حمده اي قبل الله
حمده ومنه قال الشاعر

دعوت

٣٤٠

دعوت الله حتى خفت ان لا يكون الله يسمع ما اقول

قوله عز وجل ولقد جاءتهم رسلهم بالبينات
يحتمل وجهين احدهما بان انه معجز وبرهان الثاني بان
[illegible] صلاح [illegible] فما كانوا ليؤمنوا بما كذبوا من
[illegible] فيه ثلاثة تأويلات احدها ما كانوا ليؤمنوا بما كذبوا
قبل [illegible] اخذ الله ميثاقهم [illegible] اخرجهم من ظهر آدم
قاله السدي [illegible] ما كانوا ليؤمنوا عند مجيء الانبياء بما
[illegible] علم الله [illegible]
[illegible] الثالث فما كانوا ليؤمنوا
[illegible] فهم [illegible] كفروا
[illegible] ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه قاله مجاهد

قوله عز وجل وما وجدنا لاكثرهم من
عهد فيه قولان [illegible] العهد [illegible] وما وجدنا
لاكثرهم من طاعة [illegible] لانه كان [illegible] وجدنا
[illegible] في هذا التأويل زائدة
الثاني [illegible] على ظاهر العهد [illegible] العهد و[illegible]
[illegible] ثلاثة اقاويل احدها [illegible]

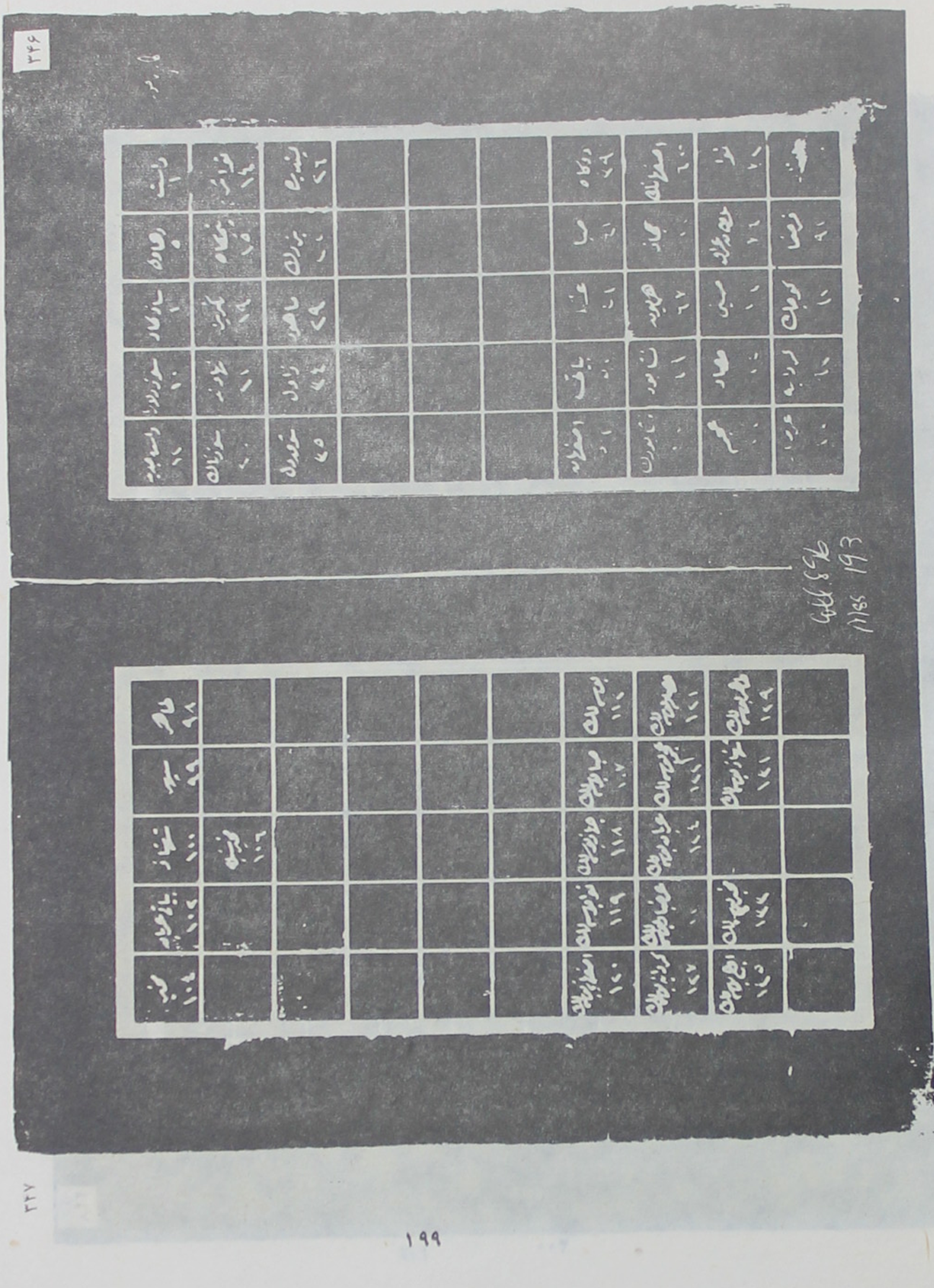
يا رحمن يا رحيم فقال المشركون هذا يزعم ان له الها
واحدا وهو يدعو مثنى مثنى فنزلت الآية ولا تجهر بصلاتك
الآية وفيه قولان احدهما انه عنى بالصلاة الدعا ومعنى
ذلك ولا تجهر بدعائك ولا تخافت به وهذا قول عائشة
رضي الله عنها ومجاهد ومكحول وقال ابرهيم لينتهين
اقوام يشخصون بابصارهم الى السماء في الصلاة او لا ترجع
اليهم ابصارهم الثاني انه عنى بذلك الصلاة المشروعة
واختلف قائلوا ذلك في ما نهى عنه من الجهر بها والمخافتة
بها على خمسة اقاويل احدها انه نهى عن الجهر بالقراءة
فيها لان رسول الله صلى الله عليه وسلم بمكة كان يجهر
بالقراءة جهرا شديدا فكان اذا سمعه المشركون سبوه
فنهاه الله تعالى عن شدة الجهر وان يخافت حتى لا يسمعه
اصحابه ويبتغي بين ذلك سبيلا قاله ابن عباس الثاني
نهى عن الجهر بالقراءة في جميعها وعن الاسرار بها في جميعها
وان يجهر في صلاة الليل ويسر في صلاة النهار الثالث
انه نهى عن الجهر بالتشهد [illegible] قاله ابن سعيد الرابع
انه نهى عن الجهر بفعل الصلاة لانه كان يجهر بصلاته بمكة

فتوذيه قريش فخافت بها واستتر بأمر الله تعالى
ان لا يجهر بها كما كان ولا يخافت بها كما صار ويبتغي
بين ذلك سبيلا قاله عكرمة الخامس يعني لا تجهر
بصلاتك تحسنها مرائيا بها في العلانية ولا تخافت
بها تسيئها في السريرة قال الحسن تحسن علانيتها وتسيء سريرتها
وقيل لا تصليها رياء ولا تتركها حياء والاول اظهر روي
ان ابا بكر الصديق رضي الله عنه كان اذا صلى خفض من
صوته فقال له النبي صلى الله عليه وسلم لم تفعل هذا
فقال اناجي ربي وقد علم حاجتي فقال احسنت وكان عمر
رضي الله عنه يرفع صوته فقال له النبي صلى الله عليه وسلم
لم تفعل هذا فقال اوقظ الوسنان واطرد الشيطان فقال
احسنت فلما نزلت هذه الآية قال لابي بكر ارفع شيئا وقال
لعمر اخفض شيئا قوله عز وجل وقل الحمد لله الذي
لم يتخذ ولدا فيحتمل وجهين احدهما انه حمد لتنزيه الله تعالى عن
الولد الثاني لبطلان ما قرنه المشركون به من الولد ولم
يكن له شريك في الملك لانه واحد لا شريك له في ملكه
ولا عبادة ولم يكن له ولي من الذل فيه ثلاثة اوجه احدها

لم يحالف احدا الثانى لا يبتغى نصر احد الثالث لم يكن
له ولى من اليهود والنصارى لانهم اذل الناس قاله الكلبى
وكبره تكبيرا فيه ثلثة اوجه احدها اى صفه بانه
اكبر من كل شىء الثانى كبره تكبيرا عن كل ما
لا يجوز فى صفته الثالث عظمه تعظيما والله اعلم

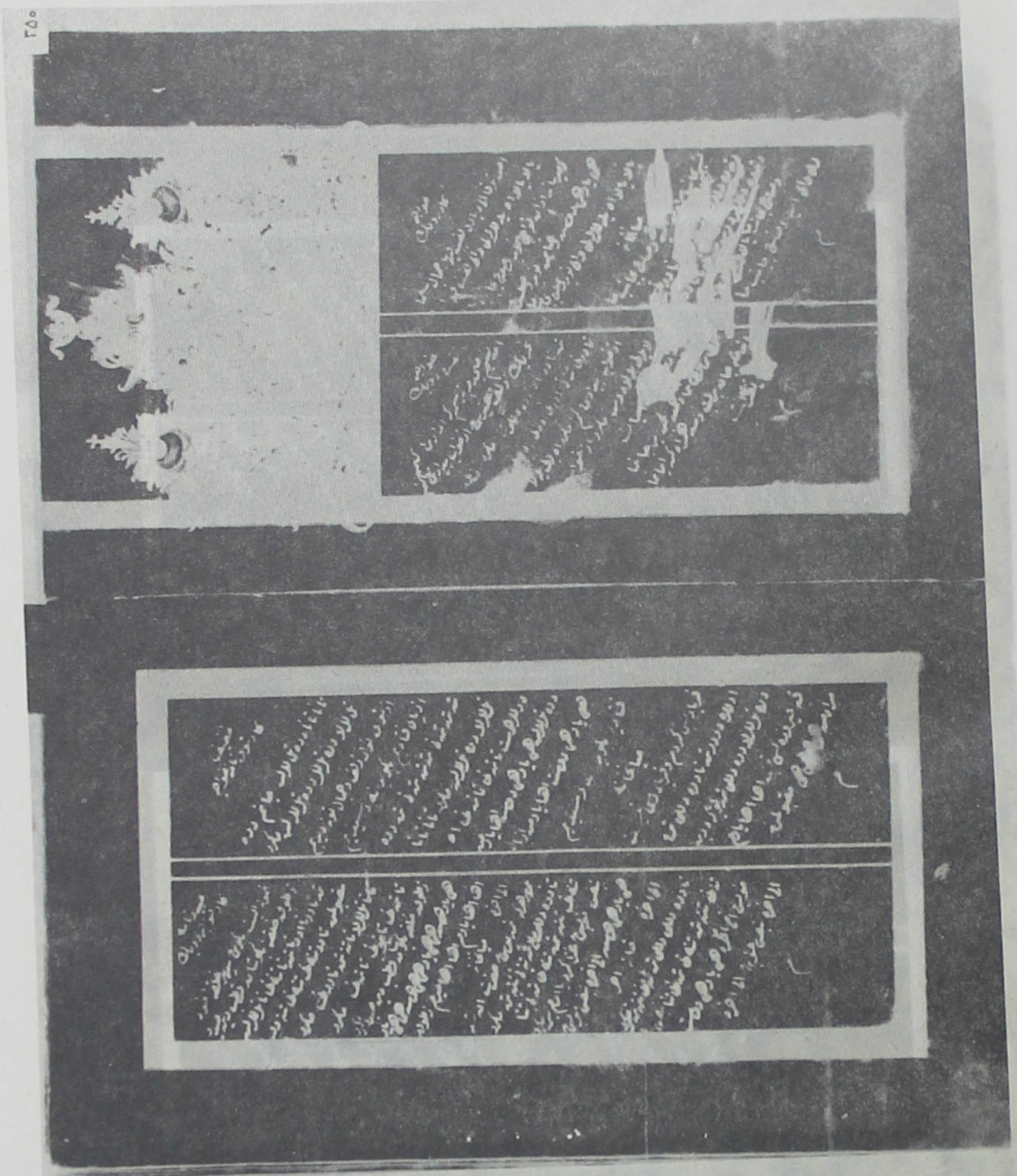
تمت سورة الاسرا بحمد الله تعالى وعونه
وتمامها تم الجزء الثالث من تفسير الماوردى
يتلوه بمشية الله تعالى وحسن عونه [illegible]
والحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد نبيه [illegible]

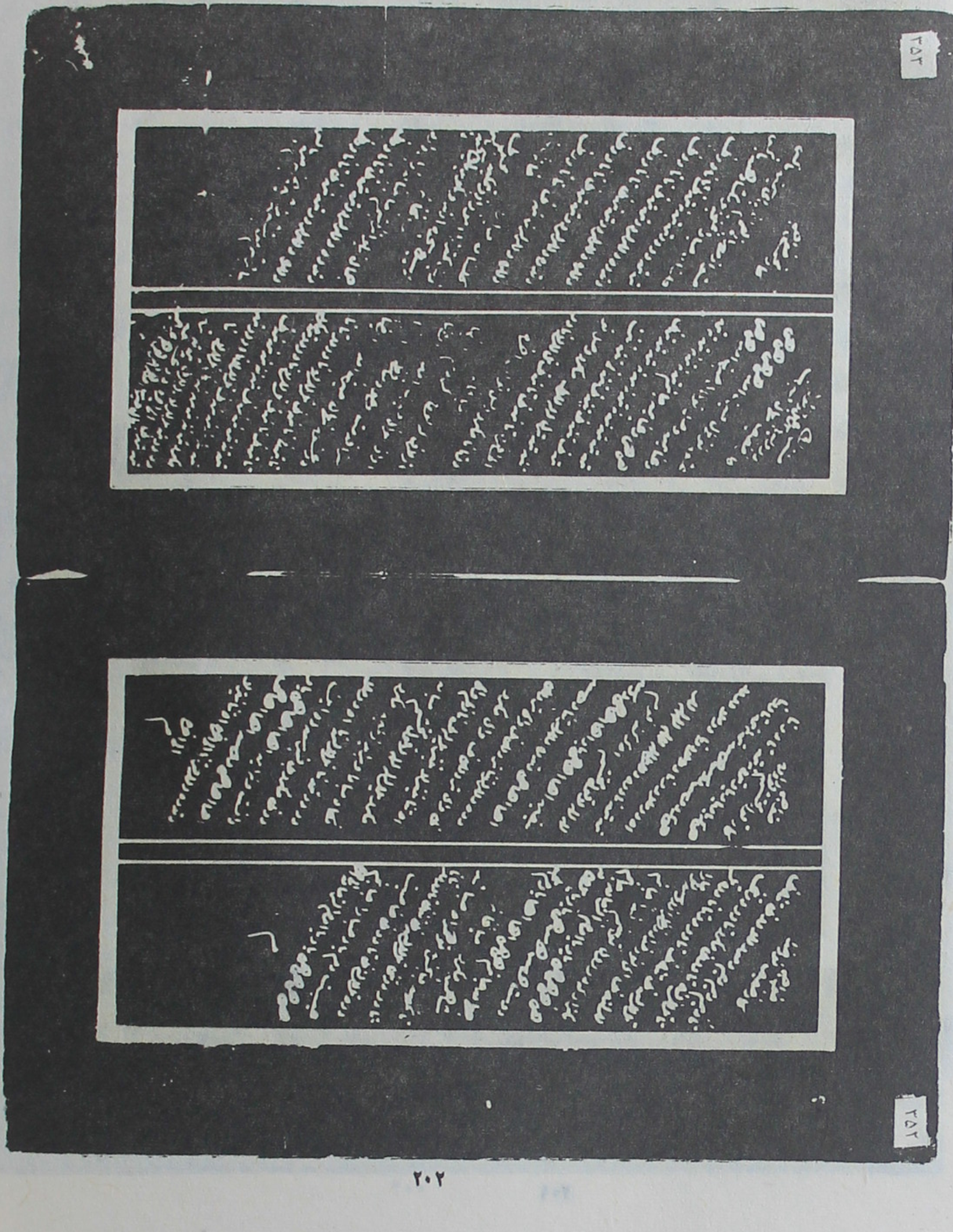
كوردى ١٤١	صبا زمزمه ١٤٣	نوا كوردى ١٤٤	كردانيه كوردى ١٤٥	عوشار كوردى ١٤٦
محير كوردى ١٤١				زوق طرب ١٤١
سكاه ١٥١	مايه ١٥[illegible]	سنعاد ١٥٧	هزام ١٥٩	هزام حصار ١٦٤
		دوم عرضبار ١٦٥		

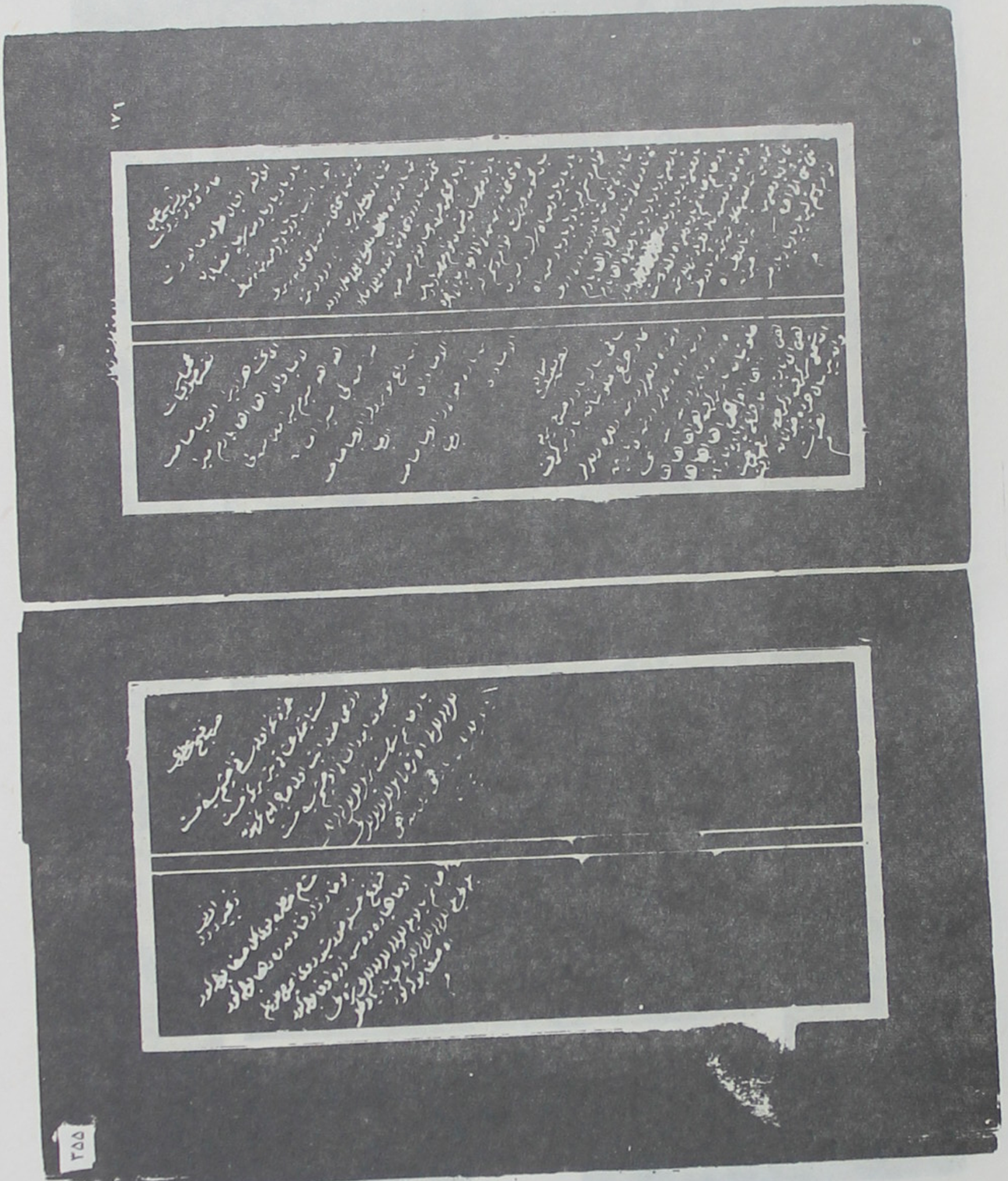
عراق ١٧١	بسته نكار ١٧٦	راحة الارواح ١٧٩	دلكش حوران ١٨٠	حزام جديد ١٨١
شوق جديد ١١٢	اوج ١٠٧	رصاله ١٤١	اوج آرا ١٤١	١
بوسليك عشيران ١٩٢	حسيني عشيران ١٩٦	عجم عشيران ١٩٧	شوق طرب ٢٠٠	شوق افزا ٢٠٢
شوق آور ٢٠٣	حي ذيبه ٢٠٤	نهفت ٢٠٥	سوزدل ٢٠١	شت عربان ٢٠١
زرفرا ٢١٠		يكاه ٢٠٠		حصار يكاه ٢١٥

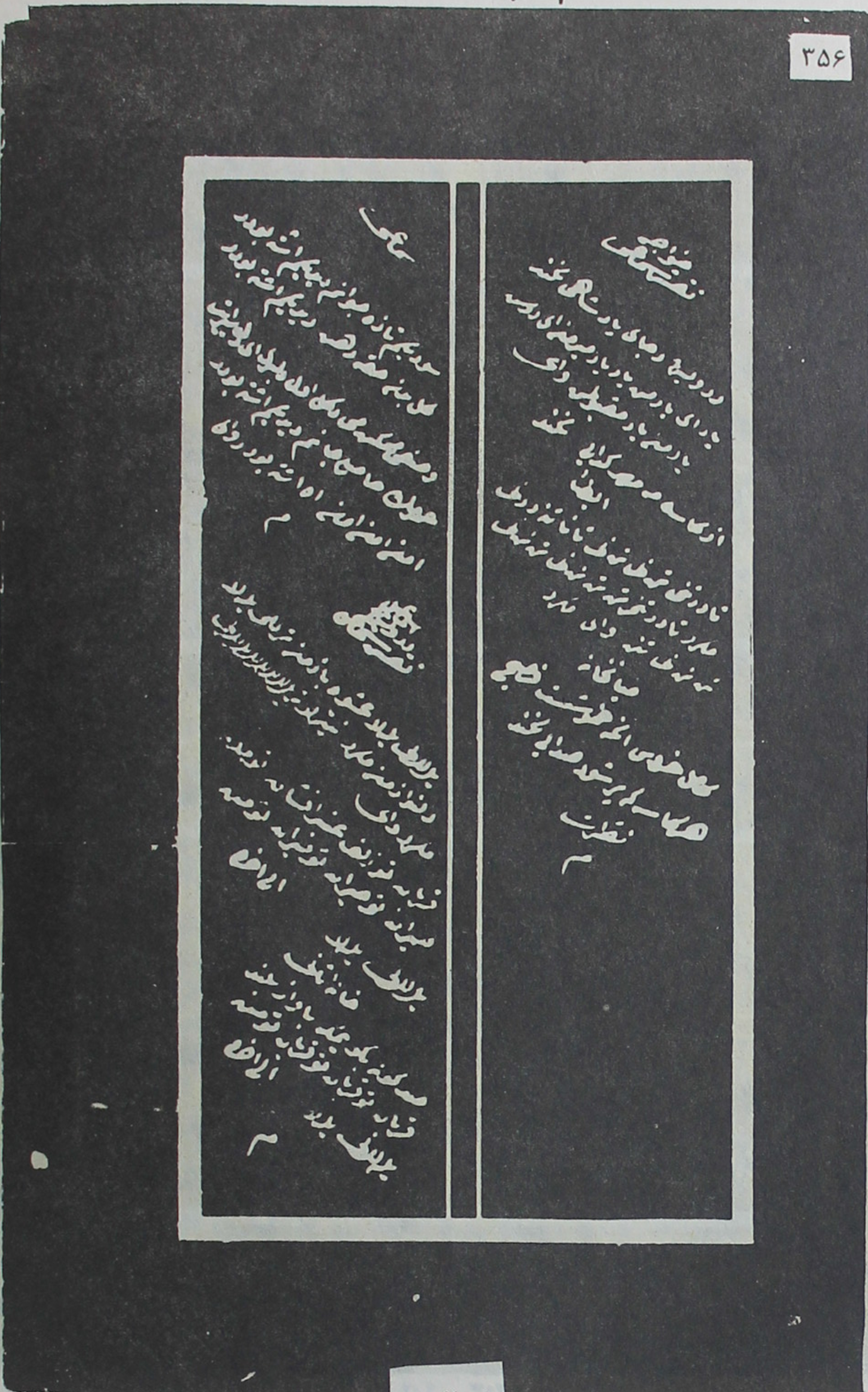

٣٥٠

٣٥١

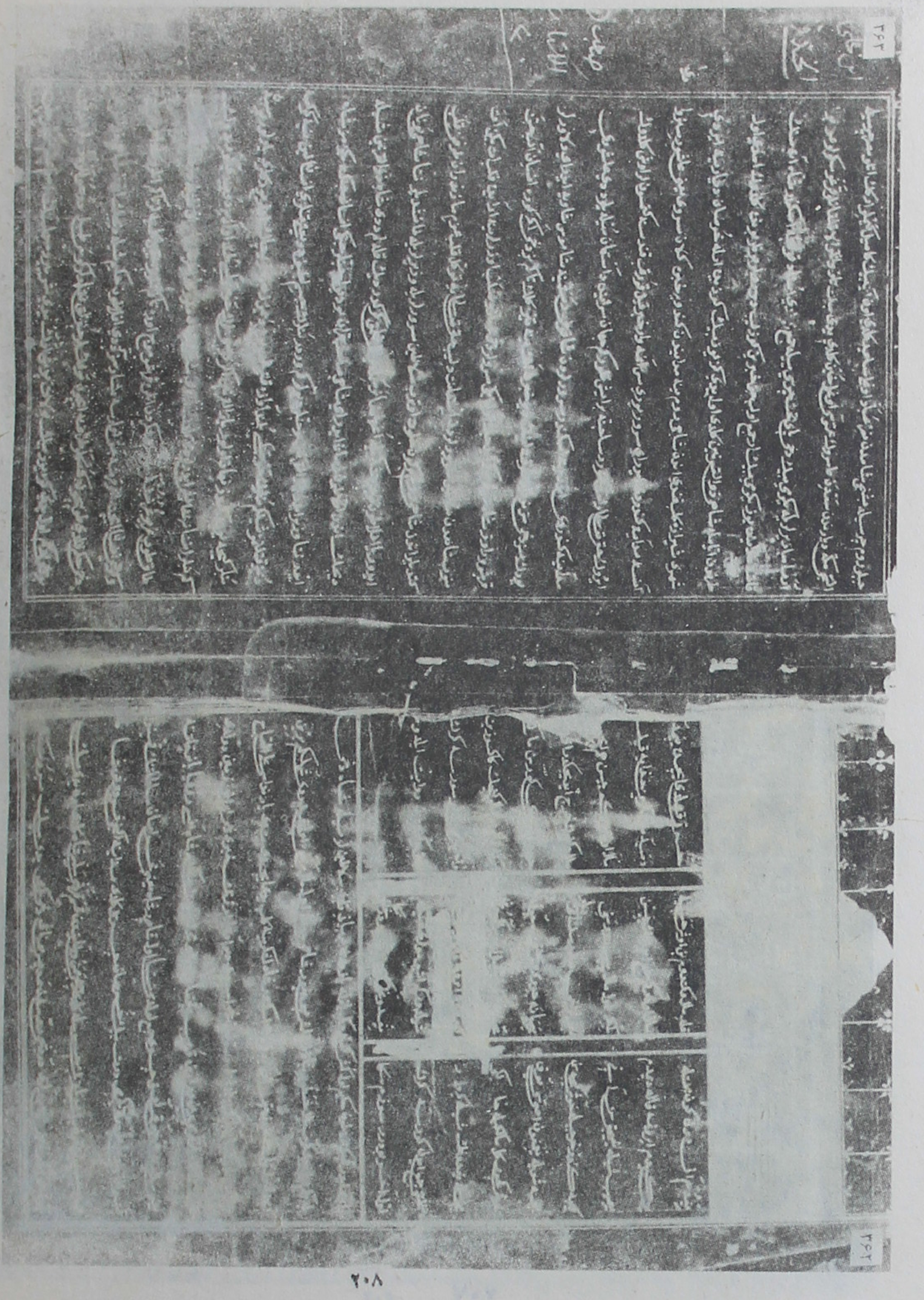

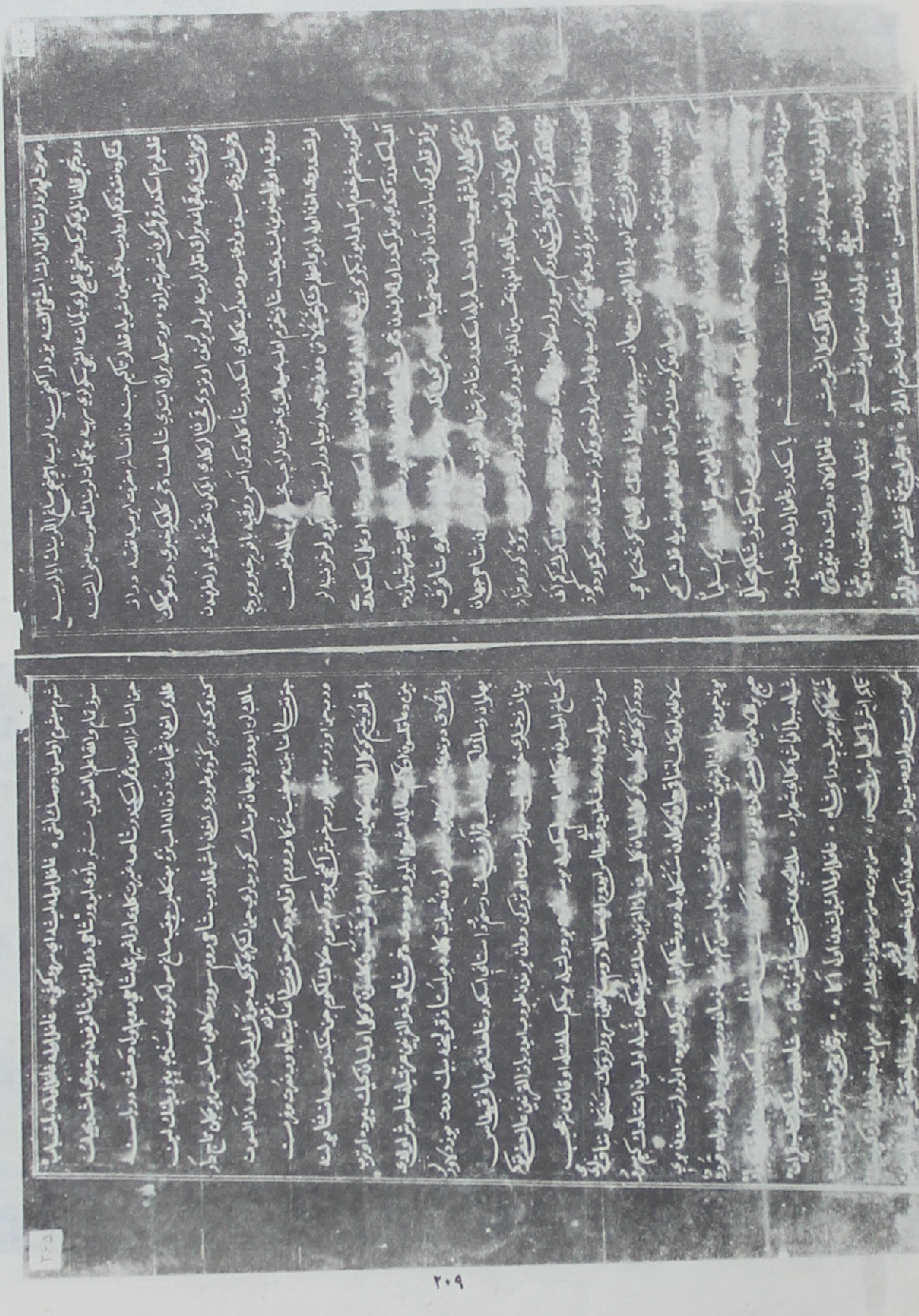

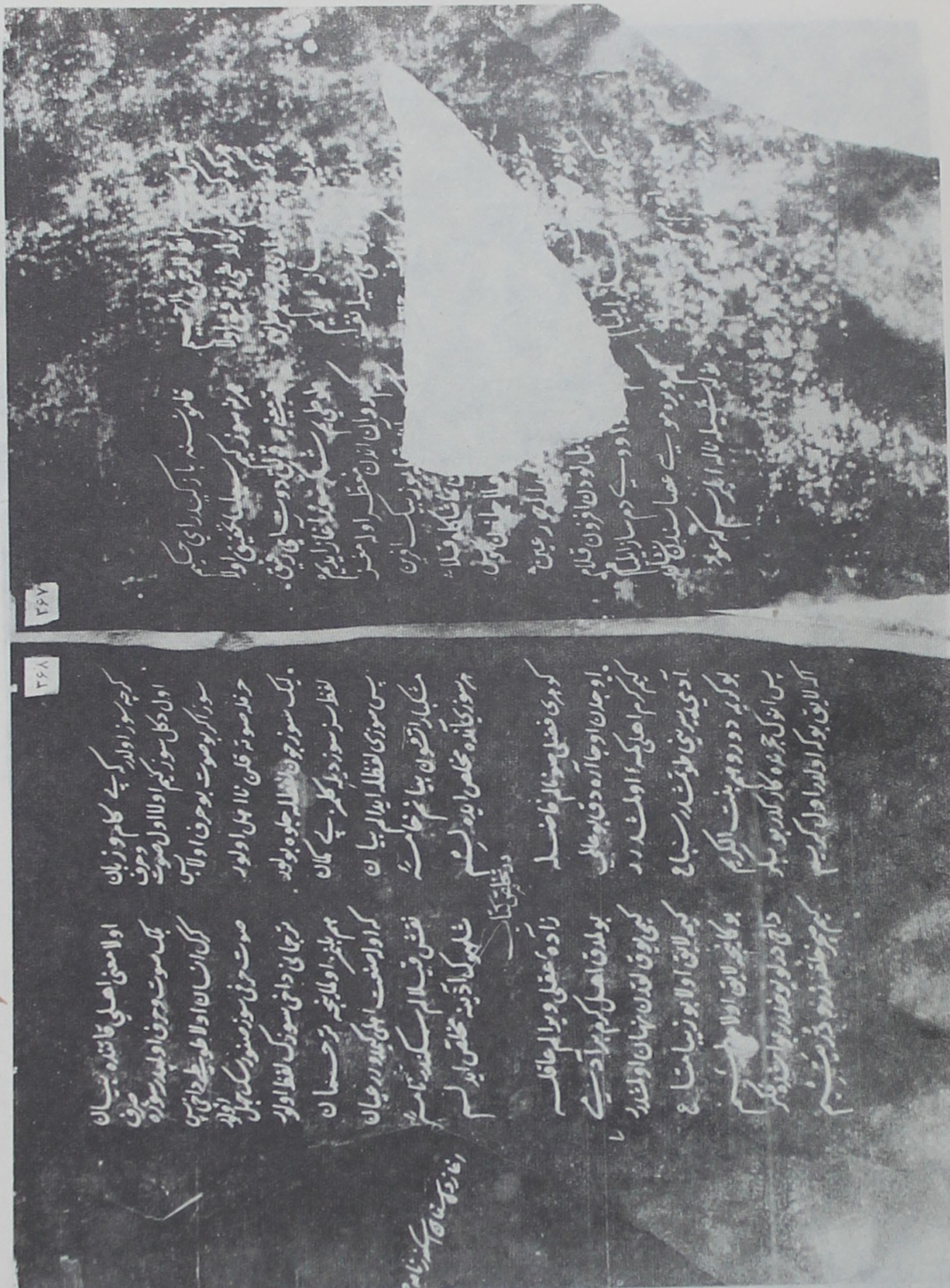
حال دیلن سویلن اول آیات
خضر عالم علم در آب حیات
معنی قرآن در [illegible]
نقش قلدم بن سکندر نامه یی

تاریخ نظم اسکندر نامه

که اولدی نظمی ختم اشبو دفترک

همدم اولدر گوهرک قدرین بلن — عزتین بیرینه کاتوری بلن
بو گوهر شول کیشیه لایق مدر — کیم برابر در قاننده خاک و دُر
اشبو غداری جهانده ای خدای — قل همایون فال شیلا کیم همای
بونی گوکلره همدم ایلگیل — جانلری سرینه محرم ایلگیل
جدته فضلو کله ور کل ثواب — مهرلینی عفو ایله وائمه خطاب .

در مدح پادشاه

چون مرتب اولا بو نظم گهر — شاهه ایلتالوم انی کاول تاجور
هم سخندان دور هم گوهرشناس — اول بلور رسوز قیمتین باشا براس
اولدر جمله ملوکک سروری — مملکت تاجینوک اولدر زیوری
قایم اولدی سنت انوکله و فرض — طولدی آدیله و عالم طول و عرض
کیم عدلده اکا اولمادی عدیل — گمه بادلده بولنمادی بدیل
اول کشی کیم ابدر انوکیله جدال — جرح ایدر که کفی الله القتال
بحر بیکی فیضنه ایرمز قیاس — کان کبی جود ینه یوخدر احتباس
همتی در آفت زر و گهر — رایتی در آیت فتح و ظفر
چون انوک مدحیله اور زجدم — [illegible]
غنچه انوک مدحنه قلادی هوس — اولادی عنبر بوی اغزنده نفس
وصف ایدرکن باغده خلقن صبا — گل یوزین عرق عرق قلادی حیا

جون

چون سکندر نامیه اوردب قلم — مشکدن کافوره بن چکلدم رقم
هر سوزی انده مخلص ایدلم — پس شاه آدینه مخلص ایدلم
که اول ملک اسکندری ثانی درر — اشبو تحفه آکا ارزانی درر
لفظی در انوک سکا سوز سیلدن — اشبو زیبا دُرّری نظم ایلدن
هر بیتله اوش بنی اول نامور — گوهری قلدی و هم کان گهر
منتظم اولسون گهروش دو بیتی — دشمنی قلسون پریشان صوینی
نیچه کیم دندی دونیر آسمان — اولسون اول حق فضلیلا شادمان
طالعین الله مسعود ایلسون — عاقبت ایشینی محمود ایلسون

در مقطع …

سیلکل ای بلبل شیرین زبان — حیف اولا کیم گزلو قاله بو بیان
کام جان لفظکدر اولور پرشکر — اولمه پس خاموش ای مرغ نغمه گر
کیم کلور خامش لغه داخی زمان — ور رمدی کمسیه و رمز چرخ امان
کیم بشر مشدر بو تیره خاکله — کیم شاه چمشدر افلاکله
نوش دارو دیبو ور دوکی بوده — بی گمان اول نیشدور بلک زهر
[illegible] — برنفس کیا نیا … امان
نیچلر بیزم دیبو بو شرق و غرب — اژدها و دیبو له ایلادی حرب
نیچلر بیزم دیبو بزم کاه — انس و جنیله دوزندی رزم گاه

اغاز سکندر نامه

در تمثیل حکایت غراب

علم دورر دیدکم آب حیات
کاتی بولن نفسه ابرشهز ممات

علم اهلی زنده جاوید اولور
جاهل اولن عیشدن نومید اولور

کر مثلده نه درر دیر سک کراز
پی کمان داکلدر الآحرص و آز

قصه اتمز سک قناعتله ایی
مقصده وارماغه قومز اول سنی

دنیی دون دُر دیدوکم اول یلان
صدقی تریاکی در زهری بیلان

آلوکی تریاکنه صونمه آنوک
زوخسه زهری جانوکی آلور سنوک

اول پلنک جان ستان ندر غضب
کاولدرر اول درلو عصیانه سبب

اول دیدوکم اوطندر شهوت یقین
کاریتی بولدو غینی بخمقدر همین

اوطه بکزر کم نه بولسه ایدر هلاک
نسنه بولماسه ایدر کندوی خاک

جادو ابلیس لعین دری کمان
کم سنی تزویرله الدر همان

کر سنی اول دیو مفتون ایتمیه
سکار تبتده ملایک یتمیه

نه درر صورت جهانوک زینتی
خلقی الدامقدر آنوک خصلتی

کور بن رنکینی مفتون اولمغل
عشوه سینه کایده مغبون اولمغل

تازه درر دیمه خضرای دمنی
تیز اولور پژمرده بلکل آنی سن

[illegible]
عمرکا حالنی اکا شرح ایلامه

دهره بکزر اول [illegible]
هر نفسده بر خبر چکلدر سنکا

حال دلن سیلر اول آنی اشت
جان قولاغیله اکا کوره ایش ایت

سوزمی دکله که اول جاندن کلور
هر نه دیرسم عین عرفاندن کلور

هر نه سوز کیم ایلدم بن سکا نقل
معنی قرآن درر یا رای عقل

ذکر تاریخ کتاب

چونکه کوهر بار ایدیبن خامه‌یی
نقش قلدم بن سکندرنامه‌یی

مصطفانوک هجرتندن بل و بیل
کیم یدی یوز طقسان اکی اولدی یل

اولتیدی ربیع الآخروک
کاولدی نظم ختمی اشبو دفترک

شاه سکندر دن دخی جمشیدی هم
بیک یدی یوز بیل براتی نه بیش کم

یدی یوز درت یل اولالی یزدجرد
پادشاه اولب عجم جمله اکا کرد

هم ملک شاه دولتندن داخی بیل
کاول بیلدی اوچ یوز اون اوچنجی یل

خاتمهٔ این کتاب

شکرکم بو دفتر کوهر نظام
بویله خوش ترتیبله اولدی تمام

حقه منت کیم بو سلک جوهری
تحفه اندم اکا کاولدی جوهری

اشبو رسمه درج پر نقش نکار
چین ایچنده یازمز کوهر نکار

لفظی زیبا و عباراتی لطیف
نظمی موزون و اشاراتی شریف

برکلستان در اچلمش کللری
تازه اولمش لاله و سنبل لری

درج حکمتدر لبالب طولودر
در [illegible] فضلیله شهر

هر سوزي كيم انده بن سيلامشم — هر كوهر كيم آنده نظم ايلامشم

هر برن برنسنيه قلدم مثل — تاكه بولنميا سوزمده خلل

بوندن اوكدين نيچلر سيلادي لر — درلو دستانلر بيان ايلادي لر

قل تفحص قاموسن اوكدن صوڭا — هيچ برسي كوركه بكزرمي بوڭا

حمد [illegible]

درج اولن بو درج معنی داخی در — التی بيك و داخی التمش التی در

بوكا انصافله قيلورسڭ نظر — كورەسن كيم نيچە درسلك كوهر

چرخ حالن اول آخر بيلەسن — كورمدين يری تفرج قيلەسن

بيلەسن مبدا نه نيرايه معاد — هم نه دربو آفرينشدن مراد

سلطنت ايشندە قادر اولاسن — مملكت فكرندە نادر اولاسن

خوان معنی دە شاميشم سالکه بن — اشبو خون اچون حقا شكر ايلەكن

خيرله چون بن قونغلدم سني — سندخی خيرله ياد ايلا بني

خيرله اولسون دينی وعقبيده شاد — كاڭمدی بنی خيرله ايليه ياد

حق تعالی رحمت ايلسون اڭا — كيم بنی بركون دعا يله آكا

اهل مجلس كيم اولالر اجتماع — ايده لر بو داستانی استماع

احمدی الملف ايديبنوک همان — قلالر فاتحه اكا روان

فاعلاتن فاعلاتن [illegible]لات — ويرينالم مصطفايه صلوات

تمت

٣٧٦

[illegible] بنادم [illegible]	یوخ دردنده بو [illegible]
دوخوا [illegible] جانانه‌دن سکا	که کوکل لر میل ایده جانانه
ایکی برا وارده نه دورن بیت	که اوله توخوا [illegible]

مناظرهٔ شمع با مجمر بطریق اهل تحقیق

بو مجمر شمع‌دن یا خبر سنی	ایچره دودن با خبر اولدی کوکل بی
سینی مشعل ایلدن یا خبر بوناز	هم سوزنده لر کبی بر سوز رشته وار
سوزنه عیسی کبی با کا حجاب	اولدی اول سر رشته بو دوردن صواب
باکه بندن قالدی غمچون اثر	بویله اولدم خوش نفس ای پرهنر
اول اولکدن بنجه کیم نور رشته وار	شمعه کیم سینی قبول ایلایه یار
[illegible] سن قنا قلما سین	شمع بیکی اندن بقا بولمیاسین
وار لیوکی [illegible] که خوشدم اولمین	الندکی بندن کیا بی بولسین
دردمند اولدکیم [illegible] سینی حب	درد اولا علاج ایلر طبیب
[illegible] خوش دم اولمز	اول که یوخدر زخم مرهم [illegible]
[illegible] اولور	کیمدرکه آنك دردی یوخ نامند اولور
دردمند اوله [illegible] سین	حاللرونك دردینه درمان بولسین

٣٧٧

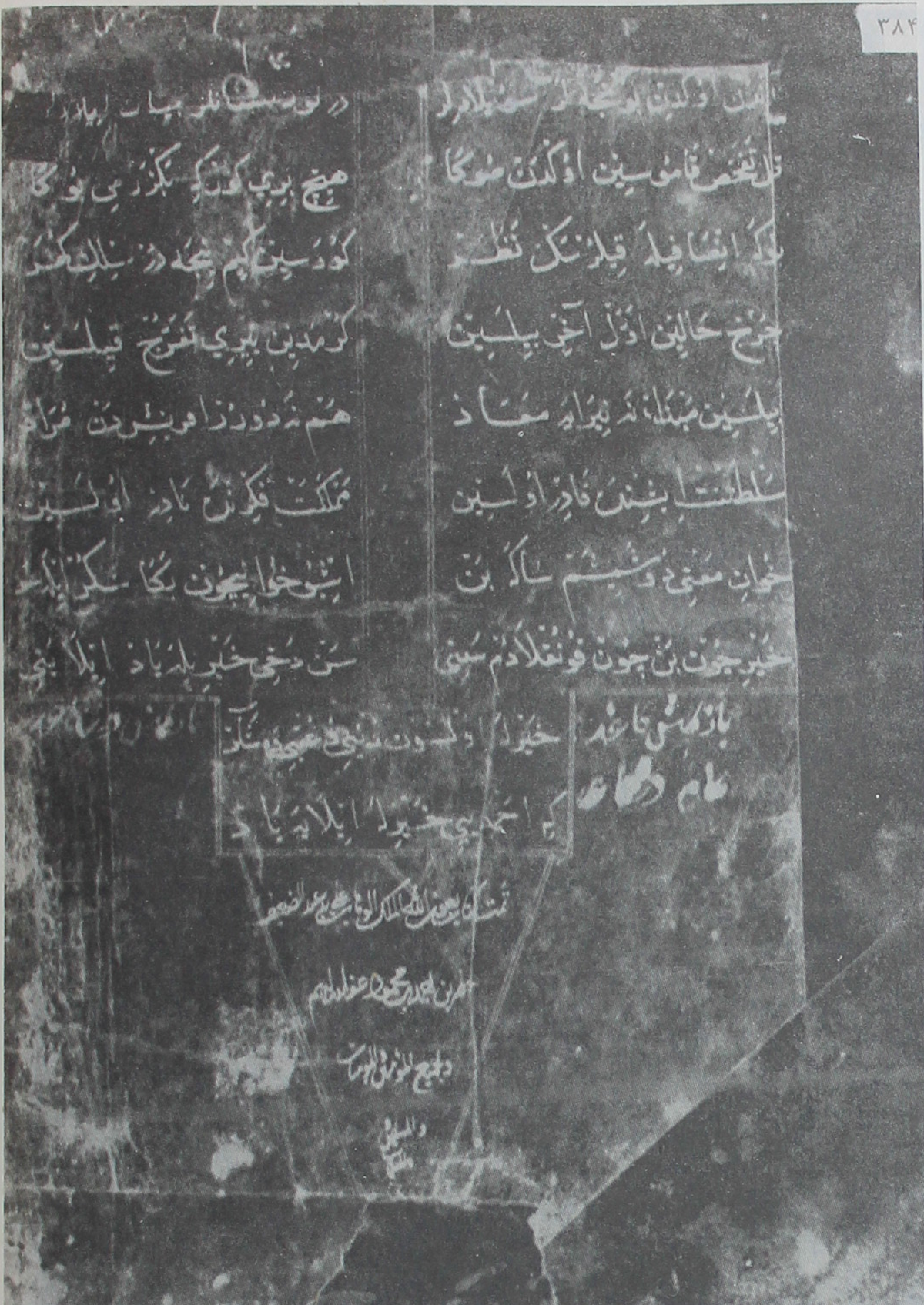
[illegible] درجن شهدنه اولن محل	قلب آنوکیله پاك اولمز کرك
درد ایدن کوکلو کی [illegible] خاص	اودرد [illegible] طبی قدن خلاص
شیله کیم دولاب دولت درد ایله [illegible]	کیم [illegible] کدن یا ترب [illegible]
چرخ بیکی خوب سرسبز اولسین	فتح باب رحمته یول بولسین
دردو غولر بی جنت [illegible] اولا	ذات تجری تحتها الانهار اولا
هر نه طاعت دن که واریدر وله	بیله دعا [illegible] دوزیر [illegible]
آه بحوخ لر سنوخ لردن کلور	حق بحوخ سینوخ کوکللردن الور
کوکلنی ویران دوتن معمور اولور	حق تجلی سیله پر نور اولور
احمدی اولدغیچون سوزناك	اولدهر [illegible] دن سوزی [illegible]
لاجرم کیم اولدی بر دردبا [illegible]	کیم جهانی گوهریله قیلدی [illegible]
چونکه قلبینی کدا [illegible]	[illegible]
اولدغیچون دردمند ایله [illegible]	سوزلری ایدر [illegible]
هرکه ابرهیم بیلوانك زرد اولا	نار نمرود [illegible] اولا
درد [illegible]	[illegible]
دردده ایوب اولد [illegible]	آدمم [illegible]

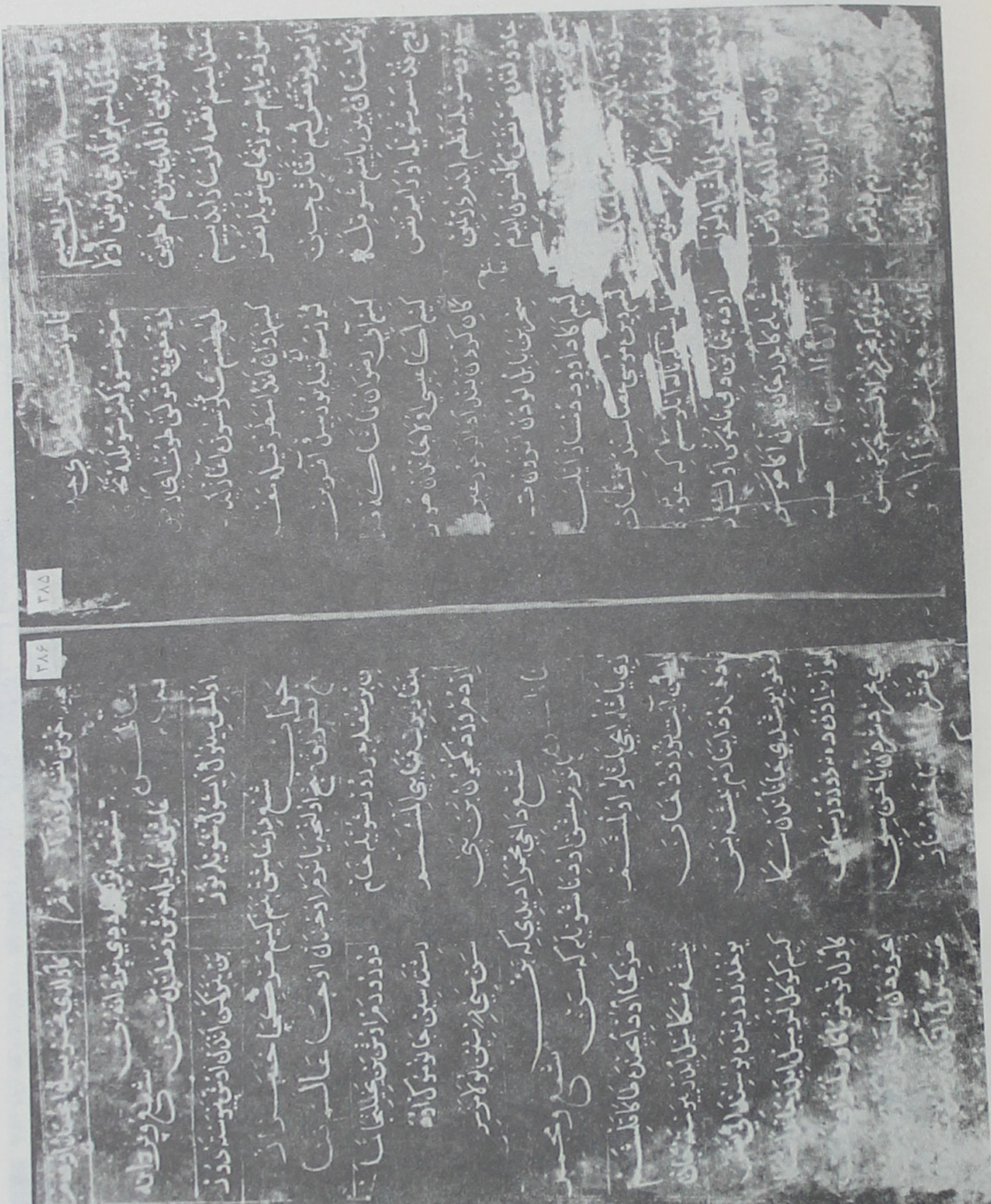
٣٢٨

٣٢٩

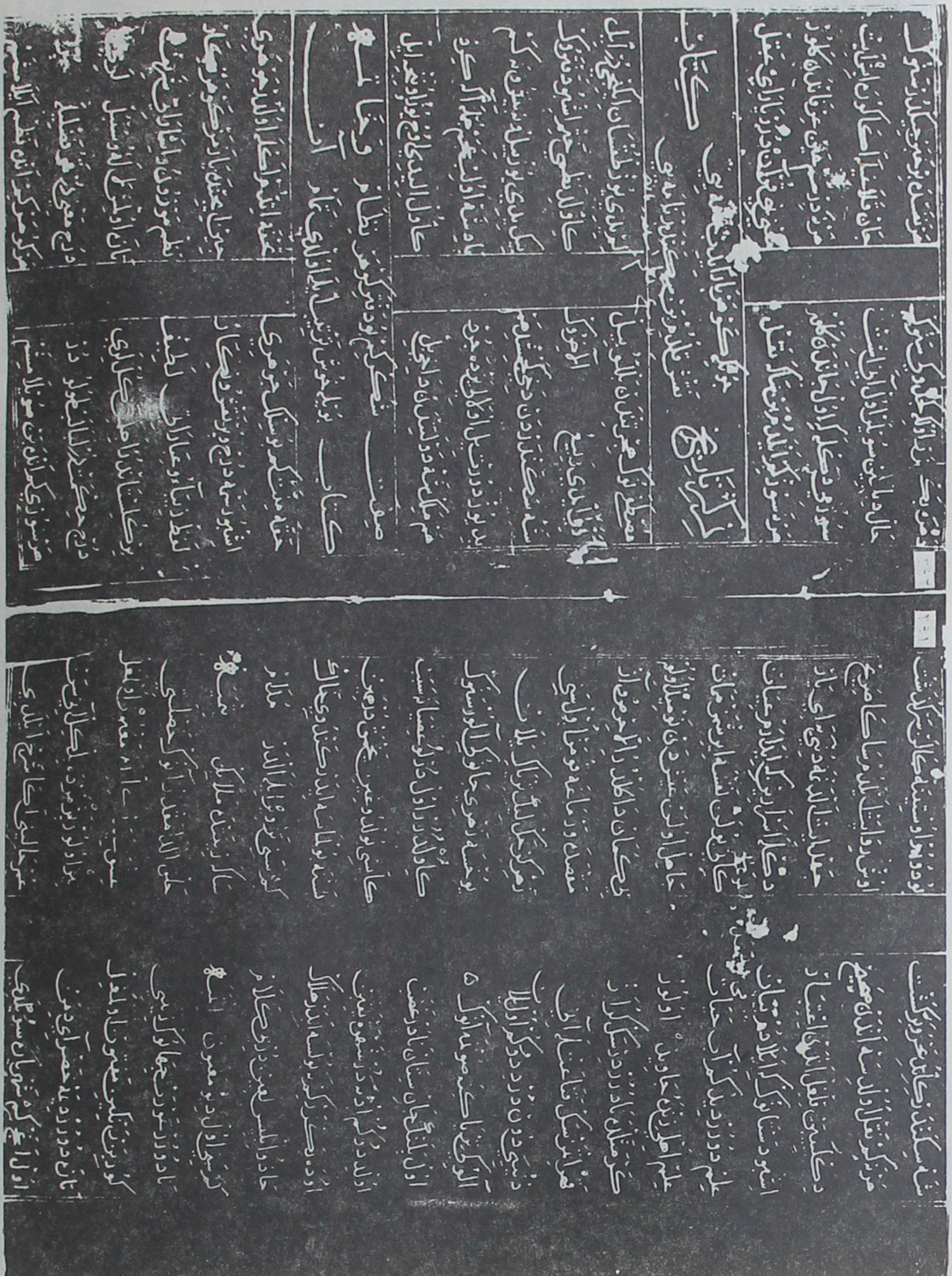
قندقولدایسه کیم بردشمن وار — [illegible] قبول ایلایه یار
باکه یتدن قلدوغیچون اثر — بونلیا ولدرخوش نعتلی بر
ناکه [illegible] تنا اولمایینی — شمع بیلیکدن یتنا اولماینی
ورلغوکیچ که خوش دم اولسین — کندوکی بیشوزکه یادی بولسین
دردمند اول کیم صوداسی حب — دردا دوانه علاج ایلر طبیب
نمیتمه عود خوش دم اولمز — اول که بو حد دزخم مرهم [illegible]
[illegible] دن جان کوهرینی ردا اولز — لیتی کا نوک درد یوخ نامرد اولدی
داول راحت جان بولسین — جانلو دل درد ینه درمان اولسین
رحان نعتدنا اولنی محل — قلب آنوکیلمه پاک اولمخ کرک
درد درد کوکلوکی توحیده خاص — اوزدا آیدر التون طیوا قدا خلاص
شویله کیم دولاب دل دردیله یا — لیسه توکدا باشره قوردوا دولایا
چرخ بیکی خوب سرسبز اولسین — فتح باب رحمته یول بولسین
دردو دو کوکسه جنت واشجار اوله — راستجری تحتها الانهار اوله
هم ینه طاعتدن که واریسک اولدرد — بیسک [illegible] کرم در بو آه سر
آه یوخ لرسنوخ لرزدن کلور — حق [illegible] سیوخ کوکل لوده اولا
کوکلی سنوخ طوتی معمور اولور — [illegible] ایلا نور اولسور
[illegible] اولدوغیچون سوزناک — اولد [illegible] شدن سوزی دزیکاه
[illegible] کیما ولدی [illegible] — [illegible]

اولدوغیچون دردمند ایدکه ی — سوزلری ایدزا او بو کوکل [illegible]
هم که ابرهیم بیک اینی دردا او لا — تا [illegible] سوزوز اکه باغ [illegible]
دردوا اردی کیم اگلادوردی کریم — ان ابرهیم لاواه حلیم
درده ایوب اولدوغیچون بیم نتین — اذ نعم العبد اولدا نوله [illegible]
الدوبی ذکردیبو عیب ایتد بکا — سوزا وکا درینی [illegible]
سوزدرد در سوزنا دمیتو کدنبی — سوزندو ددا ایکی جها نو لدنبی
قاموسنه فرع و سوزدرد [illegible] اصل — حشرا سوزدر کا اولدی بو فصل
دنیا ایتی سوزایله طوتدی نظام — عقبی ایتی سوزایله اولدی تمام
یین کوکدا خون رحمت کلدی سوز — خلقه حقدا کان نعت اولدی سوز
کوبرایع سوزایله اولور عیان — لرمعی سوزایله بولور بیان
بو جلور سوزیله اولولر آدی — دیرلور سوز ایله اولولر آدی

فی توحید تکرار درمیسن که واربو پاک ذات — الله تعالی
کانه الذی فی رالغینی کایبات

بو جوان سبز پیرو بو چرخ کبود — لندو دندا بولمی [illegible]
لندودا بندا ادکل روشن بو شمع — لندو کندو دن درلمدی
اشبو هندسی فرودی بو جوان — بز بر بیدی [illegible]
[illegible] — لندو دندا [illegible]
لندوکی بیوردی [illegible] — لندو [illegible]
[illegible] کیم اولوک [illegible] — [illegible]

صورتين بزنسنيه قلدم مثل ه
بوللقدن اوكدن بونجه لرسنوبلوده لرزه
قل تفحص قاموسين اوكدن مونكا

تاكه بولنمايه شونده من
دزلودستانلر بيان اا
هيچ بيري كوزكه بكزرمي بوكا

درج اولن بو درج معنيء داخي در
الت بيكوداخي انتمش بالت در

بوكه انصافيله قيلورسك نظر
كورسين كم نيجه درسلك كهر

جرخ حالين اول آخر بيلسين
كوزمدين بيري تفرج قيلسين

بيلسين مبدأ نه نهايه معاد
هم ندر بو آفرينشدن مراد

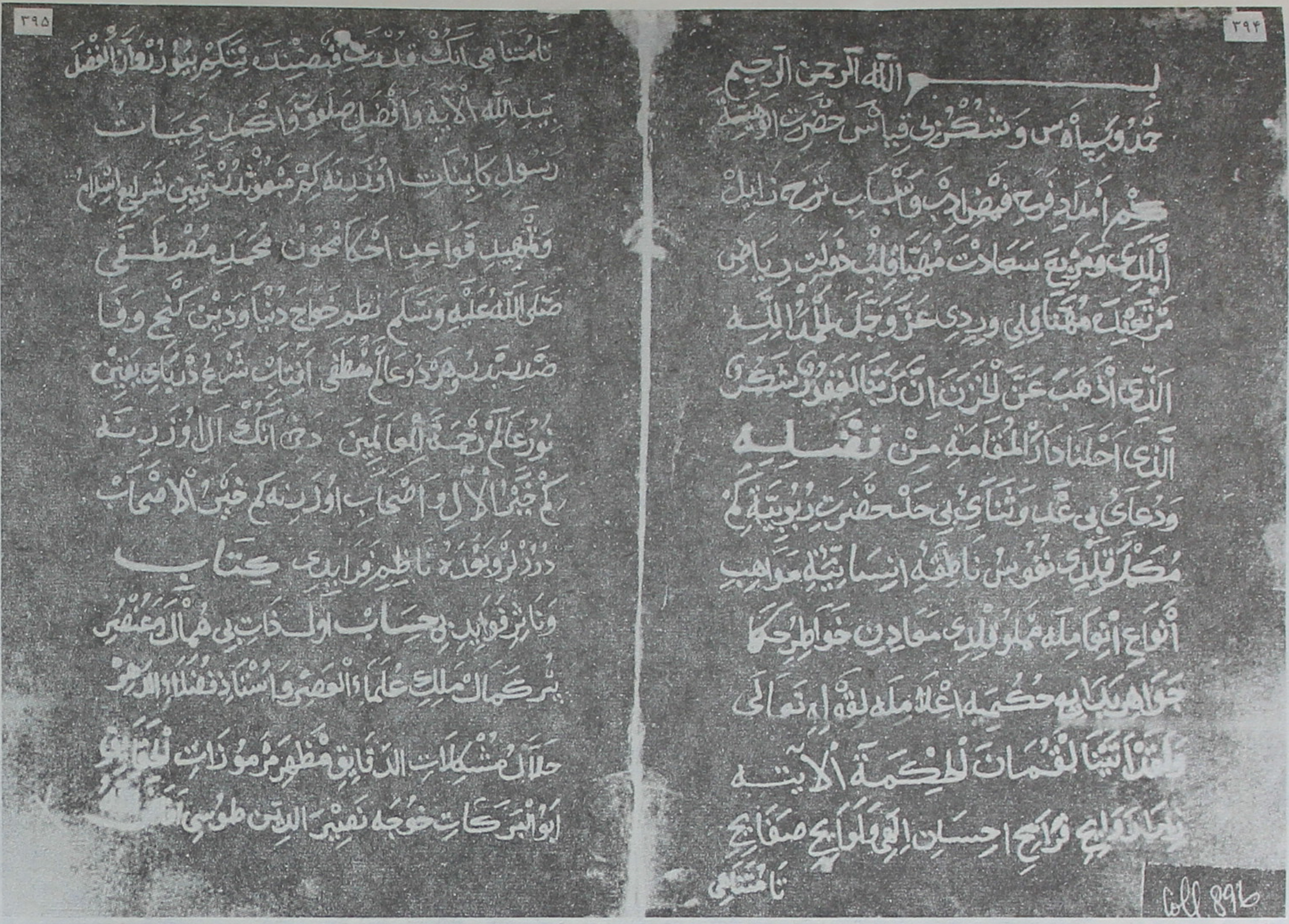
سلطنت يسننده قادر اولسين
مملكت فكرنده نادر اولسين

خوان معنيده شميشم ساكه بن
اشبو خوانيجون بكا شكر ايلسن

خيرايلاجون بكا نونحلادم سني
سندخي خير ايله ياد ايله بني

صحراء ا

خيرله اولسون دنيده عقبيده سالما
كاصدي خيرله ايلايه بالم

٣٩٤

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد وسپاس وشکر بی قیاس حضرت واهب
کرم امداد فرح فیض ارشد وفتاح ترح زایل
ابلاغ وتوزیع سعادت مهیا قلب خولت ریاض
مرتعیله مهتنا وولی ورودی عز وجل الحمد لله
الذی اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور شکور
الذی احلنا دار المقامة من فضله
ودعای بی عد وثنای بی حد حضرت ربوبیته کم
مکرم قیلدی نفوس ناطقه انسانیه مواهب
انواع انعام ایله مملو قیلدی معادن خواطر حکما
جواهر بدایع حکمة ایله علاملة وله تعالى
ولقد آتینا لقمان الحکمة الآیة
[illegible] لوایح احسان الهی لوامع صفایح
تامتناهی

٣٩٥

تامتناهی انک قد [illegible] قصیده تنکیر بنور زلال الفضل
بید الله الآیة وافضل صلوات واکمل تحیات
رسول کاینات اولدیله کم شعوشدر تبیین شرایع اسلام
وتمهید قواعد احکام حون محمد مصطفی
صلى الله علیه وسلم نظم خواج دنیا ودین کنج وفا
صدر بدر وجود عالم مصطفى آفتاب شرع دریای یقین
نور عالم رحمة للعالمین دخی آنک آل اولادینه
کم جمیع الآل والاصحاب اولدیلر کم نجبی الاصحاب
درر لؤلؤ نقود ناظم فرائد [illegible] کتاب
ونافر فواید حساب اولدات بی همال [illegible] عنصر
بحر کمال ملک علماء العصر واستاذ فضلاء الدهر
حلال مشکلات الدقایق مظهر رموزات الحقایق
ابو البرکات خوجه نصیر الدین طوسی [illegible]

علمه سجال الطافه ونوّر بنور الرحمة مضاجع
اسلافه آمين يا رب العالمين فرد
براه الله للحكماء فخرا واذهب عمره في العلم دهرا
وبو كتاب تأليف واسرار حكمايه الكشف ومرموزاتن
اظهار قلدی عنه سبب بو ایدی که سلطان الاسلام
ابو المظفر مراد خان بن سلطان [illegible] خان بن مامون کم
خلیفهٔ روی زمین ایدی که نا کاه مفلوج وسست
اندام اولدی که خوبان خطا وختن قتنده بجمع
ادلرکی نکاح ویکی ملك یمینله جماعه
کی کریفهم ومتواتری بس خوجه حضرتنه
[illegible] ادب اشبو بشری بوزدرلو حضور بله
[illegible] عزیز بعزم مادا نسخه بنیاد کن
[illegible] بان ماننده کل دژ نوبهار

هرکه چیزی اهل حکمت رنج کرد داشت کشف کن
با نبی بی نعش نظوکن چون در وار
هم سبب باشد برای حفظ صحت این کتاب
هم درین عالم بماند از وجودت یادگار
بعضی بونلره بجون بر کتاب دزملك گرکمز که
جثتی صغیر ونفع کثیر اولا مطول اولوب مطالعه
مملك اولمیا حاوی اولا موايد خواص طيبه كافی اولا
صحت بدن انسانیه وبو قوله واتم اولان امراض
دفعی وعلاجن بله بیوروس وبر نعت اولا که
علاجنده محتاج اطبای اولن کتابی شیبیله خواجه
دخی امرینه مشغول اولدی وجمیع کتب طبیه
متفرمین وترا کیب مجملهات متأخرین [illegible]
ادب مجموع بارنی جمع ایتدی وا[illegible]

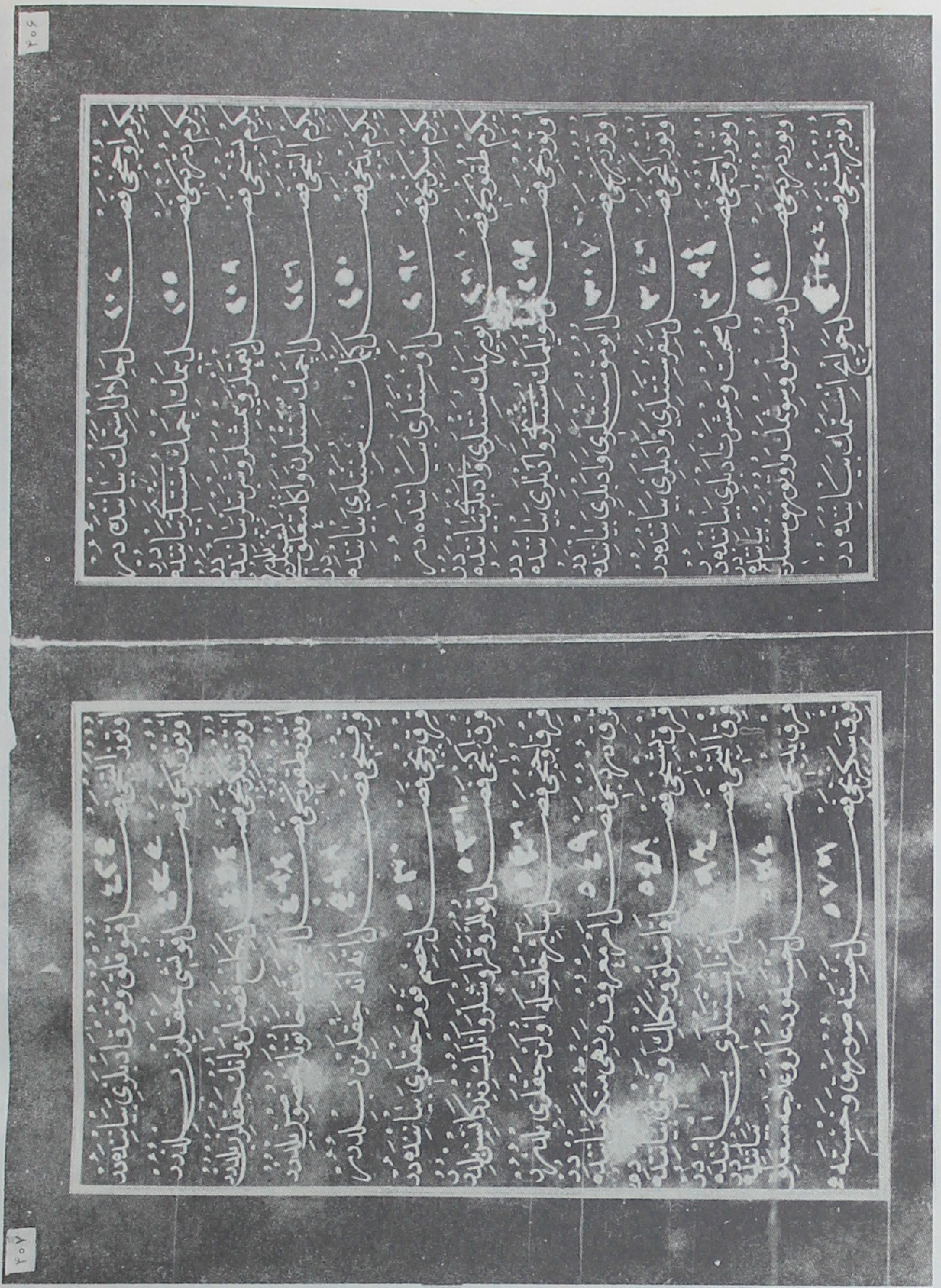
اولدی بونه باهنامه پادشاهی دیواد وردی و بو پیتلری
اختصارنده اعتنا ایدوب وردی که مختصر دیو نظر ادن
دور اتمیلر نظر گرچه مشک اندن بوخوش بوی
در زود باغ خانه را روشن بسازد گر بود کوچک چراغ
جرعه‌ای کافی بود از خم برای چاشنی
مجلس رایش بود یک دسته زنجا نش زباغ
وغیر اهلندن سقیمجون بوبیتلری ایوردی تا غیر
اهلنه دستبرد اولمیا رباعی مفصل
این نقد گرانمایه نیابد کس که الا آن که دانه وقدرش
زیرا منیت زانواع فلیک دد وغیرها است که بهر تقلست
زیبا بی نظر وبی بهره تلو قتنه چه علم وچه هنر
الحلیک کالانعام بلک هم اضل فرد
سواء عنده اعمی فی ظلال اللیل او ضوء النهار
پارسی

پارسی مرد نادان چه قدر هست چه نیست
شب تاریک روز هرد و یکست تو چیند
همه در کار تو جویند همه فضل تو بویند
همه توحید تو گویند بتوحید سرای
تو خدا وند یمینی تو خدا وند یساری
تو خدا وند زمینی تو خدا وند سمای
تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی
تو نماینده فضلی تو ملیک یا بقای
منم بنده مجرم که صلاح دین خو هم
که توی قاضی حاجت که توی فارح روا می
اما بعد حمد الله تعالی والصلوة والسلام علی انبیائه
... (?) اعظم و شهریار معظم
مالک رقاب الامم و فو با الایادی والنعم واضع مراسم

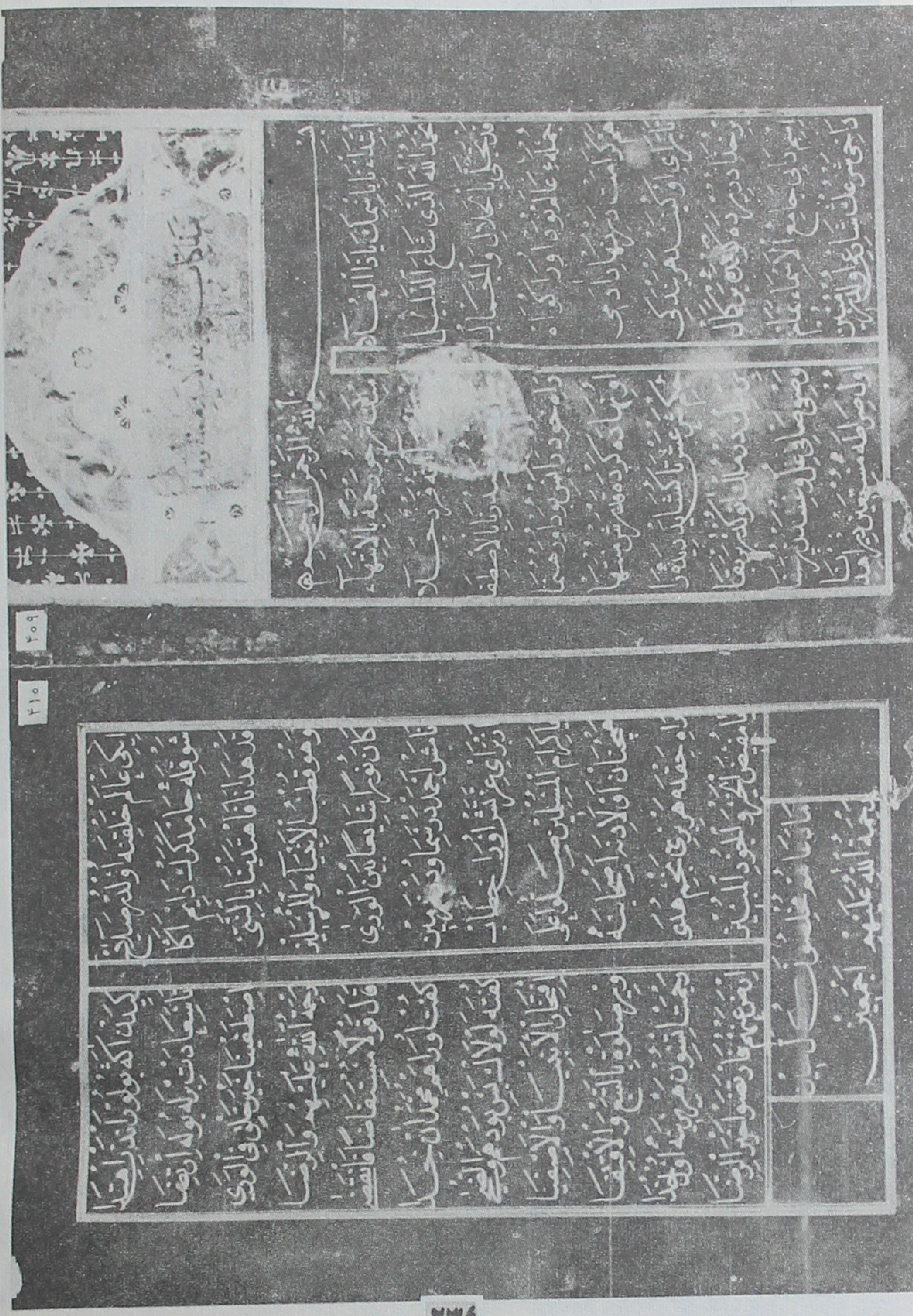

۴۰۸

حالنه مناسب احوال ومیت حقلرن تکفینن ودفنن

بیان ایدر

بعد هذا قلدی هاتف بر ندا | دیدی اولوا الامر ایله اهتدا
یعنی و ملک شاهی سلطان بایزید | تخت عزت صاحبی خان بایزید
آفتاب عالم اولدر برضیا | ماهتاب آدم اولدر برحیا
اول ضیادن عین عالم بولدی نور | بو حیادن جسم وجان بولدی سرور
کل دعا قل اکه هم اولادنه | شویله قل کم خیرله اولی دنه
چونکه شه اذن بنم قلدی استماع | دیدی بولسون قلدیغم دایم [illegible]
فضل الله عالمده اولدر چون علم | یازموق اولا دیدی آلتون قلم
زین الله خالق خیر النسم | ویردی انوک دستنه سیف قلم
بر بحره سعیله قلدی جهاد | حق تعالی ویردی نصرت بر مراد
شاه عادل عونله کشور کشا | ذات فاضل یمنله عزت نما
لطفله سلطان دوران مه جبین | مظهر سر خدا نعم الامین
اشرق الله تعالی شانه | استبان الامر مما صانه
حق رضاسی ذاتنه اولسون قرین | افتخار الانبیا اولسون شفیع

تا قیامت نسلی انوک شاد اوله | هر بری نوک همدمی الله اوله
قد حماهم ما سعی ساق الانام | یسر الله لهم کل المرام
هر خواصینه انوک اولسون وصال | هم اخصینه انوک اولسون جمال
دلنی سایر قوللرینه بیر و بار | رحمت ایتسون کیجه کوندز بی شمار
چون انک دورنده کوردم رغبتی | شرعة الاسلامه بولدم فرصتی
دین ازدی شمعمه حقد [illegible] | شرعة الاسلامه ایله انتساب
لاجرم اولدم اکا قلدم نظر | کوردم اسلام شعبه سندن ثمر
متقیلر سیدی سنتلرن | درکی جمع ایلمش سیرتلرن
هم امام المرسلینوک شرعنی | یازمش اندن اصلیله فرعنی
هم کتابندن هدایت اهلنوک | هم خطاسندن سعادت اهلنوک
فضله بولمش نظامی انتقاد | نقد اسلام اولمش اندن مستفاد
حرمته طالب اولن دیرز [illegible] | شرعنه سالک اولن بولور [illegible]
کر حقدر لعن الله طولمش تمام | رمز حقدر لفضله بولمش مقام

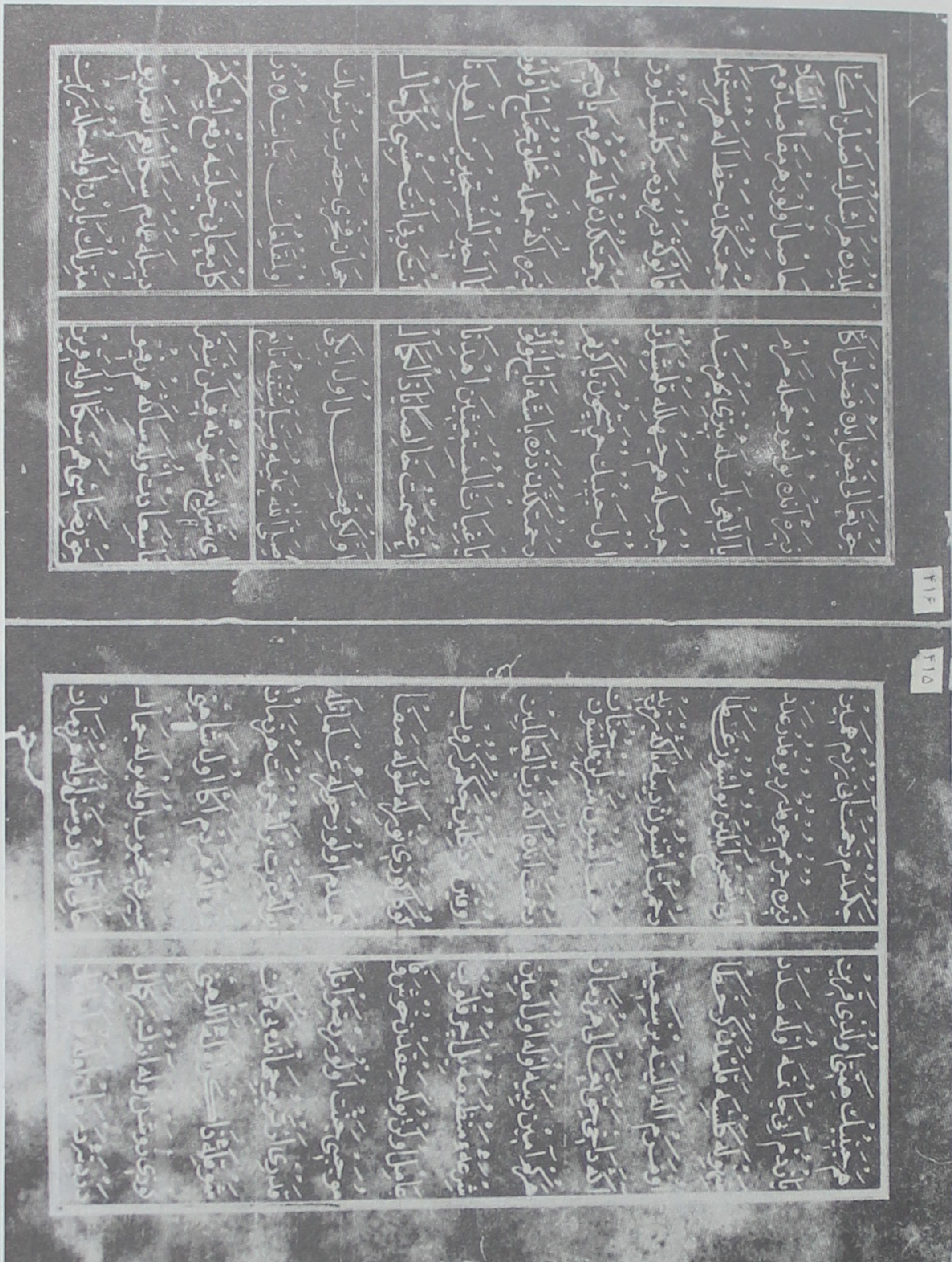

٤١٣

الویه رفع ایلمش اعلی العلا / انجمه نشر ایلمش فوق الثری
فضله ابوابله اولمش متین / فیض حقدن فضله اولمش معین
عقله فکر الهین فحواسنی / مستضی نصباحنک اضواسنی
مؤمنک اطفالنه اولدر نجاح / یا بعزت فتح ایدر بولور نجاح
هر جهتدن اصله فاخوکتاب / فضل حقدن فضله بولمش خطاب
هر فواید اصلنه اولمش دلیل / هر عواید اهلنه اولمش سبیل
لاینی اولدر حفظنده اهل الیقین / انی بوله زمرهٔ اهل الیمین
انسز اولمز سالك راه هدی / اتمیه اولمز بیره تاکم ددی
سنکم امر ایتدی رب العالمین / دیدی غیر حق ضلال اولور مبین
حقدن درهر نه دیدی خیر الانام / هم عمل قلدی انوکله صبح و شام
یا اشارت ایلدی اکه حبیب / یا تفکر ایلدی اندن لبیب
یا خود انوك قلبنه بولدی مجال / یا خود انوك سرنه بولدی وصال
جمله سی حقدر انك بوقدر کمان / کوزله شرعن سوله حتی بولامان

٤١٢

زیره انوك نطقنه کلمز هوا / امر و نهین طوتمغ انوك بس روا
وحی منزل بر که ناطق اول امام / قل علیه الصلوة والسلام
قولنه تابع اولنلر مهتدی / کم خلافن طوتسه اولور معتدی
خلقتندن خلقله بولدی کمال / معرفتده حلمله بولدی جمال
امر حقدر دیلر لاریب فیه / ذاتی پرنور دیدلر لاعیب فیه
ایکی عالم راجه اولدر مستشار / زیره وردی اکا الله اقتدار
دبك عالمدن اول [illegible] / حال ما زاغ البصر هم ما طغی
اهل قربت فوقنه مرفوع متین / بولدی اعلی مرتبه اولدی یقین
اول عقودی جمع ایدن مرد کزین / بوله یارن دیلرم خلد برین
چون بو عنوانیله اولدی بو کتاب / کلدی الهام ایلدی یا که خطاب
جانی کوزن آچ قانظر دیدی همان / آنی نظم ایت بوله سن عفودن امان
حق تعالی وردی فرصتی تمام / یا ندم ان نظم ایتیرب [illegible]
چون بو نسبه ما جری بولدی [illegible] / [illegible] نطیله اولدی عیان

امر قلدی خلقنه انك رسول — يعني چيقرا نغكدن ديدا ول

دكله داخی سنتندن ای همام — خيرله انكيني اكسك مدام

فانه صلى الله عليه وسلم — امر بذالك اى بذكر الحكيم

نيرم بو يله امر قلدی اول حبيب — اول قمو دردلولره اولن طبيب

مسلمانلر ميتن مسلم اولن — ذكر ايدندر خيرله ای نوجوان

زيرا قطب الانبيا فخر الانام — اقبلوهم بالصلوة والسلام

خيرله آكلمغه ميت مدام — امر قلدی لطفله اي نيك نام

وقال لاتسبوا الاموات فانهم — قد افضوا الى ما قدموا

محمدخی امواته سوكمك ديدی اول — زيرا انلر بولدلر اصله وصول

انلرك لايق دكول سوكمك ديدی — خيری بلكه انلری سومك ديدی

وقال لاتسبوا الاموات — فتؤذوا به الاحياء

ديدی داخی لطفله خير الانام — قل عليه الصلوة والسلام

ملوكنك سب ايلمك امواتكز — زير كون اوله سزده بزده يا تسز

زيرا اندن ديرلر جاكر جفا — مؤمن اولن ايچمز بو زهر صفا

زنده اولور مرده لر زوز جزا — ولمسونكم اوله سيزه ناسزا

ربنا يسر لنا نعم السرور — ربنا اتمم لنا خير الامور

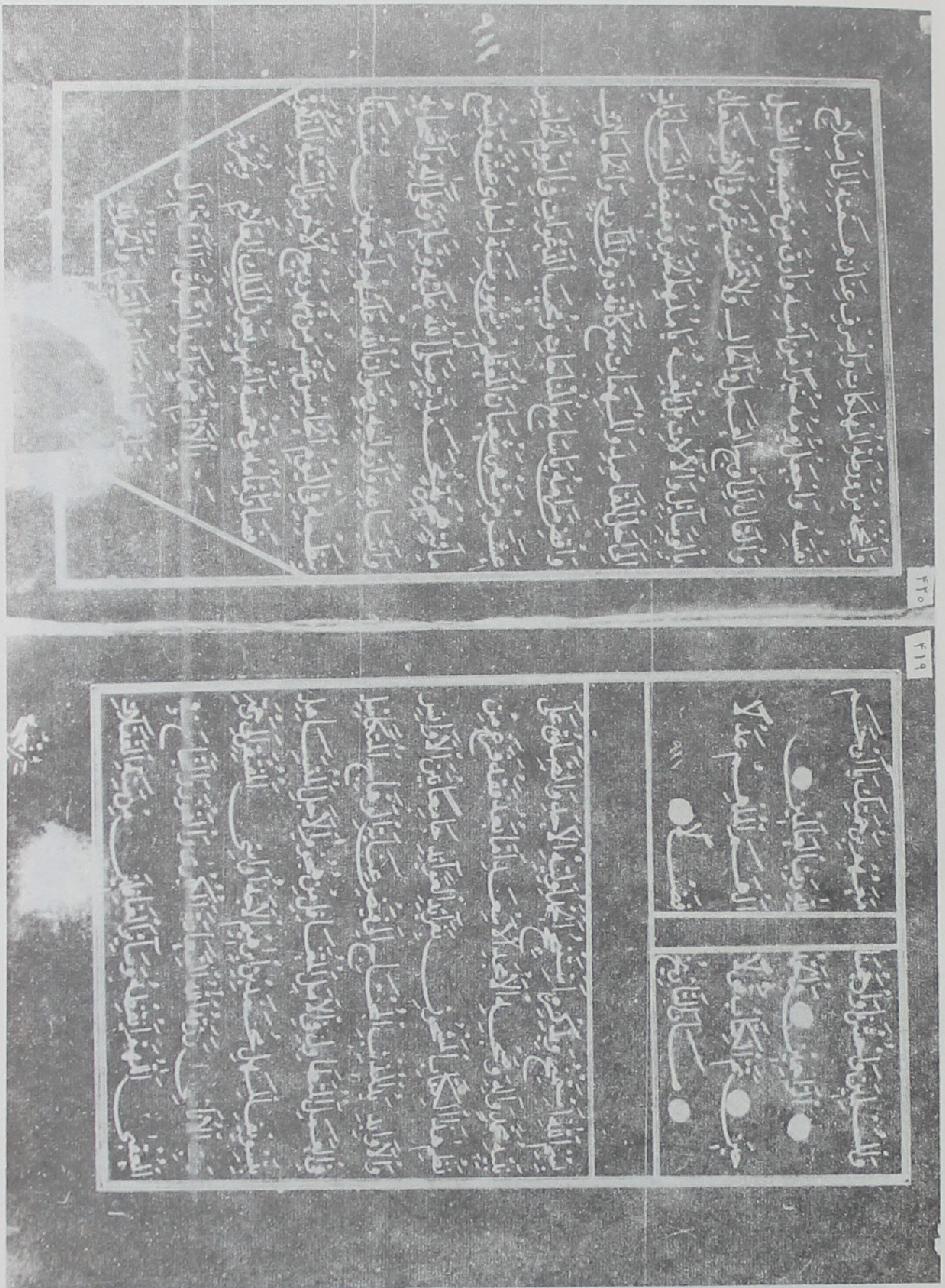
ابتدا ايتدك حامدا يا ذا الجلال — فانتهيت ناصرا يا ذا الكمال

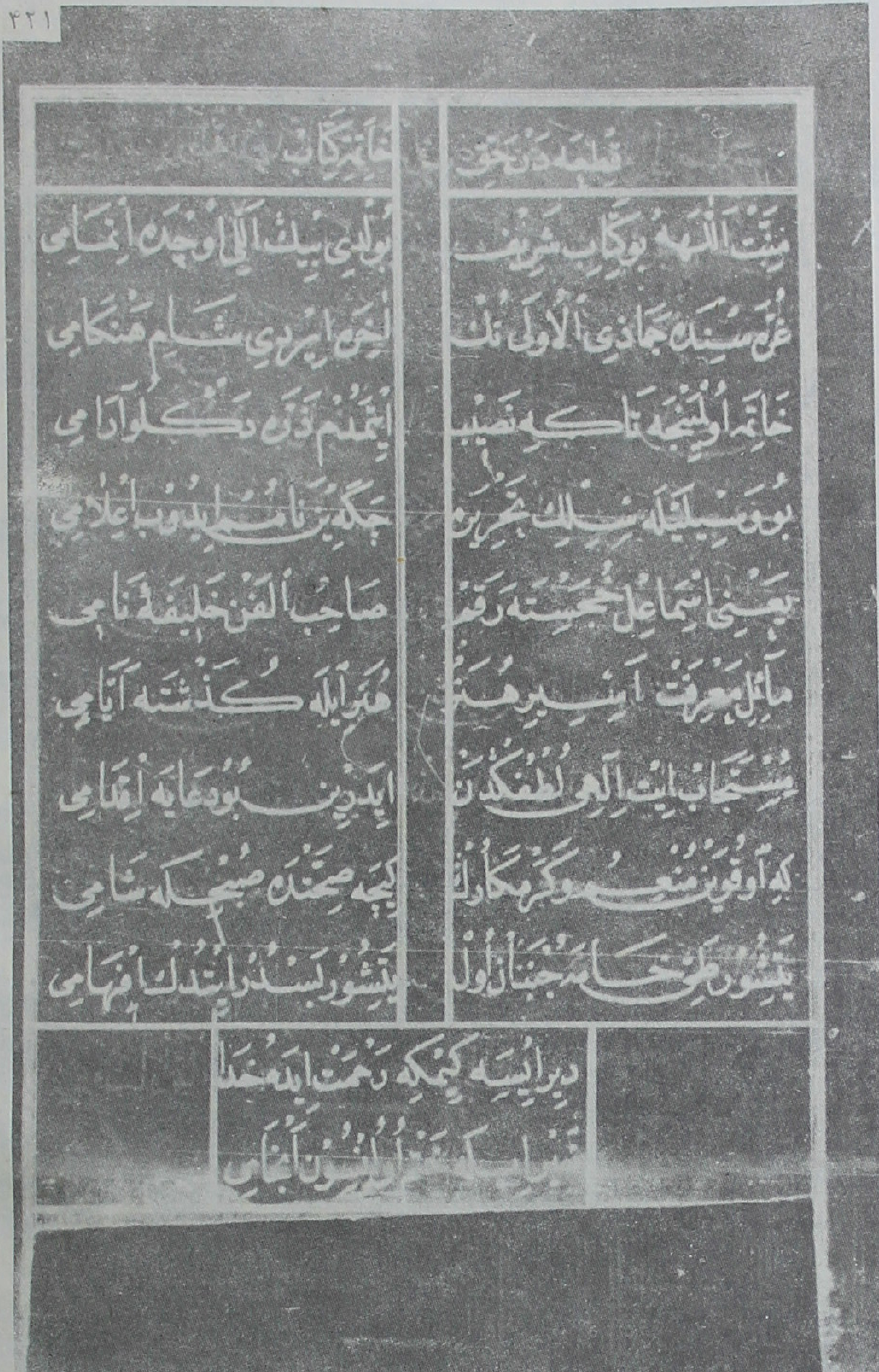
اي محمد ايله حقه رغبتی — شكر ايله ساكا الله رحمتی

هم حبيبك لطفني ايله طلب — بر صلوة شوقله كوزله ادب

همچنين اصحابنه اولادنه — بر صلوة شويله كم اولی دينه

اللهم صل وسلم على سيدنا محمد في الاولين وصل وسلم على سيدنا محمد في الآخرين وصل وسلم على حبيب الحق في الملأ الاعلى الى يوم الدين وصل وسلم على افضل الخلائق محمد وآله اجمعين وصل وسلم على جميع الانبياء والمرسلين وعلى اهل طاعتك من اهل السموات واهل الارضين [illegible] اصحابه واتباعه واشياعه وازواجه من المؤمنين

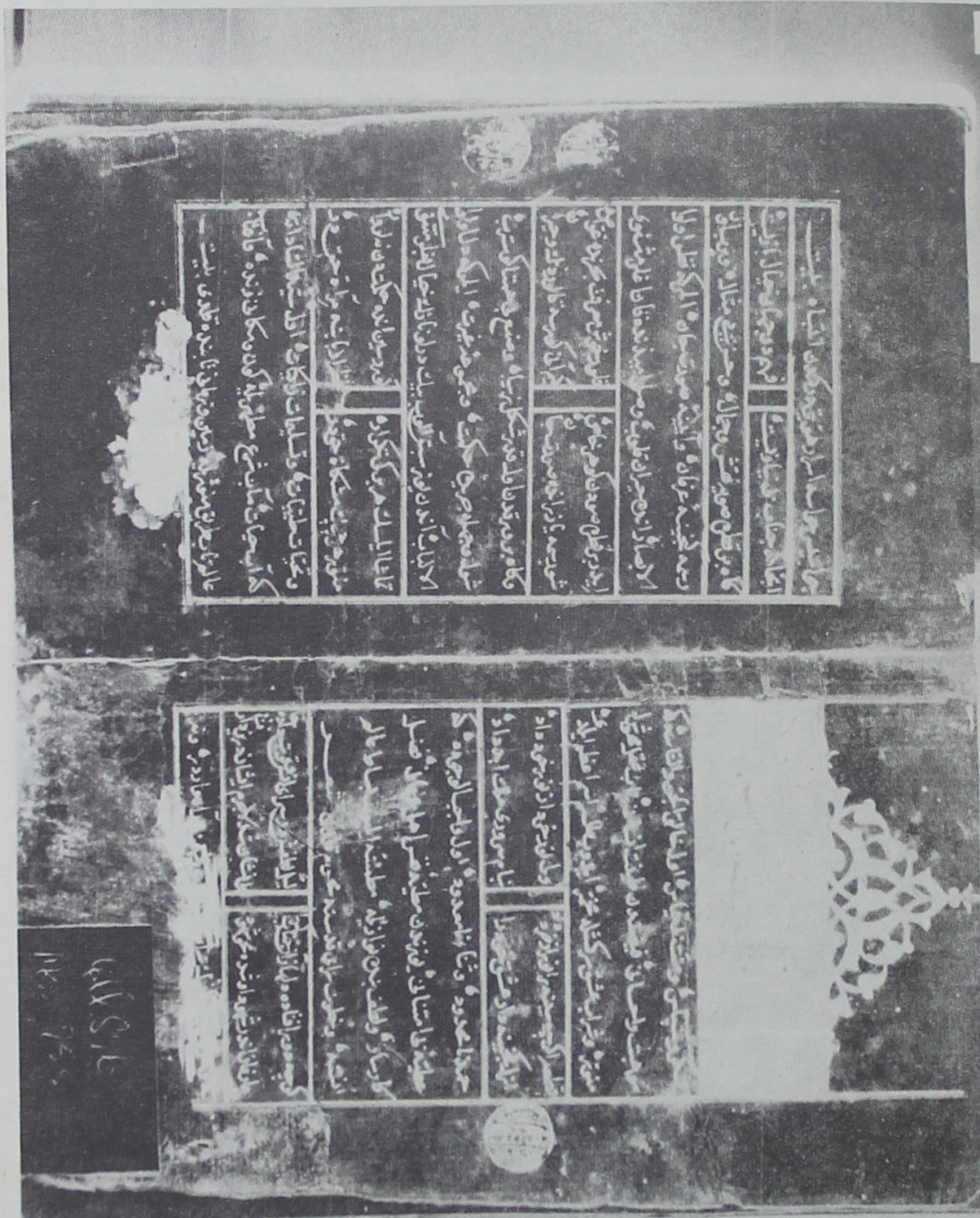
٤٢١

قطعه دن خرج — خاتمۀ كتاب

منّت اللهه بو كتاب شريف
غره سنده جماذى الاولى نك
خاتمه اولمنجه تاكه نصيب
بو وسيله ايله سلك تحرير
يعنى اسماعيل خجسته رقم
مائل معرفت اسير هنر
مستجاب ايت الهى لطفكدن
كه اوقوين منعم و كرمكارك
ينشور طرز خامه جنبان اولدى

بولدى بيك اللى اوچده اتمامى
الخ ابريرى شام هنكامى
اتممشم ذرى دكلو آرامى
حكمه بن نام مسلم ايدوب اعلامى
صاحب الفن خليفه نامى
هم ابله كذشته ايامى
ايدرين بو دعايه اقدامى
كيجه صحتده صبحله شامى
ينشور لسنذر اسندك افهامى

ديرايسه كيمكه رحمت ايده خدا
[illegible] الذنون آنامى

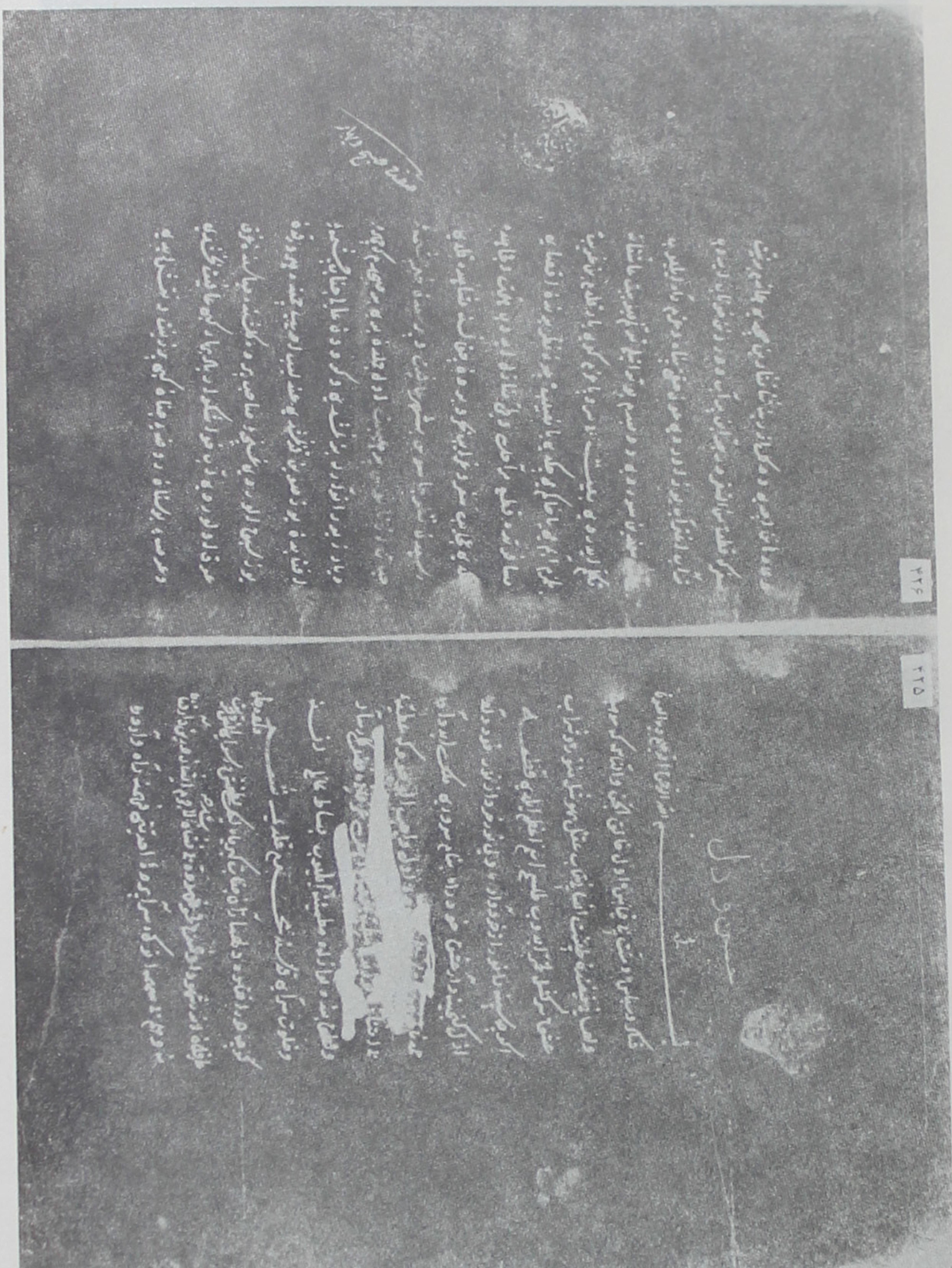

وبهجتنه اطرزوی لی محکم و مآکده و متصل و ابدا اتمك دره
دالا مفتقر در که نه معنی ده سخن وار در نه سخن ده
معنی کمال مردان خاموشلقده در باقی جمله صقه و دعوی پس
قلم دعوی دعوی شکسته زبان و دوات معنی بسته

دعا بیلك در بیت

شرعتله لامنی عمر عزیزی خرج ایلك — چق پریشان سویلدك استغفر الله العظیم

والله غفور رحیم صدق الله

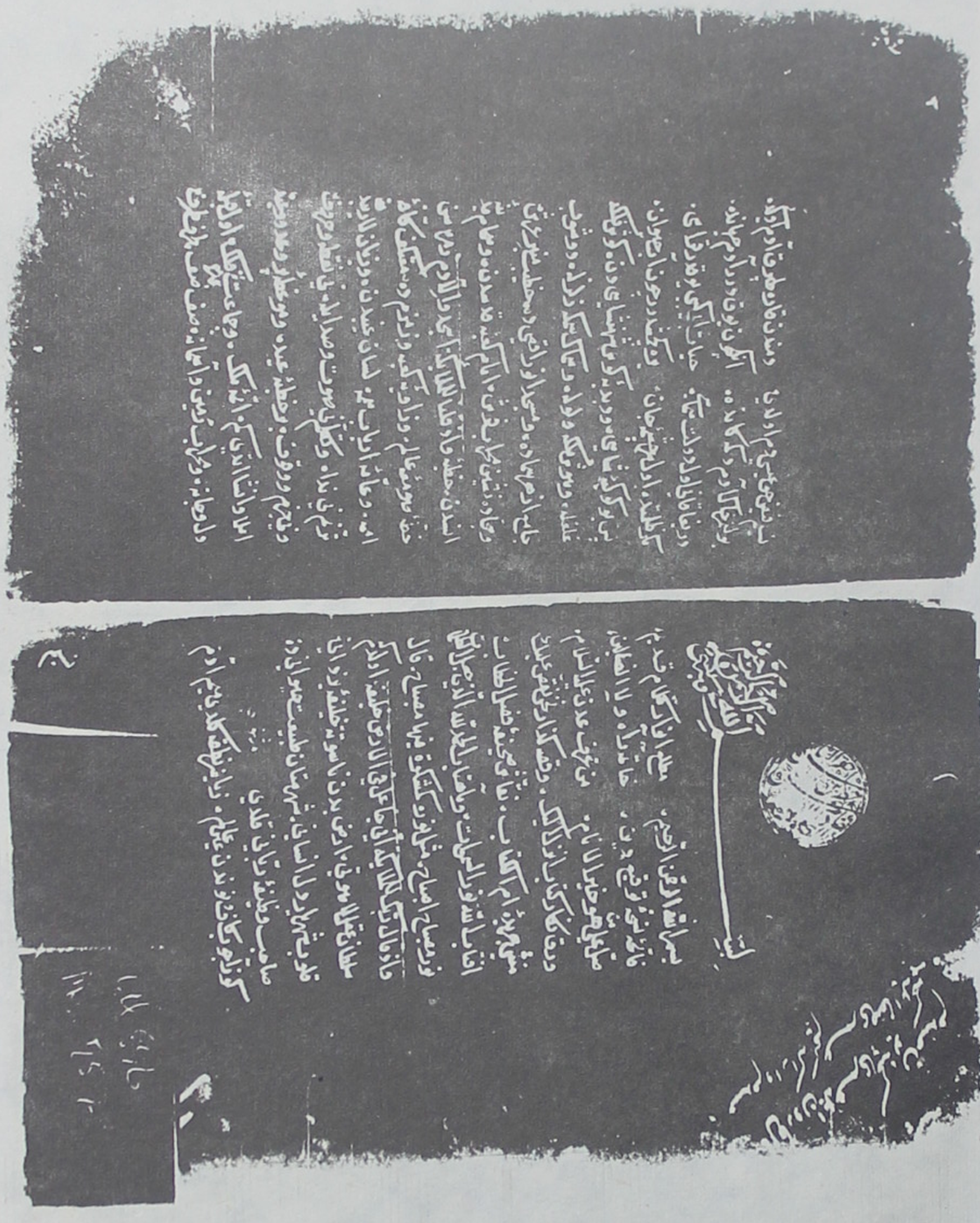
ورسنوه که مرجعه یزه‌لی قللو نه‌ان کوبعدن مرلعه بر مقدار الفاظ
شنیع و تراکیب عقیم جمع ایدوب باورنجه ایدوز دخی لا بیهوده
ایله افاضل کرامه وانکا بر عطاء اولنه ولاف کوکه وافقی بده اغترا ایلیوب
بلکه انلری وداع عبارت وقید مسدره متعلق قلوب بو وسایطهوری
وروابط ضروری برده انلرو کله علاقه معنویه مستفیضا خودیه
محکم ومؤکد ومنفصل وابدا تمکن دروالا متقرره رکه نه معینی ده
سخن وار ورنه سخنده معنی کان مروان نه نوش لقدر بیلیکی
فوز دعوی پس تلخ دعوی شکسته زبان ودروان معنی ایله
ده‌تان یک دو بیت [illegible] نثر ونظم لاهی عمر بیدعوزیزی عقیل ایدوب
چوق پریشان سعی بلدک استغفر الله العظیم والله غفور رحیم

تمت الکتاب بعون الله الملک [illegible]
تحریرا فی اواخر شهر [illegible]
[illegible]
من الهجرة النبویة المصطفویة [illegible]

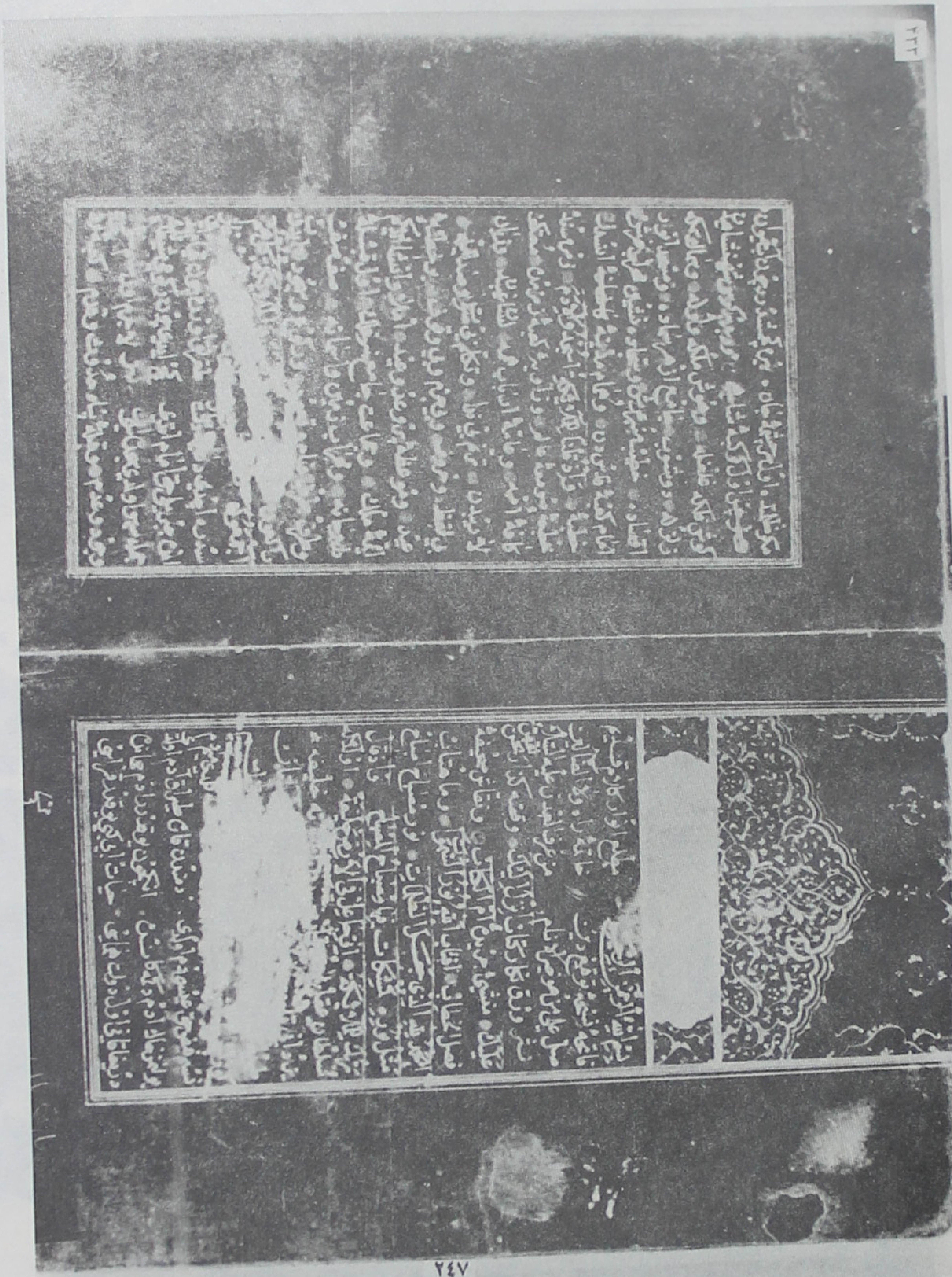
[illegible]

شرح [illegible] در سعادتده [illegible]

[illegible]

١٧٧

که خسرولر قپوکزده بنده اولسون
جهان سنزورلوی آفاقده اولسون

همیشه بدر حسنک کبی ای ماه
سنی کورنده کونه وار اتسون دایه

جمالک اوزره النک کبی شاهم
کونک کونده بیک اولسون پادشاهم

ینه کلکبی میل ایدوب صبایه
نه بلبل اسدی کلدک نوارایه

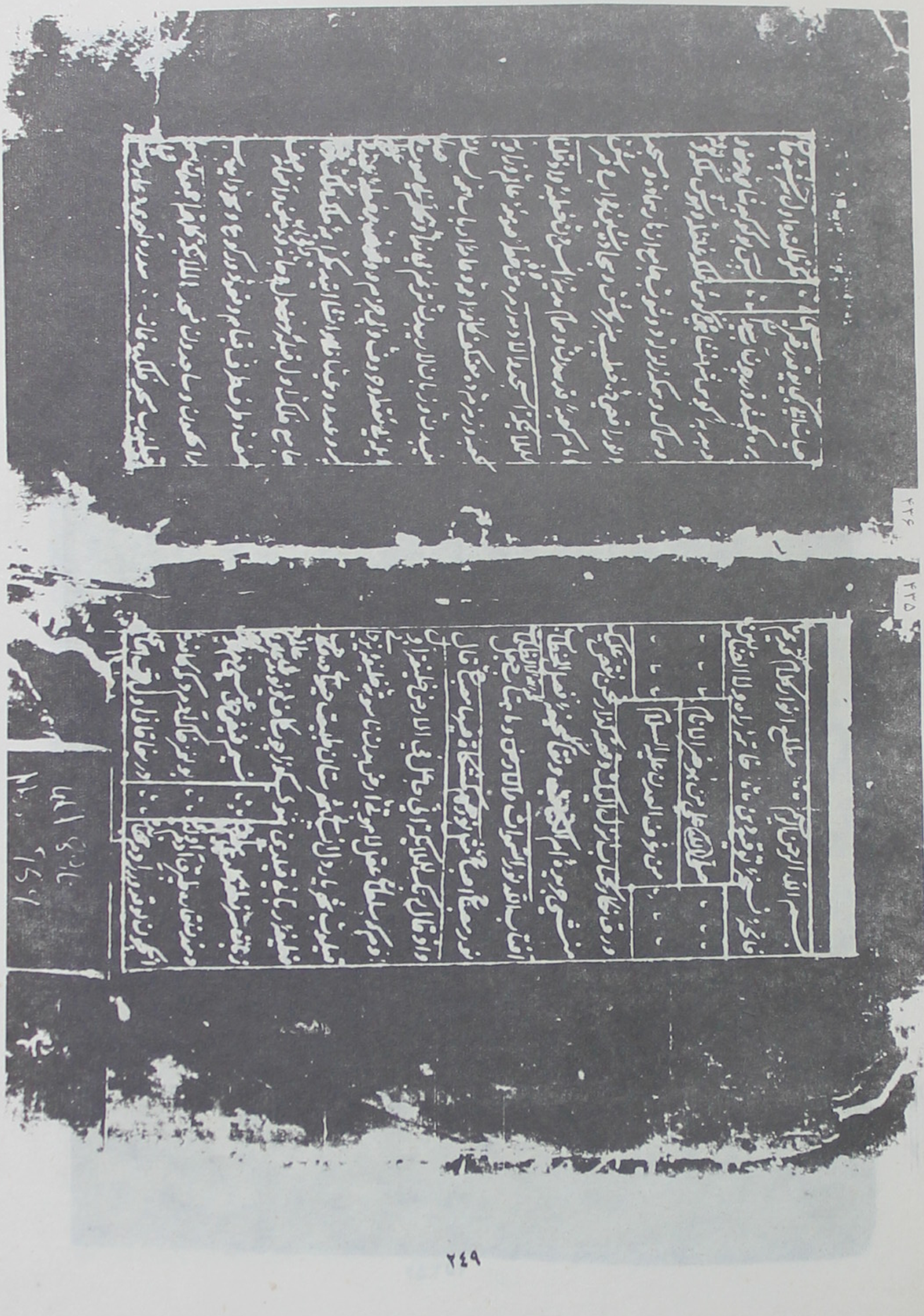
کتشدی بو ذلم آکو اتمز سکو عار
مشرف ایلکوز بو کوکبه الک ایله

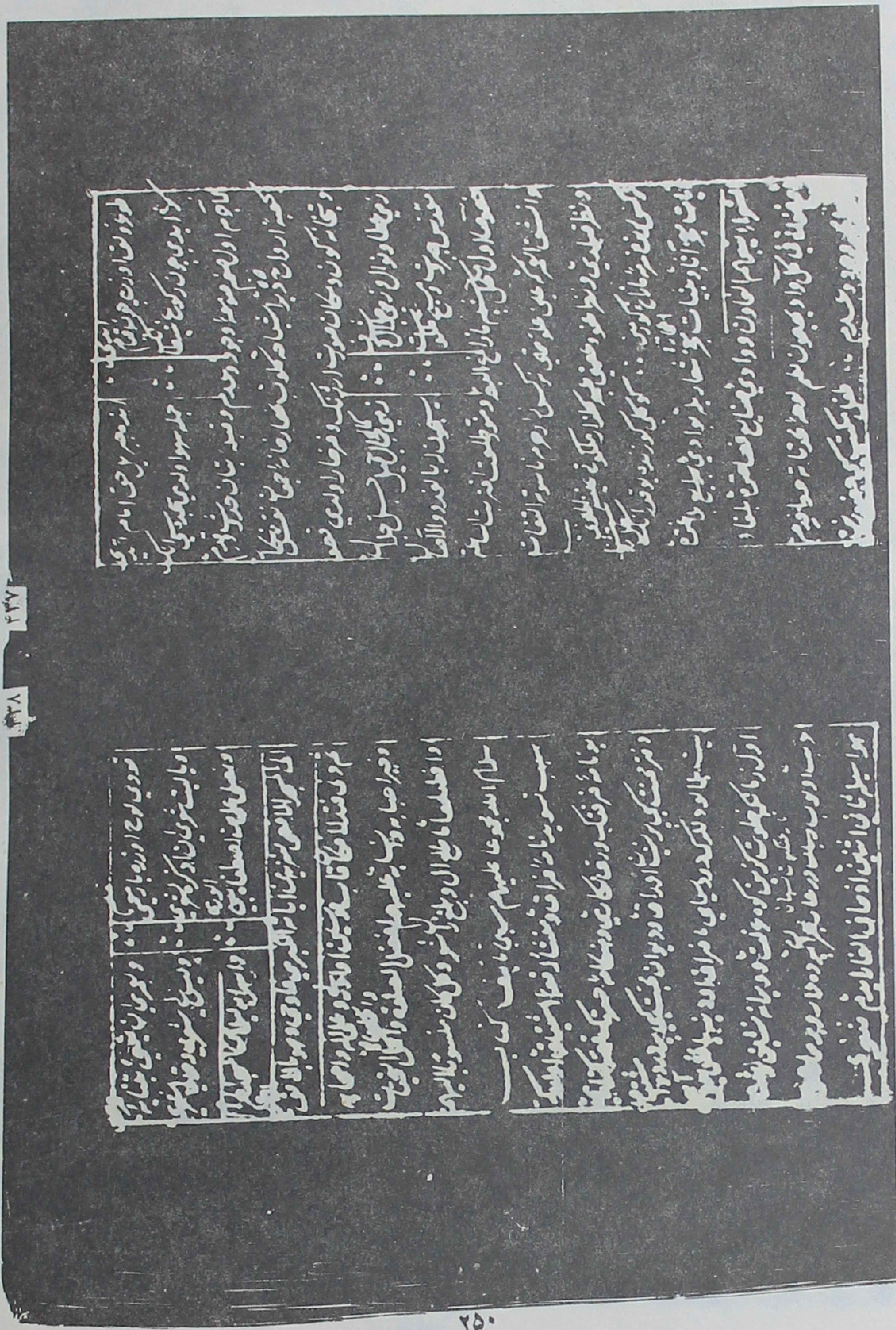
قدم رنجه قیلورسک قوله تمام
سنکدر بنم خانه پادشاهم

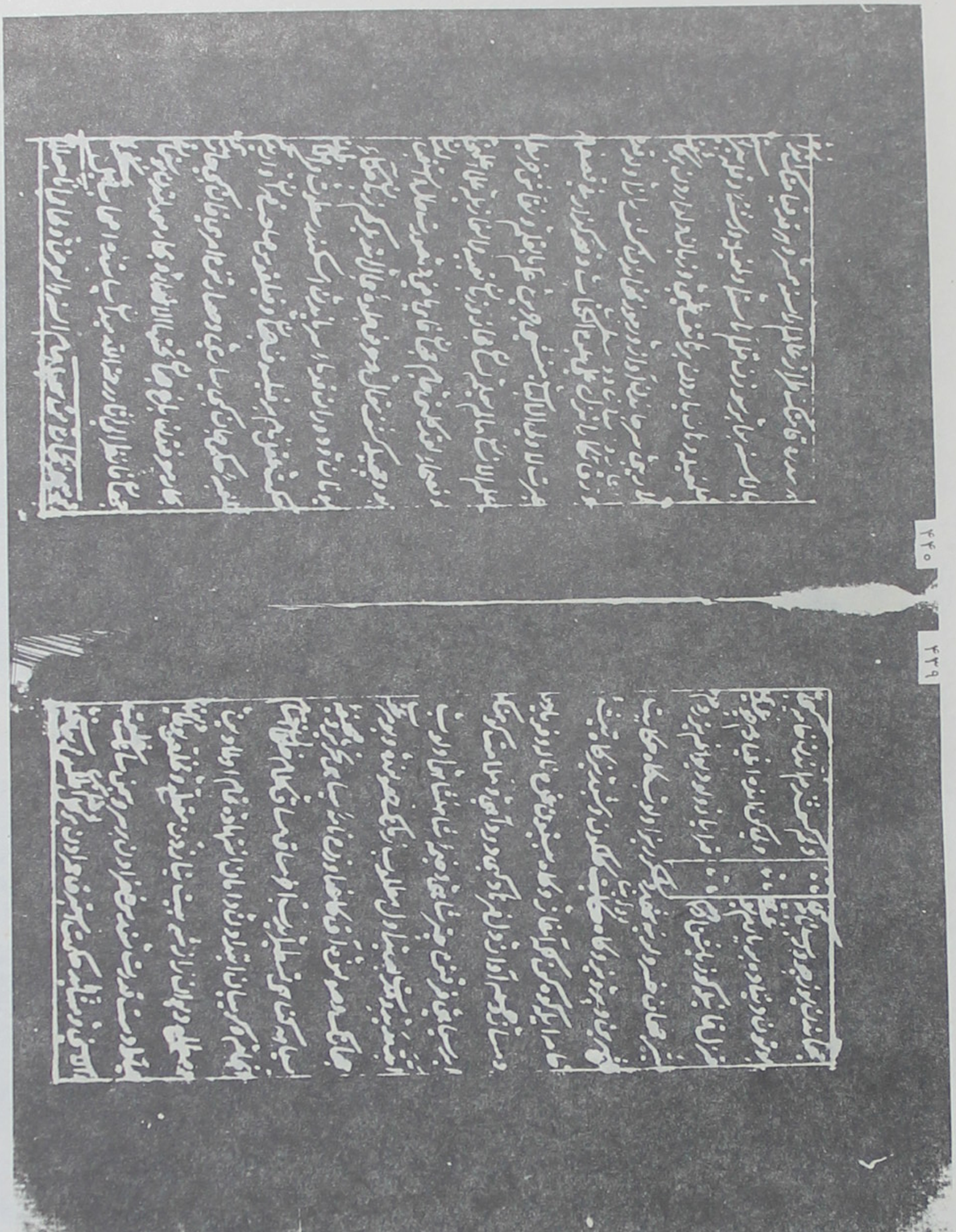
چراغ منه که مهرایه بر تو نیدر
کیجه لو تکیه شی دیدر قول اوبدر

اکه کیم انس وجان اولمشدی مأمور
نعیمی هذ هذا یدی همدمی موز

تم الکتاب بعون الله الملك الوهاب
في ٢٧ شهر ذا القعدة
سنه ثالث عشر
بعد الالف

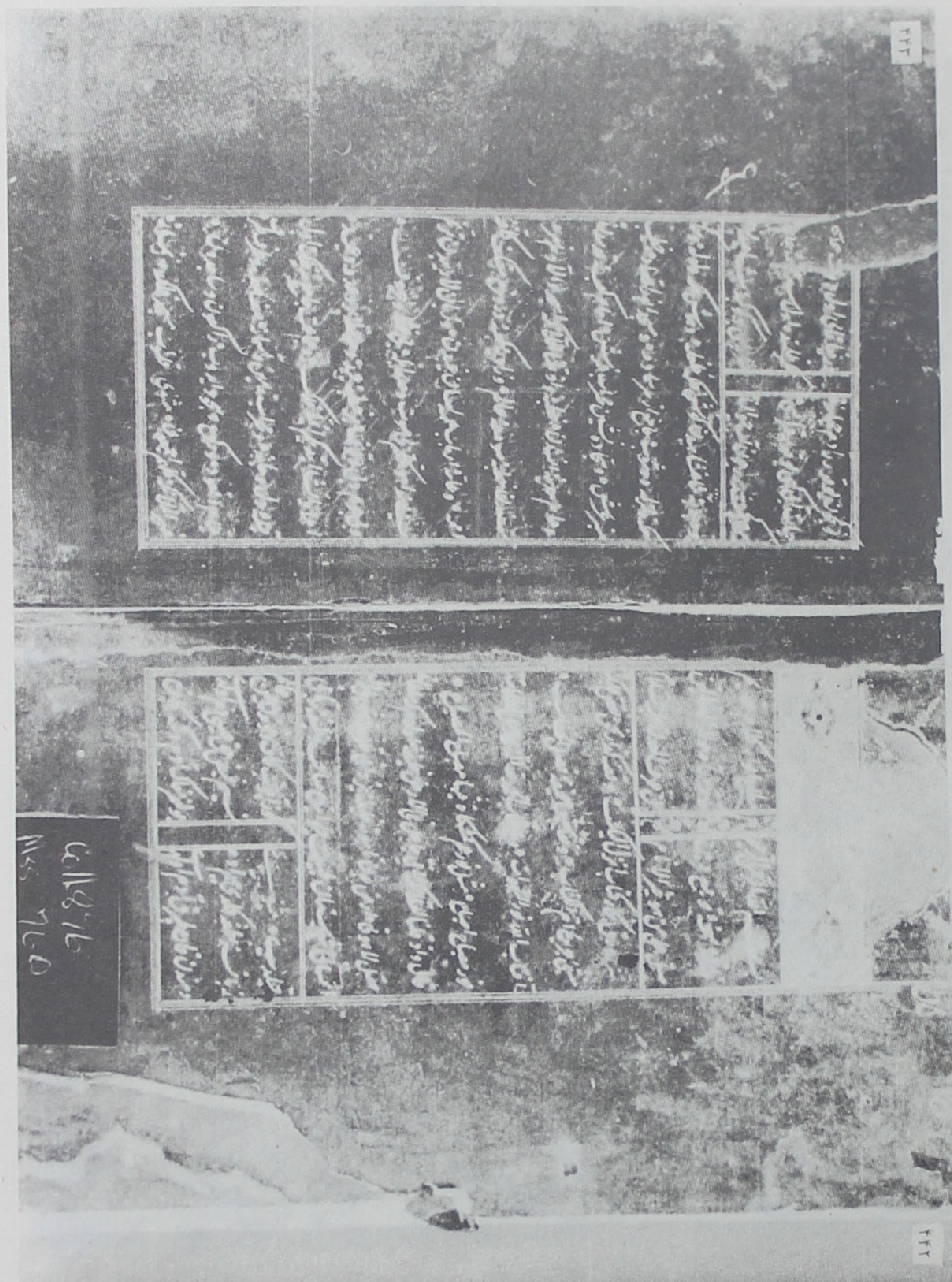

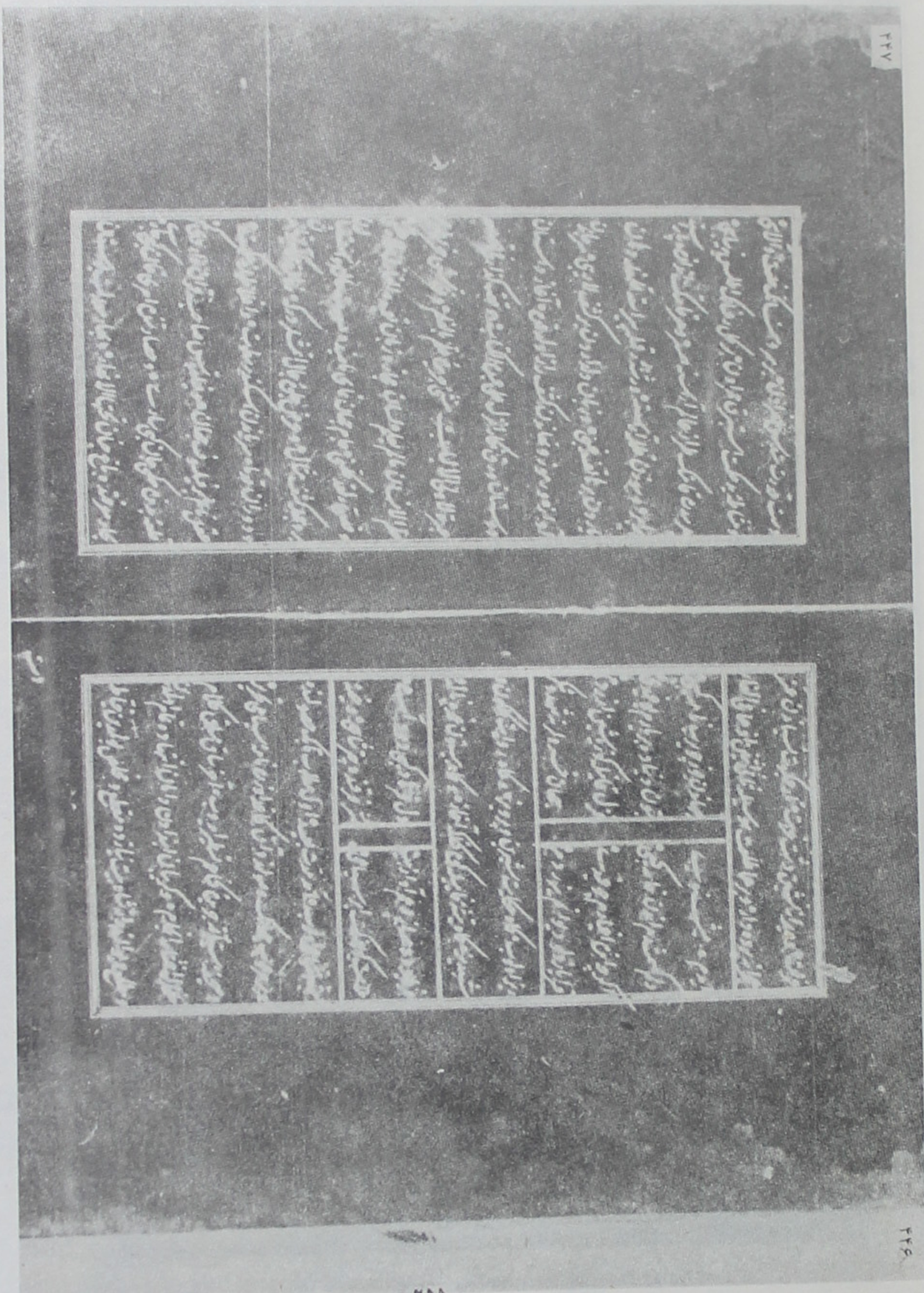
طقوز قات چرخه اورمشدر طاقى ايوان | يدى اقليمه اتمش حكمى فرمانى
اوكنجه بلبلدن انمش شهنه اسند | بيادن صبا اولمش كنجه مرور سند
جنوب بر يديبا اشلوازدها آى | سوار اولمش كلور باد صبا آى
كوز بكه بر بر بنى قالدى جيلن | هوالردن حنو كيبى لرزان
باشى اوزره ال قوب نرگس كبى | بوزار ورديى بر بوز بنه بادى
ابكى راغب برى بر بنه مرغوب | ابكيسو داخى طالب بيكى مطلوب
برسى بيدى اقليمك بناهى | برسى ابكى عالم بادشاهى
برى شمعك ارتمش باغى عنى | برى بر وانه دن باتمش چراغنى
برى گل باغلمش سنبل لرندن | بنفشه وار برنيك گللرندن
براولمش ابكى دنيا نك بلاسى | برى بر نيك اولمش مبتلاسى
ابدركن بر بلايه كيشي برآه | بلانى ابكى ويرمشدر كه الله
برنيك سندن جسنى نوره دونمش | برى اوجهدن اتشى جور دونمش

حنك خشمنلك رخسارى خارج الارز كيمسه ايلدى [illegible]
نكارين مريخ بر بوزدن دخى طلوع ايدوب ضمير منيرينه
بند تمام وكام كيهان وبهرام كلدى آخر [illegible]

[illegible] نخجه [illegible]
دوست [illegible] زمين [illegible]
[illegible]
لاف بارى [illegible]
دوست [illegible] عالى [illegible]
[illegible]
هو [illegible]

قصه کذاری • و فتر محنت کبی پریشان اوراق • و دیوان بخت
کبی پر درد و اشتیاق • بیت بلا لو دللرك دود سیاهی
فراق اودینه یانمش یعنی آهی • نثر اول زمانکه خلوت کزین
کوی عزلت • و ویرانه نشین دشت غربت • اولوب تار عنکبوت
نسیان در غرفه غمخانه پرده دار • و بر هما طلعت هوا اسپله ناتی
اثنین اذ هما فی الغار • ایدم مثنوی جهاندن یوز چویروب نامه کبی

دلم کسمشدم اندن خامه کبی	بتون دنیاده بریارم یوغیدی
قزل قانیله کوز یاشین ازردم	[illegible] یازردم

نثر جهان خسرولرینه تهدد و شکرریزه اولوب کاه حکایت
شیرین و پرویزه وکاه روایت کلکون و شبدیزه کاه بیته خامه
ایله کوه کنلك آغازه • وکه بیستون غمده ناله و فریاده دمساز
وهم آوازه • دل فرهاد کبی دود آهی • و مدامت کوه نك ابر سیاهی
فوقنده چتر شاهی • وخیمه شاهنشاهی اولوب آمد مدیده • و مدت
بعیده • اول مطلوب زمانك حصولندن • و بو مرغوب جهانك
وصولندم • آق کاغد اوزره نامه سیاهی تحریر • و صحیفه

سیاه تمه جریده کناهی تسطیر • ادب آخر ساق مساق کلام
تحمل کل اختتامه انجام • وکریبان ابتدادن دامان انتهاده
تمام اولمدین • ومطلع دیوان رازه شه بیت نیازدن مقطع
و مخلص بولمدین • خیاط دست قدرت • سندس خضرادن •
بو سبز صفحه نك خلعت و الاخرنه • ومشاط ید حکمت استبرق
حمرادن • برکل رعنانك اطلس زیباسن • هر بیده قامتك
اندامنه بالاسنه برابر • سوزن قلمله آراسته اولمغله و رشته
تعمیله پیراسته قلمغله • دهان یازدن • برحائف غیبی
و زبان دلداردن • برکشف لاریبی • سر جاندن آوازه • و رموز
نهاندن کشف رازه • اولدقدن آغاز داستان دوستان
ورق نکار انزل علی عبده الکتاب • وقصه کلدانی قصصهم
عبرة لاولی الالباب • منشی جریده علم بالقلم • ونقاش
خریطه علم الانسان مالم یعلم • لسان نجازه • و زبان تعمیه
و الغازله علماء علمنی • و فصحاء لقد کلمنی جام جهان نمای
ماضیده صورت حال • و استقبالدن بو وجهله کشف مثال •

نه يللر اسدي كلدك بو آره | كونش يوزلم اكر اتمزسكز عار
مشرف ايلكوز بزكو لكلة وار | قدم رنجيده قلسك تولاتالم
سزكدر بنده خانه بادشاهم | چراغ مه كه مهرلك پرتويدر
كجالر تكيه سي درويش اويدر | اكا كيم انس وجن اولمشدي مأمور
نديمي هدهد ايدي همدمي مور | تمت الكتاب بعون الله

الملك الوهاب

العامر

٤٥٦

حمد اکه کو قیلدی خلقه رحمت — تحمیده عجزه ویردی رخصت

عجز اولمسه حال اولوردی مشکل — [illegible] کلک اولوردی [illegible]

گر حمدینه بوق حد و احصا — شکر [illegible] عجز [illegible]

حمد ایله که ویردی شرع معنی — تحمیده [illegible]

بخشش ایده [illegible] عجز [illegible] — [illegible]

اخر بینه عجز اولوردی حاصل — [illegible] مرادی [illegible] واصل

نقصانمزه حمایت [illegible] — تعجیم دکل عنایت [illegible]

اصلح اکا [illegible] — [illegible]

محسن کرمیله [illegible] — عدل [illegible] نظام خلق [illegible]

عجز اولمسه [illegible] قالوردی — [illegible] حکم [illegible] قالوردی

سکه [illegible] شکر و تحمید — قنده لب ذره قنده خورشید

اما که زبان عجز مزدا — وصفنده و بیان عجز مزدا

انصاف

٤٥٧

انصاف قنده کر اولورسه [illegible] — نعمتی [illegible] کلدی عجز رخصت

هر بر نعمتک ثناسی لازم — بو نجنده شکر اولور ملازم

بو مدن دخی عجز مز هویدا — عفو ایله بنده یه جناب مولا

[illegible] اکر ایلسک بخشش — زنجیر سخن بولور [illegible]

موج [illegible] محیط فکرت — [illegible] حیرت عجز حیرت

[illegible] — عفو ایده [illegible] نقلی [illegible]

در نعت سید کائنات

[illegible] که تخته خدا [illegible] — خاک [illegible] انبیادر

[illegible] تخت لامکان [illegible] — [illegible] کرد بادر

اول شاه که ماه چون [illegible] — [illegible] پاره پاره

جبریل [illegible] — [illegible]

لولاک له ذات پاکی موصوف — [illegible] ظرف مظروف

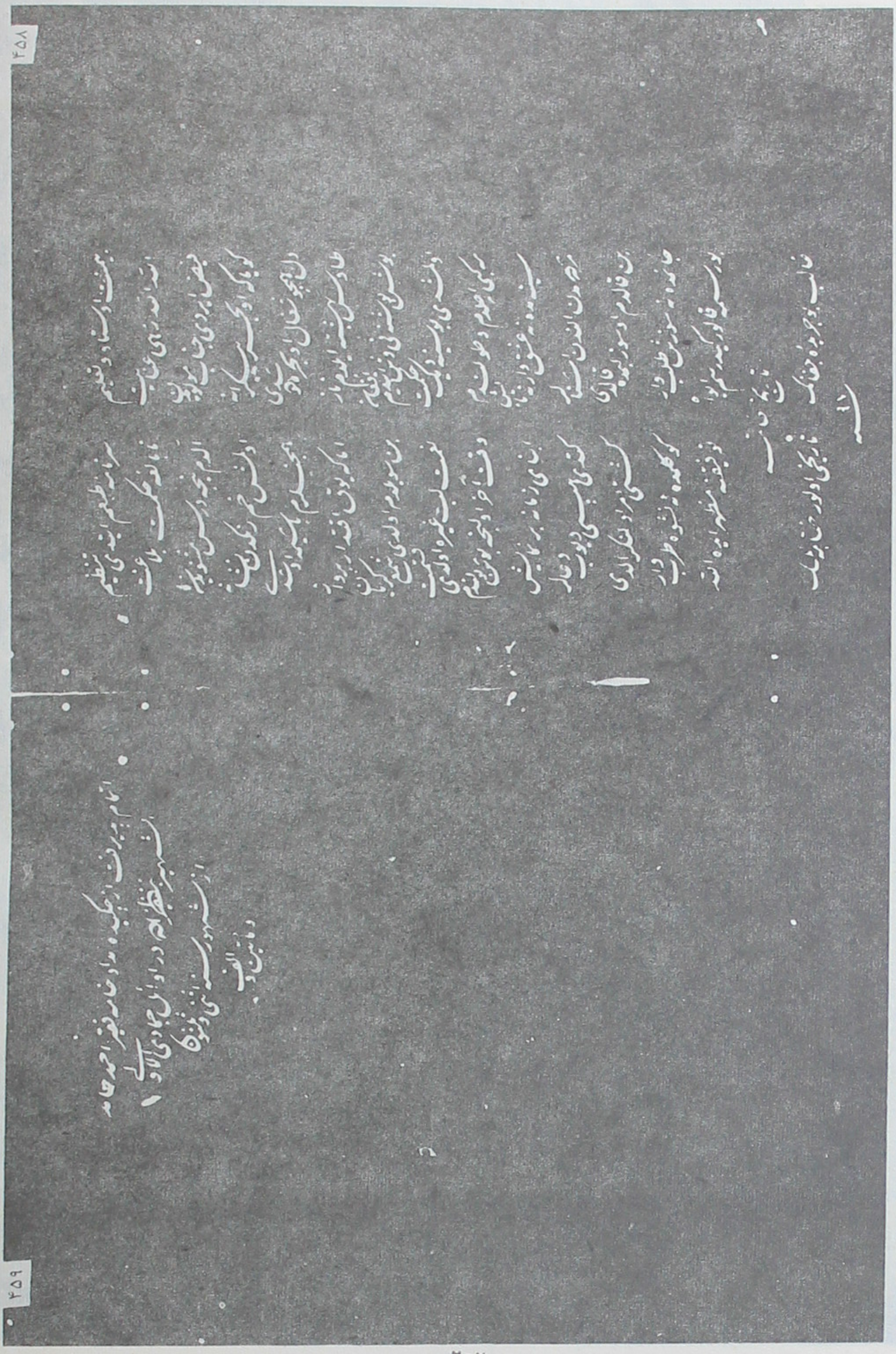
[illegible] طاق قاب قوسین — [illegible] کونین

[illegible] ملکوت عرش [illegible] — [illegible] جبروت فرش سایه

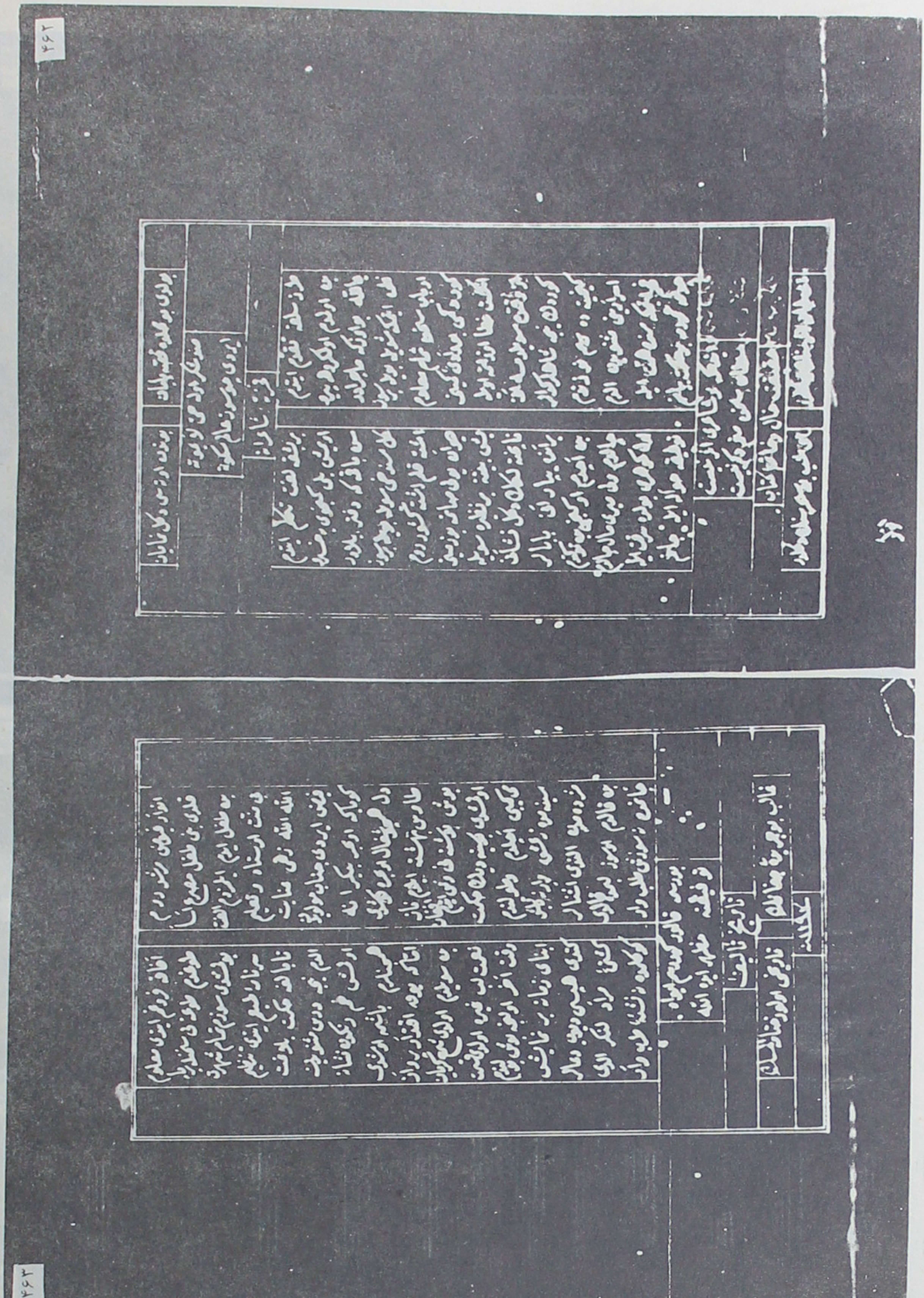
[illegible] وحدت — [illegible] احدیت احمدیت

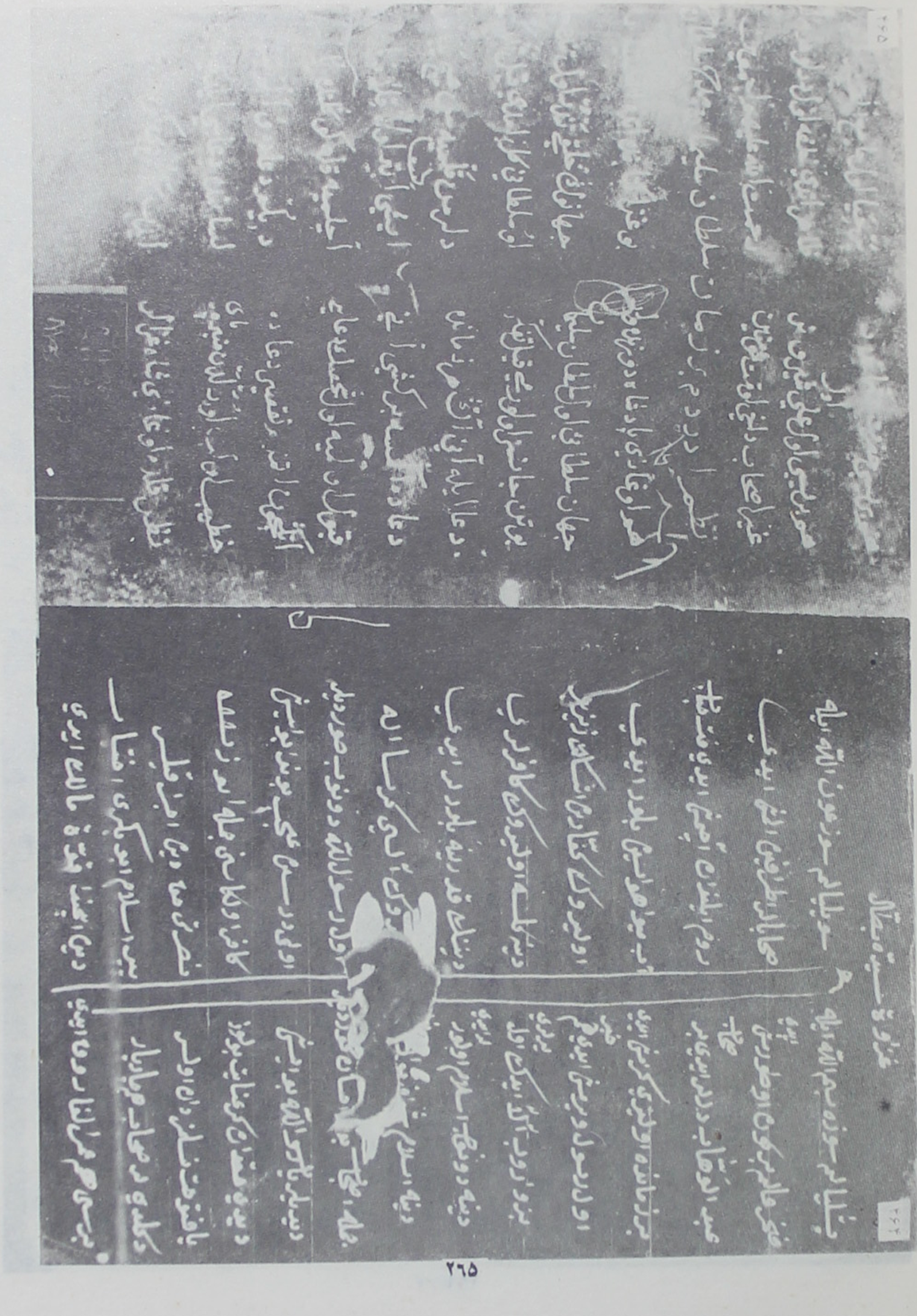
اولکه جناب بو بشر [illegible] — [illegible] شجر [illegible]

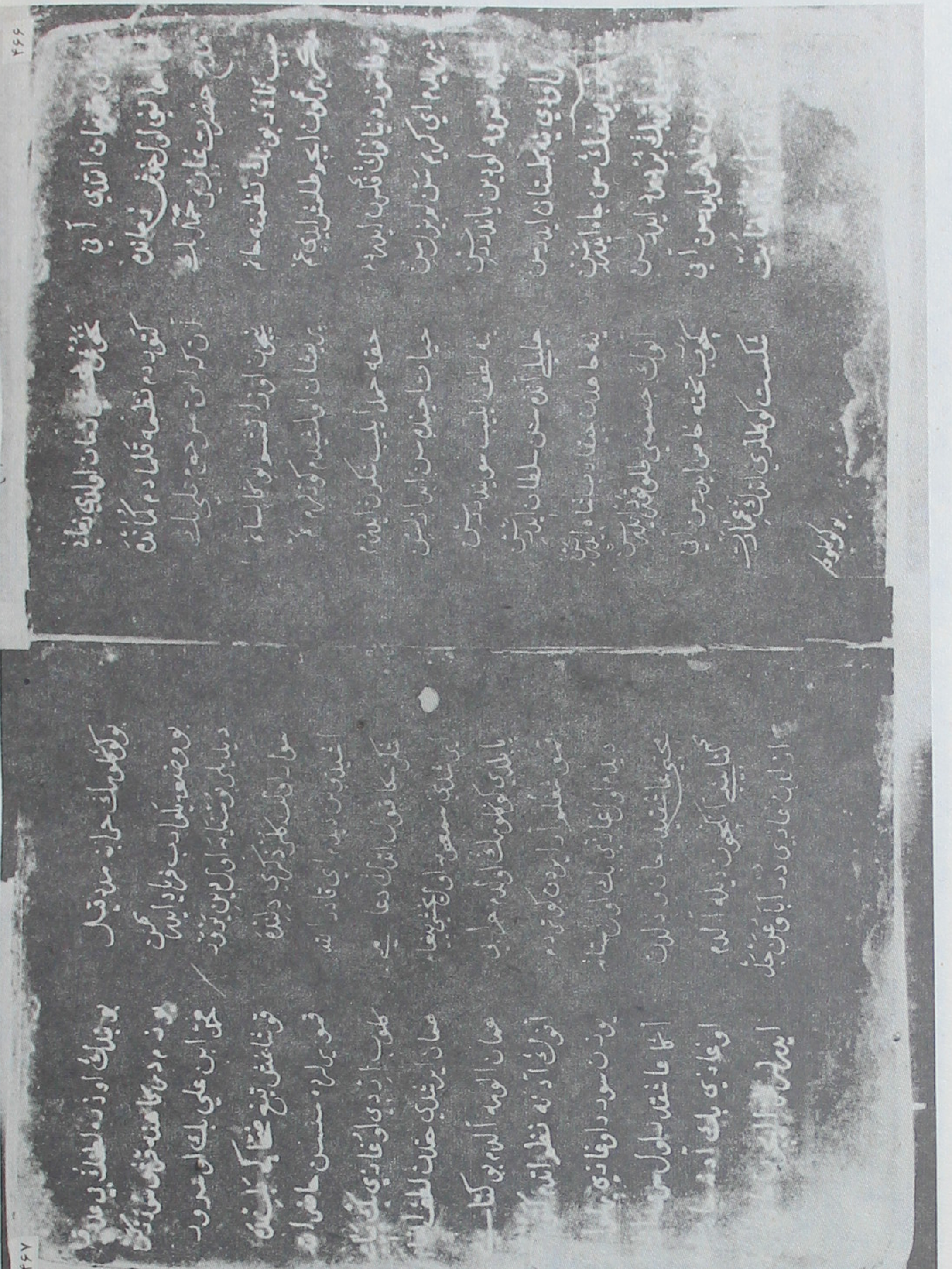
کرباب اولوب [illegible] نوح — [illegible] ملاح

۴۷۰ ۴۷۱

تسليم دعا

الهي سن آنوك هر دو جهانن — كمرم قيل ايله معمور هر جوانن

آنوك عمريني سن ايله زياده — خزان ايلمه سن انوك بهارن

مظفر ايله هر قنده يورد سه — اول اوغلي دولتين و زا ... يارن

دعا درار مغاني بو گدا انوك — كتوردي حضرته الله وارن

بو حلوي درمند بلبل كبي اوتر — اوتر يا نيلسون بولدي بهارن

مطلع كتاب

عز اكتابني آلدم الومه — كتوردم اسم اللهي ديلو ...

قلاغ ... — ...

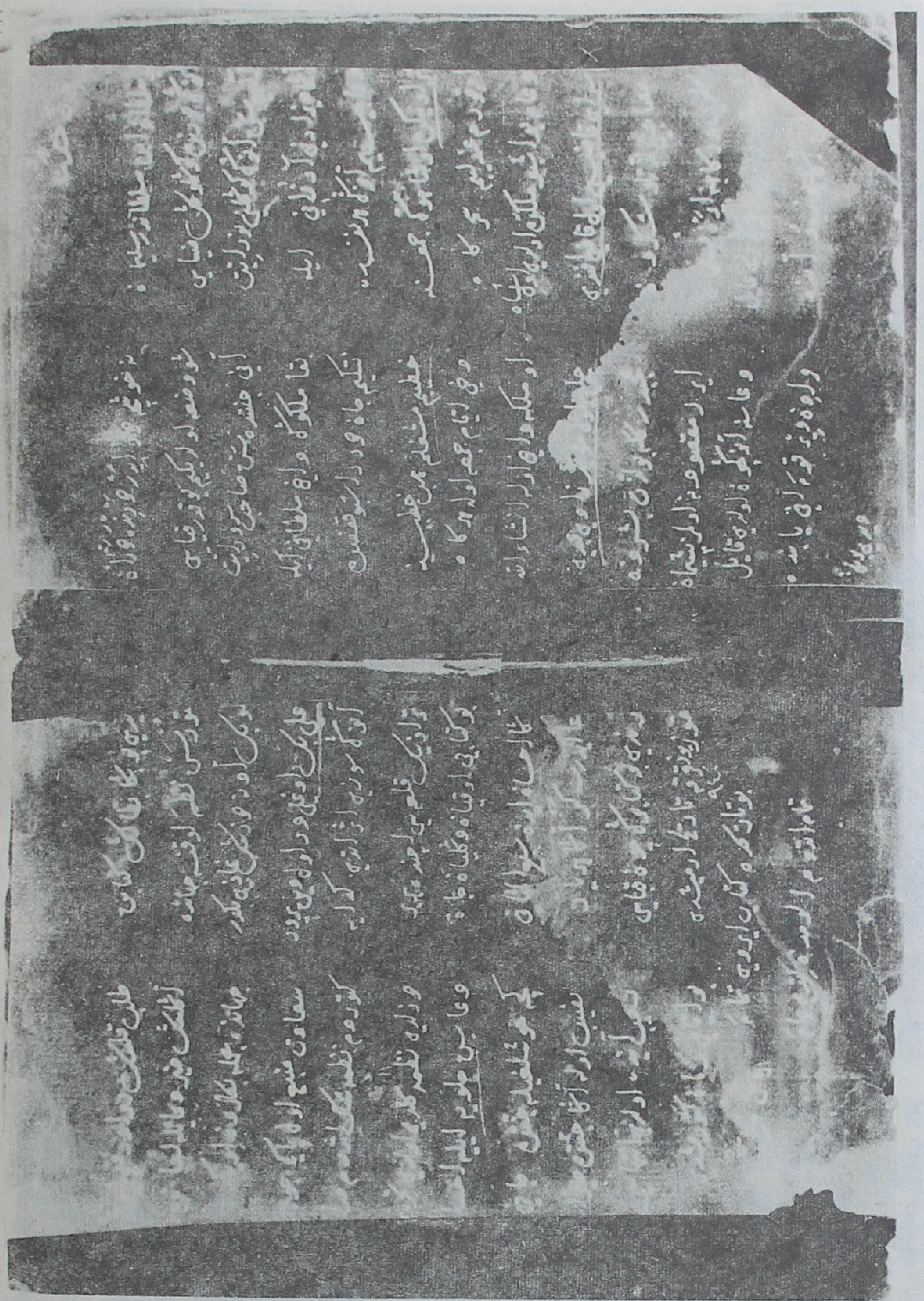
قلاغ اولورسه بوني دكلين ياد — اوقويان كشنوك اولمز ...

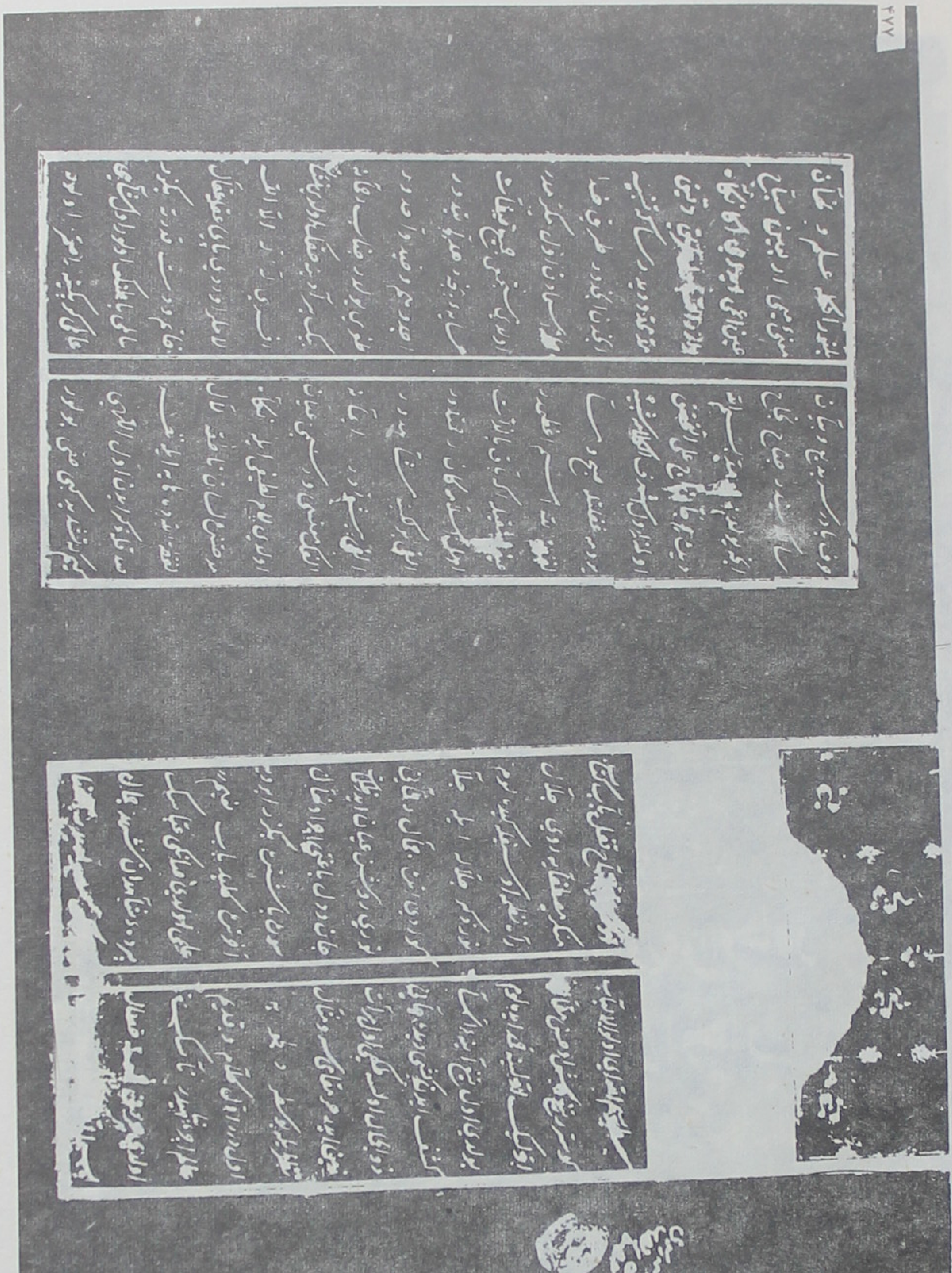
وهو عشقيله دكله بو كتابي — دلر سك كيم كده كوكلك ...

مكر زار و يلرا تشلر دوايت — كو كل كلنجه سي بر خوش ...

نه لذتلو حكايتدر قلاغ اول — مراده ايرجهان ايچنده ...

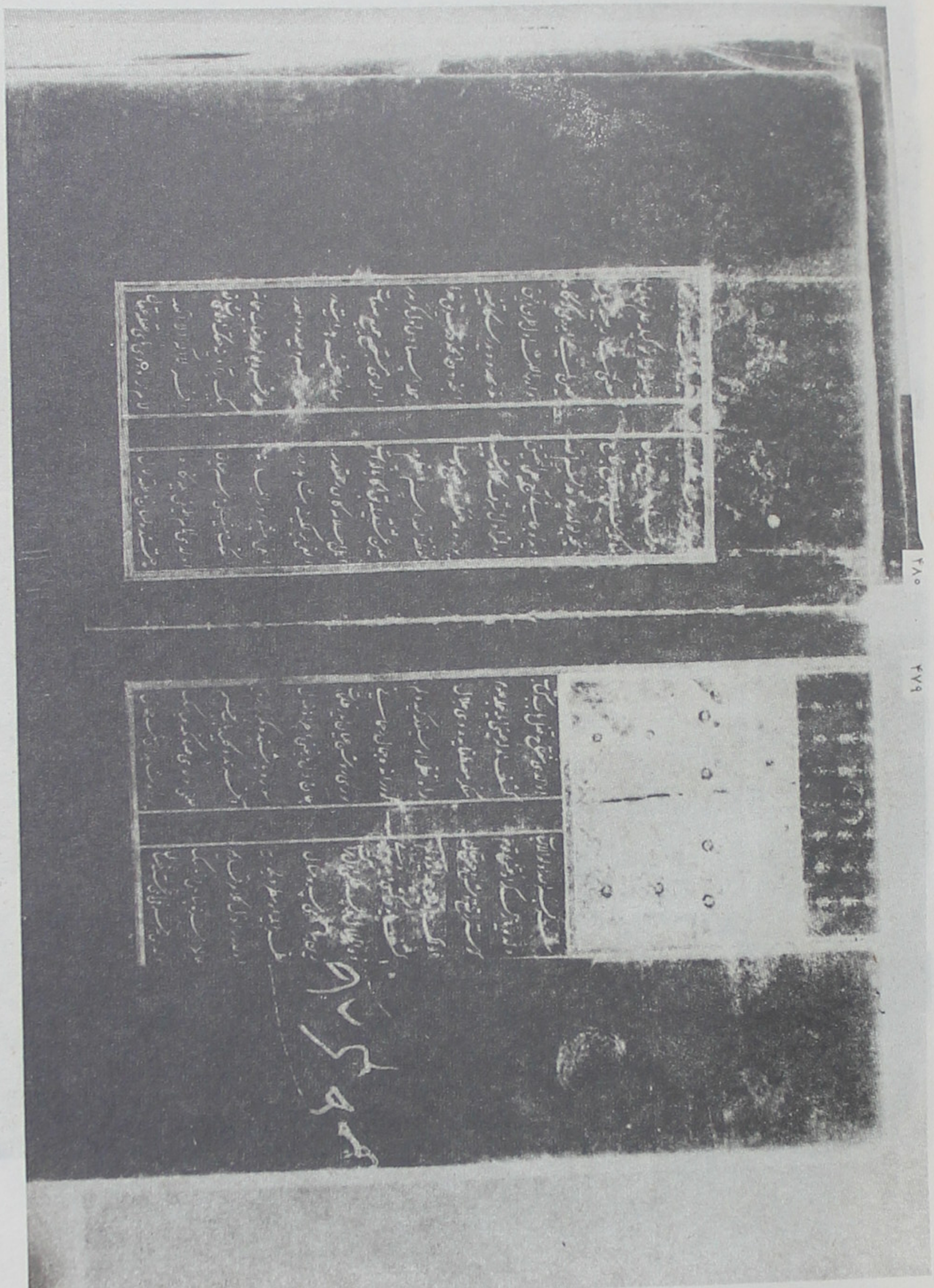
سوزلریدر آنجه قلمبقر گبی آرقوسی سوز

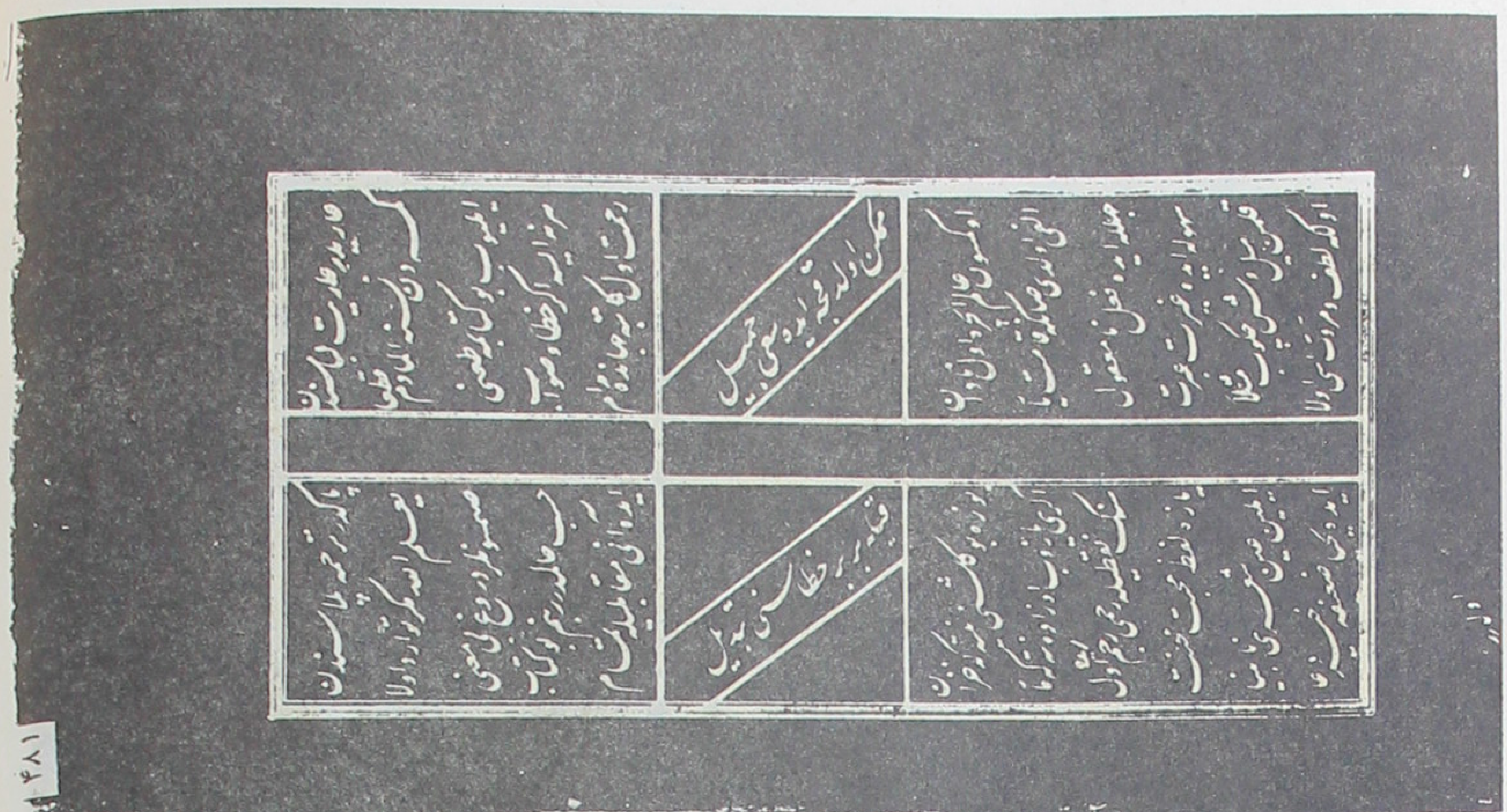
سوزلریدر آنی قلمبقر گبی لال
شوادن اگر که براد نا
عمرنک کوتلتوبی توقسولسون
وزن دور کل معنایه دست
نقطه گبی اولوب وجود عدم
هر الف قتلنده اوله بر تیر
اکرم الاکرمین سن یا رب
بزی خوف ایله بحر رحمتکه
اکری محرم ایله عالمت

توقمه سوز سویلمه که انی مجال
اندن اولور سطر آرتق مینی
ایلترا جه جوان مرک اولسون
دست اولسون هیانی گبی شکسته
قورسون بر مغنی مثال قلم
چکه هر مصرع اگر
ارحم الراحمین سن یا رب
لایق اولنی بودر صفر توکه
ذکر کی همدم ایله صوک دمده

عیبی عفو کله اول بزه ناظر
سوز ومز بودر اول آخر

بونی یزدمری گرای امز وجاه‌دن اویله
عن بربر دعا قلمز اوجاد
بو دریا بیر وقاده در دوکر بیری ابلجاه
قولخدم یادلر

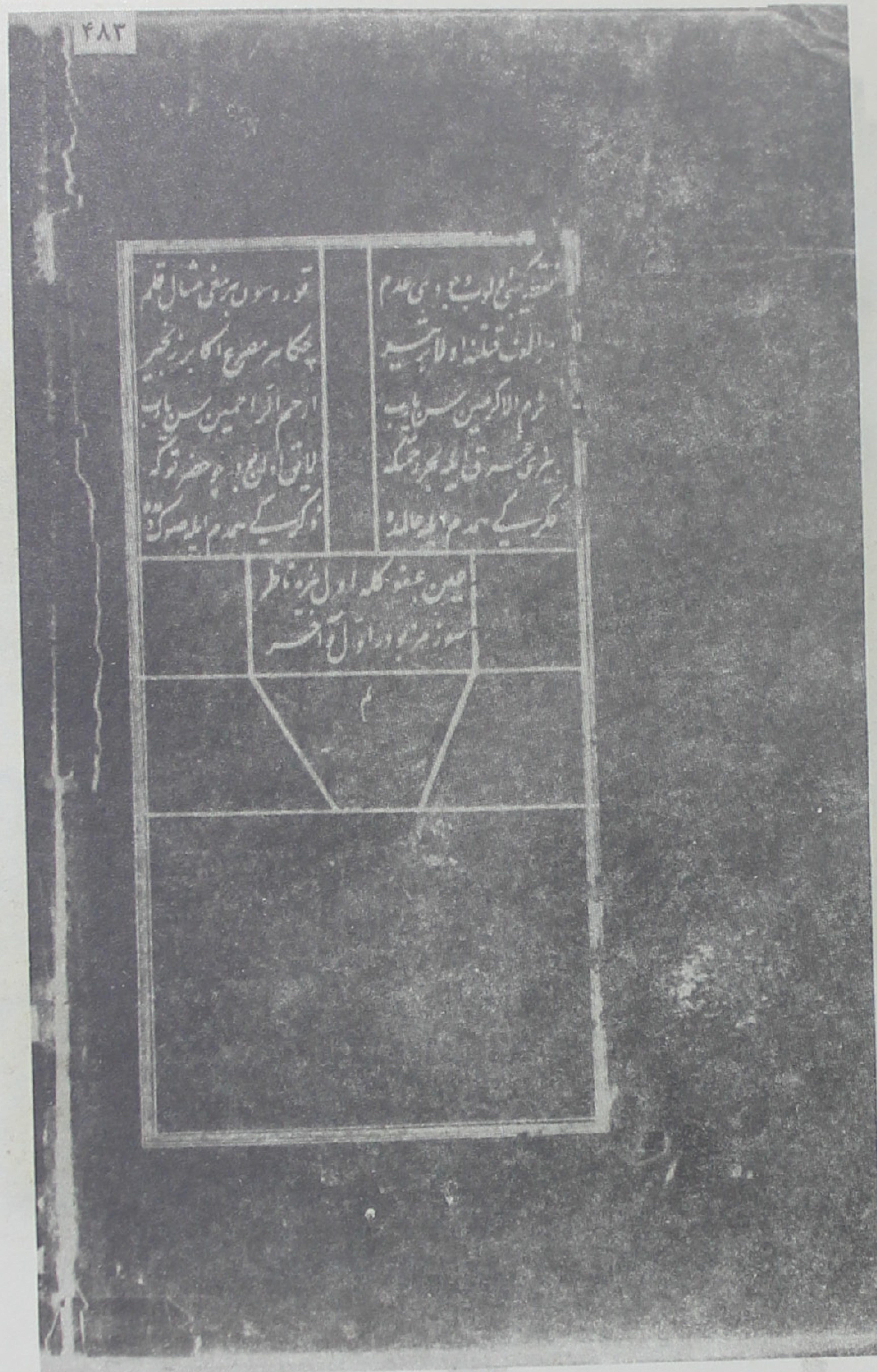

٤٨١

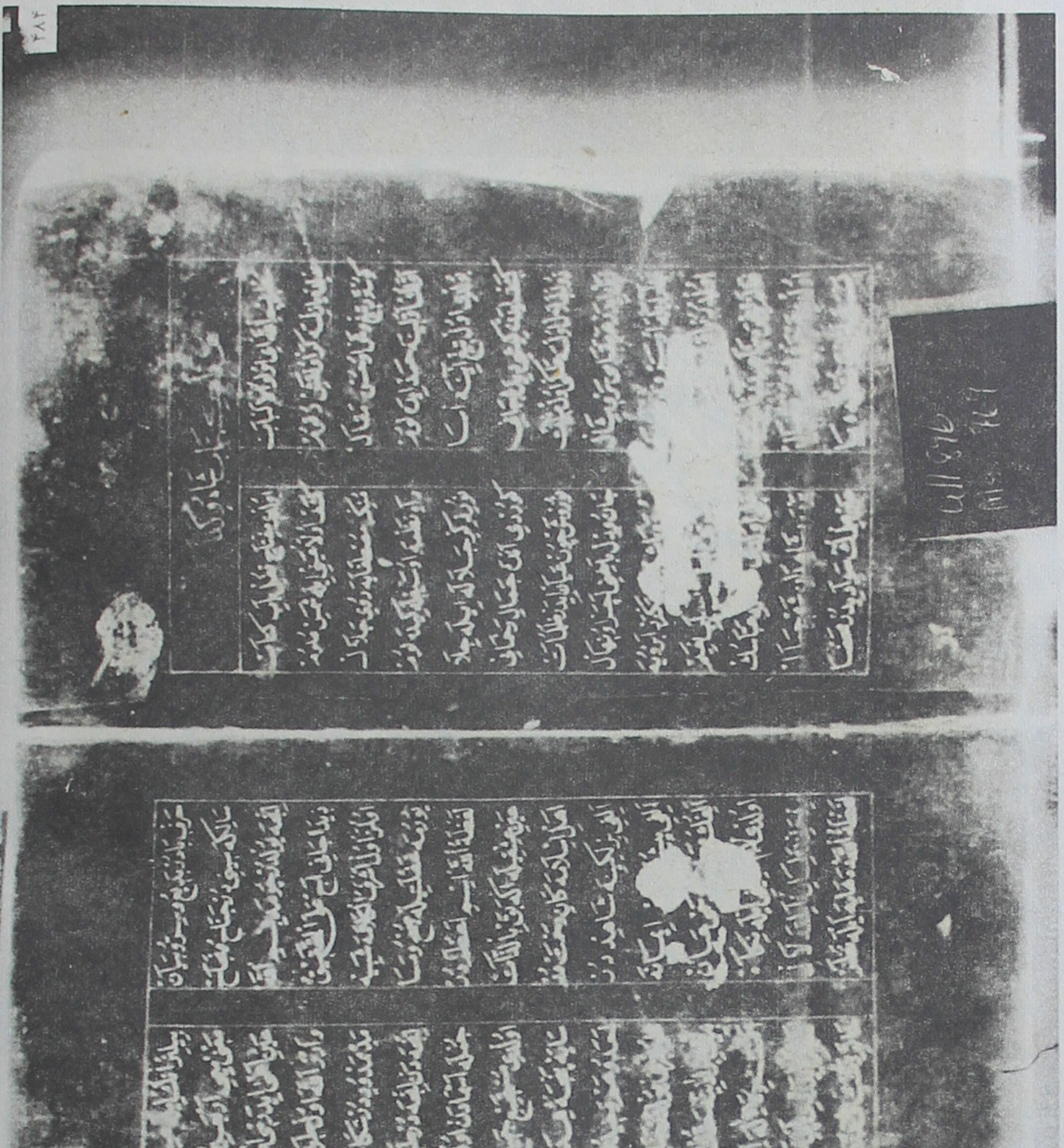
٤٨٢

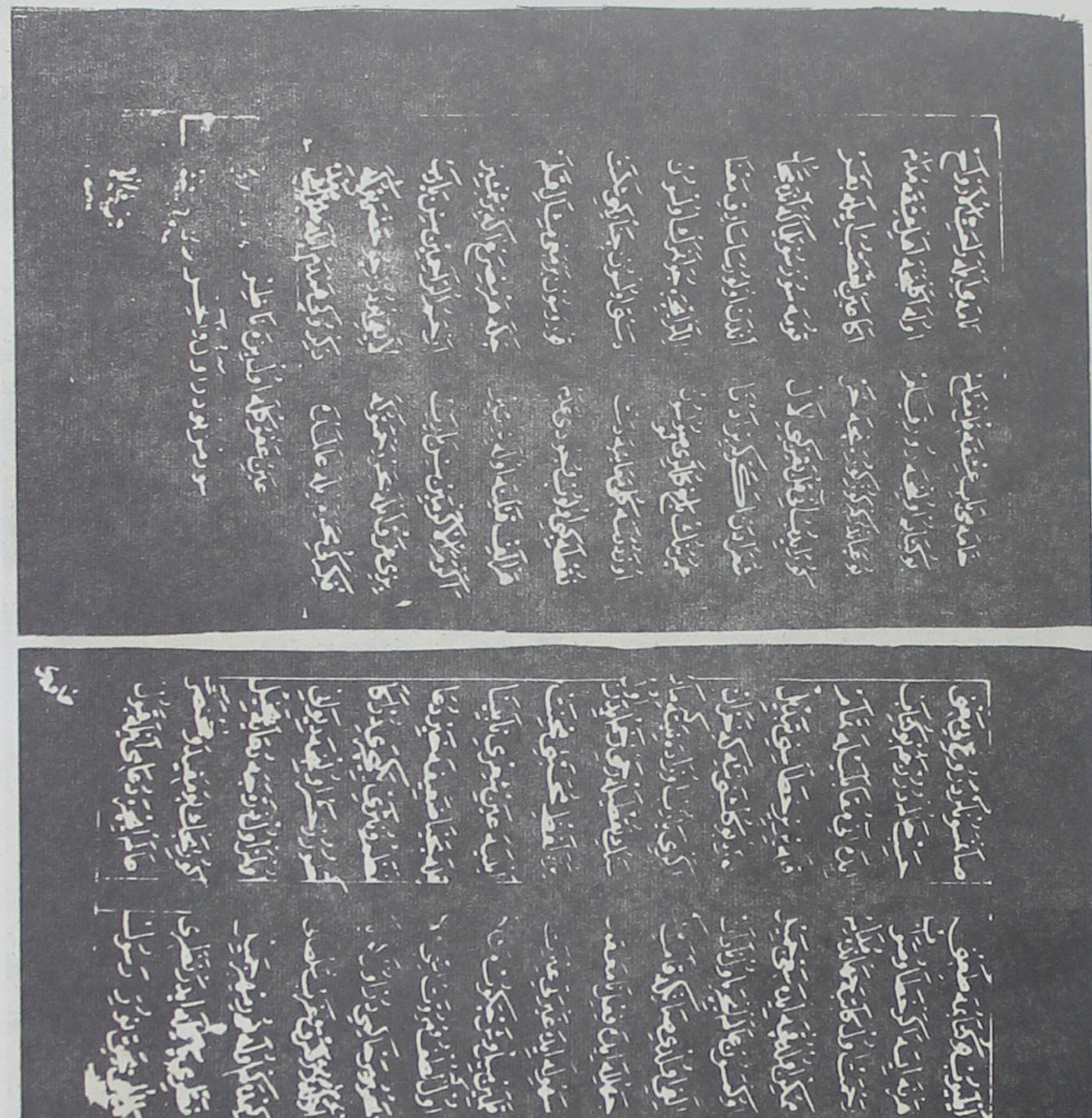

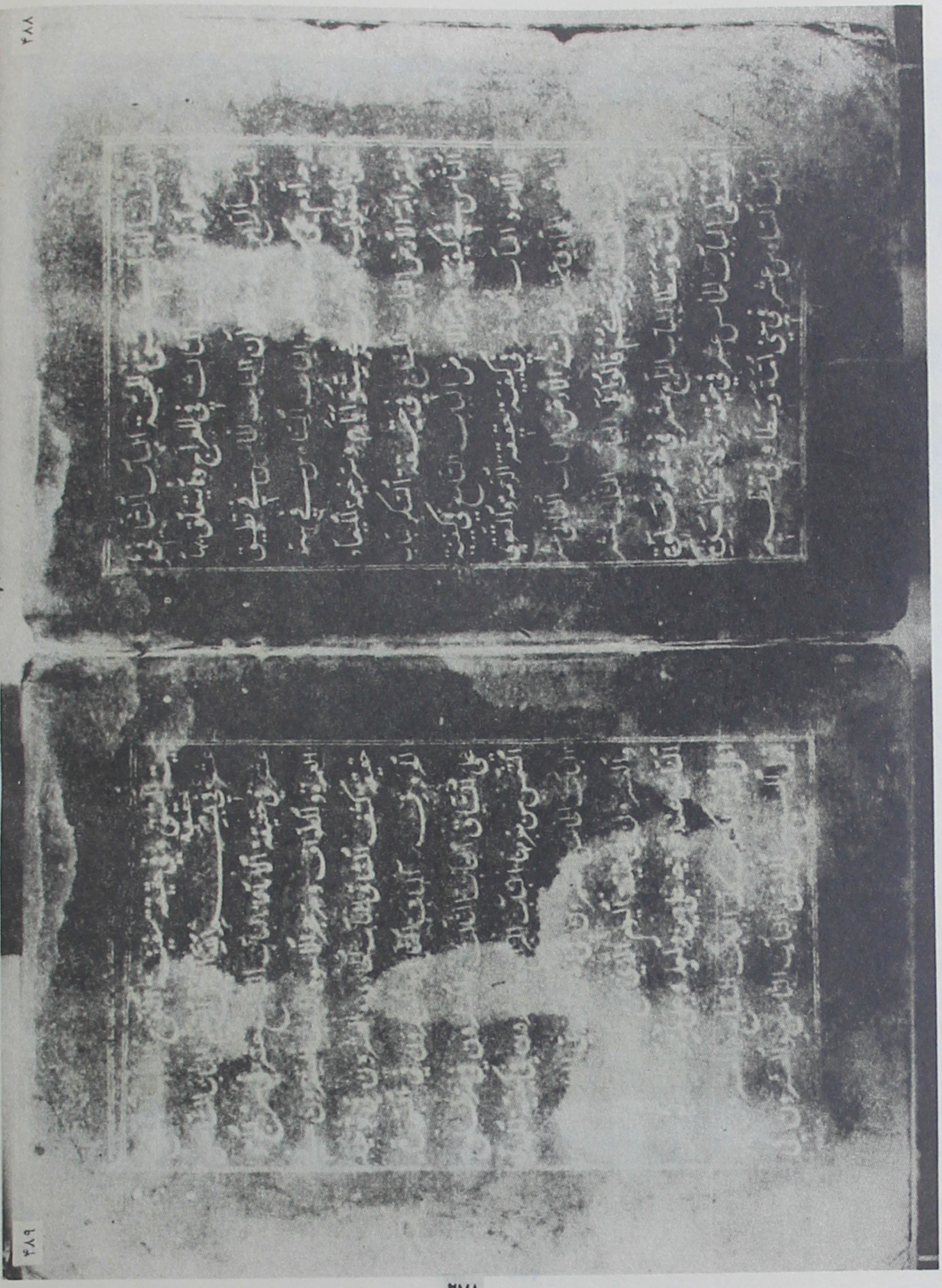
۴۸۳

تور و سوس برمغی مثال قلم
چنکاسه مصرع اکابر زنجیر
ارحم الراحمین سن یارب

چین عنفو کله اول نزه ناظر
سوز ... اول آخر

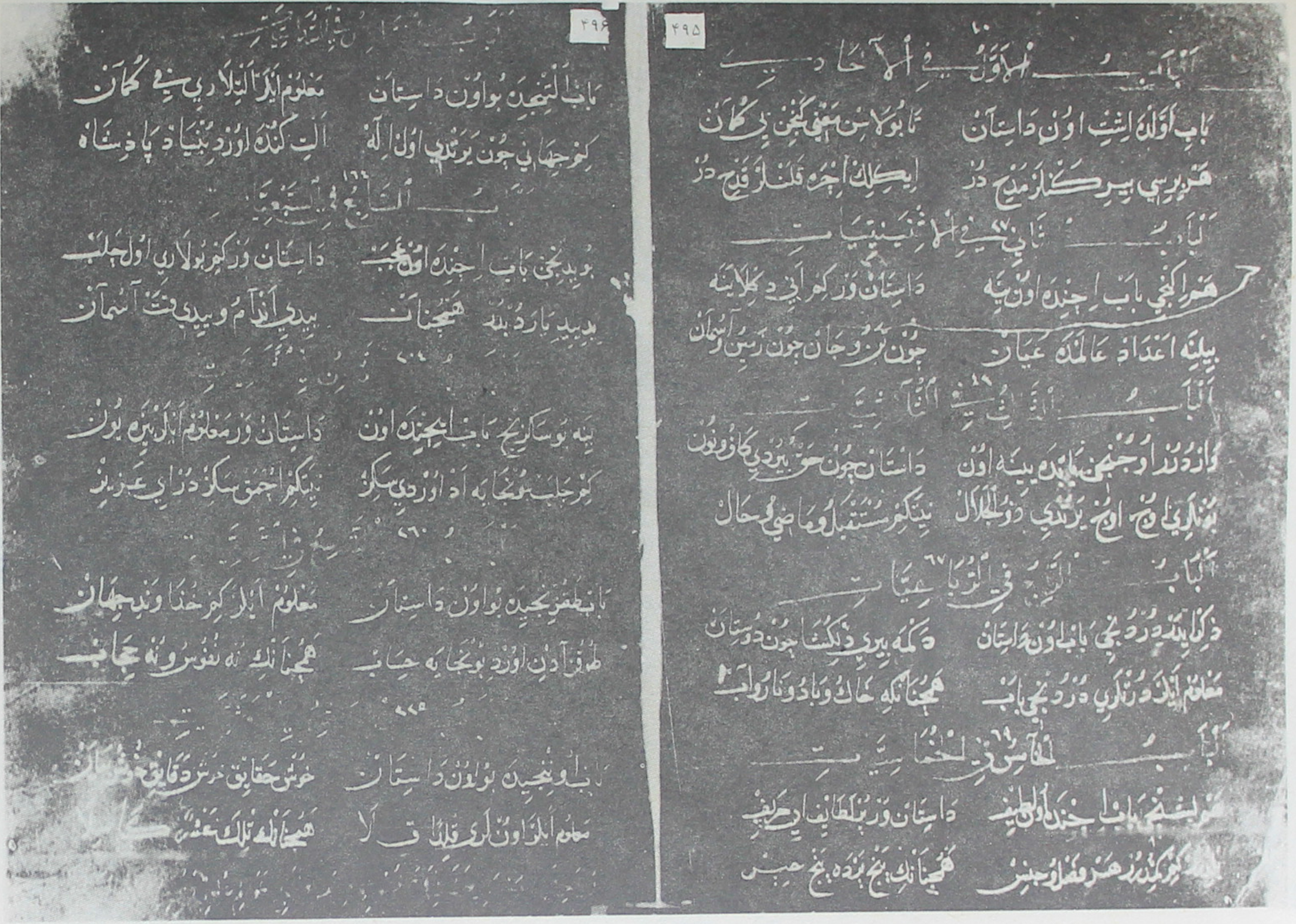

کتاب الدیوان عاشق پاشا رحمة الله علیه

لله الحمد ابتلوم اول ابتدا — کاندن اولدی ابتدا و انتها

اذ یکی اول اقوله درنه نهان — آنده اول هم آنده بدر بقا وطن

بنده عالم یوغیدی اول واحدی — شویله انسی انیس غنی جباردی

کل شیء هالک لکندن صانع هم — قال الا وجهه بی بیش و کم

اول زمانکم منهز یوغیدی زمان — نه زمان اول نه مکان ورنه مان

معدوم عالم اول عدمدن غرضدی — عدم عدم اول اصل د من غرضدی

قادری اول بالنسبه نه نیاز — قدرتنه نازوده نه نیاز

کندی نیتنا لنذوبی ناز ایلدی — کاف نونا وزیب بر ساز ایلدی

قوله تعالی انما امره اذا اراد شیئا — ان یقول له کن فیکون

کاف نوندن قوه هیبی نغمات اصول — کم اشتدی انی الک اول اولو قول

عشقدن کل حدله موقوف اول قوال — قا موقولدن الک کلبدر اول بلک

سازه الکی اول اشتدی سلدین — وزنی نه قانی نوآ اولدی بیش

عقل قل الکی اشتدی اول اونه — قلقادردی حقا قدر شو بوجه

اول آنه نجه اشتدی نفس کل — اول اشتدن اولدی متم لعل قل

عقل کل بیش اول اونه خوش ایلدی — نفس کل قیلمدی جوش ایلدی

نفس کل دردی و چرخ اوزدی سماع — جوشه کلدی بیزه کوک دردی سماع

چرخه کلدی چرخ دوتی کوندز دز — چرخ الحه گوسترر دزلو مز

بق بو اوزق بوش صوفی چرخنه — کم بلاسن کنده نه دز چرخ نه

صوفی اول اوندن منتهی کردان درز — بیغنی کم بو چرخ سز کردان درز

شول بر اوندن قامسی جنبشده درد — کوز سکا ایتم قدری بر اشتدی دد

عرش اوز لم انصافا دزمشدرز — اول اشتدم نیجه تابش اوزیدی هد

لوح کوزلم یوزنی دوتمش بقاز — لله لدی بازیلادیب انتظار د

کز قلم نیجه دوتر باش اوستنه — اول سماعدن خوش قلم دیب دوشتنه

کز قدر تر لدی نجه اشدی در — اول سماعدن مز مری جنبشده ذر

قوله تعالی لا یعصون الله ما امرهم و یفعلون ما یؤمرون

اول زحل نور الناس سنفق اشته — لله اخرندن قلوبیز جنبشده

کوه راتی نه بو اید مشتری — سوه نی انوز شکر وزن ...

حریفی کوزکم نیجه باش لدی بجه — اول سماعدن حرکت ایدی قاله

٤٤٩

گوزرکه بنجه گیمش آلتون طون لونی … اول سماعده حرکت ایلردون کنی

زنده بنه گوزرکه بنجه سنکا کام … اول سماعده خرقه غرق اولمش یرلم

گوز عطا یه اول سماعده نه دزر … ترده‌ونی ایشنده وکن بربز بیدار

آی برگوز کم اولوری بانجه ملال … اول سماعده گاه بر که ملال

اول صغرتبه دنیده قابو ده … جمله حوثت ایشلرم طالبهم

هم فرشتله دنیز طاعت … انتظار اوکرن صکا بنه ساعتا

گوز بو یلدزلر که بنجه سوزنشد … اول سماعده حرکت ایلر بولرشر

گوز بو لیلنه بنجه لوبز درمدن … بنجه آغلر بانجه بسنه اوزمدن

صوی گوزلم بنجه آقن خزمدن … بنقمز قانده آسن بوز اورمدن

پیر گوزلم سجده یه اورمش یوزدن … اول سماعده باوقلمش کندزدن

پیلکری گوزلم نلز ایلر نلند … اول سماعده بعضی یزلر تازلر

گوز بو اقصی بنجه باتز یاندرر … هم دوزخ حالدن حاله هم دندرر

گوز دکزلر موج بنجه چلخنه … اول سماعده بودکزلر بیخنه

[illegible] ونی بجه هو هربند … قد تنه ان بنجه خنا و نه بند

[illegible] نیم بنجه نعمت گلدر … اول سماعدن قامسی لذت آلور

٥٠٠

گوز بو حیوانات جمله جنس جنس … اول سماعده جوشه گلمش نفس جنس

گور بنی آدم نه ایشلر قیلندر … اول سماعده کیم قوشن لو بندر

کیم بیغامبر کی اقتلری … بیر بیرنه بغلنوب منقلری

کیم سلطاندر کیمی لشکر اکا … اول سماعده بوگز سنه لر گوز سکا

اولیا و انبیا و خاص و عام … اول سماعده بیله وزمش نکل بحام

جوشه گلمش قامسی حرکت قیلور … کم دزو رو کم لدر کم کلو

جمله مخلوقات و جمله انس جان … بیروکول و عقل و ذات و جسم جان

اول سماعده حرکت ایلر قامسی … گلمیه بانجم اصلی قلمه تا مسلی

نیکو کمسنز کاف نوندن اوله ارز … خلق قومزنه فدا را بی سیلند

جمله خلقی او بندن اول اوله درز … بوسماعک سازی کاف نون درز

گل عالم بزلیت زنده نماتن … یوز بیک آنجه ملک وزرکرلو نهانی

رکیم انی گوزلر با قوب گورمش دلول … دل لر اول ایلدن خبر وزمش دکلر

هم فلکی ایشتمه گدر لقی … بانجم کمسنه بلمه گدر طادی

فکر عقلک ایرمز اول منزله … له اول ملول انی کلمه دل

اوللرسا اول ملک وحت اول درز … لیشو ملک بو خلقی املی [illegible]

خله شانڭ حوسنلیغو لمقه ایلدم   سانڭل آنکا بیلا پاز دیم

لا اله الا الله محمد رسول الله

بن بیلکن کم کلدی منم کلیب   مصطفی کبی کلمیسه دنیا یه

طاپی قرآن کبی حق کا لسز   بیرینغه بلو محروم قالسز

قوله تعالی قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یاتوا بمثل هذا القرآن

بی جلب سن روز قیل قل آکه بوکا   اول زیبا حرفی بو یقشی لا ازکه

کوزچه کم دل ارا آمز بو سوز   قاموسیده فرض واجب دور بن

دوست یارن مصطفی نوک یار ایکان   انکه کو کلنه شاذ ایلکان

کیم بو لار طغرو بتون بطل وار دور   مقصودوا و منم مراد ایرور لر

قال الله تعالی اولئک الذین هدی الله وهم

بو نلردی الکوچ کو کل لر منیفلی   اول ابو بکر عمر عثمان علی

دیلز دن له لیی انکسلسمش   کو کلمز دن دا له لیی کا تسلسون

یم بولرعن غنتو او تسول شاعر   رحمت الحمد

مکه معلی قا موکل بونی   بو نلی ونهی جلب کو نکلو خوی

بونی ضو بیچنی ابی کیم   قاتشاسن نعت ایلیاسی رحیم

بو نلرنکله بیلد قو بیق رعذرقیل   یارن انده جله مونم ای جلیل

تو فضل دن سن بزی آید یعفل   دنیا آخرت دعزو بولدن ابو مقبل

بالباب الاول فی الاحادیث

والله یقول الحق وهو یهدی السبیل

بابی اولکی ایشده اول داستان   تابلاسن معنی لکیلی بو کمان

بو یقین بیز کلنلر بعذر در   ابکی ایکی ایجم فلانلار فرح در

داستان اول از باب اول حکایات در شرح رسول واصحاب سوا علیه

افضل التحیه واکمل الصلوات که در مقام ریحانی جون بو دیند

ایشده ادیی آیدیم بیز آنلاری   حق بولنده اول بریلگن جانلاری

بو لارکن ایجم کم نه دولت بغلار   بیر کو نی بجه بولدآتی اولدلر

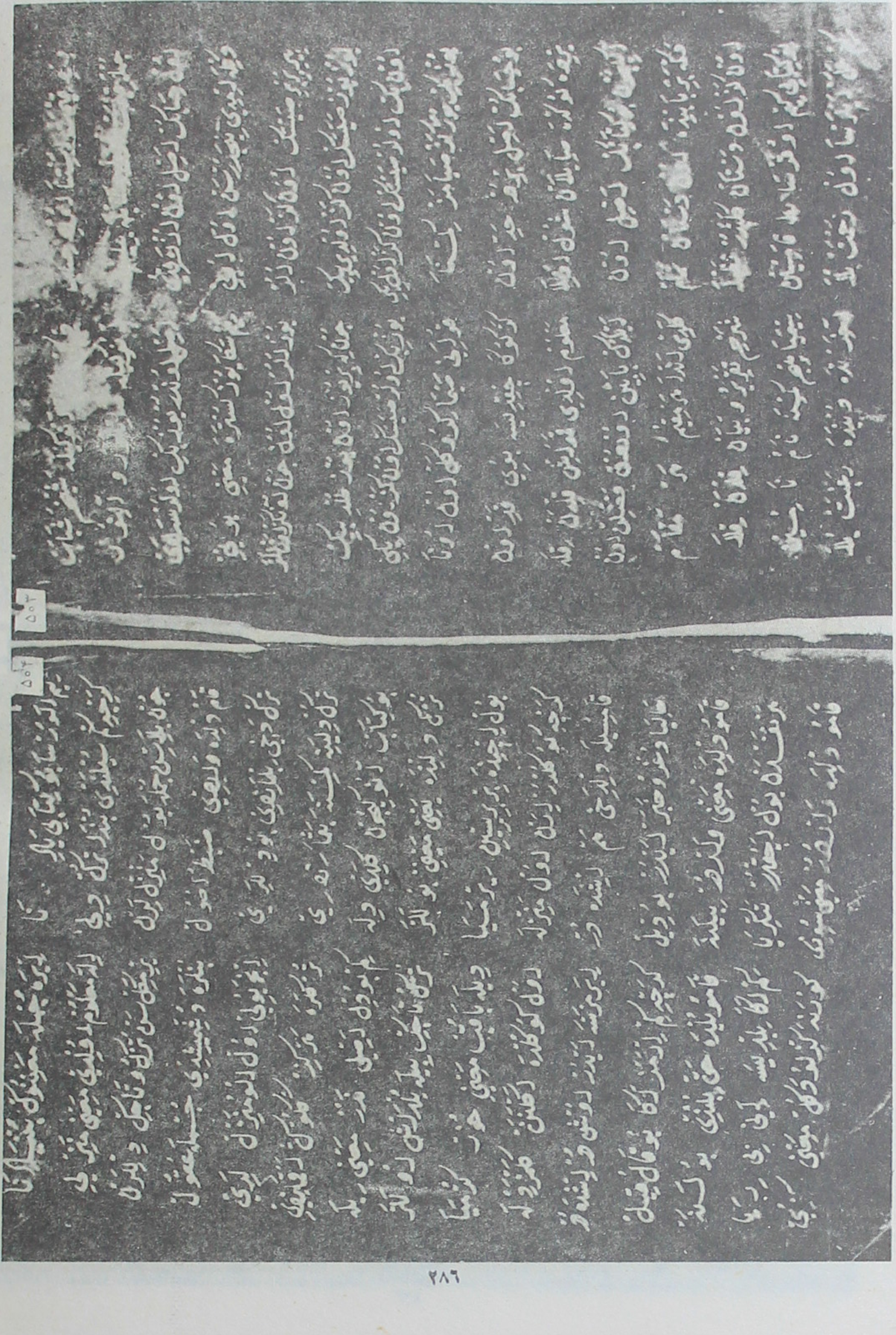
حق رضاسینی بولدلر بزلیمکله   حضرتنا یارلغه لیمکلک

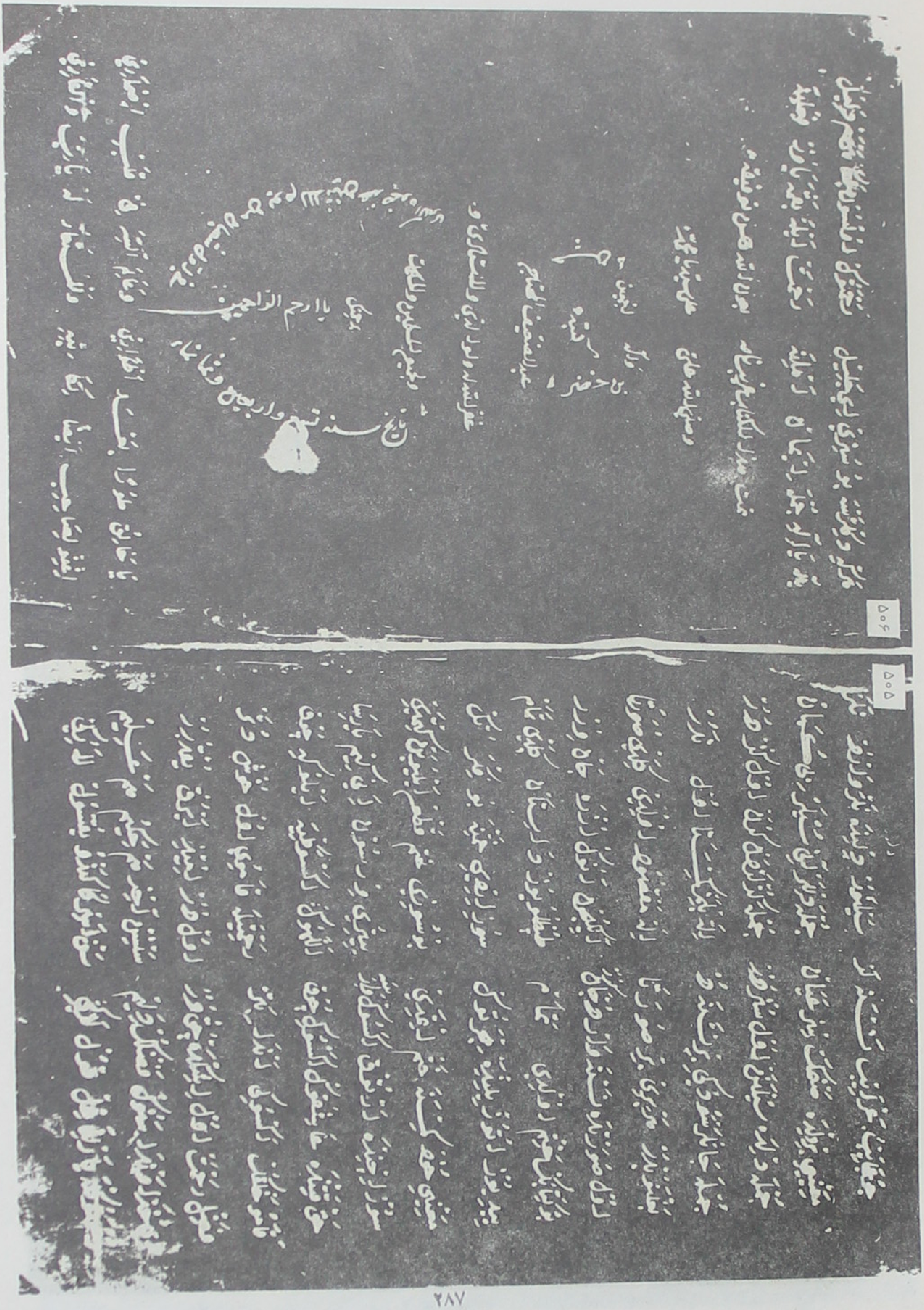
جکلار ابو بکر مصطفی احوالیغ   الم نبیله ایجی اسلام بولوغ

اول زمانی کیم دنیایه کلدی رسول   نه موله کانی وارودی منحرف اصول

بیر بوزی ظلمو لکا فرلار ایدی   دیر لوی خاجه طاهری

مصطفی عوض ایلدی حق ورلعین   سوبله ای منم کنده

٥٠٧

جانم عشق اوتی جانه جوش اوردی — قینادی بن وکوکلی داشوردی

اگر ما بینی‌نگ یکا کنا دی — وکوز دشدی کو مار طشن وشعدی

کوکوکن وارینه ال معرفه کل — الحی مشتری بولن او شور دی

بنم بو کوکلم اول کلنجه — بنجا حذا عیش بکا طاش لوردی

بلومیجون بنی کیم اوردی یه — قورت قولا رینه ولا خوش اوردی

ایکی الکوم بقدر قدیو حق بولنده — چکیلدم خاملدم بو عشق بشوردی

قرنلی المه یدم والوکلاو جنزه — سنوک عشقوک او فی ووردی دوشوردی

یکموک نا سوزی واز عاشق یکاده — ازلدن بولنده ییتی یکی باش لوردی

بنم جانم بو عشق ایلدر جانم — عشق در آخرینی بو نده یوری در

فیدی اولسون بنم جانم بو عشقه — زیرا عشق دیدوکم الله [illegible] در

عاشقلر جان ویرر جانلر آلورلر — جانوکی ور مذب سنک سن [illegible] در

عاشقلر قدمنی یوز بیره قو — [illegible] قدمی آغر جری در

عاشقدن اسنکل لا عاقبتدن — منفعل سن سلو کینه [illegible] در

منم عاشقی آه اخره منعل — عاشق آه [illegible] اغلر [illegible] در

صورا نیته بقرب آدم دیمکل — [illegible] لی دم صفت حیوان سید در

عاشق یا تمام ذکر ازدر لیندن — نیده ذکر کا نی اول قیز شعری

٥١٢

حمد لله بو نسخهٔ مرغوب اولدی اوراق کل کبی محبوب

بلبل طبع اولوب سخن پرداز اولدی کل شوقنه ترنم ساز

بو کلستانه ویردی زیب و زین قلدی نرکسلری قرة عین

اولدی هر بری بر کلی رنکین بلبل اولدی او باغه روح امین

هر الفی سرو کبی قد چکدی جوی وش سطری هر بر سنبل چکدی

اولدی الفاظی لطافله هموار هم معانی‌یی ایضاحی وار

بر صنایع درون و بیرونی دستنه بنه چکدی در مکنونی

طرفانک انسی اوله روا عرفانک جلیسی اوله سزا

شعرا بو عددن اله حصه سنی حفظ ایده عامه کوره قصه سنی

حاصلی اولدی نفع شامل عام اوقوسه حظ ایده خواص و عوام

دهر بر یادکاردر بو کتاب اولدی هر بیتی جنته بر باب

بو کلستانی ایلیوب ترتیب لفظ معنی‌سن ایلدم ترکیب

منشا طبع صاف و پاکمدر مأخذ عقل تابناکمدر

ویروب افسانه‌سینه عقلم زیب لفظ و معنیسن ایلدم ترتیب

لیک افسانه‌سی صحیح دروغ لیک نجوم دروغ شمع فروغ

عین عبرتله کیم اولنسه نظر هر بیتی اولور بو قصه سرتاسر

کمسه‌دن استعاره ایتمشم کمسه کندو کبی بوله کتمه مختم

هر نه ایسه کر خطا و صواب عقل و پاکمدن اولدی فتح الباب

داود

٥١٣

بو کتاب لطیفه رج استدم بنجه کون اکه عمری خرج ایتدم

اولدی بر شاهد مزین خوب حسن و خلقیله دلبر محبوب

او حرم کا ایلیه خدای غفور ایکی کسدن جمالنی مستور

بری اولکه اولمیه واقف اوله اسرار عشقه کاشف

اولمیوب لفظ و معنیسنه خبیر که دیر قیله لفظنی که زیر

لطف لفظینه انفعال ویره وزن نظمینه اختلال ویره

بیلمیه کیم قلوب کیمین اوزون اوله موزون دلنده ناموزون

اولمیه اقتداری هیچ سوزه اوقوروز صانه داخی بیتی

بری اول کاتب خطا بینه که خطادن چکر دیر خط بینه

خطی بی وجه الفله ایده خطا اوله خطنده سهوی بر الخطا

بی محل نقطه ایلیه که و کاه یازی تار ایلیه بشام سیاه

بان دایم محبتی محنت قیله جهلیله لذتی ذلت

چکوبن میل خامه‌دن هر دم کوره چشم صادی عینن هم

فصل و قندی وصل اوله کوی وصل حسننده فصل کوره داری

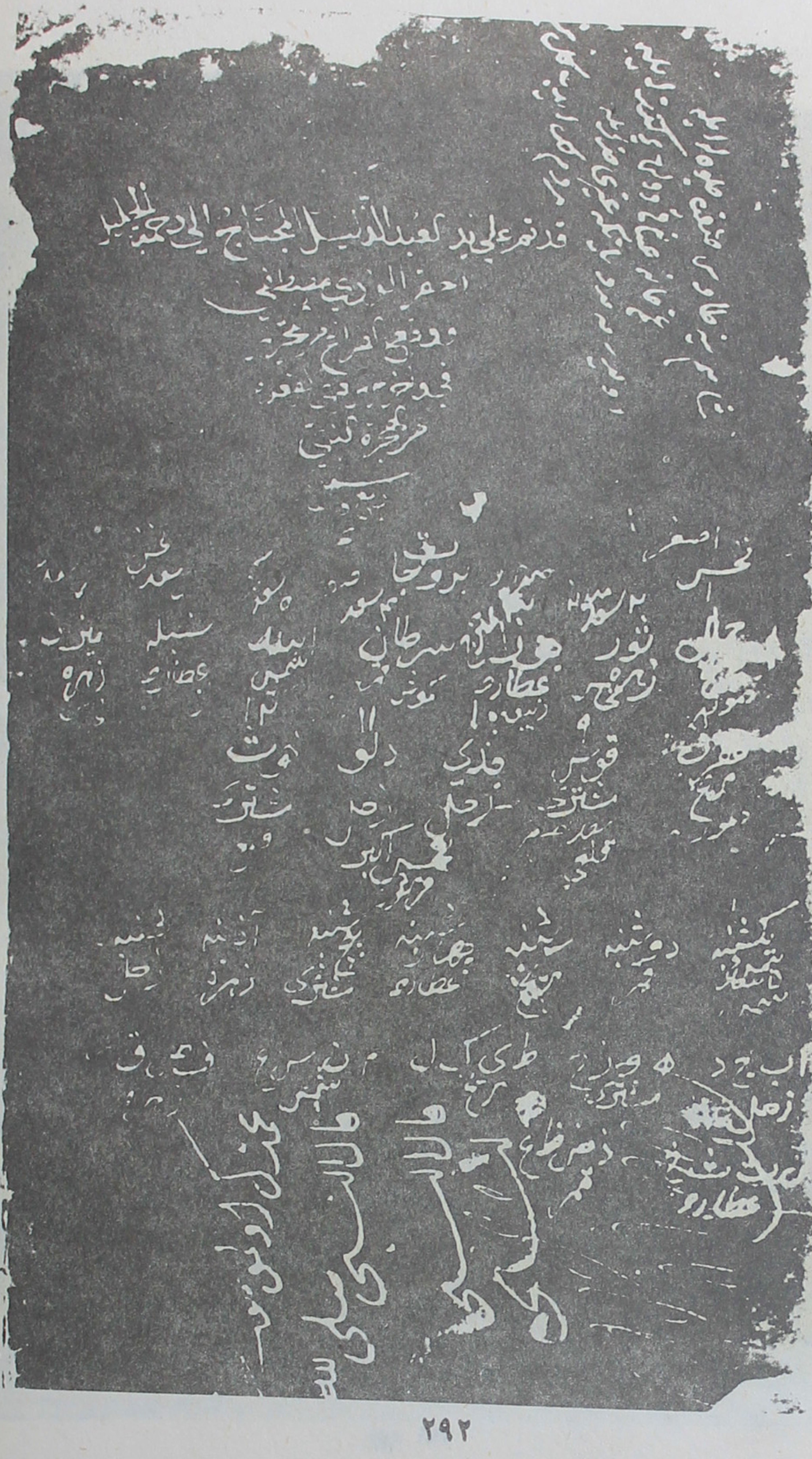
ایکی بسکانه‌یه که ایلیه یار که ایکی یاری ایره نی کار

جو قلم اولمیه راسته رقم دکلم بوکه اوله دستی قلم

فضلیا قل شکایتی آخر شکر قلدک حکایتی آخر

اولدی محبوب بو دفتر خرم دل عشاقه مونس و همدم

یازدی تاریخی خامهٔ شنکل
...مر ...و ... ا ...

یکشنبه
دوشنبه
سه‌شنبه
چهارشنبه
پنجشنبه
آدینه
شنبه

گل و بلبل
لفضلی رحمة الله

متبسم اولدی بر نگاه — گلبن گلشن کلام الله

گلشن جان انکله زیبادر — بلبل دل انکله گویادر

اولدی هر حرفی بر گل رنگین — بولدی زینت انکله گلشن دین

باسی باغ بدایتک ریحان — گلشن عشقک گل تربدر

میمی دستنبوی سلطان — غنچه اغزینه ژاله دندانی

الفی سرو باغ رحمتدر — غنچهٔ زنبق اواینده

لامی گیسوی دل معطردر — اولدی باغ وفاده زلف نگار

[illegible] عین عبهردر — یا ایکی تازه غنچهٔ زردر

هانسک سروی دلبر اولدی — ایکی بو کش سحرده باد صبا

باغ جنتده غنچه‌دن اولدی — عرض ایدر هر زمان حسب بیکا

لاله در باغ جنت بحره دلون — نقطه‌سی اولدی هانکه داغ دردن

یاسی انکه نغمه در گویا — قددی ولمش بنفشه کبی دوتا

کراسی

لامی دستنبو شتن سحری — برگ سنبلده ژاله قطره‌لری

نقطه‌لری ژاله‌در تمثیلده — لاله ایله بنفشه و گلده

حرفلری حروفی اولدی همان — بو گلستان ایچنده باد وزان

گلشنه یر ایدر در سرم — اولدی روی زمینه باغ ارم

گلگشت ایمدی بو گلشنه گیره لم — گشت ایدوب نازنین گللری دره لم

ابتدا اول بو گلشنه داخل
گللری شوقنه ترنم قیل

نی ... و ... وجود و مفیض الخیر والجود بل جلاله و عم نواله نک
... توحید و تمجیدی ... تفرید و تحمیدی در

ای فرزند شاخ گل — آتش انداز خرمن بلبل

لطفه بخش هوای روح افزای — عطرسای صبای نافه گشای

تاج بخشای تاجدار بهار — شهرت آرای مملکت گلزار

نقش بند نگارخانهٔ گل — رونق‌سای بان چین و چگل

مجلس آرای بزمگاه چمن — زینت افزای صحبت گلشن

عود سوز مسای مجمره دار — عود ساز نوای بلبل زار

اولمبوب لفظ و معنیسنه خبیر | که زبر قیله لفظنی که زیر

لطفو لفظینه انفعال ویره | وزون نظمینه اختلال ویره

کمنی کم قلوب کمن افزون | اوله موزون دلنده ناموزون

اولیه اقتداری هیچ سوزه | اوقورن صانه داخی بیتی بوزه

بری اول کاتب خطاپیشه | که خطادن چکر خطاپیشه

خطی بی وجه الغلط ایده خطا | اوله خطنده سهو ریز غلط

بی محل نقطه ایلیه که وگاه | یاری تار ایلیه بناهی تباه

یازه دایم محبتی محنت | قله جهلیله لذتی ذلت

چکوبن میل خامه دن مردم | کور ایده چشم صادی عینن مهم

فصل وقتنده وصل اوله کاری | وصل حیننده فصل کرداری

ایکی بیگانه که ایلیه یار | که ایکی یاری آیره بی کار

چو قلم اولمیه راست رقم | دلکیم بوکه اوله دستی قلم

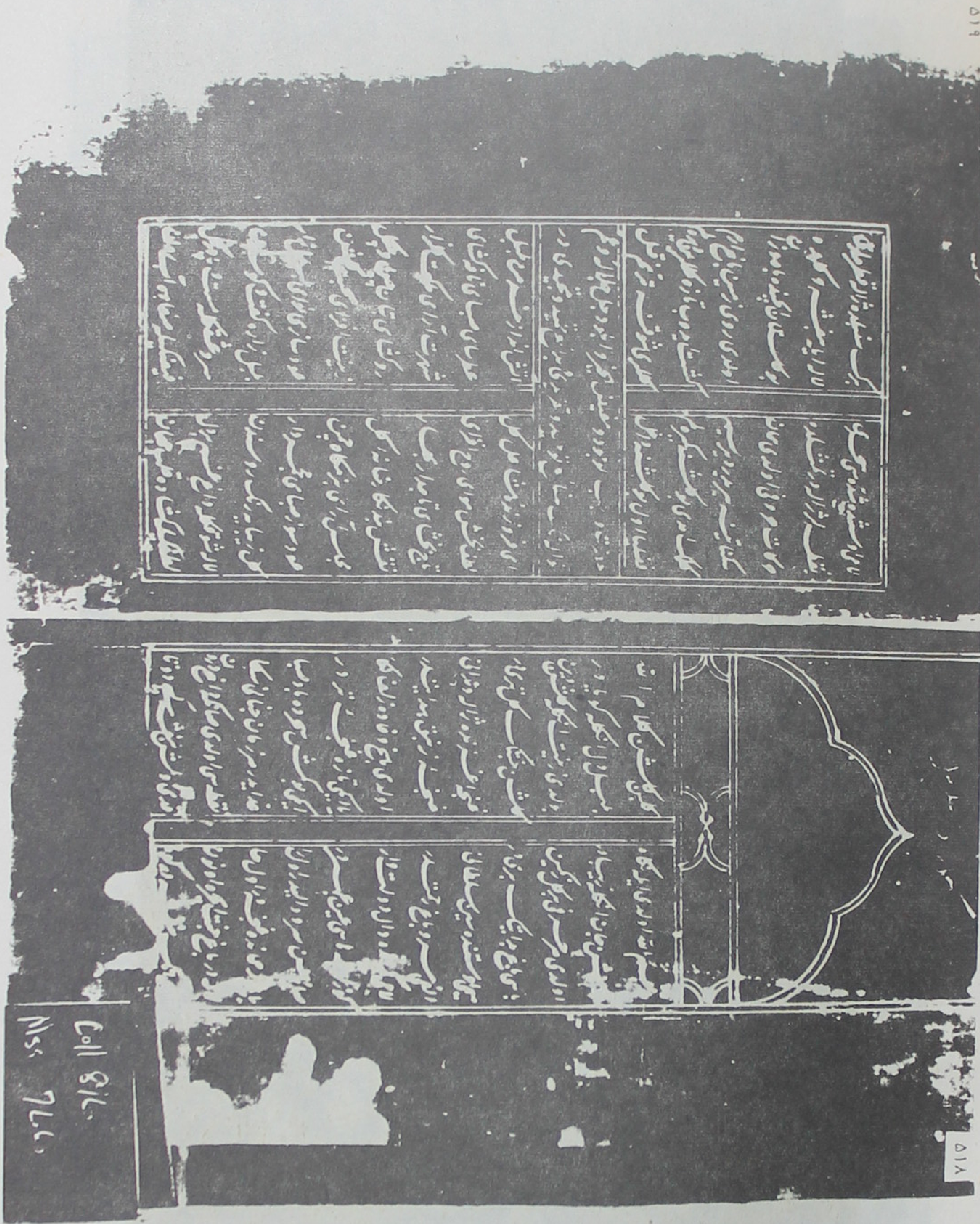
فصلیا قلی شکایتی آخر | شکر قیلدرن حکایتی آخر

کیچ شکایتدن ایله شکر خدا | که اولدی آخر بو نسخهٔ زیبا

اولدو غنچه بو دفتر خرم | دل عشاقه مونس و همدم

یازدی تاریخی خامهٔ شنگل

تمت ١١٨٥

ایکی بیگانه که ایده یار | که ایکی یاری آیره بد کار
چو قلم اولمز ایسه راست رقم | دلکم بو که اوله دستی قلم
فضلیا قل شکایت آخر | شکر قیلدک حکایتی آخر
کچ شکایتدن ایله شکر خدا | که اولدی آخر بو نسخهٔ زیبا
اولدی چون بو دفتر خرم | دل عشاقه مونس و همدم

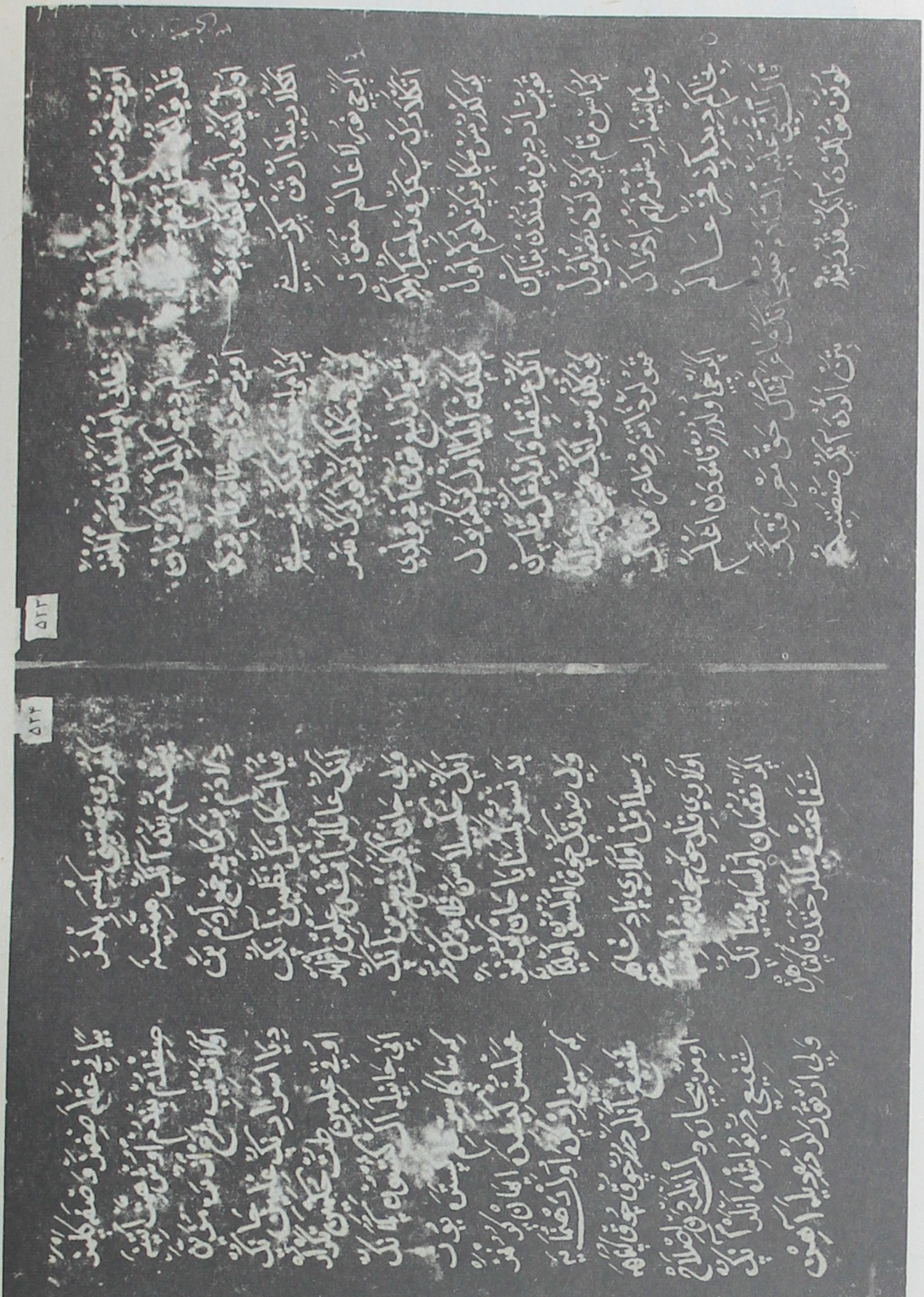
یازدی تاریخی خامهٔ شنکل
دفتر مونس گل و بلبل

[illegible]

هر که خواند خط من امید میدارم از او | از برای روح من یک فاتحه خواند او

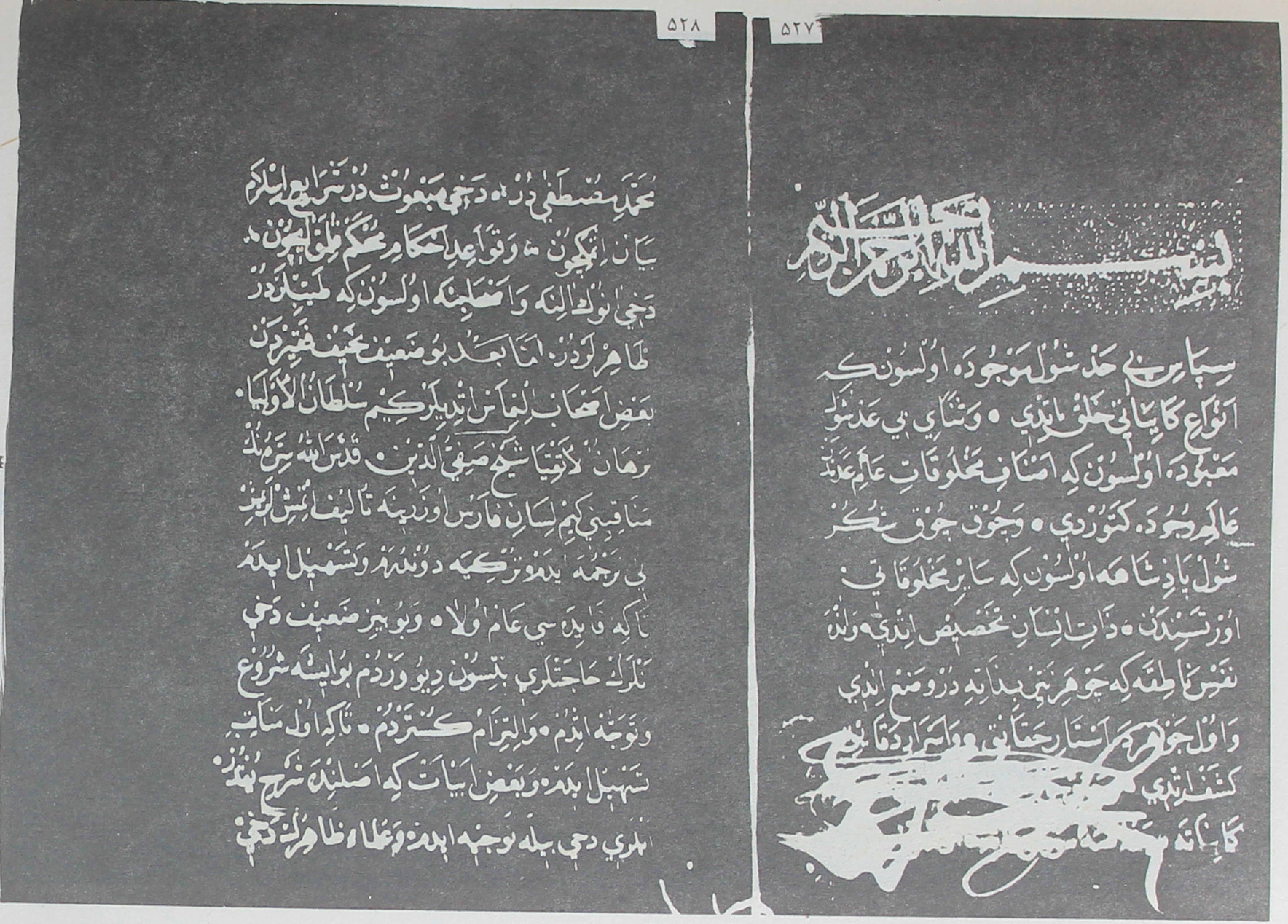
[illegible]

٥٢٦

٥٢٥

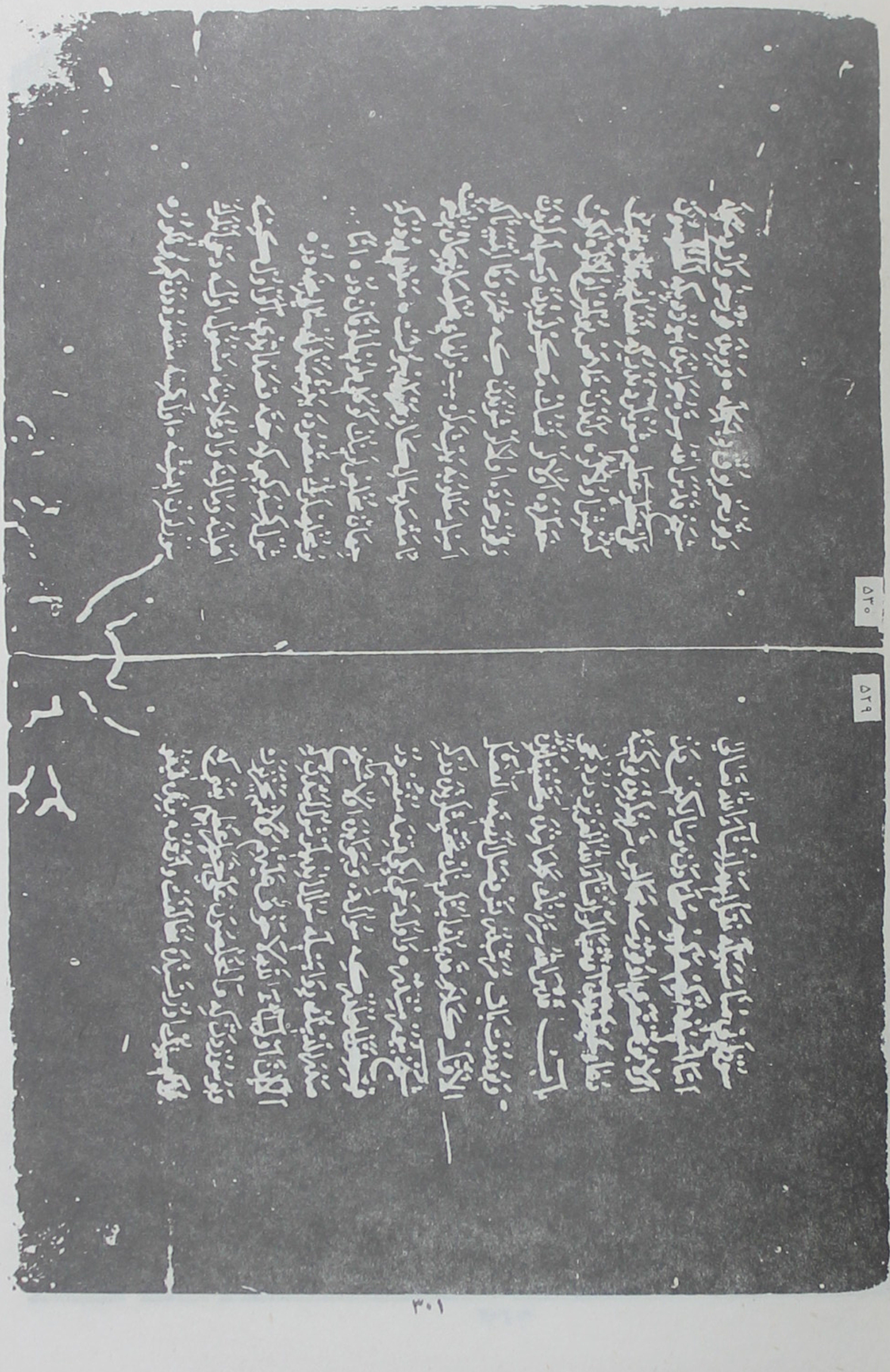
٥٢٧

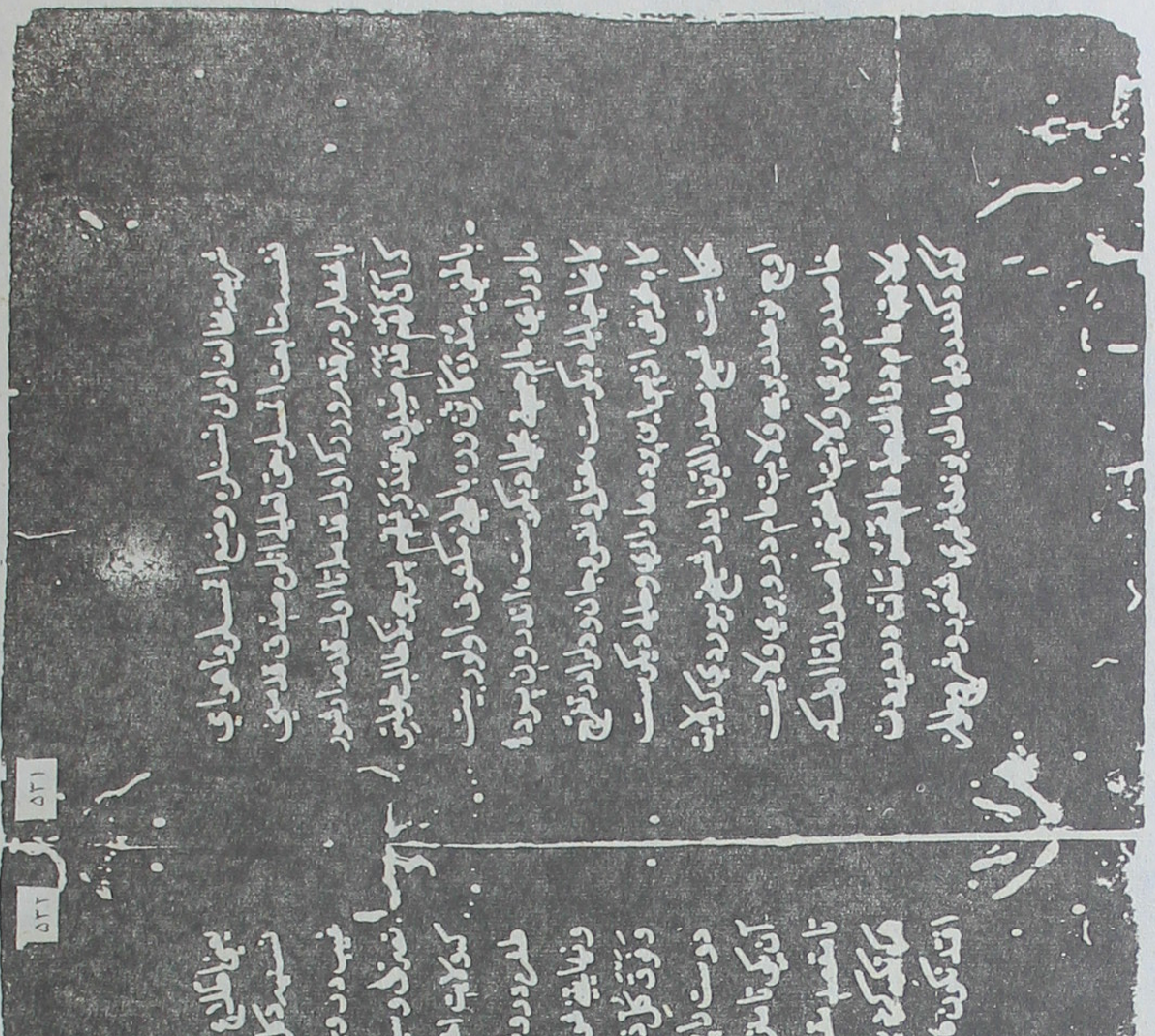
بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس بی حد شول موجوده اولسون كه
انواع كائناتی خلق ايتدی • وثنای بی عد شول
معبوده اولسون كه اصناف مخلوقات عالم عدمدن
عالم وجوده كتوردی • وچوق چوق شكر
شول پادشاهه اولسون كه سائر مخلوقاتی
اورتسندن • ذات انسانی تخصيص ايتدی ولله
نفس ناطقه كه جوهرنی بناسنه در وضع ايتدی
واول جوهره اسرار حقائق واسرار دقائق
كشف ايتدی
كائناته [illegible]

٥٢٨

محمد مصطفی دركه • دخی مبعوث درشرايع اسلامی
بيان ايتمكچون • وقواعد احكام محكم قلمقچون •
دخی اولوك آلنه واصحابنه اولسون كه لطيفلردر
ظاهرلردر • اما بعد بو ضعيف نحيف فقيردن
بعض اصحاب التماس ايتديلر كيم سلطان الاولياء •
وبرهان الاتقيا شيخ صفی الدين قدس الله سره نك
مناقبنی كيم لسان فارس اوزرينه تأليف ايتمشلردر
تركی ترجمه يه دونده ر وتسهيل ايده
تا كه فائده سی عام اوله • وبو بنده ضعيف دخی
انلرك حاجتلری بتسون ديو وردم بو ايشه شروع
وتوجه ايتدم • والتزام كتردم • تا كه اول مناقب
تسهيل ايده • وبعض ابيات كه اصلنده شرح ايتمزلر
انلری دخی بيله توجه ايده • وعلما ظاهرلر دخی

چون كغا يندش بجولان آيدا وه تمت

تمت هذا الكتاب

بو كتابك صاحبى و مالكى دميرجى اوسته

حسن اغا اوغلو محمد يونس افندى

١٢٩٩

١٤ رجب

٥٣٤
بسم الله الرحمن الرحيم
کتاب باه نامه شاهی
٥٣٥

٥٣٨ ٥٣٩

قلور الباب السابع يعني يدنجي باب شولشافدري بيان
ادركيم بيلدكي بورودتي ولعضادكي رطوبت كم زياده اولمسدر دفع
ادر صفراي وسوداي وبلغمي امعادن ومعده دن جذب ادب دفع
ادر الباب الثامن يعني سكزنجي باب شول حقنه لرك بياننده
دركم وجع مفاصل وعرق النساي وبيلك اغريسني وارياح فاسده
وقولنج دفع وبيلي محكم ادوب افعال عظيم تقويت ودب قوي
قلور الباب التاسع يعني طقوزنجي باب شول قشافدرك بياننده
دركم فصول اربعه ده طبيعت انسانه مخالف اولوب مرض حاصل
اولمه الباب العاشر يعني اوننجي باب جماعك شرطلرينك
بياننده دركم نه وجهله ادرلر تاكيم بدن انسانه ضرر حاصل
اولميه ضعيف لق و تيتريجلك واقع اولميه
الباب الحادي عشر يعني اون برنجي باب شول
ادويه لرك بياننده دركم ذكرطلا اده لر غليظ وقايم اولا يعني بيغون اولا
الباب الثاني عشر يعني اون ايكنجي باب طلا يه
لرك بياننده دركم ذكرطلا ادهلر طويل اولا كما ينبغي يعني اوزون اولا
الباب الثالث عشر يعني اون اوچنجي باب شول ادويه لرك بياننده
دركيم كه باغلنوب مقاري ارالسنده دريكه جماع غايتده قوي تلوث ضعيف اولن تقوية ايده

الباب الرابع عشر يعني اون دردنجي باب شول اعزه تجوي
حبلرك بياننده دركيم حالت جماعده بغايت لذت تجربه فاعله
الباب الخامس عشر يعني اون بشنجي باب شول ادويه لرك بياننده
درحالت جماعده بغايت لذت ودرهم فاعله وهم مفعول له
الباب السادس عشر يعني اون التنجي باب شول
ادويه لرك بياننده دركيم بو ادويه لر سببيله عورتلر بكر قز اولوب
كبي اولورلر يعني هيچ فرق اولمزوه حتى غايتده محاراولوركيم جماع اده ميلرحرارتندن
الباب السابع عشر يعني اون يدنجي باب شول ادويه لرك
بياننده دركيم هيچ عورتلر حامله اولميه بونلر سببيله ودايم بكر لركبي ولمه
الباب الثامن عشر يعني اون سكزنجي باب مستعمل
لرك بياننده دركيم حامله اولميه عورتلره علاج اده رحامله اولالر
نبسط كلام جونكم اعداد فصول وابكان اصول تمام
اولدي جمله تفصيل ادب تمام معالجه سيله ياداده لعم شو يله كم
[illegible] واستعمال مرهم حاصل ادب
استقصا يادادمشلردر تاكيم انسبيو يابده كمسيه مشقت حاصل اولميه
وكزلونسنه فالميلر الحمد لله بلكل وكاه اولغل كيم جن حقي
مقابلی كل حيوانات كيم عدمدن وجوده كتوردب نفسي

٥٤٢

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر بالخير

الحمد لله مانع الاغلاق وفاتح الاغلاق والصلوة والسلام

على صادق الوعد والميثاق محمد واله واصحابه الروس والاعناق

ما تليت السور والآى في اطراف الافاق وبعد فهذا المختصر في التفسير

الناجم سمي بتاج المعاجم والشرط فيه ان اذكر حل كل كلمة فسرناها مرة

لا نعود اليها كرة ليقل عا بدانه وتكثر فائدته والله الموفق للسداد انه

رؤف بالعباد وبه الحول والعزة الاسم نام والاصل سمو وسمو مسقط

الواو وبقى سم سم الاسماء جمع والاسامي جمع الله والاله خدا سراي

پرستش بسم الله بنام خداى الرحمن بخشاينده الرحيم بسيار بخشايش

والبناء للمبالغة كقولك غضبان للممتلى غضبا الحمد والرحمة نحوه

سورة الفاتحة لمن له الحمد الآية لكفر الآية

وپروردگار العالم كونها از مخلوقات العلم للكثرة والمالك

پادشاه الملك پادشاه شدن المملكة پادشاهى اليوم روز والاصل يوم

الايام جمع الدين جزا ايانك ترا نعبد پرستيم العبادة پرستيدن

نستعين يارى خواهيم الاستعانة يارى خواستن اهدنا راه نماى ما

الهداية راه نمودن درمهم كارها والهدى راه نمودن در دين الصراط

راه والاصل فيه السين المستقيم راست الاستقامة راست ايستادن

الذين آن كسانيكه انعمت نيكوكارى

على بر عليهم بريشان غير جز المغضوب خشم كرفته شده الضالين

المغضوب خشم كرفته

٥٤٥

والصلاة ... راه شدن وكمراه شدن امين وآمين جنبر ... وهي

كلمة سرياني قل بكو تو مرد القول كفتن العوذ پناه

كرفتن اعوذ پناه كيرم من الانسان مردم الناس والاناس جمع

جمع الانسي من وعن از من للاتصال وعن للانفصال الشر بدي

الوسواس ديو وسوسه كننده الوسوسة انديشه بد در دل افكندن

الخناس واپس جهنده الخنوس واپس جهيدن في در الصدور سينه

... وجهة الجنة وانحن پريان والجنة ديو ... سورة العلق

الفلق ... روشناى صبح من الفلق وهو الشق ما آنچه ماهيت ما بنه

خلق بيافريد الخلق آفريدن وتقدير كردن الغاسق تاريكى شب الغسوق

تاريك شدن شب اذا وا ذا چون وقب در آمد الوقوب در آمدن

... النفاثات زنان ... النفث ... افسون كر

... عقدة ... جمع العقد كره سنن الحاسد بدخواه

حسد بدخواه ... هو او احد يكى والاصل وحد

... الصمد ... والصمد ... المصمود اي المقصود كالقبض

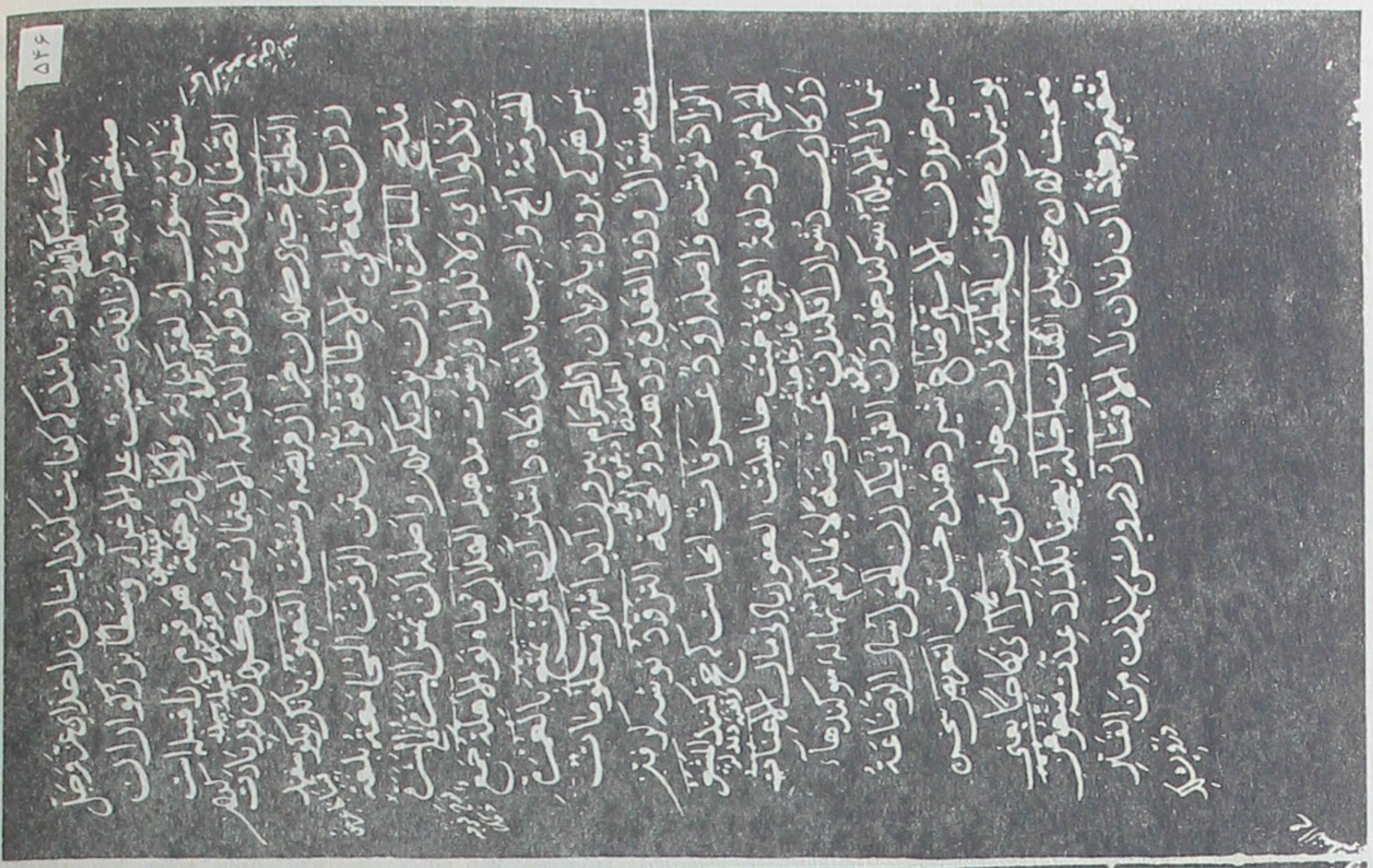
بمعنى مقبوض والصمد بمعنى مصمود لم يلد ... ولم يولد وازكسى نزاد

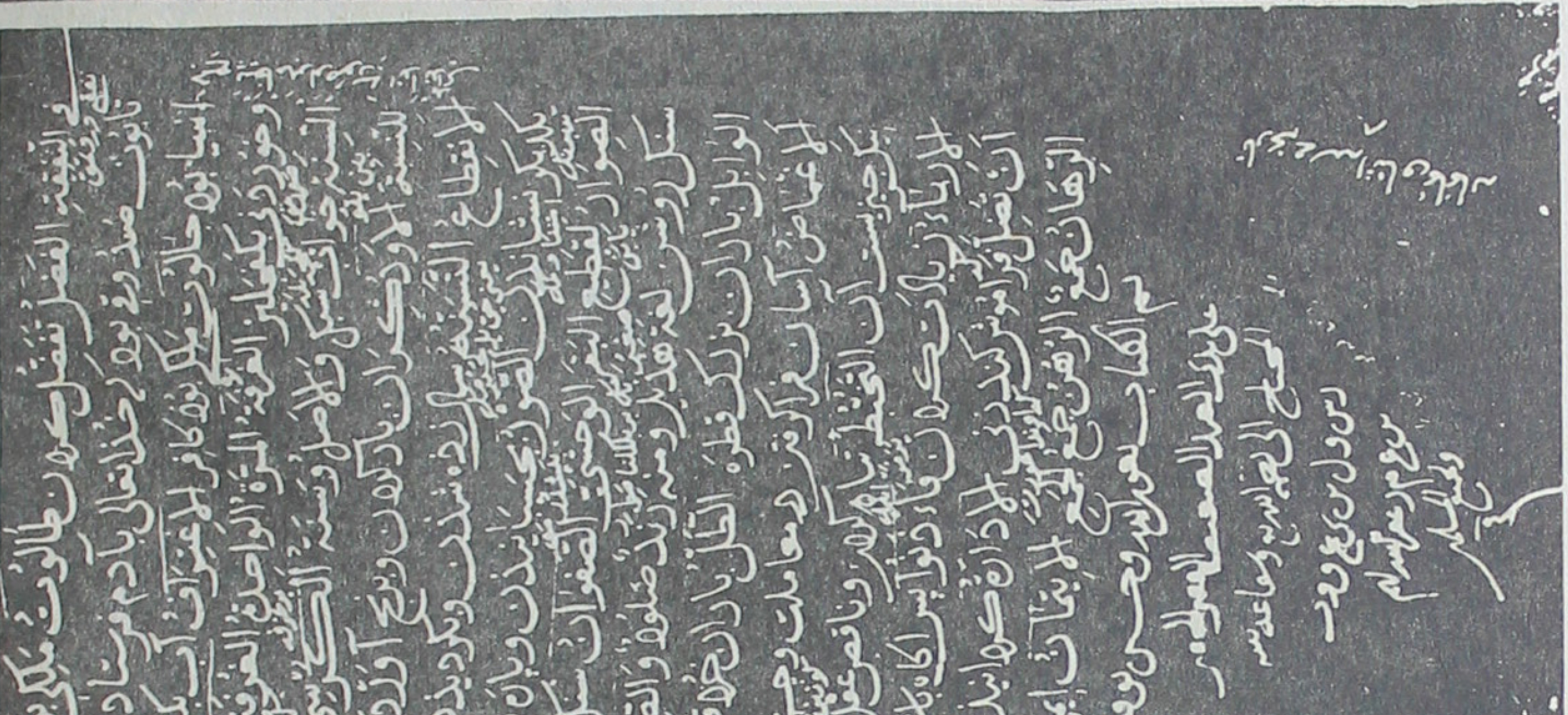
... زادن الولد فرزند الوالد پدر الوالدة مادر الكون بودن

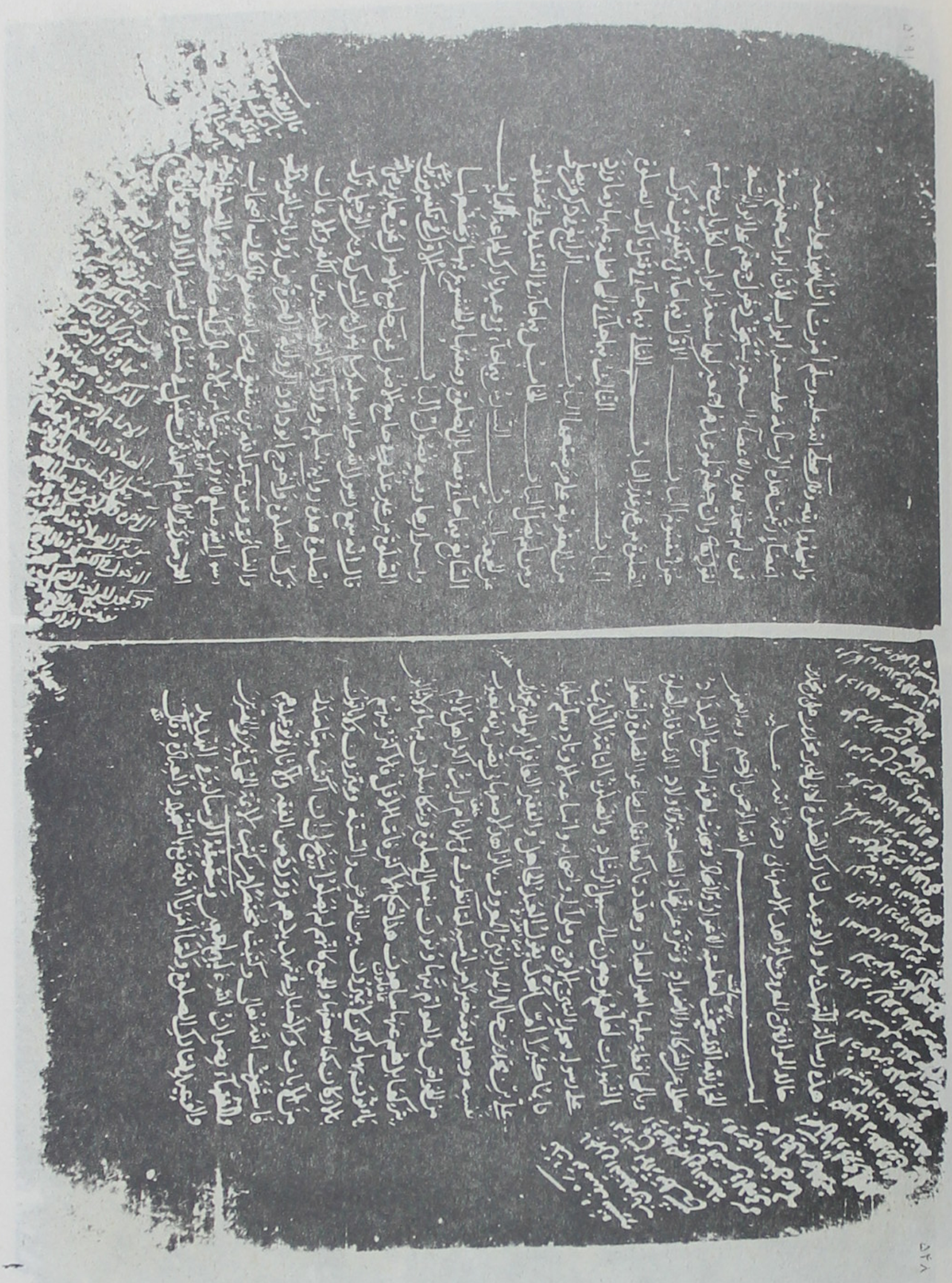
ولم يكن نبود ونباشد الكفو همتا احد هيچ كسى سورة اللهب

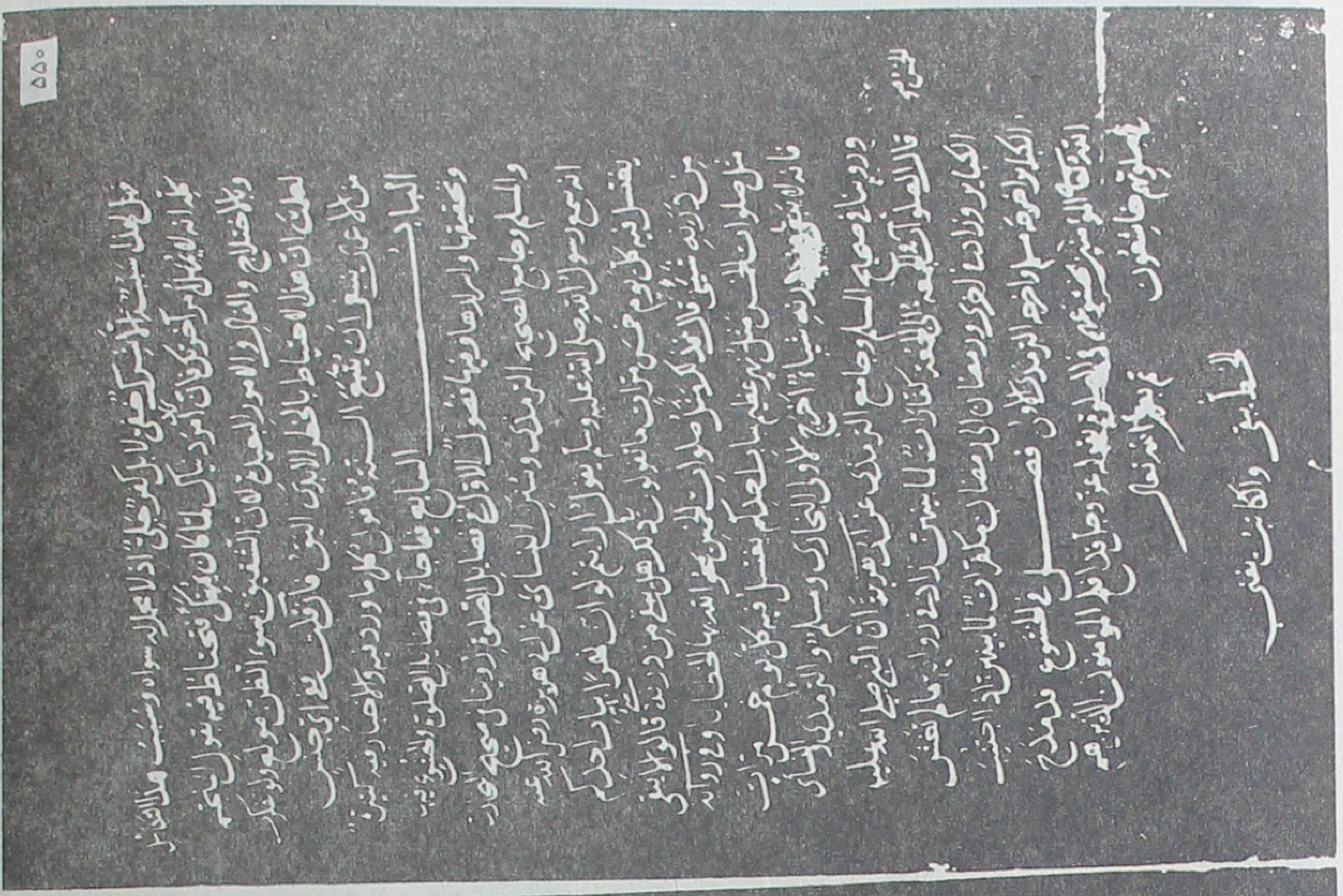
تباب هلاك شدن ... ها دست ... هلاك شد ...

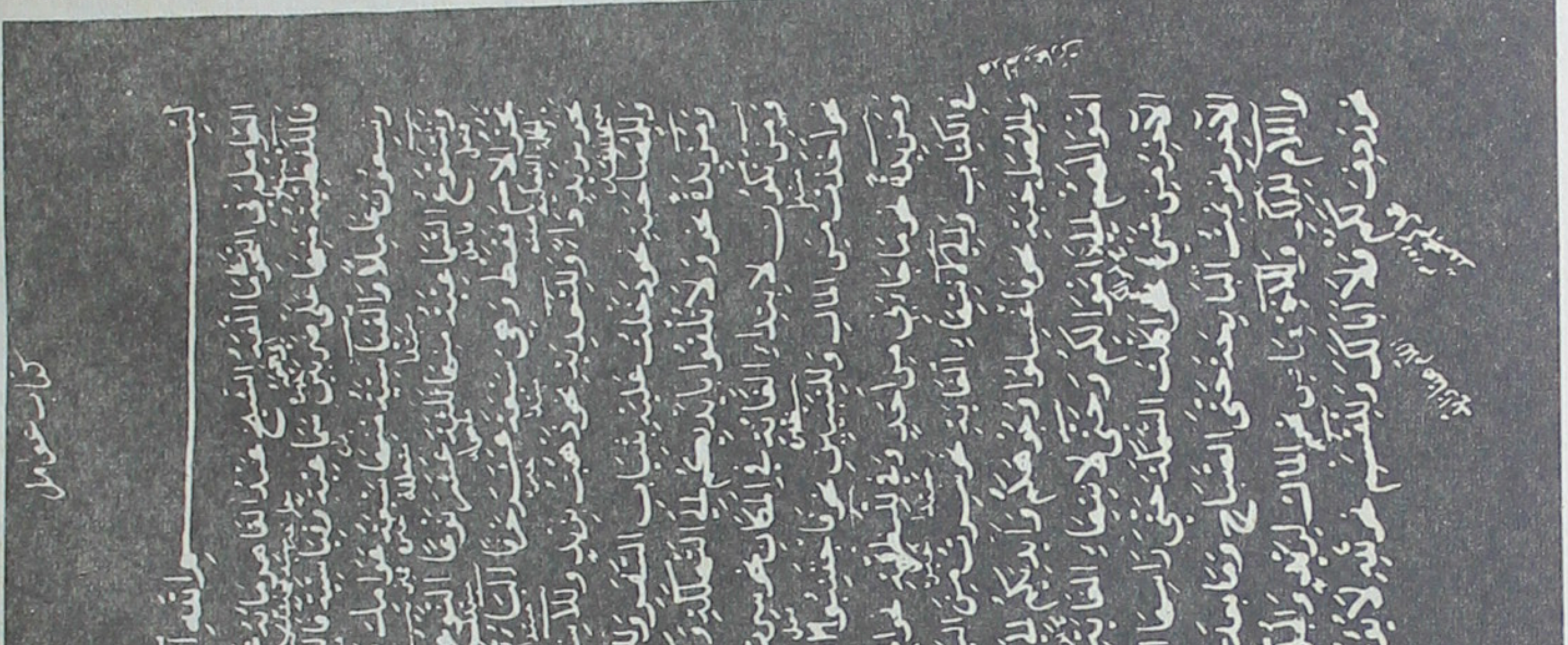
يدا دو دست ابو لهب ... دست ولامرئ ... الايدى جمع

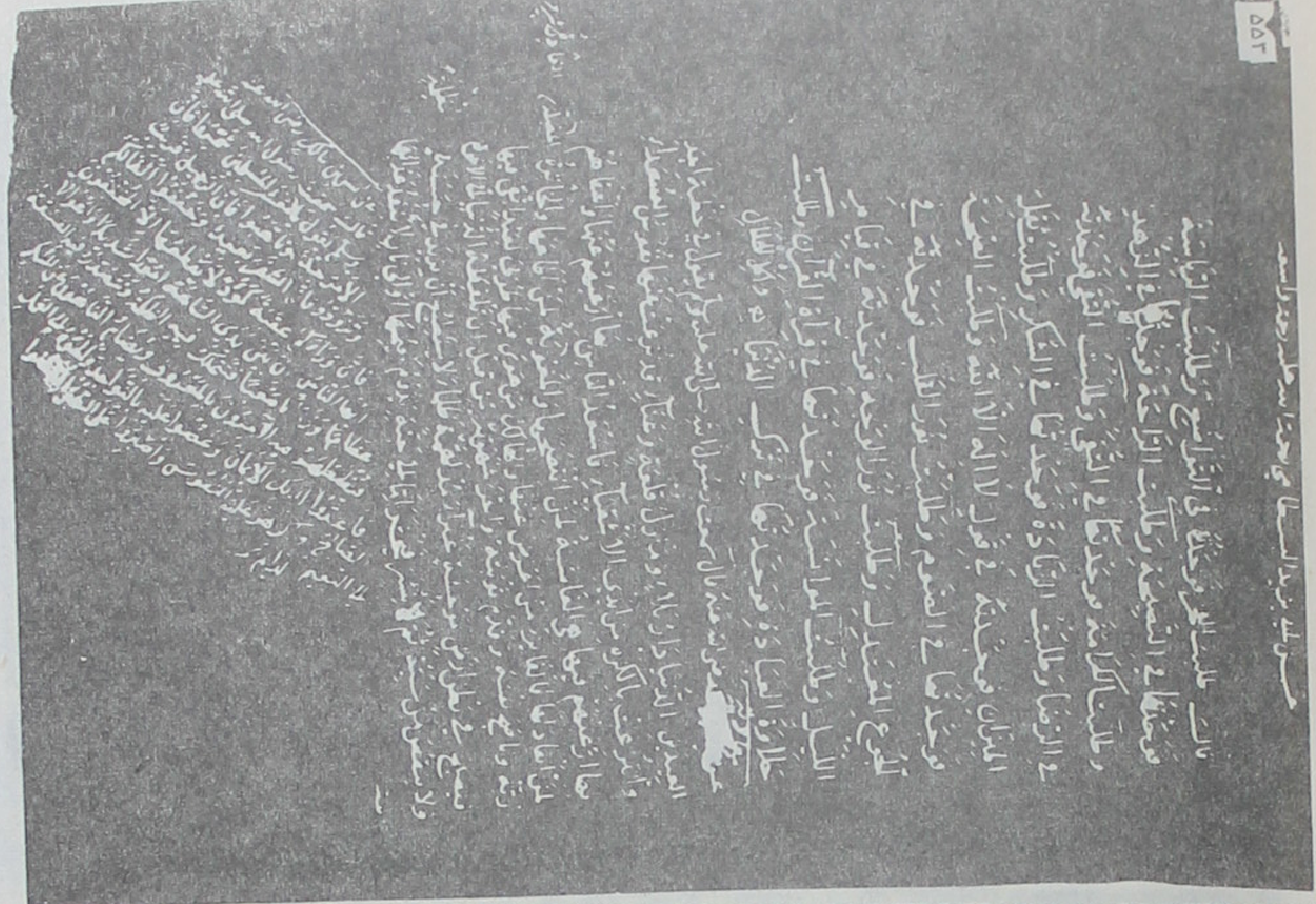

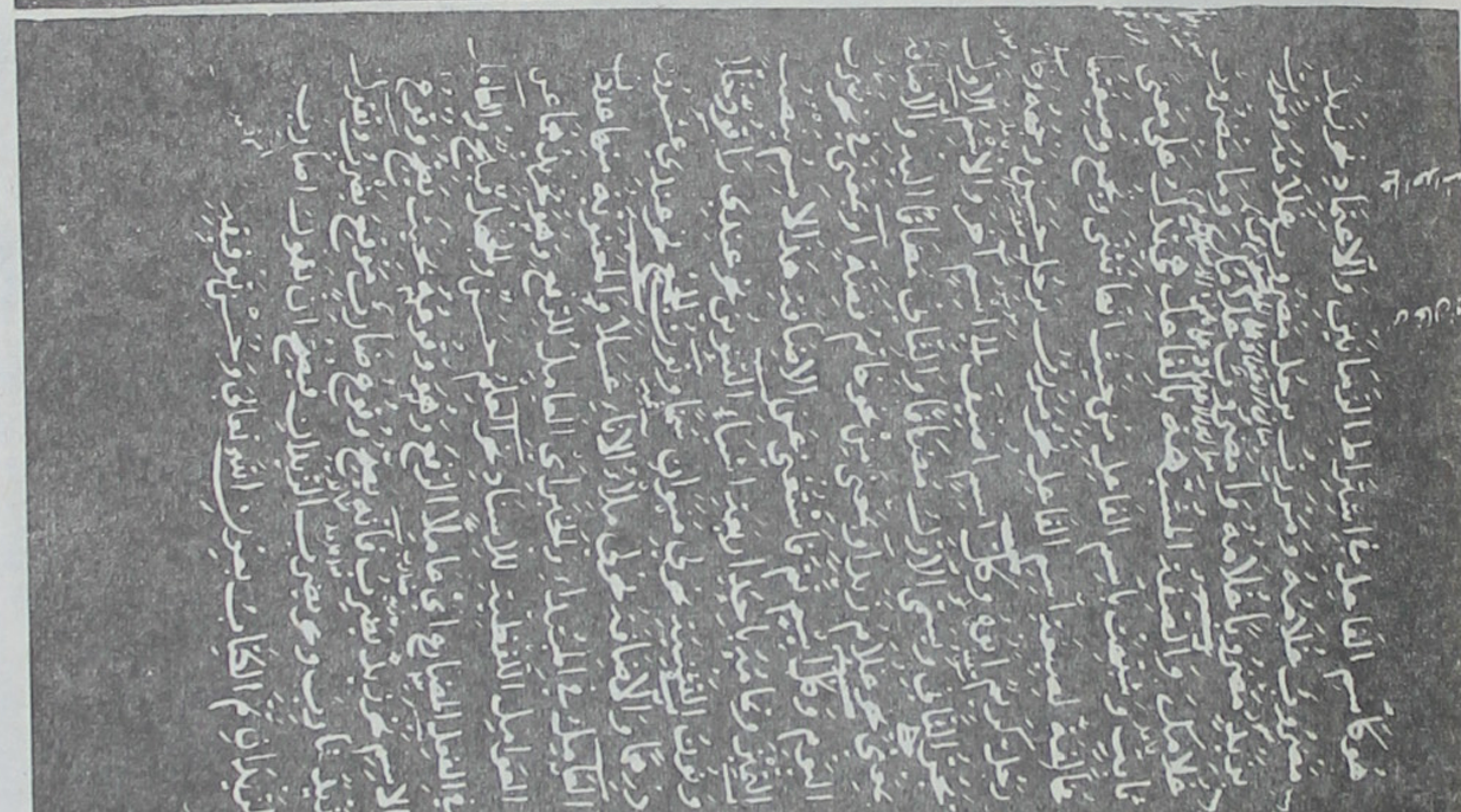

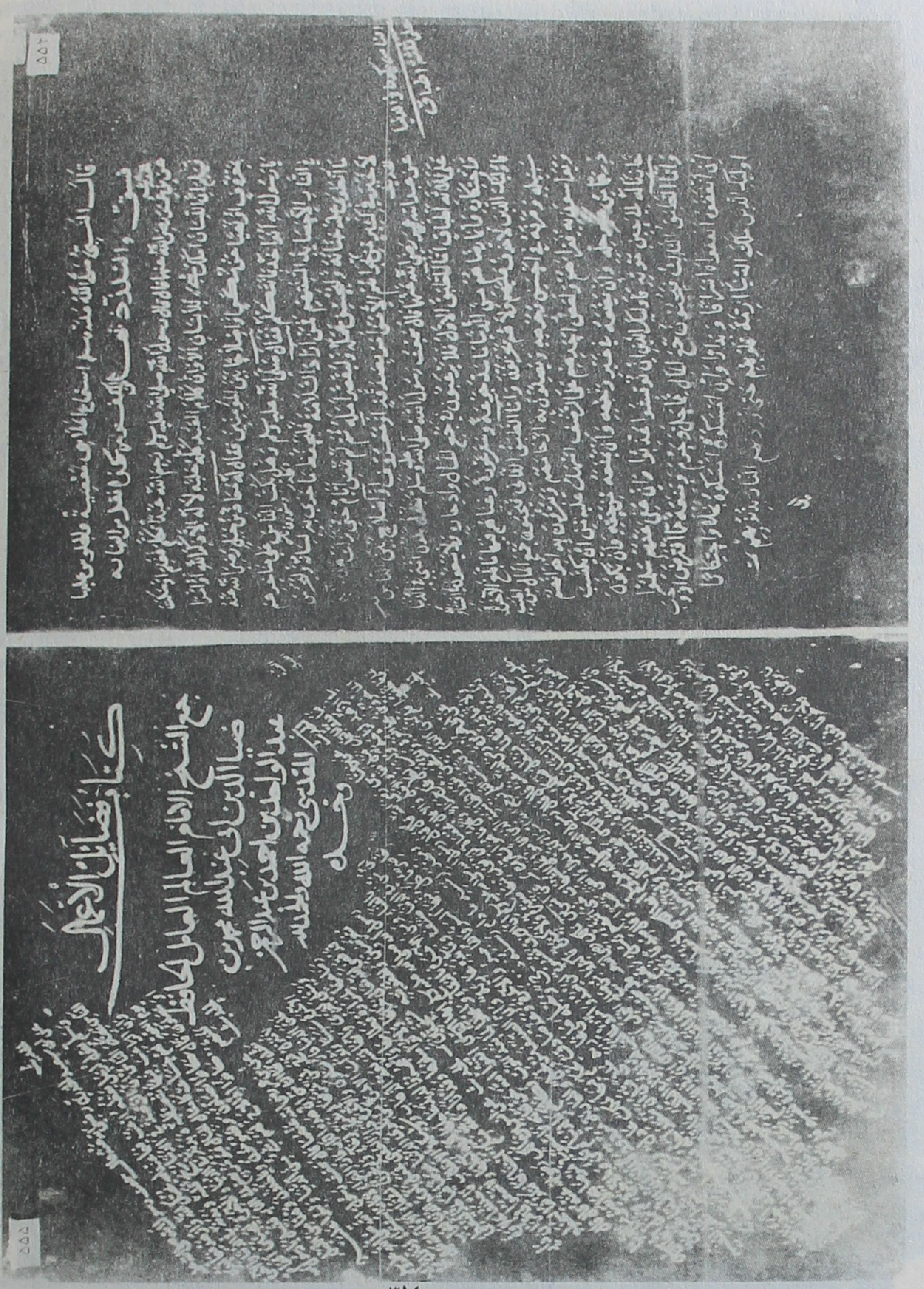

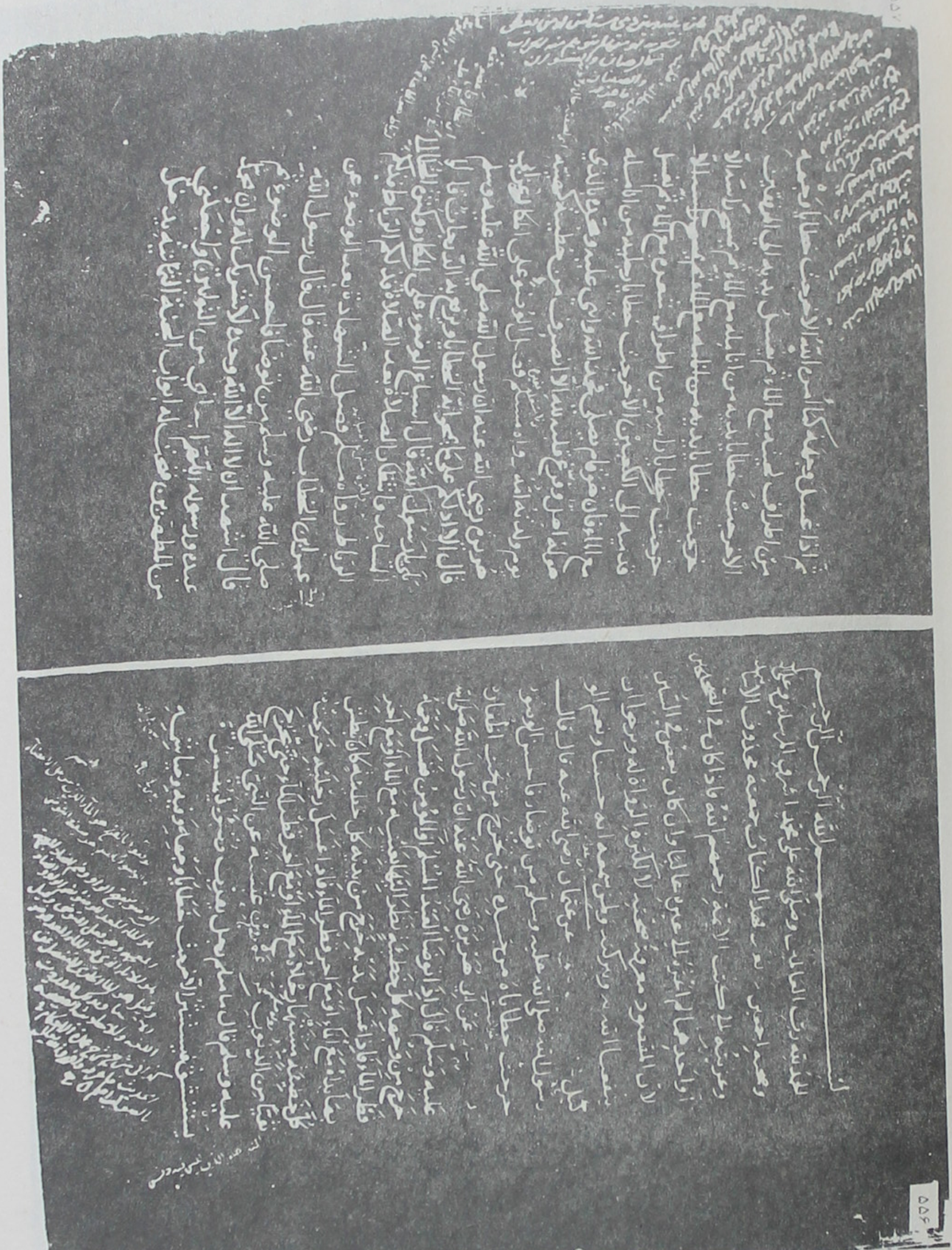

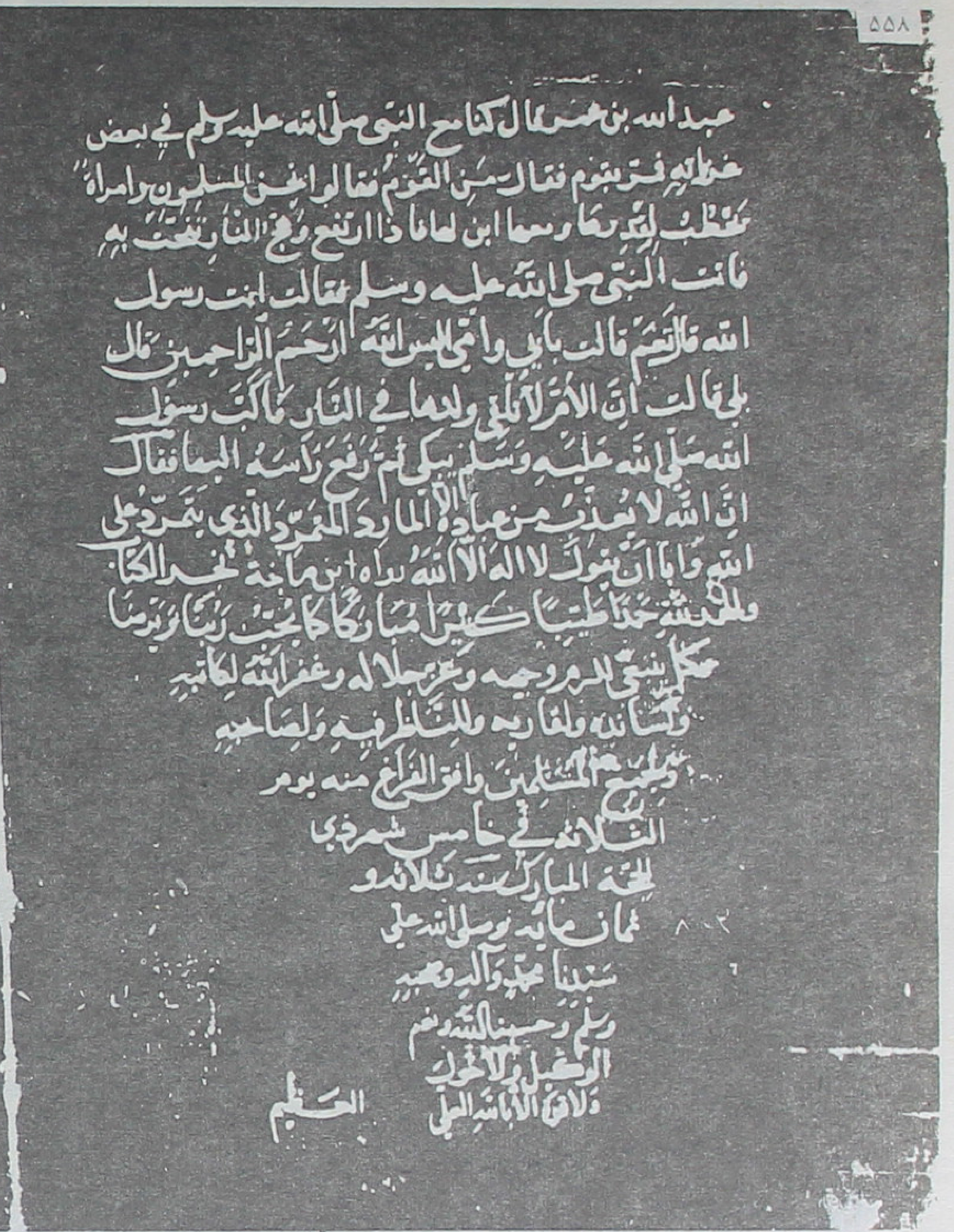

كتاب فضائل الأعمال

تخريج الشيخ الامام العالم الحافظ ضيا الدين ابي عبد الله محمد بن عبد الواحد بن احمد بن عبد الرحمن المقدسي رحمه الله

٥٥٥

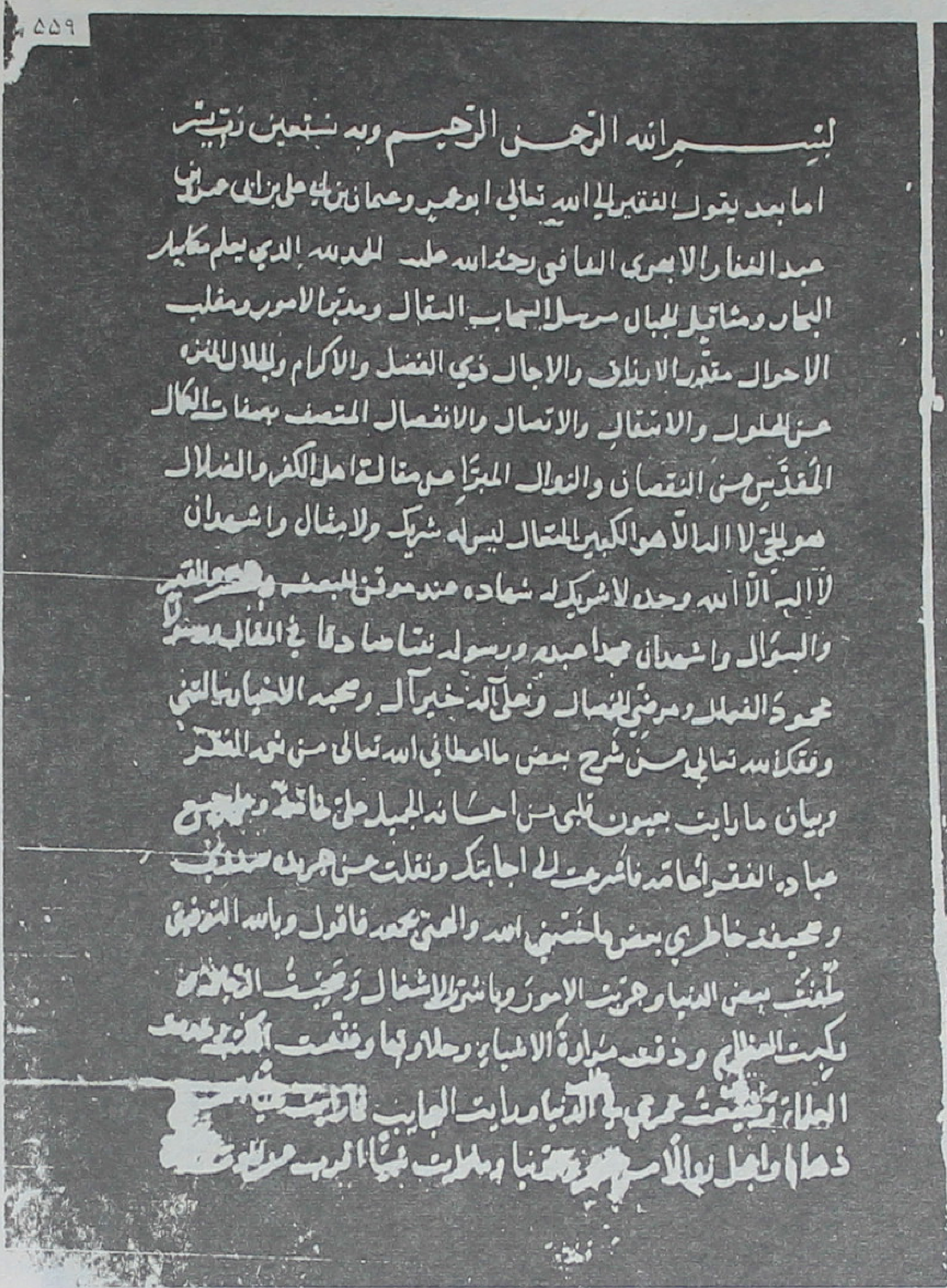
٥٥٦

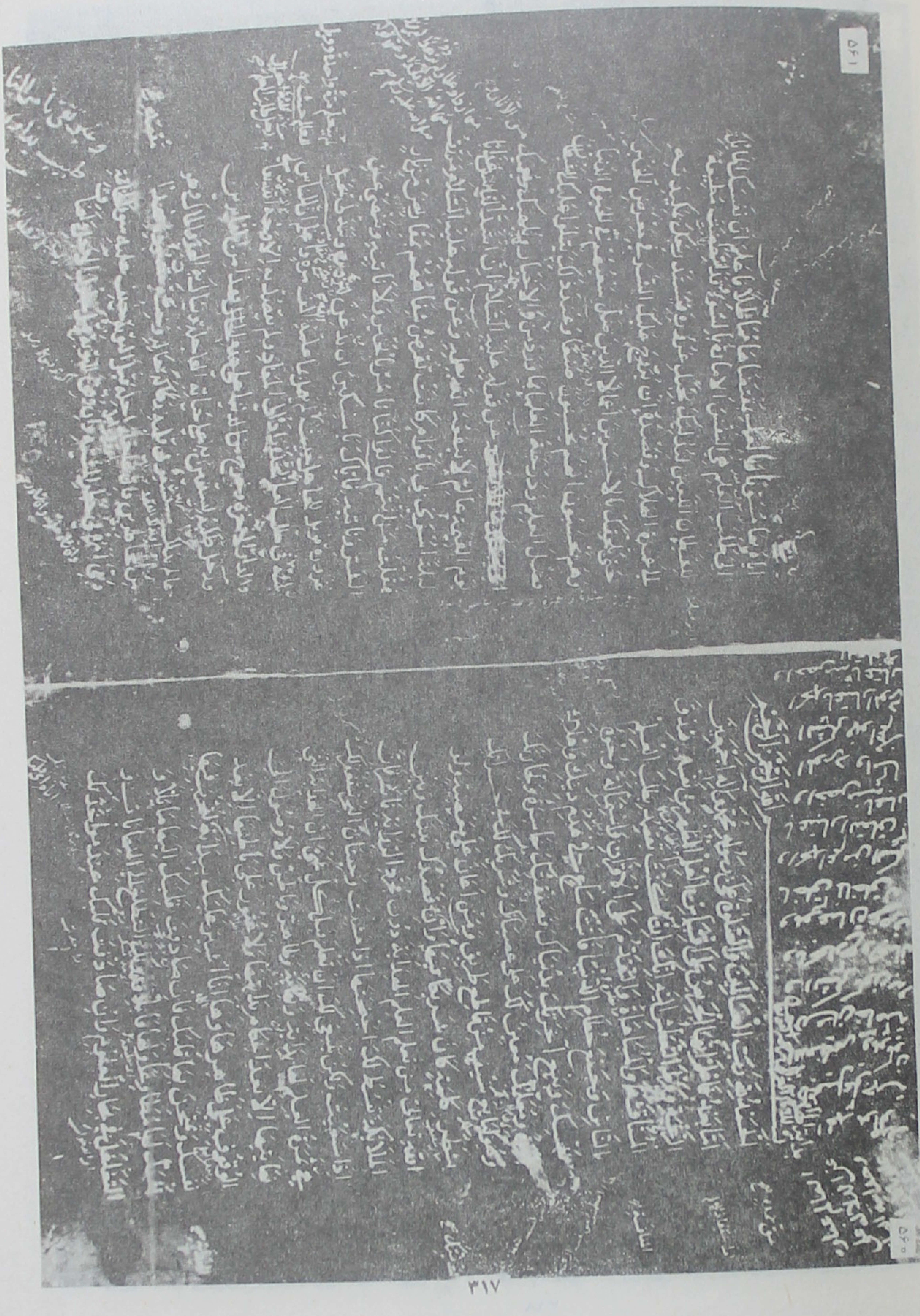
٥٥٨

عبد الله بن عمر قال كنا مع النبي صلى الله عليه وسلم في بعض
غزواته فمر بقوم فقال من القوم فقالوا نحن المسلمون وامراة
تحطب بقدرها ومعها ابن لها فاذا ارتفع وهج النار تنحت به
فاتت النبي صلى الله عليه وسلم فقالت انت رسول
الله قال نعم قالت بابي وامي اليس الله ارحم الراحمين قال
بلى قالت ان الام لا تلقي ولدها في النار فاكب رسول
الله صلى الله عليه وسلم يبكي ثم رفع راسه اليها فقال
ان الله لا يعذب من عباده الا المارد المتمرد الذي يتمرد على
الله وابا ان يقول لا اله الا الله رواه ابن ماجة تم الكتاب
والحمد لله حمدا طيبا كثيرا مباركا كما يحب ربنا ويرضا
وكما ينبغي لكرم وجهه وعز جلاله وغفر الله لكاتبه
ولسامعيه ولقاريه وللناظر فيه ولصاحبه
ولجميع المسلمين وافق الفراغ منه يوم
الثلاثا في خامس شهر ذي
الحجة المبارك سنة ثلاث و
ثمان مائة وصلى الله على
سيدنا محمد وآله وصحبه
وسلم وحسبنا الله ونعم
الوكيل ولا حول
ولا قوة الا بالله العلي العظيم

٥٥٩

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين رب يسر
اما بعد يقول الفقير الى الله تعالى ابو محمد وعثمان بن عبد على بن ابي عمران
عبد الغفار الابهري الشافعي رحمه الله عليه الحمد لله الذي يعلم مكاييل
البحار ومثاقيل الجبال مرسل السحاب الثقال ومدبر الامور ومقلب
الاحوال مقدر الارزاق والاجال ذي الفضل والاكرام والجلال المنزه
عن الحلول والانتقال والاتصال والانفصال المتصف بصفات الكمال
المقدس عن النقصان والزوال المبرا عن مقالة اهل الكفر والضلال
هو الحي لا اله الا هو الكبير المتعال ليس له شريك ولا امثال واشهد ان
لا اله الا الله وحده لا شريك له شهادة عند موقف البعث ويوم التمييز
والسؤال واشهد ان محمدا عبده ورسوله نفتاها دائما في المقال
محمود الفعال ومرضي الخصال وعلى آله خير آل وصحبه الاخيار
وفقك الله تعالى ممن شرح بعض ما اعطاني الله تعالى من نعمه المنكر
وبيان ما رايت بعيون قلبي من احسانه الجميل على خاصة وعلى جميع
عباده الفقراء عامة فاشرعت الى اجابتك ونقلت من جريدة
وتحقيقه خاطري بعض ما خصني الله والمعنى بحمده فاقول وبالله التوفيق
طفت بعض الدنيا وجربت الامور وباشرت الاشغال وصحبت
بكيت المظالم وذقت مرارة الاشياء وحلاوتها وفقعت
العلماء وقطعت عمري في الدنيا ورايت العجايب
ذمها واجل نها الامور عنها وملت بها الرهب

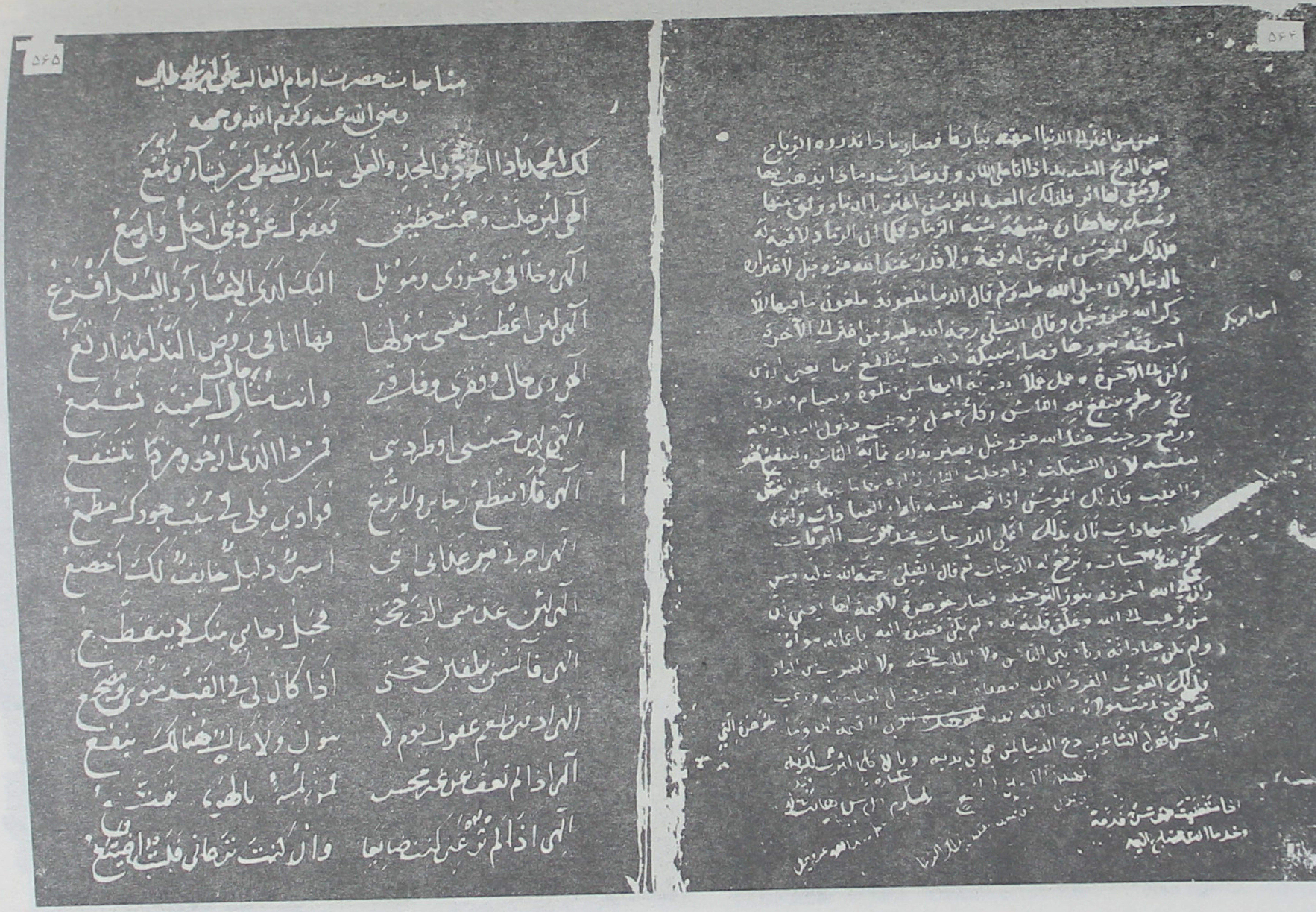

والاربعون يكون ابدا على وضوء لكيلا يصلي بهم ناسيا على غير
وضوء والسادس والاربعون ان يكون عابدا في الليل والنهار
لان آلات عبادة عنده وهو القرآن وان احق الناس صاحب
القرآن لما روي عن ابن مسعود رضي الله عنه انه قال ينبغي لحامل
القرآن ان يعرف بليله اذا الناس نايمون وبنهاره صايما
اذ الناس يطعمون وببكائه اذا الناس يضحكون وبورعه اذا الناس
يخلطون وبخشوعه اذا الناس يختالون وبحزنه اذا الناس يفرحون
وبصمته اذا الناس يخوضون والسابع والاربعون يكون الفعل
لحاق عنده وهذا اداب الخلفاء وهو على اثرهم والثامن
والاربعون يكون مقتديا على اثر النبي عليه السلام واصحابه والتاسع
والاربعون يكون منوطا بالاهل وولده وما ملكت يمينه والخمسون
يكون مستعدا في كل وقت مستقيما تاما امره من محي اجله
وقبض روحه وهذا ما كان ينبغي للامام المسلمين من الخصال
فمن لم يكن عنده هذا الخصال مستعدا فهو خادع وهو لا يخادع
ينبغي له ان يعرض نفسه بالامامة على اهلها حتى يعلم
انهم يريدونه بالامامة والواجب على من يكون امام المسلمين
ان يجتهد بامر الصلوة مع فرايضها وسننها وان يكون عالما
باداب صلاته ولا يكون جاهلا اماما للمسلمين لان [illegible]
[illegible] الله من ان يقول منه ما احسن قرائته [illegible]

صونه

صونه فان هلاك في ذلك وهو ضامن القوم كما قال النبي
صلى الله عليه وسلم الامام ضامن فهذا ما جمعت من احاديث
الصلوة فرضها ونفلها وهو الفضايل التي للمؤذن والامام
وما يجب عليه وفقنا الله وجميع المسلمين لهذا الخصال
فالحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد واله اجمعين
تمت بعون الله

نطق الناطقون اذ نطقوا افصل لا اله الا هو
... في الكلام تعرفه احسن من لا اله الا هو
... المرسلون ... الا الى لا اله الا هو
... بانه لا اله الا هو
... يشهد ان لا اله الا هو
... بانه لا اله الا هو
... لقايلي لا اله الا هو
... لجاحدي لا اله الا هو
... من لا اله الا هو
... غيرك يا لا اله الا هو
... سواك يا لا اله الا هو
... امرك يا لا اله الا هو
... سطر لا اله الا هو

٥٦٤

[illegible]

٥٦٥

مناجات حضرت امام الغالب علي بن ابي طالب رضي الله عنه وكرم الله وجهه

لك الحمد يا ذا الجود والمجد والعلى تباركت تعطي من تشاء وتمنع

الهي لئن جلت وجمت خطيئتي فعفوك عن ذنبي اجل واوسع

الهي وخلاقي وحرزي وموئلي اليك لدى الاعسار واليسر افزع

الهي لئن اعطيت نفسي سؤلها فها انا في روض الندامة ارتع

الهي ترى حالي وفقري وفاقتي وانت مناجاتي الخفية تسمع

الهي لئن خيبتني او طردتني فمن ذا الذي ارجو ومن ذا تشفع

الهي فلا تقطع رجائي ولا تزغ فؤادي فلي في سيب جودك مطمع

الهي اجرني من عذابك انني اسير ذليل خائف لك اخضع

الهي لئن عذبتني الف حجة فحبل رجائي منك لا يتقطع

الهي فآنسني بتلقين حجتي اذا كان لي في القبر مثوى ومضجع

الهي اذقني طعم عفوك يوم لا بنون ولا مال هنالك ينفع

الهي اذا لم تعف عن غير محسن [illegible]

الهي اذا لم [illegible] وان كنت ترعاني فلست اضيع

الهي ... جهلا اما | رجوتك حتى قيل ما هو يجزع

الهي ... في طلب التقى | فها انا اثر العفو اقفو واتبع

الهي ... روحا وراحة | فلست ... لباب فضلك اقرع

الهي ذنوبي ... عظمت | وعفوك ... اجل واوسع

الهي ... ذكر طولك لوعتي | وذكر خطايا العين مني تدمع

الهي اقلني عثرتي وامح حوبتي | فاني مقر خائف متضرع

الهي لئن اقصيتني او اهنتني | فما حيلتي يا رب ام كيف اصنع

الهي حليف الحب بالليل ساهر | يناجي ويدعو والمغفل يهجع

الهي ... سلامة | وقبح خطاياي علي يشنع

وكلهم يرجو نوالك راجيا | لرحمتك العظمى وفي الخلد يطمع

الهي فان تعفو فعفوك منقذي | والا فبالذنب المدمر اصرع

الهي بحق الهاشمي وآله | وحرمة ابراهيم لك خضع

الهي فانشرني على دين احمد | منيبا تقيا قانتا لك اخشع

ولا تحرمني يا الهي وسيدي | شفاعته الكبرى فذاك المشفع

وصل عليه ما دعاك موحد | وناجاك اخيار ببابك ركع

این سه بیت از زبور که کتاب داود [illegible]
روایة ... کرده شد از ابن عباس رضی الله عنه [illegible]
[illegible] ... بسیار ... بود [illegible]
و این ... [illegible]
... سوره ... [illegible]
و در ... [illegible]
و اگر خواهند این ... [illegible]
خلاص ... [illegible]
[illegible] ... خلاص و ... [illegible]
او ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
در قرآن ... [illegible]

فان تطلب ... [illegible]

هر که ... [illegible]

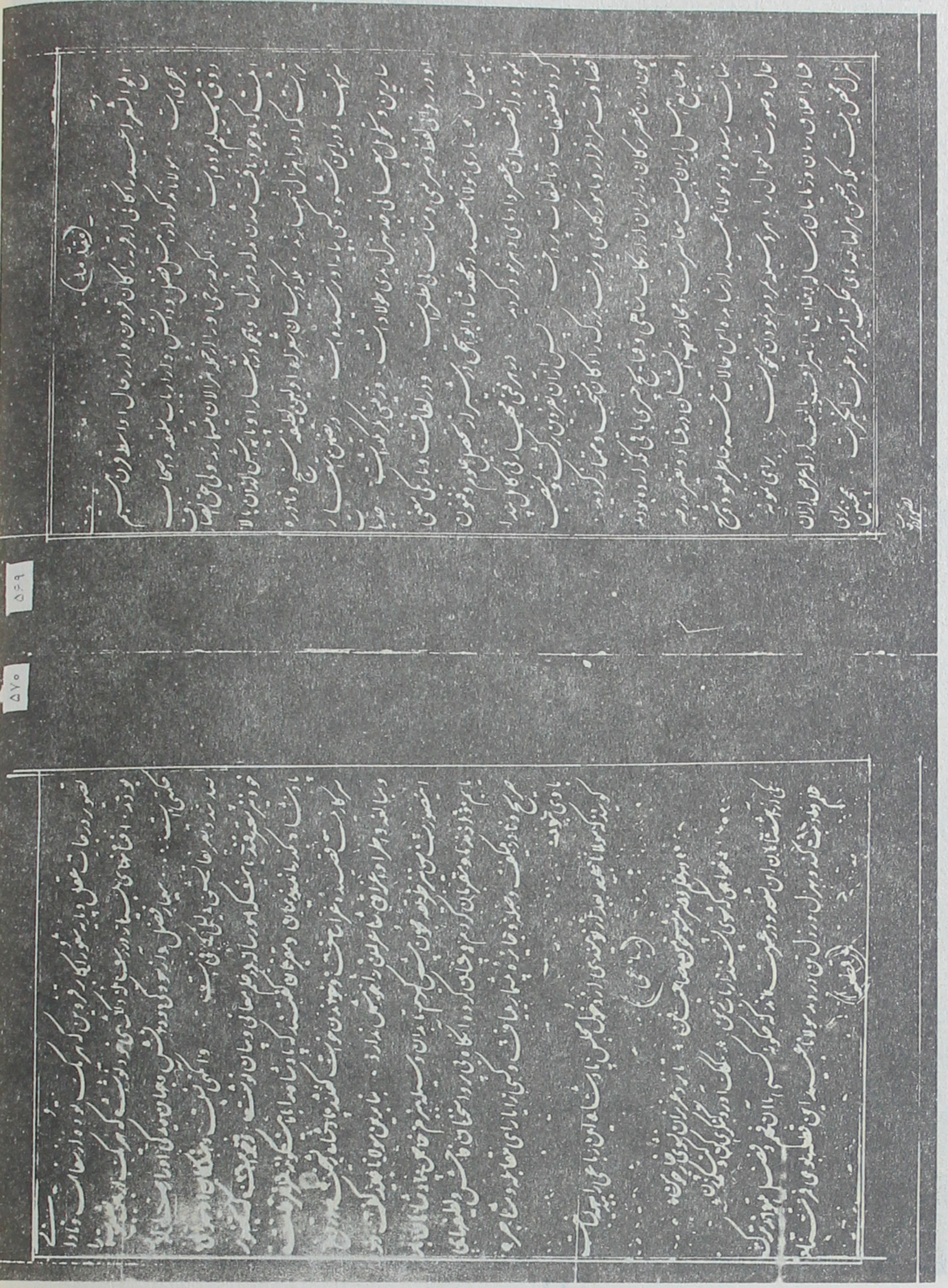
... انا المقصود ... [illegible]

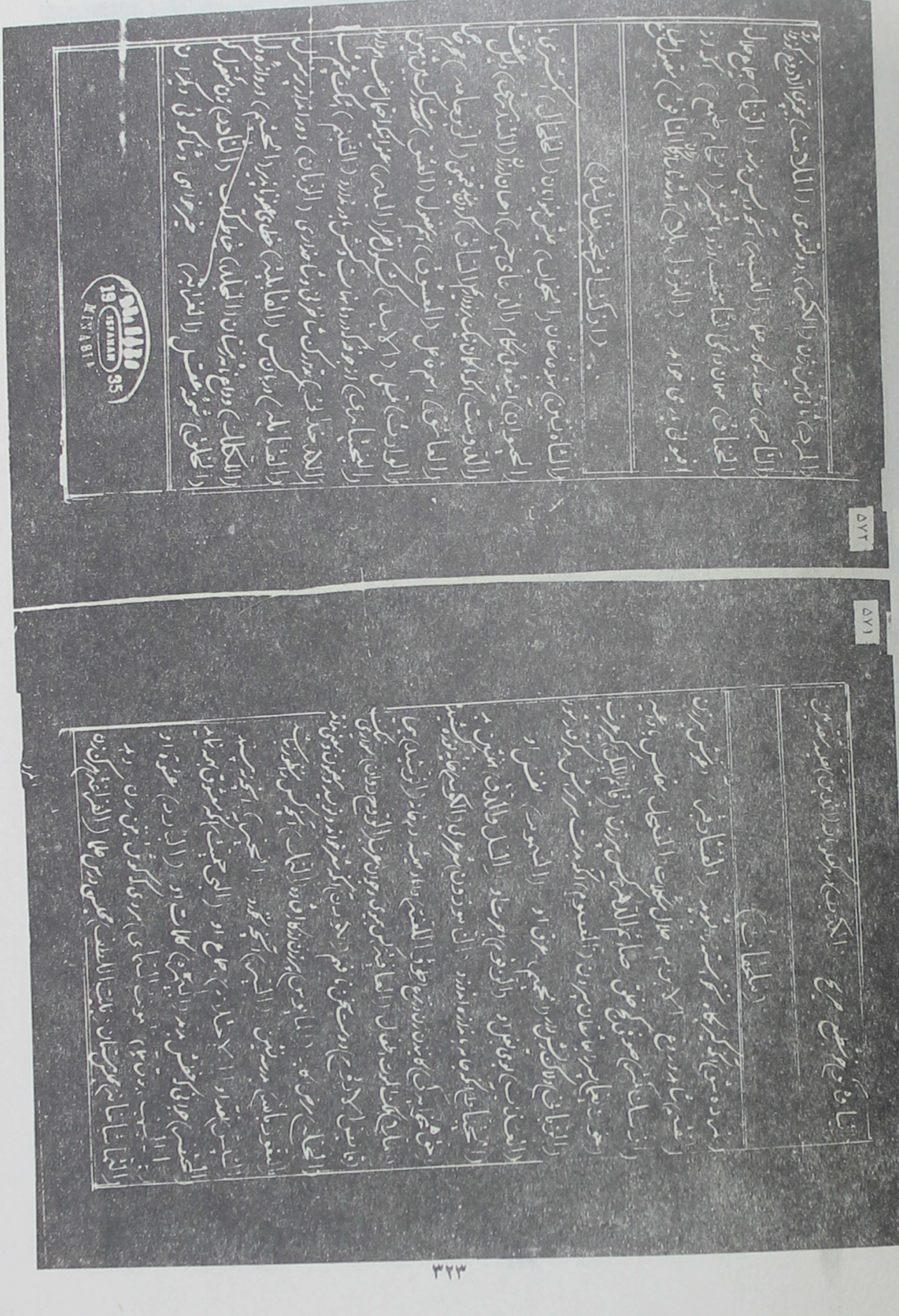
... [illegible]

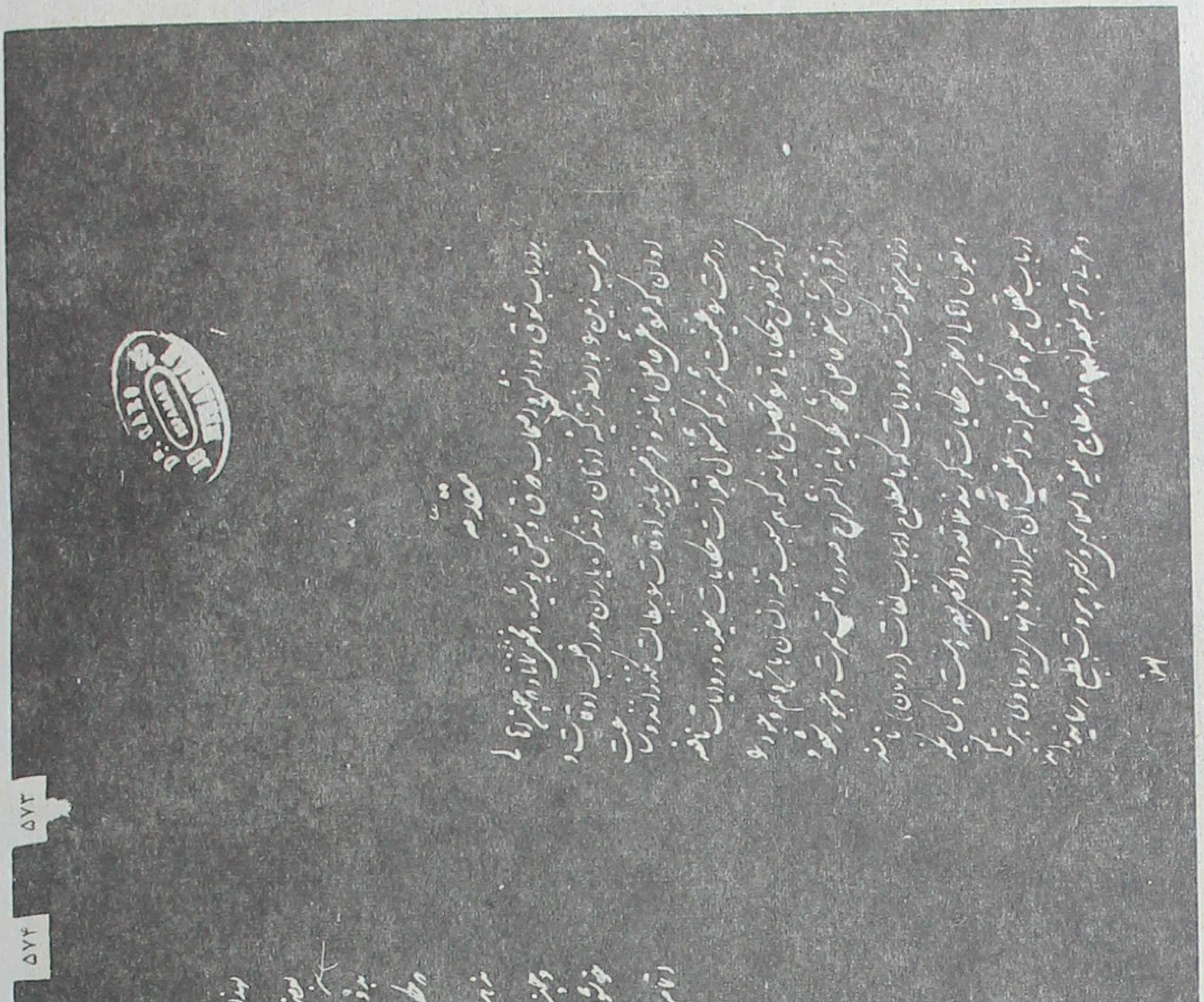
انا الملک ... [illegible]

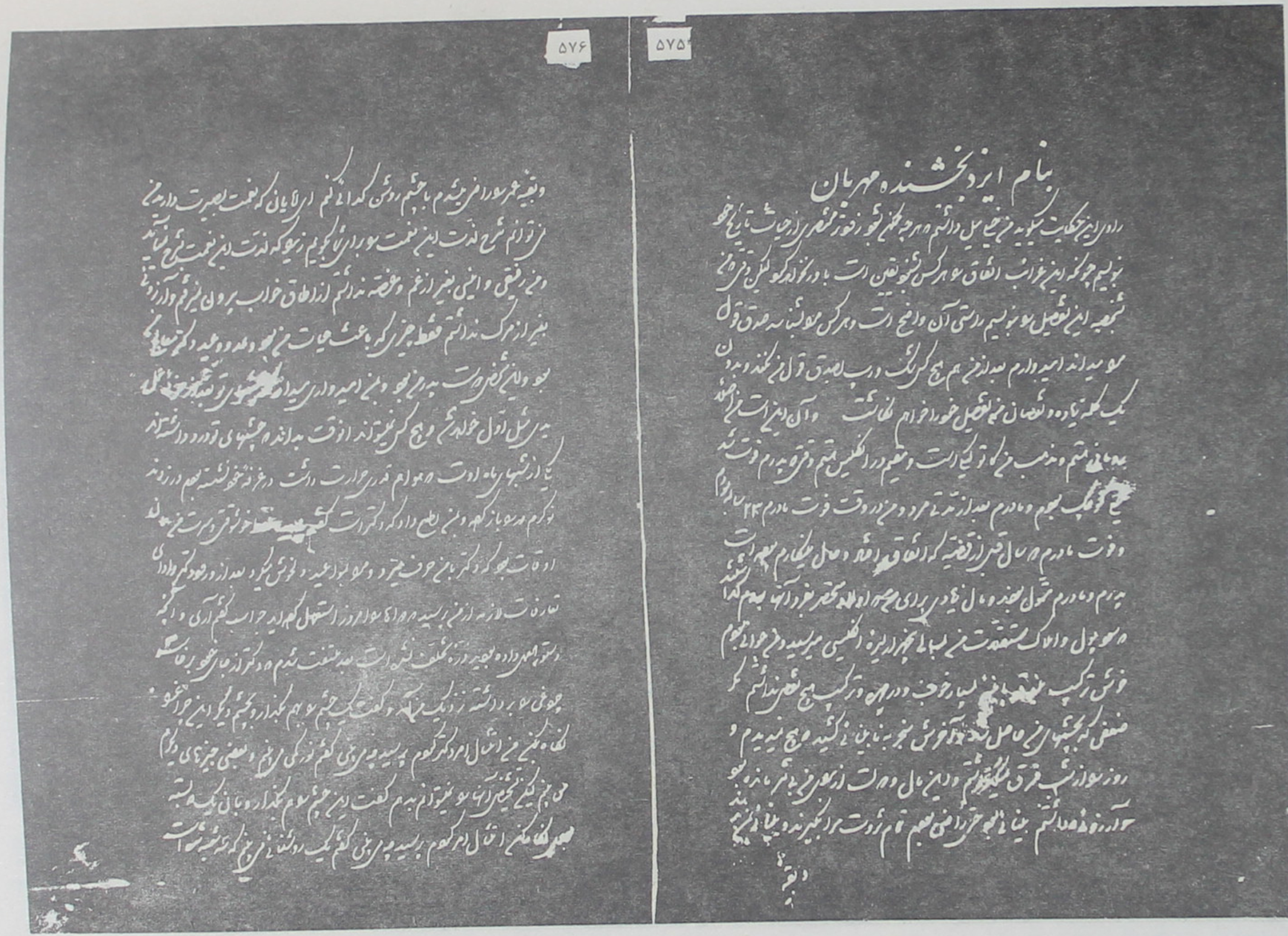
... [illegible] ۵۵

[illegible] انا الجبار فاطلبني تجدني هر که را بنده کریمه
[illegible] بخواند باید یابد انا للعبد ارحم من [illegible]
ومن ابویه فاطلبنی تجدنی
هر که از [illegible] یا حاکمی ترسیده باشد پانصد بار در مقابل وی بخواند بر وی رحیم
و مهربان [illegible] تجدنی فی سواد اللیل [illegible] قمر بیا منک فاطلبنی تجدنی
هر که در بیابان تنها باشد چهارصد بار بخواند و بر خود دمد از همه ترسها ایمن شود
تجدنی فی سجودک حین تدعوا و حین تقوم فاطلبنی تجدنی هر که هر روز
بعد از نماز بامداد صد بار بخواند و بر خود دمد مردم بر وی مهربان شوند
تجدنی [illegible] روقا کثیرا [illegible] طلبنی تجدنی

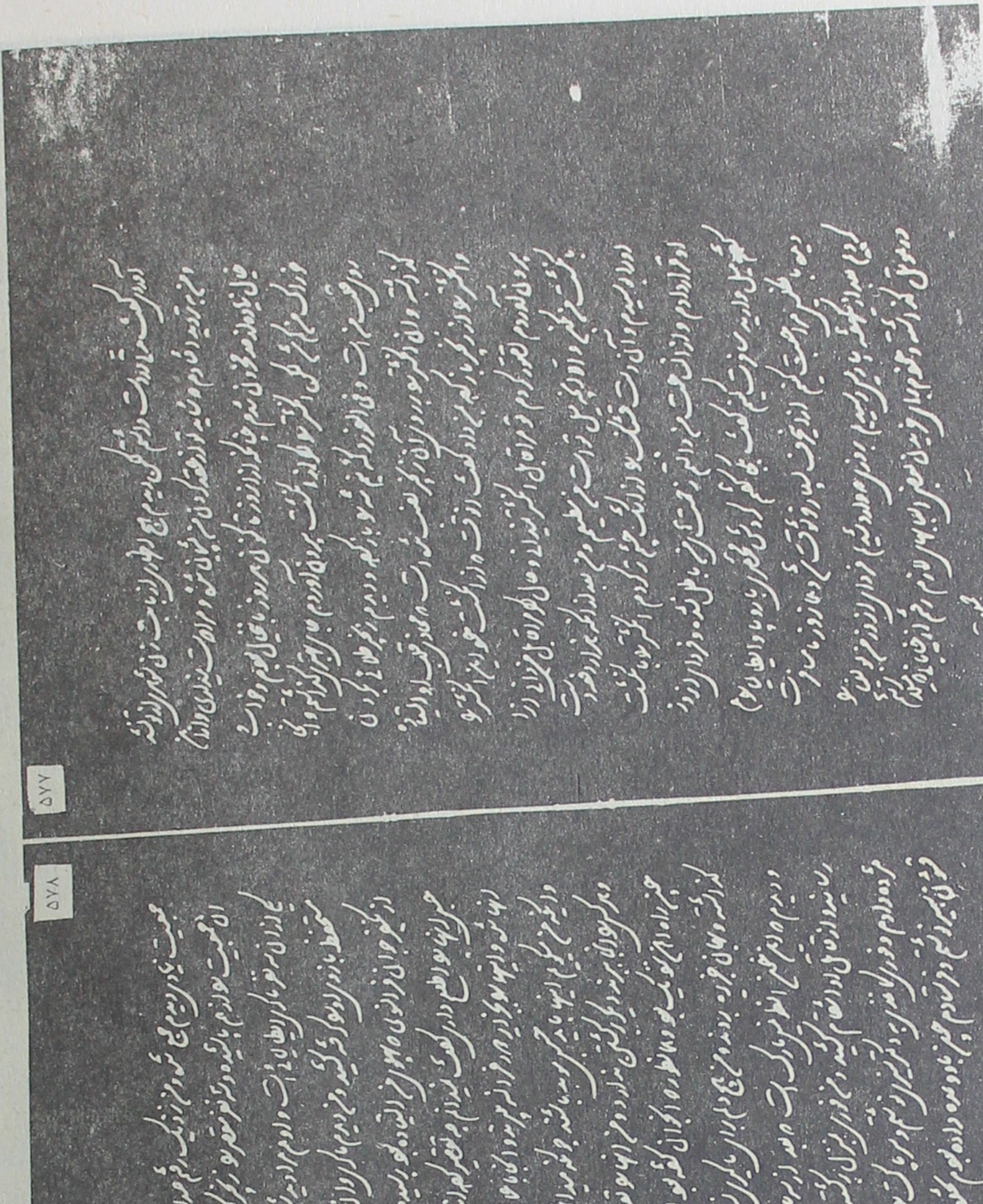

۵۷۶ ۵۷۵

بنام ایزد بخشنده مهربان

۵۷۹

در چند روز از پاریس به ایطالیا رفتیم و در روز دوم چو بگویی بونیا به زیارت قبر برادر رفته

و سنگ قبر برادر بود از رنگ چشم ترنمود و بونیا بود از آنجا برداشته منزل آمدیم و منزل ما

در مهمانخانه بود و بونیا از شدت گریه رنگش زرد و چشمانش قرمز شده بود و بعد قدری

راحت شد گفت امیدوارم که نه آخر من باشد و من در دنیا خیلی گریه کردم و بعد از این

امیدوارم دل خنده من باشد خیلی محزون زندگی کردم امیدوارم

دل شاد من باشد و از ایطالیا با ملکه مراجعت نمودیم و

زندگی را خوب داشتیم و در حقیقت ما متنفر زندگی

بعد از مرگ داشتیم و خداوند حیات

دو مرتبه با بخشید بعد من از کوری

و بونیا از دیوانگی خلاص

شدیم و تا حال

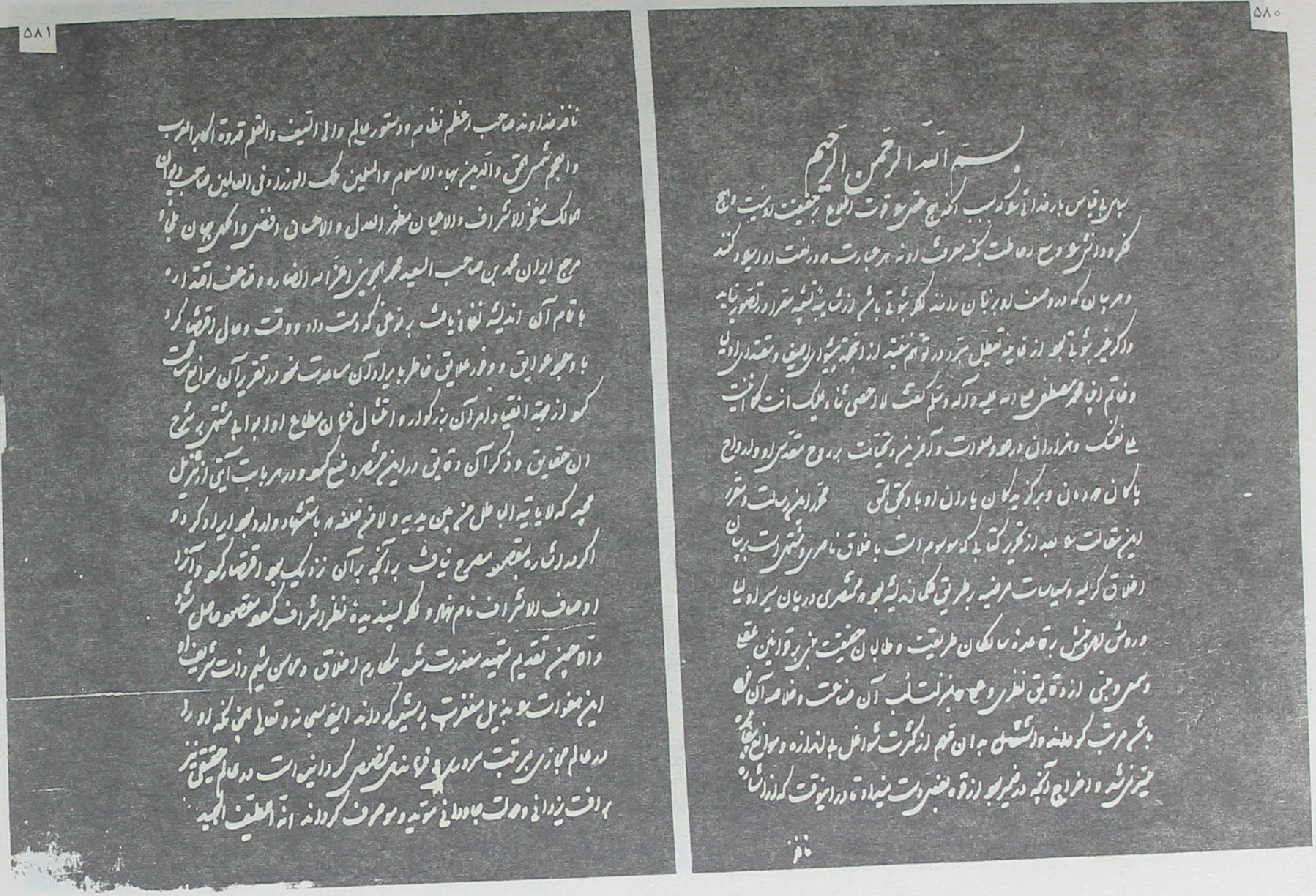
مهر خدا را

زندگی

نموده‌ایم

روز دوشنبه ۱۸ شهر شعبان المعظم ۱۳۲۲ در ارض اقدس بید اقل حبیب الله

ابن حسین یغمائی استنساخ شد از مطالعه‌کنندگان امید عفو و اغماض است

۵۸۰
۵۸۱
بسم الله الرحمن الرحیم

فصل ششم در وحدت

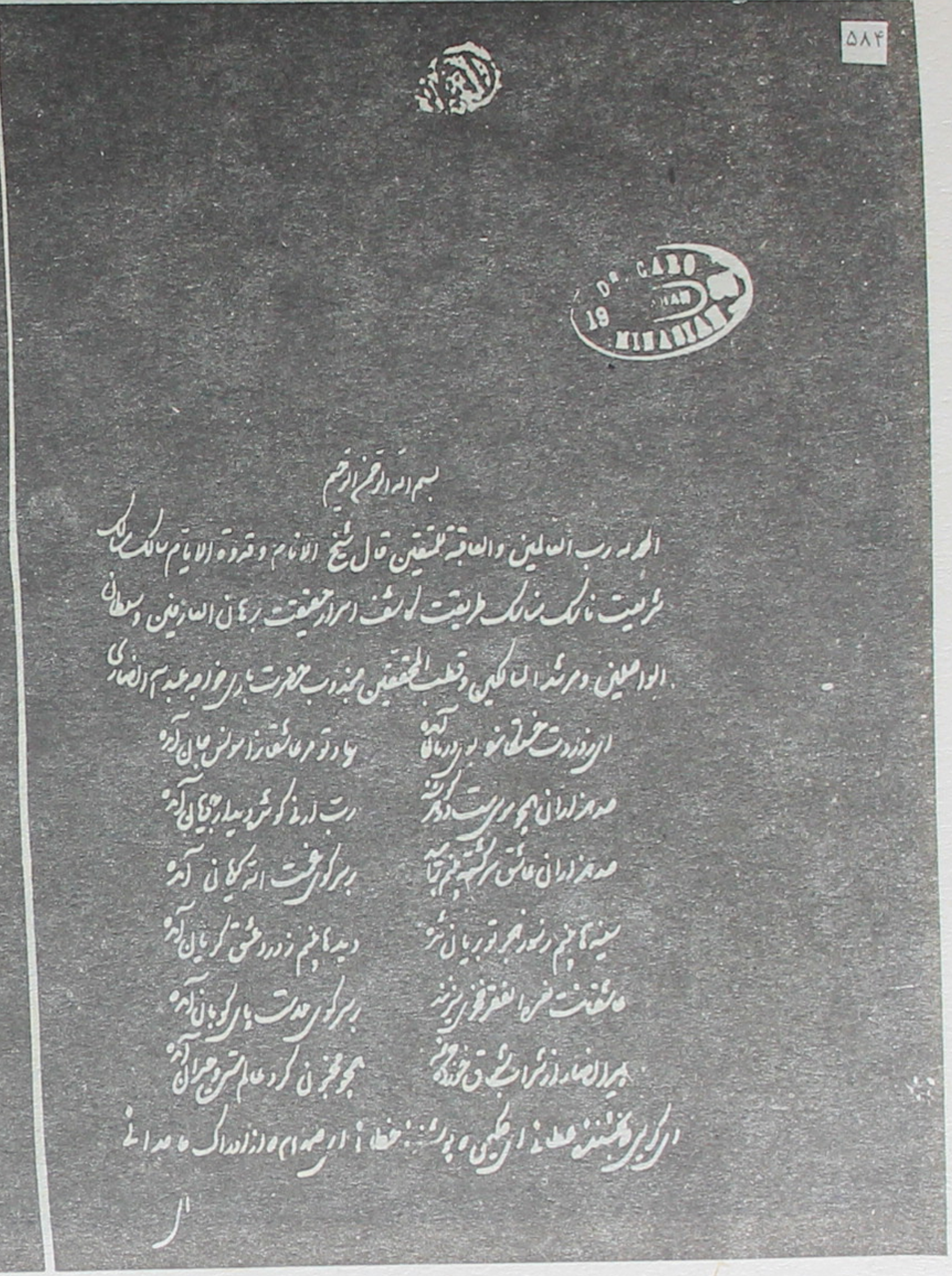
قال الله سبحانه و تعالی لمن الملک الیوم لله الواحد القهار وحدت یگانگی است و این بالای
اتحاد است چه اتحاد بمعنی یکی شدن است و لذا آن بوی کثرت آید و در وحدت آن شائبه
نباشد و آنجا سکون و حرکت و ذکر و فکر و سیر و سلوک و طلب و طالب و مطلوب و نقصان
و کمال همه منعدم شود که از ابیع الهدم الا الله فاسکوا . . . . . .

باب ششم در فنا

قال الله سبحانه و تعالی کل شیء هالک الا وجهه و وحدت سالک و سلوک و سیر و مقصد و طلب
و طالب و مطلوب نباشد کل شیء هالک الا وجهه و این نفی و بیان هم نباشد و نفی این نفی
و بیان هم نباشد و اثبات و نفی متقابلند و هر دو منسوب به کثرت است و آنجا نفی و اثبات
نباشد و نفی نفی و اثبات اثبات هم نباشد و نفی اثبات و اثبات نفی هم نباشد و این محو
فنا خوانند و سالک خود با فنا باشد چنانکه سید الاولیا از عدم بوده به اکمل تعدد
و معنی فنا معدوم شدن با کثرت است کل من علیها فان و یبقی وجه ربک ذو الجلال والاکرام
فنا باین معنی هم نباشد هر چه در نطق آید و هر چه در وهم آید و هر چه عقل به آن رسد همه
منفی که الیه یرجع الامر کله این است آنچه در این مختصر خواستیم ایراد کنیم و آنچه
تقصیر شده و استغفر الله من اتیح الهدی سبحان ربک رب العزة عما یصفون

و السلام

و السلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین
الذین هم نقلوا من اصلاب الطاهرین الی ارحام المطهرات و الذین اذهب الله
عنهم الرجس و طهرهم تطهیرا در روز دوشنبه بیست و نهم شهر رجب المرجب
۱۳۲۲ هجری در ارض اقدس و آستان مقدس
حضرت ثامن الائمه صلوات الله علیهم
این کتاب مستطاب
استنساخ
شد
اقل بندگان حبیب الله ابن حسین یکانلو ... تویسرکانی ... اغفر لوالدی و ارحمهما
کما ربیانی صغیرا بمحمد و آله الامجاد
و تمام و رقمی

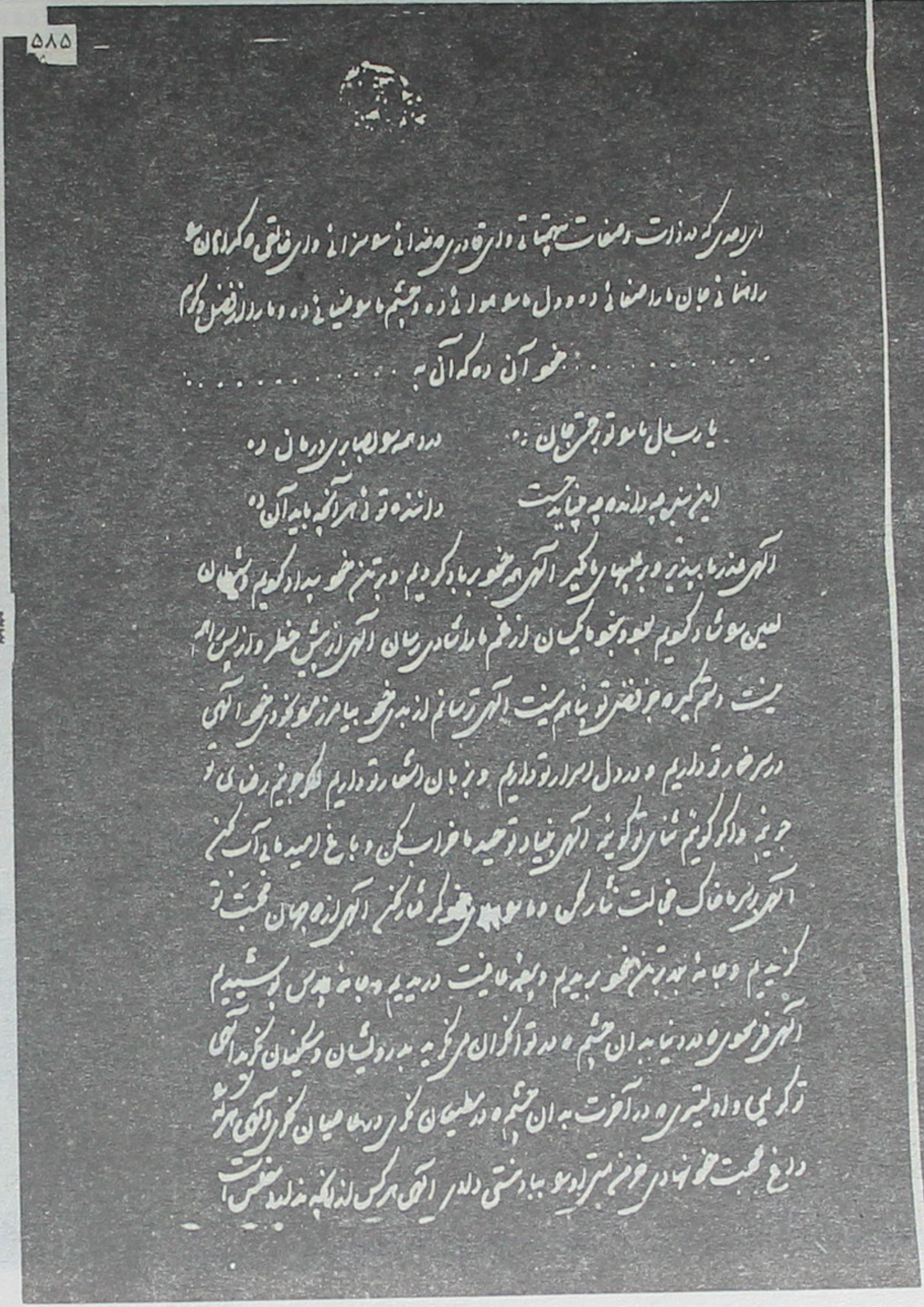
۵۸۴

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین قال شیخ الاسلام و قدوة الایام سالک مسالک
شریعت ناسک مناسک طریقت کاشف اسرار حقیقت برهان العارفین و سلطان
الواصلین و مرشد السالکین و قطب المحققین مجذوب حضرت باری خواجه عبدالله انصاری

ای ز درد تو خستگان را بوی درمان آمده ٭ یاد تو مر عاشقان را مونس جان آمده
صد هزاران همچو من مست تو در کوی تو ٭ رسته از خود گوشه دیدار جویان آمده
صد هزاران عاشق سرگشته همچون من ترا ٭ بر سر کوی محبت اشک ریزان آمده
سینه‌ها بینم ز سوز هجر تو بریان شده ٭ دیده‌ها بینم ز درد عشق گریان آمده
عاشقانت نعره الفقر فخری می‌زنند ٭ بر سر کوی حدوث پای‌کوبان آمده
پیر انصار از شراب شوق خود گشته خراب ٭ همچو مجنون گرد عالم مست و حیران آمده

ای کریمی که بخشنده عطائی و ای حکیمی که پوشنده خطائی و ای صمدی که از ادراک ما جدائی
ای

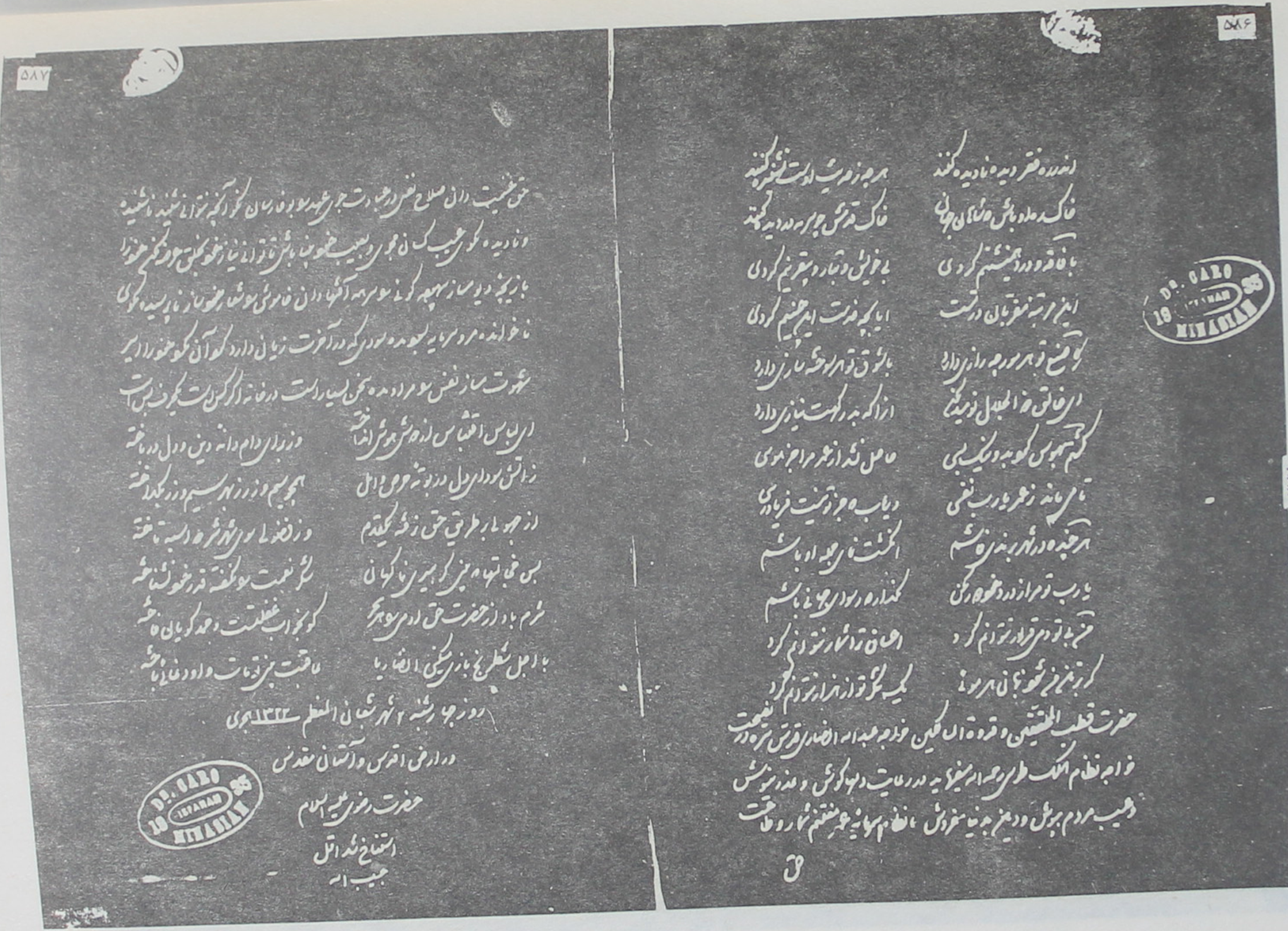

۵۸۵

ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتائی و ای قادری که در خدائی سزائی و ای خالقی که گمراهان را
راهنمائی جان ما را صفای خود ده و دل ما را هوای خود ده و چشم ما را ضیای خود ده و ما را از فضل و کرم
خود آن ده که آن به

یا رب دل ما سوز ترحم چنان ده ٭ در درد همه سوز صبوری درمان ده
این بنده چه داند که چه می‌باید جست ٭ داننده توئی هر آنچه باید آن ده

الهی عذر ما بپذیر و بر عیبهای ما مگیر الهی همه خود بر باد کردیم و بر تن خود بیداد کردیم و دشمنان
لعین را شاد کردیم به عجز خود که ان از غم ما را شادی رسان الهی از پیش خطر و از پس راهم
نیست دستم بگیر که جز فضل تو پناهم نیست الهی ترسانم از بدی خود بیامرز مرا به خوبی خود الهی
در سر خمار تو داریم و در دل اسرار تو داریم و بر زبان اشعار تو داریم اگر جوئیم رضای تو
جوئیم و اگر گوئیم ثنای تو گوئیم الهی بنیاد توحید ما خراب مکن و باغ امید ما را بی آب مکن
الهی بر سر ما خاک خجالت نثار مکن و ما را به بلای خود گرفتار مکن الهی از ره جان محبت تو
گزیدیم و جامه بدنامی بر تن خود بریدیم و به عافیت در میدان و جامه بدنامی پوشیدیم
الهی فرمودی که در دنیا به آن چشم که در توانگران می‌نگرید به درویشان و مسکینان نگرید الهی
تو کریمی و اولیتری که در آخرت به آن چشم که در مطیعان نگری در ما عاصیان نگری و آنکه هر که
داغ محبت خود نهادی خرمن عمر او را بباد دستی دلدار الهی هر کس را لذتی

۵۸۶

رندی ره فقر دیده‌ها دیده کنند / هرچه ز هریک اوست شکر کنند

خاک ره مولا باش و شاهان جهان / خاک قدمش چو سرمه در دیده کنند

با فاقه و درد همنشینم کردی / با خویش و تبار و بیقرینم کردی

این مرتبه مقربان در تست / آیا بچه خدمت این چنینم کردی

گر منع تو بهر سر چه رازی دارد / با شوق تو هر سوخته نازی دارد

ای خالق ذو الجلال تو میدانی / زانکه بدرگهت نیازی دارد

گفتم هوس لکو به ونیک بسی / حاصل شد از عمر مرادم هوسی

نامانده ز عمر یارب نفسی / دریاب که جز توئیت فریادرسی

هرچند که در شهر بدی مشهورم / انگشت نمای جمله او باشم

یارب تو مرا از در خود رد مکن / گمکرده ره سودای چه [illegible] باشم

قسمت به تو دمی قرار نتوانم کرد / احسان ترا شمار نتوانم کرد

گر بر تن من زبان شود هر موئی / یک شکر تو از هزار نتوانم کرد

حضرت قطب المتقین و قرة العین خواجه عبدالله انصاری قدس سره در نصیحت خواجه نظام الملک طوسی رحمه الله نوشته در رعایت دل درویش و [illegible] و عیب مردم پوشی و دین [illegible] نظام [illegible] ختم [illegible]

حق

۵۸۷

حق غنیمت دان صلاح نفس در عبادت جز عهد [illegible] بر زبان مگو آنچه نتوانی شنید نا شنیده و نا دیده مگو عیب کسان مجوی و بعیب خود بینا باش تا توانی نیاز خود [illegible] خود را بازیچه دیو مساز [illegible] آنها دان [illegible] مگوی ناخوانده مرو [illegible] در آخرت زیان دارد مگو آن مگو خود را اسیر شهوت مساز نفس [illegible] سخن بسیار راست [illegible] اگر [illegible]

ای لباس اقتباس از هوش بر انداخته / وز برای دام دانه دین و دل در باخته

ز آتش سودای دل در بوته حرص و امل / همچو سیم و زر ز بهر سیم و زر بگداخته

از جهول بار طریق حق زدی یکقدم / ور فضولی سوی شهوت شره اسبه تاخته

بس فجور [illegible] گر بیرون [illegible] / شکر نعمت [illegible] قدر خود نشناخته

شرم باد از حضرت حق [illegible] / کو بخواب غفلت و جهد [illegible]

با اجل شطرنج بازی [illegible] / عاقبت [illegible] مات [illegible] باخته

روز چهارشنبه ۲ شهر شعبان المعظم ۱۳۲۲ هجری

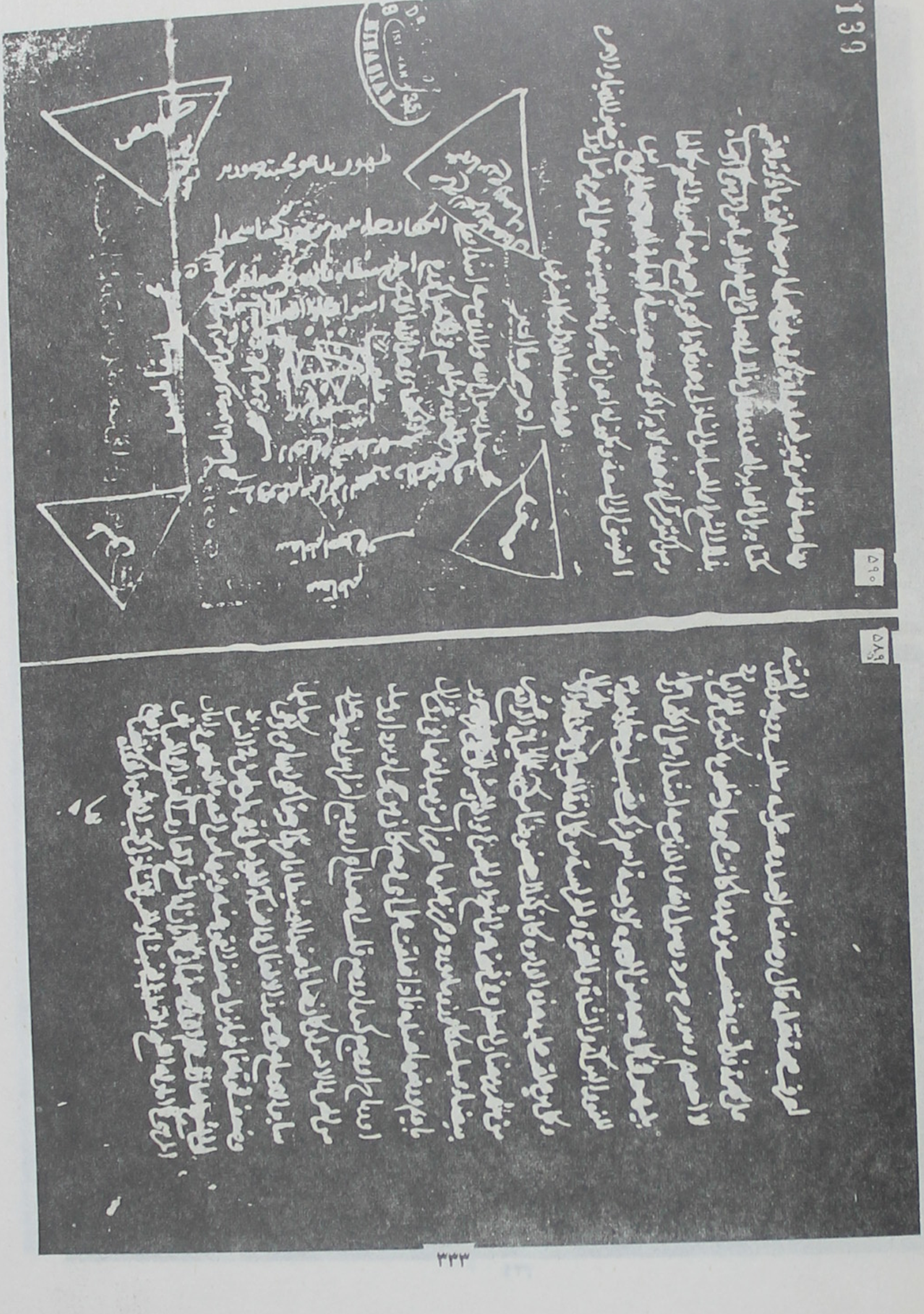
در ارض اقدس و آستان مقدس

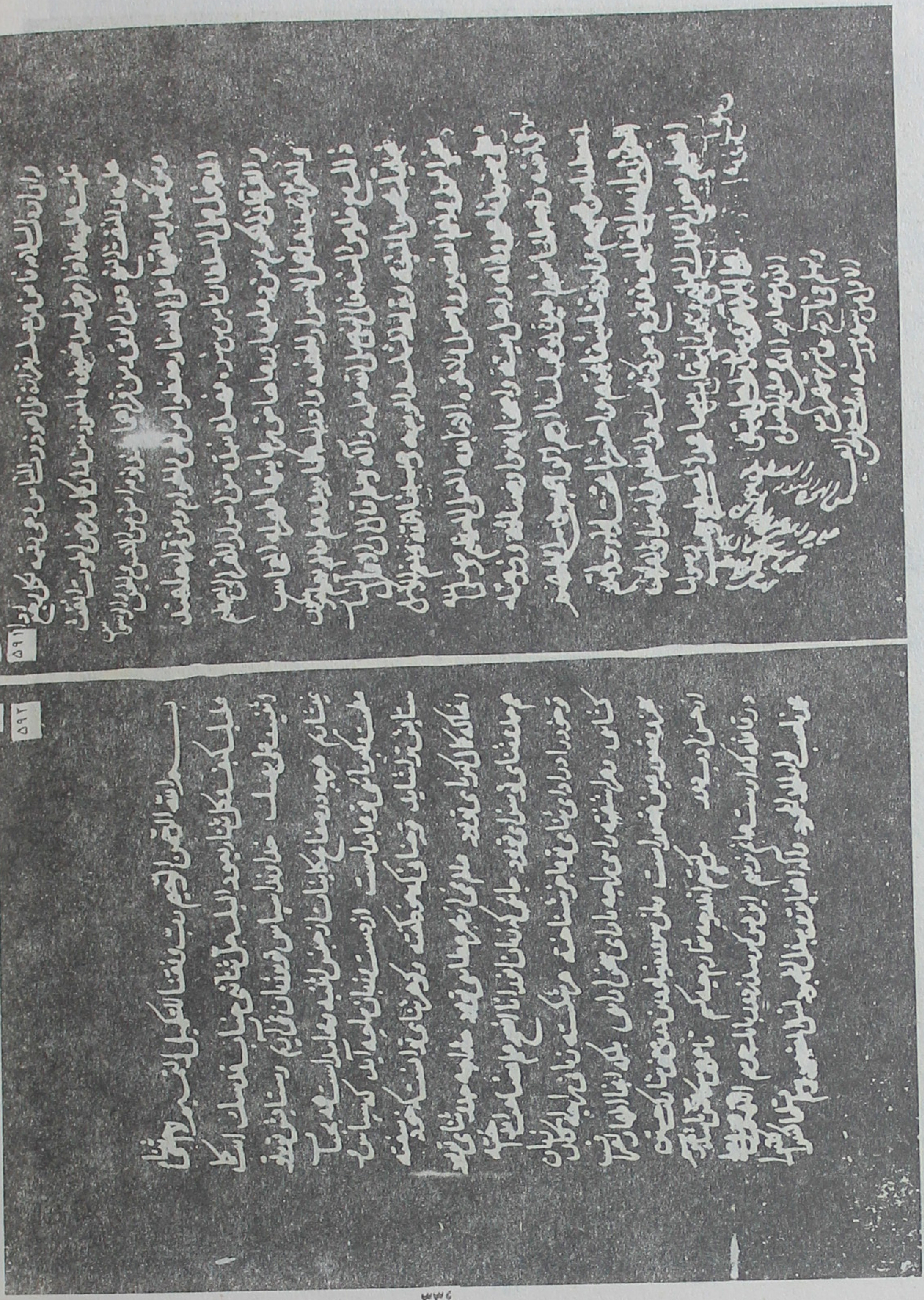
حضرت رضوی علیه السلام

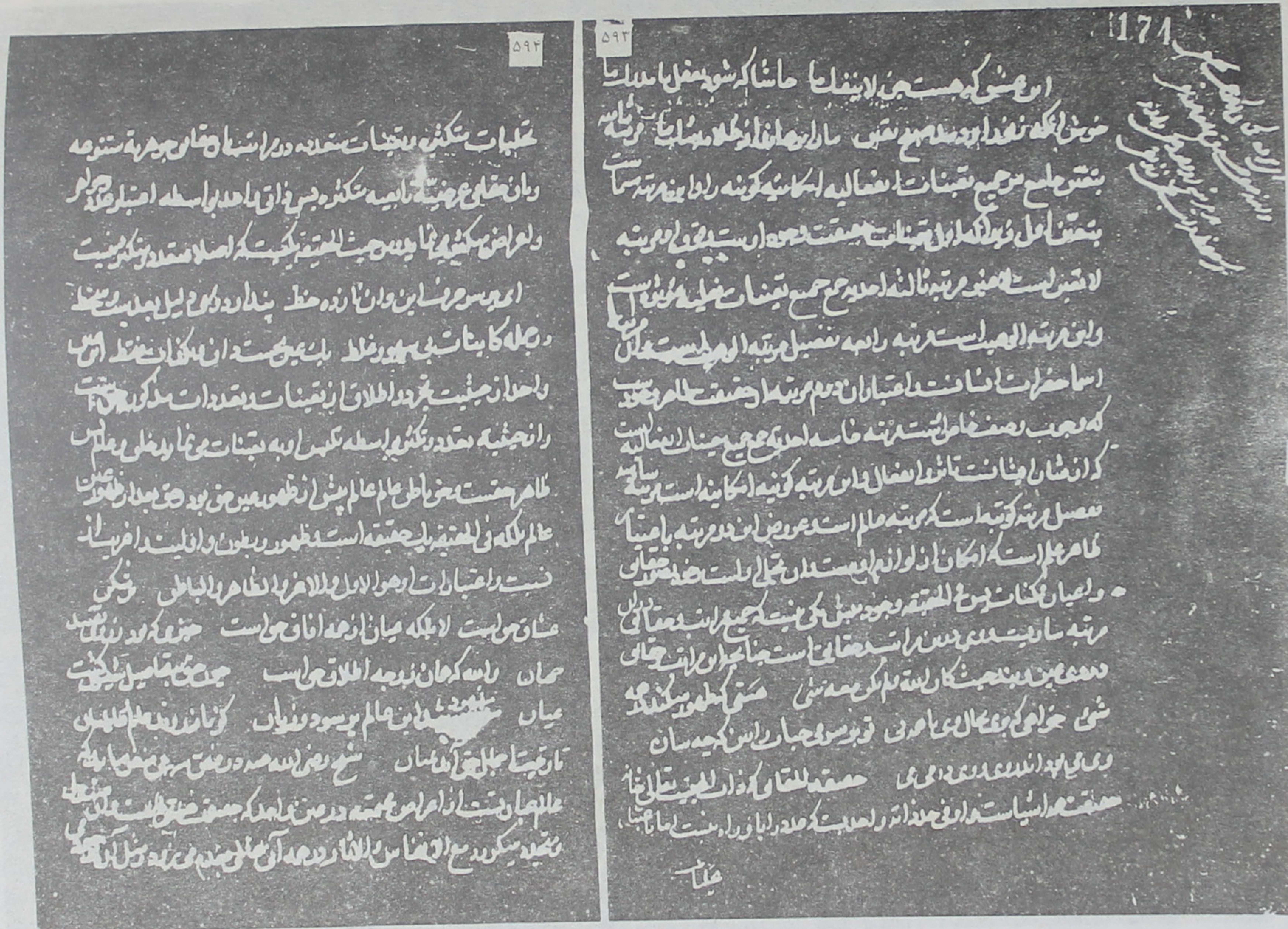
استنساخ شد اقل

حبیب الله

ابی سعید الخدری ان رسول الله صلی الله علیه وبارک وسلم قال
ثلثة یوم القیمة علی کثبان من المسک لا یحزنهم الفزع الاکبر ولا یکترثون
للحساب رجل قرء القرآن محتسبا ثم ام قوما محتسبا ورجل اذن محتسبا
ومملوک ادی حق الله وحق موالیه فقال رسول الله صلی الله علیه وآله وبارک
وسلم ان فی القرآن لسورة تدعی العزیزة عند الله وتدعی صاحبها الشریف
عند الله تشفع یوم القیمة لصاحبها فی اکثر من ربیعة ومضر قالوا یا رسول الله
ای سورة هی قال علیه وآله افضل الصلوة والتحیة سورة یس فقال انس
بن مالک تفاخرت الاوس والخزرج فقال الاوس منا غسیل الملائکة
حنظلة بن الراهب ومنا من حمته الدبر عاصم بن ثابت بن ابی الافلح
ومنا من اجیزت شهادته بشهادة رجلین خزیمة بن ثابت ومنا من
اهتز عرش الرحمن لموته سعد بن معاذ فقال الخزرجیون منا اربعة
قرؤا القرآن علی عهد رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم لم یقرءه غیرهم
زید بن ثابت ومعاذ بن جبل وابی بن کعب وابو زید فقال الیعمری وهو
لم یقرأ کله احد منهم یا معشر الاوس ولکن قد قرء جماعة من المهاجرین والانصار
فی حیوة رسول الله صلی الله علیه وآله وبارک وسلم منهم عبد الله بن مسعود وسالم

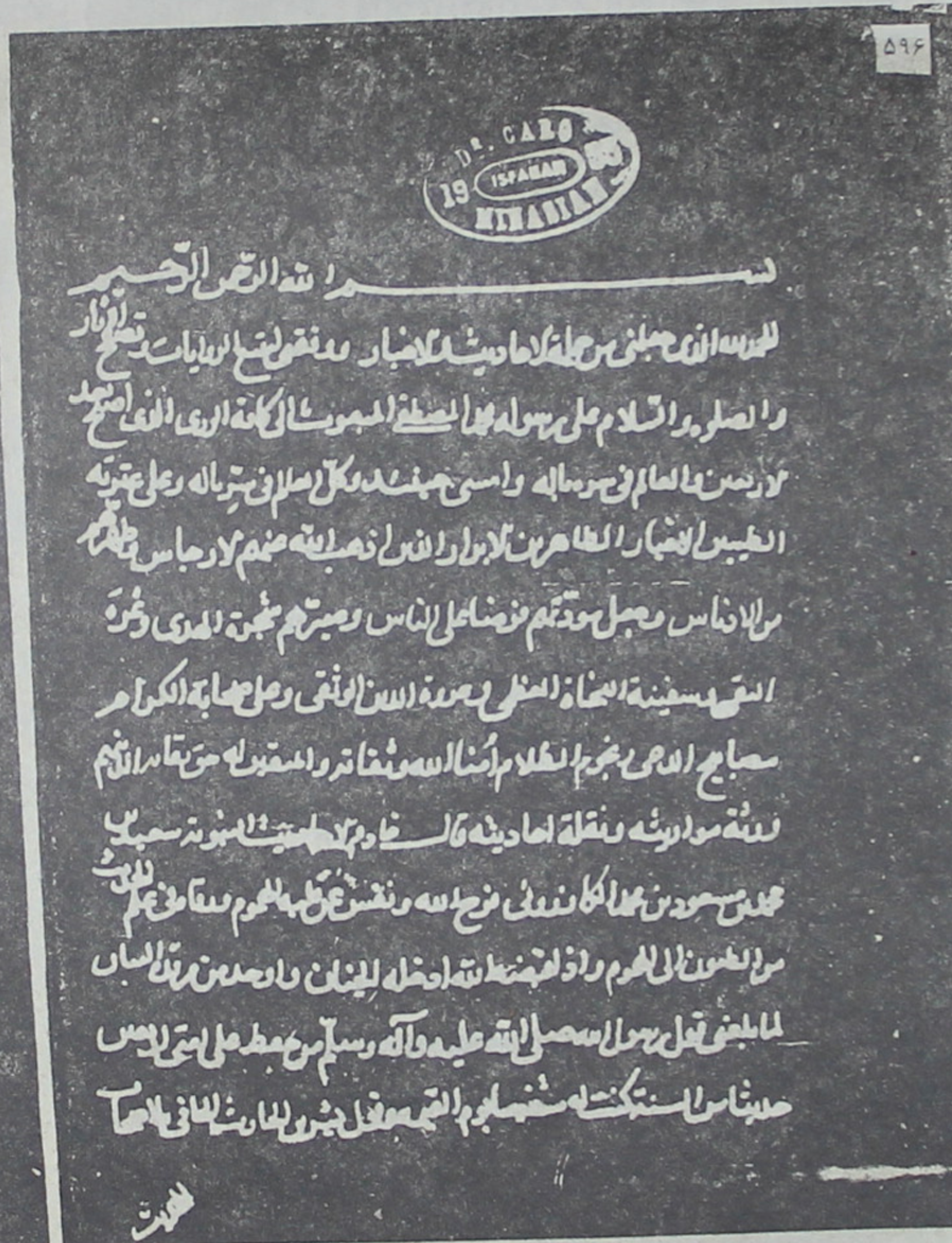

وجود در اعیان و اظهار آنچه اندراج یافته بود در انسان به مقتضای محل
امل بشنو سخن مشکل و سر مغلق [illegible] مصفحه شیبا میان [illegible]
از کلمات از جمله مضافست آنها و از وجه دیگر جمله مضاف [illegible]
از این عبارت مطلوب از [illegible] تعقیبه بود بر احاطه ذات حق
حق سبحانه بکمال رسیدن تو آن بود و مراتب وجود را سالکان آگاه [illegible]
صاحب اشتباه بفهم و صحیح ذات از مشاهده جمال ذات او وحید امل
و بظهور صحیح صفه از مطالعه کمال صفات او غافل نگردد و لغیه [illegible]
مند و داد از این مقصود کافی بود و به بیان این مطلوب دانی لاجرم [illegible]
اختصار اما در بین چند رباعی اقتصار کرده شد جامی [illegible]
تا چند اسیر فکری و فسانه سازی تا چند اظهار مقال و سخن [illegible] خیال
ای ساده دل [illegible] خیال [illegible] لا طمع [illegible] وسواس سخن
میدار دگر لعل [illegible] سخن [illegible] کشف اسرار [illegible] وجود
کن در نشود سفته بالماس سخن [illegible] عجب [illegible] کش وانکه
[illegible] جمله [illegible] ددر
[illegible] عجب [illegible] کش [illegible]
[illegible] تم الکتاب [illegible]

[illegible]

١٩٠٦

596

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعلني من حملة الأحاديث والأخبار ووفقني لتتبع الروايات وتصحيح الآثار

والصلوة والسلام على رسوله محمد المصطفى المبعوث إلى كافة الورى الذي [illegible]

[illegible] العالم في [illegible] وأمسى [illegible] وكل [illegible] وعلى عترته

الطيبين الأخيار الطاهرين الأبرار الذين أذهب الله عنهم الأرجاس وطهرهم

من الأدناس وجعل مودتهم فرضاً على الناس وصيرهم حجة الهدى [illegible]

التي هي سفينة النجاة [illegible] وعروة الدين الوثقى وعلى صحابته الكرام

مصابيح الدجى ونجوم الظلام [illegible]

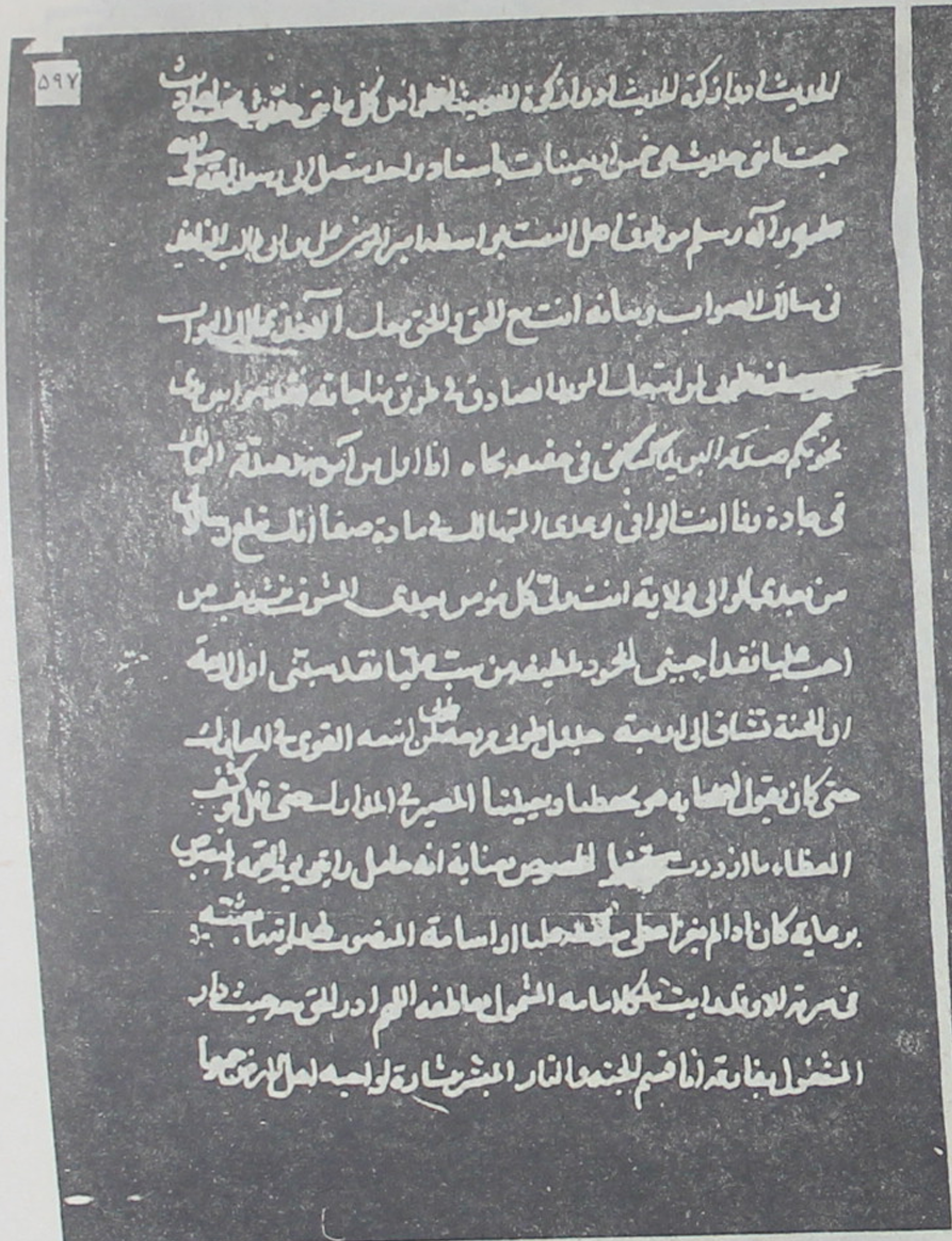
[illegible] ونقلة أحاديثه [illegible]

محمد بن مسعود بن محمد الكازروني [illegible] فرج الله [illegible]

من [illegible] إلى [illegible] الجنان [illegible]

لما بلغني قول رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم من حفظ على أمتي أربعين

حديثاً من السنة كنت له شفيعاً يوم القيامة [illegible] الحديث الثاني [illegible]

597

للحديث [illegible] للحديث [illegible] من كل ما [illegible]

جمعت [illegible] حديثاً [illegible] بإسناد واحد متصل إلى رسول الله صلى

الله عليه وآله وسلم من طرق [illegible] علي بن أبي طالب [illegible]

في [illegible] الصواب [illegible] الحق [illegible]

[illegible]

[illegible] في [illegible]

[illegible]

من [illegible] إلى ولاية [illegible] كل مؤمن [illegible]

أحب علياً [illegible] من [illegible] علياً [illegible]

أن الجنة تشتاق إلى [illegible] اسمه [illegible]

حتى كان [illegible]

[illegible] العلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الجنة والنار [illegible]

٥٩٨

والبخل من الاغنياء وسرعة الغضب من العلماء والعجب من الكهول والقطيعة
من الرؤس والكذب من القضاة والزمانة من الاطباء والبذاء من النساء
والطيش من ذوي السلطان — وبه عنه قال قال رسول الله صلى الله
عليه وآله وسلم رأيت في النار صاحب العباءة التي غلها ورأيت في النار
صاحب المحجن الذي كان يسرق الحاج بمحجنه ورأيت في النار صاحبة الهرة
تنهشها مقبلة ومدبرة كانت اوثقتها لم تكن تطعمها ولم ترسلها
تاكل من خشاش الارض ودخلت الجنة فرأيت فيها صاحب الكلب الذي
ارواه من الماء — وبه عنه قال قلت يا رسول الله اخبرني عن قول الله سبحانه
وكان تحته كنز لهما ما ذلك الكنز الذي اقام الخضر الجدار قال يا علي علم
مدفون في لوح من ذهب مكتوب فيه بسم الله الرحمن الرحيم عجبا لمن ايقن
بالنار ثم هو يضحك وعجبا لمن ايقن بالموت ثم هو يفرح وعجبا لمن رأى الدنيا و
تقلبها باهلها ثم هو يطمئن اليها وعجبا لمن ايقن بالقدر ثم هو يأسف وعجبا لمن
ايقن بالحساب غدا ثم هو لا يعمل — وبه عنه قال لما كان يوم احد اقبلت
الانصار تريد ان تحمل قتلاها الى دورها فامر رسول الله صلى الله عليه وآله
مناديه فنادى ادفنوا الاجساد في مصارعها — وبه عنه قال قال رسول الله

صلى الله

٥٩٩

صلى الله عليه وآله وسلم كان اذا لقي العدو عبأ الرجالة وعبأ الخيل ثم
يقول اللهم انت عصمتي وناصري ومانعي اللهم بك اصول وبك
اقاتل — وبه عنه قال لما بعثني رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
الى اليمن قال يا علي تألف الناس وادعهم في رفق ولين ولأن يسلم رجل
على يديك خير لك مما طلعت عليه الشمس ما بين المشرق والمغرب ولك ولاؤه
يا علي — وبه عنه قال كان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
اذا اراد ان يبايع النساء اتي باناء فيه ماء فغمس يده ثم يخرجها ثم يقول
اغمسن ايديكن فيه فقد بايعتكن — وبه عنه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وآله وسلم من وجد كسرة ملقاة فاخذها فاكلها
لم ينقلب في بطنه حتى يغفر له صدق رسول الله وصدق اهل بيت
رسول الله عليه وآله افضل صلوات الله اللهم اغفر لنا ولوالدينا
ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين
والمسلمات الاحياء منهم والاموات انك مجيب
الدعوات تمت [illegible]
[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

اخبرنا الشيخ الامام الزاهد ابو الفتح عبيد الله بن عبد الكريم بن
هوازن القشيري قراءة عليه بمشهد الرضا عليه السلام واهل القبة
المقدسة غرة شهر الله المبارك رمضان سنة احدى وخمسمائة ال
حدثنا الشيخ الامام الجليل العالم ابو الحسن علي بن محمد بن علي النجاشي
الزوزني ... سنة اثنتين وخمسين واربعمائة قال اخبرنا
ابو الحسن احمد بن محمد بن هارون الزوزني قال اخبرنا ابو بكر محمد بن عبد الله
بن محمد حفدة العباس بن حمزة النيسابوري سنة سبع وثلاثين
وثلاثمائة قال اخبرنا ابو القاسم عبد الله بن احمد بن عامر الطائي بالبصرة
قال حدثنا ابي سنة ستين ومائتين قال حدثني الامام علي بن موسى الرضا
بالرضا سنة اربع وتسعين ومائة قال حدثني ابي الامام موسى بن جعفر قال

حدثني

حدثني ابي الامام جعفر عليه السلام قال حدثني ابي الامام محمد بن علي قال حدثني علي
الثاني الممدوح بامام زين العابدين قال حدثني ابي سيد الشهداء وقرة عين
المصطفى وثمرة كبد المرتضى الذي هو انسان العين امير المؤمنين ابو عبد الله
الحسين قال حدثني ابي امام المتقين امير المؤمنين وقائد الغر المحجلين
الغالب الامام علي بن ابي طالب عليهم السلام من الملك المهيمن ... ال
رسول الله صلى الله عليه وآله وبارك وسلم لا اله الا الله حصني فمن دخل
حصني امن من عذابي قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم اربعة
انا لهم شفيع يوم القيامة المكرم لذريتي والقاضي لهم حوائجهم
والساعي لهم في امورهم عندما اضطروا اليه والمحب لهم بقلبه ولسانه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم الايمان اقرار باللسان
ومعرفة بالقلب وعمل بالاركان قال قال حدثني رسول الله صلى الله عليه وآله
وسلم يقول الله عز وجل يا ابن آدم ما تنصفني اتحبب اليك بالنعم وتتمقت الي
بالمعاصي خيري اليك منزل وشرك الي صاعد ولا يزال ملك كريم يأتيني
عنك في كل يوم وليلة بعمل قبيح يا ابن آدم لو سمعت وصفك من غيرك
وانت لا تعلم من الموصوف لسارعت الى مقته قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم

قال حدثنی ابی عن جعفر حدثنی ابی جعفر بن محمد حدثنی ابی محمد بن علی حدثنی ابی علی
بن الحسین حدثنی ابی الحسین بن علی حدثنی ابی علی بن ابی طالب علیهم السلام قال قال
رسول الله صلی الله علیه واله وسلم ان موسی بن عمران رفع یدیه وقال
یا رب ان اخی هرون مات فاغفر له فاوحی الله الیه یا موسی لو سالتنی فی الاولین
والآخرین لاجبتک ما خلا قاتل الحسین بن علی فانی انتقم له من قاتله

تمت کتاب صحیفة الرضا فی احادیث
الرسول المجتبی فی یوم الجمعة امر عشرین تاریخ
اول من شهور سنة ... القاسم
والهجرة النبویة المصطفویة

بسم الله الرحمن الرحیم سخ کلاست کلام قدیم فتح شد این نسخه نام
نا بود ختم بفضل وعطا فاتحه این کتاب جمله شد ما فات
وسع امل ... صاحب ... از شکوه ...
وانهار اتمام کرد کاندیب ونعت بدید جمله از تاریخ ...

د د

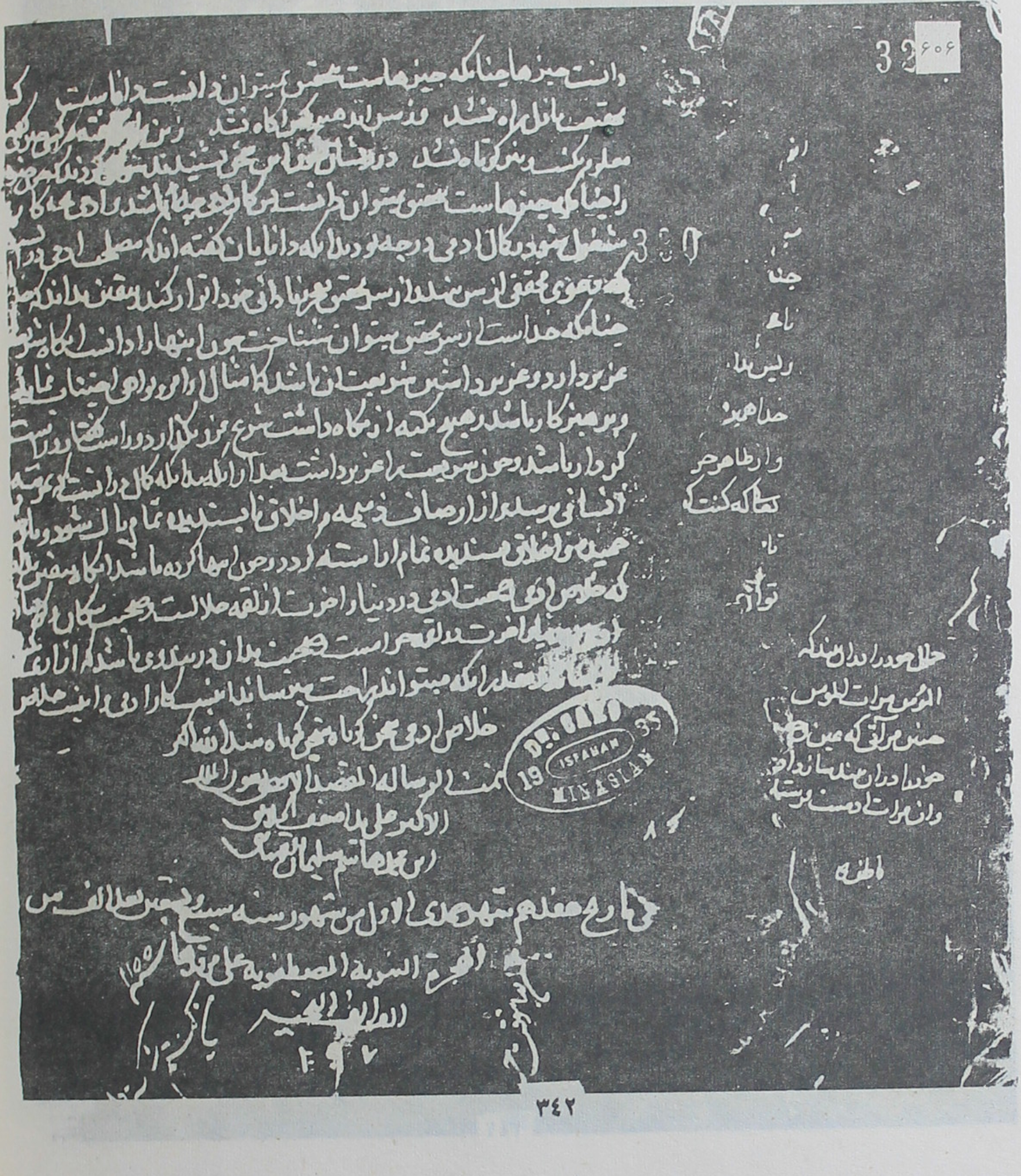
بر وجه فراز انجمن نقش عنبر آمیز انفاس بهار زینت ... سپاس کردگار گلستان
مرا بستان کونین وگل از شاخ افشان خافقین از شکفتن غنچه بر شاخ صلوات
وگشودن گلبرگ بارک تسلیمات سلامت سمات سرو سرابوار دستور بستان
انبیا ونهال ... شجره طیبه اصلها ثابت وفرعها فی السموات فرع ...
افروز ایوان راز سر و گرافراز بستان ناز حمد کل صد برگ ... سرور ...
خلاصه موالید عناصر وافلاک علیه افضل الصلوة والسلام کل ... والعبد وکل ادراک
طراوت ونضارت یابد شمع فروزنده درج طاق مشعل درخشنده ...
مستجاب صلوة وسلام ... آل علی المقام خالدا ما ناصل الله ...
و... الله شفاعة ... حبیب الله علیه وآله
نبی کل لمحة شرایف صلوات الله درحین تحریر می آورد که در آن ... مال که ...
با ... ما ... بوش هوش ابن ... رسید ... خاطر محب ...
خلید که از اخبار ... از مولود خیر البشر صلی الله علیه واله ...
المطهر ... شوق شعار بر سبیل اختصار در حیز املا ... انشا الله
... ایام ... تمام ... زمانی که ... مواتح ایام
... تمام ... زمانی که از فیض ... تراب اقدام عرش ... محمدی

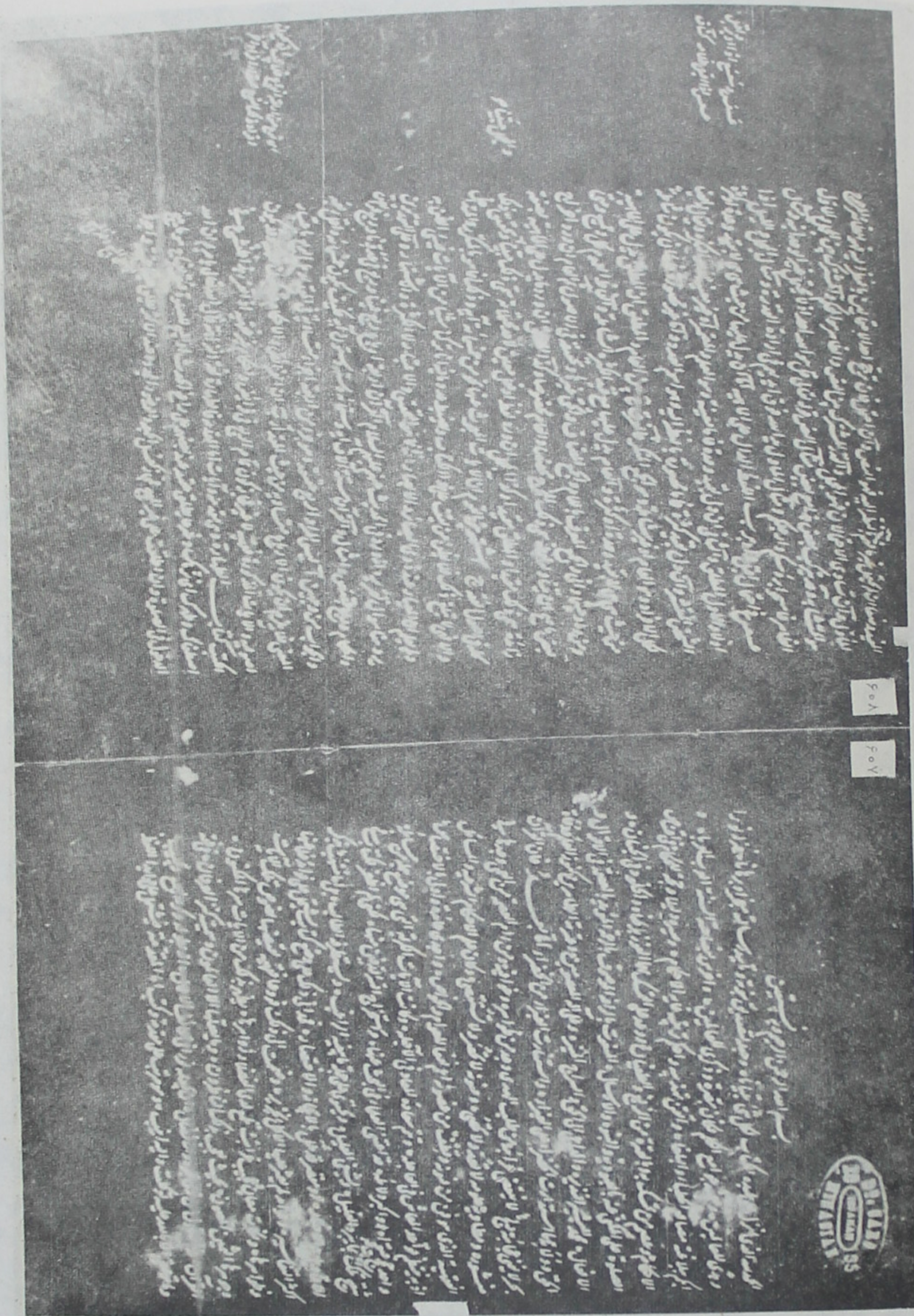
[illegible] و الحمد لله [illegible] و الصلوة علی رسول الله محمد و آله [illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة والسلام
علی نبیه المرسلین محمد وآله الطاهرین حسنی کوید اضعف ضعفا واقل
الضعفا وخادم الفقرا عزیز بن محمد النسفی که جماعت درویشان کثرهم الله
تعالی ازین بیچاره درخواست کردند که در معرفت ذات وصفات حق تعالی
و افعال او و در معرفت ولایت و نبوت و در معرفت ظاهر و باطن انسان و در
معرفت مبدأ و معاد و سلوک کتابی جمع کنی و در آن کتاب بیان کنی که [illegible]
[illegible] و سلوک چیست و دیگر بیان کنی که رونده کیست و [illegible]
و منزل چند است و مقصد کدام است و دیگر بیان کنی که انسان کامل و آزاد
کدام است و شریعت و طریقت و حقیقت چیست و [illegible] کدام است و دیگر بیان
کنی که [illegible] التماس ایشان را قبول کردم و از خدای تعالی مدد و یاری
خواستم تا از خطا و زلل نگاه دارد انه علی ما یشاء قدیر وبالاجابة
جدیر و این کتاب را مقصد الاقصی نام نهادم [illegible] کتاب [illegible]
اهل وحدت و تصوف [illegible] که ایشان [illegible]

خلاص ادمی ... شد انشاء الله
تمت الرسالة المقصد الاقصى بعون الله
الاکرم علی ید اضعف العباد
ابن محمد هاشم سلیمان ...
فی تاریخ معظم شهر جمادی الاول من شهور سنه سبع و خمسین بعد الالف من
الهجرة النبویة المصطفویة علی صاحبها ... ١٠٥٧

او تعرضوا عن ادائها فان الله كان بما تعملون خبيرا فيجازيكم عليه وفيه نوع تهديد ومبالغة اذا عرفت هذا فقد دلت على امور ا
وجوب اقامة العدل في الحكومات مطلقا على نفسه او على غيره ب وجوب الاقرار على نفسه بحق يكون ثابتا في ذمته ج
وجوب اقامة الشهادة على الوالدين وهو مذهب المرتضى وابن الجنيد ويدل عليه ايضا رواية داود بن الحصين وغيره وقال الشيخ
واكثر الاصحاب لا تقبل شهادة الولد على والده لاستلزام ذلك تكذيب والده وهو عقوق يمنع قبول الشهادة ووجوب
الاقامة الذي هو مدلول الآية لا يستلزم القبول لان الاقامة صدع بالحق وهو اعم من القبول او عدمه وعدم حكم الحاكم به
حكمه الاقرب ذلك اما الام فتقبل شهادة الولد عليها و وكذا الاب و تقبل ايضا شهادة الاب للولد وعليه لعموم الادلة
لوجوب الاقامة ووجوب القبول من غير معارض د وجوب الاقامة على الاقارب كلهم وكذا لهم من غير فرق منهم وخالف
الفقهاء في ذلك لما فيه من التهمة المانعة من القبول ولان الولد لكونه مخلوقا من نطفة والده والوالد مادة للولد فهو كالجزء
منه فيكون كل واحد منهما شاهدا لنفسه وكذا الكلام في الاقارب والحق خلاف ذلك اما اولا فلنص الآية الكريمة واما ثانيا فلان التهمة
مدفوعة بالعدالة فلا يكون معارضة للدلالة العامة واما ثالثا فلان البعضية ليست حقيقة بل مجاز ولكل واحد منهما حكم نفسه لذلك
قد يكون احدهما عاصيا او ان ذلك الا فرقا الى [illegible] يا ايها الذين آمنوا كونوا قوامين لله شهداء بالقسط ولا يجرمنكم
شنآن قوم على الا تعدلوا اعدلوا هو اقرب للتقوى واتقوا الله ان الله خبير بما تعملون امر سبحانه بجعل الحركات والافعال
كلها لله اي لوجهه بحيث لا يكون غرض من الاغراض وتوقع اعواض سواه وامر ايضا بايقاع الشهادة بالعدل لانه به قوام الدنيا
والآخرة وقوله ولا يجرمنكم اي لا يحملنكم بغض قوم على ترك العدل فيهم وذلك مستلزم للعدل لكن لما كانت دلالة المطابقة اقوى
من دلالة الالتزام امر بالعدل ثانيا وقوله هو اقرب للتقوى اي ايضا وفي ذلك مبالغة عظيمة في العدل حيث جعله اقرب
الى حصول مفهومها هذا وفي الآية ايضا تأكيد للامر باقامة الشهادة رعاية لمصالح عباده كما قال ولي الله امير المؤمنين
عليه السلام فرض الله الشهادات استظهارا على المجاحدات وقال عليه السلام اذا كان العدل غالبا فالثقة بالكل عجز
ولنقطع الكلام حامدين لله على جميل احسانه شاكرين لفضل توفيقه وامتنانه قائلين ربنا لا تؤاخذنا ان
نسينا او اخطأنا ربنا ولا تحمل علينا اصرا كما حملته على الذين من قبلنا ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به
واعف عنا واغفر لنا وارحمنا انت مولانا فانصرنا على القوم الكافرين سبحان ربك رب العزة
عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد وآله الطيبين

اتفق الفراغ من تسويده [illegible]
[illegible]

٦١١

٦١٠

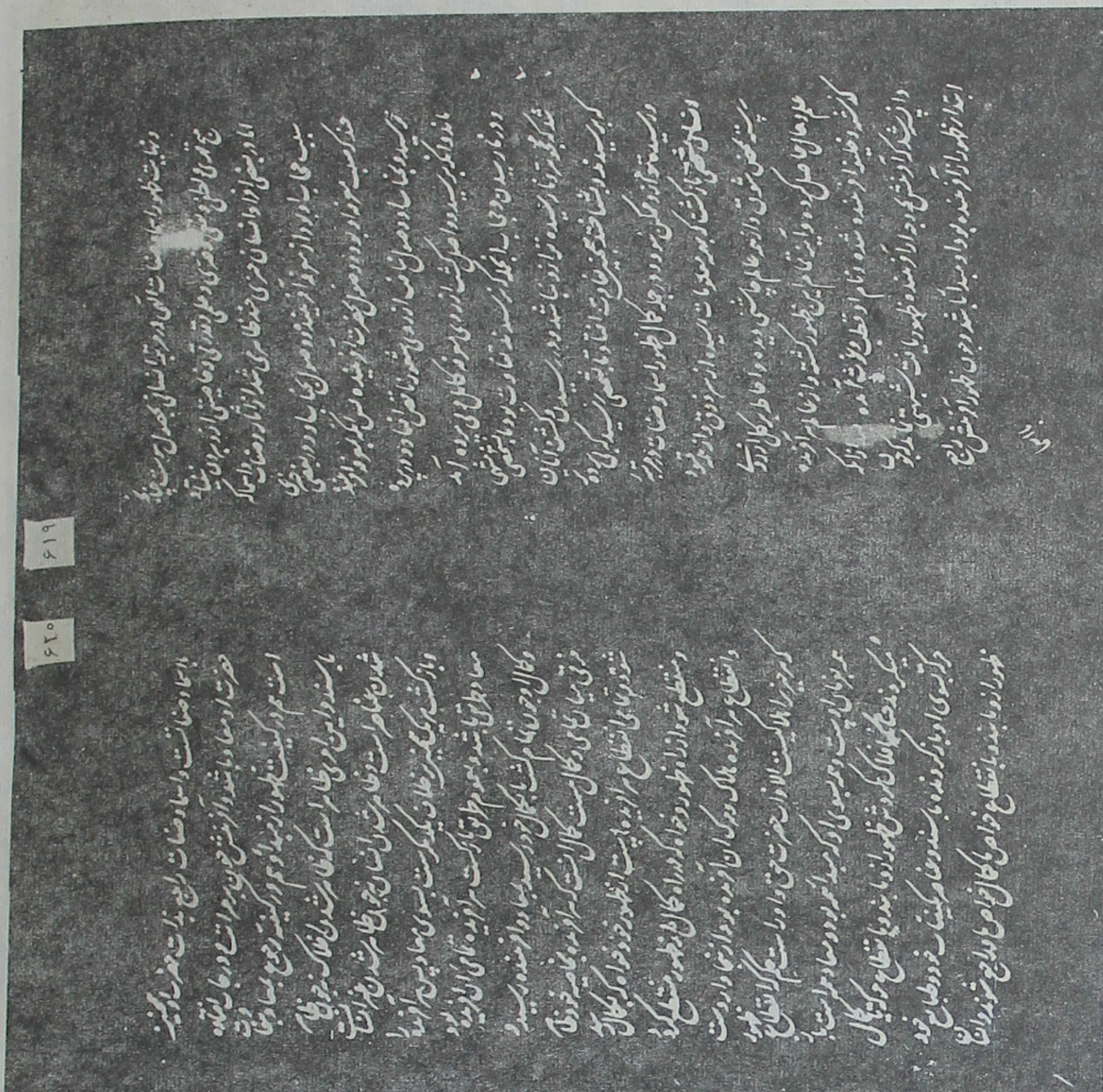
خلقا آخر اي نفخنا فيه الروح عن ابن عباس ومجاهد وعكرمة والشعبي والضحاك وقيل هو نبات الشعر والاسنان واعطاء الفهم عن قتادة
وقيل معناه ثم انشأناه ذكرا او انثى عن الحسن فتبارك الله احسن الخالقين اي تعالى الله ودام خيره وثبت وقيل معناه استحق
التعظيم بانه قديم لم يزل ولا يزال لانه ماخوذ من البروك الذي هو الثبوت وقال احسن الخالقين لانه لا تفاوت في خلقه والخلق
وان اطلق على فعل غيره تعالى الا ان الحقيقة في الخلق له سبحانه فان المراد منه ايجاد الشي مقدرا تقديرا لا تفاوت فيه وهو ممتنع
من غيره ودليله قوله سبحانه الا له الخلق والامر قلت والفقهاء يستدلون بهذه الآية على تقسيط الدية على الجنين بحسب مقام
كل مرتبة مما بين يوما في الرحم كما ذكروا والله اعلم بالحكم وهذا آخر ما اردناه تاليف مشتته وتنظيم شوارده على اسلوب
سهل التناول بديع التداول وقد خرج بحمد الله كتابا مستوفيا جامعا لعلوم الآيات الفقهية وافيا بحفظ الآراء المستندة اليه
حاويا للاقوال المعتبرة عند الفقهاء من خلاف واجماع وناسخ ومنسوخ بجميع جليه ومختلف فيه ولم اطلع على تفسير آيات الاحكام
على ما افرد قبلي من الدسائر في هذا المقام يصل الى حده في ذلك باحسن ترتيب وابدع ترصيف وتهذيب خال من الحشو
والاطناب منطو على البغية في اللباب وذلك بتوفيق الله سبحانه وامداد اقطاب العالم وانفاس صالحي الاخوان وفقهم الله
ونفعهم واياي بالموصلات الى الكمالات المقصودة المصعدة للغاية المسؤولة وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين
وصلى الله على محمد النبي وآله الطاهرين ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

وقع الفراغ من كتابته وتحريره بعون الله تعالى وحسن
توفيقه يوم الثلثا سابع عشر من شهر جمادى الاولى
سنة ثمان وستين وسبعمائة وهو على
العبد الآثم الى الله الآمن حاجي احمد
عطا الله بن اصر اسلام
اصلحهما الله تعالى
الى دار السلام
بمحمد
وآله الكرام

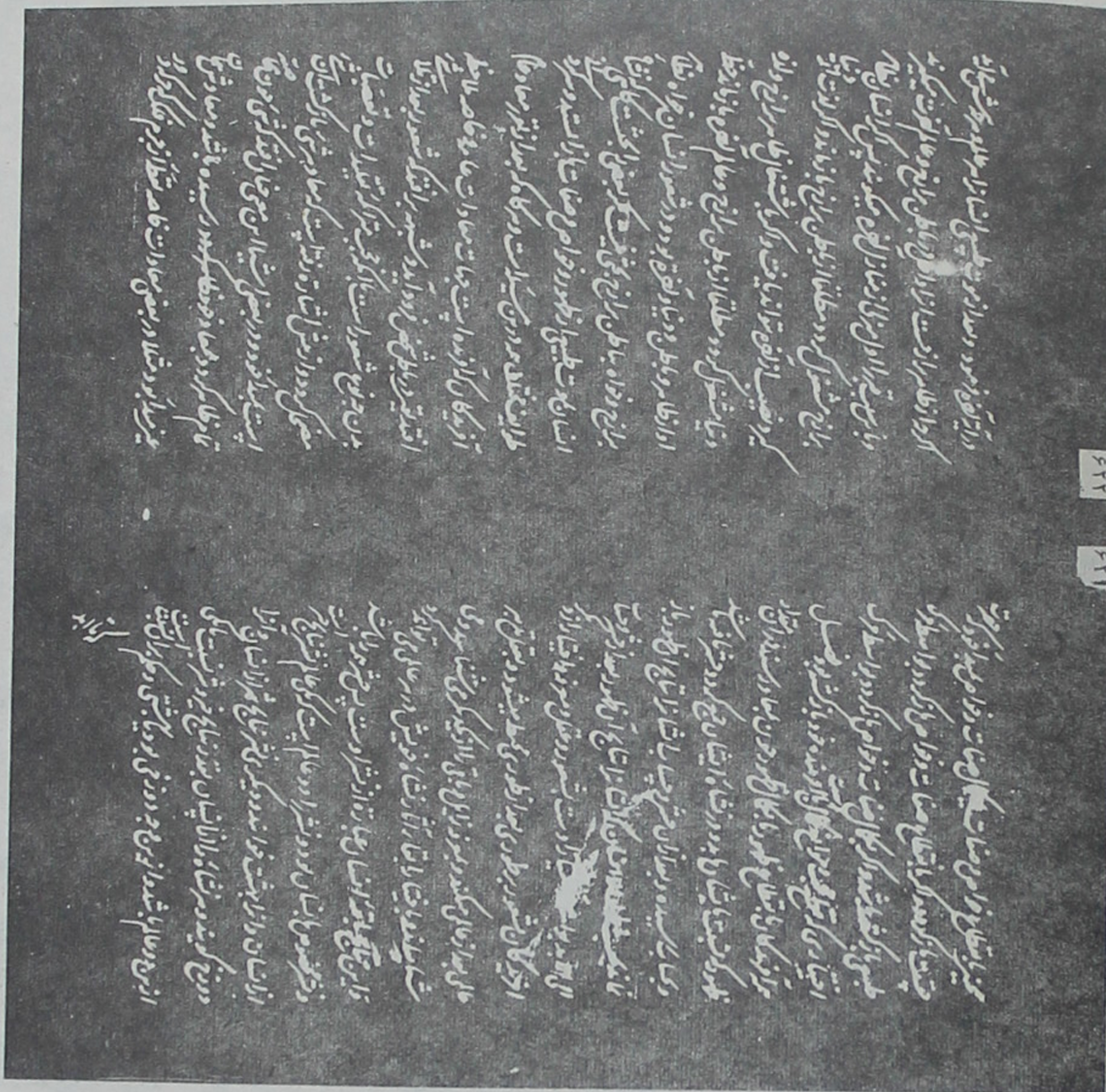

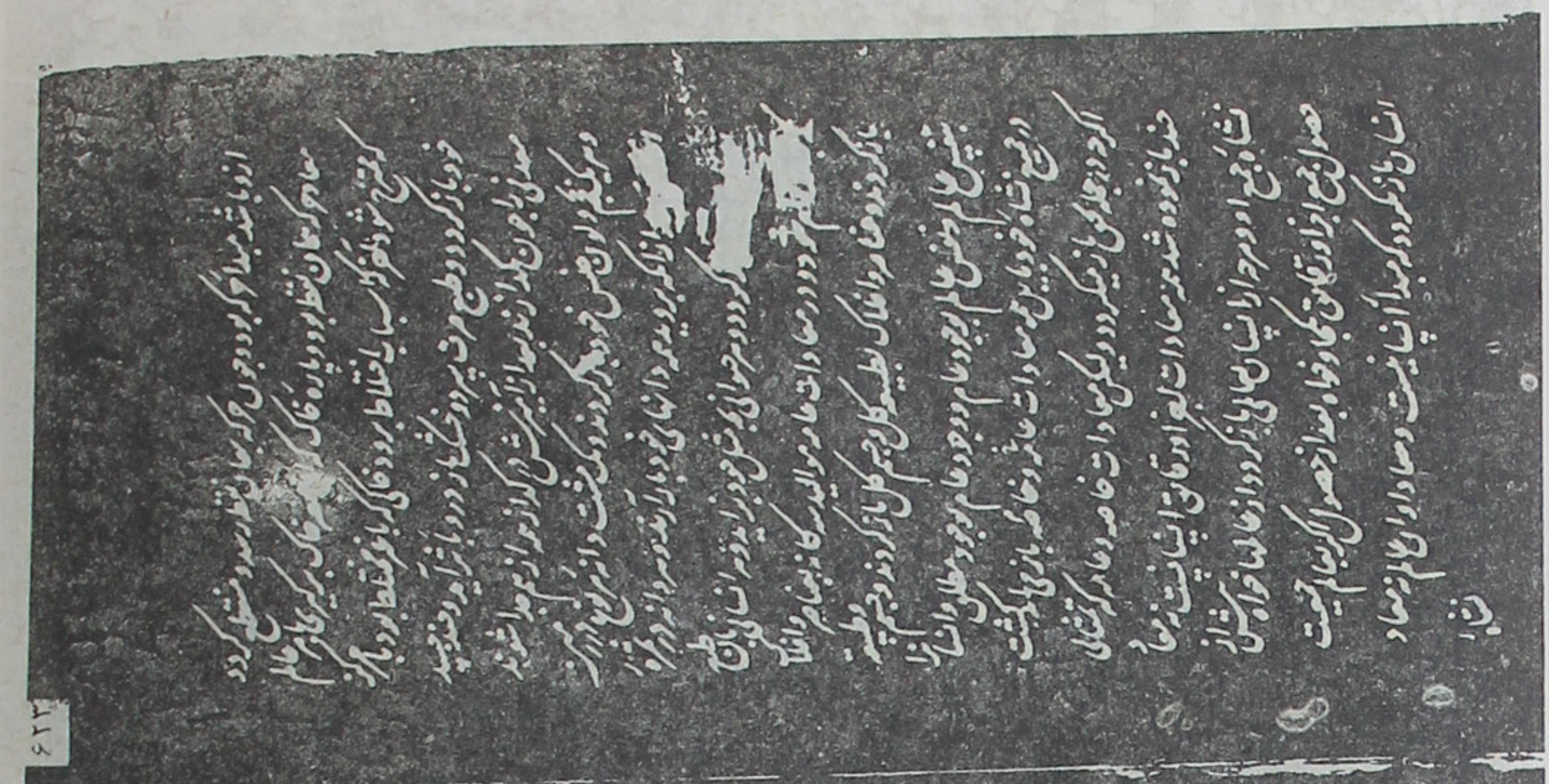

٦١٥
٦١٦

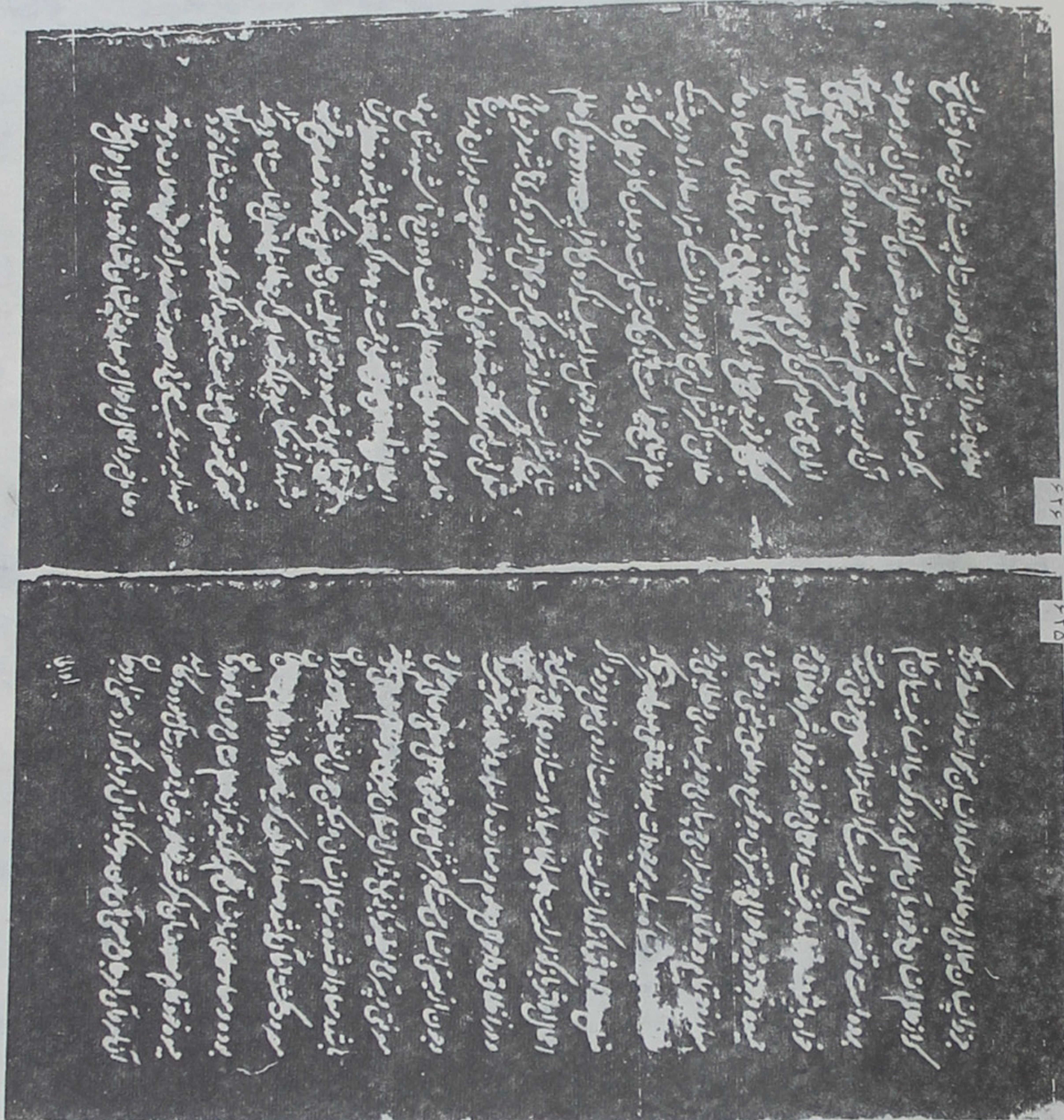

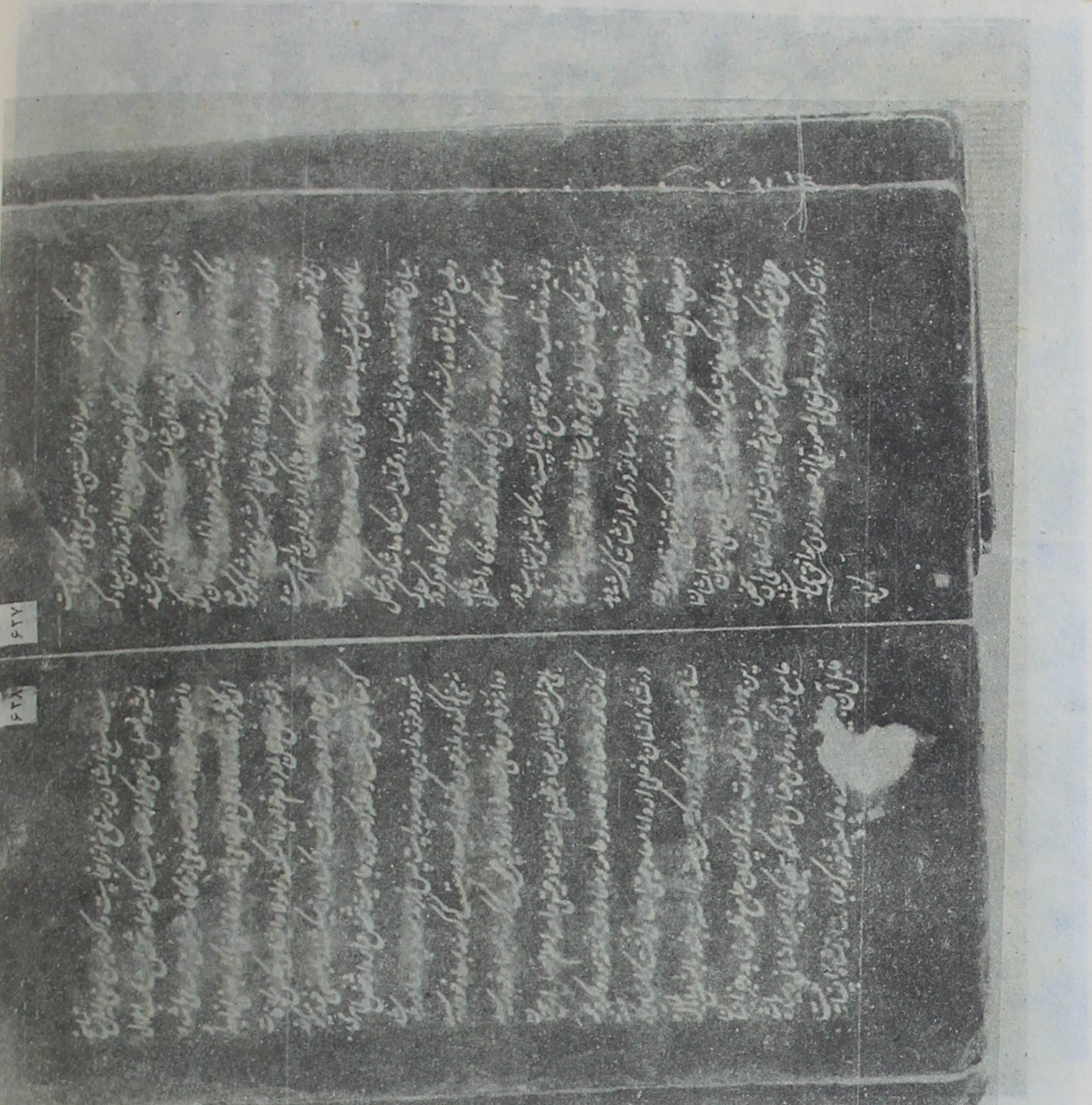

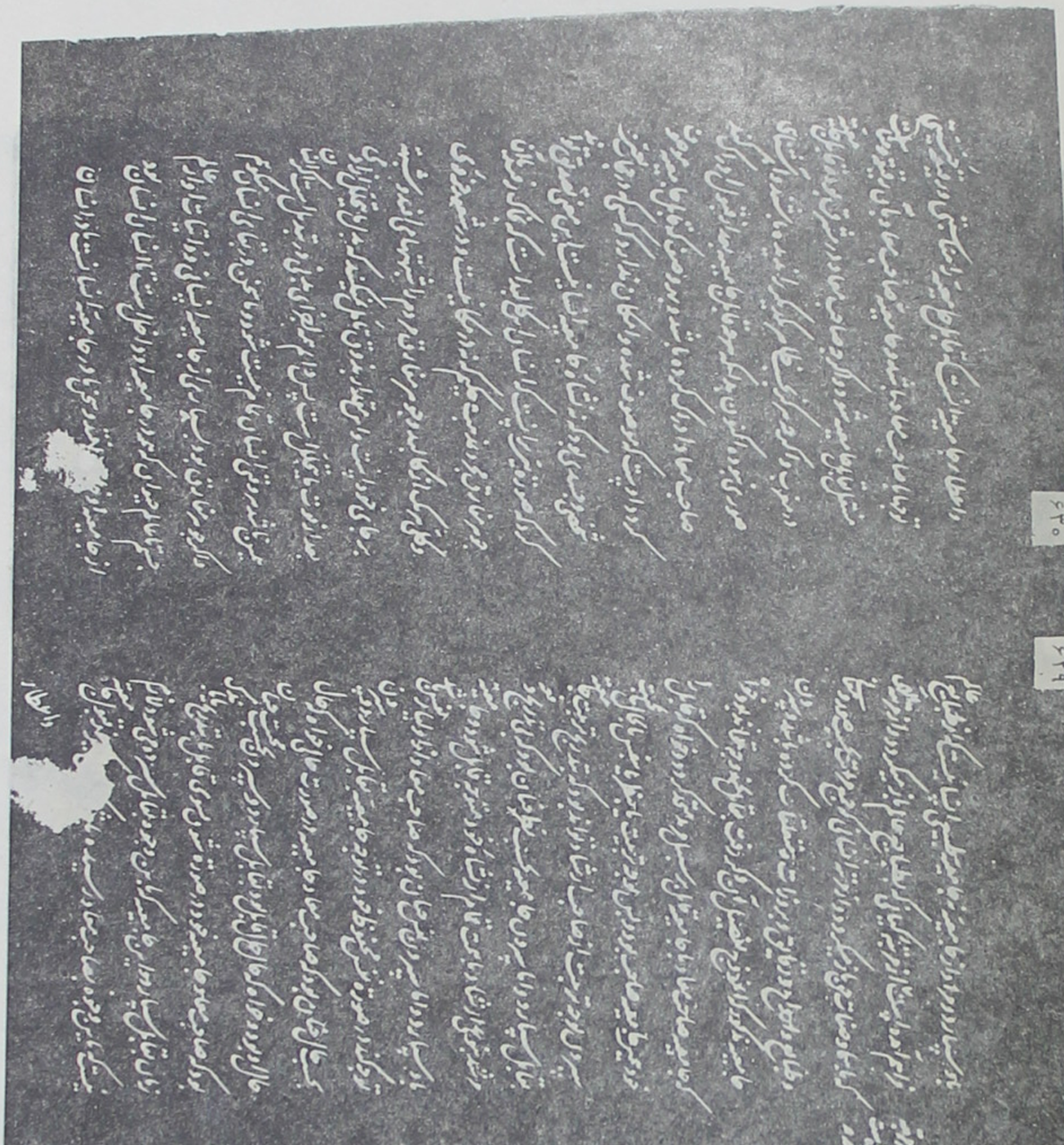
۶۲۰
۶۱۹

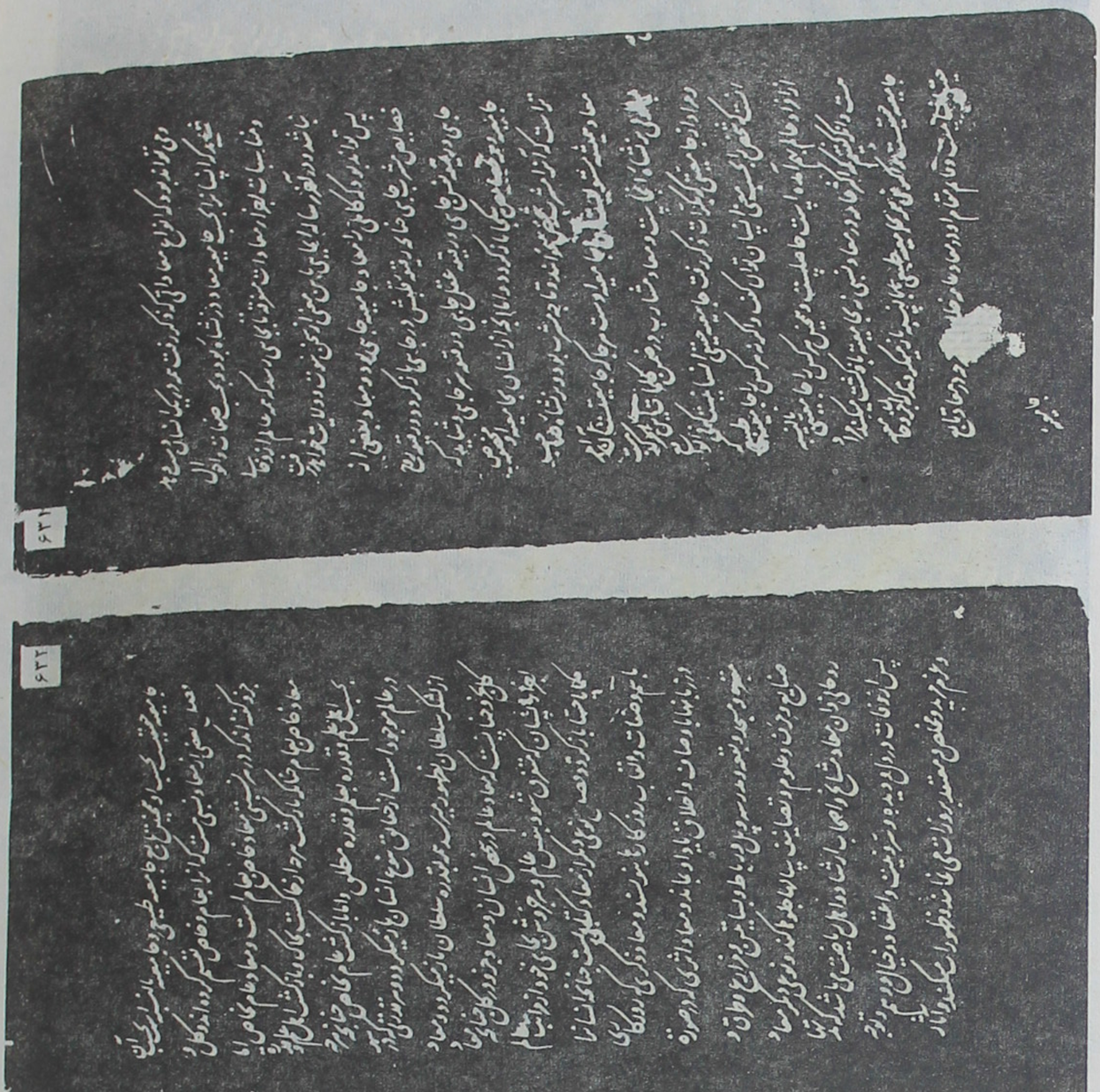

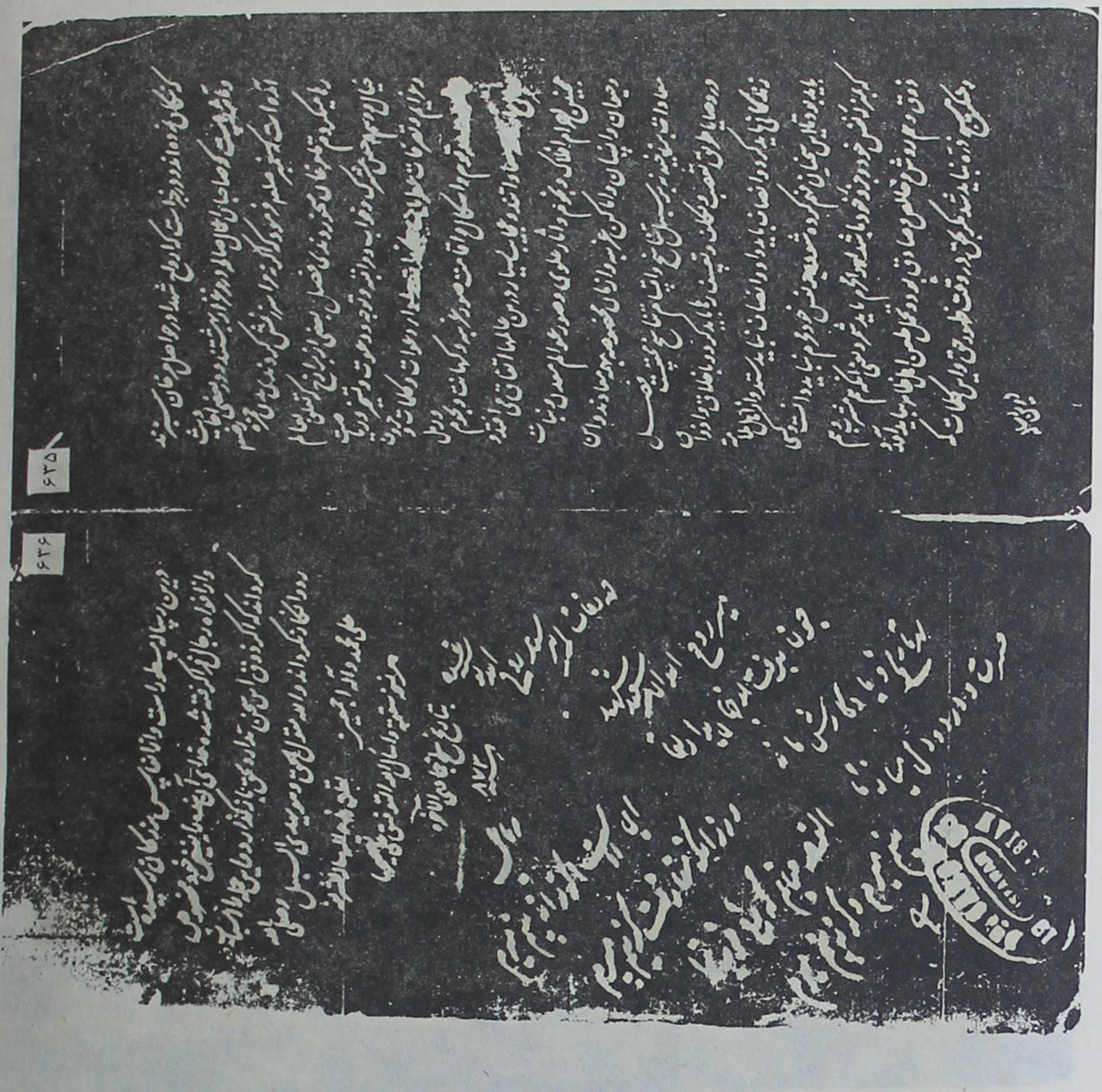

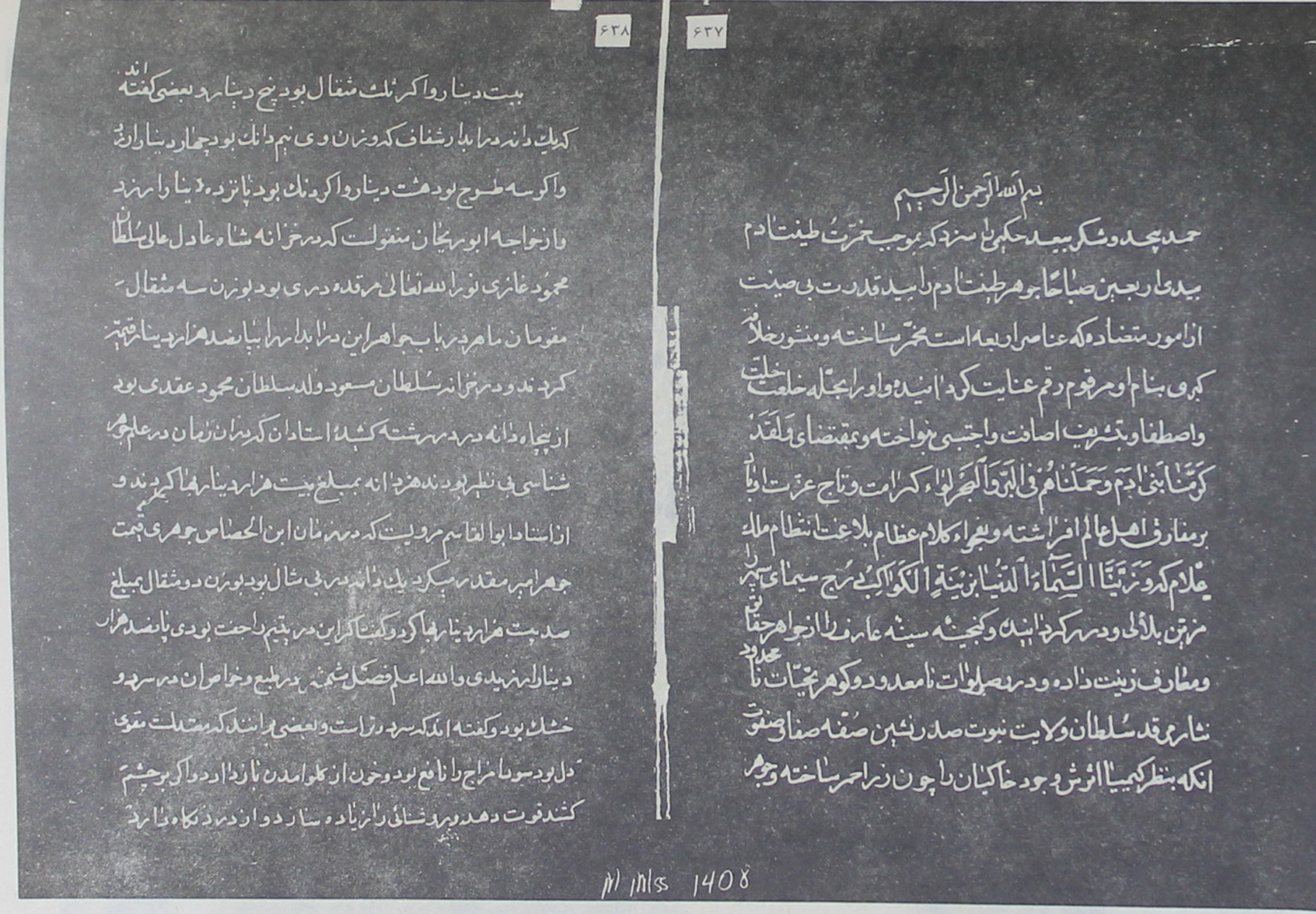

٦٣٧

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بیحد و شکر بیعد حکیمی را سزد که بموجب خمرت طینة آدم
بیدی اربعین صباحاً جوهر طینت آدم را بید قدرت بی صنعت
از امور متضاده که عناصر اربعه است مخمر ساخته و منشور خلافت
کبری بنام او مرقوم رقم عنایت کرده است و او را بخلعه خلعت خلیفتی
و اصطفا و تشریف اصافت و اجتبی بنواخته و بمقتضای و لقد
کرّمنا بنی آدم و حملناهم فی البرّ و البحر لوای کرامت و تاج عزت او را
بر مفارق اهل عالم افراشته و بنجواء کلام عظام بلاغت انتظام ملک
علام که و زیّنا السّماء الدّنیا بزینة الکواکب درج سیمای سپهر را
مزین بلآلی و درر کرده اینه و گنجینه سینه عارف را از جواهر حقایق
و معارف زینت داده و درر صلوات نامعدود و گوهر تحیات نامحدود
نثار مرقد سلطان ولایت نبوت صدرنشین صفه صفا و صفوت
آنکه بنظر کیمیا اثر وجود خاکیان را چون زر احمر ساخته و جوهر

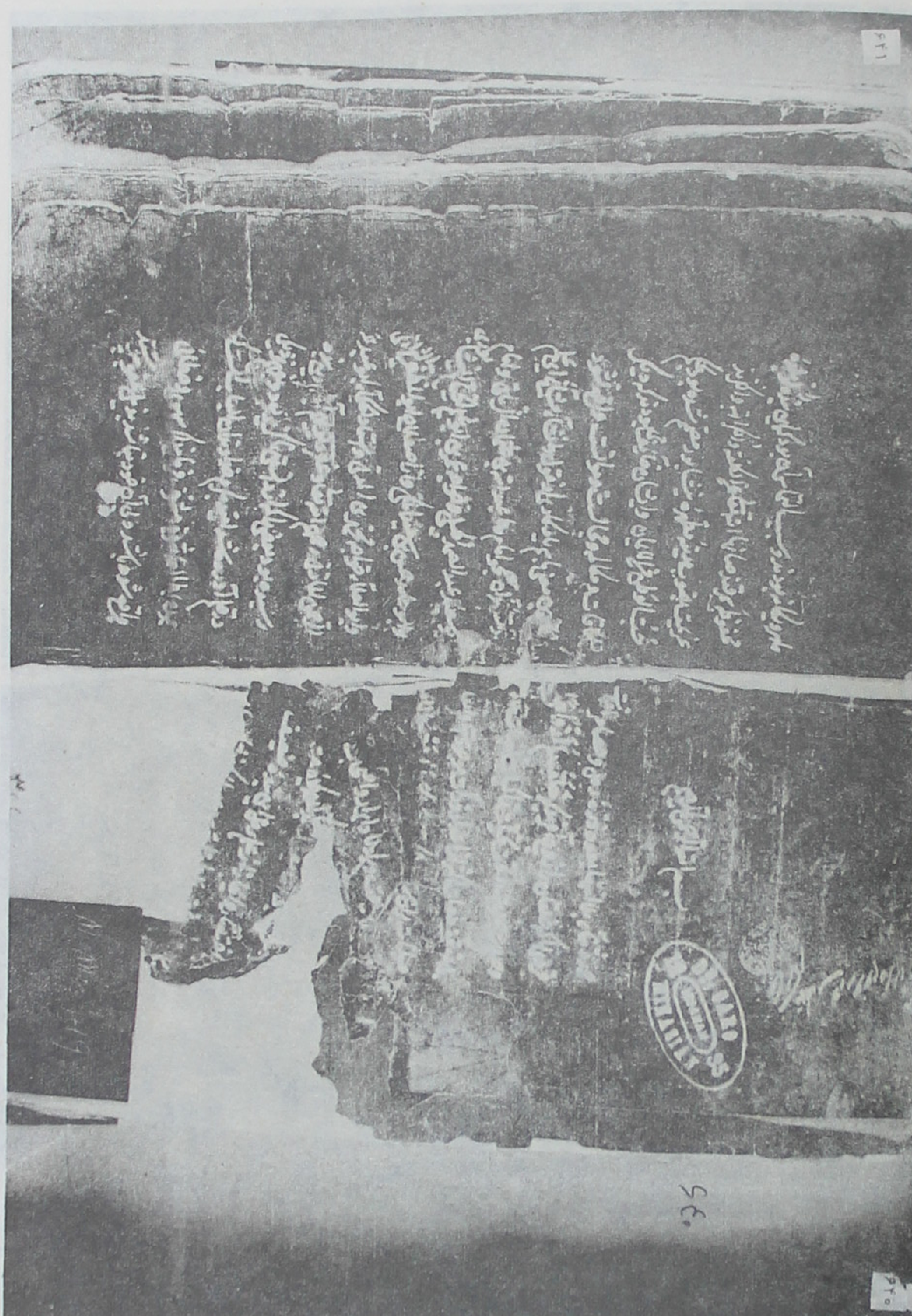
٦٣٨

بیست دینار و اگر ثلث مثقال بود پنج دینار و بعضی گفته اند
که یک دانه مروارید شفاف که وزن وی نیم دانگ بود چهار دینار ارزد
و اگر سه طسوج بود هشت دینار و اگر دانگی بود پانزده دینار ارزد
و از خواجه ابوریحان منقولست که در خزانه شاه عادل عالی سلطان
محمود غازی نور الله تعالی مرقده دری بود بوزن سه مثقال
مقومان ماهر در باب جواهر این مروارید را بپانصد هزار دینار قیمت
کرده اند و در خزانه سلطان مسعود ولد سلطان محمود عقدی بود
از بیست دانه در در رشته کشیده استادان که در آن زمان در علم جوهر
شناسی بی نظیر بودند هر دانه بمبلغ بیست هزار دینار بها کرده اند و
از استاد ابوالقاسم مرویست که در زمان ابن الجصاص جوهری قیمت
جوهر امیر مقتدر میکرد یک دانه دری بی مثال بود بوزن دو مثقال بمبلغ
صد بیست هزار دینار بها کرد و گفت اگر این در یتیم را جفت بودی پانصد هزار
دینار ارزیدی والله اعلم فصل شمه در طبع و خواص در بدانکه مروارید
خشک بود و گفته اند که سرد و تر است و بعضی بر آنند که معتدلست مقوی
دل بود و سوداءمزاج را نافع بود و خون از گلو آمدن باز دارد و اگر بر چشم
کشند قوت دهد و روشنائی را زیاده سازد و از درد نگاه دارد

MS 1408

و این اعضا در این حال معادنند هر عضوی را مقداری معین از جا میسر بستا
بعضی از چهار زیاده و بعضی مقاومت چنانکه حکمت اقتضا میکرد و همه را بایکدیگر
بسته کرده و مجاری حیاة و مجاری حس و حرکت را دی پیدا آورد تا معدن
تمام شد و این جمله در یکماه بود چون اعضا تمام شدند و معادن تمام
گشتند آنگاه در هر عضوی ازین اعضا بیرونی و اندرونی قوتها پیدا آمدند قوت
جاذبه و قوت ماسکه و قوت هاضمه و قوت دافعه و قوت غاذیه و قوت
نامیه و قوت مصوره و چون اعضا و جوارح و قوتها پیدا آمدند آنگاه فرزند طلب
غذا آغاز کرد و از راه ناف خونی که در رحم مادر جمع شده بود بخود کشید و آن
خون در معده فرزند در آمد و یکبار دیگر نضج و هضم یافت جگر آن کیلوس
که در معده است از طریق ماساریق بخود کشد و چون بجگر در آید و دیگر نضج یابد
و آنچه زبده و خلاصه آن کیموس بود که در جگر است روح نباتی شد و آنچه
باقی ماند بعضی صفرا و بعضی خون و بعضی بلغم و بعضی سودا گشت آنچه صفرا بود
زهره دان آنرا بخود کشد و آنچه سودا بود سپرز آنرا بخود کشد و آنچه بلغم بود
روح آنرا بخود کشد والله اعلم بالصواب

وبالله التوفیق الکتبه
سنه ۱۲۲۴

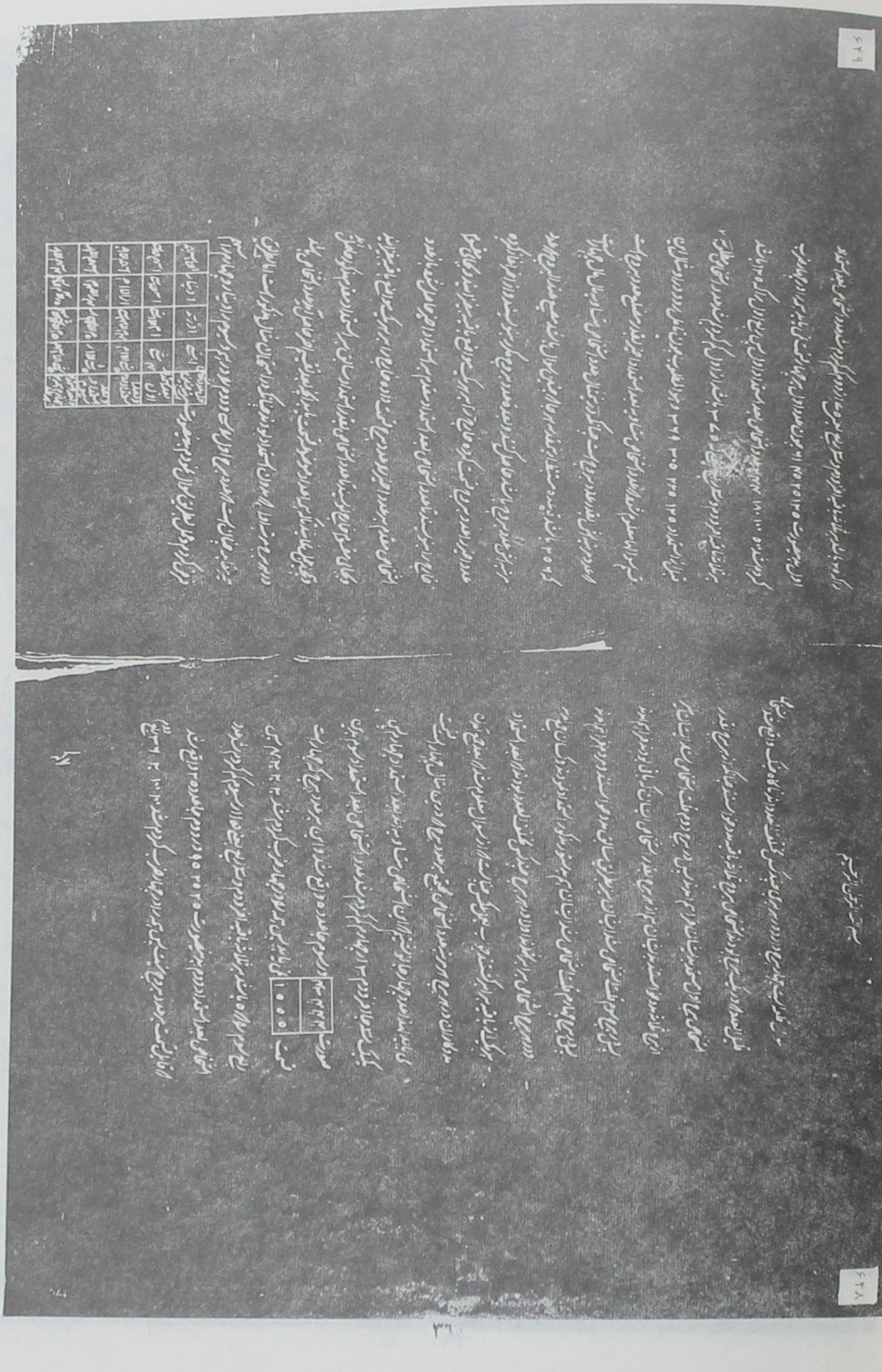

٦٤٦

بقدر بعد ما بین [illegible] و اگر میل طالع جنوبی بعد بر خلاف توالی بروج بگردیم تا مدار بقدر بعد میل
موضع او [illegible] و اگر عرض شهر ما بعد و میل طالع شمالی بود عکس توالی بروج
بگردیم و اگر میل طالع جنوبی بعد بر توالی بگردیم تا بقدر بعد میل [illegible]
سمت افتاده باشد طالع بعد در آن شهر مطلوب بعد باب چهاردهم در معرفت ارتفاع
فلک بروج بود در وقت طالع وقت نقصان کنیم آنچه بماند نگاه کنیم تا در آن وقت درجه طالع بر
افق مشرق نهاده باشد [illegible] ارتفاع [illegible]
نقصان کنیم آنچه بماند ارتفاع قطب فلک بروج بود در آن وقت باب پانزدهم
در معرفت سمت ارتفاع و ارتفاع از سمت [illegible]
مقنطرات [illegible] فوق الارض [illegible]
تحت الارض [illegible]
[illegible] دایره [illegible] سمت [illegible]
سموت [illegible] دایره [illegible] تقاطع افق مشرق [illegible]
[illegible] مطالع آفتاب [illegible] مدار راس حمل [illegible]
آفتاب [illegible] دایره اول سموت [illegible] سمت شمالی [illegible]
[illegible] دایره [illegible]
[illegible] سمت [illegible] جنوبی [illegible]
[illegible] شمالی و اگر سمت [illegible] تحت الارض [illegible] آفتاب [illegible]
[illegible] نگاه کند تا بر کدام دایره افتاده است [illegible] سمت [illegible]

٦٤٧

و رجوب [illegible] تعالی خواسته تا [illegible] سهو و زلل عصمت کند انه ولی الاجابة و این کتاب
خلاصة التركيب في العلم الهيئة نام نهاده و بر چهار مقاله مرتب کرده اند مقالت
اول در چیزهائی که درین علم بدان احتیاج افتد و این سه فصل است فصل اول در تعریف
علم هیئات فصل دویم در ذکر معانی الفاظی که در این علم مستعملست فصل سیوم
در ذکر مقدماتی که مسایل این علم محتاج بدانست مقالت دویم در اشکال اجرام بسیطه
و ترتیب و عدد آن و حرکات افلاک و کواکب و آنچه هر یک را عارض میشود بسبب آن و این چهار
جمله است جمله اول در اجرام بسیطه و اشکال و ترتیب و عدد آن جمله دویم در
هیئات اجرام فلکی جمله سیوم در حرکات افلاک و این چهار فصل است فصل اول
در دوایر مشهوره فصل دویم در حرکات افلاک در طول فصل سیوم در اختلاف
حرکات در طول فصل چهارم در اختلاف حرکات کواکب در عرض و در میان این فصل
بیان اختلاف منظر است بعنوان تذنیب جمله چهارم در آنچه کواکب را عارض میشود
بسبب حرکات و این یکمقدمه و پنج فصل است فصل اول در عوارضی
که مخصوص است بماه و عطارد فصل دویم در عوارضی که مخصوص است بزهره و عطارد
فصل سیوم در عوارضی که مخصوص است بکواکب علوی فصل چهارم در عوارضی که
مخصوص است بماه و آفتاب فصل پنجم در زمانی که میان کسوفی و کسوفی و خسوفی و خسوفی
و کسوفی متتابع باشد و در این فصل بیان تحویلات است بعنوان تذنیب مقالت سیوم
[illegible] اختلاف
مناظر علویات و مانند آن و این سه جمله است جمله اول در هیئات زمین و قسمت آن
بعامر و غامر جمله دویم در خواص مواضع و این چهار فصل است فصل اول در خواص
مواضعی که بر خط استوا است فصل دویم در خواص مواضع آفاق مایله بر وجه کلی
فصل سیوم در خواص آفاق مایله بر وجه جزئی و درین فصل خواص پنج قسم بیان کرد

ولم يشغل احاطه بالاشياء كما قبل كونها

يزدد بكونها علما بها قبل ان يكونها

كعلمه بها بعد تكوينها لم يكونها لتشديد

ولا خوف من زوال ولا نقصان

استعانة على ضد مناو ولا ند مكاثر

شريك مكابر لكن خلائق مربوبون

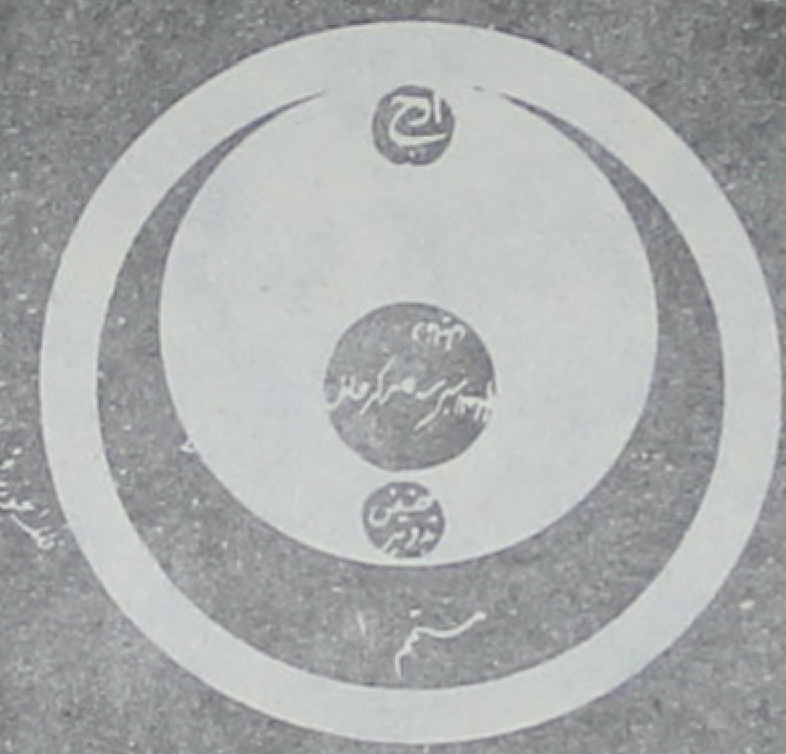
بسم الله الرحمن الرحيم

مخدوم و مخدوم زاده جهانیان حاتم زمان خسرو صاحب قران مدبر امور عالم صاحب
السیف والقلم امیر عالم عادل کامل امیر معظم تونکل ابن الامیر الاعظم سلطان امراء الترک
والعرب والعجم ادام الله ایامهما و افاض علی العالمین انعامهما موجود شد و چون داعی
این دولت لازال لجنة الارکان محروسة البنیان قدری صالح از عمر خود خدمت علما
کرده بود و تلمذ استادان ماهر کمابی آورده و از علما و فضلاء ملازم آنحضرت اند و هر یک
علامه عالم و نادره روزگار در فن خود نیز چنان اتفاق افتاده که خدمتش را طبیعت عظیم
نافذ و ذهنی وقاد صاحب نقاد در جمله علوم خصوصا در علم ریاضی که بدان میلی تمام دارد
و باندک اشارتی بر حقایق معانی هر یک از مسائل او مطلع میگردد و معانی غریب و دقیق
از آن استنباط میکند واجب دید که سطری از شریف ترین علوم ریاضی که آن علم هیأت
است در سلک تالیف کشد و آنچه باعتبارات رصدی و براهین هندسی ثابت شده است
بموجزترین عبارتی در این تالیف جمع کند تا مخدوم و مخدوم زاده اعلی الله امره و شرح
بالحقایق صدره بهر وقت در آن نظری فرماید و بشرف مطالعه مشرف میگرداند و از عجائب
بصنعت و بدایع فطرت اثر در خزانه احکام افعال و اتقان آثار او جل جلاله و عم نواله استدلال

می سازد و این بنده را به تشریف مدح و دعا یادکند انشاء الله تعالی که پسندیده آنحضرت باشد
و بعین الرضا ملحوظ شود ع وعین الرضا عن کل عیب کلیلة ... ولکن عین السخط تبدی
المساویا ... و از حق سبحانه و تعالی مرجوست تا از خطا و خلل و سهو و زلل عصمت کند انه
ولی الاجابة و این کتاب را خلاصة الترکلیة فی العلم الهیئة نام نهاده و بر چهار مقالت بنا
کرده اند مقالت اول در مبادی که درین علم بدان احتیاج افتد و این سه فصل است
فصل اول در تعریف علم هیئات فصل دویم در ذکر معانی الفاظی که درین علم مستعمل است
فصل سیوم در ذکر مقدماتی که مسائل این علم محتاج بدانست مقالت دویم
در اشکال اجرام بسیطه و ترتیب و عدد آن و حرکات افلاک و کواکب و آنچه هر یک را عارض
منسوب بسبب آن و این چهار جمله است جمله اول در اجسام بسیطه و اشکال و ترتیب
و عدد آن جمله دویم در هیئات اجسام فلکی جمله سیوم در حرکات افلاک
و این چهار فصل است فصل اول در دوایر مشهوره فصل دویم در حرکات
افلاک در طول فصل سیوم در اختلاف حرکات در طول فصل چهارم در
اختلاف حرکات کواکب در عرض و در میان این فصل بیان اختلاف منظر است
بعنوان ترتیب جمله چهارم در آنچه کواکب را عارض منسوب بسبب حرکات
و این یک مقدمه و پنج فصل است فصل اول در عوارضی که مخصوص
است بماه و عطارد فصل دویم در عوارضی که مخصوص است بزهره و عطارد و ماه
فصل سیوم در عوارضی که مخصوص است بکواکب علوی فصل چهارم در عوارضی
که مخصوص است بماه و آفتاب فصل پنجم در زمانی که میان دو خسوف و دو کسوف

[illegible] الملهم لزمرغ بالالاند
[illegible] العلم [illegible]

صورت فلک قمر این است

صورت فلک عطارد این است

جلد سیوم در حرکات افلاک و این چهار فصل است فصل اول در دوایر مشهوره

از جهت حرکات و لوازم بدان توان کرد و عادت حساب بر آن رفته است که محیط دایره را
۳۶۰ سیصد و شصت جزو کرده‌اند و هر دایره را قطر ۱۲۰ یکصد و بیست بسبب آنکه
کسور از و صحیح بیرون می‌آید چنانکه نیمه ۱۸۰ صد و هشتاد است و ثلث او
۱۲۰ یکصد و بیست است و ربع او ۹۰ نود و خمس او ۷۲ هفتاد و دو و سدس او ۶۰
شصت و سبع او صحیح بیرون نمی‌آید از آنکه سبعش پنجاه و یک ۵۱ و واحد است و ۸
او ۴۵ و ۹ او ۴۰ و ۱۰ او ۳۶ و همچنین ۳۶۰ اعداد است که غیر ۷ و ۸ او صحیح بیرون
می‌آید و بار هر جزوی را ۶۰ شصت قسم برابر کرده‌اند و هر یک را دقیقه نام کرده و هر
دقیقه را ۶۰ حصه کرده‌اند و هر یک را ثانیه نام کرده‌اند و همچنین تا عاشره و چون این
معلوم شد بباید دانست که از دوایر عظام مشهور معدل النهار است و او دایره
است عظیمه که از حرکت فلک اعظم حاصل آمده و آن حرکت را حرکت یومی و سریع و شرقی خوانند
و این دایره را منطقه حرکت یومی و دایره استوا و اعتدال نیز خوانند و فلک معدل النهار
نیز گویند و بر سبیل تجوز دو قطب او را دو قطب عالم و دو قطب حرکت اولی خوانند
و آن قطب که در جهت بنات نعش است نزدیک جدی است قطب شمالی خوانند و آن دیگر
قطب جنوبی و دایره که بر سطح زمین از قطع او مر زمین را پدید آید خط استوای خوانند
دایره معدل النهار را دایره زمان خوانند و جمیع دوایر [illegible]
و از همه دوایر صغار باشند بر نسبت دایره معدل النهار دایرة البروج و او دایره
است عظیمه که از حرکت فلک هشتم است و او را منطقة البروج و دایره اوساط البروج
و فلک البروج و فلک اوساط البروج و دایره شمسی نیز خوانند و این دایره را چون [illegible]

فصل را بدین مسئله و این کتاب را بدین مقاله ختم کردیم امید بکرم حق واثق است که از شرف

قبول مشرف شود و بنظر رضا ملحوظ گردد و آن بسبب زیادتی دولت و جاه و سعادت

او جهانیه گردد و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین تم

هذه الکتاب الخلاصة التوکلمة فی العلم هیئات

فی یوم الخمیس فی التاریخ خمسة عشر من شهر صفر المظفر

۱۲۵۲ هجری بخط حقیر سید عبدالواحد

برای نواب صاحب قبله نواب

نوشته شد والسلام والسلام

والاکرام تمام تمام رسید

۶۵۵

بسم الله الرحمن الرحیم

افتتاح کلام در هر مقام و اختتام مقال در هر حال بحمد و ثنای قادری سزد که ساحت کبریا جلالش

از قصور و فتور مبراست و سمت قبله و مناسک عبادتش از انحراف مبرا است ملک سموات والارض

و هو العزیز الحکیم و صلات و صلوات نامحدود و نور درود نامعدود نثار روضه مطهر صاحب

شریعتی که از نتایج افتاب عرش بعالمی است که از فروغ نور محمد و معالم بر متن متین

که از امال زوال مبرا است و بر آل و اولاد آن سرور که هر یک قبله های طالبان وادی حقیقت

و مشکل کشای سالکان شاهراه شریعت اند سیما امیر المؤمنین که اسلام بوجود دائمش

معزز و دار الایمان بوجود خلافتش مشرف است اما بعد این رساله ایست در استخراج خط

نصف النهار و معرفت سمت قبله مشتمل بر مقدمه و پنج باب تحفه مجلس شریف و محفل منیف

اعظم اکرم ملک الوزراء فی العالم مالک رقاب الامم من العرب و العجم مجمع مکارم الاخلاق و محیی

الشیم ناظم مصالح الممالک و المسالک حافظ خلایق من ورطات المهالک ناشر العدل و الرأفة

باسط الجود و الکرامة اعتماد الدولة العلیة العالیة الخاقانیة مقرب الحضرت المنیعة السلطانیة

خواجه ناصر الدولة و الدین حاتم بیک اعلی الله تعالی درجه شانه و ضاعف عزه و مکانه امید

از این عمر بسنده بارگاه انحضرت انکه بعد از اطلاع بر سهو و زلل پای بر زلت مغفرت

مظفر که بعجز و قصور معترفست معذور فرمایند و تقصیرات را بذیل عفو ملبوس و مستور

دارند والله اعلم مقدمه در بیان انچه پیش از شروع در مقصود ایراد آن لازم است و آن

دو قسم است اول در انچه تعلق بعلم هندسه دارد و قابل اشاره حسیه از اعراض مقداریه

۶۵۶

را در آن سه جهات بهیچ وجه از انواع منقسم نشود او را نقطه خوانند و اگر منقسم شود لیکن بیک جهت

بیک جهت منقسم شود یعنی در طول فقط او را خط خوانند و نهایت خط اگر متناهی الوضع بود نقطه باشد و اگر در دو

جهت قسمت پذیرد یعنی در طول و عرض او را سطح و بسیط گویند و نهایت سطح متناهی الوضع هم

خط تواند بود و هم منقطع و اگر در هر سه جهت طول و عرض و عمق باشد ممکن الانقسام بود او را

جسم تعلیمی خوانند و نهایت ان سطح باشد و نقطه و خط و سطح تواند بود و خط دو قسم بود مستقیم

و منحنی مستقیم ان بود که اطراف او ستر ما بعدی او شود هر گاه واقع باشد در امتداد شعاع

بصر یا کوتاه ترین خطی باشد میان دو نقطه معینه و در کتب معتبره مسطور دیگر تعریفات هست

منحنی ان بود که خلاف مستقیم بود این تعریفات شود و چون خط اطلاق کنند و گویند از مستقیم

باشد مراد خط مستقیم باشد و سطح مستوی بود و غیر مستوی ان بود که اخراج خطوط مستقیم

در جهت طول و عرض ان سطح ممکن و میسر باشد یا انکه خط مستقیم واصل میان هر دو نقطه مفروضه

بر ان سطح از ان سطح بهیچ وجه بیرون نیفتد و الحدابی که از احاطه دو خط بسطح پیدا شود

انرا زاویه سطحی خوانند پس اگر ان دو خط بر وجهی باشند که بعد از اخراج هر یک زاویه

متساوی حادث شود ان زاویه را قائمه خوانند و هر یک از ان دو خط عمود بر ان دیگر

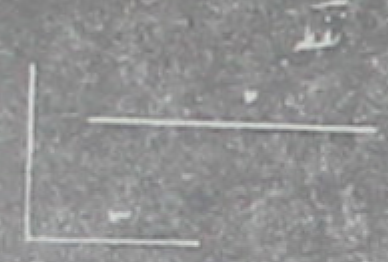
بر این صورت و الا بزرگتر را منفرجه و خوردتر را حاده خوانند بر این صورت و چون سطح

مستوی محاط باشد بر خط منحنی که انرا دایره نامند و نقطه از ان سطح فرض باید کرد که جمیع خطوط که از

میان ان نقطه و ان محیط متساوی بعد ان سطح را حقیقه دایره خوانند و ان خط را محیط

و قومی حکما این گفته اند و از محققین محاکمه کرده توفیق میانه قولین نموده اند و ان نقطه

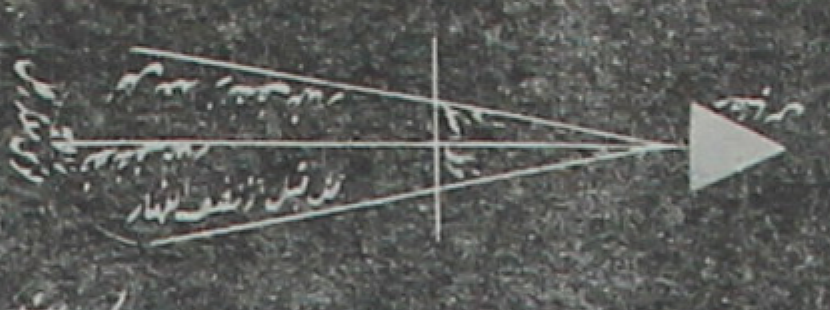
معینه را مرکز گویند و هر یک از خطوط واصله را نصف قطر و هر خط مستقیم که از دایره بگذرد و منقسم

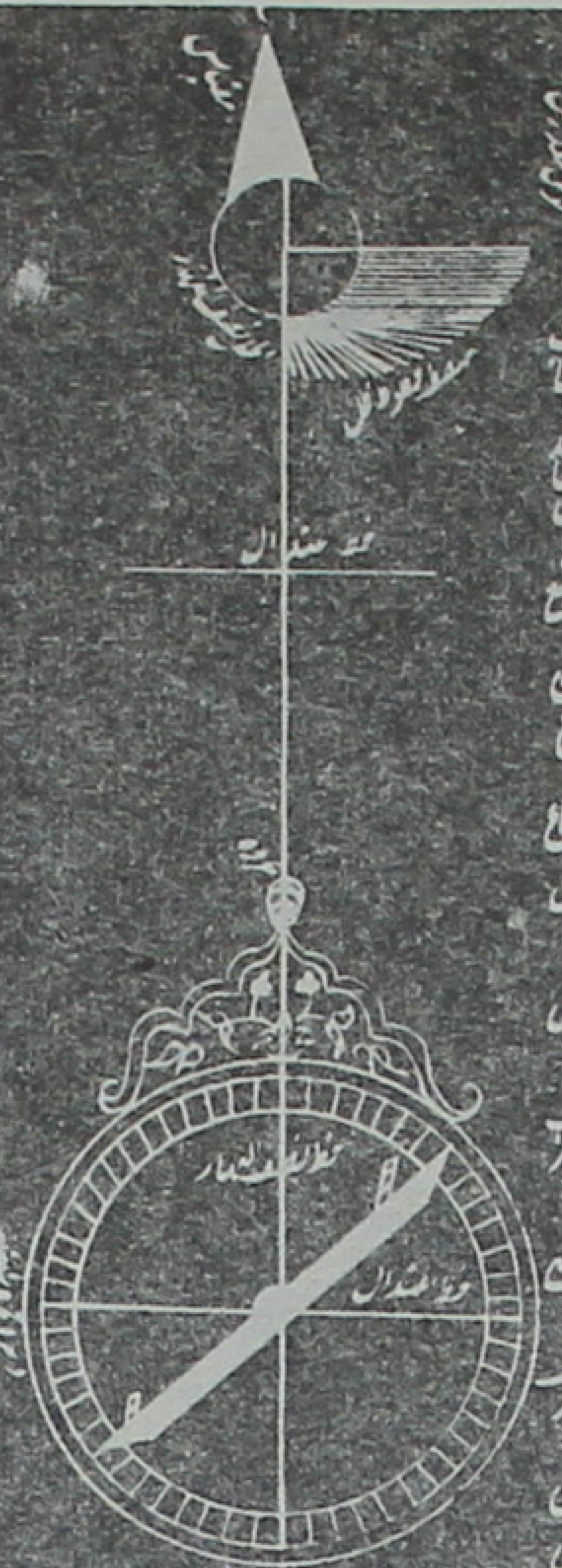

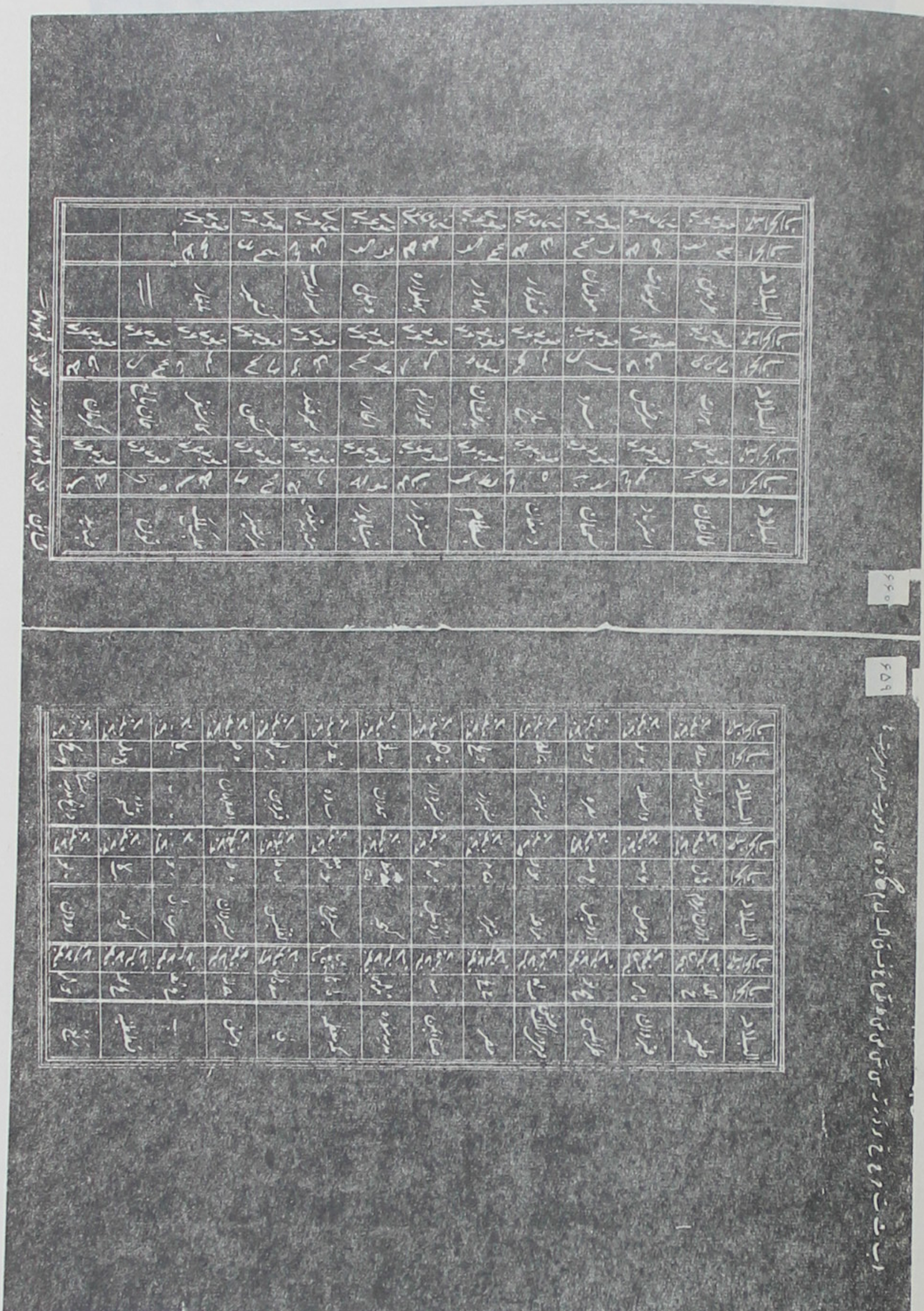

آفتاب بحرکت خاصه خود متحرک است و چون خروج ظل بر یک مدار نتواند بود الا ما در دو میلین بر ثمان آن
عمل است از شش مرد و در وقت سیر یکدیگر باشند تا مثل او مختلف نشود و چون در راه اول انقلابین و حوالی آن
اختلاف میل او باندک زمانی محسوس نگردد و کجا دو موضع دیگر مثل حد الاعتدالین از نقطه اتفاق
صیقل نبود و در آن وقت سیر آفتاب تغیر ظل تغیر سرد جوار صن سماوی بر مانع ظل شود مقر باشند بوجهی دیگر چون
آفتاب حد الاعتدالین تحویل کند در وقت طلوع یا غروب بر حوالی اقرب بوقت تحویل بهم بر منصف ظل
مقیاس استقامت او بر سطح سور زدن ظل اخراج کنند آن خط خط اعتدال بود و چون عمودی بر آن خط
قائم سازند خط نصف النهار باشد بوجهی دیگر از آلت محیط ارتفاع آفتاب قبل از نصف النهار بگیرند و ظل
بر منصف ظل مقیاس استقامت او بر سطح سور زدن ظل اخراج کنند پس انتظار کنند تا بعد نصف النهار ارتفاع
آفتاب مقدار ارتفاع اول شود و در آن وقت نیز بر منصف ظل مقیاس استقامت او ظل اخراج کنند و در
اغلب اوقات آن ظل را بر قاعده مقیاس از تقاطع ظلین زاویه حادث شود پس آن زاویه را به تنصیف
کنند و خط منصف خط نصف النهار بود و چون خط
بر آن عمود سازند خط مشرق و مغرب بود و صورتش اینست که از وصول ظلین زاویه حادث
نشود بلکه بر استقامت خط واحد متصل شوند آن خط خط اعتدال بود و عمودی که بر آن اخراج کنند خط
نصف النهار بود و این عمل در وقتی که آفتاب در احد الانقلابین یا حوالی آن بود اصح باشد
و اگر در عمل طلوع آفتاب [illegible]
در اغلب اوقات از وصول ظلین زاویه حادث شود آن زاویه را تنصیف کنند و در
خط منصف کنند خط نصف النهار بود و بر آن خط اعتدال و صورتش بعینه مثل صورت سابق
باشد و این عمل نیز در وقتی که آفتاب در احد الانقلابین یا حوالی آن نبود اولی و اصح باشد

دیگر قبل از نصف النهار از ظل مقیاس منتصف بعد تا آفتاب بر منتصف السمت ظل نقطه‌ای نهند تا آنکه ظل آفتاب
قصر رسد و شروع در زیادتی کند پس میان اقرب نقطه بمرکز قاعده مقیاس و آن مرکز خطی وصل کنند
خط نصف النهار بود و عمود بر آن خط مشرق و مغرب و صورتش اینست و مخفی نماند که در بعضی مواضع
آفتاب در بعضی محل سمت راس آن موضع میرسد و ظل معدوم میشود الوقت در آن موضع
عمل مثبت بدیر نگردد کما لا یخفی علی المتفطن بوجهی دیگر و این موقوف بر عمل اسطرلاب بعد ارتفاع
شمس بگیرند پس درجه آفتاب را اسطرلاب سمت بر ارتفاع او نهند و قوس سمت و جهت او از شمال
و جنوب و مشرق و مغرب معلوم کنند فی الفور سطح اسطرلاب بر سطح موزون نهند بنوعیکه عمل
سطح موزون نفوذ کرده او بطرف جنوب شده پس در آن حال عضاده را از خط مشرق و مغرب
بقدر سمت ارتفاع در جهت سمت حرکت دهند بعد از آن اسطرلاب را بر روی سطح موزون
اندک اندک حرکت دهند تا وقتی که ظل لبنه شمالی بر هر دو عضاده افتد و بعد از ظرف منطبق
شود در این هنگام خط وسط السماء خط نصف النهار و عمود بر وی خط اعتدال و صورتش
اینست بوجهی دیگر و این در اغلب بلاد مسطور است چون آفتاب قریب بافق بود شاقولی
در او بیرزند و بر امتداد از ظل شاقول خطی کشند و فی الحال بآلت محیط ارتفاع آفتاب بگیرند
و از آن سمت استخراج کنند خواه بعمل اسطرلاب خواه بعمل ربع و جهات آن جدا شود و از آن
طرف خط امتداد شاقول است در جهت سمت از شمال و جنوب همان مقدار از دایره رسم کنند
چنانکه بکیال ذرخار بر خط ظل نهند و دایره بزرگ رسم کنند و دایره بر نقطه متقابل با خط
ظل تقاطع او در جانب آفتاب نقطه سمت باشد پس محیط آن دایره را آنچه از نقطه سمت
به سیصد و شصت قسم متساوی کنند پس اگر سمت جنوبی بود از نقطه سمت بقدر سمت مستخرج

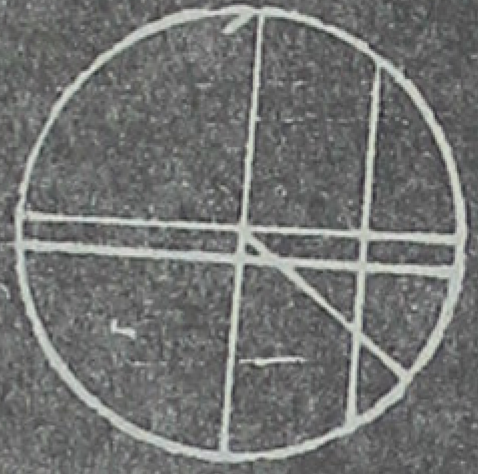

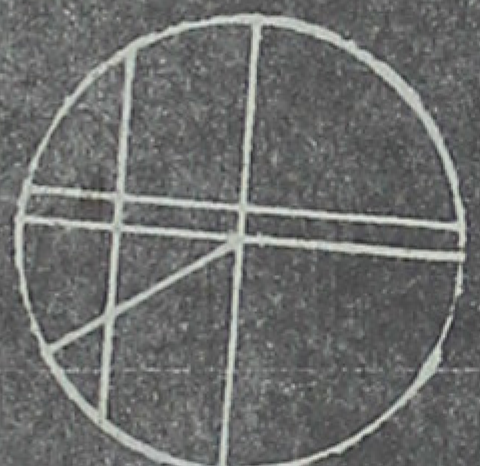
واگر بلد عدیم الطول نبود طول مکه بجای مابین الطولین واگر عدیم العرض بود عرض مکه بجای مابین
العرضین بعد منظور باید داشت واگر عرضش جنوبی بود مجموع عرض بلد و مکه بجای مابین العرضین
بعد پس از تقاطع خط نصف النهار و دایره هندیه ابتدا کرده بقدر طول مکه از اجزای دایره
بطرف شرقی بشمرند اگر بلد عدیم الطول بود یا بقدر مابین الطولین اگر طول بلد کمتر از طول مکه
باشد چه ازین مواضع مکه در طرف شرقی باشد بطرف غربی بشمرند بقدر مابین الطولین
اگر طول بلد بیشتر باشد چه ازین بلاد مکه در طرف غربی بود انجا که منتهی شود خطی مستقیم موازی
خط نصف النهار بانجا کشند ولا محاله ان خط قایم مقام فصل مشترک بود میان افق بلد

و دایره صغیره که موازی دایره نصف النهار ان بلد باشد بر جهتی که بعد بینهما بقدر
مابین الطولین بود اگر بلد ذی الطول بود یا بقدر طول مکه اگر عدیم الطول بود و از تقاطع
خط اعتدال و دایره هندیه ابتدا کرده بطرف شمال بقدر عرض مکه بشمرند اگر بلد عدیم العرض
باشد یا بقدر مجموع عرضین اگر عرضش جنوبی بود یا بقدر مابین العرضین اگر عرضش شمالی
بود و کمتر از عرض مکه چه ازین اماکن مکه در طرف شمال بود اما اگر عرضش شمالی بود و بیشتر

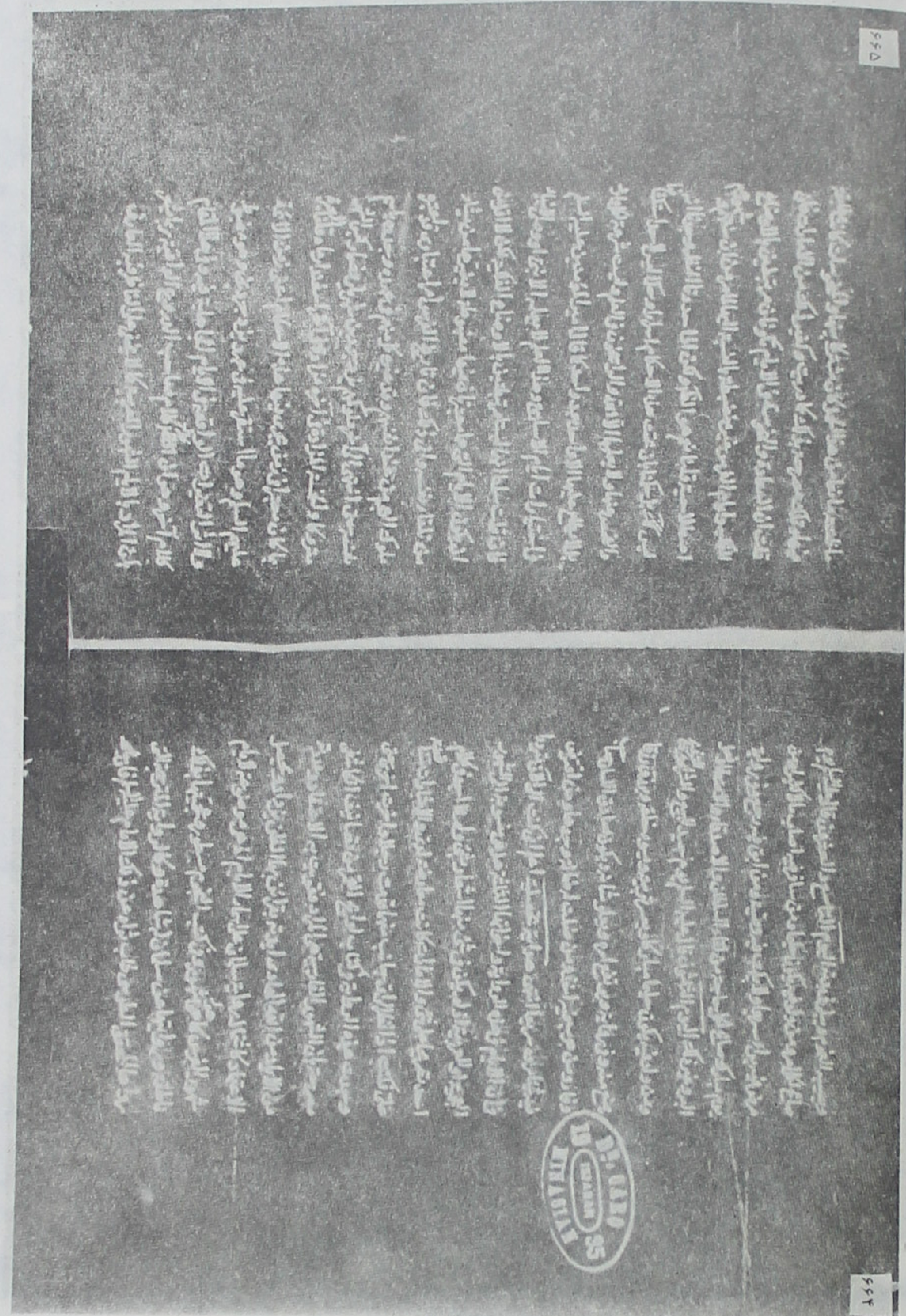
از عرض مکه از تقاطع مذکور بقدر مابین العرضین بطرف جنوب بشمرند چه مکه ازین اماکن
در طرف جنوب باشد انجا که منتهی شود خطی موازی خط اعتدال بانجا بکشند و لا محاله ان خط
قایم مقام فصل مشترک بود میان افق و دایره صغیره که موازی دایره اول السموت ان بلد
باشد بر جهتی که بعد بینهما بقدر مابین العرضین باشد اگر عرض بلد شمالی بود یا بقدر مجموع العرضین

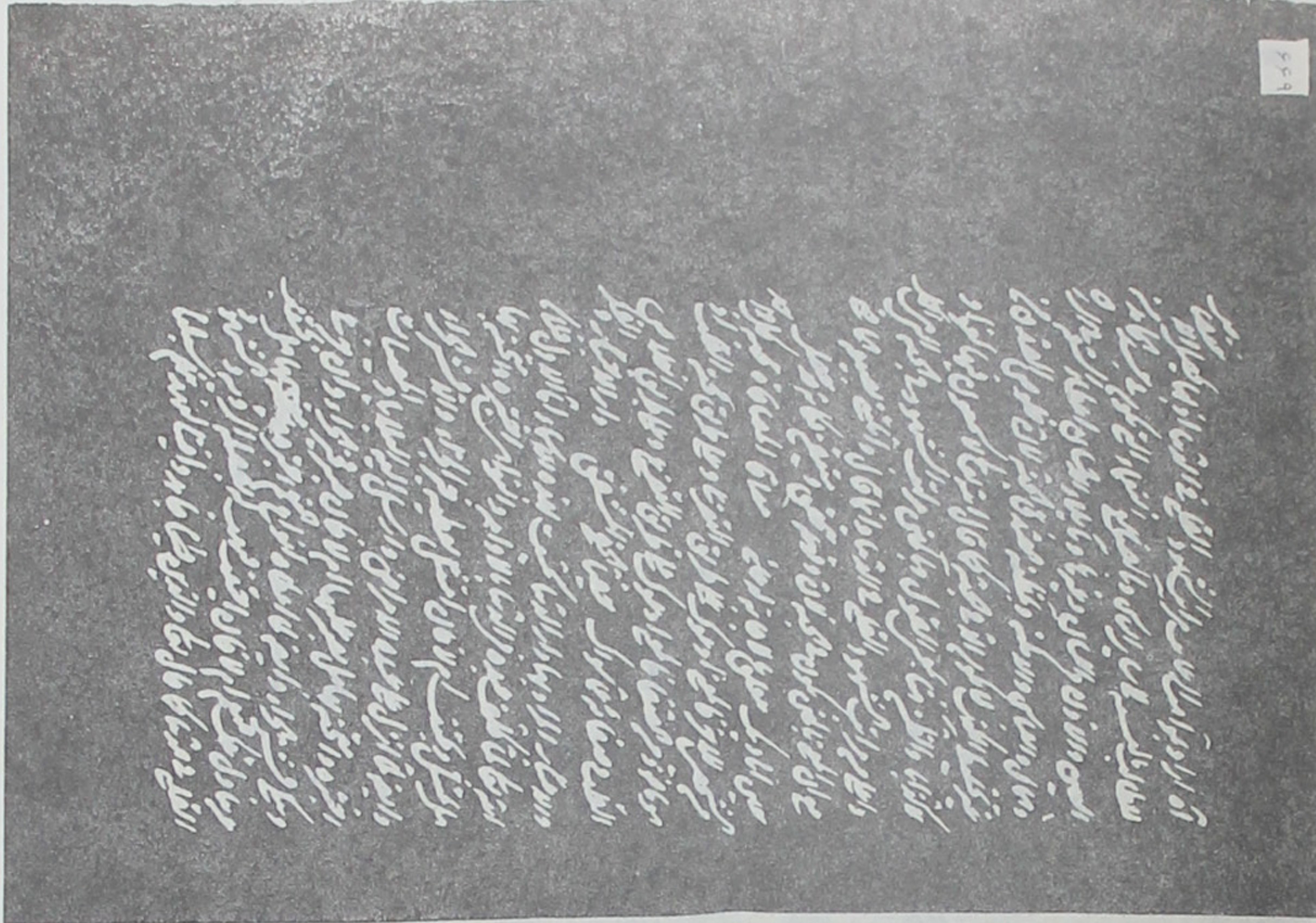
اگر جنوبی بود یا بقدر عرض مکه اگر عدیم العرض بود و لا بد این دو خط یکدیگر را قطع کنند بر نقطه که
مکه باشد و ان را قایم مقام سمت راس مکه دانند پس چون از مرکز دایره خطی اخراج کنند تا بنقطه مذکور

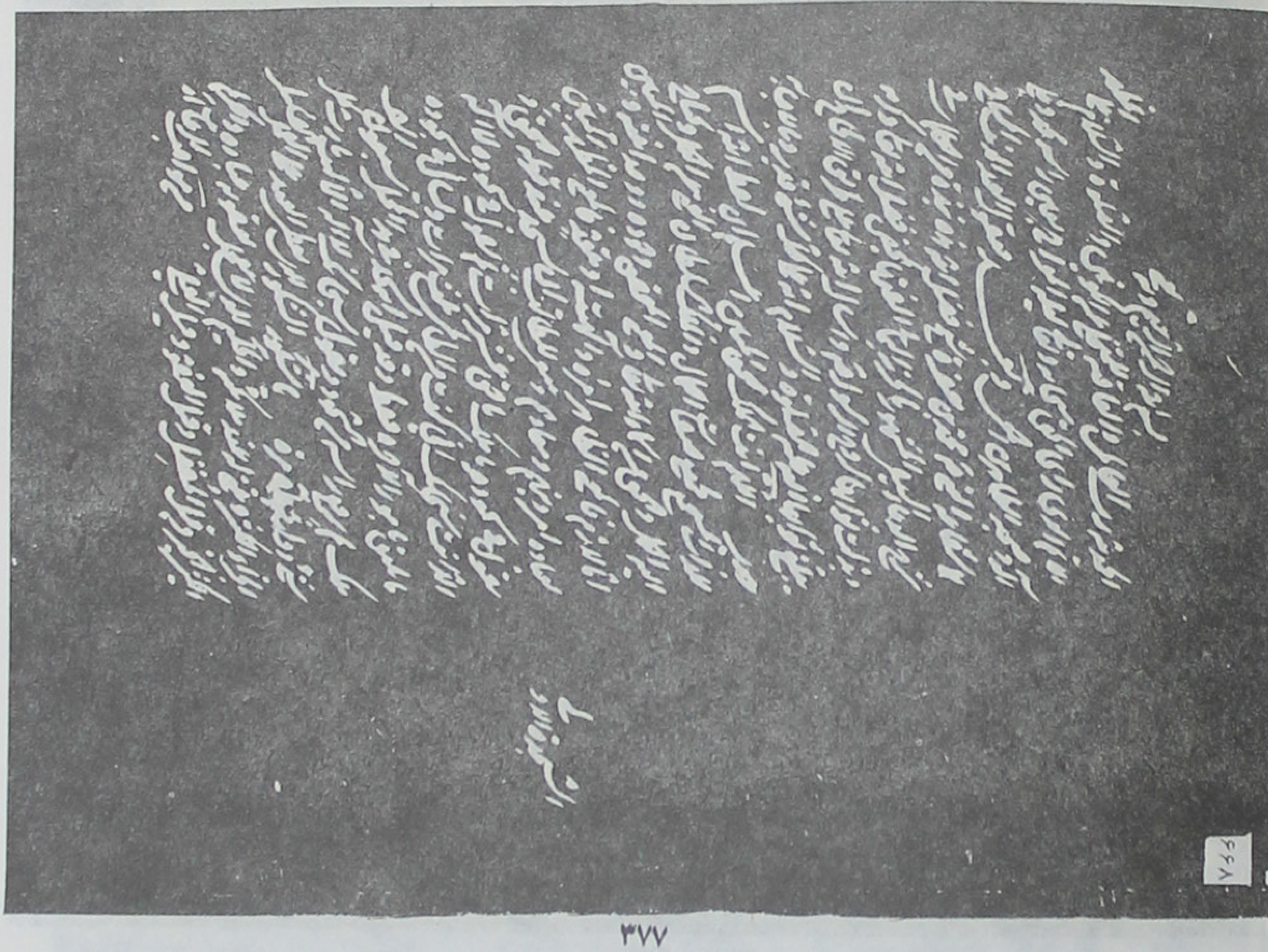
البلاد	الاطوال	العروض	البلاد	الاطوال	العروض	البلاد	الاطوال	العروض
طالقان	لط لو	[illegible]	هرات	ما ها	[illegible]	غزنين	ع لو	[illegible]
استراباد	مو لح	[illegible]	سرخس	مد ما	[illegible]	سومنات	كا عه	[illegible]
سمنان	لو بر	[illegible]	مرو	مدك	[illegible]	مولتان	لح	[illegible]
دامغان	ه لح	[illegible]	بلخ	لو سج	[illegible]	قندهار	لل مه	[illegible]
بسطام	لط لح	[illegible]	بدخشان	مسك	[illegible]	بهاور	عح الو	[illegible]
سبزوار	مل نب	[illegible]	خوارزم	مرمر	[illegible]	بهلواره	مه فلا	[illegible]
نيشابور	مو الله	[illegible]	الماداد	مط لح	[illegible]	دهلي	فوالو	[illegible]
مشهد مقدس	و مه	[illegible]	سمرقند	نولد	[illegible]	سرنديب	مل لح	[illegible]
ترشيز	مح ما	[illegible]	كشن	ما لح	[illegible]	كشمير	سح ند	[illegible]
طبس كيلكي	نه سه	[illegible]	كاشغر	لو ع	[illegible]	بلغار	نطح	[illegible]
تون	ه	[illegible]	خان بالغ	عح ن	[illegible]	=		
جنابد	له سه	[illegible]	كرمان	مه فا	[illegible]			
قائن	لد ا	[illegible]	هرموز	علع	[illegible]	=		

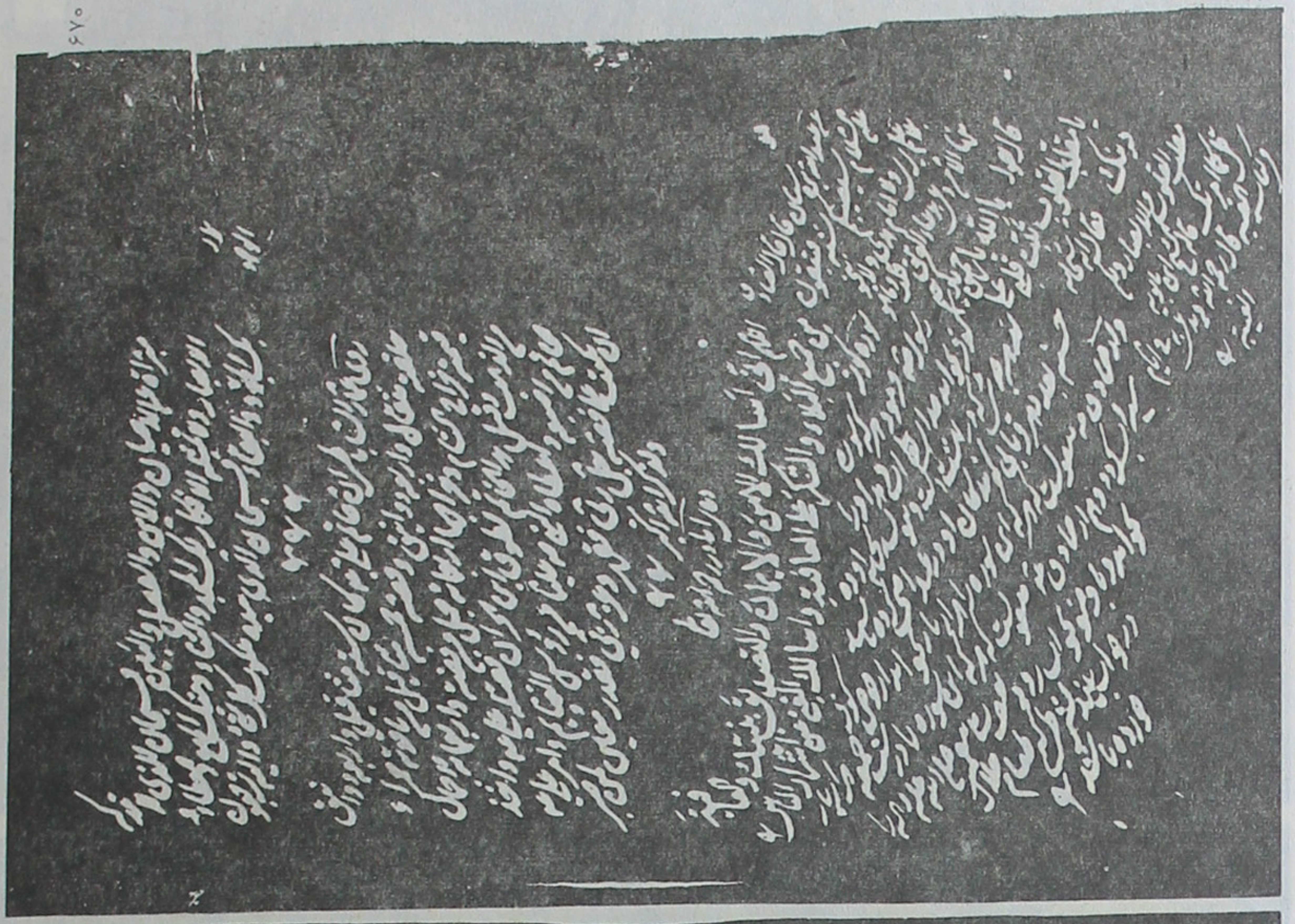
درجات شمس	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
حمل	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ثور	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
جوزا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سرطان	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
اسد	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سنبله	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
میزان	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
عقرب	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
قوس	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
جدی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
دلو	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
حوت	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

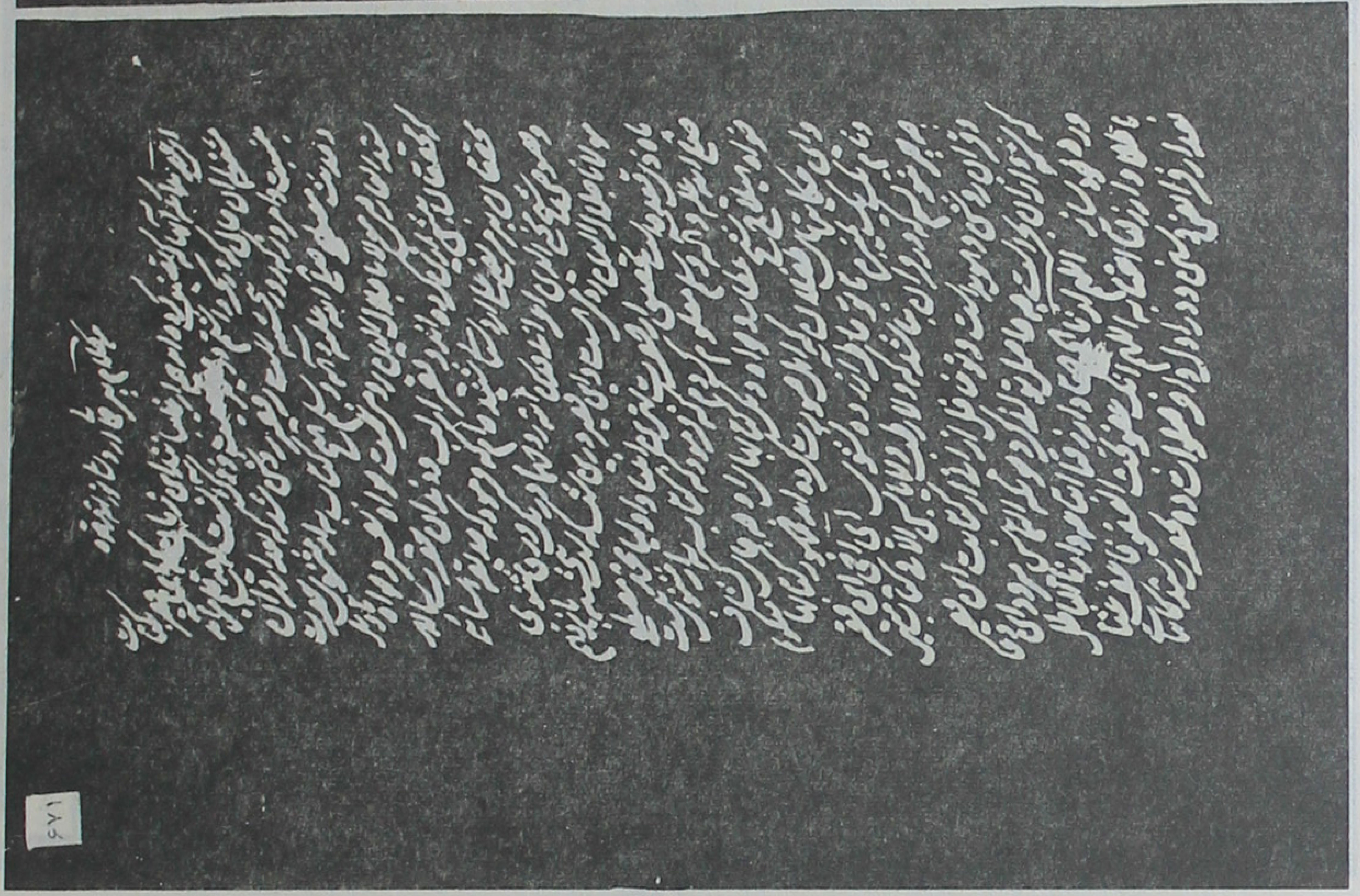

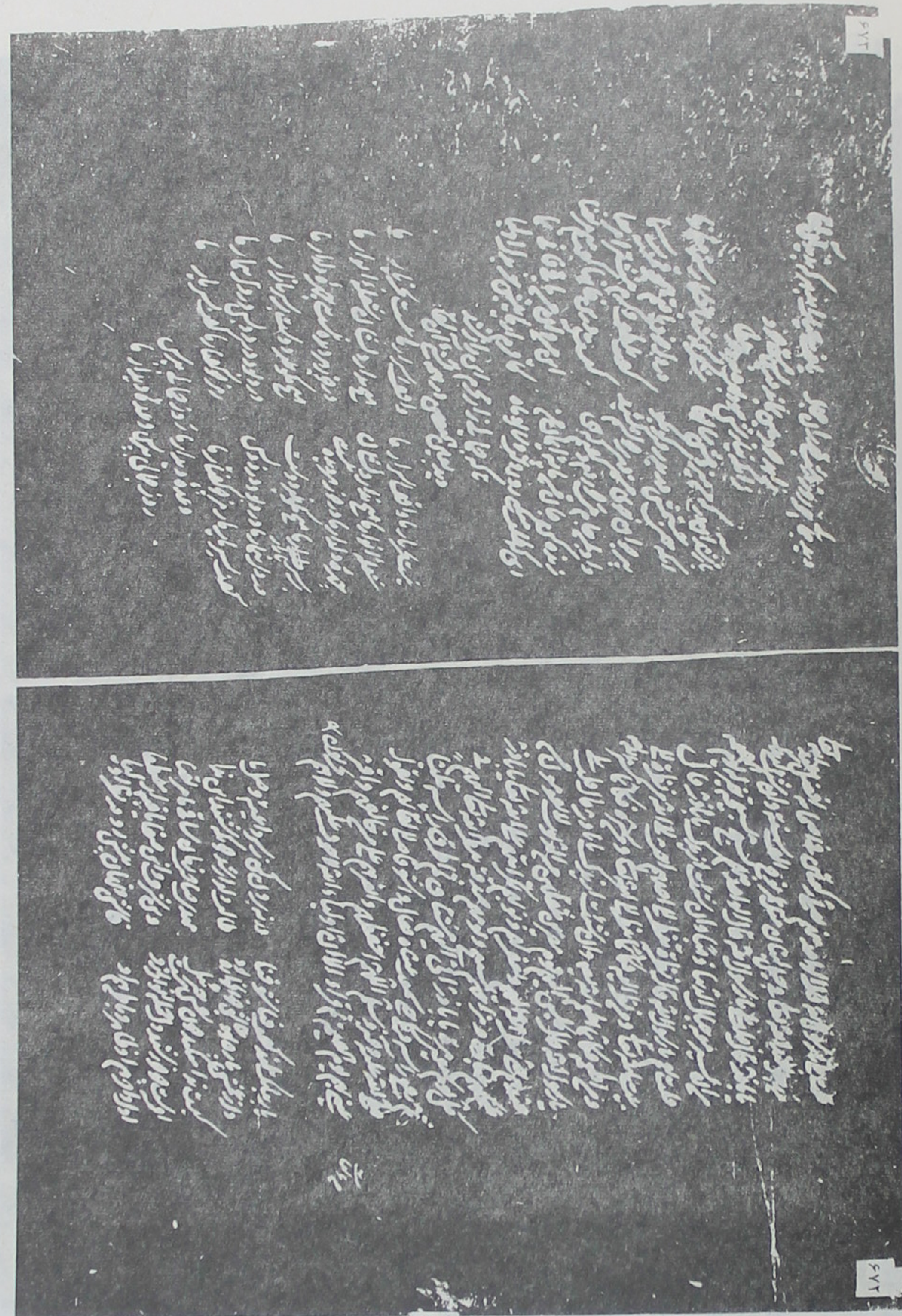

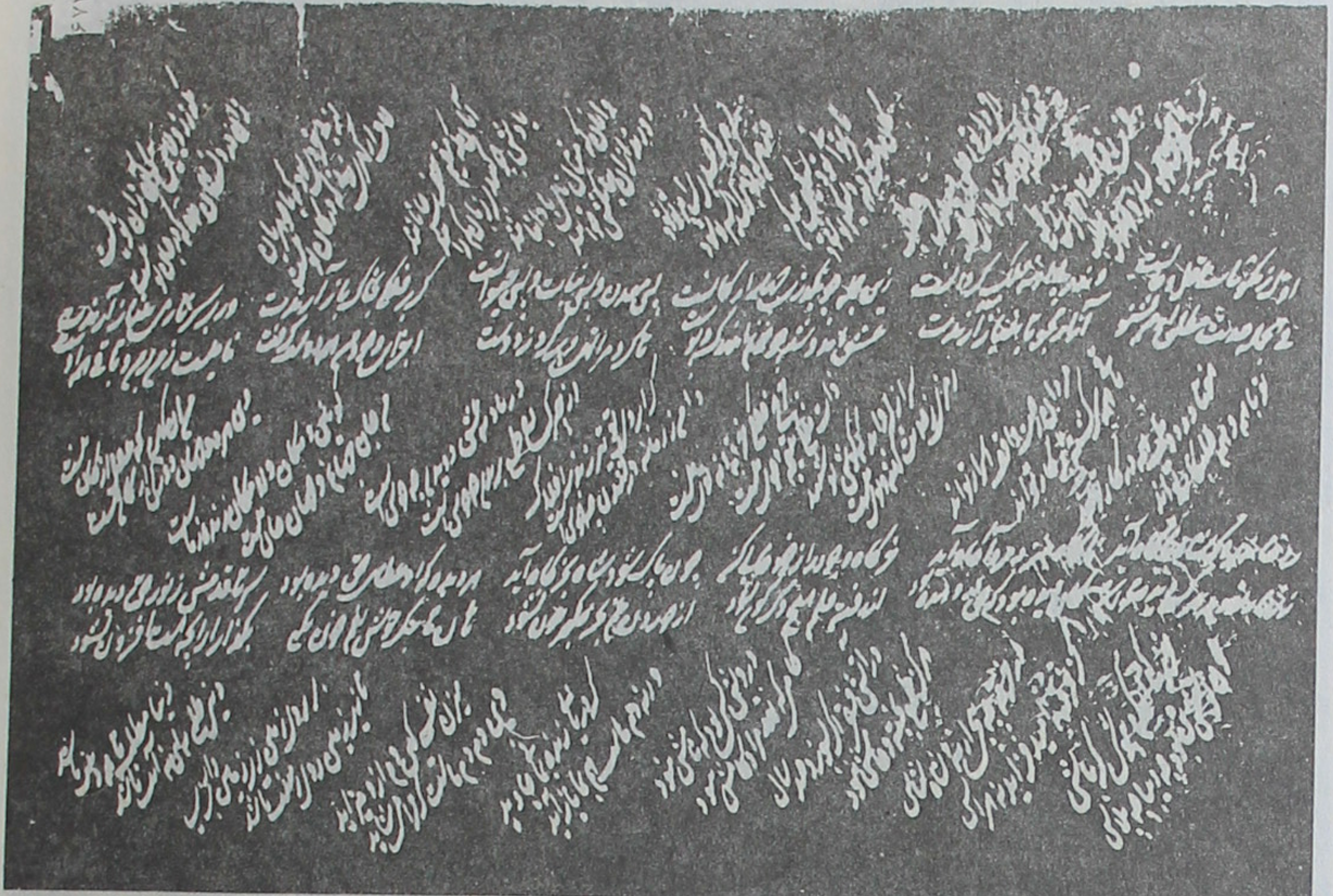

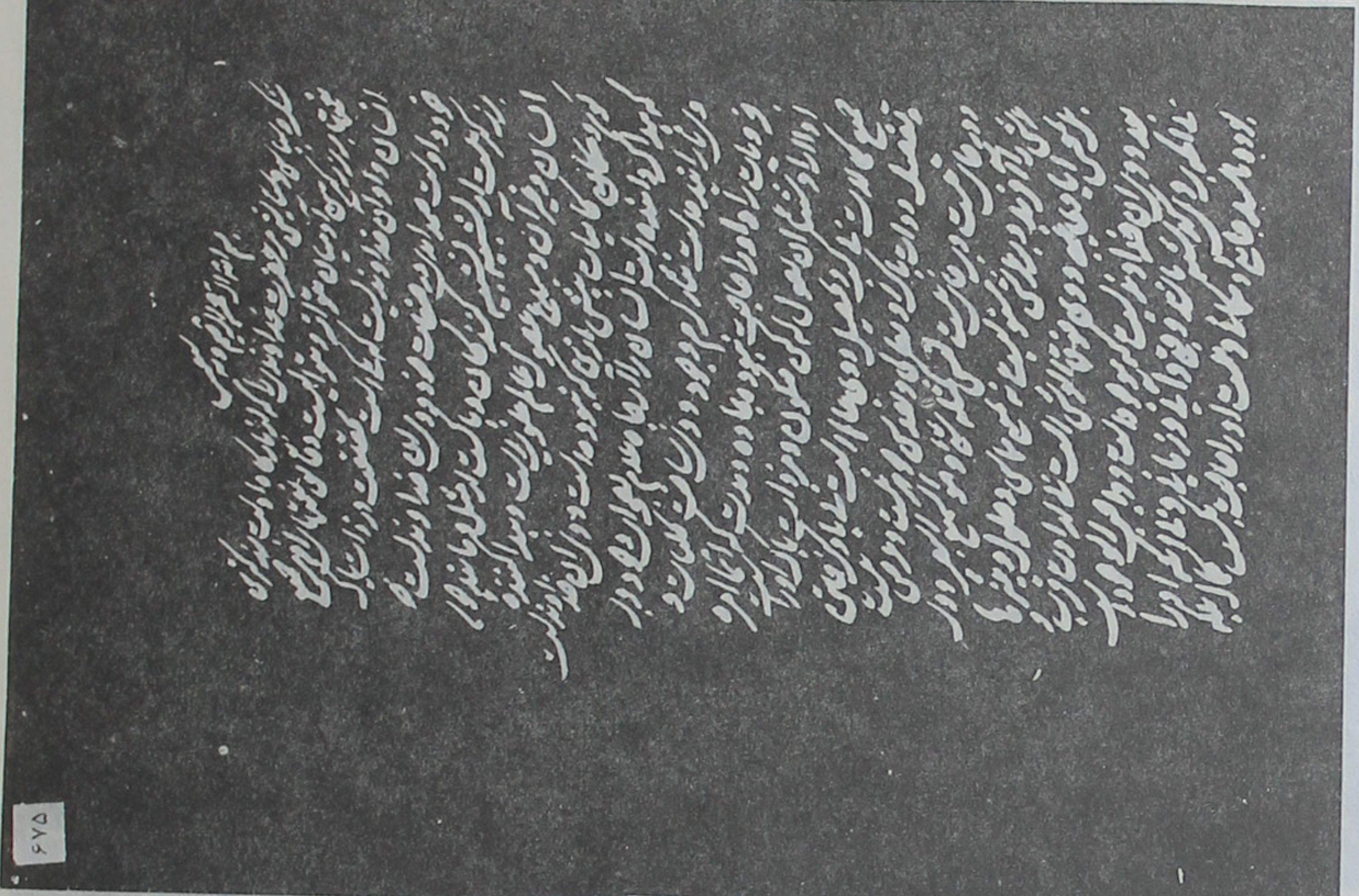

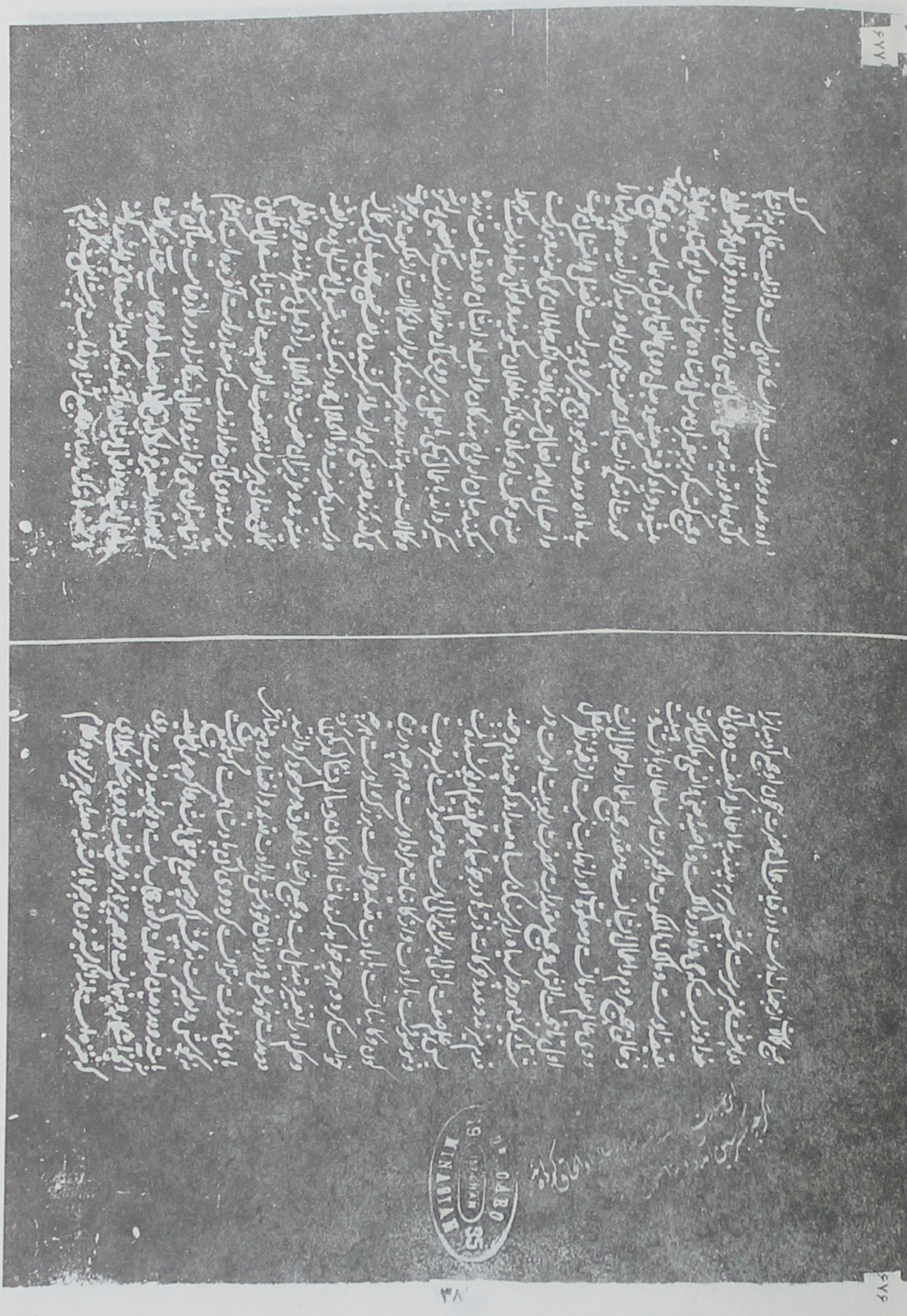

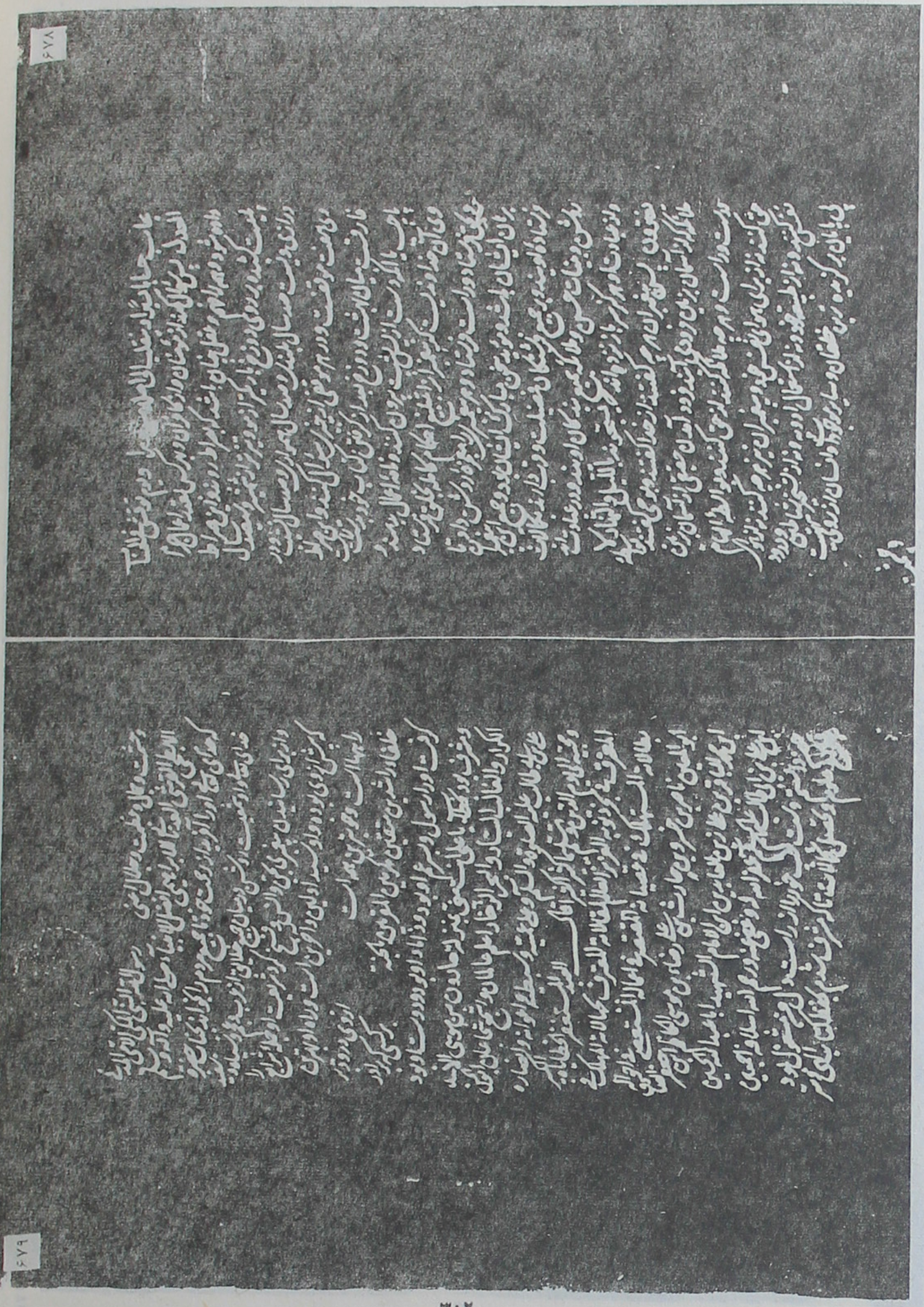

٤٨٢

اکنون من فتوی داده مغفلان [illegible] عالمان جاهل که معطلان

که استاد فقهای این عصر و ندیمان و آنکسان که در پیش من هیچ مقدار نبودند

و شیخان بهره پیشکنده بود و علم ایشان [illegible] شد و دامن عداوت در میان

بستند و مکر و دشمنی بر بستند و سفلت بکوی رسانیدند که فتوی دادند

بکشتن من و کفر من [illegible] و کتابهای بسیار تصنیف کرده ام

نیز بحجت [illegible] پیش [illegible] المصر بسیار شکایت کردند و افترا

و بهتان بمن گفتند و دانستم که عقل هرگز قبول نکند و خون من مباح

دانستند و شنود ایشان را در این معنی که طلب جاه صوری از دنیا و جهد

بسبب آنکه من امام ایشان بودم و بسبب جهل ایشان بودم در [illegible] فنون

بقال [illegible] الغالب والجاهلون لاهل العلم الاعداء [illegible]

که علم ایشان فدای جهل ایشان مغرور شد و نزدیک شد که قصد

من کنند تا مرا از آن واقعه خبر کردند جمعی از دوستان که داشتم پس بیکبار دست

آنچه اموال و احوال داشتم و دوستان را بدست دشمنان و بدل [illegible]

و خانمان خویش از جفای فقها که خدای خصم ایشان باد از مصر بیرون

آمدم و باز بنور خود [illegible] و پنهان چنانکه عیسی علیه از میان قوم

بیرون آمد و چنانکه پیغمبر ما صلی الله علیه وآله در شب [illegible] بیرون

بیرون شد [illegible] از عالم [illegible] سرای [illegible] که افتادم

پس از گذشتن از شهرها و بیابانها و [illegible]

[illegible] بود و محبت آل [illegible] در خط [illegible]

که دیوان دولت القادر بامر الله امیر المؤمنین [illegible] افتاده [illegible]

٤٨٣

و حال چنان شد که اول بود بوزارت و نیابت و دولت و سعادت

چنانکه در پیش عظیم مصر بودیم تا مرا وقتی با برادر بسوی دیار ملاحده الموت

فرستاد و ایشان از روزنه تمام انقیاد خلیفه میکردند و تمام [illegible] میکردند

مگر حاکم ملاحده طلبکار من بوده پیش از دیدن من چنانکه ما در طلب او

و علم بود چون رسیدم به الموت مرا در موضع استقرار فرود آوردند و بعد از

آن نیز دیگر حاکم ایشان حاضر گردانیدند چون حاضر شدم و خدمت

بجای آوردم و رسالت رسانیدم سوال کرد از نام من گفتم ناصر [illegible]

وزیر خلیفه امیر المؤمنین گفت کدام ناصر از این سخن در هم شدم و جواب

گفتم خلاف آنکه او طمع میداشت و این صاحب ملاحده مردی با

فهم و با عقل بود و نیک متفکر و نیکو چشم بود و لیکن دانا بود و بعد

گفت تو بر حجر و نشستی گفتم نی او مرد حکیمست او را برسالت چکار

مرا گفت تو نیز بهیئات حکیمانی و در حکمت میدانی گفتم خلق نیز [illegible]

از اندکی پس آورد کتاب تعلیم الحکمة و گفت این از تصانیف ناصر خسرو است

و هیچ حکیم از حکمای این عصر این کتاب را نیکو نفهمیده اند پس نظر کردم

کتابی بود که نام او اکسیر اعظم نهاده بودم در علم الهی و منطق ساخته

پس گفت بگوی مسئله در واجب الوجود بعده بنا کردم مسائل او را

پس جواب نیکو گفت خوانده این کتاب را گفتم نه و لیکن این مسائل از این

کتابهاست من نزدیک حکمای مصر در این سخن بودیم که ناگاه در آمد

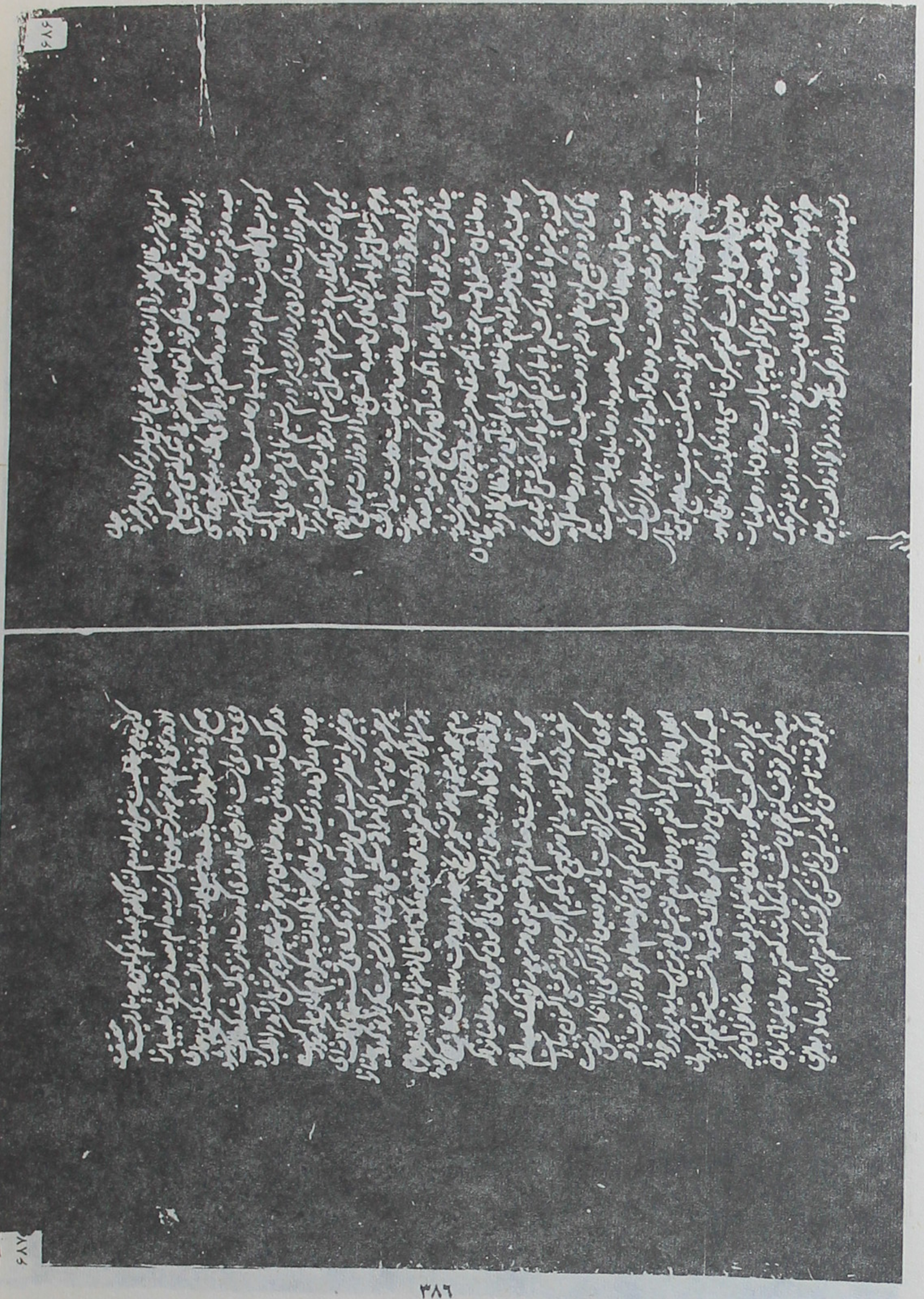
شاگرد من نامونس مغربی که از دیار بابل پیش من بود چون مرا بدید

فریاد زد و بیهوش شد و بیفتاد چون بهوش باز آمد قوم از من خبر داشتند

من و تو جدائی نیست مگر بمرگ پس مرا در بغداد کرد و بشهر بغداد نگاه داشت
تا مدت نه سال در بغداد بماندم و پسر خود را از نزدیک من فرستاد و تحصیل
میکرد و من وی را انواع علوم می آموختم ... مرا تکلیف نمود
فرمود و بهم کرد و برگشتن بر تصنیف کردن کتابها بر مذهب او در تفسیر قرآن
وآداب ملوک و غیر آن پس تفسیر کتاب ... بر مذهب او ساختم ...
بتلف نفس بر حقیقت شرع و خدای میداند از ضمیر من و اسرار من که
بیزارم از آن سخنان و از آن تفسیرها چون تفسیر بر مذهب او ساخته آمد
آنرا بنوشت و باقصای عالم فرستاد تا فقها و علما دیدند و مرا تکفیر
کردند و بر من لعنت کردند و مرا ازین حکایت عجب می آید که ایشان مطلقا
نظر بر حقیقت شرع و عنایت اضطرار من نکردند و نیز نظر با باحت محظورات
در اوقات ضرورات ننمودند و خدای عالم میداند که من ناصحی بوده‌ام
بصحبت آن ملحد و نه باحوال او و اعوان او و الطاف او و وزارت او
چون مرا این افتاد بسبب ضرورات ادوار و گردش لیل و نهار ظلم
بغایت متغیر شد و در اندوه ماندم بدان سبب که نام نیک من بد شد
و نیز حکیمی و عالمی و کسی که البته بحکمت بوده باشد نبود که مرا معزول
دارد تا روزی گفتم که ابو نصر فاریابی را بدین آورید تا چند روزی مصاحب
دارم فرمود که ... خود را که تا با من گفتند که او مرد عاقلست و تدبیرات
کرد او پیش من آید درین حال اما روزی برادرم سعید بن الخیر مرا گفت ای
برادر حکایت تسخیرات تو که فائده گرفته و روشن گرداننده بود
آن طلسمات از پیش آورد و روحانیان را بخوان و باز دار از خود و از من

تصنیفها

و صاحب ملاحده حیران شد و بوی نظر کرد و گفت که این ناموس سخن
گفت که حکیم ناصر بن خسرو است و حاکم ملاحده برخاست از تخت و مرا
در کنار گرفت و دست من بوسه داد و گفت که رسید طالب بمطلوب و
عاشق بمعشوق و جاذب بمجذوب و رسید راحت بمکروب پس گفت
این و دیگر گفت گفتم که برادرم سعید بن خیر خواست که ...
و طاب ... خوب شد حال ما و خوش شد امید ما و نیک شد وقت
ما و ساکن شد مهر ما چون حال بدینجا رسید گفتم من پیغام خلیفه آورده‌ام
گفت من در فرمان تو نیستم و مکتوب خلیفه را بدید من حیران شده در
غم و وهم افتادم بعد مرا بوزارت خود نصب کرد و جمیع تصرفات
ولایت خود بکلی در دست من و برادرم باز نهاد تا چند ماهی که مدت
مهلت میان من و خلیفه بگذشت پس از آن خلیفه کس فرستاد تا
از حال من معلوم نماید و تجسیس و تفحص احوال من کند و چون کس او برسم
رسالت بیامد و مکتوب آورد و بدست حاکم ملاحده داد او گفت برو
و خلیفه را بگوی که من منقاد تو نیم و در رقعه ... تو نیستم بازگشت
و خلیفه را از حال من و حاکم ملاحده و جواب او خبر کرد خلیفه از غم و
اندوه بسیار خورد و حسرت برد ... بسیار ولیکن فقهای
بغداد و ... وزراء او گفتند که مرتبه ... از ... من در
... شده و چون مدتی برین بگذشت از آنجا بگریختم باز صاحب ملاحده
در پیم فرستاد و مرا گرفته باز آوردند و گفت که من ترا طالب بودم در
خواب و تو اکنون بپای خود آمدهٔ پیش من هم گریزی از ما ...

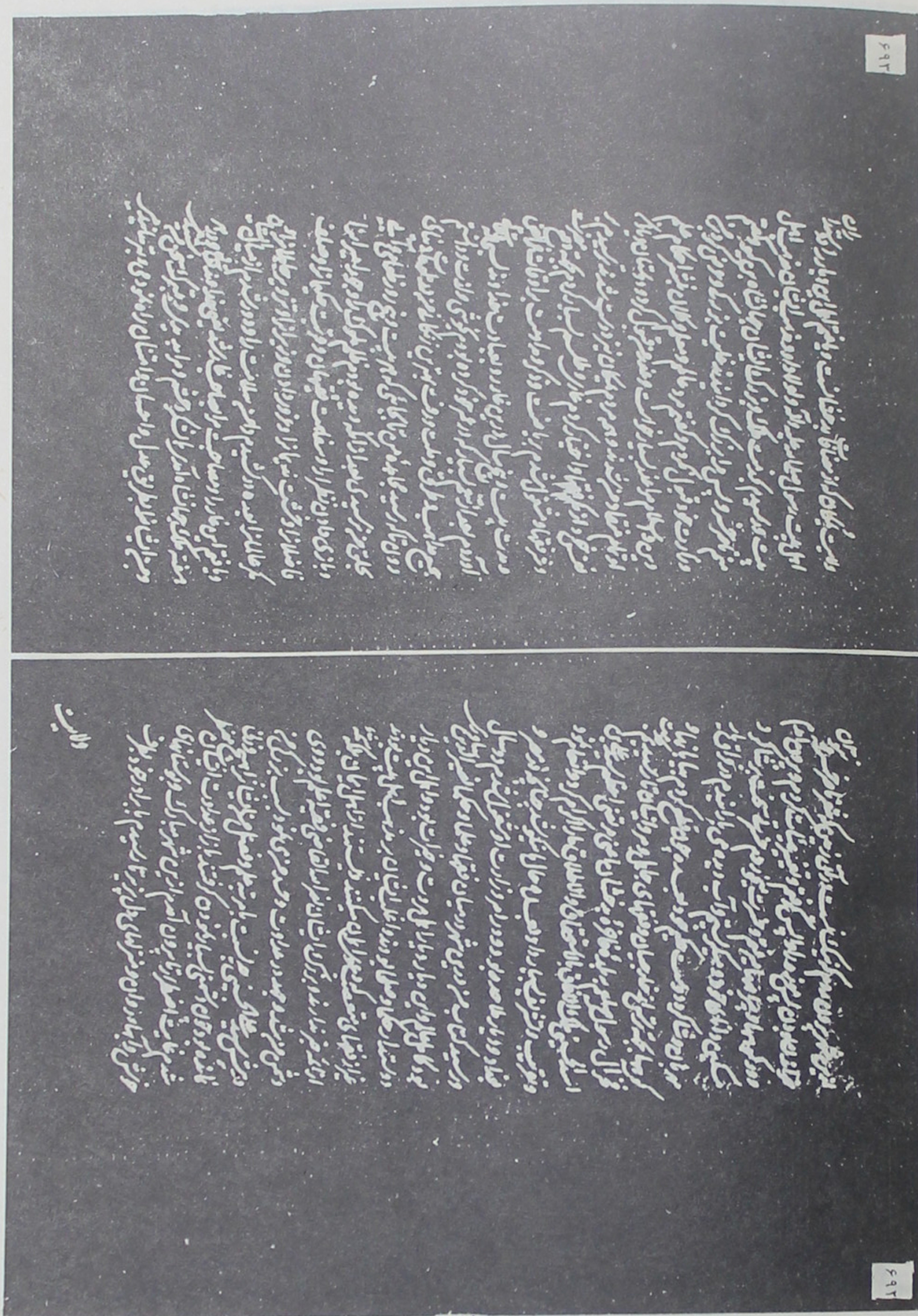
[illegible] بیرون آمد [illegible]
[illegible] میکرد و کسب نجات با ما [illegible]
و کسی که [illegible] بیرون آمدیم [illegible] حال [illegible] گفتن نمی تواند
چون روز شد گفتیم پسر و یاران او را که در زمین دشتی گیاهی [illegible]
نعت داده میگوانند و من آن گیاه را نیکو میدانم بامداد بیرون آمدیم
[illegible] گیاه [illegible] نیکو شود گفت روا باشد و خوب [illegible]
گرفتیم و گیاه نیکو [illegible] و آمادگی بیرون آمدن کردیم پس [illegible] فقها
و علمای آن ولایت و گفتند پسر و یاران او را که او را [illegible]
تا ازین ولایت بیرون روند که [illegible] ایشانست [illegible]
و آن فقها [illegible] کردند [illegible] و گفت من او را چگونه باز دارم
او میگوید که من [illegible] میسازم و گیاهی می آوردم که [illegible]
باشد و من هم اکنون مردم [illegible] از بجای او فرستم تا او را به برند و باز آرند
اگر مردم [illegible] و الا او در دست [illegible] پس چهار صد [illegible]
ظالم [illegible] و با غنیمت تمام از دیار ملاحده بیرون آمدیم
و سیزده منزل راه از ایشان دور افتادیم و شب نزول در پای کوهی
کردیم پس در آن شب [illegible] مرغ را بخواندم و از روحانیان درخواست
کردم تا آن جماعت کافر ملاحده را با سلاح و چهار پایان تمام بسوختند
و ما از دست ایشان خلاص شدیم و روانه شدیم تا رسیدیم با برادر
و شاگرد [illegible] به نشابور و هیچ احدی ما را نمی شناخت و اطراف
در مساجد و مدارس میگردیدیم و در هر مدرسه که طواف میگردیم [illegible]

[illegible]

میگویند و سخن با او در میان [illegible] تا معلوم [illegible] کردند
[illegible] شناخت گفت [illegible] دست
او را بگرفتم و یکهزار دینار بدو دادم که هیچ [illegible] از
خود دفع کردیم و او نیز برفت [illegible] روزی موزه من دریده بود
و به دکان موزه دوز رفتم تا موزه بدوزد شاگرد من از [illegible]
[illegible] با جمعی در مدرسه کشتی میکرده او را گرفتند و کشتن حکم
کردند و علما نیز از این خبر شود که ناگاه آوازی برآمد از بازار و غوغا در مردم
آمد و موزه دوز شتاب کرد [illegible] ساعتی [illegible]
شد موزه دوز بیامد بر درفش پاره گوشت آورد و گفتم این چه آواز مردم
آواز بود و این چیست بر سر درفش تو گفت امروز جوانی آمده در مدرسه
شاگرد ناصر خسرو و بحث کرد با فقیهی از فقها و فقها بلوی مناظره
کردند و هر یک بمثل خود دلیل درست کردند و وی دلیل [illegible]
شعر از اشعار ناصر خسرو آورده او را بگرفتند و فقها بکشتن [illegible]
دین و پاره پاره کردند و گفتند هر که بیرد گوشت وی از بهر تبرک [illegible]
نیز این قطعه گوشت گرفتم گفتم اگر نه کشتند او را بچه جهت گوشت او را
گرفتند گفت بجهت آنکه منکر گشت و این خود مذهب کفار است که با
علما و حکما میگفتند و خاک ایشان از زیارت میسازند تا هر دو یار [illegible]
باشند و اگر از برای غیرت و دشمنی و عداوت کشتند این تبرک
نمی ماند موزه دوز گفت کشتند و گفتند هر که ببرد گوشت وی از برای
تبرک و من غیر ازین نمیدانم گفتم ای برادر بسیار موزه من بدوز ده تا

[illegible] چرمین سودم که نیک نیست در آن زمین که شهر تام خسرو [illegible]
[illegible] این پیش [illegible] را لوا پس گرفتم و تغییر هیئات کردم و بیرون آمدم
و روز که بهای [illegible] میرفتم و حسرت میخوردم حسرتی سخت بر شاکرد
[illegible] و اندای خود و بسیار گریستم و آب دیده می بارانیدم در فراق یاران
مهربان و شاکرد و دست حکیم خود و بعد چون قلع کردم بیا با نها و
کوهها بجهت ترس از خارجیان و فقهای جاهل و مروانیان تا رسیدم بحضرت
فخر آل رسول علیهم السلام بلد [illegible] بدخشان حامی و مرتضی اعظم سید علی بن
اسد الحسینی ملک الافاق بالاستحقاق والاطلاق مارا اکرام کرد و احترام نمود
و ترتیب و تشریف بسیار داد و بعد حال ما نیکو شد چنانچه قدر مصر و
بغداد و دیار طاهره بود و در امر وزارت او مشغول شدم و ده سال
در سید کتاب من در این شهر در میان فقها و علما و حکما نصیر الدین [illegible]
بود که اهل علم و این دیار و دیارها اهل مروت و خیرات بود و اهل این دیار
دوستدار علما و صلحا بودند و اغلب ایشان بر مذهب اهل بیت بودند
[illegible] فقهای متعصب که مرا [illegible] میکنند و میدانستند از اهل ایمان بکلمه
[illegible] غدار و بزرگ ایشان امام القاضی فضیل علم بود و وی
دشمن من شد چه در عداوت و حسد هنری بنمود و بسبب بزرگی من
در پیش سید علی الحسینی چه نسبت با مرتبه علم و فضل من نیافت از این فرقی
[illegible] و چون دشمنی بسیار نمودن گرفتند باز از عداوت ایشان متنفر
شدم [illegible] اضطرار تا بیرون آمدم از این شهر مبارک و بوستانهای
خوش و آبهای خوش [illegible] منزلهای پر خیر تا رسیدم با برادر خود [illegible]

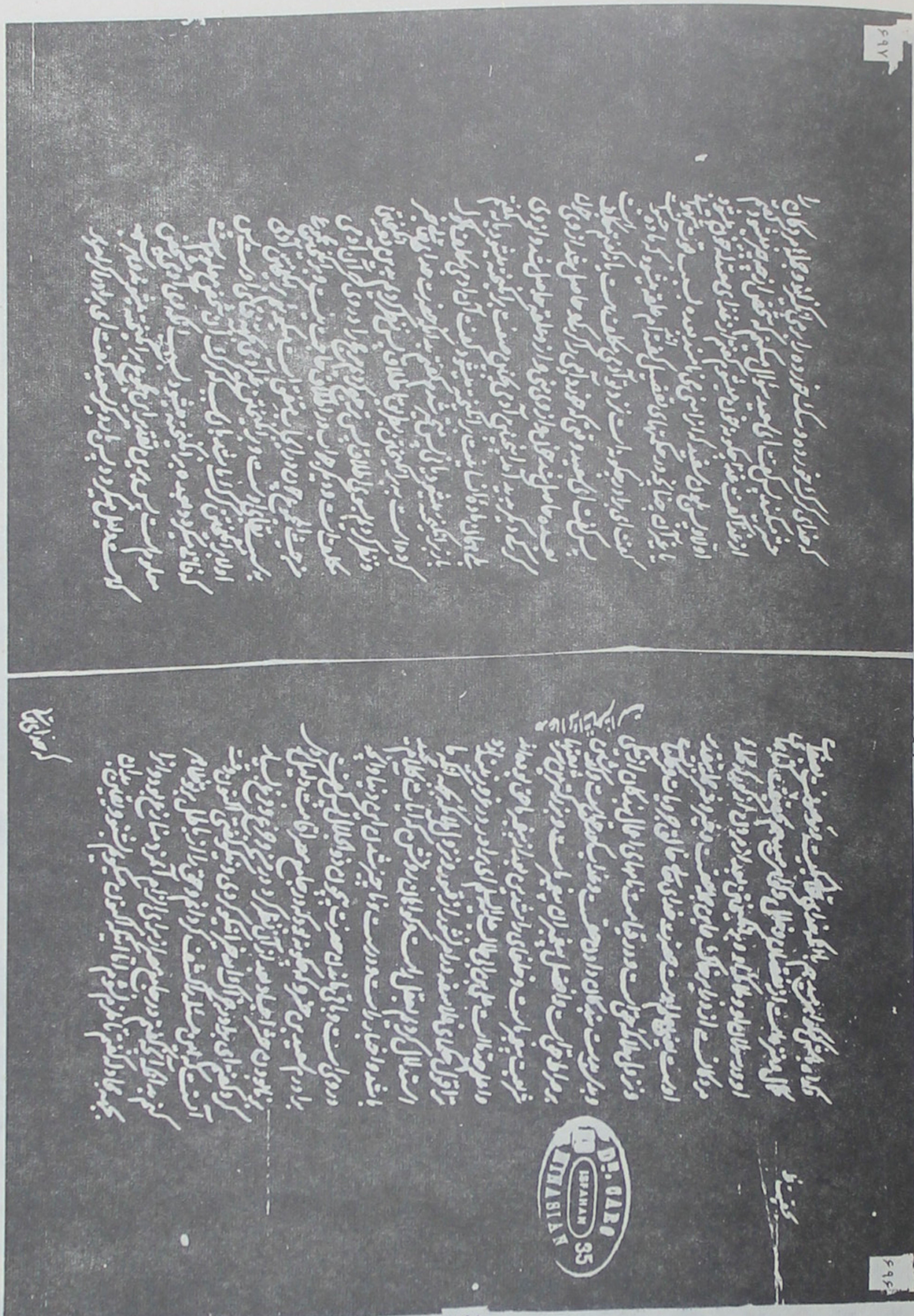
و بیعت [illegible] که از صفای [illegible] بد خشانست و یافتم [illegible] بود و یا برادر که [illegible] ایران
اهل بیت رسول علیه السلام و آله و اولاد و اعقاب ایشان مذهب اهل
بیت [illegible] بسیم که زمین [illegible] و بزرگان ایشان جهانشاه بن [illegible]
منم که خسرو و پسر را بزرگ کردانیده خلیت بزرگی و [illegible] کرد من
و وزارت خود قبول کردم و گفتم مرد عالم و عاقل و کلان بنشر احکام علم
دین و اسلام مواعظ بسیار خواست و منصب تحصیل کرد و دهستان [illegible]
او تعلیم فقها دخل شدند و همه مردم [illegible] نیز دوست شدند رسیدم بر
نفس خود و از آنکه فقها را اختیار کردم عمارت و علم بسیار کردم بجهت [illegible]
و فخر فقها و مشغول شدم بر باضت و ذکر خدا و دعوت بر او فات [illegible]
و مدت بیست و پنج سال در این غار رو بعبادت خدا و ندو [illegible]
آوردم بعد از آنکه بسیار که در عمر خود کرده بودم بگوشی [illegible] و دانستم
جمیع مذاهب و فرقی و ملت و دفت بهترین [illegible] موجود [illegible] دنیای
دون تا که رسید مجاهده من تا بجائی که هر بیست و پنج روز طعامی [illegible]
بجلی [illegible] رسیدی بعد از آنکه دیده بودم ظلم ملوک [illegible] و جور [illegible]
و بازی [illegible] نظر از او سفاهت فقیهان و [illegible] حکیمان و [illegible]
فاضلان از [illegible] از غرور دلدادن وزیران او [illegible]
مکر عالمان [illegible] در کشیدم دامن سلامت [illegible] و [illegible] از [illegible]
و یافتم این غار را و مصاحبت مرا [illegible] شد [illegible]
[illegible] جهانشاه آمد [illegible] شکر [illegible] و [illegible]
[illegible] بطریق عدل و احسان [illegible] مرا [illegible]

بیشتر هنوز من ابسیطی نشر ظلم تا ظلم که کند و جوری درباره مردم ضعفا نمایند و
بطلاق خیرات و مثوبات در دین اسلام بیش گیرند و برادر من خدمت
من بکرد و بدین چند سال بدین غار مرخص و اکنون که مدت عمر من
به پنجاه و چهل سال رسید بعد معدود انما دهمه عمر من و امور و احوال
من و رفت عقل و اندیشه من از سر من و رفت بیرون هوای من
و نیز رفت لعب من و مانده تقصیرهای من چون حال من بدین منوال رسید
بانگ زد بر من هاتف مقدس جلال و جمال حضرت الوهیت در
اجلال که ای پیر خرف تصرف کردی در بلاد خدای تعالی و حکومت کردی
با بندگان و ستم کردی با نعمتهای حق جل و علا و هر راهی که بود
دیدی و رفتی و جمیع ارواح سماوی مسخر امر تو شدند و در فرمان
تو شدند و نفس تو بحلیه تعلیم علوی رسید هیچ علم نماند که ضبط
تو نباشد اکنون وقت آن آمد که باز ازین منزل برنشینی و برگ
قال و قیل بگوئی پس تو کجائی و بر چه جائی و کجاست ترا دلیل ای دلیل
صبح بفکر خود کردم و از خواب غفلت بیدار شدم و این رساله
را ساختم و در وی یاد کردم بعض از احوال خود و باز نمودم بطریق
اختصار تا اعتبار باشد مران کسی را که مثل من افتد احوال او بر
وی باد تا برین دنیای غدار ناپایدار مغرور نگردد و بخوشی این دنیا
که بمنزله سرابیست یا خود لمعان برقیست و یا خود خوابیست و یا
خود خانه‌ایست دل ننهد که نعمت او زود زوالست و دولت او
بر انتقال و محبت او برقرار نیست و دوستی او پایدار نیست

ومعالجت

ومعالجت در او بدست هیچ حکیم نیست و بنی بود از عمر که بهتر و بنی باشد
از روزی خوردن چو ادوی تحصیل فرزند مهتر و کهتر و بگذار این دنیای پر غرور
و روی با خرت کن ای مغرور و خودبین آی اگر دوری بخستی مرا
بگذار اگر نه مهجوری که بدرستی درست و راستی راست که کتاب حکیم
رب قدیم بدین ناطق است که و نحن اقرب الیه من حبل الورید
و این رساله در بیان ندامت روز قیامت تمت والحمد لله رب
العالمین ای برادر جدای شود روح من با ایمان انشاء الله تعالی العزیز
العلی العظیم بامداد روز جمعه بیست و هشتم از ربیع الاول سال ثلث
وثلاثین واربعمائه درین غار نیکان که یار و مونس منست اگر
فرشتگان دست راست و دست چپ و نیست پناهی و غمخواری
مرا مگر خدای تعالی که داناست بر ضمایر و سرایر من و شمس در اسد و قمر
در سرطان و تسدیس مشتری فضل و صیتها با برادر خود و خطابها
بدان ای برادر سعید اسعدک الله فی الدارین بدانکه این مرتبه و فرخی
مرتبه ایست که یافته ام درین موضع و چگونه خوش نباشد که مرتبه
خدمت محمد رسول الله صلی الله علیه وآله و نبود این مرتبه او را مگر
در غار میان اشرار ای برادر بشنو از آن وقتی که خطاب در رسید
بروح که یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک گوش بمن دار و سخن
مرا بشنو و آنچه ترا میگویم نگاه دار و برسان این رساله من برا اهل اسلام
و بدان که سخن که ما خلقنا این کار دشوار که آن نزاد بیش است
و مغرور شده اند بچند روزه عمر و مال و حال بدان و بشنو که من میگویم

عکس ان شد چه میگوئی درین سخن آن آدمی مکلف هست یا نه گفتم جواب مثل
اولست بار دیگر گفت چه میفرمائی در انکه آدمی آدمی دیگر را بخورد
گفتم بر می انگیزانند وی را بهمان حال خود بسبب انسانیت وی ای برادر
تو در محلی که بعد عراق بودی که جمعی از مردم عراق حاضر بودند که مشترک
فاریابی کافر را الزام میکردم در بحث نشور یعنی برانگیختن که وی چنین
میگفت که اگر وجود قیامت حق است چرا چندین تاخیر میکند
تاخیر دراز گفتم وی را که کجائی ای منکر قیامت از وقت آدم صفی الله
تا این وقت که ما پیدا شده ایم در زمان متاخر چه مقدار است ولازم
نمی آید از تاخیر چیزی عدم آن چیز ای برادر فاریابی منکر معجزه بود گفت
که چه میدانیم که پیغمبر است گفتم بدعوت گفت چیست دلیل صحت
ایشان گفت ظهور معجزه است گفت این مکابره است بدان
سبب که ظهور آن از تاثیر عقل اولست گفتم نه چنین است اگر
آن معجزه است بدان سبب که چون ظاهر شد هیچ اعراض و احتراز
نمیتوان کرد گفت بچه دانیم که معجزه است گفتم وقتی که روشن میشود
بطلب طالب چیزی که خلاف عادتست و چیزی که در وسع هیچ
احدی نمی گنجد بر جمیع خلایق روشن میشود و بطلب طالب پیدا
میشود پس اقرار میکنیم که معجزه است و ایمان آورند بوی و منع جبر
بعد از معاینه مکابره او قبول نمی کند ای برادر اشرف علوم علم
توحید است و اشرف کائنات حیوان ناطق پس حکمت ازلی چنان
اقتضا کرد که طوایف انسان مستعد و قابل و صالح باشند مر اشرف

علوم را

علوم را و هیچ احدی این سخن را منع نتوانند کرد و بر همین است که تجلی بر کوه
بر آن کوه را نمود که پاره پاره شد و تحمل نیاورد و این نیز بطریق معجزه بود
که خلاف عادت باشد ای برادر اول واجبات معرفت واجب الوجود
است و آن ایمانست بخدای تعالی برحقیقت و نماز هیچ وقت دوم
اوست چنانچه در حکمت نبوة و بر زبان رسالت رفته است اول
العلم معرفة الجبار پس چنانچه ایمان باز میدارد از کارهای بد و از
بدیها باز میدارد بنده را از آنکه می زاید و نمی شاید ای برادر بدانکه
وقتی که بنده از چاه عدم بصحرای وجود آمد بمنزله گیاهیست که وی قد و
قامت میکشد و هیچ میوه بار نمی آورد وقتی که نشو دارد در ترکیب و دانائی
نیست او را غیر از آنکه حیات مجردی دارد معطل و مهمل و آن اول مرتبه
نمو انسانیت بعده نقل میکند بمرتبه حیوانیه صرف خوردن و آشامیدن
و لباس خوب پوشیدن و جماع یاران خوب روی نماید و اینها
... نیکو گیرد بعده بمرتبه انسانیت میرسد که کمال حقیقت
انسانیت و انسان کامل آنست که نفس او را درین مراتب سرور
... و آشنائی و دوستی یار و جانان دست داده است
... را ازین واسطه بجائی رسیده است که روح او را از من کامل
... شده است و وی را بسبب این معنی معنی دیگر پیدا شده
... که بر آمدن بمدارج قدسیه میسر شده است و از آتش ذر برکه
... علم و طینی در راه حضرت الوهیت حاصل شده است
... آنکه همین انسان در اصل قطره خون بوده است که ماده انسانست

700

ولهذا حضرت الوهیت استعدادی داده است که از همه معارج و
مدارج برسد پس مرد آن کسی است که حاصل شده است او را
سعادت ابدی و کرامات سرمدی ای برادر چنگ در دامن اینچنین
کسی البته می باید زدن که وی کامل مکمل و بالغ مبلغ است و وی نیست
مگر پیغمبر مرسل یا ولی مصلح ای برادر شادمانی روح بروحانیات باشد
و به ذکر و فکر و زهد و تقوی و روی گردانیدن از اشتغال دنیا و روی
آوردن بمولی بود که این ملک ملک بخلی است و با این همه می باید که
انقیاد و متابعت کند مر جسدی مردل را که مقلبست که دل
همچون گوشت مر جسد را هر گونه که تصور میکند آن چیز در دل متصور
میگردد و پس هوا و جهل و کبر و خودپرستی و حقد و حسد و اخلاق ذمیمه
ردیه که دشمنان روحند وقتی که انقیاد کرد دل درین چیزها مر جسد را
و نا امید شده در دست ایشان گرفتار شد وای و هزار وای
بر روحی که گرفتار شد بدینها چنانکه درزی در میان سرگین و یا تونی
در میان نجاست و رومی در دست زنگ و چینی در میان هند
و تازی در میان فارسی دل هلاک شد و روح خراب شد و عقل مکدر
شد و گریخت از وی اخلاق پاکیزه حسنه پس بر تو باد که با چنین
کس مصاحبت ننمائی و با وی ننشینی و خلوت خانه اختیار کنی و با
خلوت انس گیری و فکر کنی که از کجا آمده و باز بکجا خواهی رفت و
چنگ در عروة الوثقی زنی و بر تو باد که برداری لؤلؤ و جوهر را
از مزبله و یاقوت دولت را از نجاست جدا کنی و روی طبع خود را

از زنگی

701

از زنگی خلاص کنی و چینی روح را از هندی باز رهانی و تازی ذهن را
از فارسی بیرون آری ای برادر وقتی که نفس مسخر امر تو شد هوا
از تو رفت و کبر از تو دور شد و دشمنی مردم را وداع کردی و گریخت
از تو لشکر اخلاق ذمیمه پس به آنکه قدم تو مبارک گشت و دیدار تو
میمون شد و بدرستی که طلوع کرد از برج اقبال تو شمس سعادت و ظاهر
شد از روی تو قمر دولت و می تابد از آسمان بزرگی تو زهره نشاط
و روشن میدارد بنور آمال دولت ترا مشتری فرح و روی نمود بتو عطارد
علوم و حاصل میشود ترا مریخ هیبت و بتو میرسد زحل تقدیر پس همت کن
بتحصیل و روی آور بکمالات بلا تعطیل و نقش کن لوح روح خود را
بنقوش علوم حقیقی و روی آور بسوی تقوی و صلاح ای برادر برسان
از من بجمیع آدمیان خاصه بسوی حکمای مغرورین که بدریافت عقل
خود مغرورند بگوی مر ایشان را که ای غافلان مغرور وای روی گردانان
از خالق مار و مور بحق آن خدای که آفتاب برقی از لمعات قدرت اوست
و ماه جبینی از بران اوست که کتاب کریم قدیم که بر محمد رسول
صلی الله علیه و آله فرستاده است بزبان ناموس اکبر که جبرئیل است حق
و راست و درست است و ما نیز مثل شما بودیم مغرور و لیکن عقل سلیم را
کار فرمودیم و پیشوای خود ساختیم در جمیع امور و فکر کردیم حق تفکر در
امور معاد و معبد آمدیم با حسرت بسیار و متحیر ماندیم در تاریکی دریای
کبریای خداوند تعالی و در موج نعمتهای متواتر حضرت ذو الجلال و تحمید
و ثنا و سپاس و ستایش حضرت خداوندی را که نمود این راه راست

٧٠٢

را بس بعد از ضلالت و جهالت بجهتهای یاری دهنده از قضاها ای اهل
حکمت بر کارهای فاسده و راههای باطل پس کجا اید شما که در غرور افتاده
اید و سرابی می‌بینید و در تشنگی در گرمای سخت در بیابان از بیم
آب هلاک میشوید و همچنین امر من شما را پسنده است در تصرفات
ملکیه و علمیه و سحریه و حکمیه و منطقیه و فقهیه و نظریه و طبیه و تسخیریه
و خیالیه و جمیع آنچه بروی اسم علم شامل است و همین امر من و حلاوت
شما را باز میدارد بدرستی و راستی که پیدا کردم و ثابت کردم خطا
و غلط بسیار در عقلیات حرف پیلاغورث حکیم و افلاطون حکیم که مذکور
کتابهای ایشان که نام نهاده بودند ناطوطاس و سارو ساس که قریب
بیست هزار خطا و همه عالمان عصر من دیدند و فهمیدند و مرا راست
گوی داشتند مثل شیخ افلاطون الیونانی و حکیم المغربی و علاء الدوله
الاهوازی و شریک الفاریابی و عبدالله للهیمنی و طیار البابلی و جمیع
دیدند و شنیدند و حق بطرف من داشتند بعده روی گردانیدم
از همه و مشغول شدم بعبادت حضرت الوهیت و تصفیه باطن باز
خلق بدبس حال شما چیست ای جابران ظالمان کاهلان حیوانان
در علم دین و شریعت و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون
ای برادر اگر مرا فقها و آدمیان نسبت بکفر میکنند بسبب علم و بزرگی
و شرف و نگاه داشت من ایشان را من میدانم و حضرت حق سبحانه
و تعالی که چه چیز است در خاطر و دل من و تو که برادر منی از مذهب و
روش و دین و اسلام من تو میدانی و از دیانت و پاکی و اعتقاد من

معلوم

٧٠٣

معلوم کرده و آنچه گفته ام در بعضی کتب و بعضی مقام آن مجموع بجهة مناظره
من بود و بسبب الزام خصم مکابره نه آنکه اعتقاد من و خاطر من برآن بوده
باشد و آنچه گفته ام در اشعار همه از الفاظ موهمه است بعضی بطریق استفهام
بر قانون و قاعده معانی بیان و بعضی متعلقست بوضع اصلی که نقل
کرده اند اهل اصطلاح و نیست در اشعار من هیچ فسادی و نبوده است
هرگز ولیکن جهلای عصر و زمان و آنانکه ایشان را در علم مهارتی تمام نیست
و نمیدانند و فهم نمیکنند و نسبت می کنند مرا بکفر ای برادر تو
می دانی که من در مدت حیات خود نخورده ام هیچ مسکری نه در مکلفی
و نه در غیر مکلفی و آنچه ممنوع شرع بوده نیز نخورده ام و هرگز هیچ ملکی
و هیچ کسی را بر هیچ آدمی اغرا نکرده ام با آنکه مرا قدرت و قوة بود
و همیشه تقویت ضعفا و مساکین کرده ام ای برادر تو میدانی که در
مدت وزارت پادشاه عصر که مال و جاه خود بمن داده بود و مبلغ
دویست هزار دینار زر سرخ در راه حضرت ذو الجلال بجهة توشه
آخرت صرف کرده ام و چهار حج گذارده ام و جمیع مال خود را در آن
راهها بفقرا و مساکین داده ام و در مدت حیات خود هرگز افطار
نکرده ام و صائم الدهر بوده ام در سفر و در حضر و هرگز روزی من بر هیچ
احدی ترش و گرفته نبوده است و هیچ صاحب مذهب حق را
ببدی یاد نکرده ام بلکه هیچ احدی را بد نگفته ام ای برادر براستی
و درستی که صاحب ملاحده را اگرچه هلاک کرده ام بظلم نسنجیده
آن نبود مگر بتقدیر و قضای خدای تعالی فاذا جاء اجلهم لا یستأخرون

۷۰۴

ساعت ولایت نعمت کمال من آن بود که مرا اجری به ثوابی و ثمره در کار
او بلشد هم وبنی مهم دنیائی ای برادر مصاحب من بوده و از من فایده
بسیار گرفته و دانسته اندیشه من و طریقه و احوال من و فهم کرده و ریاضت
و مجاهده من اکنون اقتدا به من کن تا نفس تو بیاساید و دل تو خلاص یابد
از اشتغال دنیای ملعون غدار ناپایدار و تو دانسته که ترک کرده ام
من ریاست و پادشاهی و شهرهای معمور و دوستان موافق و محافل
حکما و نظرا و مجامع فضلا و شعرا اکنون فراغت یافته ام بسوی
عبادت باری سبحانه و تقدس در غار این دیه مردار پس به درستی
درست و راستی راست که طاعت خدای تعالی پادشاهی هست
و ملک هست و خلوت شهر معمور هست و نگاه داشتن اوقات شریف
برادران موافق هست و فکر کردن در آلا و نعما حضرت الوهیت محافل است
مرا از محافل حکما و مناظره با نفس خبیث خسیس کردن و وی را مقهور میگردانم
در این ساعت بهتر است و خوشتر است از مناظره نظرا و دور کردن
اخلاق ذمیمه مرا بهتر است از مجامع فضلا و اشتغال بروحانیان
و سیر ملکوت بهتر و خوبتر است از انشاد شعرا اکنون مرا بطعام
و شراب هیچ حاجت نیست بجهة آنکه طعام من از مطبخ کرم خداوندیست
و آب من از زلال حضرة الوهیت بدان جهة که چشمهای حکمت در دل
من روانه گشته است چنانچه مخبر صادق گفته است من اخلص لله
تعالی اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة والمعرفة من قلبه علی
لسانه ای برادر من محتاج نیم بطعام و خوردن آن بر خود عاری

[illegible]

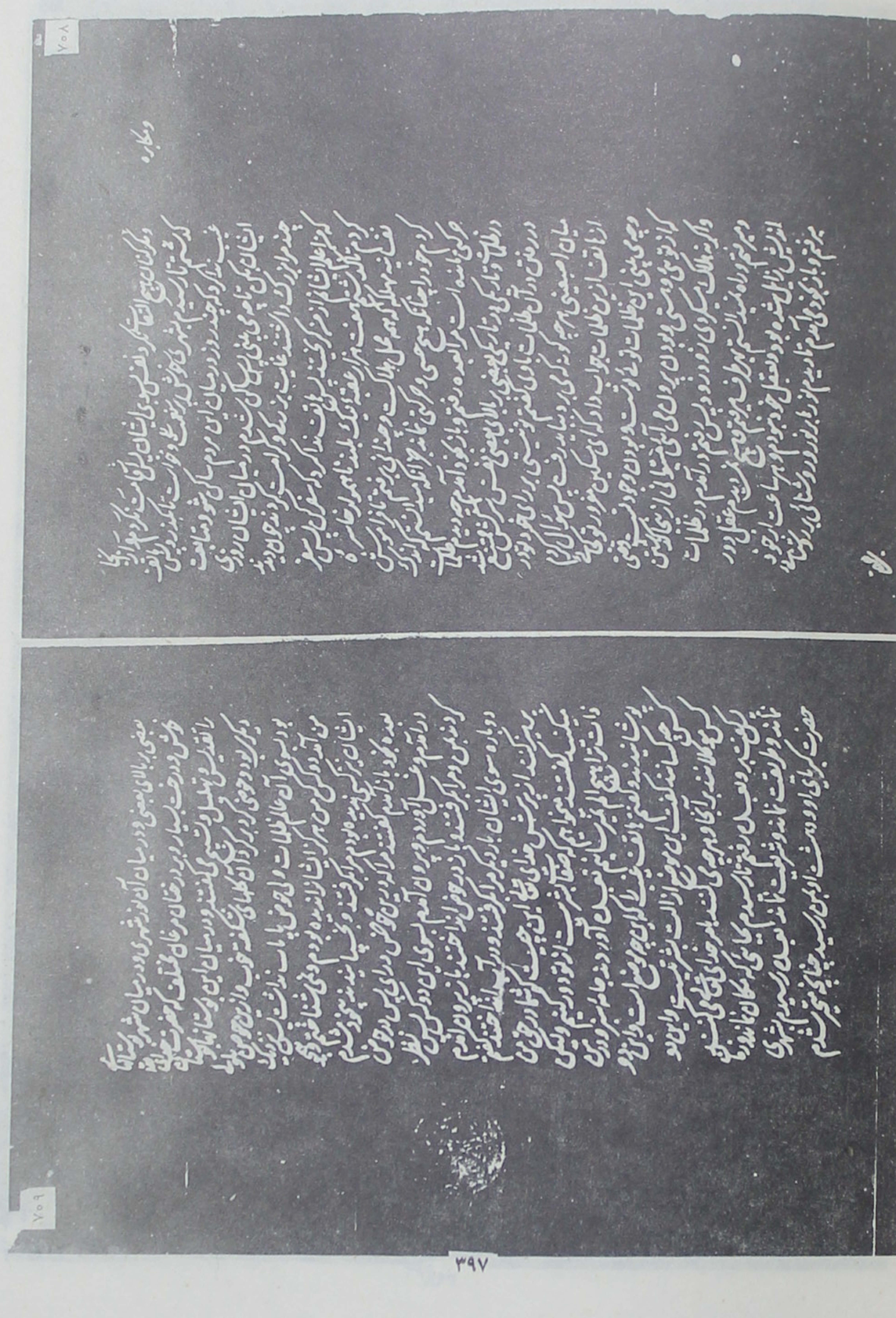
۷۰۵

که این طعام محتاج است بخاییدن و بگلو فرو بردن تا چون فرو بردی کیموس
شد تا زمانی که کیموس میشود و بر همه ابدان پریشان میگردد و ظهور
معاصی و بدکرداری مجموع بسبب قوت اوست و اگر زیاده بر مقدار
معلوم خورده شود یک لقمه یا دو لقمه تمام خسران محض شود و وبال
صعب و زهر قاتل بسیاری از وی بهتر است و همچنین محتاج به آب
نیستم که محتاج است نگاه داشتن و صاف گردانیدن از رشک
در یک بار پروردن تا متغیر نگردد و بریزد آنچه در وی باشد در شیشه
قاروره نشیند و صاف وی قرار گیرد معاذ الله ازین طعام و شراب
چشیدن که این هر دو در هر دو باید کشیدن و این همه محنت دیدن
پس طعام من از خوان نعمت اوست و شربت من از کاس زلال صافی
و عذب حضرة بیچون اوست و آنکسی که بچشید از طعام او همه
طعامهای دنیا از اول و آخر بروی خوار گردد پس حمد و سپاس بیقیاس
حضرت خداوندی را که مرا بدان مخصوص گردانید بدین کرامت
سرمدیه و مرا مسکین و حقیر گردانید کما قال جدنا علیه السلام اللهم
احینی مسکینا و امتنی مسکینا و احشرنی فی زمرة المساکین
ای برادر اکنون وقت آنست که رخت ازین دنیا بربندم
و روی بطرف آخرت آورم و این وصال بفراق مبدل شود والتفت
الساق بالساق الی ربک یومئذ المساق وقت آمدن غراب
البین است و محل طیران روح است که بهوای عالم قدس بر آید
و از آشیانه خود مشی امر آمد یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک

ولمضیّه مرضیّه پرواز کند بعده کشف کردانم آنچه مرا حاصل شده است
درین غار بواسطه ریاضت در عبارت از احوال آنچه دیدیم درین
مقام از امور و حالات و آنکه چگونه رسیده ام برضای حضرت الوهیت و
مراتب سلوک که مطلوب نفس قدسی و روح سماوی است شرح کنیم
ای برادر صالح و دوست موافق و یار مهربان تا بیرون آمدیم از خشتین
یعنی زن و شوی که اصل مولود است و پرورده شدیم بنعمتین
یعنی شکم مادر تا وقت انفصال نه ماه و دیگر نعمتهای دنیا و باقی
ماندیم بعد از پدر و مادر و دانستیم طریق را الغرض راه بهشت
و دوزخ را و حکمت ما را درین دو راه حاصل شد چون چنین شد
ما را الغرض شدیم با مر خدای تعالی که بی چون و بی چگونه است و بدان
و آگاه باش که راه وصول بحضرت خدای تعالی و جناب احدیت
او بسیار است الطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق و چون بیرون
آمدیم بسوی جهاد اکبر و مقاتله کردیم با خصم بزرگ در میان هوام
بتوفیق خدای بزرگ و منازعت نمودیم با نفس اماره پس منهزم
شد نفس اماره و قهر کرد پادشاه روح بیخ نفس ناخلف و زیر دل
و شمشیر زد عقل مشیر و غنیمت گرفت لشکر اخلاق حمیده غنیمتی
پاکیزه تازه خوش و سبز شد صحرای آهنیت به سبب لشکر اسلام و سر
برزد علم سعادت از مشرق ظفر بعده گرفت سلطان روح
اقالیم سبعه وجود را و فرو گرفت رعایای خود را پس منقاد او
شدند اعوان و انصار وی ای برادر این اولین منزلست از

منازل

منازل سالکان تا بیرون آمدیم با خوان صدق و صفا و رغبت می نمودیم
بجناب قدس و هیبت و مجاهده میدیدیم و مشاهده میکردیم باز
ایستاده از صحبت اشرار تا رسیدیم در حال مسافرت با عقبهای
تنگ مغاک بعده مفارقت کردیم از اخوان صدق و صفا
و پناه بهاتف غیب آوردیم تا رسیدیم بموضعی که مردم آنجا خوب
روی بودند ولی سیاه دل گردن کوتاه بودند ولی دراز امید خواست
نفس تا با ایشان آمیزد پس هاتف غیب آواز داد که التفات مکن
برین طایفه و دشمن دار ایشان و بگذار این مردم پر مکار را الغرض
انجا درگذشتیم همچون گذشتن برق خاطف و این راه را برفتیم
وازین عقبه و پستی گذشتیم تا رسیدیم بشهر معمور بسیار بستان و
سبزه و جویهای روشن و خوش و گلهای شکفته و میوههای خوش
ملو بخوشی و لطیف و بناهای بسیار و سکان آن مانند آدمیان در
هیئات ولیکن عقل نه و دیدار نه و فکر نه و دانش نه همه آدمیان
تنگ چشم و گرده گروه هر یک بطریقی و همه هم دل نه و لیکن همه
مهمان نواز و مهمان دوست داشتندی خواست نفس تا با ایشان
میل کند و چند روز ساکن شود هاتف غیب گوش مرا بگرفت که
زنهار غره نشوی بنعمت این اصناف مردم و ساکن نگردی در
میان ایشان پس اقامت نکردم و از آنجا گذشتیم تا رسیدیم بشهری
خوش پر نعمت و با لذت تر از آن شهر اول و اهل آن عالمان و
دوستدار [illegible] قتل خودشان را و لیکن همه حاسد و کشندگان و

بهشت نیکو بسیار یافتم و آن شهری بود که از وصف واصفان بیرونست
و ویرا هیچ صفت وصف نتوان کرد بعد یافتم از بیان خود و
زبان خود و سخن خود دیدم انچه دیدم و دانستم انچه دانستم و دیدم
و دانستم ذات بیچون آن پادشاه اعظم را که دائمیست ملک او
و مملکت او و همیشه بود و همیشه خواهد بود بعد کتاب عزت
او سر فرود آوردم پس حضرت بیچون ذو الجلال باز داد مرا زبانرا
و بیان او سخن را تا گفتم سبحانک ما اعظم شانک وما اعظم
سبحانک ما عبدناک حق عبادتک وما عرفناک حق معرفتک
پس برداشت حجاب امر و حجاب هیبت و جلال پس رسیدم بکمال او
و مشرف شدم بجمال او و بزرگ شدم نزدیک او چون بدین مراتب
رسانیدم بپوشانید مرا ردای محبت و بر سرم نهاد تاج کرامت و در
بر من کرد خلعت سلامت پس این نسبت که بیان کردم مر ترا از احوال
بشر و مقدار او ای برادر انکس که دور است از ین لذات و مجاهدات
و مکاشفات و ریاضات با وی دشوار است این سخن گفتن
و انکس که مر ترا نسبت بدیوانگی و خشکی دماغ و فساد دماغ و خیالات
فاسده و میگوید که خیالات گرسنگی و سرابی که مینماید در تشنگی پس
انجماعت کسانی اند که حضرت خدای تعالی در حق ایشان فرموده که
اولئک کالانعام بل هم اضل سبیلا و اولئک هم الغافلون صم
بکم عمی فهم لا یعقلون ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی
ابصارهم غشاوة ولهم عذاب عظیم ای برادر بر تو باد تا تربیت

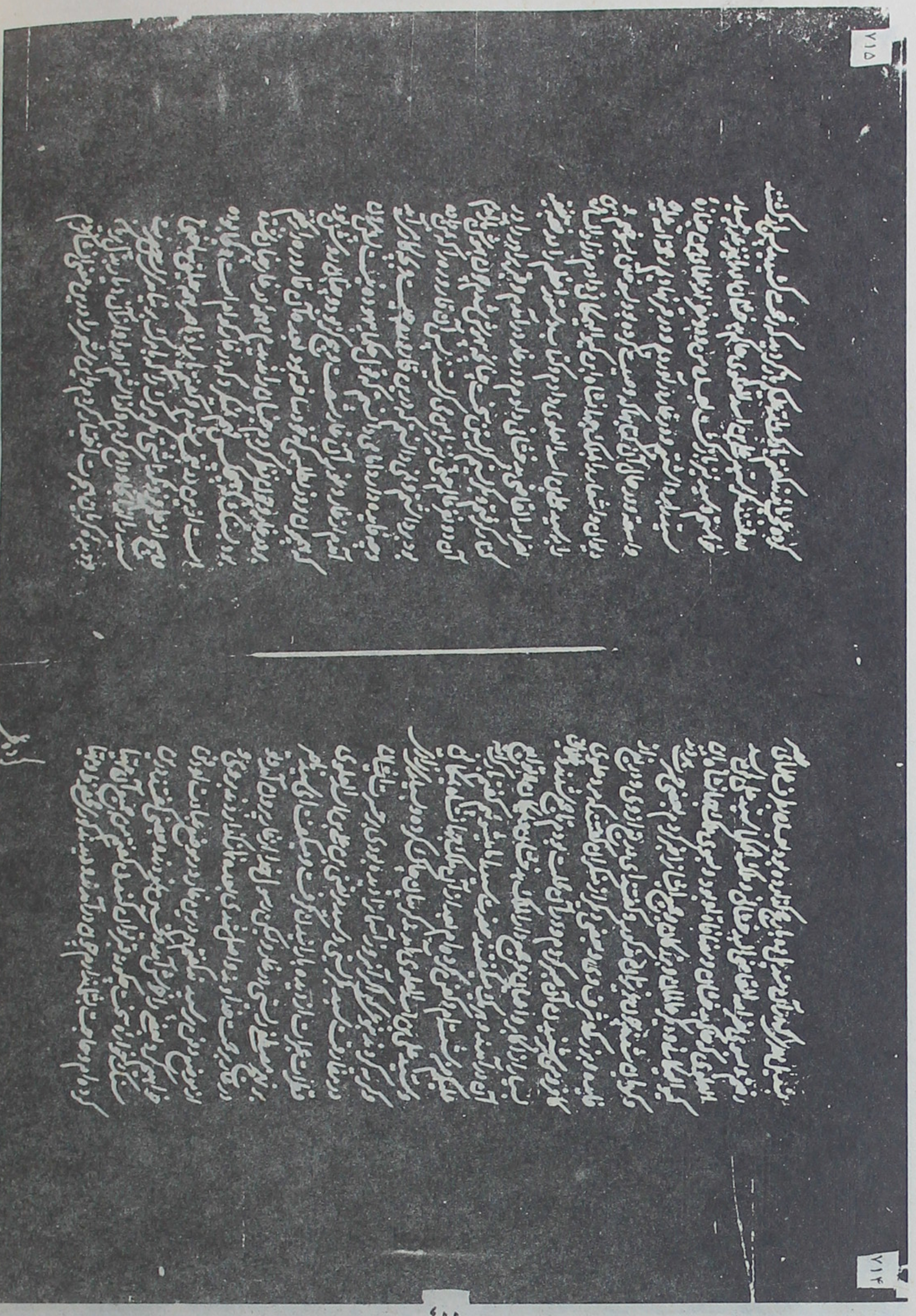
من

من خود کنی و تربیت احوال خود کنی و مجاهده در اعتدال مجاز خود نمائی
و تصفیه در آب دیده نمائی و نظر بر روحانیات کنی که موصل است بملک
مالک الملک والملکوت تا از واصفان حضرت خداوند گردی
حضرت خداوند تعالی عالمست باسرار ما و مطلع است بر ضمایر ما پس
امر او را بجای آریم و پیروی امر او کنیم تا از آن طایفه باشیم که بیان
کرده است در کتاب مجید خود که اولئک علی هدی من ربهم
و اولئک هم المفلحون ای برادر بیقین من از آن طایفه ام
که وقتی که مرا بسوزند خرمم و اگر بدر رانندم دوست دارم و اگر
جان و جهان من از من بستانند خوشتر دارم و بهتر از آتش دارم
و هر المی که بمن رسد سهلم شکر کنیم و خوش گفت درین معنی ابو نواس
رحمه الله علیه انا العبد المقر بفرط ذنبی وانت السید الرب
الغفور فان عذبتنی فالذنب منی وان تغفر فانت به جدیر
و چه خوش گفته دیگری هم درین معنی وذنبی اننی اهوی هواه
واترک ما ارید لما یرید رضیت بحکمه فی کل حال هو المحبوب
ونحن له عبید و احسن قول ابرهیم بن ادهم رضی الله عنه
هجرت الخلق طرا فی رضاکا وایتمت العیال لکی اراکا
فان قطعتنی بالقهر اربا لما حن الفؤاد الی سواکا
ای برادر هاتف غیب ندا کرد مرا که باقی مانده است از عمرت یکروز
پس یاری ده مرا [illegible] کن مرا و از خدای تعالی درخواه مرا بدر و سبتی و
برادری پس اگر نظر کردم وقتی نماز خود و زکات خود و حج خود

الٰهی و پادشاهی پروردگار روی مرا از ظلمات و زینت دادی مرا بحسن
لطف و فضیلت و روزی دادی مرا علم و حکمت و معرفت و کلک
در بلندی و تمیز مشتاق من کردی عقول علویه را بعبده هدایت دادی
مرا براه راست و هیچ نبود در دنیا که مرا به آن رسانیدی و مرا
در بارگاه حضرت بیچون و کبریای خود راه دادی پس راضی باش
از من ای پروردگار و سلطان من و ای فریاد رس من مرا فریاد
رس و نگاه دار و نظر بفعل و با تقصیر من مکن که تو خداوندی بصری
و با احسان آلهی نیستم من مستحق رحمت و لیکن تو مستحق احسان
و نیکی و اکرامی پس در حق من ضعیف نیکویی کن بکرم قدیم و احسان
عظیم خود یا لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین سعید
ابن خسرو گوید که چون حضرت سید خطاب خود به نجار رسانید من هر
چه او میفرمود می نوشتم بعده دست مرا گرفت و گفت توکل
کردم بخدای آسمانها و زمینها و آنچه در میان آسمانها و زمینهاست
ای برادر لا اله الا الله محمد رسول الله سعید میگوید که من طالب بودم
که ببینم و مشاهده کنم که مرگ حکما چگونه می باشد بجهت کثرت
اقوال مردم که در بارهٔ این طایفه می شنودم پس اشارت کرد بسوی
من گمان بردم که مگر آب میطلبد خواستم تا آب دهم و آب بسوی
او آوردم گفت شکر و سپاس و ستایش مر حضرت خداوندی را
که روزی گردانید مرا از زلال مناهل صافیهٔ عذب خوش پاک پس
باز آمدم و بنشستم و در روی میدیدم و هیچ نگفت غیر از ذکر پس [illegible]

بگشاد

بگشاد و عرق از جبین مبارک او میرفت [illegible] بزرگی
بخندید و من در فرح شدم و شادمان گشتم و امیدوار بحیات او شدم
بجهت آنکه مرا بجای پدر بود و مونس من بود و در خدمت گفتم ای برادر
نفس من خدای تو باد سخنی بگوی که پنهان شده ام [illegible]
که کوشش روح از جسد من مفارقت میکند پس تذکر کرد بسوی
همراهان نظر دوستان و شفقان و گفت لا اله الا الله محمد رسول الله
و آب در دیده بگردانید و دست مرا بگذاشت چون بسوی او نظر
کردم طایر روح مبارکش از قفص قالب پریده بود و جسد
بی روح مانده و قالب با روح وداع کرده بود رحمة الله علیه واسعه و
رضی عنه و عن ابائه الطاهرین انا لله و انا الیه راجعون خواستم تا
هلاک شوم بیهوش شدم چون بهوش باز آمدم گفتم فریاد و زاری
کنم باز وصیت سعید را نگاه داشتم و صبر کردم و سعید را همچنان
بگذاشتم و رعایت وصیت را بطرف ده روان شدم و مشتی [illegible]
سخت حاصل کردم بعده بیامدم و بقبر مبارک [illegible]
دیدم دو کس از علمای جن رسیدند نزدیک من و گریان شدند و من
ایشان را می شناختم گفتند تنها ماندی و برادر عزیز شریف از تو
رفت رحمة خدای بر وی باد پس مرا یاری کردند و گرفتند و از دیده
من آب میرفت و میگریستم و حسرت میخوردم بعده جنازه میت
از من گرفتند و بماندند تا فرصتی قبر حضرة سعید را مهیا کردند پس
یکی از ایشان برفت و آب آورد و من او را بشستم و کفن کردم

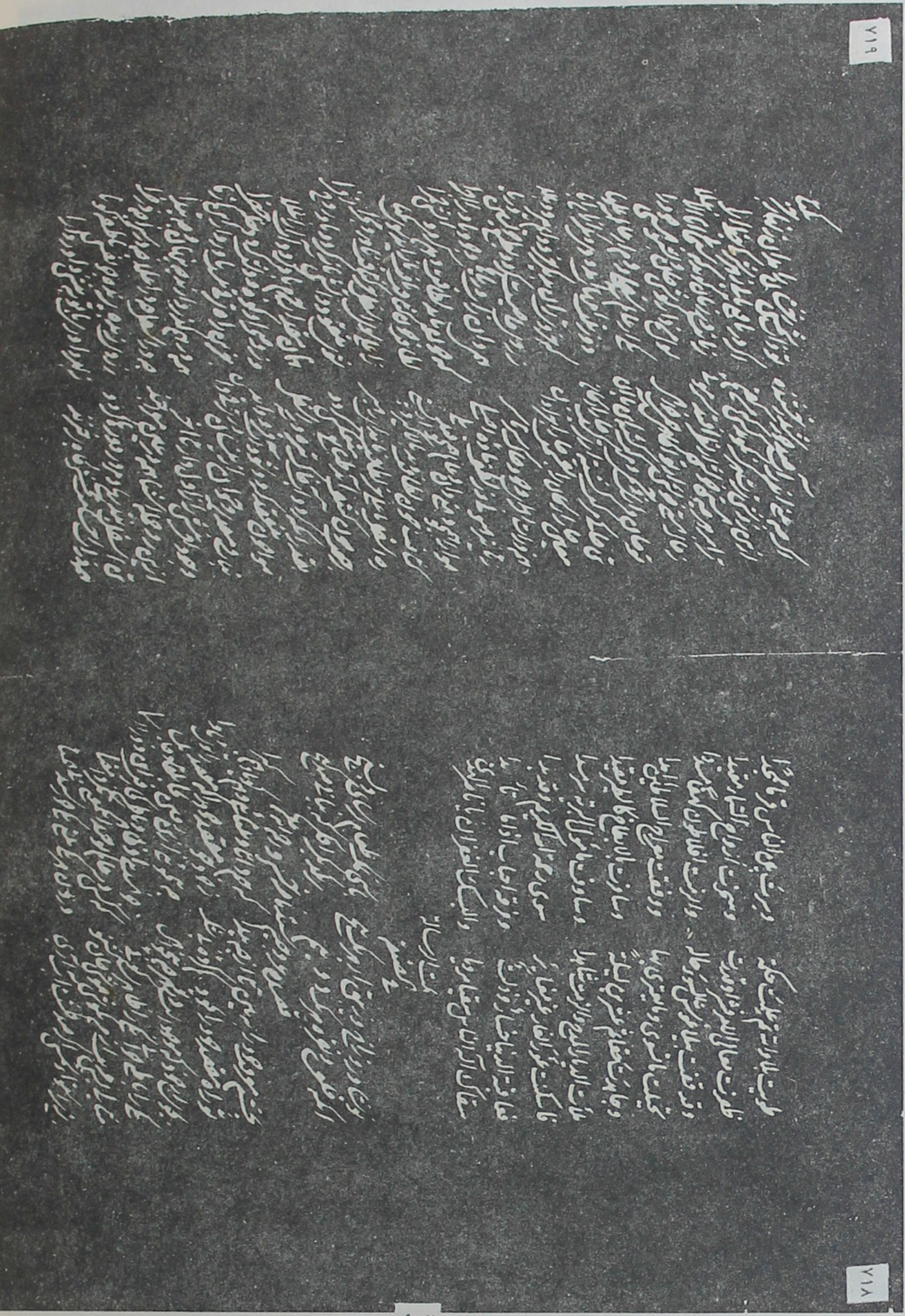

٧١٦

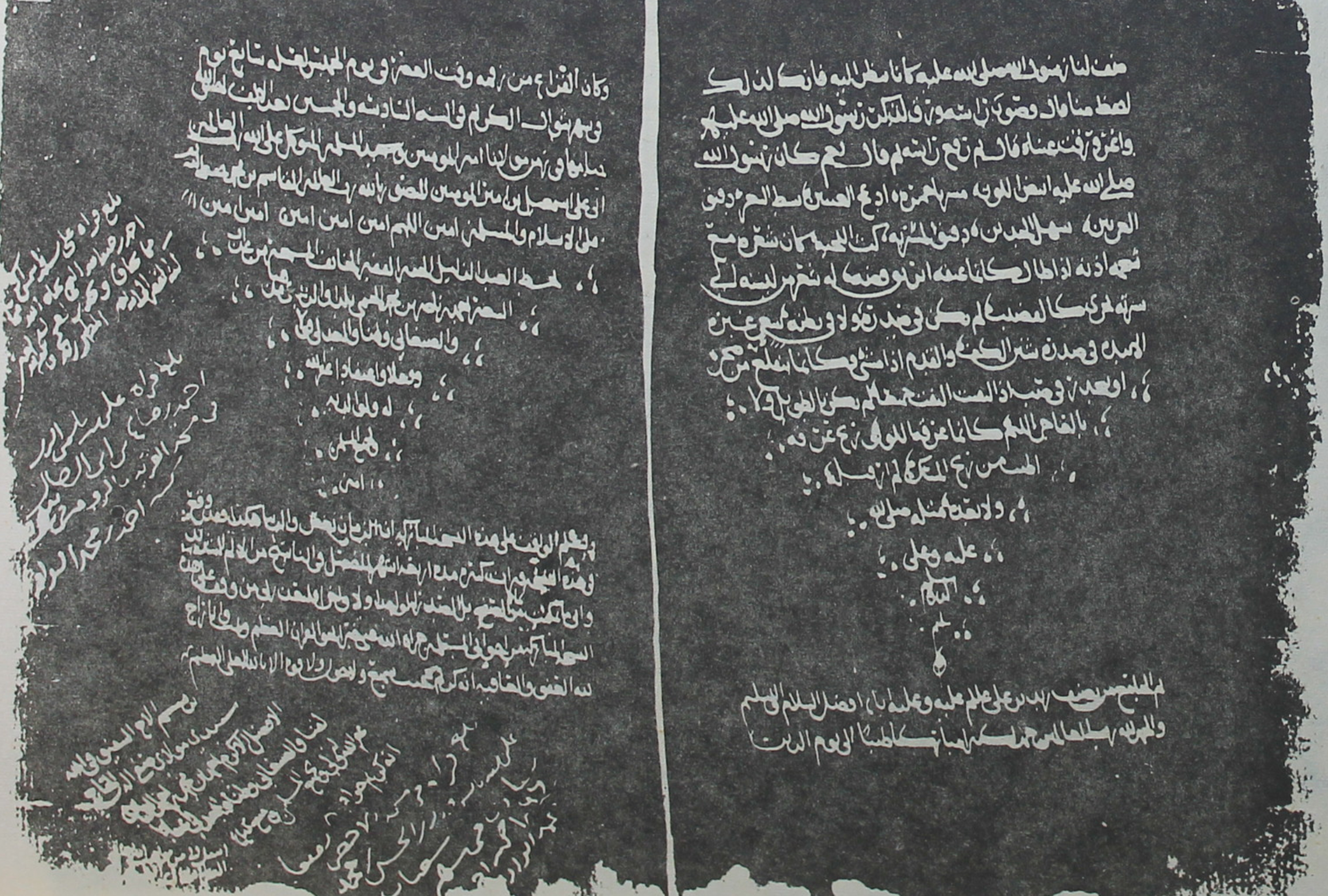
بشنبل معرکه در آن مندیل بود باریج کذارده بود بعد به طرف علمای
رفتم و بسوی حضرت اسد القاضی البدخشانی و ملک الملک اسد علی السید
العلوی که حاکم بدخشان و مضافات او بود و بسوی ملک جهانشاه ابن
کیوالبیکانی و دیگر حاملان و بزرگان و جمیع ایشان را خبر کردم بعضی حسرت بردند
و کویا نشنفتند چون خبر این مذکور و گفتند ای دریغ از وی و دریغ از
فقیه و بزرگ که شرف وی و بعضی دیگر از منکران گفتند که مرد علوی
کاذب می‌گفت شنیدن آن صبر کردم و در آن محلت بودم تا جمع شدند جماعتی
بسیار از اکابر و اعیان و جمع دار الملک بدخشان و تعلیکان و توابع
آن در آمدند و هر یک میگفتند حضرت سید اما میشویم گفتم بار کرانه
فلیکم در شستم و کفن کرده‌ام بعد از آن ملک جهانشاه بیکانی
و سید علی بن اسد العلوی آمدند گریبان چاک کرده و بسیار زاری
و گریه کردند بنوعی که اگر آنروز آسمان را دیده بودی بر حسرت اطفال
در مفارقت سید محمد الحسینی و سید مرتضی بن علی بن اسد العلوی
قطرات عبرات از دیده باراندن گرفت و میگفت ای سید ناصر
بر نهج مصطفی رستی در غار و لیکن رسول خدا از غار بیرون آمد و تو
در غار برحمت خداوند واصل شدی بجمعه نماز گذاردند بروی و [illegible]
از موضع دفن پرسیدند گفتم هم درین غار در موضع عبادت او دفن
خواهیم کرد بعضی را خوش آمد و تحسین نمودند و بعضی گفتند درین
سنگ خاره سخت چگونه قبر توان کندن گفتم من جمیع آن را مهیا
کرده‌ام و حاجت بشما ندارم چون درآمدند و دیدند گوری محکم [illegible] مهیا

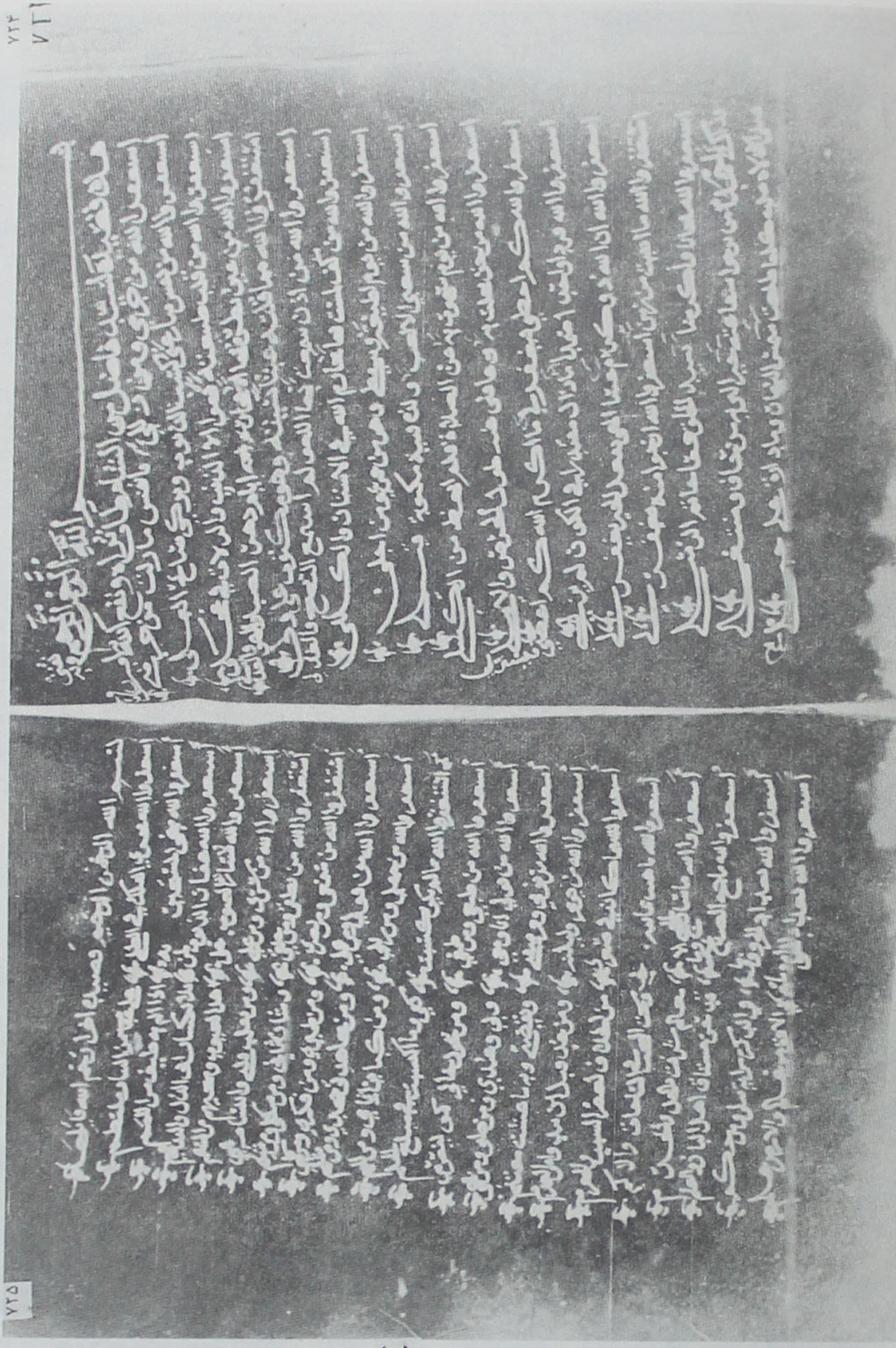
٧١٧

کرده بود با ایشان گفتم یا ایها العلماء بازگردید که زحمت کشیدید پس بازگشتند
و رفتند مگر سید علی بن اسد العلوی حاکم بدخشان که او را نیز عذر بسیار
خواستم و سید نیز بازگشت بعد از آن من و دو تن از طلاب چون جنازه
سید را برداشتیم و در غار درآوردیم و در قبر نهادیم و رخته‌ها را بگل
و اسنگ بستیم و در حال آن کتابها که وصیت کرده بود و لوح خطی بسوختیم و
دیوان و اشعار را بملک جهانشاه ابن کیوالبیکانی دادم و زاد المسافرین
را به سید علی بن اسد العلوی دادم و کتاب دستور اعظم را به قاضی
نصر اسد القاضی بدخشانی دادم و در غار درآمدم و قبر برادر را در
کنار گرفتم و بگریستم گریستن سخت چنانچه بیهوش شدم چون بهوش باز آمدم
آن دو نفر عالم جنی نیز با من می‌گریستند پس آن قاروره را که نمی دانم چه
بود برداشتم و نمی‌دانستم که درین قاروره چیست و بچه کار می‌آید
و چه فایده دارد اما می‌دانستم که قول حکما بیهوده نیست پس بیرون
آمدم از غار و عرض آن غار شصت و هیچ گز بود و چنان روشن بود
که همچون روز بطلسمی که خود ساخته بود بعده آن قاروره را بر گرفتم
بر در غار و چون نظر کردم چنانچه [illegible] و همه در غار چنان خفته
بود بسنگ که هیچکس فهم نمیکرد که در غار کرام است و کجا بوده
است ازین در تعجب شدم و گفتم یا برادر ناصر هم چلیق [illegible] سخن
هیچ از علم فرو نگذاشتی مگر مرگ را که با مرگ بر نیامدی پس حضرت
سید را آنجا وداع کردم و گذاشتم او را و از آن دیار بدل بریان
و دیده گریان هجرت اختیار کردم و این شعر را درین معنی انشا کردم

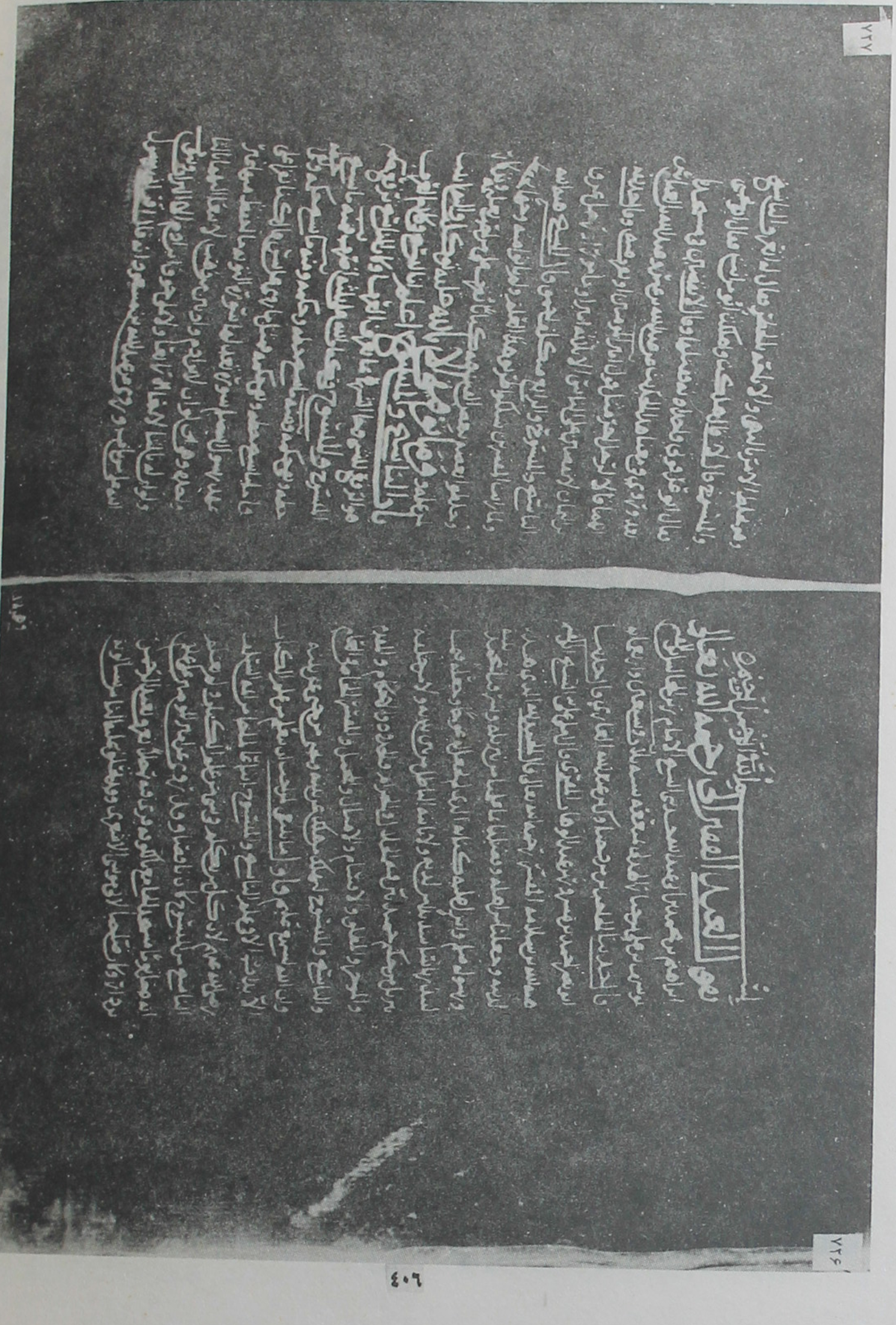

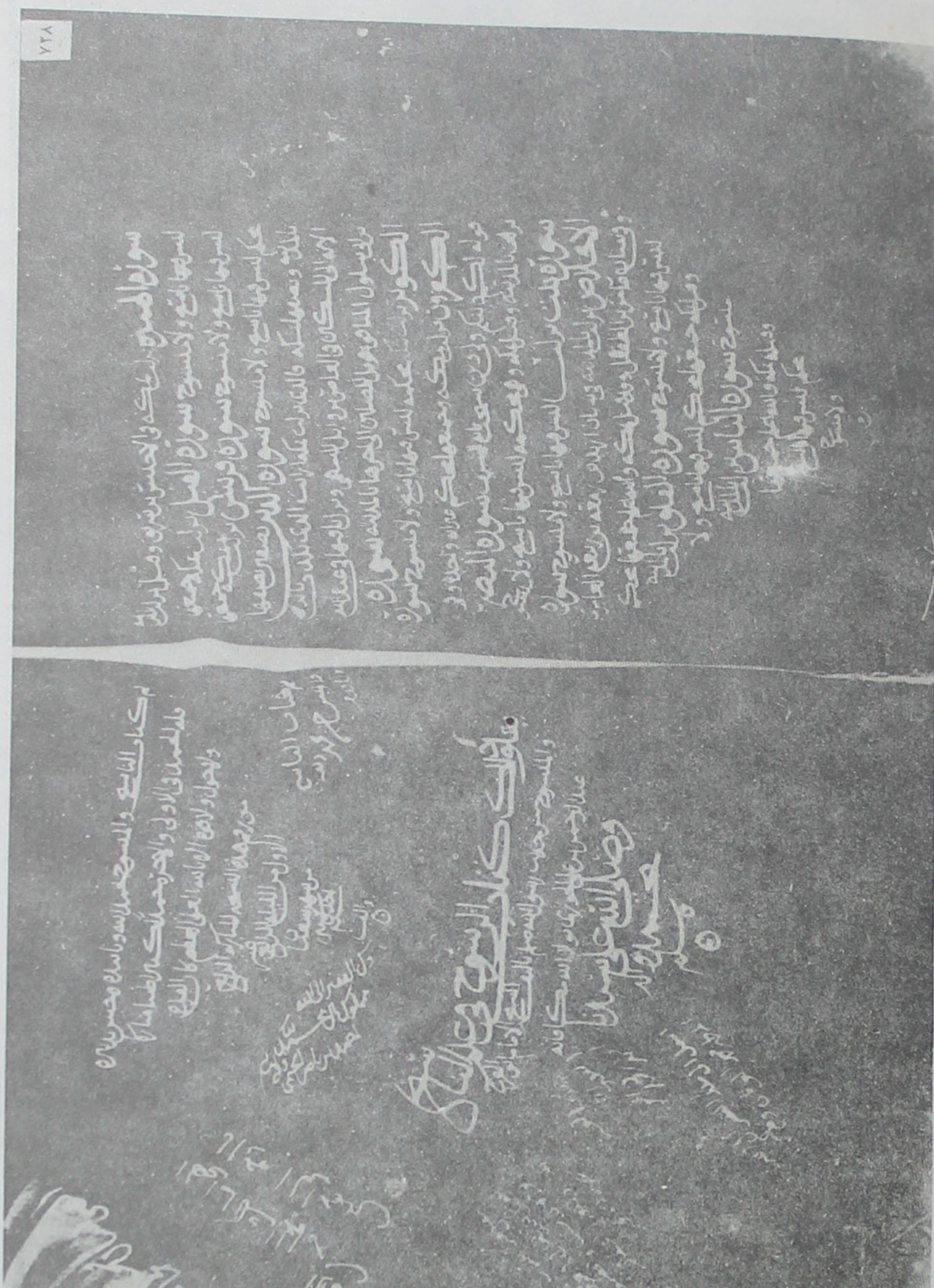

٧٢٤

٧٢٥

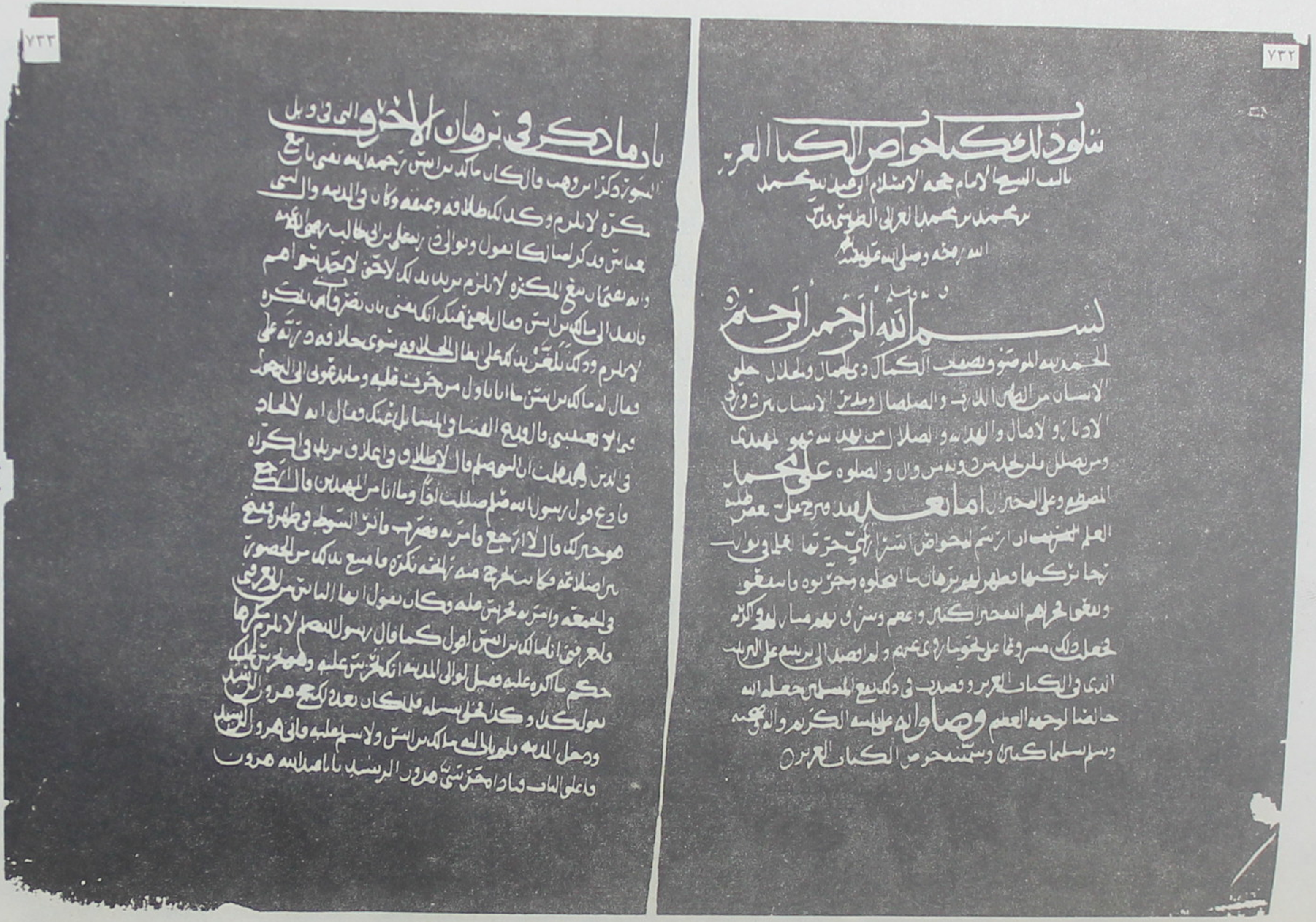
٧٣٠

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الشيخ الإمام أبو الفرج عبد الرحمن بن علي بن محمد [illegible]
تغمده الله الكريم في تربته المعمورة بتغليب فضله على عدله المشتمل بالسعة
وجده الحمد لله على حمده وأصلي على محمد وآله وصحبه [illegible]
كثيرا وبعد فإني لما رأيت غلط العلماء في علم ناسخ
القرآن ومنسوخه جمعت كتابا ناقدا عن رتبة الفهم سليما عن
خلل [illegible] وتسعفه [illegible]
[illegible] الحفظ الصحيح [illegible] ثم رأيت غلطهم في علم
ناسخ الحديث ومنسوخه فألفت هذا كتابا [illegible]
وألفت الأول الا انه [illegible] على ذكر كثير من أقوال العلماء وطال إلا انه
أن أقرب [illegible] هذا الكتاب [illegible] والحمل وأعرض عما
لا يحتمل النسخ ولا الإحال من [illegible] فيه النسخ والنسق
هذا الكتاب فليعلم [illegible] الدعوى وها أنا أذكر ذلك
[illegible] عن الأسانيد [illegible] الحافظ وقد [illegible] فإذا
[illegible] والله الموفق الحديث الأول روى
[illegible] قال رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم أتى سباطة قوم فبال وهو قائم
وروى جابر أن النبي صلى الله عليه وسلم نهى أن يبول الرجل قائما وقد ادعى نسخ
الأول بالثاني وليس بصحيح بل لكل واحد وجه وأن نهيه
عن البول قائما لئلا يعود رشاشه على البائل [illegible]

٧٣١

فلأنه [illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] من العقود
والثاني أنه [illegible] من [illegible] من القعود والعرف
بالبول [illegible] لم يتمكن من القعود [illegible]
الحديث الثاني روى [illegible]
[illegible] أن النبي صلى الله عليه وسلم نهى أن تستدبر القبلة أو تستقبل ثم رأيته قبل
موته بعام يبول مستقبل القبلة وقد ظن جماعة نسخ الأول بالثاني
وليس كذلك بل الأول محمول على من كان في الصحراء والثاني من كان في
البنيان الحديث الثالث روى ابن عباس أن النبي صلى الله عليه وسلم مر بشاة
ميتة فقال ألا استمتعتم بجلدها فقالوا إنها ميتة فقال إنما حرم أكلها
وروى عبد الله بن عكيم قال أتانا كتاب رسول الله صلى الله عليه وسلم قبل وفاته
بشهر لا تنتفعوا من الميتة بإهاب ولا عصب قال الأثرم [illegible]
[illegible] يقول قبل موته بشهر وقال [illegible] أن يكون حديث
[illegible] قبل موته بيوم و[illegible] قبل الدباغ وحديث
ابن عكيم مضطرب [illegible] الأول لأنه في الصحيحين الحديث
الرابع روى أبو هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه قال توضؤوا مما مست النار
وروى ابن عباس أن النبي صلى الله عليه وسلم أكل كتف شاة ثم صلى ولم يتوضأ قال جابر
كان آخر الأمرين من رسول الله صلى الله عليه وسلم ترك الوضوء مما مست النار
وهذا دليل النسخ وقد روي عن عكراش أنه أكل مع رسول الله
صلى الله عليه وسلم [illegible] ثم أتي بماء فغسل يديه وفمه ومسح بوجهه

٧٣٢

كتاب خواص الكتاب العزيز

تأليف الشيخ الإمام حجة الإسلام أبي حامد محمد

بن محمد بن محمد الغزالي الطوسي قدس

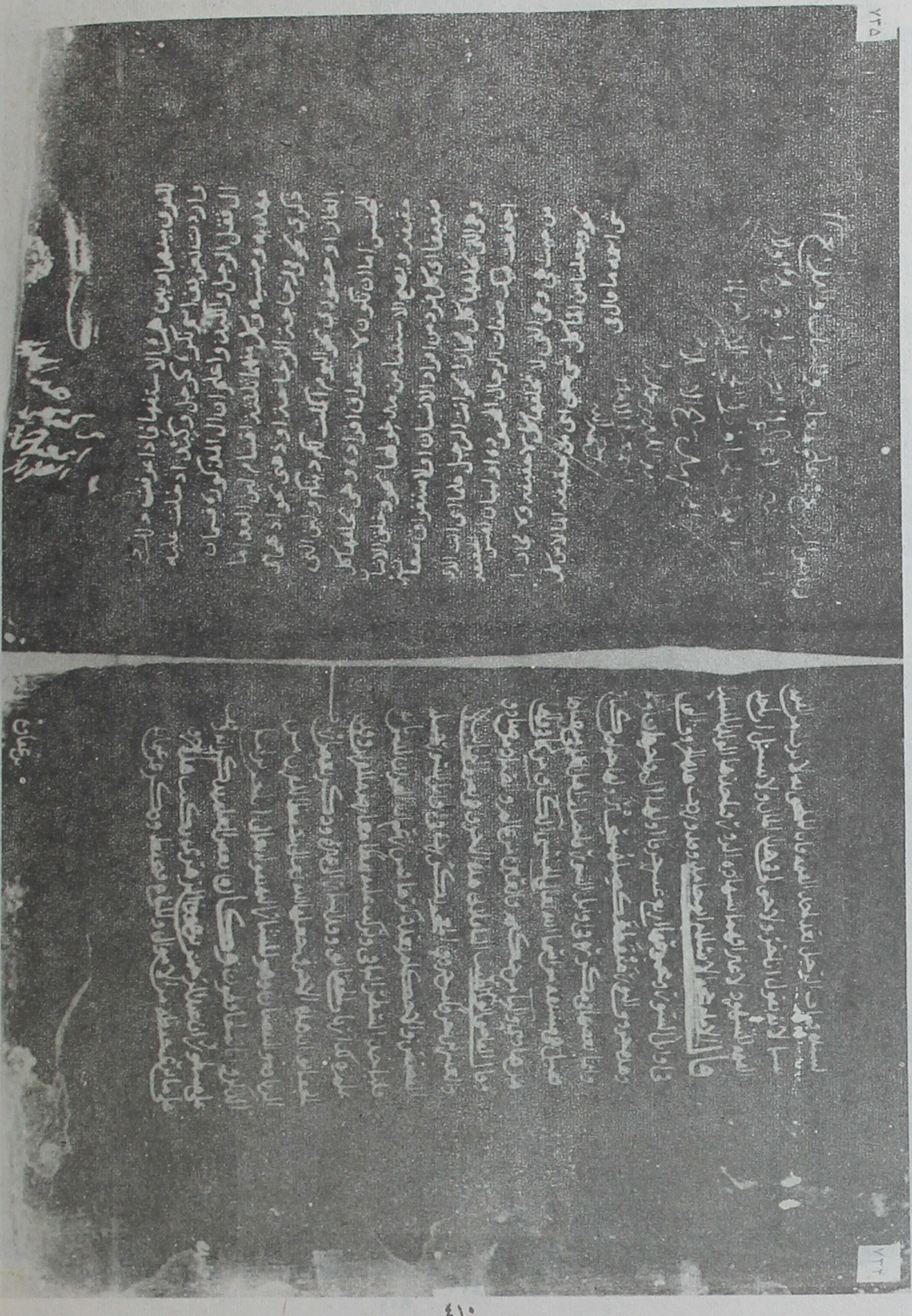
الله روحه وصلى الله على سيدنا محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الموصوف بصفات الكمال ذي الجمال والجلال ...

٧٣٣

باب ما ذكر في برهان الآخرة ...

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين
الحمد لله الذي علم الانسان البيان ٭ فعبر عن المعاني ببديع
التبيان ٭ ونظم المباني في سلك الفصاحه حتى طابق الحال ٭ وبلغ
المرام في تعبيره بابلغ المقال ٭ واشهد ان لا اله الا الله الواحد الصمد ٭
واشهد ان محمدا عبده ورسوله المبعوث بالمعجز لكل احد ٭
صلى الله عليه وعلى اله ما تعاقبت المدد ٭ وبعد فاني وقفت
على منظومه منسوبه الى العلامه ابن الشحنه الحلبي رحمه الله
بديعه المنوال ٭ محتويه على علوم هي نتيجه الاعمال ٭ جمعت مع
الاختصار ما تضمنته حواشي الاسفار الطوال ٭ واشتملت
على علم المعاني والبيان والبديع بالكمال ٭ مع الايجاز فريده
حصر منظومه في هذه الفنون فهي من دلائل الاعجاز ٭
وان اسفت من رحيق فوائدها ما اطرب ٭ وسمعت الدهر
من فرائدها ما هو من الدرر اعلى واعجب ٭ وسمعت
لي شرح لها يبين ما حوته من المسائل ٭ ويبرز مخدراتها
في حلل الامثله والدلائل ٭ فلم اجد بعد البحث والتفتيش
الطويل الا قطعه من شرح لا تروي الغليل ولا
تبري العليل ٭ فطفقت بكتب ما تفتح به الفتاح
وقلت لنفسي ان التشبه بالكرام فلاح
وان كنت من معرفه العلوم في الحضيض الاوهد
فهذا الله تعالى يختص به من يشاء وينعم على من يشاء

وسلكت سبيل الاختصار رجاء ان يسهل فهمه على
الطلبه الصغار ٭ والله تعالى اسال ان ينفع به الطلبه
ويجعله لجامعه من القرب المقرب به ٭ قال الناظم رحمه الله
حمدت الله ... رسوله الذي اجتبى
الحمد هو الوصف بالجميل على الجميل الاختياري حقيقه
او حكما للتعظيم ظاهرا وباطنا واللام للجنس او
للاستغراق والله علم للذات الواجب الوجود الجامع
لجميع صفات الكمال ولام الجر للاختصاص فدل
اللام المعرفه ولام الجر على اختصاص جميع
المحامد به تعالى ويليه قوله تعالى له الحمد في
الاولى والاخره فاستغرق كل حمد في كل زمان ومكان
والصلاه من الله تعالى الرحمه ومن الملئكه
الاستغفار ومن غيرهم الدعا والرسول انسان بعثه
الله تعالى بشرع وامره بتبليغه وهو اخص من النبي على
المشهور والاجتبا الاصطفا وهو الاختيار وذكر
بحذف ما يسا... وعلى اله وسلم ... بيان
والال اصله اهل بدليل تصغيره على اهيل فابدلت
الهاء همزه فاجتمعت همزتان فابدلت الثانيه الفا
المراد بهم بنو هاشم والسلام بمعنى التسليم وهو السلامه
من الافات ... احسنت ... بعد من الطرد

ان تروم هنا فقلت كلا و لكن مطلع الجود ه واحسن التخلص ما كان في بيت واحد كقول ابي الطيب
نودعهم والبين فينا كانه قنا ابن ابي الهيجاء في قلب فيلق وثالثها حسن الطلب بان
يخرج المتكلم الى غرضه بعد تقديم وسيلة في الكلام على نمط اياك نعبد واياك نستعين ثم
قال اهدنا الصراط المستقيم الاية وهذا والتخلص داخل في قولنا انتقال ورابعها
حسن الختام في انتهاء الكلام لا تتاخر ما يعيبه السمع ويرسخ في النفس وينبئ عن محاسن
ما قبله كقولك واني جدير اذ بلغتك بالمنى وانت بما املت منك جدير فان تولني
منك الجميل فاهله والا فاني عاذر وشكور ه واحسنه ما اشعر بانتهاء الكلام كقوله
بقيت بقاء الدهر يا كهف اهله وهذا دعاء للبرية شامل ه انتهى من نسخه نقلت من
[illegible] اصله غلط من لغير [illegible] لعد الشروق في يوم عرفه
حامدا الله تعالى مصليا على رسوله محمد ابن عبد الله وعلى اله وصحبه الراشدين
بقلم ما كتبه الفقير الى الله ... ولوالديه وللمؤمنين والمؤمنات آمين وصلى الله
وسلم على محمد واله تسليما ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم ه